ספר

משנת אליעזר

כולל שלשה חלקים

דרושים בפלפולים עמוקים, שאלות ותשובות,
מארבעה טורי השלחן ערוך חשובות, עם

סדרי משנה

חדושים ובאורים, לכל המקומות בש"ס ופוסקים המפוזרים, גם
תוכחת מוסרים, צדק ומישרים, בדרושי אגדה, לתורה ולתעודה

כל אלה חוברו יחדיו מאתי הצעיר בחמלת ד' עלי

אליעזר סג"ל מישעל אבר"ק גאלינורא יצ"ו.

בשנת תרס"ו לפ"ק יע"א.

הועתק ומוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ד

Herausgeber und Verfasser
LEISER MISCHEL, RABBINER zu GOŁOGÓRY (Galizien).

דראָהאָביטש, תרס"ו.
בדפוס א. ה. זופניק, ק. אונד ק. האָפליעפֿעראַנט.

K. u. k. Hoflieferant A. H. Żupnik, Buchdruckerei, Drohobycz (Galizien).
1906.

This Sefer has been made available by:

COPY CORNER

5314 13th Avenue
Brooklyn, NY 11219
TEL. (718) 972-0777
FAX. (718) 972-0178

A deluxe bound copy of this sefer is available at:

Biegeleisen Hebrew Book Store

4409 16th Avenue

Brooklyn, N.Y. 11204

(718) 436-1165

הספר הזה צולמה על ידי אחים גאלדענבערג

וניתן להשיג ממנו טופס מכורך, במחיר סביר, אצל:

בימ"ס ביגלאייזן

4409 16th Avenue

(718) 436-1165

מכתבי תעודה

מהרבנים הגאונים מאוה"ג וגדולי ואדירי זמננו שליט"א.

ב"ה

כל יקר ראתה עיני אשר נשלח אלי עלים לתרופה הרבה קונטרסים נדפסים מאת יד"נ ורב חביבי הרב הגאון החריף ובקי החכם השלם במעלות ומדות כש"ת מו"ה אליעזר סנ"ל מישעל נ"י אבד"ק גאלינא חידושי תורה פרי תבונתו אשר חיברם יחדיו והיו למאורות להוציאם לאור עולם בקוראו שם הספר משנת אליעזר שלישה חלקים דרושים בפלפולא הריפתא ושו"ת הלכתא גבירתא ודרושים נחמדים באגדה וכאשר עברתי בין בתרי הענינים הי' לי לשמחה רבה בראותי מעשי ידי חכם וסופר שאהבה נפשי נעשים בהשכל ודעת כלולים בהדרם שקיל וטרי בכל אפיקי ים התלמוד בפלפול וסברא בחידודי דאוריתא כאחד מהגדולים ועיניו חודרת בספרי ראשונים ואחרונים ודכל לפניו כשולחן ערוך בכל מיני מטעמים ולא יחסרון כל טוב ע"כ אמינא יישר חילו לאורייתא וראוים להפיץ מעיינותיו חוצה לשמחת לבב כל אוהבי התורה והורשי תושי' למען יתענגו בהם כל ישרי דרך כי ימצאו בהם דברי חפץ משמחי לב ואלקי אברהם יהי' בעזרו ויוסיף לו תת כח ואומץ להגדיל תורה ולהאדירה ולהעטירה בציצים ופרחים לאורך ימים ושנים וירום קרנו בכבוד כחפצו וחפץ ידידו ואוהבו נצח.

ולהיכת דבריו אעיר קצת על יקרת מדברותיו (עי' בסו' הספר).

ולראי' באתי עה"ח יום א' כ"ז ניסן תרס"ו לפ"ק לנוב.

אריה ליב ברודא הונה פה ק"ק לנוב בתו"ה.

בעזה"י

סטאניסלאב בשמנה עשר לחודש השלישי תרס"ו לפ"ק.

ברכתי תעלה לראש כבוד ידיד"נ מחו' הרב הה"נ החריף ובקי סיני ועוקר הרים כש"מ אליעזר סנ"ל מישעל אבד"ק גאלינורא יצ"ו.

לשמחת לבבי בָּאַי יקרת נועמו עם הרבה קונטרסים מספרו הנחמד משנת אליעזר ואשימה עין בוחנת עליהם עברתי משער לשער החל וכלה ואתענג למצוא בהם מלא צנא דרובשא כולם ממתקים בולם מחמדים כן יהי' ד' עמו ויעל ויעזרהו ע"ד כבוד שמו להפיץ מעיני חכמתו חוצה ויתבדרון שמעתתי' בעלמא כנפשו הטובה ונפש ידידו הדור"ש באהבה מברכו מקרב ולב עמוק

הק' **ארי' ליבש הלוי איש הורוויץ**

אבדפ"ק והגליל תע"א.

ח"ה

ברוך ה' לפדר ואתם הדבקים בד' אלקיכם חיים כולכם היום י"ב מנחם אב תרס"ו ברעזאן.

חזיתי איש מהיר במל'אכתו להעלות על שלחן מלכים משנתו הסדורה ספר משנת ר"א קב ונקי אשר שלח אלי יד"נ הרב הגאון החריף ובקי איש האשכולות כש"ת מו"ה אליעזר סנ"ל מישעל נ"י אבד"ק גאלינגור וחילה פני לירד אל העין ולהניד לאדם מה שיחו ואם אמנם לא מצאתי לעת כזאת מרגוע לנפשי והשתרגו עלו על צוארי חבילי טרדן בכ"ז לעשות רצונו חפצתי ואפס קצדהו ראיתי כי הגדיל לעשות ולשמחת לבבי הפליא עצה ותושי' ובחריפות ובקיאות צמודים גם יחד ירד למצולת ים התלמוד והפוסקים להעלות פנינים יקרים משובצים במילואתם להגדיל תורה ולהאדירה וגם דרשותיו בנוים לתלפיות לשלב נ'מא בנימא חבל בחבל וקורא אני עליו מאמר אבי החכמים ואיש הבונות ידלנה כמ"ש במד"ר ויעש ציצים ופרחים וגם ארג במליצותי' דברי חן בדרושי אגדה ותוכחה הערבים לחיך ונופת תטופנה דבש וחלב תחת לשונו לזאת גם ידי הכון עמו ואמינא לפעלא טבא יאשר חילא יהי' ד' עמו ויעל על במתי ההצלחה ונוצר תאנה יאכל פריה כן ירבה וכן יפרוץ להפיץ מעינותיו חוצה ותקותי רעננה כי כל אוהבי תושי' הוד והדר ישוו עליו.

ולמען תת אות כי שמתי עיני לטובה על קונטריסיו האהובים עלי עד לאחת (עי' תוס' מנחות ח"י) אצינה מעט מועיר את אשר העירוני רעיוני מדי עברי ביקרת דבריו (עי' בסו' הספר).

הק' **שלום מרדכי הכהן** אבד"ק הנ"ל.

שי"ת פה מרחין רייכענהאלל יום ד' לפדר כי ברוך הוא תרס"ו לפ"ק.

שוכ"ט לכבוד יד"נ הרב הגאון הגדול שבח עוז ומגדול חריף ובקי משנתו קב ונקי שמו מפואר ומהולל בשער בת רבים כש"ת מו"ה אליעזר סנ"ל מישעל נ"י אבד"ק גאלינא יע"א.

את נעימות ימינו עוז השנתי על נכון וכו בשרני בשורה מוצאת כי מוכן ועומד הנהו להוציא לאור עולם ספרו היקר אף נעים משנת אליעזר אשר ראיתיו כי כולל שו"ת ופלפולים נחמדים ויקרים וגם לרבות דרשות בדברי אגדה המושכת את הלב בדברי הן בשפה ברורה ובנעימה והנה לדעתי אין צריך כ"ת להסכמה כי כבר אתמחי נברא ואתמחי קמיעא ומע"כ נ"י מפורסים לת"ח גדול ואין צריך להעיד עליו וגם כי דבריו היקרים הנחמדים מפו מעידין עליו ועל רוב חריפותו ווך שכלו בסברא ישרה אך לאשר ענותנותו הניעה לזאת ע"כ רצונו של אדם זה כבודו ואם רצונו להדפים מכתב זה הנני מסכים והולך לזה והקב"ה יזכה אותו להפיץ מעיני חכמתו ותורתו חוצה עוד רבות בשנים. א"ד ידידו דוש"ת מצפה להצלחתו ולהרמת קרנו בכבוד ביאות לו

הק' **יצחק ליב סופר** בה"ג מהראשב"ס זצ"ל.

בשם ד'

הקדמת המחבר.

בריך רחמנא דיהב אורין תליתאי.
(שבת דף פ"ה.)

יתברך היוצר וישתבח הבורא אשר הנחיל לנו את התורה, הקדושה והטהורה, מבין שורות" יצהירו יקבים, ואשישי ענבים, כתם אופיר, שהם יקר וספיר, הררי אל צור שדי לבנון נוזלים מים קרים, וכים וטהורים, כשחר פרוש על ההרים, אדמו עצם מפנינים יקרים, השמש החדור וקרנים מידה אור להזריח, כל בושם וכל עצי עדן להפריח, מי מעיינות יזובו מים חיים, ורוח צח על שפים, תגובת שדי רסיסי טל ישאפו, משמים ירעפו, ערפלי העננים כליל יחלופו, כהנדוף עשן, כל צמא צחה למים כאפיק נחלים ירוה דשן:

האדם במשכן החומר תחת מסך הערפל, בהן ועפל, אך רגשי שלהבת יה אשרדת משנת האולת העוררהו, ומתרדמת הזמן תקיצהו, רוח ד' תהל לפעמהו, כי הימים באים, צל צאללו נדים ונעים, האותיו צנומות ושדופות, כצפרים עפות, באפס תקוה יכלו, והמכו בכל יקפצון וכראש שבלת ימלו, אם דוה קדים בכנפיו, אין מצל בענפיו, אם המדותיו, וסעפותיו, ינישאו מעליו עדיו ורדידו, במה יתראה לפני כסא כבודו, ולואת, יחגור עוז, להוציא הנפש מבית כלאה, לטהר את הלאה, להסיר את שמלה שביה מעליו, כי תשוב אל בית אביה כנעורי, בית לבוש שנים עדי עדיים, שלל צבעים רקמה רקמתיים, זאת ישכיל האדם על לבו, בעודנו באבו, אז איתן מושבו לא ירא סערה, הארכנה פארותיו בלבנון יעה, יקבץ כל חמודות, שלימות התוריי והמדות, ההרים יטפו עסיס רמונים, הדודאים יתנו פרחי שושנים, בגן רוה, כרם המד שהולה בנוה, שרשו פתוח אלי מים יזל מדליו ומבארו, ושל ילין בקצירו, כלול בהדרו:

כל אמרת אלוה צרופה ומעוקה, למשוך בשבט סופר ועל ספר חוקה, דרך מצולה בלב ים ירדו מהוקקים, וגם דלה דלו לנו מים עמוקים, חכמי הידות בחקר תבונתם, היכלי שן רפידתם, עם פרחי מגדנים, ועצי רעננים, תורת חסד על לשונם, והלך דבש בנועם הגיונם, והחונים על דגלם, מקשיבים לקולם, לנטוע בכרם ישראל פרחי עדנים, נשעי נאמנים, איש איש אשר גלומי תכלת וארזים במרכולתו, יוציא שמנו וסלתו, סולת נקיה, במדע ותושיה, כאישר חלק לו ד' בבינה ממולא בגודיש, זה סיני בקודש:

וכה האיר לנו הרב האלשה"ק הביאו הפרמ"ג בראש יוסף מגילה (דף ו') בבאור יגעת ומצאה תאמין כי כל הנפשות כ"א קבלו חלקם מהר סיני ובבואה לגוף נשתכה (עי' נדה דף למ"ד) ועיי היגיעה שמתיש כה ההומר אז מאירה הנפש ומוצא מה שאבד וזהו לדעתי באור מאמרם ז"ל (אבות פ"ה) ע"ם לגיהנם ובושת פנים לגן עדן יה"ר מלפניך שתבנה עיר ב"ב והן הלקנו בתורתך והוא עפמ"ש (נדרים דף כ') מי שאין לו בושת פנים בדוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני ומילא לא קבל הלקו בתורה וי"ש בושת פנים לגן עדן והן הלקנו בתורתך כי אחרי שיש לנו בושת עמדנו על הר סיני וקבלנו הלקנו בתורתך ובמדרש תלפיות אות כ' מביא מזוה"ק בארדא (ועי' בהקדמת הזוה"ק דף ה') בזמן שבהמ"ק הי' קיים כשארם מקריב קרבן מתכפר לו וכשאדם כותב בספר איזה חידוש הכתיבה הזו עולה לו במקום קרבן וי"ש יה"ר שיבנה בהמ"ק ואז הקרבנות יכפרו ועל של עתה אנו מבקשים והן הלקנו בתורתך הלקנו וגורלנו אשר כ"א קבל חלקו בסיני לחדש חידושי דאורייתא ולהבר ספרי קודש ויעלה זה במקום קרבן ולאשר בקדבן יש מחשבה לד' ומעשה של ההקרבה לעומת זה יש בחידושי תורה הרעיון הוא המחשבה והכתיבה הוא המעשה והמהרש"א בחד"א (ב"ב דף יו"ד) כ' עמ"ש אשרי מי שבא לכאן ותלמודו "בידו" כי עיקר הלימוד ושנעשה בו רושם הוא הלימוד הבא מכתיבת יד אשר ע"כ נקראו החכמים סופרים ובספר חסידים סי' תק"ל כ' וכל מי שגילה לו הקב"ה דבר ואינו כותבה ויכול לכתוב הרי גזול מי שגילה לו כי לא גילה לו אלא לכתוב רבתיב סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם וכתיב יפוצו מעיינותיך חוצה (ועי' בפי' הרב האזולאי שם) ובמקרא (שופטים ה') יבחר אלהים חדשים כ' הרלב"ג דאפשר לפרש כי הש"י בחר דברים חדשים (וע"י מ"ש בדרוש השנים עשר) ורבים קראו אחריו מלא שלא הבדיל בין קודש לחול ומצאתי בילקוט שם (רמז מ"ט) וכל מי שמחדש דברי תורה על פיו דומה כמי שמשמיעים אותו משמים ואומר לו כך אמר הקב"ה בנה לי בית שנאמר יבחר אלהים חדשים וכל זה מראה לנו בעליל עד במה גדול השכר לכתוב חדושי תורה אשר חננו ד' ולהבר ספרים, וזהו אז לחם שערים, שערים המצוינים בהלכה וי"ש (ברכות ה') מיום שהרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה בלבד כי בזמן שבהמ"ק הי' קים היו הקרבנות מכפרים ועכשיו הנה החדושים בהלכה הנם במקום קרבן ואנו מבקשים יה"ר שיבנה בהמ"ק ב"ב שיהי' לנו קרבן לכפר ותן הלקנו בתורתך כי גם חלקנו אשר קבלנו בה"ם להחדש החדושי תורה יעלו כעולות מחים, וכאישי ניחוחים:

האדם מובחר היצורים, אולם העמיקו שאלה החוקרים, (ועי' מהדי"א מ"ג פ"א) הלא משטרי השמים בצורתם, ספיר גזרתם, בצלמותם ודמותם, יותר מהאדם לבוש ההומר גויתו, אשר ערפל התולתו, אמנם כשנבוא עדי חקר תבונתו, נראה כי זה איפוא הוד יפעתו, לאשר כל צבא השכלים, הנבדלים, אין להם רצון הבחירה, על ימין או על שמאל להתאזרה

להתאזרה, והאדם לו משפט הבכורה, לאשר יש לו בהירה, וזהו הודו, הדר כבודו, והוא המליצה, והב משובצה, „רצונו של אדם זה כבודו" כי זה שיש להאדם הרצון הוא הבחירה, תענוגהו לראשו עטרה, להיות מכובד ונשגב ונעלה, גם על מלאכי מעלה, וכמ"ש הזל"ה (חולין צ"א) דמה"ש מזכירין את השם רק אחר ג' תיבות וישראל מזכירים את השם אחר ב' תיבות שנאמר שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד ומצינו זה בשלישה מקומות בתוה"ק בהלל והודאה נאמר (דברים ל"ב) כי שם ד' אקרא הבו גודל לאלקינו ביהוד השם (שם ו') שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד גם באהבה ואהבת את ד' אלקיך וזהו שאנו אומרים בתפלת אהבה רבה (ע' טוש"ע או"ח סי' ס') וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול סלה (ע' אבע תהלים ג' דסלה יורה על אמת והקיום והרד"ק בשרשיו כתב שהוא מלת הניגון אמנם יתפרש כמ"ש מסלה לבית ד') באמת ובאהבה ירצה כי אהבת השם לישראל יותר ממה"ש ניכר מההתקרבות אשר קרבנו ד' לשמו הגדול שם הוי"ה כי מוכירים אנחנו שם ד' בקירוב יותר ממה"ש והיינו אחר שתי תיבות והוא אבן הראשה, במקומות שלישה, „להודות לך" (בהודאה כי שם ד' אקרא) „ולייחדך" (אמונת היחוד בקריש שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד) „באהבה" (ואהבת את ד' אלקיך ועוד זאת כי האדם הוא נפלא מכל הנבראים בצלמו צלם דמות תבניתו והכמת אדם תאיר פניו, בצורת אלקים אשר עליו ועי"ז כל ברואי מעלה משמשים לפניו, והנה „אני" הוא שמו של הקב"ה כמ"ש בירושלמי סוכה פ"ד ה"ג ותוס' שם ד"ה מ"ה ובש"ס דף נ"ג שם בשמחת בית השואבה אמר הלל אם אני כאן הכל כאן כי אם שלם הנני בצורתו אצילות אלק שנקרא אני (ע' שערי אורה דף ע"ה דרשם אדנ"י מכונה בלשון אני וע' אפיק"י ד' ל"ב) אז הכל באן כי הכל נברא לצרכי ובירושלמי פ"ה הנ"ד שם הלל הזקן כד הוה חמי לון עברין בכושר הוה אמר די לא נן הכא מאן הכא שאעב"י שייש לפניו קילוסין הביב הוא קילוסן של ישראל יותר מקילוסן של מלאכים וה"ש (אבות פ"ב) הלל אומר כו' הוא היי אומר אם אין אני לי מי לי ובשאני לעצמי מה אני והכוונה כי האדם יסודו הבנוי לתלפיות, ברמה בנויות, הוא בסוד אלוק עלי אהלו, ברום מהללו, בהלו נר הצורה על ראשו, צור מלכו וקדושו, וי"ש דהמע"ה (תהלים ט"ז) שויתי ד' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט כי אם ישים האדם על לבו תמיד כי צורה אלקית עליו, לא ימעדו קרסוליו, ופונה תמיד לימין הדרום, וקרנו בכבוד תרום, ואמר לכן שמח לבי ויגל „כבודי" (הוא חלק הנפש ע' הרז"ה בהקדמה) אף בישרי ישכון לבטח כי גם החומר מודיך יעלה אבר כנשרים לעופף, וישכינת עוזו עליו תהופף:

אולם על האדם לדעת, פרי עץ חיים לטעת, כי לא נברא לצורך עצמו, בעד כתפו ושכמו, אשר עליו, כי ימלא עשיניו חלב, (וע' מ"ש בדרוש העשירי והת"ם או"ח סי' קנ"ט) רק לבלבל להם חקו, ויהי בישלם סכו, להשלים גם אחרים מתורתו, לסוכך עליהם באברתו, ישריש נשיעותיו, ענפיו וליותיו, להשקות מערוגות מטעו ואת תעלותיו, כי ישמחו בו חוסיו, ואז אהלו בל יצעו בל יסעו יתדותיו, וי"ש הלל וכשאני „לעצמי" אם הצורה האלקית משתמרת אך בקרבי לצורך עצמי לי לבדי מה אני כי אך זה חלק אדם מאל ונחלת ד' שפרה עליו כי יפריח בכרם ד' פרי תנובתו, ולהזריח אור תורתו, כמו השמש אשר בל תנועתו, להעיר הדר יפעתו, כמ"ש (שופטים ה') ואוהביו בצאת השמש בגבורתו, כי כן נמשלו החכמים לשמש כי ישפיעו יבול הנובתם, להשקות עדרים מבאר תורתם, להשוק מגבא מים נאמנים, זרע קודש אמונים, גדיים יעשו חייסים, חכמי חרשים, משמחים אלקים ואנשים, ואז יציץ ופרח ישראל בבתחת ברוש רענן שמו ינוף, ויך שרשיו כלבנון:

והנה מ"ש שויתי ד' לנגדי תמיד פרש"י שהוא התורה הניתנית בימין כי יעסוק בה האדם תמיד ואף אם עור לא ורחה עליו שמש הצלתה, יעסוק בתורתו, בתקוה נשקפה, פורי ועפה, כי השם יברכהו, ועל במתי העושר והאושר ירכיבהו, כמ"ש ז"ל (אבות פ"ד) כל המקיים את התורה מעוני סופה לקיימה מעושר ויומלין עד"ז מ"ש (שמואל ב' ט') ודוד עלה במעלה הזיתים והוא כמ"ש בילקוט ירמיה (ועי' מד"ר פ' תצוה) נמשלו ישראל לזית מה זית התלתו מר וסופו מתוק (ובתפא"י במשניות סו' תמיד מביא כי אילן זית כל מה שמזקין נאה ביותר) כך ישראל עולין למעלה וכן הי' בדהמע"ה אשר בתחילה לחם להם רב וישמשוהו ורבו בעלי חצים ואח"כ עלה ונתעלה וי"ש ודוד עלה במעלה הזיתים דהעלי"ה שלו הי' במעלת הזיתים שהחילתן מר וסופן מתוק כן ישכיל כל איש אשר אם לפעמים מקול פרש וגלגל ירעישו הומותיו לקול אבהה הרב — מטורפי טרף, לתת את חמדותיו לרפה וכושל, יבטח כד' עישהו, כי יפרה מטהו, משה עוז שבט מושל, וכשמן הטוב תורק שמו לעלות על גפי פרומי קרת, לכבוד ולתפארת, אולם לא יישים האדם כל מבטחו כי ישיג עושר רק ילמוד תורה לשמה וממילא יופיעו עליו זהרי חמה וכמ"ש ביהושע (שם א') רק חזק ואמץ לשמור לעשות ככל התורה אשר צוך משה עבדי אל תסור ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי או תצליח את דרכך ואז תשכיל שלבאורה נראה הדברים בפולים אמנם אבן בוחן פנת יקות יסוד מוסר באלה הדברים, תוכחת מוסר ומשרים, כי לא ישמור האדם את התורה כדי שעל ידה ישיג טובות הזמניים רק זאת איפוא תהי תכנית כוונתו, ומטרת תשוקתו, לשמור ולקיים מצות ד' ותורתו, ואז ממילא יאציל לו ד' את ברכתו, והצלחה הזמניות תופיע עליו כצאת השמש בגבורתו, וי"ש ד' ליהושע רק חזק ואמץ לשמור לעשות ככל התורה אשר צוך משה עבדי בקיום המצות אל תסור ימין ושמאל אל יפנה לבבך שתהי' כוונתך על ימין ושמאל להשיג גם עושר כמ"ש אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד רק לא ימוש ספר התורה הזה מפיך ותהי' עיקר כוונתך הרצויה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי או ממילא תצליח את דרכך ואז תשכיל ואמר מפיך כי חיים הם למוצאיהם ללמוד וללמד למען ישב להם „ולבניהם" לעולם:

ובזה הורו לנו הז"ל (סנהדרין י"ט) כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו כי בחסדו וטובו, ישפיע עליו מטובו, ולא אמרו כאלו הרה אותו (ובתוספתא הוריות פ"ב כאלו רקמו וע' סמ"ג עשין י"ג ובעין משפט לא עיין עליו וע' חד"א סנהדרין צ"ט ד"ה כל) כי אך השפעה רוחנית ובהנית על המלמדו להשפיע, ואור התורה עליו יופיע, וי"ש משרע"ה (במדבר י"א) האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו וגומ' מאין לי בשר (אמר האנכי ואח"ז אם אנכי (וקרש"י ירמיה י"ד כ"ב) כלומר אף אמנם אמת הדבר כי אנכי ילדתיהו בלימוד התורה שהוא כאלו ילדו א"כ איפוא עלי להניקם דבש מסלע ושמן מחלמיש צור ההשפעה הרוחנית אבל האנכי הריתי (ת"ב האנא עברית וחשחית במעי (ועמב"ן ואוה"ח שם) כמו אב ואם אשר עליהם מוטל גם הטיפול הגשמי מאין לי בשר כי לא עלי לספקם מזון הגשמי הגופני כי אך זה מטרת גבר מורם מעם כי פיו יהגה הכמה ולשונו תדבר משפט וכי יהין מדשן בית נכאת חכמתו מדע ותושיה, ומנחלי עדניו ישתו לרויה, ואמר אספה לי שבעים איש כמ"ש בספרי פ' עקב השומע מפי חכם כשומע מפי סנהדרין שנאמר בעלי אסופות אלו סנהדרין כמ"ש אספה לי שבעים איש (ועי' ירושלמי סנהדרין פ' חלק סוף ה"א) והרמב"ן שם כ' כי ראוי במספר הזה שישרה עליהם כבוד השכינה ולזה ירמוז הכתוב אלקים נצב בעדת אל והו לדעתי באור המקרא (פ' יתרו י"ח)

אי'צך ויהי אלקים עמך ופרש"י ממכילתא צא והמלך בגבורה ואמנם י"ל דהנה יתרו יען למשה למנות סנהדרין כמ"ש (סנהדרין ט"ז) במשה דאוקי סנהדראי ופרש"י בעצת יתרו ולכאורה הא אין ממנין סנהדרין רק עפ"י שבעים ואחר אלא המשה במקום שבעים והד קאי כמ"ש בש"ס שם וז"ש יהרו איעצך למנות סנהדרין ויהי אלקים עמך שישרה עליך השכינה ולא הצטרך לשבעים ואחד דהרי כל עיקר הטעם במספר הזה משום הישראה השכינה ואחרי דהקב"ה משרה שכינה עליך תהי' אתה במקום שבעים ואחד והנה כן כל הפצו של משרע"ה הי' להשלים את ישראל וזכות הרבים הי' תלוי בו ובמד"ח כל המלמד תורה לאחרים נקרא מי ומקבל שכר כולם שנאמר (תהלים כ"ח) מי האיש יראי ד' וגומ' סוד ד' ליראיו וברימו להודיעם וכו"ר ניסמריא שבעים לעומת סנהדרין (ע' רש"י עירובין דף ס"ח) וברית זה תורה להודיעם והנה "מה" מרומז על שכר כמ"ש (שם ל"א) מה רב טוב אשר צפנת ליראיך (וע' זוה"ק בראשית בהשמטה דף רנ"ג ענין מי ומה) ויתפרש גם ער"ז אם אין אני לי מי לי אם אין תכלית כוונתי בלימודי לי לעצמי רק ללמד גם לאחרים אז מי לי יש לי שכר כולם וכשאני לעצמי לי לצרכי מה אני איזה שכר יש לי ולזאת יישכיל כל איש אשר הלק לו ד' דעת ובינה, וכפתו הענגה, כי ימלא פני תבל הנובה, בנחת ושובה, ואם הוצק הן בישפותותי, ישא מדבהותי, יפוצו הוצה מעיינותי, מלא על כל גדותי,

נהרי נחלי דבש יין הרקח, ישמע הכם ויוסף לקח:

ובמד"ת אספה לי שבעים איש כו' נגד עשרת הדברות שהיו המשה על לוח זה והמשה על לוח זה בין אדם למקום ובין אדם לחבירו ועל הסנהדרין הי' מוטל להישלים את האדם במדות ודעות ואז גם הגוף יהי' מוכן כולו קודש לד' (וע' בעקרים פ"ב משלישי) וכאשר הורה על זה ענין מחצית השקל כי בממבע יש הזכר וצורה והעיקר הוא הצורה כי אם נפסל הצורה אין המטבע שוה מאומה וז"ש במד"ר פ' היי בקע משקלו בקע לגלגולת ושני צמידים קבל תרין לוחיא דכתיבי בהון עשרתי דבריא והוו עשרה והב משקלים כמ"ש בתיב"ע וז"ש שם וברישב"ם כ' בקע משקלו כמו נטה את ידך על הים ובקעהו והכוונה י"ל עפמ"ש בתפארת יהונתן פ' שלה כי טבע המים לירד למטה מיסוד העפר אשר בו ומים שלמעלה עולין באויר שאין בהם יסוד העפר ולכך נאמר בקי"ם ובקעהו שנפרר הלק העפר מהמים ועלה המים וז"ש והמים להם חומה עי"ש והנה כן בענין הויווג הוא להוליד צורה ולזכך ההומר לרוחני כמו האלקימ"א כמ"ש הרי' מוסקאטי ד' ב' והנה כתיב שם ויהי העבר לקראתה ופרש"י שראה שעלו המים לקראתה והי' זה לסימנא טבא שאין בזיווג זה שום הומרי העפרי ולכך עלו המים משעם שנפרד יסוד העפרי כמו בקי"ם (וז"ש קשה לזווגם בקי"ם וכן קשה מזוגותיו של אדם בקי"ם שלא יהי' בשביל החומר וע' או"ח סי' ו' ובב"ר פ' כ' כ"ב והו שפרשב"ם בקע משקלו כמו נטה את ידך על הים ובקעהו וז"ש (תהלים ט"ז) לכן שמח לבי ויגל כבודי אף בשרי ישכון לבטה וסיים נעימות בימינך נצח ובמדרש שוחר טוב אלו סופרים ומשנין שמלמדים תורה לאחרים כי אז גם הבישר שהוא הגוף מזדכך ויישכון לבטה ולזה נאמר כי לא תעזוב נפשי לשאול והוא עפמ"ש (יומא פ"ו) במזכה את הרבים שלא יהא הוא בניהנם ותלמידיו בגן ערן והכפיל ואמר לא תתן חסידך לראות שחת לומר שאין מעבירין אותו אף דרך פתח גיהנם כמ"ש במדרש תהלים שם שאפילו ריח גיהנם אינו מריח והו לא תתן חסידך "לראות" שחת וכתיב (תהלים מ"ה) הנור הרבך על ירך הזרך והדרך ואמרו בש"ם (שבת פ"ג) ההוא בדברי תורה כתיב ופרש"י והדרך וחדדך שהוא הפלפול ובב"א שם שהחידוד מצליח התורה ואמר והדרך כמ"ש (נדרים ל"ח) דפלפולא ניתן למשה והוא החריפות כמ"ש בתום' והראש שם ולכך נאמר כי קרן אור פני משה כמ"ש המקובלים דע"י התורה, מזדכך החומר והצורה, תאיר אורה, כמ"ש וחכמת אדם תאיר פניו והוא היופי לעצמו ואולם צריך האדם להשלים גם לחבירו וז"ש יפיפית (שהוא מהכפולים הרומז על ב' מיני יופי הא' לו לעצמו וגם לאחרים) מבני אדם היופי שלך כפול מבני אדם ע"י שאתה תשפיע השפעת חכמתך גם על אחרים הוצק הן בשפתותיך כי מוכיח אחרי חן ימצא ואמר לשוני עט סופר מהיר כמ"ש בחד"א כי עיקר הלימוד לכתוב חדושי תורה ושע"כ נקראו החכמים סופרים וזכותם גדול כמ"ש על אגורה באהלך עולמים כי יתבדרון שמעתתי' בעלמא וז"ש על כן ברכך אלקים לעולם:

ואיתא בספרי פ' עקב למה נקרא העולם תבל משום תבלין שבה זו תורה ושם רצונך שתכיר מי שאמר והי' העולם למוד אגדה שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה ומדבק בדרכיו כי הפלפול הלכה ואגדה הן המה שלשה משיבי צעד להאדם כי ישעה אל עושהו, ולקיים בכל דרכיך דעהו, וכמ"ש קידושין (דף למ"ד) לעולם ישליש אדם שנותיו שליש במקרא שליש במשנה שליש בתלמוד (וע' טוש"ע יו"ד ס' רמ"ו והחוס המשולש הזה חורו עליו פניגים ואבני נגר יקרות, לעשות בדים ולישלה פארות, וכמ"ש (אדר"נ פי"ה) ולמה הי' ר' אליעזר ב"ע דומה לרוכל כו' ובאו בני המדינה ואמרו לו שמן טוב יש עמך פליטון עמך אפרסמון עמך כך הי' ר' אליעזר בומן שת"ח נכנס אצלו שאלו במקרא במשנה במדרש בהלכות בהגדות אומר לו כיון שיצא מלפניו הוא מלא טוב וברכה וז"ש חגיגה ג' (וע' הד"א שם ד"ה ואף הוא ואולם בתוספתא סוטה פ"ו מפורש כפרש"י גם להלן בהד"א שם ד"ה א"ל יוסי נעלם ממנו בהכ"ת דברי הר"ש ידים פ"ד מ"ג אין דור יתום שר' אליעזר ב"ע שרוי בתוכה וז"ש ברוך ורחמנא דיהב אוריאן הליאתי לרמז גם על שלשה אלה פלפול הלכה ואגדה, אשר יחזיקו כן תרגם להורה ולתעודה, יהד אהודים, להרבות תלמידים, כי במרעה טוב ירעו, כמרעיהם ויישבעו, לפלול מפלה העולה בית אל, בית נתיבות למואל, כל יוצא צבא בישראל:

כל זאת אל לבי שמתי, מיום עמדי על דעתי, בשדה התלמוד עבדתי, ואת הלמיו שרדתי, ויתר החכמות שמתי אך לרקחות ובוחן לבבות וחוקר טוחות, יודע את הגיונו, כי לא נבה לבי ולא רמו ע'ני, לישים בין כוכבים קני, רק כוונתי רצויה, להפרות מדע ותושיה, ואת אשים אל לבי מעודי, ואתחנן אל ד' כי יהי' תומכי ומעודדי, וכי יתקיים תלמודי בידי, מבאר חפרוה שרים, שאבתי מים וכים וטהורים, בניתי בית ובול להקים, דרושים בפלפולים עמוקים, לגלות עמקתא, הלכתא גבירתא, ובכה אשר נטעה ימיני עין פרי למעת, להעיר למוסר אוזן שומעת, דרושים לכל הפציהם, לוית חן לראשיהם, וענקים לגרגרותיהם, משולבים אחת אל אחת, מוסר השכל לקחת, ואודה לד' על כל הגמולהי עלי, להיות למשען לי, להבר את האהל פלפול שוית ואגדה בציצים ופרחים ופרי מגדנות, לקשרם מעדנות, ות"ל עוד יותר משלושים דרושים בפלפולא ושוית למאות והרבה דרושים באגדה אשר חברתי ועודם בכתובים, כלם אהובים, להאיר אור יקרות, וחלקתי את היבורי למהדורות, וגם חברתי חיבור גדול על כללי הש"ס והגהות על ס' יד מלאכי ועתה הנה הבאתי את ראשית בכורי פרי עשתגותי מהדורא קמא מספרי משנת אליעזר, ומד' אשאלה עזה, כי יגמור נא בעדי, ומצהרים יקום הלדי, להוציא לאורה את הדושי ושאר החלקים מספרי, והי' זה שכרי, להגות בתורתו, וד' יעש בלבנו אהבתו ויראתו, לעשות רצונו ולעבדו בלב שלם כל הימים, עד עמוד הכהן לאורים ולתומים:

כן יברוך גבר יראי ד' כבוד אבי הרב החסיד הנגיד המופלג מו"ה דוב בעריל מישעל נ"י בשששעריץ ואמי הצנועה החסידה מ' בריינטשיא תחי' אשר על ברכי התורה גדלו אותי מעודי, ומכחם שחדו בעדי, וחמין ושמן אשר סכו לי בילדותי המה גר לרגלי ואור לנתיבתי, ישלם ד' פעלם, וחסד ד' מעולם, תסוכך עליהם, כי יתענגו בטוב ימיהם, ושנותיהם בנעימים לאורך ימים:

גם יהי מכירי ברוך כבוד הוהני ה"ר הגביר רחים ומוקיר רבנן מו"ה שמואל מרדכי אונגער נ"י בראדהוב וחמותי הצנועה המאושרה היה אסתר תהי' כי ינובו בשיבה טובה דשן ורענן, שלו ושאנן:

מנשים באהל תבורך זוגתי הרבנית מ' שרה מילכה והילדים אשר חנן ד' אותנו בתי העדינה גאלדא ובני יניק וחכים יצחק צבי ובני בר חכים אברהם משה יחיו כנטיעים מגודלים, כנוה שאנן שתולים, ויעזרנו ד' לנהלם על דרכי התורה והיראה ולגדלם בנחת, יהי כזית הודם וכנפן פורחת:

ואתה ד' תשמע השמים מכון שבתך, והכן תפלתי קטורת לפניך, בעד התני הרב החריף ירא ושלם אוצר בלום מרה דוד נפתלי כהנא נ"י וזוגתו בתי העדינה צפרה וב"ב יחיו כי שמיש הצלחה תופיע עליהם, תגבהנה אשכלותיהם ודליותיהם, ובברכה שלימה נתברך כולנו "וד' ירם קרננו" לפ"ק יע"א.

כעתירת עבד לעבדי ד' כו"ח יום ג' לסדר את הברכה תרס"ו לפ"ק יע"א.

אליעזר סג"ל מישעל הלוי האברפה"ק נאלינורא יצ"ו

ה מ ח ב ר.

בעזרה"י!

פ ת י ח ה.

כי אם בתורת ד' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה.
(תהלים א')

ת"ר כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה היו שם רבי יהודה ור"י ור"נ ור"א בנו של ריה"ג פתחו כלם בכבוד אבסניא ודרשו פתח רבי יהודה ראש המדברים בכל מקום בכבוד תורה ודרש וכו' הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם ובי אותו היום נתנה תורה לישראל והלא אותו יום סוף ארבעים שנה הי' אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדי' בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני אמר ר' תנחום ברי' דר"ח הדע שהרי אדם קורא ק"ש שחרית וערבית וערב אחר אינו קורא דומה כמי שלא קרא ק"ש מעולם. (ברכות דף ס"ג ע"ב.)

אור יקר המתנוסס באבני נזר דברי הז"ל אלה יאירו לנו להבין בינה, מה שדרשו כולם בכבוד אבסניא, ור' יהודה דרש בכבוד התורה והתעודה. גם מה דנקט ר"י הסכת וישמע ישראל היום הזה והלא עיקר דיוקא דר"י ממה שנאמר היום הזה והגה להלן דרש הסכת עשו בתות הסכת בתתו עצמכם על ד"ת אבל לענין הביבה תורה על לומדי' עיקר הדרש ממ"ש היום הזה ואם מכלי לפסוק פסוקא דקרא הוי"ל להביא בולה קרא (דברים כ"ז שם) וידבר משה והכהנים הלוים אל כל ישראל לאמר הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לד' אלקיך גם י"ל מה דדייק ותני בק"ש וערב אחד אינו קורא ולא אמר ושחרית אחד אינו קורא ומהו ענין סמיכות חכמים דנקטו בש"ס אה"נ הך דרבה ורב יוסף אי סיני או עיקר הרים עדיף:

ולמען משרים נחוה, להבין כל זה, נקדים לבאר דברי הז"ל (שבת דף פ"ח) דרש ר' סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מה"ש לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, ויש לדקדק בין דהשני כתרים היו בשביל שאמרו נעשה וגם נשמע א"כ אף אם היו אומרים נשמע ונעשה ולא היו מקדימין נעשה לנשמע הי' מגיע להם שכר שני כתרים ולמה נקט ר"ם בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ומשמע דרק בשביל שהקדימו הי' מגיע להם השני כתרים, גם להלן שם אמר ר"א בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה לשון שמלאכי השרת משתמשין בו דכתיב ברכו ד' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, ברישא עושי והדר לשמוע, וגם זה צריך התבוננות להבין ענין דז זה שנמשלו ישראל בזה למה"ש, גם סמוך לזה הביאו בש"ס ההוא צדוקי דהוויה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה אצבעתא דידי' תותי כרעא וקא מיץ בהו וקא מבצן אצבעתי' דמא א"ל עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו ברישא אינביע לכו למשמע אי מציתו קבליתו א"ל אנן דסגינן בשלימותא (ופרשי' ההלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה) כתיב בן תומת ישרים תנחם, דיש להתבונן על היכוח הזה ותשובתו של רבא ושם אמר רשב"נ ארי מאי דכתיב לבבתני באחת מעיניך בתחלה באחת מעיניך לכשתעשי בשתי עיניך, ופרש"י בתחלה בקבלה אחת היא אצליכם ולבסוף בשקיימתם שתים יש וכו' עין רואה כי הדברים סתומים לדעת תוכן כוונת עין אחת ושתי עינים ועניו הדבר, בתהלה ולבסוף מאי קסבר, והמהרש"א בהדיא שם כתב דיש ראייה חושית וראייה שכלית ונם דבריו צריכים באור, אור להאר:

ואנחנו נבוא בזה לבאר דברי הכמים הנשמעים בנחת, להעלות נצה כפורחה, לקשר ולשלב כל המאמרים אלו משולבים אחת אל אחת, דהנה בכל הוק ומשפט דת נימוסי אם יבצה איש לקיים דבר עליו לישמוע ואה"כ לעשות והשמועה היא רק סיבה להעשייה התכליתיית, אולם במצות ד' ותורתו גם השמועה לעצמה עקרית והשמועה והעשייה המה שני צנתרות הזהב המריקות מעליהם הוד שלמת אדה, בקורש נאדר, ולזה נדול לימוד הוה"ק עד שאמרו רז"ל (סוף מנחות) כל העוסק בתורת הטאת כאלו הקריב הטאת דהלימוד בתוה"ק הוא מצוה בפ"ע כמו הקיום בעשיית המצוה (ומ"ש מגילה כ"ו שהלימוד מביא לידי מעשה היינו שע"י הלימוד יבוא ביותר לידי מעשה אבל לא שהלימוד הוא רק סיבה להמעשה שהרי אמרו תלמוד נדול ועי' ב"ק י"ז ותוס' שם ד"ה והאמר ומהרש"א ספ"ק דקדושין ע"ש) והנה אם היו ישראל אומרים נשמע ונעשה הי' נראה דהשמועה היא רק סיבה וצורך עשייה ואין כאן רק עיקר אחד הוא העשייה ושוב לא הי' מגיע להם רק כתר אחד על העשייה שהיא התכליתיית ולא על השמועה הסיבובית לתכלית העשייה אולם כאשר הקדימו נעשה לנשמע הראו לדעת כי בתוה"ק נם השמועה לחוד בפני עצמה היא מהעקרים ולא לצורך העשייה, ולזה אמרו נשמע אחר העשייה והשכילו לדעת את יקרת תוה"ק כי נם הלימוד היינו השמועה להבין ולהשכיל היא מצוה בפ"ע כמו העשייה, לפעת נפן פורי', במדע ותושי', ולכך ניתן להם שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע:

וכשנחדור בעין חודרת נראה כי עור נדולה שמועה מעשייה כיון דהכלית כל איש ישראל בעשיית המצות הוא לקנות שלימות בנפש לשמוע בקול ד' וכמ"ש (שמואל א' ט"ו) החפץ לד' בעולות וזבחים כשמוע בקול ד' הנה שמוע מזבה טוב להקשיב מחלב אילים כי השמועה והקשב הוא הטוב הנרצה והמכוון מהזבה ומחלב האילים הנקרבים (עי' עקידה

פתיחה

עקידה פ' בישלה ופ' ויקרא) ולזה אמרו זיל (מגילה ט"ז) גדול תלמוד תורה יותר מבנין בהמ"ק בהקרבת הקרבנות והוא הלימוד שמביא לידי מעשה אשר ע"י תתעצם הנפש לשמוע בקול ד' שזה העיקר וכמ"ש שהמע"ה (משלי כ"א) עשה צדקה ומשפט נבחר לד' מזבח וד"ש (ביבמות ק"ה) בובה ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה (ועתוס' שם ד"ה רבא והר"א שם וביר"ש פ"ב הלכה ה' וסנהדרין פ"א ה"ב ופדר"א פי"ב ופ' ט"ו ועי' סוכה דף מ"ט ע"ב) והרמבים (מו"נ פ' ל"ב משלישי) כתב בטעם הקרבנות כי טבע האדם נוטה תמיד אל המוגל ובהיותם במצרים היו מורגלים בזה, והרב בע"ק (שער נ"ג) כ' ובכר השיג אותו הרמב"ן בטענות חזקות והכה על קדקוד סברתו אולם הרש"ש במו"נ שם המליץ בער הרמבים ובמחבית לא הזכירו כי רבי הרי"מ אלי מפולשים ומפורשים במד"ר (סדר אחרי פ' כ"ב) ר"פ בשם ריל ע"ש, אמנם גם לדעת רבותינו אלה אשר קשרו מערכות בטעם ענין הקרבנות, (ועי' בכוזרי כ"ו משנ"י) הורו לנו כי התורה האלקית בצורת כללותה היא התכליתית אל השבת הנפש למעונה, אל האלקים אשר נתנה, להגביה עוף למעלה, מקום אשר הי' שם אהלה בתחלה, (ועי' עקרים פי"ח מראשון ובעקידה בנעילת השערים) ולימוד התורה שהיא השמועה החפציית מביא האדם להות קרוב לד' וביתו בית אלקים כמ"ש (קהלת ד') שמור רגלך באשר תלך אל בית האלקים (ורגל היא ענין סיבה ואמר כי תשמור את נפשך מלעשות להסיבה עקרית רק תשים עינך ולבך להתכלית הנרצה) וקרוב לישמוע (ופירש"י לשמוע להקב"ה והוא טוב וקרוב ריל כי אך ע"י השמועה תהי' קרוב לד') מתת הכסילים זבח כי המה זה דרכם בכל למו יחשבו עמל כי הוכח לבד הוא עיקר החפצי ובאמת רק השמועה היא הטוב הצפון מהובה בפ"ש כי ע"י הקרבת הקרבן ידמה האדם בנפשו באלו הקרי"ם א"ע ודמו וחלבו יראה ואו יבוע לבבו (וע"י חד"א עירובין י"ט ד"ה ולא עוד) ומזה יתנוצץ ויתפלש עליו שלהבת אשדת קודש לד', ובמנחות (דף ק"י שם) אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה כו' כי ההתעסקות בלימוד התורה מגיעה ומצלא על האדם שלא יבוא לידי חטא ולהתחייב קרבן וגדול בה הלימוד כמ"ש בזוה"ק בהקדמה (דף י"ב ע"ב) דבר בר נש לא אתעסק באורייתא ליה ליה נפשא קדישא קדושא דלעילא לא שריא עלוי ובד אשתדל באורייתא בההוא רחישו דרחיש בה זכי להההוא נפש היה ולמהדר בגלגלין קדישין דכתי' בירבו ד' מלאכיו, והרב האלבו (פ"ד ופ"ה משלישי) האיר לנו כי השכלים הנבדלים המה המלאכים בהגעת הגלגלים כל מה"ת רק לקיים גזרת השם להיות מגיעים הגלגלים תמיד וה"ש (תהלים ק"ג) בירבו ד' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לישמע בקול דברו יראה כי כל בחם וגבורתם בתנועתם הוא כדי שישמעו תמיד דברי השם והעשיה הוא בשביל השמועה וה"ש ר"א (בש"ש שבת שם) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע והשכילו בזה כי אדרבה העשיה היא המביאה לשלימות השמועה לשמוע בקול ד', יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה לישון שמה"ש מישתשין בו רכתיב ברבו ד' מלאכיו עושי דברו לישמע בקול דברו כלומר כי המלאכים ג"כ עושים רק כדי לשמוע ואינם מתכוונים לשום תכלית אחר רק מאדירים בארד, לישמע קול ד' בהדר, ולזה נאמר (שמות ט"ו) אם שמוע תשמע (כי השמועה תהי' לבוזנה כי תשמע להוק"ה לישמוע) בקול ד' אלקיך והישר בעינו תעשה והאזנת למצותיו ירצה כי העשיה בהמצוות יהי' לתכלית האוגה היא השמועה הקרובה והאמתית (ועי' עקידה שער ק"נ) ובאוה"ח שם כ' בנגד ללמוד אשר אם שמוע זו תלמוד תורה ובכל השמועה לרמוז שיהי' עסק התורה בחשק גדול שבעזדו לומד יתאוה ללמוד עוד וזה מראים לדבריהם, (בסוכה דף מ"ט) וארי' בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בו"ד כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק אבל מדת הקב"ה מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק שנאמר והי' אם שמוע תשמע ואם לאו לא תשמע (ופי"ש אם תרגלת לשמוע או תשמע תוכל ללמוד ולהוסיף) ד"א אם שמוע בישן תשמע בהדש ואם יפנה לבבך שוב לא תשבע ופרש"י אם אתה שומע בישן מהזיר על לימודך ששמעת ואם יפנה לבבך על מה שלמדת כבר מלחזור עליו ע"ש כי אחרי שהלימוד בעצמו הוא מצוה מהחיוב על הארם לחזור וללמוד גם מה שלמד כבר ואף שכבר השיג בשכלו את דבר הלמד מעיניו יחזור וישנה כי הלימוד והתעסקות בתורה מביא את הארם לשלימותו ולתכלית זה נברא וכמ"ש בש"ם (ע"ז דף נ') ויהי ערב ויהי בקר יום הששי (ובהגהת יפ"ע שם העיר משבת דף פ"ח ה' יתירה למיל וקרמו בחד"א שם) מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר אם ישראל מקבלין את התורה מוטב (ובתוס' שם ד"ה נוגעים כ' שהם קיימים גם על הקבלה והיא השמועה כמ"ש התיגום על ונשמע שמות כ"ד ונקבל ועי' אבע ורמב"ן שם ובאוה"ח שמות י"ט ה') ואם לאו אני מחזיר אתכם לתהו ובהו ושם ארץ יראה וישקטה בתהלה יראה ולבסוף שקטה, ופרש"י ולבסוף כשקבלוה בנעשה ונשמע כי בזה שהקדימו נעשה לנשמע לדעת דבעשיה, יבאו לתכלית השמועה, נתקיים יסוד הבריאה, וז"ש (אבות פ"ב) אם למדת תורה הרבה אל החזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת דיפלא איפוא על לשון הרבה בתורה רבתיב בה (יהושע א') והגית בו יומם ולילה, אלא דהכוונה היא שיהגה על לימודו ללמוד רבר אחד אף הרבה פעמים להזור ולשנות ובכ"ז אל יהגה בזה טובה לעצמו כי זה כל יציר נוצר והלימוד בתורה שנקראת תושי', הוא בל יסור הבריאה, וכמ"ש בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית, ועד"ז אמרו (מגילה ב"ח) תד"א כל השונה הלכות מובטח לו שהוא בן עוה"ב ולא אמר כל הלומד הלכות רק השונה כי זה יורה על השנות הרבי פעמים להזור וללמוד את אש"כ כבר למד, ובזה ישכיל לדעת כי הלימוד בעצמו ישפיע שפע רב לעוה"ב והוא אושר תכליתי על כל שאר התכליתים והוא שהקדימו נעשה לנשמע דע"י העשיה חלק המעשי יבאו לנשמע היא סגולת האמונה השכלית וכמ"ש באפיקי"ר ח"ב עד"ז (וע"י הר"א ברכות דף נ"ח ע"א דיה הזי דידענא) ושלוה נאמר (שמות כ') הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך ותרנומו בדיל דישמע ובכל מקום שנאמר שמועה ת"נומו קבל לרמז כי עיקר הוא השמועה ולזה בקש החכם מכל אדם (מלכים א') ונתת לעבדך לב שומע, וירמז עוד בענין נעשה ונשמע כי מהארי"ז הה' יצא מתוק דבש אמרי נועם (ע"ח שער אבי"ע פ"ב) דאצילות נקרא מחשבה ובריאה דיבור והשלימים הודבכו חזמרם ליהוה"ים עד כי המחשבה והמעשה באו באחד עי"ש והנה נשמע יורה על מחשבה וד"ש נעשה ונשמע כי בחם הי' גדול לאשר נעשה ונשמע אמרו באחד, במעשה ומחשבה יחד, בינה ואת:

עוד רעיון יקר ספון בדברי הזיל (סוכה מ"ו שם) לא במדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בו"ד כלי ריקן מחזיק כו' כי מדת בשר ודם הן המה בחות הנוף והחושי הגשמים ובטבעם אם הם ריקים יקבלו עליהם מוחש ומושג חדש כמו העין אם יראה ומתבונן על דבר אחד לא יראה או עין אחר והאזן אם האזין לישמוע אז"ה דיבור לא תשמע או דיבור אחר, הפה אם ידבר לא ידבר מהדש עד כלות דיבור הראשון וכן חושי האף והיה לא יקבלו מוחש חדש אם עודנם מלא ממוחש ומורגש מהקודם (ובעי' שבי החוקרים כי כל הומר א"א לקבל צורה חדשה אם לא בהתבטל צורה הראשונה) ולזה נתן הקב"ה בטבע האדם בהושיו הגשמים כי אחרי קבלת המוחש נשכה הדבר מלב האדם התעיף עין בו והי' כלא הי' למען יהי' מקום להההושים הגשמים לקבל מורגש אחר מחדש ובלתי זה לא הי' יכול האדם להשתמש בחושיו אחרי אשר דיבר או ראה או ידע, אולם מדת הקב"ה הלא המה בחות הנפשיים השכליים הנותנים באדם אהרבה ישמע הכם ויוסף לקח, מעשים יין הרקח, וממה שיזכור את הקודם אשר הוא

פתיחה

עודנה, יוסף דעת ותבונה, וז"ש (קהלת א') כל הנהלים הולכים אל הים והים איננו מלא כו' והמשיל את כהוה הנפשים להים אשר איננו מלא מבלי לקבל עוד את המים מהנחלים אשר יתנו אליו רצוא ושוב, אולם לא כן כחות הנוף הגשמים אשר כל עוד בם מוחש ראשון מלא לא יוכלו לקבל מושג ומוחש אחר, ואמר עוד כל הדברים יגעים הן המה כחות הנשמיים הנופניים (ע"ש) שם וישים יומא דף י"ב ע"ב ווה"ק מקין דף קצ"ה) הנם יגעים ובעת יתמלאו ממוחש אחד לא יקבלו מושג אחר כמו הפה העין והאוזן, וז"ש לא יוכל איש לדבר (כל עוד עיף ויגע מדיבור הראשון) לא תשבע עין לראות (העין לא תוכל להיות שבע הראות כי אם שבע לראות ענין אחד לא הקבל חוש הראות על ענין הדש) ולא תמלא אוזן משמוע חוש האזן הגשמי לא יוכל להיות ממולא כי אם האוזן ממולא בחוש השמע לא הוכל לשמוע ענין הדש ולכך הושבע השבע באדם שישכח מה ששמע ולא תהי' האוזן ממולא ממוחש ואז יוכל לשמוע מחדש גם מה ששמע בשבבר הימים הכל נשכח וז"ש מה שהי' הוא שיהי' כו' אין וכיון לראשונים ופ"ש' אבל ההנחה בתורה מוצא בה תמיד חדושי טעמים כמ"ש דדיה יהוך בכל עת מה הדד הזה כל זמן שהתינוק ממשמש מוצא בו חלב אף ד"ת בן והוא מש"ם שיהובן (דף נ"ד ע"ב) ובחדא"א שם מה דד וכו' דמהוך שמחזיר על למודו תמיד מוצא בה טעם ודבר חדוש (וע' בהקדמת הזוה"ק דף ה') אולם אם כלי השכלי יהחזק ומעיין הנפש' נפסק או לא יקבל שוב מוחש ומושג שבלי במ"ש אם תעובני יום יומים אעיבך והוא בירושלמי ברכות פ"ט הלכה ה' (וע' נהש"ם שם שלוה רמז רש' פ' עקב וכ"כ בשפ"ח שם ומ"ש שהא במ"ם בירושלמי איתא מגילת הסדים וע' רשב"ם בהומש שם) וישם א"א מה התינוק הזה צריך ליגע בכל שעה שבים כך בל אדם שב"ישראל צריך ליגע בתורה בכל שעות שבים והענין שנמשל לדד יומלין עוד ע"ד שאמר הנביא (ישע' כ"ה) את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה נמולי מהלב עתיקי משדים ופ"ש' בדילי מן התורה שנקראת הלב, ד"ש להתבונן הלא התורה נמשלה גם למים יין שמן ודבש ולמה המשיל הנביא בזה את תוה"ק להלב, אמנם דבר מושכל הוא, כי הנה התינוק באש' יונק משדי אמו יתרבה הלב אמו בכל עת ובכל שעה וכאש' יגמל הילד או נעתק החלב משדים ויסברו מעיינות וצינורי החלב (וע' רמבין במשל ומליצה בבואו לאה"ק תובב"א) ולפי המושג הטבעי הי' ראוי להיות בהיפך כי בהיות התינוק יונק יתמעט החלב וכאש' יגמל ונעתק משדים יתרבה החלב אלא הוא הדבר כי באין מקבל אין משפיע וברבות המושפע יתרבה ההשפעה, וזה נמשלה הוה"ק להלב כי אם האדם יעזוב יום אחד את לימוד התורה יומים תעופך או נסתם כל הזון ויסברו מעיינות החכמה בכל עת ביות' וז"ש הנביא את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה נמולי מהלב עתיקי משדים וכפ"ש' שהם בדילים מן התורה וממילא נסתם מהם מעיינות החכמה בכל יום כמו ההלב משדים אשר מעיינו יהיב ויבש עת נגמל הילד אולם אם האדם נמשך והולך וכלי השכלי מלא מושג רוחני או יתוסף עליו ההשפעה העליונה, דעת והבונה, וכמ"ש אם שמוע השמע אם השמע בישן השמע בחרש וכמ"ש רש"י (דב"ם י"א שם) ובשפ"ח שם כ' הרזיק הוא ממה שנאמר והי' אם וכו' ובאמת בש"ס ברכות (דף מ' ע"א) דריש ר"ז זה מקרא (שמות ט"ז) ויאמר אם שמוע תשמע (ומ"ש בהד"א שם לענין דבריה תורה כלשון ב"א ע' מדחי שם) אם תשמע בישן תשמע בחדש ופרש"י ששנית ושלשת מה ששמעת אשתקד (ויש להרוש סמוכין מ"ש מראשית השנה ועד אחרית שנה והי' אם שמוע תשמע ע' בעה"ט פ' עקב שם) כי העיקר להזור ולשנות על לימודו כי הלימוד בהוה"ק הוא אבן הראשה, לקהלת יעקב מודשה, כי התורה תהי' עלי' בכל יום בהדשה:

ובש"ם (ע"ז דף י"ט) אמר רבא בתחילה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו שנאמר כי"א בתורת ד' הפצו ובהורתו יהגה יומם ולילה וביאר בחד"א שם שהוא עפמ"ש הזל (נדרים דף ל"ח) בתחלת הי' משה למד תורה ומשכחה ער שנתנה לו במתנה ועשית קנין בנפשו ע"ש וממילא לא הי' שכחה מצוי' כי השינ יקרת תוה"ק בכח הנפשיית כי אדרבה מלא מחוק ריקן אינו מחוק במ"ש אם שמוע תשמע וזה לדעתי מ"ש בישבת (דף יוד) וכי תעלה על דעתך שמשה יושב ודן כל היום כולו תורתו מתי נעשית, אלא לומר לך כל דן שדן דין אמת לאמיתו (ע"י הד"א שם ומ"ש להלן) מעלה עליו הכתוב כאלו נעשה שתוף להקב"ה במעשה בראשית, דיפלא איפוא על לשון שאמרו תורתו מתי נעשית דהולי"ל אימתי למה, אלא הוא הדבר דהרי אם יהגה בהורה יומם ולילה נקראת התורה על שמו של האדם ותורה דילי' הוא במ"ש ובתורתו יהגה יומם ולילה דאם עוסק והוגה בתורה יומם ולילה נקראת הזדתו ואחרי דמשה הי' יושב ודן כל היום תורתו מתי נעשית כלומר מתי נעשית התורה דילי' שיהי' נקראת הורתו, אלא כל דיין שדן דין אמת לאמיתו נעשה שתוף להקב"ה במעשה בראשית כי גם הדינים והמשפטים הם מהלקי התורה ואינם דומים להוקי דת הנמוסים וכמ"ש במד"ר (שמות פ' למד) ועוז מלך משפט אהב איל משה ליישראל לא נתן לכם הקב"ה את התורה אלא על מנת שתעשו את הדינין ושם ואלה המשפטים ההיר מניר דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום דהולי"ל ומשפטים בל הודיעם ובארתי דהכוונה תסוב עפמ"ש העקדים (מ"א פ"ח) כי הדת הנימוסית אינה שלימה לפי שהיא לא תקוף בדעות בשלימות הנפש אבל הדת האלקית היא תמימה לפי שהיא תכלול שלימות המדות והדעות והם השני הלקים ששלימות הנפש תלוי בהם וז"ש ומשפטים בל ידעום ירצה כי משפטי העמים אינם מביאים אותם להידיעה לשלימות הדעת הנפשית אבל משפטי ד' אמת צדקו יחדיו ואלה הם השני הלקים אשר האיש הישראלי מהאהו בהם בשלימות המדות והדעות (וע' זוה"ק ואד"א דף כ"ז ע"א) וז"ש במשרע"ה כי אף שהי' יושב ודן כל היום הי' מקיים גם בזה מ"ש והגית בו יומם ולילה כי משפטי דת אלקות הכלול שלימות הנפש ובזה נעשה שתוף להקב"ה במע"ב כי המישפט לאלקים הוא (וע' בסוד ר"ה ס' א' ובד"ישה ופ"ישה ושו"ו שם) וגם בזה נעשה התורה הורתו הורה דילי' אחרי דגם בהמשפטים קיים והגית וכו' עוד זאת נרמז בזה כי דת הנימוסית הוא רק לפי רוח העת והזמן (צייטגייסט) ובכל עת מקבלת שינוי עפ"י רוח החפש והדרור לפי הוקי המחוקקים אשר הרשות ישאפו, אולם הוה"ק היא נצחית וכל מים רבים לא ישטפוה, יהמו גלי הזמן יתגעשו ולא יעבורוה, לא יחזקו כן הרגם בל יפרשו גם, ולזה נאמר (שמות י"ח) וישפטו את העם בכל עת, כי כל זמן ועידן שוין והתורה איננה תלוי בזמן ועת כי היא נצחית וכל צי אדיר שיט לא יעברנה, וז"ש בירושלמי (ברכות ס"פ ט"ם) עת לעשות לד' הפרו תורתך רבי נהן מסים קראי הפרו תורתך עת לעשות לד' רבי הלקיה בשם רבי סימון העושה תורתו עתים הרי זה מפר ברית מ"ט הפרו תורתך עת לעשות לד' (וע' בבלי דף ס"ג שם) דיפלא איפוא דהדרי אדרבה בשעה שמכנים"ן אדם לדין שואלין אותו קבעת עתים לתורה (וע' שבת דף ל"א והוס' סנהדרין דף ו' ד"ה אלא וחד"א שם ובאבות פ"א שמאי אומר עשה תורתך קבע ויל') אלא דשם קאי בחיוב על האדם הטרוד בהבלי הזמן דבכ"ז ישתדל לקבוע עתים לתורה ואולם בירושלמי אמרו על מי שעושה התורה עתים להשוב מחשבת פגול שלא לזמנו לומר כי התורה תלוי' עפ"י העת והזמן להשתנות ח"ו ובזה מפר ברית התורה כי התורה אינה תלוי' בזמן וכל העתים שוים כי היא נצחית ואינה מקבלת שום שינוי לעולם וז"ש (ב"מ דף ג"מ) בהך דא"י אין אנו משגיחין בבת קול שבבר כתבת בהר סיני

פתיחה

אהדי רבים להטות והקב"ה אמר נצחוני בני נצחוני בני כי המאמר אשר ישתנה יעיד על אומרו שהוא בעל שינוי ומי שהוא בעל שינוי איננו נצחי ובזה שלא רצו לקבל השינוי בתורה שנאמר אחרי רבים להטות הראו לדעת כי הבורא ית' איננו בעל שינוי אבל הוא נצחי וז"ש הקב"ה נצחוני בני (בזה שנצחו אותי להורות הלכה כרבים ושהתורה אינה מקבלת שינוי לעולם) נצחוני בני בזה עשו אותי נצחי (עי' בס' האמונות והדעות לרס"ג פ"ט משלישי ובאפיקי ה"א ד"ז) וז"ש בירושלמי (ברכות שם) אל תבוז כי זקנה אמך אר"י בר בון אם נתיישנו ר"ת בפיך אל תבוזה עליהן ובפ' הדרים שם אל תבזה להניהם מלהזהר תמיד עליהם לדעת כי תוה"ק כל העתים שוים וטובים במ"ש בכל יום יהי' בעיניך כחדשה ואם ישכיל האדם את זאת, ברוב עון, או ירום ונשא ישית בטוחות, כי עיני שכלו ונפשו לא תכהינה מהביט נכוחות:

והנה כן דעת לנבון נקל כי בכל עניני חכמה בדת הימוסי לא יפעל האדם דבר בהשתדלות והיגיעה לבד אם לא ישית בשכלו את הדבר אשר נתינע עלי להבינה אולם בתורה האלקית אם לומד ומתינע להבין דבר או אף אם לא השינה ידו לבוא על עומק הענין מקוצר המשיג ועומק המושג עכ"ז מקיים המצוה והגית בו יומם ולילה כי הלימוד והיגיעה לבד משלימים את האדם להשתלם בכל פעם ביותר והדת האלקי תוסיף תת כחה בנפש האדם לשוב לשבת בארץ החיים אשר לוקחה משם וכמ"ש תורת ד' תמימה מישבת נפש וי"ש להעמים עוד כוונה מעולפת ספיר במקרא זה והוא עפמ"ש בילקוט תהלים (רמז תתפ"ט) ע"פ כל הנשמה תהלל יה ארהב"א רמן יפו הנשמה שבאדם בכל שעה היא מבקשת לצאת ממנו והאי"ת היא עומדת בגופו אלא שיראה את יוצרה והוזרת לאחוריי לכך כל הנשמה תהלל יה (וע' במדר' פ' בראשית ופ' ואתחנן) והוא מפני כי כל דבר ישואב למקורו ולכך הנשמה רוצית לצאת מהגוף לשוב למקורו העליון אולם הקב"ה משרה שכינתו על האדם ובזה תישאר הנפש בגוף ות"ש (ויקרא כ"ו) ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם (וע' באלשה"ק שם) והגה העוסק בתורה שכינה בנגדו (ע' תמיד דף ל"ב) וי"ש תורת ד' תמימה מישבת נפש כי בכה תוה"ק אשר ע"י תשרה השכינה על האדם ע"ז הזרת הנפש להתקיים בגוף כי יעלה אבר כנשרים לעופף, וישבינת עזו עליו התופף:

ולזה הביאו בש"ס (שבת שם) בההיא צדוקי דהזייה לרבא דקמעין בשמעתא בנורל יגיעה, למצוא דברי חפץ עזו ותושי', לעלות ברמה, יותר מכח אנושי עד כי מבין אצבעתי' דמא, אל עמא פזויה דקדמיתו פומייכו לאודנייכו, כי השפי החוא צדוק, להלות בוקי סרוקי, להישוב מחשבות עמל כי דת תוה"ק הנסית, היא ככל דת נימוסית, אשר לא יעמול האדם ברוחה, יותר מכהה, ולזה השיב לו רבא בשובה ונחה, תשובה נצחה, וא"ל אנן דסנינן בשלימותא כתיב בן תומה ישרים תנחם, כי הדת האלקית תקוף את האדם בשלימות הדעת והלימוד והיגיעה לבד גם בלא השגה היא סגוליית להת כה ועצמה בנפש ברוחני חיונית וגם כי יגעתי ומצאתי תאמין (מגילה דף ו' ועי' הדא שם) והבא לטהר מסייעין אותו (שבת ק"ד) לבוא להשגה נשגבה, ממרום הוצבה, ועוד זאת כי בלימוד התוריית גם הגוף יזכך הלאה, מכל סיג והלאה, ואז לא יעלה מן הארץ מההוא הארצי לכסות עין השמש השכלי אשר בו יכול להשפיע, והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע:

וכבר האירו לנו החוקרים כי בכל אבר הנשמי יש בפנימיותו אבר רוחני כמו עין תחת עין עין רוחני מהזה עין הגשמי וקודם חטא אדה"ר ראו רק בעין השכלי ולאחר החטא ראו בעין הגשמי וי"ש ותפקחנה עיני שניהם (עי' מזר פ"ב מראשון ואברבנאל שם) ולזה נאמר (דברים י"ד) בנים אתם לד' אלקיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת כי גם אם תהשך עין הראות וישבו העבים אחר הגשם הגופני שמת הנה עין השכלי יפיין ענן אורו לאור באור החיים וז"ש לא תראו אבל כי נסתמו שני העינים יחד רק להאמין בהשארת הנפש כי עין השכלי חי הי הוא במרומים וגם עין הגשמי ישוב לתחיה ויזדכך להיות עין רואה ברוחני וי"ש (משלי כ') אוזן שומעת ועין רואה ד' עשה גם שניהם (עי' מהרמשי"ף חולין בסופו והנה"ה שם וביד יוסף פ' לך ד' ג') כי בתחלה קודם חטא אדה"ר הי' עין רואה ואוזן שומעת עין ואוזן אחת ואח"ז ד' עשה גם שניהם עין ואוזן נשמי עם עין ואוזן רוחני ולעומת זה אמרו חזיל (אבות פ"ב) דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת כי למעלה בעולם הרוחני ישנם רק עין ואוזן אחת ובמשרע"ה נאמר ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא כהתה עיניו כי משה איש האלקים לא הי' לו רק עין אחת עין הרוחני (עי' עקידה שער כ"ב) וגם במותו לא כהתה עינו עין הבדולח והנביא אומר (איכה א') עיני עיני יורדה מים ר"ל עין אשר הוא בתוך העין הוא עין הרוחני תוריד דמעה כמ"ש (שם ג') פלגי מים תרד עיני ולעתיד נאמר וניראהו עין בעין במ"ש כי עין בעין יראו בשוב ד' ציון כי אז עין בעין יראו יראה כי גם עין הגשמי יזדכך כבוכב המאיר, להאות אור הבהיר, וכ"ז בכח תוה"ק כמ"ש (תהלים י"ט) מצות ד' ברה מאירת עינים השתי עינים יחד כי גם עין הגשמי יראה אור זך ויזדכך לרוחני ובאפיקי (חיב ד' ל"ד) כ' כי נעשה הוא המעשה אשר יעשה האדם בחלק הגוף המעשי והידים הפעליים ונשמע הוא האמונה השכלית במ"ש שמע ישראל ד"א ד' אחד והלומד ע"מ לעשות ולקיים, עליהה לו בשתים, (עי' מדר' פ' בחקותי) וכמ"ש (תהלים ס"ב) אחת דבר אלקים שתים זו שמעתי כי גם הגוף יזדכך בזוהר, בעצם השמים לטוהר, ועי"ש בהמשי (ס"פ בא) בתפילין שנאמר בין עיניך שהרואה אותם לשורים בין העינים וכו' וברמב"ן שם כ' ולשון בין עיניך שרשי העינים ומשם יהי' הראות וכן ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת (עי' זוה"ק דף מ"ג שם ופ' הולדות דף קמ"ו) וזה יתאים על הארה בעין השכלי והנשמי וי"ש וישב"ג שם להמשך המאמרים להאיר אורה, להנדיל כח התורה ולהאדירה, ודריש לבבתני באחת מעיניך בתחילה באחת מעיניך ולבסוף כשקיימתם בשתי עיניך כי בלימוד התורה היינו נשמע ובקיום המצות נגד נעשה גם ראי' חיישת נזדכך כמו ראי' שכלית וגם עין הנשמי יתראה אור כמו עין הרוחני ובשתי עינים, יראה אור כאור החמה שבעתיים:

ויתפריש עוד מ"ש מאירת עינים ע"ד שכ' המליץ (בח"ע ח"י פ"א) התורה והאדם הבורם הוא נר אלקים באדון התורה היא להב מתפרד משביב היושבי בשמים והאדם בשני הלקיו אבוקה שואבת אורו ניזו פתילה נפתלת נשמתם שמן זית זך בהסכמתם והצמדם יתמלא הבית בולו אורה (עי' חר"א ברכות ד' י"ז ע"א ד"ה אלקי) ובעקידה (שער מ"ד) כתב כי המשל הוא היפך הנמשל כי במשל הפתילה קיימת והשמן כלה וגפד ובנמשל הוא ההיפך ויותר נאות להמשיל הגוף הנושא אל כלי חרס או הזכוכית שהנר עומד בתוכו כי כמוהו הי' מן העפר ונשמתו לפתילה הדולקת המקבל אור השופע ממעלה כמו שהפתילה מקבלת אור הניצוץ המתארה בה והשמן להעלות אורה הוא למוד התורה רגיל והמיד, להעלות נר תמיד, אמנם נראה יותר להמשיל הגוף לכלי וכוכית דאף שנשבר יש לו תקנה וכמ"ש במדר' בראשית (פ' י"ד) כלי חרס בריותו מן המים והכשרו באור כלי וכוכית בריותו מן האור והכשרו באוד ב"ה נשבר ואין לו תקנה וזה נשבר ויש לו תקנה ע"י שעשוני בנפיחתו של אדם, בנפיחתו של הקב"ה ואבוי"ב (ועי' אדר"נ פכ"ו ובסנהדרין דף צ"א ע"א והר"א שם ובנחש"ם הגינה דף ט"ו שם) ומזה יש לרמז על המנהג שנוהגין להעמיד בבית אבל כלי וכוכית עם מים (ועי' בכמת אדם בס'

פתיחה

ה׳ם) וגר דלוק בשמן כי המים יורה על הגוף הנמשל לחרס שבריותו מן המים ונותנים המים לכלי זכוכית לרמז דאף הגוף החומרי הנרדם יש לו תקנה לשוב לתחי׳ כמו הזכוכית שנשבר וייש לו תקנה כן השמן נר דלוק יורה על השארת הנפש כמ״ש (משלי כ׳) נר אלקים נשמת אדם ושמן למאור הוא הנשמה אשר נרה לא הכבה לשוב ולאור באור החיים אולם בענין המשל והנמשל מ״ש הבח״ע והעכידה כבר האיר לנו התנא האלקי אור בהיר בזוה״ק (פ׳ בלק דף קפ״ו) החכם עיניו כראשו וכי באן אתר עינוי דב״נ אלא בראשו דילמא בגופו או בדרועיה כו׳ אלא קרא הכי הוא ודאי דהנן לא יהך בר נש בגלוי דרי״ש ד׳ אמות (ועי׳ ברעיא מהימנא פ׳ נשא דף קכ״ב ע״ב ועי׳ בכור שור שבת קי״ח ומד״ר בראשית פ׳ י״ז ומס׳ כלה רבתי פ״ב ועי׳ טו״ז או״ח סי׳ מ״ו ס״ק ב׳ ועי׳ מו״ק ט״ז אבומתא וסידרא ומ״ש הגרי״ב מדברי הערוך ערש״י עירובין דף ס״ד ע״ב ודף צ״א שם) מ״ט דשכנתיה שריא על רישיה כו׳ דההוא נהורא דאדליק על רישיה איצטריך למיחש בנין דגופא דב״נ איהו פתילא ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ושמן על ראשך לא יחסר דהא נהורא דרי״ש ואינון עובדין שבאין ועי״ד ההכם עיניו בראשו (וערש״י סנהדרין דף ל״א ע״ב ד״ה לדוי׳ וביהושלמי שבת פי״ד ה״ד ובע״ז פ״ב ה״ב וק״ע ומה״פ שם ומ״ש בהגרצ״ח בסנהדרין שם דאין זה מותאם עם ס׳ הגדה שמביא רש״י ז״ם דהא בש״ם שם חד אמר דפנוי׳ היתה ע״י״ש) וזהו ענין מצות ד׳ ברה מאירת עינים כי ע״י תורק שמן הטוב אינון עובדין טבין (ועי׳ שבת קנ״ג) דנהרא על רישיה להאיר עינים, באור החיים׃

והנה מבין אבני ברקת אבני זהר אבנים יקרות אלה במשבצות זהב אבן השהם ואבן הבדולח יתנוצץ אור אשר יאיר אחריו נתיב אור נעים, להבין ענין החשמונאים, ונר חנוכה אשר רז״ל קבעוה עיקר על הנס הנעשה במנורה דייש להתבונן מה קול הרעש הזה בשכבר הי׳ לעולמים גם כזה כמו באליהו (מלכים א׳ י״ט) כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר וכן באלישע (מלכים ב׳ ד׳) כי אם אסוך שמן שאמר כלים ריקים אל תמעיטי ונהרבה השמן עד למכביר וגם כה יפלא א׳פיא על זכרון ימי החנוכה אשר אנו עושים לזכר עולם כי נברו החשמונאים את היונים ולשמחה זו מה עושה אחרי אשר כבר אבדנו את המלוכה והסרנו כל אלה ומה ענין התועלת, אם עיר אלקים מושפלת, וביהמ״ק יפלא כי זה הדכנו לעשות זכרון גם לימים אשר קרה בהם אסון, ונשבה ששון, כמו י״ז תמוז, ט׳ באב וכדומה, אמנם הוא הטעם וזה האות כי הצלחת האומה הישראלית אינה תלוי בדרך השבע רק בהשגחת השם יתעלה ואם ילך ישראל בדרכי התורה והמצוה אז ירום ונשא, ואם יפרוק מעליו עול התורה אז יעקב למשיסה, וא״כ בכל זמן ועידן אם ההצלחה תקשר לנו מעדנות, או החשוך השמש עשר מעלות אהזיניה, מושל עלינו, לעשות זאת זכר על לבבנו, לדעת כי מכבודו יתעלה אנו מושגחים, ואם נשוב דרכנו יחזק הנהלאה ויקבץ הנדחים, וז״ש (איכה א׳) זכרה ירושלים ימי עניה ומרודי כל מחמדי אשר הי׳ לה מימי קדם בנפול עמה ביד צר ואין עוזר לה ראוה צרים שחקו על משבתיה ובאב״ע שם כ׳ ימי עניה כמו ששת ימים יצרה כמו דשם ר״ל בששת ימים (ועי׳ אב״ע בראשית ב׳ ב׳ ורמב״ן שם ופ׳ יתרו י״ח י״א) כן כאן כמו בימי עניה תזכור מחמדי׳ אולם לדברינו נאמר כי הנביא אמר כי ירושלים זכור תזכור לעשות זכרון ליום עני׳ ומרודי׳ יום גבר האויב ותכקע העיר הרם מגדלי׳, שחת מבצרי׳, ואור השך בעריפי׳, וכן תלבש הוד עדי עדיה לזכור כל מהמדי׳ ליום זכרון יום אשר הי׳ לה ממות עוז אל שבט מושלים ותגבה קומתה על בין עבותים, עת אשר הי׳ בתי׳ ארזים רהישי׳ ברותים, ואף כי פנה שמש הצלחתה, והעד נזמה וחליתה, נתנה בסוגר בהחים, ולרגלי׳ טמנו פחים, בכ״ז תעשה חג ליום זכרון, ולשון אלם תרון, וז״ש בנפול עמה ביד צר ואין עוזר לה כי גם באין עזר ותועלת ונחלקה התיומת, יעשו חוק וכרון להצלחה הקודמת, ולזה ראוה צרים שחקו על משבתיה (וספ״י שבתות ויו״ט ששובתין בגולה) ושחוק מנגינתם על חג הזכרון אשר אנו עושים לימי גדולתינו מאז גם עתה אשר ליעקב עת צרה, הוסר המצנפת והורם העטרה, וע״ז אמר ירמיה ההמעם הוא מפני כי חטא חטאה ירושלים כי בישראל ענין הגרולה, וסיכת הנפילה, הכל בהשגחה הבורא יתעלה, ואם הולכים ישר בדרך התורה, אז על דרכיהם נוגה אורה, ולזאת גם בעת גלותם, יזכרו את טובם וגדולתם, למען למצוא מזור לאום היהדות לשים החול להכשה ולחזקה ישימו עיניהם, להשיב דרכיהם, להאיר אור תורה, אז כובניהם וכסיליהם יהלו אורה, בכל עה, ועל הר נשפה ישאו נס׃

והנה ההשמונאים אשר לבשו עוז כמדם וחגרו מתניהם בגבורת ישע ימינם לא הי׳ מחרהם, להראות כחם וגבורתם, בדרך אנושית במלחמת הרשות רק ללחום מלחמת ד׳ נגד היונים אשר כוננו הצם על יהר לירות במו אופל לישרי לב לבטל שבת הודש ומילה בנכליהם אשר נכלו לשרש מלב ישראל שורש תוה״ק ולהניעם מאלקי ישראל וכמ״ש במד״ר (בראשית פ׳ ב׳) והשך זה מלכות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיהן שהיתה אומרת להן כתוב (ובילקוט איהא כתבו) לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל (ועי׳ הד״א סנהדרין דף ק״ב ד״ה אהאב) וענין אלקי ישראל יורה כי שבטי יה נהלת שדי ממרומים בנשמתם החצובה מכסא כבודו בחלק אלוק ממעל כמ״ש האברבנאל פ׳ אמור (ועי׳ ברשביא בע״י ברכות דף ו׳) וישבת ומילה המה האותות לבני ישראל כי אינם מושגחים ממערכות השמים רק מהש״י לאשר נפשם אצולה, מאתו יתעלה, והיכל ד׳ המה בעצמם והקב״ה שוכן בתוכם וכן הודש יורה על זה וכמ״ש (סנהדרין דף מ״ב) כל המברך החודש בזמנו כאלו מקבל פני השכינה ולזה רצו היונים לבטל שלשה עמודי אלה וארם של עכנא הי׳ ספון בקרבם להשקות את ישראל מים המאררים לכפור ביסוד המוסר לנו כי ד׳ שוכן בקרבנו ולאשר כל מלחמתם של ההשמונאים ומסירת נפשם הי׳ רק בעבור כבוד תוה״ק לדעת כי על ידה זוכים ישראל להשראת השכינה לזאת נעשה גם בפך השמן שלא הי׳ רק על יום אחד והדליקו ממנו שמונה ימים דזה לאות על השראת השכינה כמ״ש (שבת דף כ״ב) מחוץ לפרוכת העדות יערוך וכי לאורה הוא צריך אלא עדות הוא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל מאי עדות אמר רב זו נר מערבי (דהשכינה במערב) שנותן בה שמן במדת חברות׳ ומאמה הי׳ מדליק ובה הי׳ מסיים והנם בריבוי השמן מעיד על השראת השכינה וזה הענין במנורה להאיר אורה, כי גופא דבר נש איהו פתילה, והשמן אינון עובדין טבין נהורי דשכנתא עמי׳ שרי ולזה גם בחשמונאים נעשה גם בפך השמן שנתרבה כי זה עדות לישראל שבטי יה כי ד׳ שוכן בתוכם וכי עיקר הוא תוה״ק כמ״ש המליץ כי התורה והאדם חבורם הוא נר אלקים בארץ ובזוה״ק (פנחס דף ר״ח) נשמתהון דישראל אתנזרו מנו בוצינא קדישא דאדליק דכתיב נר ד׳ נשמת אדם והאי נר בשעתא דאתדליק מגו אורייתא דלעילא לא שכיך נהורא עליה אפילו רגעא בו׳ נהורא דשרגא כיון דאתאחדא גו פתילה ההוא נהורא בו׳ כגוונא דא ישראל דנשמתייהו מגו ההוא נהורא כו׳ נשמתין דעמין דלית להון אורייתא אינון קיימין כעצים בנו נורא, דאדליק בלא נהורא, ע״כ״ש וז״ש (קהלת ט׳) כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה והענין פליאה, וכי חז׳ הותרה הרצועה, אמנם יתפרש לדעתי עפמ״ש בישע״ק עה״ת בשם הגר״א ז״ל לבאר ענין דין וחשבון כי דין הוא על העבירות שעשה האדם ועבר על הלית וחשבון הוא על מ״ע שלא קיים

פתיחה

והנה בער העבירות שעשה יורד לשאול ומקבל ענשו ונתקן בזה חטאו אשר חטא ונסלח לו אולם עדיין לא תיקן את אשר לא קיים המ"ע ועי"ז מוכרח להתגלגל ולקיים המ"ע וז"ש הקהלת כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות עשה היא עשיית וקיום המצות כי אין מעשה וחשבון דאף כי בירידת שאול יתוקן פגם החטא והוא דין אשר עבר על הל"ת אבל אין החשבון בשאול כלומר עדיין לא תתקן בזה את החשבון הוא קיום המ"ע בדעת והכמה של תוה"ק וז"ש בזוה"ק (מקץ דף קצ"ו ע"ב) מאי בכחך דא נשמתא דב"נ דאיהי חילא דב"נ למזכי בה לעלמא דין ולעלמא דאתי ולבתר דיפוק ב"נ מהאי עלמא לית ביה חילא למעבד מדי כו' מאן דלא אתקין זוודין למיהך מהאי עלמא לא ייכול בההוא עלמא וכמ"ש בהוה"ל (שער התשובה פ"ו) נפשי הכיני צדה לרוב בעוד בחיים חייתך וכו' וע' בזוה"ק (פ' קרח דף קע"ח) ולזה הכוונה אהוי"ל (אבות פ"ד) ואל יבטיחך יצרך שהשאול בית מנוס לך כו' ועל כרחך אהה עתיד ליתן דין וחשבון ירצה כי בירידת שאול וקיבול העונש לא תמצא מנוס ומקלט רק בתיקון הדין לקבל עונש בעד העבירות ושב ורפא לך אבל הצטרך עוד להתגלגל ולתת חשבון לקיים המ"ע אשר חסרת מלקיים וממילא תחזור ותשוב אל העפר ולשוב לשאולה שנית ולזה בקש דהמע"ה (תהלים מ"ט) אך אלקים יפדה נפשי מיד שאול כי יקחני סלה כלומר שלא אצטרך להתגלגל ולחזור ולשוב שאולה רק אמותה הפעם פעם אחת וז"ש כי יקחני אלקים סלה ר"ל לעולם מבלי לחזור ולהתגלגל ולמות שנית ובמשנה (אבות שם) הוא היוצר הוא הבורא כי יצירה בנופני ובריאה ברוחני כמ"ש בחר"א סנהדרין דף ל"ט ד"ה לא (וע' חר"א כתובות דף ח' ד"ה פירוש) וע' תשו' רש"ל סי' ס"ד (ובתוס' חדשים אבות פ"ב מ"ה לא העיר מזה) והוא כי ישכיל האדם לוכך גם הגוף לרוחני ושניהם כאחר יה' טובים, כי כל מעשיו בספר נכתבים:

ולעניני נאמר עפמ"ש במד"ר שם כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות עשה תן שמן ער שלא כבה הנר והוא כי ישיב האדם את דרכו לעסוק בתורה ומצות והוא שמן הטוב בעודו בחיים חיותו בהלו נרו עלי ראשו הוא נר אלקים בארץ וכמ"ש בזוה"ק פנחס דף ר"כ לעשות בכחך כמה יאות ליה לב"נ בעוד דבוצינא דליק ושריא על רישיה לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה בגין דההוא נהורא דבוצינא איהו כח דשריא עליה ועוד כתיב יגרל נא כח ד' הוא כח דשריא על רישיהון דצדיקייא וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון כי התורה והמצות המה המשפיעים לאדם תכונות יקרות בנפש בהשכל ודעה, לעילא עילאה:

ומעתה אף דגם באליהו ואלישע נעשה נס בריבוי שמן בכ"ז הי' נס זה נדול בימי חשמונאי דבר בעתו מה טוב לעקור שורש פורה ראש ולענה של היונים התועים ובנס זה של ריבוי השמן נתראה בעליל כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו, ובתוכם יציב שכינתו, ובמדרש הובא ברמב"ן ר"פ בהעלותך כיון שהקריבו י"ב שבטים ולא הקריב שבט לוי כו' א"ל הקב"ה למשה דבר אל אהרן בהעלתך את הנרות יש חנכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל ע"י בניך נסים ותשועות וחנכה שקרויה על שמם היא הנוכת בני חשמונאי כו' הקרבנות כל ומן שבהמ"ק קיים הן נוהגין אבל חנכת חשמונאי נוהגת אף לאחר חורבן והרב בעקידה (שער מ"ט) כתב כי זה רחוק שיתיישב דעתו במצוה קלה מדברי סופרים ובאמת מצוה רבה וגדולה היא וכמ"ש במד"ר (מובא במנחת יעקב על פ"ש"י) ויותר יעקב לבדו שכח פכים קשנים אמר הקב"ה ליעקב אתה מסרת נפשך על סך קטן בשבילי ואשלם לבניך בפך קטן לבני חשמונאי והוא הדבר כי שמן למאור יורה על נשמתו שמן זית זך להאיר באור תורה, וזה יורה, על השראת השכינה בישראל והשגחתו יתעלה והנה הקרבנות אשר יורו ג"כ ע"ז כמ"ש הכוזרי שהבאתי הנה הנם רק בזמן שבהמ"ק הי' קיים אבל הנס בריבוי השמן במנורה יורה על תורה ומצות שהוא לעולם כי תורת ד' תמימה, לקשר ולשלב נוף ונשמה, בימין ד' רוממה, ולזה אף שבטלה מלכות בית חשמונאי ואנחנו גלינו מארצנו בכ"ז כת תוה"ק בישראל אשר בשבילה מסרו החשמונאים את נפשם השאירו לנו נצח ולזה קבעוהו חז"ל הנס מפך השמן על עיקר הנס בנר חנוכה אף שהי' נס נפלא שנברה ידם על היונים כמ"ש מסרת נבורים ביד חלשים כו' אולם כ"ז הי' משום וזדים ביד עוסקי תורתך כי עיקר התשועה הי' לקיום התורה, אשר ע"ז נס השמן יורה, ולזה קבעו חז"ל הנס בנר חנוכה והנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהן (כי לא מלחמת הרשות לחמו החשמונאים הגבורים רק מלחמת ד' ותורתו) אלא לראותן בלבד (לרמז כי אור תורה מאירת עינים עין הנשמי והרוחני (כי גם הראייה חושית יזדכך) כדי להודות ולהלל לשמך הגדול הוא שם הוי"ה (ע' זוה"ק בשלח דף נ"ב נ"נ ואפיקי ח"ב ד' ל"ב) המורה על השראת השכינה והשגחה העליונה, לבני ישראל אשר ידם לאל אמונה, בתורה המאירה, אל מול פני המנורה, המקשרת ומאחדת נוף ונפש שהתורה, כי יתמלא הבית כולו אורה:

ובזה נחזור ונסוב פנינו, ומרכז מבטנו, בנתיב ישר ומעגל צדק לבאר מ"ש במד"ר (ויקרא פ' ט"ו) זאת תה"ת תורת המצורע הה"ד מי האיש החפץ חיים מעשה ברוכל אחד כו' והי' מכריז מאן בעי למזבן סם חיים כו' מי האיש החפץ חיים מה כתיב בתריה נצור לשונך מרע וי"ל הכוונה עפמ"ש רז"ל (סוטה דף מ"ב) ארבע כתות אין מקבלין פני השכינה כו' כת מספרי לשה"ר דכתיב לא יגורך רע (וערש"י וחר"א שם ולעיל דף ה' שם) ואחרי אשר אין השכינה שורה על בעל לה"ר שוב שואפת הנפש לעלות למעלה מבלי להיות בניו העכור הזה ולא יוכל להיות וז"ש מי האיש ההפץ חיים נצור לשונך מרע ואז תשרה עליו השכינה ויתקיים הנפש בנוף ואמר בקש שלום ורדפהו כמ"ש (מס' ד"א וזטא פ"ט) אם שמית פיך מלה"ר תהא כל ימיך בשלום ואמר עוד עיני ד' אל צדיקים כי בצדיקים השתי עינים, מזוקקים שבעתים, באור פני מלך חיים, וכתיב (תהלים י"ט) הנה עין ד' אל יראיו כי אם גם עין הנשמי מזדכך הרי הוא כאלו אין להם רק עין אחת עין הרוחני הפנימי (ע' אפיק' ח"א ד' ז') ובש"ס ע"ז (דף י"ט) סור מרע ועשה טוב אין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו ובחר"א שם כי עסקך בתורה תשמור אותך שלא תבוא לידי לה"ר כמ"ש מרפא לשון עץ חיים (ועי' עירוכין דף ט"ו ע"ב) וממילא או השרה השכינה על האדם והנפש תשאר בנוף וכמ"ש תורת ד' תמימה משיבת נפש:

ובש"ס ב"מ (דף נ"ט) דרש רבא מ"ד ובצלעי שמהו ונאספו אמר דוד לפני הקב"ה גלוי וידוע לפניך שאם היו מקרעים את בשרי כו' ולא עוד אלא אפילו בשעה שעוסקין בנגעים ואהלות וכו' ובחר"א שם ביאר דהי' להם ליזהר בלשונם הרע שהנגעים באים על לשה"ר ואנב דנקט נגעים נקט נמי אהלות ובנהשים (סנהדרין דף ק"ו) מביא נוסחא בשעה שעוסקין באהלות ונגעים ואולם י"ל דדייק ונקט דוקא נגעים ואהלות נגעים קודם (ועי' ילקוט תהלים רמז רע"ח) והוא עפמ"ש (הגינה דף יוד) וליוצא ולבא אין שלום אמר רב כיון שיוצא אדם מרבר הלכה לדבר מקרא שוב אין לו שלום והגר"ב העיר מסנהדרין (דף צ"ח) מאי ליוצא ולבא אין שלום רב אמר אף ת"ח אין שלום מפני הצר ופרש"י מיצה"ר ופיס בצע"ק ובסנהדרין שם כ' וצ"ע ועי' חר"א שם ואמנם יש ליישב ולאחה"ב דברי רב יהה, על כוונה אחת עפמ"ש (ברכות דף ה') לעולם ירגיז אדם יצ"ט אם יצה"ר אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה דייש להתבונן עמ"ש ואם

פתיחה

לא נצחו יעסוק בתורה דהרי מחויב תמיד לעסוק בתורה כמ"ש והגית בו יומם ולילה אלא הענין לעסוק י"ל דהיינו דוקא דבר הלבה (וע" טו"ז או"ח סי' מ"ז ס"ק א' וע" ירושלמי שבת פט"ז ה"א) וסעד לזה ממ"ש (קידושין דף למד) בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין (וע" ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז בק"ע ופ"מ שם ד"ה השאור) ובמס' סופרים (פט"ז ה"ח) נמשלה התורה כמלח והמשנה כפלפלין והש"ס כבשמים (וע" נקה"כ יו"ד סי' ק"ה) ומזה ראי' מהימנא דהשקלא וטריא בש"ס הוא התבלין נגד היצה"ר וכמ"ש (מגילה כ"ה) תדב"א כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב (וע" ירושלמי פ"ג ה"ז אי זה ת"ח כל ששנה הלכות ועוד תורה ופ"מ שם וע" באור הגר"א מקואות פ"ט מ"ו ד"ה ושל בגאים) ובילקוט שה"ש (רמז תתקצ"א) בשעה שיושבים (להעמיק בדבר הלכה עד"ש מגילה כ"א קשות מיושב וע" תענית ח' אם לימודו קשה עליו יה"כ בישיבה) ועוסקים בתורה הקב"ה מאיר עיניהם בהלכה דכתיב מצות ד' ברה מאירת עינים (כי גם עין הנשמי יזדכך) ולזה אמר רב ליוצא ולבא אין שלום ביוצא מדבר הלכה לדבר מקרא אין שלום מפני הצר זה יצה"ר כי דבר הלכה בש"ס שהוא תבלין היא סנוליית להנצל מפח היצה"ר ובש"ס חגיגה (דף י"א) ארי"ם נגעים מקרא מרובה והלכות מועטות אהלות מקרא מועט והלכות מרובות וע"ש דהמע"ה אפילו בשעה שעוסקים בנגעים ואהלות כלומר שלומדים מקודם נגעים ואה"כ אהלות ויצאו מדבר משנה לדבר הלכה והי' להם באופן זה להנצל מיצה"ר ובכ"ז נברה עליהם תאות היצה"ר לדבר להי"ר והוא משום דכל עסקם בתורה הי' רק משפה ולחוץ אבל בלומד ועוסק בתורה לשמה היא מגינא ומצלא ותסוכך כעדה כי לא יכשל בלבתו וצעדו:

ובש"ס סנהדרין (דף ל"ח ע"ב) תנן התם ר' אלי"עזר אומר הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורס אר"י כ"מ שפקרו המינים תשובתן בצידן כו' עד די כרסון כר אהד לו ואחד לדוד כו' אלא אהד לדין ואחד לצדקה דברי ר"ע א"ל ראב"ע עקיבא מה לך אצל הנדה כלך אצל נגעים ואהלות אלא אחד לכסא ואחד לשדפרף ובש"ס חגיגה (דף י"ד ע"ב) בתוב אחד אומר כרסיה שביבין דינור וכתוב אחד אומר עד די כרסון רמיו ופרש"י כרסיה משמע כסא אחד (ובהגהב"ח הגיה כורסיה וכ"ה בחד"א ובאמת במקרא דניאל ז' בתיב כרסיה) ברסון שני כסאות והמהרש"א בחד"א כ' דלולא פרש"י נראה דכורסוון לא משמע ליה לשון רבים אלא דוי"ו ונו"ן מורה אקטנות ודבריו נפלאים דהרי בש"ס סנהדרין שם מפורש יוצא כפרש"י דשעם דכדסון משמע שנים קאתינן עלה וכ"ה בזוה"ק פ' ויחי (דף רמ"ב ע"ב) עד די כרסון רמיו כד אתחרב בי מקדשא תרין כרסון נפלו גם מ"ש בחד"א דבריש דקרא לחוד הוי"ל לדקדק כן תרי כסאות למה י"ל דבאמת יורה זה על כסא דין וכסא רחמים וע" מדרש שוהר טוב מזמור ד' עלה אלקים בתרועה ד' בקול שופר והבסאות מוצעות והסנהדרין יושבין עמו שנאמר עד די כרסוון (וכרסון) רמיו אלו מלמדין זכות ואלו מלמדין חובה כו' ובזוה"ק ויקרא (דף ט"ז ע"ב) וכד חובי עלמא דינין מתערי בעלמא ההיד עד די כרסוון רמיו וכדין מהפכין רחמי לדינא וערש"י דניאל שם די כרסון רמיו בסאות הושלו ונתקנו לישב במשפט אחד לדין לאו"ה ואחד לצדקה לישראל וצ"ע דבש"ס דחי זה ואמנם י"ל בצדקה היינו רחמים כמ"ש בתוספתא פאה ספ"ד רחמים זו צדקה ולכך מקשה מרומיא דקרא כרסיה די שביבין דמשמע חד כסא ובסנהדרין שם דלא מייתי רק ריישא דקרא די כרסון רמיו ולא קבלו התי' אחד לדין ואחד לצדקה שהוא רחמים דשם קאי לתשובת המינים וע"ז אדרבה יאמרו דיש שתי רשויות דין ורחמים וע" בילקוט דניאל (אלף ס"ד) דמובא מ"ש בסנהדרין דמסקי אחד לכסא ואחד לשרפרף ואחז מובא מחגינה ברומיא דקראי ומשני אחד לו ואחד לדוד וצ"ע דהרי ריה"ג תמה על זה:

ולענינינו נאמר בש"ס סנהדרין שם דא"ל דאב"ע עקיבא כלך אצל נגעים ואהלות שהוא עפמ"ש בש"ס ע"ז (דף ד') משתבח להו ר' אבהו למיני ברכ ספרא דאדם גדול הי' יומא חד אשכחוהו אמרו לי"ה כתיב רק אתכם ידעתי כו' אישתיק ולא אמר להו ולא מידי כו' וקא מצערו לי"ה אתא ר"א א"ל אמאי מצעריתו לי' אמרו לי' ולאו אמרת לן דאדם גדול הוא ולא ידע למימר לן פירושא דהאי פסוקא (וביד מלאכי סי' כ"ה אישתיק לא הביא מזה ובספרי על כללי הש"ס הבאתי מכ"מ) אמר להו אימר דאמרי לכו בתנאי בקראי מי אמרי והנה תורה היינו מקרא כמ"ש בקידושין (דף למ"ד) ואמר רבא (וברי"ף הגירסא רבי אבא ובראש"י ר"ם) מקרא זו תורה ופרשיי ונמוקי' ולא נ"ך אולם הסר"ח בס' מ"ה שם כ' דבכל מקום נם נ"ך בכלל מקרא וע" ברכות (דף ה') תורה זה (בהד"א נורס זו וע" קידושין דף ב' תורה אקרי לש"נ) מקרא והנה משים ע"ז מבואר דלהשיב לאפיקורס צריך להיות בקי במקרא וו"ש ר"א הוי שקוד ללמוד תורה היינו מקרא ואז תדע מה שתשיב לאפיקורס ובמשנה אבות פ"ב ר"א אומר הוי שקוד (ובפהמ"ש להר"מ שקוד מלשון כי שוקד אני וכו' ולא אמר הוי שוקד ע" תוי"ט נדרים פ"י מ"נ) ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורס ובברטנורה ותויו"ט כ' דמיירי באפיקורס ישראל וזה היפך ממ"ש בסנהדרין שם דדוקא בנוי אבל ישראל כ"ש דפקר טפי וע" תוס"ח שם ומעתה אחרי דבש"ס סנהדרין בקרא די כרסון קאי לענין תשובת המינים לזאת אראב"ע לרע"ק כלך אצל נגעים ואהלות להקדים מסכת נגעים שהיא מקרא מרובה דלהשיב למינים צריך להיות בקי במקרא להשיב מלחמה שערה, בעוז וגבורה:

נשבילה ונבינה מ"ש ר"א (אבות שם) הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורס ודע לפני מי אתה עמל ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך דיש להתבונן על צירוף ויחום המאמרים אלה יחד ור"ש ז"ל כ' הוי שקוד ודע מה שתשיב ודע לפני מי אתה עמל ומי הוא (וע" תוי"ט שם) בעל מלאכתך הרי שלשה ונם דבריו צריכים באור אשר סופר ומונה מספר השלשה ואנו לדרכנו נבאר זאת בבאור נכבד והוא עפמ"ש בש"ס שבת דפ"ח שהבאתי בההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא טובא ואל עמא פויזא כו' כי ההוא צדוקי נתעה בשוא נתעה לחשוב כי אין הבדל ופרוש בין דת אלקית לדת הנימוסית ושניהם מסודרים עפ"י שכל אנושי מבלי שפע והארה אלקית וע"כ אמר כי אין לאדם לשקוד על דלתי התורה ולהשתדל בשקידה דבה והתעצמות יתירה בעיון רב רק כפי אשר תשיג ידו בשכל אנושי ובראותו כי רבא מעיין בשמעתא טובא בשקידה והשתדלות יתירה א"ל עמא פויזא איבעיא לכו למשמע אי מציתו קבליתו כי אין לאדם להתעצם בעיון רב יותר מכפי כח שכלו האנושי אחרי אשר כי כל דת הוא סידור נימוסי לפי האדם ולפי המקום והזמן ולזה השיב לו רבא תשובה מושכלת, לקו ולמשקולת, כי הבדל גדול ויתרון דעת חבמה יש בין תוה"ק דת אלקית לדת הנימוסית כי דת הנימוסי הוא רק לתקון קבוץ המדיני בעניני אנושית אבל דת אלקית מביאה את האדם ישר לשלימות הדעת וכל עוד שיתעצם ויתאחז בסנסני פארות המושכלות הנפשיים הנהו הולך וגדול לעשות ענף ולשאת פרי בשלימות הדעת ולזה אמר רבא אנן דסגינן (מלשון סני והוא ענין התנשאות הנפש הנבה למעלה, בשלימות נעלה) בשלימותא כתיב בן תומת ישרים תנחם כי תורת ד' תמימה משיבת נפש והיא תנחה את האדם במעגלי צדק ותדריכהו בנתיב יושר וכל עוד שיתעצם האדם ברוב עוז ותעצומות בשקידה רבה בעיון תוה"ק יתוסף בו שלימות הנפשי שפע והארה אלקית להשיג שכר הנצחי:

פתיחה

וכבר הקר הרב האלבו (פ' ל"ו מרביעי) כי אם השכר והעונש מתייחסים אל הפעל והפעל הוא זמני ה' ראוי שיהי' השכר והעונש ומניי וא"כ איפוא במה יזכה ילוד אשה לשכר נצחי ואם השכר הוא נערך למי שהעבודה תסוב אליו כי מי שעובד שר גדול שכרו יותר מהעובד לאדם אחר והעובד את המלך הגדל שכרו מהעובד שר אחר א"כ יתחייב לפ"ז שיהי' גם העונש נצחי אחרי אשר המרה את פי השי' אשר הוא בלתי בעל תכלית וכ' שהוא מחסד הבורא יתברך שהעונש נערך לפי האדם הפועל הזמני והשכר ישולם לפי מה שהעבודה תסוב אליו הוא הקביה שהוא נצחי וכבר בארנו כי העיון בתוה"ק והו בעצמו למצות יחשב למלאות בזה רצון הבורא והשכר הוא נצחי לפי ערך שהעבודה תסוב לו להקב"ה ובזה ישכיל האדם לדעת לפני מי הוא עמל ונאמן הוא בעל מלאכתו שישלם לו שכר פעולתו למי שאליו תתייחס הפעולה שהוא בלתי בעל תכלית ולמטרת כוונה זאת אמר ר' אליעזר במתק לשונו הוי שקוד ללמוד תורה בשקידה רבה והתעצמות יותר מאשר תשיג ידך בשכלך האנושי ודע מה שתשיב לאפיקורס כי האפיקורס בראותו את עוצם שקידתך יותר מכפי כחך כה שכלי האישי ישוב ויתפלא כההוא צדוקי דהזייה לרבא רקא מעיין בשמעתא טובא ואל עמא פויא וכו' לואת תשכיל ותבין ותדע להשיבו ולהוכיחו בשבט מישור לדעת כי יתרון רב לתוה"ק דת אלקית על דת הנימוסית כי תוה"ק היא הנותנת לאדם דעה בינה והשכל בשלימות הנפשיי ובעיון וההעצמות יהיה יתוסף בו רוח אלוק בשלימות מדות ודעות להשיג שכר הנצחי ולמען לא יעלה על לב האדם כי השכר ישולם לפי ערך הפועל הזמני אשר כחציר יחלוף ואיננו ושוב א"כ אין יתרון לנו בדת אלוק ח"ו. אמר ר"א ודע לפני מי אתה עמל ירצה שהשכר ישולם למי שאליו הסוב העבודה והוא הקביה ועי"כ שברך הרבה מאוד ונאמן הוא בעל מלאכתך שאליו הסוב הפעולה שישלם לך שכר פעולתך אליו ותשיג שכר הנצחי לעוה"ב:

והנה מספר השלשה יורה על לימודיות טבעיות אלקית (ע' מו"נ פל"ו מראשון ורשיט שם) אשר נמצאים רק בתוה"ק דת אלוקי אשר הקיץ את האדם בכל השלשה משיבי צער אלה בהארת שפע העליונה, בדעת ותבונה, ואמר ריא ונאמן הוא בעל מלאכתך דלכאורה הנה הפועל העושה כלי למעשהו יקרא בעל המלאכה ומי שאליו הסוב המלאכה נקרא בעל הבית והוליל ונאמן הוא בעה"ב אלא הוא הדבר כמ"ש הוליל יצרו של אדם מתגבר עליו כו' ואלמלא הקב"ה עזרו לא ה' יכול לו וכן אמ"ו הבא לטהר מסייעין אותו ואין לך מצוה אשר יעשה האדם בלתי עזר וסיוע אלוק ובכ"ז מהסדי האל יתברך לשלם לאדם שכר טוב כאלו עשה זאת האדם מעצמו בלי סיוע ועזר אלוק וכמ"ש המבארים מ"ש (תהלים ס"ב) ולך ד' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו כי זה הוא מחסדי השם כי ישלם לאיש שכר המצוה כאלו האדם עשה מעשה המצוה בעצמו ומתייחם כל העשייה לאדם ועד"ז נאמר (שמואל ב' כ"ב תהלים י"ח) כי שמרתי דרכי ד' ולא רשעתי מאלהי וגומ' וישב ד' לי כצדקתי דלפי הקוק הלשון הוליל ולא רשעתי לאלקי אמנם יאמר כי גם זה ששמרתי דרכי ד' המה מצות השם ולא רשעתי לעבור על מצות ל"ת הוא ג"כ מאלהי היינו בסיוע ועזר השם ובכ"ז וישב ד' לי כצדקי כבור ידי ישיב לי ומחסדו יתברך לשלם לי שכר כאלו הכל הוא מעשי ידי ומכחי וו"ש בירושלמי (ע"ז פ"ג ה"ב) רבי אבהו מי דמך עברין קומי י"ג נהרין דאפרסמון אמר לון כל אילין למאן אמ"ו ליה דידך אמר לון וכל אילין דאבהו ואני אמרתי לריק יעתי אכן משפטי את ד' ופעולתי את אלקי והוא עיר שאמרו (יומא דף ל"ט) בא לטהר מסייעין אותו תנא דבי"ר משל לאדם בא למדוד אפרסמון אומר לו המתן לי עד שאמדוד כדי שנתכבם אני ואתה (ע' פדר"א פכ"ה מי שנכנס לבית המרקחים) ואחרי שהראו לר"א י"ג נהרי דאפרסמון נגד י"ג מכילין דרחמין אשר יורה על הבא לטהר מסייעין אותו והכל בעזר אלוק אמר ר"א אני אמרתי לריק יגעתי אחרי דהיגיעה של אדם מבלי עזר אלוק הוא לריק ושוב לא אקבל שכר ונם שעכ"פ ישולם השכר רק לפי ערך האדם הפועל שאיננו נצחי אכן משפטי את ד' היינו כי באמת ישולם השכר לפי ערך למי שהפעולה תסוב אליו והוא לד' שהוא נצחי ועוד זאת ופעולתי את אלקי והוא כמו עם אלקי ירצה דאף דכל הפעולה הוא רק בסיוע ועזר אלוק אשר הוא בעזרי בכ"ז יחשב שהוא פעולתי וו"ש ופעולתי את אלקי אם שהוא עם עזר השם תתייחם הפעולה כאלו הוא פעולתי לקבל שכרי משלם והוא מ"ש ר' אליעזר ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך אף דהקב"ה הוא העושה והמעשה והוא בעל מלאכת המצוה בכ"ז נאמן הוא לשלם שכרך כאלו הוא מלאכת פעולתך והכל הוא בכח וזכות התורה אשר תנהה את האדם ישר במסלול ודרך הקודש סלולה, למשכיל למעלה:

ולשילוב דברינו נבאר מ"ש חז"ל במד"ר הנהמרים מזהב ומפז רב אין רב אלא תורה שנאמר שלום רב לאוהבי תורתך ויפלא איפוא הלא פשטות הקרא הסוב תיבת רב על הב ופז ואולם נאמר בזה הכוונה על קישור דברינו והוא עפמ"ש החוה"ל (סו' פ"ה משער הבחינה) בוה"ל אבל האבנים היקרות והזהב והכסף מפני שהי' הצורך אליהם בעצמם מעט ותועלת יותר רחוקה אלא מצד ההסכמה עליהם וכו' וזה שיכול אדם לעמוד וולתם עי"ש (וע"י ירושלמי פרק כהן משיח הלכה ה') והנה כן החשיבות של הב הוא רק על היותו מעט ובמקום אשר יש הב לרוב נתמעט השיבותו וכמ"ש (ישעי' י"ג) הנני מעיר עליהם את מרי אשר כסף לא יחשבו וזהב לא יחפצו בו (וע' ברכושי ב"ב הערה ח') וכמ"ש בשלמה המלך ע"ה (מלכים א' י"ד) אין כסף לא (ובמדרש קהלת רבה כ' מובא מקרא זה אין כסף נחשב וע" זוה"ק ויהי דף ר"נ ע"א ובש"ס סנהדרין כ"א) נחשב בימי שלמה וכמאמרם ז"ל שהי' אז כסף לרוב ועי"ז לא ה' הזהב נחשב אז לחשיבות (וע" שמו"ק ר"פ איזהי נשך ד"ה והא קראי עי"ש) ואולם הוה"ק אדרבה כל עוד שיוכ"ף ללמור יעלה ההשיבות ביה"ש שאת ויתר עוז ויתוסף האדם בשלימות נעלה, הנבה לעלה, והנה דהמע"ה באמרו הנהמרים מזהב ומפז רב יפלא דהרי זהב ופז אם נמצאים לרוב יגרע חשיבותם ואיך השוה את יקרת תוה"ק לזהב ופז עת ימצאו לרוב עת ימצאו אלוק השכילו חז"ל לדרוש ויתיבת רב הסוב על התורה ירצה דתורה אף שהיא רב אף אם לומד הרבה תגדל והעדיף החשיבות לא כן בזהב ופז עת מצוים לרוב יתמעט חשיבותם יען כי אין בכסף וזהב חשיבות העצמי רק ההסכמי ויוכל האדם להיות וולתם אבל הוה"ק היא חשיבות העצמי בקנין הנפשי והאדם לא יוכל להיות בלעדה (וע' מו"נ פ' נ"ד משלישי) וו"ש (דברים ל"ב) כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חייכם כלומר כי תוה"ק אינה דבר אשר תובלו להיות ריק ונפרד מזה וע' עקידה שער י"ז כמו שיש אברים באדם אשר יוכל לחיות בלעדם, אבל האברים העקרים כמו הראש והלב הוא עיקר חיות האדם ובלעדם לא יהי' כן תוה"ק מקושרת בנפש האדם ואורך ימים בימינה ובלעדה לא יכון האדם (וע' ירושלמי שבת פ"א ה"ד) והיא סמא דחיי (קידושין למד שם) וכמ"ש וחיי עולם נטע בתוכנו כי גם כל בריאת העולם וקיומה הוא ע"י התורה ונאמר שימו לבבכם לכל הדברים (דברים ל"ב מ"ה מו ואולי לזה כיון האוה"ח ר"פ וילך מ"ש כל הדברים עי"ש) כי גם הספורים וסדות המציאות הכל אמת ומכוון והוא ענין נפלא אל החכמה האלקית אשר האיר אור להוריה (וע' מו"נ בפתיחה ובעקידה שער ז') וחיים וכו מועמי, בענבי אשבלות אמרותי, ונפן פורי בסעיפי, לבוא אל דרך אמונה בכל מדה נכונה, בדעת ובתבונה:

ובכתבי

פתיחה

ובכתבי האר"י ז"ל (מובא בס' עמודי' שבעה עמוד הרביעי אות כ"ה) כתב כי התורה נתנה בששים רבוא אותיות נגד ששים רבוא נשמות בישראל כי ישראל ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה (וע' פני יהושע קידושין דף ל"מד ד"ה ת"ר ובנהל קדומים פ' בהעלותך ע"פ ויהי בנסוע והבן) וכל אוי"א מישראל יש לו אחיזה באות אחד בתורה הקדושה אבל הגרים אין להם אחיזה באותיות התורה עי"ש ויש לרמז זה בש"ס ניטין דף נ"ו ע"ב אונקלוס הוה בעי לאיגיורי אזל אסקי' לטיטוס בנגידא א"ל מאן חשיב בההוא עלמא א"ל ישראל מהו לאידבוקי בהו א"ל מילייהו נפישין דייש להתבונן אלישנא מהו לאידבוקי וס"ש מילייהו נפישין ולא אמר מצוותייהו רבים אלא הוא הדבר דאונקלוס שאל אם לאדבוקי בהו אם יהי' גם לו אחיזה ודביקות באותיות התורה וא"ל מילייהו נפישין יצרה דכל מלה ותיבה אהוז נפש א' מישראל ואין מקום לגר להיות אחוז באות של תורה ובכ"ז נתגייר אונקלוס דגם גרים יש להם אחיזה בתגין מאותיות התורה וכמ"ש בע"ש שם בשם אחד קדוש מדבר וע' בנועם אלימלך בליקוטים ע"פ גר אנכי בארץ וכל זה מתאים לדברינו כי תה"ק מקושרת אחוזה ודבוקה בנפש ישראל לעלות מעלה. בשלימות נעלה:

ובמדרש שוחר טוב (מזמור ק"ט) אשרי תמימי דרך שנים עשר מיל הלכו לפניהם ושנים עשר מיל לאחריהם על כל דיבור ודיבור לכך נאמר אשרי תמימי דרך וכו' בתמימות קבלו ישראל את התורה והדברים בלתי מבוארים ואמנם י"ל דבש"ך עה"ת מביא עוד טעם על שהקדימו נעשה לנשמע לאשר בכר קיימו האבות את התורה (וכן הוא בילקוט יתרו רמז רע"ו) לכך אמרו נעשה כלומר מחויבים אנחנו לעשות מצר שקיימו אבותינו את התורה והש"ך מקשה ע"ז דהרי בשבת ניתנה תורה ואיך הלכו והזרו י"ב מיל תוך לתחום (וע' בראש רפ"ק דעירובין) הלא יעקב אע"ה קיים תחומין ואולם י"ל דמזה ראי' דהטעם בעיקר שאמרו נעשה קודם לנשמע כמ"ש רבא (שבת פ"ח שם) אנן דסנינן בשלימותא כתיב בן תומת ישרים תנחם ופרש"י התהלכנו עמו בהום לב כדרך העושים מאהבה וממכני עליו שלא יטענני בדבר שלא נוכל לעמוד בו וז"ש י"ב מיל הלכו והזרו לאהוריהם ולטעם שאמרו שלכך הקדימו ואמרו נעשה שמהוובים לקיים מילי דאבות יקשה א"כ איך הלכו והזרו י"ב מיל בשבת אלא ע"כ הוא הטעם מפני שתמימים היו ולכך הקדימו נעשה לנשמע ולזה נאמר אשרי תמימי דרך ובגמרא (שבת שם) אריב"ל הזרו לאהוריהם י"ב מיל והיו מה"ש מרדין אותן ובמדי"ר (שמות פ' כ"ט) מיד הזדה נשמתן שנאמר תורת ד' תמימה משיבת נפש כי נפשם יצאה בראותם אור פני מלך חיים וע"י תה"ק השרה הקב"ה שכינתו אליהם ונשאר הנפש בגופם (וע' ספרי האזינו ע"פ יצרנהו כאישון עינו) כי תה"ק עץ חיים בצורה השכלית לעמוד על אמתת המושכלות בחיים נאותים, בצורתם ושלימותם.

וכבר העמיקו החוקרים לפתור השאלה מדוע ברורות הקודמים האריכו ימים עד אלף שנים ודור אחר דור נתמעטו שנות חיי האדם עד כי ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה אלא שזה לאות על חידוש העולם מכבודו יתברך כי בקדמות לא יבוא שינוי (וע' במרנ"ח בהקדמה משני ובע"ק פ' בראשית) ובס' רוח חן לר"י אבן תיבון השכיל לדבר כי לפי הטבעי הי' ראוי כי לעת זקנה יחלשו כחות השכלים כמו כחות הגוף ובאמת נהפוך הוא כי אז ארבה תחבונה ותתנשא כח השכלי וכמ"ש חז"ל (שבת קנ"ב) זקני ת"ח כל זמן שמוקנין חכמה נתוספת (ובסו' מס' קנים איתא דעתם מתישבת וע' באוה"ח רפ ויהי ודבריו צע"ג) בהם וזה מופת תוהך כי הנפש השכלית ממרום הוצבה ובכל עת ובכל שעה שתתקרב לשוב למעלה ההעלה ותתנשא בהשגה שכלית מאוד נעלה (וע' בעקידה שער ו' ובעקרים פכ"ט מרביע) וז"ש (דברים ל"ב) זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור ירצה אם תתבונן בשכלך לדעת ימות עולם כי אין העולם קדמון והכל נאצל מכבודו יתעלה תשכיל על שנות דור ודור כי נהמעטו שנות האדם בכל דור וזה ראי' ומופת על חידוש העולם כי בקדמות לא שייך שינוי ואמר שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך כי גם מזקנים אשר לעת זקנתם יתגבר בהם כח השכלי החיוני מזה תראה ותתבונן כי הנפש אצולה מכסא כבודו והכל נעשה כרצונו יתברך לא על צד המקרה וההזדמן וכמ"ש (תהלים קי"ט) מזקנים אתבונן כי פקודיך נצרתי כי ע"י ההסתכלות בזקנים אשר הליפות צבא עמדם ובכל עת יחליפו כח השכלי מזה ראיתי ונתתי אל לבי לשמור פקודי ד' ישרים לאשר הכל נעשה ברצונו יתברך:

ואמנם יש עוד דרך ישר נפתרון השאלה הזאת כי כל דבר הקרוב לישרשו חזק ביותר כמו ע"ן השדרה הנה נוף האילן הסמוך להשורש הנהו עב וחזק וכל עוד שמתרחק משרשו יתקצר עוביו והענפים המשתרגים כל הרחוק מהאילן ושרשו הנהו דקה מן הדקה ולזה הדורות שהיו קרובים ביותר לאדה"ר התחלה הראשונה בבריאת האדם האריכו ימים ושנים ואח"ז בהתרחקם לאט לאט מהשורש נתמעטו ימי חיי האדם כמו כן יש ג' עולמות עולם המלאכים עולם הגלגלים עולם השפל והנה עולם המלאכים קרוב ביותר להבורא ועולם הגלגלים שאינו קרוב כל כך במלאכי מרום נאמר בהם שמים כעשן נמלחו ועולם השפל המרוחק ביותר כמו הצמחים לא יתקיים אף לזמן ארוך כמו כן האדם הנזון מהם בהתכת המזון וכוחותיו, נתמעטו שנותיו. אמנם תבלין אחד סמא דחיי נתן לנו הקב"ה המארכת ימיו ושנותיו של אדם הוא התורה אשר על ידה אנו קרובים לד' וכמ"ש (דברים ד') ואתם הדביקים ב"ד לקיכם חיים כולכם היום (כי ע"י דביקות ב"ד יתברך ע"י התורה תזכו לאורך ימים חיים נעימים וע' רמב"ן דברים י"א כ"ב מ"ש בשם הכוזרי) וגומר כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צריקים ככל התורה הזאת כי קוב"ה אורייתא וישראל חד הוא וע"י התורה אנו קרובים להשם יתעלה וזהו הסיבה לאריכת ימים וכמ"ש (משלי ט') כי בי ירבו ימיך ויוסיפי לך שנות חיים והנה האדם נתנה כי אם ירבה מעדנים לגופו בזה ירבה כחול ימים וזה רעיון שוא יען כי גם כל כה המזון מהצומה שהוא מעולם השפל לא יעמוד לימים רבים ואיך יגיע לו להאדם מהמזון הי' עולם אחר שהמזון בעצמו רחוק רחוק מסיבה הראשונה ואולם החי יתן אל לבו כי אך בזאת בכח תוה"ק יחי' חי' נחת והמליץ הבדרשי (בחינת עולם ח"א פ"ה) אמר מה הלקו בביתו מכל עמל שיעמול לניותו וארמתו בארוחתו ומאכל שולחנו אמנם כן ישכיל האדם גם במאכלו בבדיכת המזון לברך את שם ד' כי ממנו הכל ומידו וכמ"ש (משלי ג') בכל דרכיך דעהו וביאר הרמב"ם (בשמונה פרקיו פ"ה) כי ישים האדם תכלית בריאת גופו לשלימות הנפש כדי שישארו כלי כחות נפשו שלימים להתעסק במעלות המדות והשכליות (וע' טושע"ח או"ח סי' רליא ובעקידה במבוא שערים) וכמ"ש התכם הפניני (בח"ע פ"א) בקרבו יקדוש קדוש ישראל ובשפתיו יכבד אלהי הכבוד יצדה כי גם במה שבקרבו במאכלו ושתייתו יברך את שם ד' ובשפתיו יכבד את אלוקי הכבוד הוא חלק אלוק אשר באדם הנקרא כבוד (כמ"ש הרי"ה בהקדמתו לס' המאורות וע' אבן עזרא בראשית כ"ה ה' ובעקידה שער ק"ה) ולזה כתוב הדר הוא (דברים ח') כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם (להשוב כי מאכלו בריאה, וע"י דיבוי מאכל ומשתה יהי' לו חיים בלי מניעה) כי על כל מוצא פי ד' (הוא תוה"ק

במ"ש

* *

פתיחה

כמ"ש עפ"י ד' ביד משה) יהי' האדם כי אך ע"י התורה יתקרב לד' וגם אם במאכלו יברך את ד' וכל דרכיו יכונו לשם שמים, יהי' קרוב לאלקי מרום ולהשיג חיים, (ועי' או"ח סי' ו' ומנ"א ס"ק ד' ומחה"ש שם) ובמדי' ויקרא (פ' ל"ד) נומל נפשו איש חסד זה הלל הזקן שבשעה שהי' נפטר מתלמידיו הי' מהלך והולך עמם אמרו לו תלמידיו רבי להיכן אתה הולך א"ל לגמול חסד עם הדין אכסניא בגו ביתא אמרו לו כל יום אית לך אכסניא א"ל והדין נפשא עלובתה לאו אכסניא הוא בגו גופא יומא דין הכא למהר לית הכא והנה האיר לנו התנא האלקי כי הנפש הוא אכסניא בגו גופא וכי על האדם לדעת כי לא לעולם חוסן ובכל עת מעותד הגוף להתפרד והוא לקברות יובל ובמשנה (אבות פ"ג) הכל נתון בערבון ומצודה פרוסה על כל החיים ויש לפרש הכוונה עפמ"ש בירושלמי (שבת סו' פ"ח) תני השיליא הואת בשבת עשירין טומנין אותן בשמן והעניים טומנין אותן בתבן והול (ועי' הגהת י"פ שבת דף קכ"ט ע"ב ובמח"כ נעלם ממנו דכרי הרב המאירי שם) אלו ואלו טומנין אותן בארץ כדי ליתן ערבון לארץ ופי' הק"ע שמיד כשנולד קובר ממנו בארץ. שאף האדם יקבר שם וזה הערבון וי"ש הכל נתון בערבון כי בעני בעשיר נותנים זה הערבון ומצודה פרוסה (הוא השליא) על כל החיים ומזה ישכילו ואת יבינו לאחריתם כי לא ההנאות הגופנים ותפנוקי החומרים עיקר רק לעשות הכל לשם שמים בכח תור"ק וגם כעת אכילה ישכיל האדם להודות ולברך את שם ד' ובאופן זה ילמוד תורה לשמה ללמוד על מנת לעשות וי"ש בירושלמי (שבת פ"א ה"ב) הלומד שלא לעשות נוה לו אלו נהפכה שוליתו על פניו (ועי' תנחומא עקב ו' תבוא ד' ומד"ר שמות פ' מ' ויקרא פ' ל"ח) לרמז כי השליא תבוא ותטפה על פניו שלא יתנאה וידע על נכון כי כבר נתן הערבון ביום הולדו היא שליית' שנקברה בארץ לאות כי סופו לעפר וכמ"ש (קהלת ג') עת ללדת ועת למות כי יום המות מיום הולדו אחרי דתיכף בשעת הלידה ינתן אות על מות האדם והוא השליא הטומנין בארץ ומזה ישום האדם על לבו ללמוד תור"ק לשמור ולעשות והתורה היא המוספת חיים כמ"ש (משלי ג') בני תורתי אל תשכח ומצותי יצור לבך כי אורך ימים ושנות חיים יוסיפו לך ופרש"י תורתי ומצותי והוא לימוד התורה וקיומה בשכל החלקי המושפע ונאצל ממרום (ועי' רמב"ן בראשית ה' ד' ו' י"ח) ולואת כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה ופרש"י שהיו יושבים שורות שורות בכרם הנטוע שורות שורות. (ועי' עירובין דף כ"א ע"ב נשכימה לכרמים אלו בתי כנסיות ובמד' והד"א שם) פתחו כולם בכבוד אכסניא לדרוש בכבוד יקרת הנפש שהוא רק אכסניא בגו גופא והוא הנפש הזכה הנקראת כבוד כמו הלל שהי' בעצמו הולך ומהלך גם את התלמידים לעשותם נ"כ להולכי תמים להיות מוסיף והולך בשלימות התורה, אשר על דרכי' נוגה אורה:

ולרעיון זה יתבאר לנו דברי חז"ל (ב"מ דף פ"ה) ארי' איר מ"ד מי האיש החכם ויבן את זאת וגומ' על מה אבדה הארץ דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוה וכו' (ובנדרים דף פ"א מובא זה בשינוי לשון וערש"י ותוס' ורי"ן שם) עד שפירשו הקכ"ה בעצמו שנאמר ויאמר ד' על עזבם את תורתי כו' על שלא ברכו בתורה תחילה וכבר עמלו בונים לבאר את גודל ענשם על שלא ברכו בתורה תחילה היינו ברכה שלפני' ואמנם נאמר בזה עפמ"ש החינוך (מ"ע ח') בלשונו הזהב והענין הזה שהיבנו האל ברכה בקריאת התורה לפני' ובמזון לאחריו מן הדומה שהטעם לפי שהוא ב"ה לא ישאל מן החומר לעבדו ולהודות בטובו רק אחר שיקבל פרס ממנו כי החלק הבהמי לא תכיר בטובה רק אחר ההרגש אבל על קריאת התורה שהוא חלק השכל והשכל יודע ומכיר וקודם קבלת התועלת יבין אותו ע"כ יחייבנו האל להודות לפניו קודם קה"ת ומורה על האמת ימצא טעם בדברי ע"כ והנם באמת אמרי שפם וכבר הבאנו דברי העקרים מ"ש במעלת דת אלקי על דת הנימוסי כי הנימוסי הוא רק חומרי ותור"ק נותנת שלימות בנפש ומעתה אלה שאין מברכין בתורה תחילה יחשבו מחשבת און כי גם דת תור"ק היא רק כמו דת נימוסי לתקון קכ"ן המדיני ההמרי הארצי ולזה הטעם מאחר שלא ברכו כתורה תחילה נענשו מדה כנגד מדה ואבדה הארץ והוא לאשר השבו גם דת תור"ק לדת הנימוסי הארצי ומאז השכילו לדעת את יקרת כליל תפארת דת קדשנו, כי היא לויה חן לראשנו, וענקים לגרגרותינו, ואז נר מצוה ואור תורה יאיר, וכבוד ד' יאמירו:

והגה יסוד מוסד אבן בוחן פנת יקרת האדם אם לומד תורה לשמה מאהבת ד' ותורתו הוא אם גם לפעמים תפנה שמש הצלחתו ירתק הבל הכסף ות"ן גולת הזהב וכנ"ז ישקוד על דלתי התורה זה לאות כי חביבה עליו התורה ומצודות סלעים משנבו ולבו נכון ובטוח בד' כי עוד תזרה השמש וכחום צח עלי אור' תאיר קרני אור הצלחתו וי"ש ויהי ערב ויהי בוקר לרמז כי אחר הערב תבוא אור השמש וכשחר פרוש על ההרים, יזרח אור לישרים, ועד"ז נאמ' (תהלים צ"ד) להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות כי בוקר יאמר על שמש ההצלחה אז נודה על חסדך וגם בחשכת לילה בעת צר אנו מאמינים כי תזרח השמש וערש"י שם ויש לרמז זה במתניתין ריש ברכות מאימתי קורין את שמע בערבין ובגמרא מאי שנא דתני דערבית בריישא ומשני ילף מברייתו של עולם דכתיב ויהי ערב ויהי בוקר יצה"כ בי גם בערב אם תשקע שמש ההצלחה יקרא ק"ש לקבל עליו עול מלכות שמים והי' ד' מבטחו כי יבקע כשחר אורו וארוכתו מהרה תצמח ושם מאימתי מתחילין לקרות ק"ש בערבית ר"ח אמר משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח והוא כמ"ש (אבות פ"ו) כך הוא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה (ועי' הגרצ"ח מגילה די"ב ד"ה כדת של תורה וביומ"ד ודב"ש יו"ד סי' שליא סעי' פ"ו) וכו' ובתורה אתה עמל והוא לרמז כי גם אז יקרא ק"ש ולקיים התורה במ"ש (אבות פ"ד) כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר ויומלץ ערי"ן מ"ש דהמע"ה (תהלים ק"ט) טוב לי כי עניתי למען אלמד חקיך טוב לי תורה פיך מאלפי זהב וכסף יצדה כי טוב לי כי עניתי (כפרש"י ללמוד תורה בצער ועוני) ללמוד חקיך גם מתוך העוני והדחק בידעי כי יהי' טוב לי תורת פיך מאלפי (ואינה מ"ם היתרון רק מ"ם השימוש כלומר מן) זהב וכסף שיהי' לי אלפי זהב וכסף והו מאלפי כי אלמד תורה מעושר אלפי זהב וכסף ולזה אמר ר"ת (ברכות ס"ג שם) תדע שהרי אדם קורא ק"ש (ועי' רמ"א יו"ד סי' רמ"ו סעי' א') ובשעה"ד אפילו לא קרא רק ק"ש שחרית וערבית וש"ך שם) וביהושלמי ברכות (פ"א הלכה ח') ר"י בר אבין בשם רבי מנא כל המקיים שבע ביום הללתיך כאלו קיים והנית בו יומם ולילה ופי' הרדים שם וחד"א מנחות (דף צ"ט) וזהו הסמיכות לענין לימוד תור"ק מק"ש ואולם לדברינו יאמר שהי' אדם קורא ק"ש שחרית (בצאת השמש בגבורתו) וערבית (עת תשקע שמש הצלחתו) וערב אחר אינו קורא דיק ותני וערב לרמז שאם תרד שמשו אחורנית ואינו קורא ק"ש לבטוח בד' עושהו כי עוד יפיץ אורהו, דומה כמי שלא קרא ק"ש מעולם כי על האדם לדעת אם גם מטה רגלו חסדי ד' יסעדהו, ואם נטו יסודותיו, עוד הגבהנה דליותיו, תארכנה פארותיו, יתעדה באזרח רענן, ויך שרשיו כלבנון:

וירמון עוד ענין פת במלח תאכל לעומת שאמרו רז"ל (חגיגה דף י"ד) משען לחם אלו בעלי תלמוד ופרש"י בעלי השי"ם שיש לסמוך על הוראתן כסמיכת לחם ובחד"א שם כמו הלחם שהוא עיקר מזון הגוף כן התלמוד הוא עיקר

פתיחה

מזון הנפש (ועניין במלה שהתורה נמשלה למלה כמ"ש במס' סופרים פט"ו שם ומלה יורה על חלק השכלי שבאדם וכמש"ל דרוש ב' בהערה שם) ומים במשורה תשתה כמ"ש שם ומשען מים אלו בעלי אגדה ובמדרש (שה"ש פ' א') מה מים אם אין אדם צמא אינה ערבה בגופו כך התורה אם אין אדם עיף בה אינה ערבה בגופו וכאשר באדנו בהך דרכא דקמעין בשמעתא טובא כו' וכמ"ש אם בחקותי תלכו הוו עמלים בתורה כי הלימוד והיגיעה בדת האלקי לחזור על הפרק ולשנות גם מה שלמד כבר מביא את האדם לשלימות הנרצה אם חביבה עליו התורה ובכל יום היא בעיניו כחדשה ובש"ס (ר"ה דף כ"ז) תרתי קלא גם מתרי נברא לא משתמעי ובהלל ובמגילה אפילו עשרה קורין כיון דחביב יהיב דעתי' ופרש"י דחביבה עליה חדשה היא לו ועד"ז יבואר מ"ש שירה חדשה שבחו גאולים כו' יחד כולם כו' כי לאשר הי' בעיניהם חדשה וחביבה יחד כולם הודו והמליכו ואמרו כי אז גם קולות הרבה ביחד משתמעי ות"ש (שמות כ"ד) ויען כל העם (ובאב"ע שם כ' כאלו הוא אי"ש אחר) קול אחד ויאמרו כו' דלכאורה הא תרי קלא לא משתמעי אלא משום דחביבה הי' להם לכך הי' נראה בקול אחד, לשם המיוחד:

ומעתה ישגשגו נפשי שורק דרושנו דהנה כתיב במקרא (דברים כ"ז שם) וידבר משה והכהנים הלוים אל כל ישראל לאמר הסכת ושמע ישראל היפלא איפוא איך דברו משה והכהנים הלוים יחד הא תרי קלא לא משתמעי וכבר הרגיש בזה באב"ע שם וכ' דהעיקר הי' משה ואמנם לדברינו האמור, יתפרש כמין חומר, שלזה דרשו (ברכות ס"ג שם) הסכת ושמע ישראל היום הזה נהייתה לעם וכי אותו היום ניתנה תורה לישראל והלא אותו יום סוף ארבעים שנה הי' אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדי' בכל יום ויום כיום שניתנה מהר סיני ואהרי דחביבה וחדשה הי' להם נם תרי קלא משתמעי וא"כ עיקר הדרש מט"ש הסכת ושמע ישראל היום הזה וכו' ואף שדברו משה והכהנים הלוים יחד הי' נשמע קולם משום דחביבה וחדשה הי' להם וכמ"ש הסכת ושמע ישראל היום הזה וכו' ואמר ושמעת בקול ד"א ועשית את כל מצותיו ואת חוקיו (והוא ללמוד תוה"ק לשמור ולעשות) אשר אנכי מצוך היום כאלו היום נתנה מסיני ובזה יתורצו כל הדקדוקים שהבאנו, בפתח דרושנו, בדרך מושכל, בעורת החונן לאדם דעה בינה והשכל:

ולזה סמכו בש"ס שם הך אי סיני עדיף כי העיקר הראשי שורש וענף, שיהי' האדם ענין, וכמ"ש (תענית דף ז') אר"ח א' למה נמשלו ד"ת למים מה מים מניחין מקום נביה והולכין למקום נמוך אף ד"ת אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה (וע" אדר"נ פ"א) ות"ש (סנהדרין דף י"ד) רבי זירא הוה מיסתר מלמסמכיה דא"ר אלעזר לעולם הוי קבל וקיים כיון דשמעה להא דר' אלעזר אין אדם עולה לגדולה א"כ מוחלין לו על כל עונותיו אמצי לי' אנפשי' וכן מצינו בר' אבהו (סוטה דף מ') דאימנו רבנן עליה לממנייהו ברישא ולא רצה לקבל עליו ובהדי"א שם כ' משום דר' אבהו הי' עשיר ולא נחשב לו מינוי הרשות כעבדות אלא כשררה ע"י"ש ובש"ס חולין (דף מ"ד ע"ב) רבי זירא כי משדרי לי' לא לא שקיל כי לא הי' צריך לזה שהי' עשיר וע"כ מיסתר נפשי' מלסמכי' מפני שהי' נראה עליו כשררה והוא בחר לו דרך ענוה אלא דמ"מ יקשה מ"ש דכר שמע להא דר"א דא"א עולה לגדולה א"כ מוחלין לו כל עונותיו קבל המשרה על שכמו ולמה לא הי' ירא לנפשו דאכתי יהי' נחשב לו הנשיאות לשררה וגם הרי אין מוחלין לו רק עונותיו ממה שעבר ולא על להבא וגם בהך דר"א לכאורה משמע דאין מחילת העון תלוי במה שעולה לגדולה רק אם עשה איזה דבר אשר על ידו עונותיו מחולין לו אז זוכה לגדולה ואמנם נראה כמ"ש בחד"א (כ"ב דף צ"א) דאי לאו דמוחלין לו עונותיו לא הוי מוקמי לי' משמיא וגם כיון דעל מי שנתמנה לראש להורות לעם את הדרך אשר ילכו ואת המעשה אשר יעשון ולהגיד להם תוכחת מוסר ומשרים, על לוח קשורים, שוב לא יחטא כמ"ש (יומא דף פ"ו) כל המוכה את הרבים אין השא בא על ידו ובחוה"ל (שער התשובה פ"ח) כתב כי אחר מן הצדיקים אמר לתלמידיו אלו לא הי' לכם עון הייתי מפחד עליכם ממה שהוא גדול מן העון אמרו לו ומהו גדול מן העון אמר להם הגאוה כי האדם שיש לו חטא איך יתגאה ויתפרש בזה מ"ש (שמות כ') כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים ובעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי החטאו כלומר אף אם לא תהיו חוטאים לא תבאו לרגל גאוה ובירושלמי (פ"ק עשרה יוחסין ה"א) בויישנין מנין ובעבור תהי' יראתו על פניכם זה סימן לבויישן שאינו חושא וכל מי שאין לו בושת פנים דבר בריא שלא עמדו אבותיו על הר סיני כי הר סיני שהי' נמוך מכל ההרים וע"ז נתנה עליו התורה יורה על ענוה והבושה מביאה לידי הכנעה וענוה וע" בבלי (יבמות ע"ט וגדרים ד"כ וחד"א שם) כי הבושה הוא ממדת הכנעה כי יבוע לב האדם כמ"ש בחוה"ל (שער הכניעה פ"ה) ואף אם לא יחטא יתרחק מגאוה והרי זה מבואר כי כ"ז שיש בו באדם איזה חטא אין הענוה שלימה כי איך יתגאה אם הנהו מלוכלך בחטא אולם אם מוחלין לו עונותיו ובכ"ז מתרחק מגאוה אז הענוה שלימה ורצוי', על תלה בנוי', ומעתה נאמר דר' זירא מתחילה הוי מיסתר נפשי' מלמסמכי' כי בקש צדק בקש ענוה ולאשר לא הי' נחוץ לבריות הי' נחשב לו הנשיאות לשררה אולם ידע בנפשו כי אם אולי יש בו איזה חטא לא נחשב הענוה שלו ענוה שלימה ולכך כר שמע להא דר"א דאין אדם עולה לגדולה אא"כ מוחלין לו כל עונותיו (וכמ"ש החד"א דאי לאו דמוחלין לו עונותיו לא הי' ממנין אותו לראש) שוב קיבל עליו הנשיאות ואמצי לי' אנפשי' להתאמין להיות עניו בידעו כי אז אם יהי' נקי מכל חטא וכ"ז יהי' עניו תהי' ביותר הענוה שלימה, ישרה ותמימה, והכל בכח תוה"ק כמ"ש (אבות פ"ו) ומלבשתו ענוה והתורה נקנית בענוה וזהו רישלחו מתם (הוריות י"ד) סיני עדיף וכמ"ש בחד"א שם שזה יורה לאדם על ענוה הישרה אולם גם מדת עוקר הרים, יורה אור לישרים, כי בנוגע להנהגת העם יצטרך העומד בראש להרגיל נשיאתו ברמה (כתובות ק"ג) לא לפסוע על ראשי עם קדוש להנאתו ולשובתו, רק למען כבוד ד' ותורתו, לא ירתע לאהורין ולא יחת ממני כל ובספרי (פ' שופטים) איתא לבלתי רום לבבו מאחיו ולא בשל הקדש והדברים סתומים ואולי ירמז עד"ז כי רק מאחיו בנוגע לעניני חול לא ירום לבבו אבל לא בשל הקדש כי בבואו אל הקדש להטיף לעם תוכחת מוסרים יתנהג ברמה להוכיח בשבט מוסר אמרות טהורות, להאיר אור יקרות, יקרא בנרון, ואז יפרח כחבצלת השרון:

שלשה סימנים אלה (ובירושלמי שם ג' מתנות) רחמנים ביישנים גומלי חסדים, ינשאו את רדידים, לאלה השרידים, והן המה שלשה מטיבי צעד, שש ובהט, גינת וביתן, לגלות משפט וצדקה כנחל איתן, לשעת נשעי נאמנים, פרחי שרשנים, בכרם חמד שתולה בנוה, לבקש צדק לבקש ענוה, בנהת ושובה, גבר לא ידהקון במסילותם, כן לא יעבטון אוהרותם, לנטוע סורי הגפן נכרי', תחת נפן סורי', לא יקטרו תחת אלון אלה ולבנה, פארותיהם ינששו ולויותיהם תגבהנה, יגברו אך לאמונה, חיו יחיו, כנחלים נטיו, כנטיעים מגודלים, נשעי ד' כאהלים,

עלי מים כארזים — נאוו להייך בתורים צוארך בחרוזים:

פתיחה

א.

תורת ד' מאירת עינים
ברה כחמה וכעצם שמים
בך ישישו כי טובים דודיך
ילבשו עוז והדר בעדי עדיך.

ב.

שני עם עדנים העדי תלבשי
מכלל יופי עד עולם תירשי
רפאות תעלה על לב יודעת
ערבה ונעימה על אוזן שומעת.

ג.

מי מעינותיך חוצה יפוצו
אל מי בארך כולם ירוצו
חכמה ודעת על לבם יוחקו
כדבש ונופת לחכם ימתקו

ד.

תורה ואמונה יענדו לראשך עטרת
בעלות האחת לא תרד האחרת
תורה בלי אמונה כאני' בלי חובל
או כל פרי תנובה כציץ נובל.

ה.

הוי תועים מנתיב מעקשים הדרך
לסורי נפן נכרי' יכרעו ברך
יעזבו תורת אל יפרצו נדרי'
ינשאו שליחותי' הלמו שריקי'.

ו.

ילדי נכרים כאפיקי נחלים יעבורו
אך מועדים ימלוכו לומנים ישורו
שנות מספר יאתיו שבים ואים
דת אל תשא' לנצח כימי שמים.

ז.

הצלחה בעולמך אנוש אם תבקש
לא ברעם וברעש פן תוקש
לא בגבורת יצלח גבר בימיו
לא בהון ועושר ירים פעמיו.

ח.

אל תבלה ימיך להרבות עושר
לא באלה תצליח ותשיג אושר
אם לצבור כסף זרועך חשפת
ליום אחרון מה בידך אספת.

ט.

אם פגעי הזמן קשתם ידרוכו
מטרות עוז כברד עליך ישפוכו
עמוד כראי־מוצק אל יפול לבך
או תראי ונהרת להטיבך באחריתך.

י.

טרם ימוך אחיך תמהר להקימהו
בעוד כבודו עליו תעניקהו תסוככהו
אם מתריו ינתקו תחזק חבלים
תאמץ ברכים בושלות ופעמי דלים

יא.

הקרב נדבתך בספל אדירים
בטוב עין תבורך בגיל ובשירים
לא בגשם שוטף ורוח סערה
או תשכיל ותופע עליך נהרה.

יב.

שמעו שמוע ותחי נפשיכם
לתורה ולתעודה הטו אוניכם
הרחיבי אהלך ויריעות משכנותיך
בלימודי ד' ורב שלום בניך.

זאת איפוא מטרת דברינו, ונושא דרושנו, כי לא בכה החומרי יגבר איש מורם מעם לעלות מרום הרים ירכתי לבנון, אך בכה תוה"ק שמו השוב ינון, עוצם כוחותיו וכל חושיו, קומת ארזים ומבחר ברושיו, יהי' לד' לבדו, ילבש עוז כמדו, לתורה ואמונה, אז כפתי תהא רעננה, אהלו בל יצען בל יתעו יתדותיו, ישגשגו יפריחו ארמנות פוראותיו, תאיו ואולמיו, יזלו בשמ"ז, בהיכל ד' פנימה, ותורת ד' תמימה, עד יבוא המורה לצדקה, ישא גם תיקה וניתיקה, כנשוא גם הרים, וקרן לעמו ירים:

אליעזר סג"ל מישעל האבדפה"ק יע"א

המחבר.

משנת אליעזר.

דרוש הראשון.

ו) **בש"ם** ברכות (דף כ' ע"ב) תא"ל ר"ש לחבריי ונ"ש תנן הלוקחים לחתרחים להו כיסא ונ"ש תנן הלוקח מחרחים לן כיסא לי ומשום תגרי דבי יהודה כולי האי בנזקין הוה (ופרש"י בתלמה בבי דבי יהודה העיר שהיה בנזקין ותענית דפרש"י בקדר מזקן ועי' ב"ק דף ק"ב ע"ב כולהו מזקן חדש ומשכח הוא ומהרש"ל ב"ב דף ב' ובתפא"י בהשגה שם והגרש"ם תענית דף ו' (ועי' זוה"ק פ' בלק דף קל"ח ד"ה כי חזקיה פתח) ועש"ם ב"מ דף ק"ד ע"ב בתרגמא לי מלתא (ופרש"י תרגמא מועד קטן כ"ה וקדשים ועי' שבת דף כ"ח ע"ב ותי' תמונת עתך) וחד"א שם ועי' בערוך זת מ"ש כולהו תגרי בנזקין הוה דשתון הדורות לי היו יגיעים תלת בדברים הקשים מכל השאר פשוטים היו להם ולא היו לריכין לטורח להם) ואלן קא מתניגן שיעת קדרי וכי הוה ועני רב יהודה בעזקלין השתא שכופתא ירק בקדרה ואומרי לי זהיס שכפתן בערפיהן טהורים אלא הורה דרב ושמואל קחזיקא הכא ופרש"י השתא שכופתא ירק ונשנה היא בנזק עוקלין ובתענית (דף כ"ד ע"ב) בהגרי"ב הגיה ברש"י דל"ל בנזק טהרות הוא ושאלת ברש"י שם כי גבי יהודי ועירי דקיי"ל עוקלין פ"ע כו' ובקהלדרין (דף ק"ו ע"ב) פרש"י השתא שכופתא ירק בקדרה לי משכחת' בנזק עוקלין ושם שכופתא ירק פרש"י שתם בגע טומאה שבשתא העלין טהורין שתין בעלין ומאחר שבשתא שתין ונייחין לשם תלת לטרפא ובהגרש"ם שם תמה דבפ"ב דטהרות לי ומשתני בהכי כלל, ולבעניית בחכם הגיהו ברש"י דהכא בגרסת שם פרש"י השתא שכופתא ירק בקדרה טהורים שמוקקין זיתים עם העלין כדי לחזקן ואין דהוו להו עלין יד לזיתים להביא לשם טומאה ושם כשבת בערפיהן בחזק בעלה תורת יד ון העלין לפי שבשבשה ונקבתן ונראכתן ושיכן רחוק שוב לחזה בהן ובחוק שם ד"ה זיתים תמהו דח"כ לימה נקט בתבתיתין שהעם שלח בשבתו תלת לטרפא, ולכחורה י"ל דהכה בוחתא עוקלין פ"ב שם בקיפה תני כשות של קישות והכן שלח טהורה ר' יהודה תומר כל זמן שהוא לפני התגר טומאה וכי תר"מ ותיומה וכי אין זה לטרפא ובריקא לא פליג ר"י ותלם י"ל דר"י ס"ל דגם כשהוא רק לטרפא לא בעלה ותורת יד ובריקא בכוחתא מודה ר"י והוא הטעם ומשום דר"י הבשיקא ומשתנין העלין ואינם רחוים לכלום ולכך בברכות שם דלרב יהודה קלי שפיר פרש"י לשיטתו דס"ל דשם לטרפא לחוד הוא ג"כ תורת יד עלייהם רק ומשום הבשיקא ומרכבתן לא יהול עלייהם ענין יד כלל ותלם זה ליתא דשבת בכוחתא ירק אף בלא עלין ומשום זה בעזקלין דוקא שהם מחוברת ושתם ר' יהודה בוחתא בשבת בערפיהן טהורים אלא רב יהודה ושמואל קחזיקא הכא דטרפא טהורים לחוד הוא ג"כ תורת יד עלייהם ענין יד כלל ותלם זה ליתא דשבת בכוחתא ירק אף בלא עלין ומשום זה בעזקלין דוקא שהם מחוברת ושתם ר' יהודה בוחתא בשבת בערפיהן טהורים אלא רב יהודה ושמואל קחזיקא הכא ופרש"י השתא שכופתא ירק בקדרה ואומרי לי זהיס שכפתן

פ״ח ע״ט ובחולין דף קכ״ח ס״ם) אבל אין כוונת הש״ס כאן שאסה שכוונתם ירק להך רפ״ב דטהרות רק נקטי הלי ליטמא והכוונה לעניין יהוי דוושיל דאידך זימים שכשבאו בערפיהן וכפשטות דש״ם וכי הוה ועבי ר״י בעוקלין ואולם בפהדרין הגירסא וכי הוה ועבי ר״י אסה שכוונתם ירק בקדרה ומכאר שם ועלת בעוקלין וה״ק לה תסכתה״ בעוקלין ובודאי התירו לעיבי רש״י ועסה דטהרות אבל לא הניח כלל הך ועסה דטהרות רק בעוקלין פ״ב דכאן לא הניח אבל אחים דגרסו בעוקלין האסה שכוונתם ירק לעניין יהוי אבל אחים דגרסו בעוקלין האסה שכוונתם ירק וועיבי ג״כ לעניין יהוי לא כהך דטהרות פ״ב דהצלין וזיתיך הוי תוכל ולזה פרש״י דלפכיכו לא גרסו בעוקלין רק זימים שכשבאו בערפיהן אבל גם לגירסא שכוונתם ירק אינו ענין כלל להך רפ״ב דטהרות רק בקמן דליטמא הוא ועבי״ר הכא רק מתורת יד ונקט ליטמא דכוונתם דוסכחת ג״כ לעניין יד היכי דהעלין אינם מאכל רק לאחוז בהן היתק אבל אחים דסר״ש בעוקלין שם זימים פירש דאינן מיטמאין לפי שאינו מאכל וועשוע דלעניין תוכל קל וכן בהלכותיו פ״ח מ״ז מיושאת תוכלין דשם בכל הפרק קל לעניין תוכל ועי״ש הך זימים שכשבאו בערפיהן ואחות הול״ל להר״ש לאחוז הך זימים בפ״ה מ״ה מיושו״ש דשם בפ״ה הולך ותוסב רק לעניין ירוח וחם מרחה כוונת התוי״ט עוקלים פ״ב ומ״ש שכתב ולא רחיתי ומשכחתיו כולם ועיעהקה בחנורו בפ״ה ומבפ״ל ואיני יודע למה ואחוש חדשים כי אלא רחה התוי״ט ברש״י פ״ח ומבפ״ל דשם הניח כל השאכה ומוחכית בחכם השיג דכוונת התוי״ט אבוש לחמוה על אלא הניח הר״י הך דעוקלין זימים שכשבאו בפ״ה ומבפ״ל דשכיי יהוי לעניין מיושאת תוכלין ולא לעניין יהוי ולפי״ז מיושלח כל היכי יהוי לעניין מיושאת תוכלין ולא לעניין יהוי ולפי״ז מיושלח אם רק לעניין מיושאת תוכלין ולא לעניין יהוי ולפי״ז מיושלח בסך זימים אין כ״מ לי נגע כמה אחת לכשיהא הזה קלי דוקא מאסאה דכוונתם רפ״ב דטהרות לעניין תוכלין ומכח זימים קלי רק לעניין יהוי לתוכלין אבל אחים דכצרוך זה כי פי אחר זימים שכשבאו בערפיהן ומגע אחד בערפיהן שהן חון לקדירה לא מיושאו כמה שכשבאו אחים שכשבאו אחים חון לקדירה ותולה ומאסה ירק חון לקדירה ומגע אם אחד אין עיושאו כמה שכשבאו אחים חון לקדירה ורחיה דכולהן יחד אחד עיושאו ולהדיוט יש לתמוה לכ״ל העושה מוחכיתין זימים שכשבאו אבל אחים לכ״ל לעיושאו:

ג) **ואמינא** ע״ד הדרוש דהך זימים ועי״ר בנגע כמה בנגע שבתוך הכגימים ותפ״ה לא בטומאו ומחמת הוסקין דהכא בפקפים (דף ט״ז ע״ח) מוסקין בית ומבפחית פליגי רב ושמואל רב אומר דכן ועסם ושמואל אומר דכן ולבסוף מיושאו מחרים אבל מיושאת עלמן ים להן רב אבר מיושאו ומקין דרבנן וכי גזרו רבנן מוסקין דבעלמא ומוסקין בית ומבפחית לא גזרו רבנן אבל בטומאת מחרים גם מוסקין דבעלמא לא גזרו רבנן דעיקר הגזירה הי״ר בטומאת עלמן ושמואל אבר מיושאת ומקין דאורייתא לבעלמא מחרים דרבנן וכי גזור רבנן מוסקין דבעלמא כו׳ ומיבעיא לאומר דמסאה דהאסה שכוונתם ירק רפ״ב דטהרות אחת כשמואל דמיושאת ומקין אסה״ת רק לבעלמא מחרים דרבנן ואי״כ אם נגע בתוך הכגימים אחת כמה מיושאת ומקין מדרבנן ואחות המקה ומוסקין זימים אחת כמה מיושאת ומדרבנן אבל לבעלמא מחרים גם מדרבנן לא ומיושאו ואי״כ אף בנגע בזימים בתוך הכגימים לא מיושאו ואחות המקין וכל עיקר המיושאה הוא ואחות הצלין ומהורת יד ולזה אומרו כאן יד ושאומר כלל וז״ש וכי ועבי ר״י (דכן הגירסא בפהדרין אם) האסה שכוונתם ירק ואחר״י לה זימים שכשבאו בערפיהן ביאורים ה״י ומהקשה בהן דהרי אחרי כינהו דוושיל בעלי קנייני הך זימים אי נגע בעלי בעלי בתוך הכגימים ומיבעיא לה מיושאת כמו שכוונתם ואי נגע בתוך הכגימים ומיבעיא לה מיושאת כמו שכוונתם ואי נגע בתוך

הכגימים הא בעלמא ואחות המקין כאן דכוונתם ולזה אומר ר״י הוושיל דהך ושמואל קאזיכא הכא ואחות לה ע״ז אומרו בש״ם (ב״ב דף קל״ח ע״ח) הלא דר״י אומר הוושיל דהך ושמואל קאזיכא (ב״ב דף ליכתב הוושיל דהך ושמואל לא קאזיכא ורבא ס״ל דש״ב ס״ל דמסכיות הלו יהושע אלימא דהך ושמואל כלומר דומסה דטהרות שכוונתם אחית כשמואל ומסה דעוקלין זימים אחית כהך:

ולבאורה יש להקשות גם לרב כיון דס״ל דטומאת מקין דרבנן למה מגרע טומאתה דתוריים דטומאת גם טומאת מחרים דסר׳ חכמים עסו חזוק לדבריהם כמ״ש תורה (וב״ר רין מסחים פ״ד ד״ח ואיכה למ״ד) הלא דמחום ב״ב (דף ע״ע) ד״ה וכדרב כאבא כי הלא עסו חזוק הלא בדבר שים לו סוף ומ״ת ומבר לזה מדברי הש״ם ניעין (דף ק״ה ע״ח) כי תוניין כל התקון רבנן כעין דתוריים תקון במלחא דאית לה עיקר מ״ת (ועחום ע״ח ב״ק דף כ״ח ע״ב ד״ה וכי ומ״ש בחגרל״ח לעניין דוושי דלא״ם ב״ק דף ל״ח ד״ה רבא תוכר) ועי״ש בית יוסף חו״מ סי׳ תרי״ג ד״ה וכי בסי״ג ול״ע (ומ״ש בחסי״ם שם ס״ק ז׳ עי׳ בפרמ״ג חו״מ סי׳ שלי״ט בחאל ס״ק י״ג ועי׳ תשו הגרע״ח סי׳ י״ב) ואי״כ כיון דטומאת מקין לח להם כל עיקר ומ״ת סוב לא עסו חכמים חזוק כמו תורה (ועי׳ בחגרא״ם יו״ד סי׳ ל״ה סעי׳ ג׳) וגם הא ההוס׳ ביבמות (דף ל״ו ע״ב) ד״ה חזוק כתבו דמ״ל לרב יהודה דהך בוולתא דבכיחא עסו חזוק ח״כ בש״ס בהרבות הלר״י קיימינן הגילח ליכא למימר לרב דטומאת מקין דרבנן יומאו גם אחרים ועחום זבחים (דף ק׳ ע״ח) ד״ה וחכמים עי״ש:

ד) **ואמנם** ל״ל עוד דהכא הא דבעי דרב יהודה כולי תעמי בחקין הוא לרין בחור ובחבחת ולפה חיתן בחעכית (דף כ״ד ע״ב) כי לחבחר ד״ר. לפיטתו בש״ק דחמן דבעי למיהוי חכילה לקיים ויבי דמקין וקמו הנהרס״ח בחד״ח ברכות (דף כ׳ ע״ב) וכ״כ בית בלחכי ס׳ ק״י בשם בעל בחר שבע אלא שכי טוד טעם ומוס דהכולא מיחכים יעקוב בדיבי ומומחת ועלמור זה אחית כ״מ״ד דבוקר חרים עד״ם ובפרק אלו הן הגולין (דף יוד ע״ח) דרש ר״ש בי אומא בחמון לא הנוחה לעי כאה בלמד בחמון (לדרוש נרחים ר״ש) בי שכל הנוחה אלו ויינו דחר״ח ו״ד בי יעלב ובני ופרש״י שכל הנוחה אלו שנקי בוקרא בוחכם ובחכלות ובחנות, ומשמע דס״ל דקיי עד״ם אלא דמיושב בחמון לא הנוחה לעי כאה בלמד בחמון (לדרוש נרחים ר״ש) בי שכל הנוחה אלו ויינו דחר״ח ו״ד בי יעלב ובני ופרש״י שכל הנוחה אלו שנקי בוקרא בוחכם ובחכלות ובחנות, ומשמע דס״ל דקיי עד״ם אלא

ועתוס' יבמות סהמצחי ובפ"ק תענית (דף כ"ד ע"ב סס) גרס יהודה דאלף חד ונקחנא ואחת ועברא כי ועתא לאמלוף מחריכא מחת אלייהו כו' מ' אלפת מחריכא ומחריבנא לעלמא ובחד"א סס כי דאפשר ומשום שהעריה כ"ב קומו ונעקרא כי יהיב עיניה להיות כפפא והשתא הדר לנקש שבעת ושמונה ביומאני תענית (פ"ג ה"ח) מיתא גס גרס מדא ס"א כד הוה בעי מחות ועברא הוי אלא ונקמי כד הוי אלא תריהון הוה עלמא ני"ף ובחד"א תעניות סס הקשה לחכמי לא הוי קבלת תעניות בשלימה שכדל כיון שלא קבלו ומחתוגל ותירן לבערת בשלמא קבל עליו בשליפה שכדל ומשום גלח"ה יקשה דהא קי"ל כשמואל דחין תענית לצבור בצבע לחסור חיסור בשלימה שכדל (ערכ"י תענית דף י"ב ע"ב והגהב"ח ומהרש"ח סס) אלא מ"ב בלבד (ועי' רוש"ס פ"ח ומ' תעניות ה"ח ולח"מ סס) אלא דהרי"ן בתעניות סס ועיין דברי הרוגב"ן דתעניות בצבע חינס רק כתעניות יחיד ולריכין נוכן לקבל על עלמן אבל דשות ביום לקבל ע"ש חומר חיסור בשלימה שכדל אלא דמ"ו גס בח"י יקשה לח ההכר בתורה בעה"ק רק ביוה"כ בלבד ולפי הטוו חב"ל דבריהם לד"ת ול"ל לפמ"ש הומבי"ו ליתון בשורש ה' דלא הטוו לגמרי לד"ת ולכך לית בי' ומשום בל תוסיף, ולפ"ז ל"ל המשום זה לא שייך ר"י רק חד ונקחנא ולשיטתו דלא ס"ל המשום עשו חיזוק בשל תורה:

ה) **ומעתה** נדרוש שמוכין בפ"ק דברכות סס ח"ל ר"ש לחבני ג"ם דחשובים דחתרחים להו כיסא ופרש"י והא ונלהא נקט הכא ומשום דגייסי גוי שמזמה עלמו על קדה"ם ועד שחתא שלחי גוי שמזמה עלמו על קדה"ם לפשוט כלשים בשוק ולדבריהו נאמר לחחרי דמשכי הפ"ם סם שב ואל תעשה שלחי ופרש"י דבריס בגיס התיהו לעקור דבר מה"ת ונפלי בי"ג רק בבעקר. ואלו ולא בשוק ועשה וונוה ונוכח דק"ל דלא עשו חיזוק לדבריהם בשל תורה דאל"כ הה בל דברי הז"ל הוה ועשה ס"ג וגדר והו"ל לעקור ד"ת מלף בשוק ועשה בוש"ס בכ"ו פ"ג ובבריס שהשתי (ועי' בחרכת דרבן חות ח') ולפ"ז יש להתבונן בדברשת קרא ושי חיזוב בהטון דאין לגזור בדרבין לי' בחביבים ד"ס יותר ונד"ת לחחרי דק"ל דלא עשו חיזוק לדברים בשל תורה ובב"ח ובשי' דרבין לי' לעבין שי בהוחה אחר טטון ואין לו קרקע דלא סטכין מיבש בין דלא מתרחים ניבש ולזה ח"ל ר"פ לחלי ש"ס דחשובים דחתרחים להו ניבש אלא די"ל דדרבין בהטון לעי שבקי בהלבות ולגדות ולזה אוור לי ומשום הטוי הא בשני דבב יהודה בולי הבי בפקון הוה ונעשה הדולה שיהבים יעקוב בד"ו דלפ"ז ק"ל עוקא"ר עדיף ולזה אוור וכי ועני ר"י (בגיטת הס"ם בהדרין) החשה שהיתה־כוסשת ירק בקדרה (עהרות פ"ג) ואוקי לה (ופרש"י בתעניות ואוקי לה ר"ל כי ועני לחידך בפרק שבי דעוקין). זיתים שבשבן בעריפיהן ובתקשה בתן ר"י הרי עבבויות אלו בוהרין ח"ו דבוותיב בוותי ועיבי הך דזיתים לי בגב בוה שבחון מוולא לך בעוחו ובי"ב חייבי בגגע הסרן בחוך הבביסה וא"ב יקשה לוה שהוריס הזיתים הא בעוחו מחות המקרין ובבך אוור ר"י חויות דרב ושמואל קחזיבה הבא בלוור דעהביתין דעהרות אלמה שבוחבת ירק דס"ל דוסקרין ועועלין בוועת מחרים ודבבן חתיה בשמואל ועתביתין דזיתים חתיה בבב דבל בוועת ועקרין דבבן והייבו לבוועת עלמן ולא לבוועת מחרים ור"י לבעיחו דוועלת דבבן לא דמיא לדחוריתא לבוועת גס מחרים בין דס"ל לר"י דלא עשו חיזוק לדבריהם בבל תורה וחבן קוחביבן בצוקלין חביבי ותיבהא ס"ל בבך דשוקלין דחתיה בבב ובבך ר"י לשיטתו בד בלף חד ונקחנא ובתענית (בהכהדרין הגירסא בי ונקחנא ולא בלף תרי להיות דוומה לתענית יוה"ב לחסור בשלימה הסבדל בין דס"ל דלא עשו חיזוק לדבריהם בבל תורה ולבן קוחביבן בצוקלין חביבי ותיבהא ס"ל בבך דשוקלין דחתיה בבב ובבך ר"י לשיטתו בד בלף חד ונקחנא ולא בלף תרי להיות דוומה לתענית יוה"ב לחסור בשלימה הסבדל בין דס"ל דלא עשו חיזוק לדבריהם בבל תורה ובבר לגמרי לדחוריתא ובדי בלא בקשה הה ר"י לא בבל עליו התענית ונחתוגל עבל"ל בה"י הוהדם"ל דעשה זה רק לעבר בשלמת ולזה חוגרו וחבן בל בקשה (בתענית ובבהדרין חיתה רק חבן בל לוחיבן) וונוה בל לוחיבן (בתענית חיתה בולי וועת) ולית דוובגח בן ות"ב יקשה דהא ר"י לשיטתו דלא ס"ל דחביבים ד"ם ודת"ת וגם לא דרים בבל בהטון על בקלות דס"ל עוקא"ר עדיף רק על וי שלין לו קרקע עבבל"ל דלא ותתרחים ניבש ולמה ת"ב בשמר שלא ועבר חתרחים לי' ניבש ואבן בקוותניבן ג"ב בעוקלין וס"ל ג"ב בר"י וונ"ו לא ותתרחים בן ניבש ודוותרם"ח בחת"א הוריות (דף י"ג) כי דרבבי"ג סס דדרם בהטון על בקיאות דרב ג"ב וי ובגל בזורות ד' לחי הוה בזורות ד' וי שיבול להסטויע בל תהלתו וי"ו ור"ב דרבו בבל וי ובגל בזורות ד' בוש"ס בוובילה (דף י"ה) דאבור לבפר בשבחו של ובקום יותר ודאי ודחדום שחי"ו בשר דרבבי"ג ס"ל בי' עדיף ור"ו ור"ב ס"ל עוקא"ר עדיף ואי"ב ר"י דס"ל ג"ב דעוקא"ר עדיף ולא ס"ל דבבל בהטון בלי על בקיאות ד' יאבור לבפר בשבחו של ובקום יותר ודאי ודשום שחי"ו בשר דרבבי"ג (ודש"ס ההוא דרבבי"ג בבחוב שחי"ו בשר וי"ב פרק בי"ט ונחשון והוצח גס בב"י חי"ם בי' ק"י"ג) ריוחא (דף ס"ט ע"ב) ובירושלמי בריבות (פ"ו ה"ג ופ"ט ה"ח) ובוורדם שוחר עוב ונחוור "ע ונחוור ק"ו אלא דבזוה"ק ובפטיס דף ק' פחח בבא ואוור וי יאבור בי בזורות ד' יבויע בל הבלתו ואן הוא בעלמא דיבול לעלמא בזורן דעביד בוב"ה בעלמא חדיר ההוא בוחא בדושה בשבא לא אבשיך וביוחא לחוי לי' לזבוא חגרל דבוה לבחי וביא בי בבי בריין בי' וכר ואחיון דלא בראן בזוחיס (ובחתוס' ב"ק דף ע"ז ע"ב ד"ה והוא) וענין בריעה בזוחיס דוובעבד בל גופו ובפשו קודם לד', ובפי ר"ח אינא דאבו ובענין ובפירת בפש על הב"ם ויי"ל דר"י דריס לה ג"ב הבי הך קרא וי יאבור בי' וז"ם לחשובים דוובפי בפשיהו על הב"ם ודבשו בקרא וי יאבור בי' ובי' על זה ולא על וי שלין לו קרקע וב"ל דחתרחים לי' ניבש ולבך לר"י בשיטתו בחשב שלא ועבר חיתרחים לי' ניבש ואחא ועברא ות"ל בי הדברים, בבוחים ובבריס, בזהרי הפלסול ונחידים:

דרוש השני.

בש"ם בסהדרין (דף י"ד ע"ח) ר' זירא הוה מיעבר ונלוניסבוחים בין דשובעה להא דרי אלעזר אין אדם עובה לגדולה אא"ב ווחבין לו על בל עיבותיו חוגלי לי' אפשר. ובחד"א אם בתב ובשום לחין פוסקין לאדם גדולה אלא ון הבוחים בדאוור פי הסביבה אפילו ריש גרגותבי ובשויא ווקוני לי' (ובשש"ם אם לא ובקרעינן והגרי"ב הניא ודבדי הערוך וקדוש בחד"א אם) ואי לאו דוובלין לו עיבותיו לא הי' ווקוני לי' בשמיא ובשות לחוד ערוך הוא בירושלמי בבוריס (פ"ג ה"ג) דאכס שבחובה ווחבין לו עיבותיו ויל"ף לה ובר ובשיא יל"ף לה ובקרא בן אדם בחול בוולבו וכי בן אדם הי' (ועבש"י תמורה דף ע"ח ע"א ד"ה אבר אבר ואוקי אם ד"ה אלוסים ושמוא"ק ובל"ק והגהה הגר"א אם) אלא שבוחלו לו עיבותיו בתיבוב בן אדם ועי"ד הלחות י"ל עפו"ש פרק בהן ובשיה (דף י"ג ע"ב) בשהחב ב"ד בבבם עושים לו סורה אחת ובהן ושורה אחת ובהן עד שיוצא בזובוו ואן אלו שהי הוופלגות אחר לבל רב בירם בוה אחת ליתיבו להביר ובעלוביו, ואחת לשוחלו לחפם חסרוסותיו, ובפ"ק ב"ו (דף כ"ח ע"ב) דאחיל סוובקא ואחי חוורא (ועי' כ"ח פ"ג ובי' חשובה ה"ד לענין ובבה

שם ועי׳ בצי׳ רנומ״ג חעכ״ת דף כי ע״ב והגה״ה שם ועי׳ מד״ח שם ובמגילה דף כ״ח ע״ח ועי׳ ירוסלמי חעכ״ת פ״ג ה״ח וק״ע ושם ולא הלכתי בשום חלק מי שהוא חייב לי ובש״ם בגלי שם לא מזכר זה) וי״ל שהיה עפו״ש בש׳ מסידים וחוס״ל דכשחדש מדבר לשה״ר על חבירו אז עושה חליפין דחבירו לוקח המוות והמדבר לשה״ר והמדבר לה״ר לוקח עבירות חבירו וקונקל יוחס על עבירות וחוורח על מנוח כמ״ש יבמ׳׳ שם יה׳ חעחיכס כבניס כשלב יבינו ח״ש דחזיל קיונקל וחתי חוורח ובשבח (דף קמ״ט ע״ב) חר׳׳י בדם דבח יעקב כל שחבירו נעשה על ידו חין חכניסין חוחו בחחילתו של הקב״ה וח״כ גס זה לח טוב חס על ידו יבוח עושם לחבירו מהעבירות שלו חשר יקובו בלבחן על ידי זה ר״ל ובזה יהיה ר״ז ומוחר בפש׳ מלחיחכני׳ דחשם מוחות המהבדים שידברו עליו לה״ר ויקחו עבירות שלו ויעשו ומורונים ויסחלק חיו שכיכה מעליו וגם חיך לדייני׳ דיש לחשיבו חזיל שכהדרין (דף ז ע״ל) כל דיין שדן דין חמת לחמיתו ומשרה שכיכה בישראל (ועי׳ חד״ח שם מה שכחב על הב״י בחו״מ סי׳ ט׳ ובשחמת בלפני הב״י סי׳ הגידכת בש״ס וכל דיין שחיבו דן דין לחמיתו ולא גרס בפיפ דין חמת לחמיתו עי׳ ב״י ס״ סי׳ ט׳ שם ולפ״ז לק״מ עי״ש ומ״ש הגרי״ב שם עי׳ בב״י חו״מ סי׳ ט׳ שם והגהת מהרל״ח ובב״ח ודו״ק שם ועי׳ חד״ח ב״ב דף ח׳ ע״ב שם וחד״ח פיחה פ״ח) ושולם לחרי שמעת ר״ז להם דד״ח דלין חדם עולה לגדולה חל״ב ווחלין לו עוחותיו ומילה לח יחדע חקלה על ידו ושוב קבל עליו המקרה לרעות חת לחן עדהו על מי ומצועי התורה וילחת ד׳ עהורה:

ח) **ונפן** ובעלה דרך סלולה, בפלפול ודרוש הגדה למעלה, ובמור דרי זירא לשיטתו בש״ס ב״ק (דף ס״ו ע״ב) דליחבי׳ חצי לרע יוסף עוורות של בעה״ב וכו׳ ושו״ת יהוה קנה ושמר רבה שלי מילחת שקי בה רבה לרב יוסף עמרין ומרתין שכין ולא חיפרקה עד דיתיב רב יוסף בריש ופרקה שיתי שכם כשיתי ושעה דתי ושוקמה הרי מריש וכרי ושמבי ר׳ זירא דשם״ה המוזר לברייתו לה הוי שיתי ולשרש שיחתי דזה חלוי בהך דפרק כהן משיח (דף י״ג ע״ד) ח״ר כשהבחילו ככבש כל העם עומדים וכו׳ כשהחזיב ב״ד ככבש עושים לו שורה כרי שלי״ו בישי רשב״ג כישבית שמבה זו רבן שמעון בן גמליחל כשיב רבי שלי״ו חביר הכה רבי בתן חב״ד כי הוה רשב״ג התם הוו קיימי כולי עלמא ושקלי׳ כי הוו עילי ר״ש ור״כ הוו קיימי כ״ע ושקלייהו חמר רשב״ג לה בעי לניסוי הכירא בין דילי לדידהו חקון הא מחכיחא הוחה יומא לה הוו ר״ש ור״כ התם לומחר כי חהו חזו דלמא קמו ושקלייהו כדרגילה ושלחא חמרי ושלי חמרו להו חבי חקון רשב״ג חמר לי׳ ר״ש לר״כ חכא חכם ושם חב״ד כחקון ושלחא כי לדידן ושלי כיעבד לי׳ כיומא לי׳ גלי עוקלים דלית לי׳ (ופרש״י ידרוש לן ושכבת עוקלין שלין קדוש לו) וכיון דלא גמר כיומא לי׳ מי יימלל גבורות ד׳ ישמיע כל חהלחו למי כשה למלל גבורות ד׳ מי שיכול להשמיע כל חהלחיו כעבדיה והוי חכא ב״ד ושם כשיב שמעיכו ר״י בן קבסי (ועי׳ כי חסידים ס׳ חרל״ג) חמר דלמא מ״ו חחא שלחא לידי כיקופא חזיל יחיב חחורי עליתי דרשב״ג פשו גרס ושכא חמר (רשב״ג) ושלי דקמא דלמא ח״ו שיכא בי מדרשא מידי יהב דעתי וגרסה לשחר חמרו לי׳ ניתי מר וכיתבי בעוקלין פחח ושחר בחר דחוקים חמר להו חי מר כיתבי כסיפיהן פקיד ושפקיכהו ושבי ומדרשא הוו כחבי לא גמירכא כסיפיהן פקיד ושפקיכהו ושבי ומדרשא הוו כחבי קושיחא בפחקא ושדי החם כרי ח״ל רבי יוסי חורם ונחתון ושמו ומצכיס ח״ל רשב״ג ביעיליהו וילו ביקבסיהו דלא כימרו שמעתא ומשייהו חסיקו לרבי ושלי חחרים ולרי כהן חומרים כרי ושתי לי׳ רבי לרבן שמעון בריה שחרים חומרים חילו ח״ח חמורה לא ח״י קרב (ופרש״י דחקן בבכורות ובשיקורא

שלבחן ומקודשין החשיעי כחכל נמוחו והעשירי ועשר עשר קרב קרב שלנוים ושוחטו חמורה דברי ר״ש ח״ל רבי יהודה וכי יש חמורה עושה חמורה כשה קי״ל דחין חמורה חמורה כדחמן חך בכור שור קודם הן כרי הן קריבין ואין חמורחן קריבה ומעשר יליף העשרה העשרה ובכור כחיב הכח כל חשר יעבור חחת השבט וכחיב החם בבכור והעשרת כל פער רחם ובמחרש״ל שם כחב לה ומלחתיו שם חבל יליף לי׳ החם מחמורחו ולה חמורת חמורתו ושוכש בשוע דמ״ש רש״י הן קריבין וכרי קשי על ע״ם ר״ח לילו הי׳ חמורה לה הי׳ קדש והוח ועם״ש חמורה דף כי ע״ב ושם יליף עשרה עשרה מבכור ושו״ר בהגהש״ם ווילכת שהגיהו בזה) ח״ל מי הם הללו בניי״ם חלו קוחים ושמוחים חין חלו ומכירים ח״ל בני חדם שבקשו לעקור כבודך וכבוד בית חבידך כי חנה רבה חפילו רבי דעמוהבה הוה חבה חמרו ועשום ר״ש חמר ר״ש לה חמר חלי׳ פליגו בה רשב״ג ורבנן חד חמר כיכי עדיף ושד חמר עוקר הרים עדיף רב יוסף כיכי רבה עוקר הרים שלחו לחתן ליחתן קודש ועשם שלחו להו כיכי עדיף כו׳ ושם״ה לה קבל רב יוסף עליו מלך רבה עשרין ותרתין שכין והדר ועכך רב יוסף חבי ורבה ורבי זירא ורבה ב״ש הוו יהבי והוו לריכי ריש חוגי כל דחוגר מלחה ולה ומפריך ליהוי ריש דכולהו חיפרך דחבי לה חיפרך חזייה רבה לחבי דבבה ריש ח״ל כחוני פחח ושיעת כו׳ רבי זירא חרים ושקבה ורבה ב״ש ונחן ושקיל, וכחכים בזה להבין דברי חכמים וחידושם ה) דרשב״ג מקן לליקוח כ״ע ושקניה וב״ש ור״כ רלו לליקוח ושקנייהו ועכין זה לריך החבוכות, ג) ושה שהי דחוגי גלי עוקלים ורלו לכשות חת רשב״ג דוקה בוש עוקלים ולין חוגי לילית לי׳ ושכח ידעו דרשב״ג ליכו בקי בוש עוקלים, ד) ליישב דשי״ן בן קרסי חורה ושבחן ושלו שפבים, ה) ולוה ושבחי לי׳ רבי לי״ם ברי המשכה זשה דוקה חלו הי׳ חמורה לה הי׳ קדש, ו) שה עכין סמיכה דקחמר לזה הפלוגחה בין רשב״ג ורבנן לי כיכי לו בוקה״ר עדיף ושכחמו בבח בזה לשבר דברי חכמים בבחח, ושעולים לחת לל לחחת:

ט) **ולדבון** המוחמרים, כחמר זה חלוי בעשרה דברים, ח) פלוגחת דרב ושמוחל ב״ב (דף ל״ב) לי הולכין בחזקת חחר הרוב, ג) פלוגחת דרב ושמוחל פסחים (דף ע״ז) לי טומחת ושקין דחורייתה, ג) לי רוב הוי ודלי לו ספק, ד) לי לישורה דרבן הוי לישו רחוי ושה״ת, ה) לי ספיקא דחורייתה ושה״ת לקולה, ו) לי חלי שיעור לחמור ושה״ת, ז) לי קרקע בגזלה, ח) לי עד חחוש לוושפרע הוא כספק, ט) לי חכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר ומשל חורה, יוד) לי בכל ושקום דומחי״ב ושקום ושתקן שם לריך שיעי׳ החיקון חיכף בשעה עשייה וכל העשרה דברים חלוים ועומדים לי לישי לו בוקה״ר עדיף, ובזה יבחר הכל בעוד טעם ודעת, בעזרת המוכן לחדם דעת:

ט) **ומרם** כל שיש ילוון בקדיש לבחר דברי הש״ס בבח ובלישע (דף כ״ז) חיבעיח להו לישחוטי בגו חשם בקישכיס לי חוקו לו דרבנן ושי בפקא ושיכה לחשחוטי בגו חשם בקישכיס לי חורת דחורייתה ושהדרין ושי חורת דרבנן כי עשוד דרבנן חקנתה בשוטח חבל בלישורה לה עשוד דרבנן חקנתה ת״ש חף השולה היתה בכלל כרי וזה שולה ויוחדת שיש לה שיכין כרי ושקשה הפני יהושע (וקדושו בשטו״ק שם) ולעיל (דף כ) דשמוע ושקונית הש״ס להדיח דבגד חשם הכחבד לית לן לשלך לישורה ושטוח כדחוק דל עושה לרבה לה חיפרך חזייה רבה לחבי דבבה ריש ח״ל כחוני פחח ושבי החם כרי ח״ל רבי יוסי חורם ונחתון ושמו ומצכיס ח״ל רשב״ג ביעיליהו וילו ביקבסיהו דלא כימרו שמעתא ומשייהו חסיקו לרבי ושלי חחרים ולרי כהן חומרים חילו ח״ח חמורה לה הי׳ קדש (ופרש״י דחקן בבכורות

וכיחוסה חזקין כאחר רובא חציצו היכא דחיכא חזקה דחיקורא כנגד המוג ולא חיישינן שמא בעקוה נקב קטנטן ודילמא כאי דאי דמ"מ בעשה לית החמירו דניים שלין להם קוף לא הנשא לכתחילה מעשי' שרובם ונחים והכא רב קצר דחזקין גם בעומק כאחר רוב ושמואל פליג ואלכה כשמואל בדיכי (עי' בכורות דף ע"ט ע"ב וע"ש בשם ר"ח דהיכי ומתוס' גיטין דף ס' ערש"י ורא"ש שם ע"ש בשם ר"ח דהיכי דשמואל מחנשא מליצא דרב כפק מהך כללא ועי' ב"ח חו"מ סי' קפ"ז ד"ה וע"ש וסי' ק"ע ד"ה אומא הניים ובדרישה ופרישה שם וסי' קכ"ה ס"ק מ"ב ובמ"ע שם ופלא רחיתי בלח"מ פי"ג מה' מחיטה ס"כ שכ' להיפך דהלכתא כשמואל בחיקורי ועי' כ"מ שם ולח"מ פי"ח מה' שבת ה"ה, ועי' מהרי"ט חלבוז פ"ח דכבורות חום ע"ה) ומשמע קהנות דסמ"ק ודחי ס"ל כשמואל דלא חזקין בעומן בת"ר ובוב ס"ל דילפין חיקורא מעומוכ ונק"ו דבד"כ חזקין בת"ר ולא בעומוכ כקובים התוס' והכח קחם רבה הוא רבה בר נחמני (וכ"ש רש"י גיטין דף ל"ד ע"ב ד"ה והלכתא) ובשבת (דף כ"ב ע"ח) חוכ חצי כל עילי דוכ פרש"י רב"ב עביד כרב ומשמע ס"ל לרבה כרב דחזקין בעומן בת"ר ובוב ליכא ק"ו לעולם חיקורא בעומוכ ות"ב ונקשה לי' עומרם לרבה לפיטחים היכי פשיט כוכ חיקורא בעומוכ בפרט דשם קלי לרב הונא בעומ ר"ח לרבה פוק עיין דלאורחתא בעי לה רב הונא בעומ ובחוס' שבת (דף מ"ב ע"ב) ד"ה דכ"ע כחבו דחמרי בי רב היינו רב הונא ופ"ל לר"ה ג"כ כרב דחזקין בעומן בת"ר ובפ' יהושע כחובות (דף י"ב ע"ב) קד"ה חיחמר כי דר"ח דס"ל ברי ובעומ ברי עדיף ס"ל דהולכין בעומן אחר הרוב ומחה פ"ע אחת ברי ובעומ ברי עדיף ונקשה לרבה חליצה דר"ח דאין חיקורא בעומוכ ר' עומרם לרבה חליצה דר"ח דאין חיקורא בעומוכ (ועי' מהרי"ט חלבוז פ"ג אות כ"ה ו"ל) וי"ל לבאר יותר לרבה הפ"י שם דיוק בברייתו עומה דקשה לי' לע"ל קרע לשהדורי חבידה בקיומן לע"ל ברי ובעומ ברי עדיף חבא לרבה בעומן אחר הרוב ובפ"ע אחת ברי ובעומ ברי עדיף ונקשה לשהדורי חבידה בקיומן לע"ל ברי ובעומ ברי עדיף ס"ל דטעון ברי ות"ל דהעולין מלי לטעון דעדיפא דעלמא כפל וס"ל על כרחך דהולכין בעומן אחר הרוב ובפ' בחוס' ב"ק (דף ק"ו ע"ב) ד"ה עולין חבידה הקשו שם ר"ת דלע"ל קיומים לאו דאורייתא לא יחזור חבידה לעולם ובאחר דקוסים התוס' וקוסים הפ"י מחורץ חדא בירך חצרתה ד"ל דע"ל קיומים ל"ל יקבור דברי ובעומ ברי עדיף (ובחוס' ב"ק שם קלי לרבה ע"ש ו"ל) ומחזירין חבידה אם יטעון ברי בקוסים הפ"י וע"ל קיומין לאורייתא יקבור דלא מחזירין ב"ח ברי עדיף ולכך מלטריך שפיר קרא לשהדורי חבידה בקיומים ומ"מ גם לחיבן הפ"י כאחר דקוקיל ועיי מי קיומין לאורייתא לא ס"ל דברי עדיף ומ"מ אין ל"ל לחזקין בעומן בת"ר ובוב אלא ס"ב ליכא ק"ו לעולם חיקורא בעומוכ בקוסים התוס' ומשמ"כ קוגיל (דף כ') דקאי חליצה דרב הונא דס"ל דברי עדיף ל"ל דס"ל דעומ"ע חלטריך קרא לשהדורי חבידה בקיומין אלא יטעון העולין בעומוכ דעלמא כפל לפיטחים דס"ל כרב חזקין בעומן בת"ר וליכא ק"ו לעולם חיקורא בעומוכ ולכך ונקשה לי' רב עומרם לרבה שפיר לית ליה חיקורא בעומוכ ועי' בכללי הש"ס בל"ג חדות דר"ח בסו של ריש"ג בקובח ומצא בשם המחבירים יוסף דחע"ג דעומוכ וחיקורא לא מהני בעומן בת"ר וליכא ק"ו לעולם חיקורא בעומוכ לי' רב עומרם לרבה שפיר לית ליה חיקורא בעומוכ ועי' בכללי הש"ס בל"ג חדות דר"ח בסו של ריש"ג בקובח ומצא בשם המחבירים יוסף דחע"ג דעומוכ וחיקורא לא מהני בעומן בת"ר וליכא ק"ו לעולם חיקורא בעומוכ בפרט דשם קלי לרב הונא בעומ ר"ח לרבה פוק עיין דלאורחתא בעי לה רב הונא בעומ ובחוס' שבת (דף מ"ב ע"ב) ד"ה דכ"ע כחבו דחמרי בי רב היינו רב הונא ופ"ל לר"ה ג"כ כרב דחזקין בעומן בת"ר ובפ' יהושע כחובות (דף י"ב ע"ב) קד"ה חיחמר כי דר"ח דס"ל ברי ובעומ ברי עדיף ס"ל דהולכין בעומן אחר הרוב ומחה פ"ע אחת ברי ובעומ ברי עדיף ונקשה לרבה חליצה דר"ח דאין חיקורא בעומוכ ר' עומרם לרבה חליצה דר"ח דאין חיקורא בעומוכ (ועי' מהרי"ט חלבוז פ"ג אות כ"ה ו"ל) וי"ל לבאר יותר לרבה הפ"י שם דיוק בברייתו עומה דקשה לי' לע"ל קרע לשהדורי חבידה בקיומן לע"ל ברי ובעומ ברי עדיף ס"ל דטעון ברי ות"ל דהעולין מלי לטעון דעדיפא דעלמא כפל וס"ל על כרחך דהולכין בעומן אחר הרוב ומחה פ"ע אחת ברי ובעומ ברי עדיף ונקשה

פי׳ במדבר ופי׳ רחה ופי״פ שמות כ״ב כ״ט וש״ס בנהסיק פ׳ קמא דקדושין ד״ה קדמו בתינח גמח שם) ובמל״מ ה״ח שם הביא מדברי הפר״ח שכ׳ הטעם בשיטת הגאונים שלח יאמרו בן מ׳ יום חלח לקדבן אבל לאכילה תביאו בן יומו משם שהוח הולין (דף קט״ו) מדאסר רחמנח מחו״ח בגופו מכלל דלהדיוט תפילו בן יומו מותר (ועי׳ מהרי״ט חלבוב בכורות פ״ק חות י״ד ד״ה והכח) ובש״ס ונכחות (דף מ׳ ע״ב) גן הבקר להוליח חת הטריפה והלח דין הוח ומה בש״ס שמותרת להדיוט תקורה לגבוה טריפה שחקורה להדיוט חין דין שחקורה לגבוה חלב ודם יוכיחו שחקורין להדיוט ומותרין לגבוה והכח רבינח דאמר ומשמי׳ דרבח חס חשח כחן היח חיכח חולכח ומשם דרבח דאל״ף דהוי רוב גמור ורב ומקרשי דאמר ומשמי׳ דרבח דאחת זו ואחת זו חולכח דאל״ף דלח הוי רוב גמור ולבש אמר רבינח לר״ח בחורחח כלומר אמר רבח הכי ובלפרח הדר בי״ל דבחורחח סיבי׳ ז׳ דיומהוח עובדח שאמרו אי חיבריחהו עד לאורחה סיבי׳ ז׳ שליים הוח אל״ף דחוך ז׳ בבחמה חיכו יולח ומכלל דלפל בפל והיה בחדם בחוך לימ״ד ובמ״ם לח הוי רוב גמור ומילחל בחשח כחן חולכח אבל בלפרח חשה שאמרו דלקדבן אלו דוקח בלפרח אוב י״ל דהוי רוב גמור אבל לא אמרו אי יולח אלא לקדבן אבל לחולין תפילו בן יומו מותר ואל״ף מדאסר מחו״ח לגבוה מכלל דלהדיוט אבי אלא לבזה יש לדחות דאבל יוכיח דומחר לגבוה ואסור להדיוט וזה שאמר לי ר״ת לרבינה שריחות בחשח כהן בלח חלילה מבעם דהוי רוב גמור והיה בבהמה ואל״ל דלח נאמר אי יולח אלא לקדבן ולחולין תפילו בן יומו מותר ומשום דמדאסר מחו״ח לגבוה מכלל דלהדיוט אבי אלא לבזה יש לדחות דאבל יוכיח דומחר לגבוה ואסור להדיוט וזה שאמר לי ר״ת לרבינה שריחות בחשח כהן בלח חלילה מבעם דהוי רוב גמור ורב ואל״ל דלח נאמר אי יולח אלא לקדבן ולחולין תפילו בן יומו מותר ואל״ל מ

ומולם יש לדייק זה מדברי ר' עקיבא נמצא אם הסוכים רע"ק ואומר מיניהם אל כחניס לא מענגו ומלהליק את המנן שכפסל בעגול יום בכר שבעגול בעגת את וביומלעני אם (פ"ק הלכה ז') תיפתר בעגול יום מנית פרס שהות ומדברין (ונ"ם בנהמ"ם אם ומדברי התוס' ונהרמ"ח אם ע' נמ"ק ונה"ם אם) ופ' הפ"נ והמהם את להוסיף דחלו לר"ח תעפ"י שהולמ"ט מני חינו חלא מדבריהם מ"ו עיקר הטומאה את ומכח טומאת התורה וחלו לרע"ק עצו"י זה חינו חלא עיקר טומאת דבריהן ופ"ה לא מענגו ומלהליק בכר טומאת הורה הרי מצוחר דגם טומאה שכל עיקר מדבריהם ומתר לבטומאה בטומאת דחוריי"תת וח"ש בטומאה שחיכה רק מדבריהם תפ"ה חמרינן זה פרט לזו שמחולקת ועומדת כיון דמותר לטומאה בטומאה מה"ת ובמלה"ר חות תקד"ר מי עקרי ח"ר מה"ת כי דפקיקו של המל"ו חלוי בפלוגתת ר"מ ור"י בסוכה (דף כ"ג ע"ח) בטומאה סוכה ע"ג בהמה ר"מ מכשיר כיון דחדחוריי"תת ומחת חזיק קריקן בה סוכה הרחוי לכמצה וה"י פוסל כיון דחינו רחוי ומדרבנן חמיד ח"ר ומה"ת וכבר קדמו זה הרב המחוכל בחמה חכם לבי ס' ק"כ ע"י"ם (ומ"ם בחלה"ר שם לחרן קומת ונהר"ח שמן ומכחומת דף ד' דקנם שחבי ע' חמות יעקב ח"ח סי' קל"ח ועי' הגיענ"ן כ"ש כחומות שם ולא הביא מדברי הב"י חה"ע סי' קע"ז וכ"מ פ"ח ומה' מערה הלכה ה' ומל"מ שם):

ובש"ם חולין (דף ק"ח ע"ח) דחנן נומת שחכל קודם בין קודם טומת שחכל חת הטהור חייב רבי יוסי הגלילי חומר טומת שחכל חת הטהור חייב טומת שחכל חת הטומת פטור שלא חכל חלא דבר טומת חומרו לו חף טומת שחכל טהור כיון שכגע בו טומחו ופריך קשיחרי לי' רבנן לריה"ג ומומר רבא בטומת הגוף ומח"ש טומת שבר כ"ע לא פליגי דחייב דחיקור כרת קדיש כי פליגי בטומת שבר ומח"ש טומת הגוף ובהוסי שם ד"ה בטומת הקטן לרבנן דפרכי ומכ כגע בו טומחו היכי ומשכחת טומת שחכל תרומה שהא מיחת הא ומכ כגע בה טומחה, ולכחורה ל"ל עפ"י ומה שהקשה בישרום דשם דף ק"ג עלה דחומרי רבנן לריה"ג חף טומת שחכל טהור כיון שכגע בו טומחו ומחי קושיח הלא טיחור חוכלין חקורין בכזית ולטנין טומחה פחות מכבילה חינו מקבל טומחה ומ"ש שפיר ומיבו טומת שחכל טהור פחות מכבילה דק כזית ולא טומחזהו ומ"מ נטמא כרת בטומת שחכל קודם בשיעור כזית ובשער הטולך פ"ד ומה' ברכות הקשה ג"כ קושיח זו וכתב שם עוד דיש להסתפק בקדשים לומר דלמ פחות מכבילה מקבל טומחה ובחיבת הקודם ומצי להו חוכלא חפילו לפחות מכבילה עי"ש ועי' מהרומ"ח מכהדרין (דף פ"ג) בחוס' ד"ה פרט, ולפ"ז יחורן קושית התוס' דלא ומשכחת טומת שחכל פחות מכזית כיון שכגע בה טומחה ד"ל דומשכחת בחכל פחות מכזית דטומחה לטנין חיסור עובר בכזית ולטנין טומחה בטילה ומחי קודם דחבח"ק ומשו לי' חוכלא חף לפחות מכזית ולכך שפיר מקשי רבנן לריה"ג בטומת שחכל קודם טהור הא טומחזהו ולית יחייב חלא דבשעה"מ ומקיק שם דגם בקדשים טניען לטנין טומחה בטילה ובוב הדק"ל מפי מקשו רבנן לריה"ג חף טומת שחכל טהור טומחה שניען בטילה חלא לטנינת שפיר בחכל כזית ולטנין טומחה מ"ש תלית רש"י ותוס' דומדרבנן גם פחות"ש מקבל טומחה מ"ש תלית זה שם חינו רחוי ומדרבנן ומקרי ח"ר ומה"ת ע' שבח"ש שם ומניהו בשיר שוטה (דף ע"ד) דריה"ג חשוב מי החיש היולו ורק חלבב זה המחיירת מעבידות שבידו היינו חפילו עבידה דרבנן וכ"ל דח"ר ומדרבנן מקרי ח"ר ומה"ת ובוב מ"ש שפיר מקשי רבנן לריה"ג חף טומת שחכל טהור טומחזהו ומ"מ טהור כיון שכגע בו טומחזהו חשין לטנין טומחה בטילה טניען כבילה חלא לטנינת ובכך מקשי רבנן לריה"ג חף טומת שחכל טהור כיון שכגע בו טומחזהו חשין לטנין טומחה בטילה טניען כבילה חלא לטנינת ובכך מקשי רבנן לריה"ג חף טומת שחכל טהור טומחה שניען בטילה חלא לטנינת שפיר בחכל כזית ולטנין טומחה מ"ש תלית רש"י ותוס' דומדרבנן גם פחות"ש מקבל טומחה מ"ש תלית זה שם חינו רחוי ומדרבנן ומקרי ח"ר ומה"ת ע' שבח"ש שם ומניהו בשיר שוטה (דף ע"ד) דריה"ג חשוב מי החיש היולו ורק חלבב זה המחיירת מעבידות שבידו היינו חפילו עבידה דרבנן וכ"ל דח"ר ומדרבנן מקרי ח"ר ומה"ת ובוב מ"ש שפיר מקשי רבנן לריה"ג חף טומת שחכל טהור טומחזהו ומ"מ

והטומאה סרון חלקו ע"ש וכ"כ בלח"ו פ"ט ומקהדרין ה"ג וע"ש בשעה"מ פ"ז ומה"ג ד"ה גרסינן ובמהדי"ח לא הביא דבריהם ובחומת בירושלמי בכורים פ"ג ה"ח שקבית בחל"ו פ"ג ותרומות ה"ג ובדרך מלותיך ח"א ד"ה ומזה הסכים ומפורש להדיא כדברי הרמב"ם דזר שחכל תרומה חף טומאה חייב ויתה בידו"ם (ועי' בירושלמי שם ותכיתין פליגי על רב ובפ"ח כי דכרתה דגרים לעיל כהנה שחל לרב ובחומת כן היא להדיא בפ"ק מבלי מקהדרין דף פ"ג שם ועי' בשה"מ להר"ח ומל"ח קל"ג וכי דגם לרב לוקה ע"ש) ובערכי ניתין (דף כ"ד ע"ח) ד"ה ואחכל דשחוכל תרומה טומחת הגוף בניתה וחפילו הוח טומחה ובגליון הש"ס תמה ותחלין (דף קי"ג) דחנר שומחל בטומחה ותחלה ושומדת קרינן בה ובהגהת רש"ם שם כי דשם הטעם ושום דחין חחט"ח ועי' בהגהת הר"ב רבשבורג שם ובינמות דף ל' ע"ח שם ולא נרחה כן ומשמעות דברי הש"ס בחולין שם ועי' בתוהר"ש פ"ק מהקהדרין דף פ"ג שם ובפרוש"ג בשורש הכבי ובע"פ בזר נרחה דגם בתרומה טומחה חייב עלה ותמנם לפיטת הרשב"ח דגם בזר ל"ח בטומחה חכחי יקשה בשבת שם דהח חכי ועי' לחורי הביח בטומח עכ"פ ובדבבן ושוב חזל לה החשיבות בלחי שם בחוהר דל"ר ובדבבן ונקרי רחוי ובע"ח ובעש ובנחות (דף כ"ד ע"ח) פיגול ומותר בדבבן וי ליכח ובכש"י ולפ"ז שם ועי' ניתין (דף כ"ה ע"ב) כרת שם ע"י בכריחן ובחוס' ד"ה ו (דף ד' ע"ב) ד"ה חין בשבעין ובחל"ו פ"ד ומה' ממרים ה"ג ורבות כחלה ומכו"ל:

ו) **אלא** דבלח"ה כיון דקוש"ת דל חשוב רק חליבת דבדשב"ח דש"ל דבר ל"ח בטומחה והדשב"ח לפיטחו הל ס"ל דבפות ובכילה חיכו ונקבל טומחה חף בדבבן כוש"ס בשנו המולין בפ"ד ומה' טומחת חוכלין ה"ל ושוב חף בשבח לחורי הביח ל"ו קוש טומחה וחכחורים יש להביח רח"י לפיטח הרשב"ח דפוב"ח ל"ו טומחה חף ובדבבן וזוח ומש"ס בילה (דף י"ז) דחכן חל להיות חהר השבח וכו' ושוין שומקין חת המים בכלי חבן לטהרן חבל לח ומבילין ובגומרא דכ"ע ויחה כלי בשבח לח ו"ש חוכר בבא גזירה וכו' חיחבי כלי שכטומח בחה"ט חין ומבילין חותו ביו"ט בולד הטומחה ומבילין חותו ביו"ט (ופרש"י בחה"ט דטומח ומש"ה הוה ל' כמחקן ובולה"ט חין כחן תקון דמדחוריי"ח ניהור ומעלין שחין כלי ונקבל טומחה חלח ומה"ט וכו') ומש חיחח כגון הח חטו הח ומשכי ולד הטומחה היכי ומכחח לה גבי כהנים (ופרש"י דהח ולפ"ז רשחון וכלי שכטומח בו שכ ומוחר לחולין שחין כלי ונקבל טומחה חלח שלפי שחולין חלח לחטומיל חלח לחרומה) כהנים זרים הם ונפבי יהושע שם הקשה עלה דולה"ט כיון דוודבבן הוה ל"ח חקון הרי בשבח (דף ל"ד) ומבואר דחפילו לטשר חח הדומחי לפור ומשו ומקון חפילו בשפק חסיכה (וזה חשוב דהח דוקח בודחי חסיכה חין ומשרין חח הדומחי חבל בשפק חסיכה ומשרין כמבואר בשבח שם להדיח ומעמ' חולין דף ז' ד"ה ודלומ) חע"ג דדומחי דרבבן וכן בע"ח דהוי כמו טומחה ומשו ומקון חע"ג דוודבבן דפ"ה בודחי חסיכה חפור וכחב דיש לחלק בין ניכי ומכל דלח חז כלל חלח לחכילה ובין כלים טומחים דבלח"ה חז ג"כ שחיכו חוכל חולין בטהרה וכה"ג כחב והרשב"ל ז"ל בי"מ עכ"ד וכן הקשה הלל"ח שם וכחב ובזיחי עוד ומשחומם בזה נזכרתי ומדברי המגיד ומשנה פ"ה (פ"ד) ה"ח שכ' לחלק בענין כלי חרס חדם הקרבן ומעכו"ם דחע"ג דטבילתן רק ודוקא בדבבן ע"ו חקור להטבילה ביו"ט דוי"ח כמקון כיון דקודם טבילתן לא חזי לנודי ומשח"כ בטבילת טומחה דעכו"ם בי רחוי הכלי להשתמש בין טומחה לחולין ע"י (ועי' חשר שחגת חרי ק' כ"ו ו"ל) וכבר הביח דברי הרמ"ח חלו בגוגי"ח פ"ו שכ"ג ק"ח ע"ח (ועי' חשר שבוח יעקב ח"ח סי' ר"ה ח"ב סי' ר"ט) ומחנכ חכחי יקשה דהח לחולין לא בעי טבילה ולחרומה לא חזי לנודי קודם טבילה ומש"ה כ"ע הוי חלה ומקון ועומ"ש ברמב"ם פ"ה מה' מ"ח ה"ב ובמ"ל שם ובמגיד משנה שם ובלח"ו פ"ט

דכל היכי דמתחייב עשה מקום מקום לריך שיהא התיקון תיכף בשעת עשייה ואם לאו ל"ה תקון ודו"ק:

ז) **והנה** ר' מאיר ס"ל בסוכה (דף כ"ג סם) דעיקר הוא מה דמה"ת מחזי חזי ולא תיכפה לן מה שא"ר ומדבקן מ"כ מה דעקמי בשם ר"ה (דף ז') בע"מ מי מלי למיכל דהיינו מה"ת ומעשה דר"ע ס"ל דחייסיק למיעוטא (ועי' בערכי קוף מוליו ס' תסב"ה דר"ע חייש למיעוטא עכ"ת ועי' בחוס' מולין דף י"ג ע"ש ד"ה פסח ודף פ"ו ע"ב ד"ה קמוך ובחדושי הר"ן ד"ג סם ועי' בגיטין ווריש להפרמ"ג כלל ל"ז וכלל ק"ל) וס"ל דרוב הוי ספק:

והנה בחולין (דף קכ"ד ע"ח) בעכם גר שבתגייר ויש לו פרה בשחטים עד שלא בתגייר פטור מבתגייר מ"ש ספק פטור שהוליא ומחזיר עליו ספרי' (ועי' ביבמות יעקב יו"ד ס"ל ס"ק ג' מ"ש לה הזמן גירות יהוי אלא מזמן בשחיטה לימו יהוי בוקעת מחזקת מי לומר שבשחיטת הזמן בשחטה וכבר בשעורר בזה בשלמי שם ס"ק י"ד) ובגמרא שם רמי לי' רבא"ל לרי' תנן ספק פטור ומינהו מורי הכוללים שבתוך הקנה הרי אלו של בעכ"ם ואל אחר הקולרים הצליונים לעכו"ם והתחתונים של בעכ"ם ר"ע מוסר הכל לעכו"ם שספק לקט לקט של של תקינטי שבלטן יחיד מכי שוכא מוכא (ופרש"י שחיטו שוכא מוכא כמו שבכים דברי ר"ע אלא דבי ר"י בן לברע ונסוס ר"ע) וכו' והא טעמא קאמר דאתבע"ל ומאי דכתי"ע ואם הלדיקו מלי הלדיקו אלא לדק ומשלך ותן לו אמר רבא הכא פרה בחזקת פטורה קיימא קאמר חזקת חיובא קיימא (ועי' עוד מזן ר"ה דף י"ד ובתי"ט פי' שם מ"ש דדוקי דריסת וסיפא קסיין דהדדי מ"ב דהא דפרה בחזקת פטור הוא דוקא ולא הניא ומתני' והרי"ש בריסטומות ס' ל"ט כב' לסיפא ועי' בהרי"ט בשיטת חו"מ ס' קכ"ד עם שהעיר ג"ז ומעדכי שם הקשה רבינו משולם לר"י פ"ק דחולין בתר רובא ורובא דקאמר לעשה"ג ורובא דליתא קמן גם ר"מ מודה ומיהו אסם כדקאמי טעמא דכתי"ב עכי ורם הלדיקו לדק ומשלך ותן לו ובחתי"ם יו"ד ס' ר"מ הקשה לשאול דהא גם בגד החזקה ל"מ הא דלדק ומשלך כדאמר בפרה בחזקת פטור קיימא ומכ"ש בגד רובא דרובא וחזקה רובא עדיף (ולפ"ז קיימין ועי' גיטין ווריש כלל ק"ל) וכבר הקשה כן בעו"ת שם ובקה"ח לחמי הקלוה"ח כלל ל' אות ע' ובעו"ת בחי"מ שם כי דעי"כ הא דקאמר קאמר בחזקת חיוב קיימא לאו דוקא דאפי' בחזקת חזקת עכ"פ יותר ומכל מלא כל כמה דלא קיימא בחזקת פטור כגון פרה ספיקא להחמיר (ועי' מהרי"ט מהבחי') ומ"מ החתי"ם יו"ד סי' העלה והניח דמשמעות הקרא עני ודם הלדיקו היינו שבלדיקו להעני להחמיר ומוחזק ומ"מ כדון דינו וכיון שהוא מוחזק ומילא לא יועיל רוב דאין הולכין בממון אחר הרוב להוליא מיד מוחזק דהרי הקמה בחזקת חיוב קיימא וכל ספק בשבת הוי מוחזק ועי' בחדושי החתי"ם לכדרים (דף ז' סם) ומכי מלאתי כן ומפורש בספרי פ' תלא ספקא ומכחה עומר בשדה דשעני הוי מוחזק והמוליא מהעכו"ם עליו הרמ"ן עי"ש ועי' פרמ"ג יו"ד סי' י"א בשפ"ד סוף ס"ק ל"ה ד"ה מומב בשם הכה"ג וי"ל:

ואולם י"ל דמעדכי שם בקושיתו כתב עוד וכ"ם חלק עכו"ם קרוב הוא לומר שהוא מחזקי הקולרים הלא רוב וקרוב הלך אחר"ר (ועי' בפ' יקר תפלתא לכרדב"ז פ"ו ומ"ש בדבר הלא כיי לא מוליכן רוב וקרוב הלך אחר הרוב וחזקה בתר קרוב) ולהלן שם תירן דהוי כרבי קבוע כמאכלת עומ"ש בשם דודאי ודמי ותמה בעו"ת בשם חזקה בתר קבוע שבמקום הר"ל קבוע מצל שם פרים ושם חזקה בתר ומוליכן כל הפרים ורובא פרים וכבר קדמו בקושיא זו בעקום עכו"ם ומקן לריך שיהא התיקון תיכף בשעת עשייה ואם לאו ל"ה תקון ודו"ק:

ז) **והנה** ר' מאיר ס"ל בסוכה (דף כ"ג סם) דעיקר הוא מה דמה"ת מחזי חזי ולא תיכפה לן מה שא"ר ומדבקן מ"כ מה דעקמי בשם ר"ה (דף ז') בע"מ מי מלי למיכל דהיינו מה"ת ומעשה דר"ע ס"ל דחייסיק למיעוטא (ועי' בערכי קוף מוליו ס' תסב"ה דר"ע חייש למיעוטא עכ"ת ועי' בחוס' מולין דף י"ג ע"ש ד"ה פסח ודף פ"ו ע"ב ד"ה קמוך ובחדושי הר"ן ד"ג סם ועי' בגיטין ווריש להפרמ"ג כלל ל"ז וכלל ק"ל) וס"ל דרוב הוי ספק:

והנה בחולין (דף קכ"ד ע"ח) בעכם גר שבתגייר ויש לו פרה בשחטים עד שלא בתגייר פטור מבתגייר מ"ש ספק פטור שהוליא ומחזיר עליו ספרי' (ועי' ביבמות יעקב יו"ד ס"ל ס"ק ג' מ"ש לה הזמן גירות יהוי אלא מזמן בשחיטה לימו יהוי בוקעת מחזקת מי לומר שבשחיטת הזמן בשחטה וכבר בשעורר בזה בשלמי שם ס"ק י"ד) ובגמרא שם רמי לי' רבא"ל לרי' תנן ספק פטור ומינהו מורי הכוללים שבתוך הקנה הרי אלו של בעכ"ם ואל אחר הקולרים הצליונים לעכו"ם והתחתונים של בעכ"ם ר"ע מוסר הכל לעכו"ם שספק לקט לקט של של תקינטי שבלטן יחיד מכי שוכא מוכא (ופרש"י שחיטו שוכא מוכא כמו שבכים דברי ר"ע אלא דבי ר"י בן לברע ונסוס ר"ע) וכו' והא טעמא קאמר דאתבע"ל ומאי דכתי"ע ואם הלדיקו מלי הלדיקו אלא לדק ומשלך ותן לו אמר רבא הכא פרה בחזקת פטורה קיימא קאמר חזקת חיובא קיימא (ועי' עוד מזן ר"ה דף י"ד ובתי"ט פי' שם מ"ש דדוקי דריסת וסיפא קסיין דהדדי מ"ב דהא דפרה בחזקת פטור הוא דוקא ולא הניא ומתני' והרי"ש בריסטומות ס' ל"ט כב' לסיפא ועי' בהרי"ט בשיטת חו"מ ס' קכ"ד עם שהעיר ג"ז ומעדכי שם הקשה רבינו משולם לר"י פ"ק דחולין בתר רובא ורובא דקאמר לעשה"ג ורובא דליתא קמן גם ר"מ מודה ומיהו אסם כדקאמי טעמא דכתי"ב עכי ורם הלדיקו לדק ומשלך ותן לו ובחתי"ם יו"ד ס' ר"מ הקשה לשאול דהא גם בגד החזקה ל"מ הא דלדק ומשלך כדאמר בפרה בחזקת פטור קיימא ומכ"ש בגד רובא דרובא וחזקה רובא עדיף (ולפ"ז קיימין ועי' גיטין ווריש כלל ק"ל) וכבר הקשה כן בעו"ת שם ובקה"ח לחמי הקלוה"ח כלל ל' אות ע' ובעו"ת בחי"מ שם כי דעי"כ הא דקאמר קאמר בחזקת חיוב קיימא לאו דוקא דאפי' בחזקת חזקת עכ"פ יותר ומכל מלא כל כמה דלא קיימא בחזקת פטור כגון פרה ספיקא להחמיר (ועי' מהרי"ט מהבחי') ומ"מ החתי"ם יו"ד ס' העלה והניח דמשמעות הקרא עני ודם הלדיקו היינו שבלדיקו להעני להחמיר ומוחזק ומ"מ כדון דינו וכיון שהוא מוחזק ומילא לא יועיל רוב דאין הולכין בממון אחר הרוב להוליא מיד מוחזק דהרי הקמה בחזקת חיוב קיימא וכל ספק בשבת הוי מוחזק ועי' בחדושי החתי"ם לכדרים (דף ז' סם) ומכי מלאתי כן ומפורש בספרי פ' תלא ספקא ומכחה עומר בשדה דשעני הוי מוחזק והמוליא מהעכו"ם עליו הרמ"ן עי"ש ועי' פרמ"ג יו"ד סי' י"א בשפ"ד סוף ס"ק ל"ה ד"ה מומב בשם הכה"ג וי"ל:

ואולם י"ל דמעדכי שם בקושיתו כתב עוד וכ"ם חלק עכו"ם קרוב הוא לומר שהוא מחזקי הקולרים הלא רוב וקרוב הלך אחר"ר (ועי' בפ' יקר תפלתא לכרדב"ז פ"ו ומ"ש בדבר הלא כיי לא מוליכן רוב וקרוב הלך אחר הרוב וחזקה בתר קרוב) ולהלן שם תירן דהוי כרבי קבוע כמאכלת עומ"ש בשם דודאי ודמי ותמה בעו"ת בשם חזקה בתר קבוע שבמקום הר"ל קבוע מצל שם פרים ושם חזקה בתר ומוליכן כל הפרים ורובא פרים וכבר קדמו בקושיא זו בעקום עכו"ם ומקן

ח) **ובש"ם** חולין (דף נ' ע"ח) לא נדק ונלי רחצ"ל אמר עריפה ושחוטה נחכילה בזמניהם תלת כגלה ומעוכלת בזמנם נמלי קמיפלגי בדרב הוכא דאמר בזמנה בחייה בחזקת חיסור עומדת עד שיודע לך ממלי כשחטה מר קבר בחזקת חיסור קיימת והכתם מתה היא ומ"ם בחזקת חיסור תוריון בחזקת טומאה לא תוריון ופרש"י ד"ה בזמנה בחייה בחזקת חיסור שהרי חסורה משום תמנה"ח וכן פרש"י בגילה (דף כ"ה ע"ח) ובשוט שם תמנה כיון דחזיכא שמנה מ"כ ל"ש בה חיסור תמנה"ח דתמנה"ח ל"ש אלא באיים וכתבו דחזקה חיסור ר"ל ומשום חיסור שחיטה זכותה (ועי' שומ"ק כזיר דף ד' בשם הרמ"ם דחיסור שחיטה זכות לא מלינו ואלו כתיב זבחיהם חדם תחכל חז הוה ממנו היה שחיטה זכותה לא תחכל ע"י"ם) תוכם הרמב"ן בחולין שם כתב דאפשר לומר דכיון דמעיקרא בחזק"ת תמנה"ח ומנומת ועכשיו ממי לא כתבוה שם כשחטה בחזק"ת תמנה"ח ומנומת ומ"ש בחזק"ת הוא משום תמנה"ח והיינו כסוגן הרי היא מוחזקת ומיחור לחיסור (ועי' בחוי"ס ק"י בשם הוא כ"ז והנהת חוני"ב שם) וברמב"ם יסף חולין (דף ס"ו) כי אמת דמחזיקין מחיסור לחיסור הוא רק מדרבנן ודאי חזקה ודאית ומנומת ומ"ש בחזק"ת הוא משום תמנה"ח והיינו מחזיקין מחיסור לחיסור הוא רק מדרבנן ודאי ומנומת (ועכ"פ לד"ה ומ"ש שכ' וכיון דבחזקה בחיסה שחיטה מוקמת לה הרי נחה ומנומתה ועי' ברמ"ם שם פ"ק ה' י"ד ופ"ב ה' ומעבדי"ם חות ו' ועי' ברמ"ב שבריי"ם ובריו שם ו"כ) ועי' בחו"ד קמן יו"ד ס' כ"ז (ומ"ש שם לחלק בין חולין לקדשים ל"ע מחוס חולין דף י"ב ע"ח ד"ה ספק וקדשים שהקלו ללא פריך ומבאר תחום ולכדברי הבו"ד אין המחלים שום ועי' שיעו"ק יו"ד ס' כ"ח ק' ס"ק ל') ולחלן שם דהא דמחזיקין מחזק קלוחתא הוא ע"ש:

וראיתי בעמוגת הבושם יו"ד ס' כ"ה שכ' בשר בכון לחרן קוסים התוס' דהא פקא חיסור תמנה"ח בזמיחתה והוא לפמ"ש התחרוסים (ע"י ס"ב יו"ד ס' כ"ז וחב"ש ופרמ"ג שם) דהא דמוכר לנוח ככרי על בני ועייס ומשום מי חיכא מיזי (ע"י חולין דף ל"ג) היינו בשחיטה מעליא אבל בשחכללה בשחיטה לחור משום תמנה"ח ולפ ליסרחל ול"כ כשים קפק בשחיטה שפיר ומוקמין הב"ח בחזקת תמנה"ח ומורין דשחיטה פסולה היתה ומעולא כל הבהמה לסרים מחמת חזקה זאת דאין חזקה לחלון (ועי' כדרים דף פ"ב ע"ב ד"ה תמרי מ"ש דשכחן כיוצא בזה טומאה וכו' ים לחלק בין הנסקלים ע"י"ם) ומעולא ל"ק קושית התוס' דפקא חיסור תמנה"ח בשחיטה דאכתי חיכא חיסור תמנה"ח לענין ג"ע ועי"ש ועי' בי"ע"ק תס"ע ס' קכ"ז בשחוי בנו הגאון מהרמ"ל שכתב ג"כ עד"ז (ומ"ש שם בבהמה בשעה שנולדה היתה בחזק"ת תמנה"ח ומשל"כ בשעה עי' בי"ב שהצחי ובי"ע"ק יו"ד ס' כ' ובתו"ש בתוספות דף ע"ח ע"ל ד"ה קיפא מ"ש דכיון דעומדת לנפל ל"ש מחזקת ו"ל) ומזה יש לתי לריכין לומר דכמ"ש ס"ל דחזקיקין ומחל"ת ע"י"ם:

ווה נרחה לדעתי כוונת רמ"י בחולין (דף נ' שם) ומ"ש בחזקת חיסור תוריון בחזקת טומאה לא תוריון ופרש"י שהרי בשר בן המי חיכא מיזי דכר שני שהיה בבהמה תמנה"ח ומנומת ומשל"כ בשעה עי' בי"ב שהצחי ובי"ע"ק יו"ד ס' כ' ובתו"ש בתוספות דף ע"ח ע"ל ד"ה קיפא מ"ש דכיון דעומדת לנפל ל"ש מחזקת ו"ל) ומזה יש לתי לריכין לומר דכמ"ש ס"ל דחזקיקין ומחל"ת ע"י"ם:

וזה נרחה לדעתי כוונת רמ"י בחולין (דף נ' שם) ומ"ש בחזקת חיסור תוריון בחזקת טומאה לא תוריון ופרש"י שהרי בשר בן המי חיכא מיזי דכר שני שהיה בבהמה תמנה"ח ומנומת ומשל"כ בשעה עי' בי"ב שהצחי ובי"ע"ק יו"ד ס' כ' ובתו"ש בתוספות דף ע"ח ע"ל ד"ה קיפא מ"ש דכיון דעומדת לנפל ל"ש מחזקת ו"ל) ומזה יש לתי לריכין לומר דכמ"ש ס"ל דחזקיקין ומחל"ת ע"י"ם:

ונדרך וונשל"כ אחר הסמיטה תיכף ונדרך לף בלח בדק הסימנין ולזה מקשה שפיר מעתה מעידוק הסימנין כלומר דגם אחר סחיטה הרי היו בחזקת חיסור עד שיודע לך ממה נשחטה והיינו חזקה חיסור חצומה"ח ותצומה"ח ומהני דכשנשחטה בקתלק חיסור חצומה"ח ע"מ כ"מ לבני ועשיים דכשים קפך בסחיטה ווקמיון הנ"ון בחזקת חצומה"ח ותוניון דסחיטה פסולה היתה דכל עוד שלא בדק הסימנין ים קפך בסחיטה אם נשחטה יפה עדיין הנ"ון בחזקת חצומה"ח ותסור לזמן בן כמ על הנ"ון ולף ליטרחל תסורים וכמש"ל וא"כ לא יבדק עד שיעדוק הסימנין משום דעדיין לא נעשה מידי כשילה כיון דהנ"ון בחזקת חצומה"ח ותצומה"ח ומעמ ועי"ז ומצי שפיר חזקת ג"ון כשרים ר"ל עהוריס (דכשר יתפרש על עהור כמו דעניכו דעהור פירושו כשר ועי" כדריס דף יו"ד ע"ש בומכה בר"ן ורא"ש שם ובר"ח פהכוס פ"ש מ"ד ו"ש) כלומר כיון דבסחיטה פקע חצומה"ח ונכל"ל דהנ"ון לבע"מ כמאמי בדיקולא ואיכא עלייהו חזקת חצומה"ח ואיכא לעכון חיסורא וכמ"ש בחזק"ח תוניון בחזק"ט לא תוניון כיון דנ"ון אין בהם רק בשר לבד לא תקרי אקרי רק בשר גן אחי לא חצומה"ח ובסחומה"ח חיכו מעמע וכפרש"י סהבאתי (ועי" בהרוטש"ך חולין דף ל"ג שם ו"ש) ושוב מ"כ שפיר מבדך אחר הסחיטה גם קודם בדיקת הסימנין כיון דבשהרה מידי עוועמה בליכא לף שם אחיכ לא יעלה הסימנין יפה וק"ל ליזקי ב"כ כרחב"ו דבלא בדק חסורה רק בחליכה ואיכא מעמעמה וכהי דקודם הסחיטה יש לחוש שמא מחכבל בסחיטה ולא תטהר מידי מעמע דבהמה אחי" בחזק"ח חצומה"ח עוומד ותצומה"ח ומעמ (ולעכון דבחי" בחקנ"ש כדבר להלן) אבל אחר הסחיטה לנ"ון דשוב ליכא בה מעמע בליכא רק לחיכורא דחצומה"ח לנ"ון שפיר מבדך ואיכא עדיין הירוסלמי הנו לנ"ש רבי" דגם שם מעלה הבהמה עריפה לף הוי ברכה לבטלה כיון דקוף קוף מעהרה בסחיטה מידי בליכא אלא דבחור זהוע רים ה' סחיטה וה' כקס"ד העתיק בעלמו לשון הירוסלמי מעתה ומבדיק הסימנין ומ"מ כתב דבדאה ריעותא דבדך אחר שידוד הריעותא אלא ד"ל דבמלא ריעותא שאני ועי" בז"ח ק"ו ק"ו ס"ט ועי" רמ"ח שם ועי" ק"י ובפ"ד ק"י ל"ח ק"ק ח' ודעת קדושים שם ועי" שפ"ד ק"י כ"ם ק"ק ח' מ"ם בבאור דברי החב"ם דכל מה שהבאתה היתה עומדת בחייה כן עכשיו דבחייה הוה לקי ומשום חצומה"ח ה"א עכשיו ע"י וכהוסים לפ"ז דברי החב"ם בק"ו ק"ק ב' שהביא מ"ש הפרי"ח דק"ל להרמב"ם בסחיטה עכשיו לדוקק משום לאו דבלילה ואיכו מעמע ותחב"ם תמה עכרי לדוקק משום לאו דבלילה ואיכו מעמע ותחב"ם תמה דהיכו ועיכו כזה ומאין יל"ל בברע בזאת ובק"י כ"ח ק"ק ג' לעכין לף בדק בסימנין דק"ל להרי"ף דהוי בלילה כי החב"ם בעלמו בברע שאת תלף הוא הדבר דבשלמא בסחיטה עכרי לף לא ומעשה חזקה קאתיכן עלה רק משום דלאו סחיטה הוא והוי כמתה מעלי" ב"א שם הוי בלילה מעלה מעמה ואם לאו גם על תכילה לף ליכלי ומשו"ה חזקה בסימנין דכל העשה כעיקר הוא ומשום דמוקמינן לף בדק בסימנין דכל העשה כעיקר הוא אלא דבאה ריעותא בחזק"ט תיכור סוב תוניון דרק על תיכור תכילה מיחסק בחי" ולקמן עלי' אבל על מומאה גם בחי" לף היתה מעמאה ועי" בחדרב"ח שם ועי" ברי"ף חולין דף ע' ובר"ן שם ובראש חפרים בפחה"ד חות ח' ובפרמ"ג סי' כ"א סהבאתי מ"ש לעכין פגיעה בכהן ובשפ"ד ס' י"ח ק"ק ח' ועי" פמ"ם סי' כ"ה חות ח' ולף הביא כלל מהרי הירוסלמי הנו בחה"ד ובפרמ"ג שם שהבאתי ועי"ש לעכין חות"ד ועי" בסימים (דף ע' ע"ב) ובהגהת י"ע שם העיר מירוסלמי קושה פ"ט ה"ו וקלמו ז"ח בחה"פ הלכה ה' שם ד"ה עריפתה ועתוס' מכאות (דף ק"ח ע"ב) ד"ה עגלה ועי" פרמ"ג בחה"ד והבאתי שם שהבאתי ועי"ש לעכין חות"ד ועי" בסימים (דף ע' ע"ב) ובהגהת י"ע שם העיר מירוסלמי קושה פ"ט ה"ו וקלמו ז"ח בחה"פ הלכה ה' שם ד"ה עריפתה ועתוס' מכאות (דף ק"ח ע"ב) ד"ה עגלה ועי" פרמ"ג

בפחיטה ל"ה סחיטה בשורש הד' וקורש ה' ובפ"ד סי' ל"ג ס"ק ה' ותכמ"ל:

והנה בי"ע"ק יו"ד ס' ל"ט בפ"ח שם הביא מה שמקשים דלמה לף ליפיכן דחזלין בתר רובא מהא דחכלין חצ ובהמה ול"ח שוע הבהמה עריפה הוא ותי' דהא כל הטעם דרס"י שכ חזק"ח חצומה"ח היינו דומחמל"ח ולכאורה גם לעכין עריפה הול"ל דומחזיקין ומיחור חצומה"ח לעריפה מלא הוא הטעם דהוא בהמות כשרות והחיכא ליחר דלפיכן דחזלין בת"ר קוד ת"ל חצל חם לף חזלין בת"ר קוד ת"ל דומחזמל"ח ומהורע ומהורן שיעת הרמב"ם ואולם לעכין החצ לף ומכי חזק הבהמה להחצ ופפי ת"ל דהחצ ומחר משום דסל"ח לקולא עי"ש שוה כוותה ולפמ"ש גם רס"י לף ס"ל משום דומחזיקין מלל"ת רק משום חצומה"ח ממש וכ"מ לעכין הנ"מ חצ ולא תקרי אקרי רק בשר גן אחי לא חצומה"ח ומכי חצ בחצ חדבה ליכא למילף דחזלין בת"ר כיון דכל עיקר חזק"ח הוא משום חצומה"ח ומ"מ בחצ חרי הבהמה לף בחיכא עריפה דחקורא משום חצומה"ח ומ"מ בחצ חרי דבחצ ליכא חצומה"ח ועי" בכורות (דף ו' ע"ב) והאי חצ כי חצומה"ח הוא ומכי (ועי" חת"ס יו"ד ס' ט"ו ש"ם בוש"ם בחברהם ויקח חמאה וחצ ועי" בגליון שטש"ך בכורות שם ובמהרי"ט שם ד"ה והאיתי לכהב"ג) ואי"כ לף שם לא חזלין בת"ר חצ בחצ חרי לליכא לחוקמה חזק"ח חצומה"ח ועי" בפלתי ס' ל"ט ופרמ"ג יו"ד בפחיחה לס' ל"ה ד"ה ונתה והבן:

והנה הרוגב"ש פ"ט מה' מלכים ה"ב כי דוקרכתה חקור לב"ש והרמב"ח חוש עליו כוש"ם בכ"מ ולח"ו שם ותוכח ש"ל שהוא הטעם דהא ש"ל לעת בעקום נקב קטחיו חלא דחזלין בתר רוב והכי רוב הוי רק קפך לסיטה הסטוש"ך וקפך חקור לב"ש ומ"ח לף להרוגב"ש דקד"ח ומ"ח לקולא הוא ומשו דבלי קרא קפיקו חקור ועי"ש וכן ומשוע ומבדי החצ"ש ס' כ"ז ס"ק ה' ופלתי שם חות ג' שכ לסיטים הרחב"ד והרח"ש הוי קפך לי בש כוכחי דזקולא ולכך בהכבלה בסחיטה חקורים לב"ש כוש"ם הת"ח מלא דהפרמ"ג בח"ח בהגהת חר"ח שכ חות וש"ג כי לסיפך דלוש"ד דקד"ח ומדרבן לחוומת ח"ש לב"ש ומכי חרי ולף לוש"ד קד"ח ומ"ח לחוומת הייכו ליטרחל מה"ח לומת ומעשה ומבלי קרא גבי ממוך דקפיקו להקל ומכלל דבכ"ש קפך חקור ומ"ח ח"ש בב"ש דלא גבי קרא קפיקו לקולא ומלתי בעכוה"ד ס' כ"ז שכ כן ומ"ש חדבה להרי"ח דקד"ח ומ"ח לקולא דבלי קרא גבי ממוך דבכ"ש קפך חוסר ומ"ח ח"ש בב"ש דלא גבי קרא קפיקו להחמיר ולכך ס"ל דוספרכתה חקור לב"ש כיון דהוי לף הוי רק קפך ומוילת בב"ש ובי"ד ס' ק"ב מש"ו ס"ק ח' דבב"ש לף חזלין בת"ר (ועי" בלחם ש"ם ד' סעי' ל"ב בב"ם ש"ם) ובמלחי"ר שם ועי" סו"ש ומהד"ח ח"ח ס' שפ"ח) ובמלחפ"ר בחחפק בחזקה ח' חזלין בב"ש ול"ל דדוקא רוב הוי קפך ל"ש בב"ש כיון דרוב קפך חקור לב"ש מ"ה מקשק"ש חזקה דהוי ודאי (ועי" חקו' בריש תברהם יו"ד ס' כ"ד דמ"ד רוב הוי ודאי אז גם בב"ש חזלין בתר רובא ועי" קלוה"ק ס' ל"ב ס"ק ב' ו"ל) ועי" פרמ"ג בסעד התעוזבת פ"ח חקריה ג' והיבא בחקו' הגרס"ל בסו"ב חה"ע סי' ג"ב ועי" חת"ס יו"ד ס' ש"ו וקי' ע' ובמ"ח ס"ע עלה דלא דבלח"ם ל"ל דק"ל להרוגב"ש דרוב הוי ודאי דחכ"ש קפך בקוגיא דחולין דף ל"ח דילפיכן דחזלין בת"ר

דהנה כל קפק התירה תורה והרי גם רוב לא הוי רק קפק ומאי תולמת רוב וכל קפק דעלמא דמה"ת לקולא תיו דהר"ן ס"ל דרוב הוי ודאי וילפינן דחזלין בה"ר ונהורת ודאי וכ"ש בעומר דלא מפקי קפק ורוב מהני והרמב"ם הקשה על הר"ן דלמ"ל קרא בעומר דקפיקו מותר הא בלאה"ה קד"ת לקולא ופפ"י סו' קידושין שם תירן דכ"מ לפלוגי היכי דליכא רובא לאיסורא ל"ה בעומר ולדבריהו ניחא דדוקא קפק יצא הא רובא לאיסורא הוי בעומר דרוב הוי ודאי ועי' בפ"ק פ"ד ובפי' שם ובגיד הלי' מדברי הפר"ח דחלב לעומרי לעומרי קפק מותר לפלוגי היכי דליכא חזקה ולפ"ב ה"ה היכי דליכא רובא ולפי' מה שכתבנו לדרבה ל"ל דדוקא רוב דלא הוי רק קפק ומשמ"כ בחזקה דהוי ודאי (ולולם לדבריהו ל"ל דס"ל להרמב"ם דבליכא רובא לאיסורא הוי בעומר דרוב הוי ודאי) אלא דבפ"ם פ"ח פ"ה המה על הפ"י דל"ב קפל ודאי לא מסכחת לה דלילמא נלוו חבי הוא ורוב ל"מ ובהבחם הגרב"פ חילק בין רוב בעומר דהתם ובעוכ"ת לא רלה מ"ם הפ"ם בעלמו בפמעתא ד' פי' ג"ו דדוקא רוב דכל דפרים מרובא קפרים הוי קפק (ובביאה לדם ערב הקבוע לות ל"ד כי בפס מהרי"ל ופ"ל דלאו דוקא פרים אלא ה"ה אם בסחכה ובכוונת שהי הוי פרים ובגיד הל' בזוקן אבן בגו מ' לאו דגלי קרא הוי"א שבאמר בתרובא הוי זה שבהבא והרי זה בהבא לא פרים אשים מקום רק שבעשה בו שינוי דמקודם ה' חי ובעכשיו אח ולכך לריך קרא אלא בזוב כיזוב בת"ר. ובמחכ"ת זה ליתא דהא מ' לאו קרא דוחרב וקס לי' דילפינן מיכי דכל קבוע כמעט"ת (ב"ק דף ע"ד ע"ב) ה' מהכי רוב בס בקבוע ולא פרים ומוכלח לה שפיר קהל ודאי אלא לחכמי יקשה לפי מה דחזלין בה"ר ונה) אבל רוב בעור הוי ודאי ומשכחת לה שפיר קהל ודאי אלא לחכמי ודאי דעל כרחי"ל דלעולם לאו חבי הוא ועכ"ל דחזלין בה"ר אלא דבעל דבוק דברי הסטעמ"ק דרוב לא הוי ספק ים לחמוה בקונה דחולין דלפי דחזלין בה"ר ומכ"ל זה דהא בסימה הרעב"ם כל ספק מה"ת לקולא ומאי חולמת כל ספק ערוב דהוי ב"כ ספק בלחי שם לאוכר דהסטעמ"ק ס"ל בסימה הרמב"ם דבה"ת מה"ם לחומרא ופפ"י ילפינן דחזלין בה"ר ופפק כזה התירה החורה ובר"ן בפ"ק דקידושין ד"ה גרסינן כי דסימה רב"י כהרמב"ם דבה"ת מה"ת לחומרא ולפ"ז ס"ל לרב"י דרוב הוי ספק ולהר"ם דבה"ת לקולא ס"ל דרוב הוי ודאי ובכאר זה מה שכתבתי לעיל בסימה הר"ן בעפרכתא דחולין דף ע"ב) ד"ה כל כ' דרוב הוי ודאי (ועי"ש ברמב"ם ד"ה ואי תאמרי) ובסימה הסי"ם שהבאתי בהסטעמ"ק לא כתב זה רק בהך דכל דפרים ורובא קפרים אחי ספיר ואומכ לאו כללא הוא דהרי הרמב"ם בקידושין (דף ע"ב סם) ד"ה כל כ' דרוב הוי ודאי (ועי"ש בר

הפלגי חצל עתה שתמו דכין רק בפעת סמפרכתה ודאי עוומדת לחברים וכמ"ש בחולין כ"ג סם) וזה דוקא אחרי דידעינן דאחלין בת"ר אבל אם לא אזלינן בת"ר י"ל אדרבה דאין כאן חזק"א תמנה"א דאילמא ה' הבהמה עריפה ונטען דאז ניכא תיקור תמנה"א ועתוק' פעוות (דף כ"ד ע"ח) ד"ה אחוכל ושוב אינו אל תיקון תמנה"א על תיקור עריפה הקדוש (ועי' תוכן דף ק"ג ולפ"ז פ"ה והנה"מ הנכה ה' ופלפי ק' ס"ב ו"ל) ושוב י"ל דקד"ח לקולא חצל אם אזלינן בת"ר ניכא למימרם דלמא עריפה הוה ונטען והוית בחזק"א תמנה"א ובכה"ג בפיקוי נ"מ"ת לחוורת ואי"כ שפיר אמר ר"כ היכי דלא אפשר שאני כלומר דלא מוכח עכשיתה דאזלינן בת"ר כיון דאי"א לברר שוב אנריכן דהוה הטעם דספיקו עה"פ לקולא ואי"ל דהוי בחזק"א תמנה"א ביון דלא אזלינן בת"ר שוב י"ל דלמא עריפה ונטען ולא יחוב תמנה"א על תיקור עריפה והתיכם לגבי יכרחל חצל לגבי בכרי דליכא תיקור עריפה י"ל דחיכא חזק"א תמנה"א ותיקור לב"ב ולא אמרינן זזה אי ליכא כיון דיכרחל שחי דליכא גבי חזק"א תמנה"א ונעכח"כ בנכרי בפרט לפמ"ש הרא"ש הסכונית לרחצ"י קאי דלא ס"ל אי ליכא נודעי ולפ"ז אין רא"י נקרבנות דדר"ם כיון דאם לא אזלינן בת"ר אדרבה אי ליכא בחל נוחר ונסוס דאין כאן חזק"א תמנה"א דלמא עריפה ונטען ולא יחוב תיקור תמנה"א על עריפה ונבן כה תקורה בפעה פמפרכתה ונעשה חזקת תמנה"א וליכא אי נמי אפשר דלא אחר שנחה ושוב לא הוי תיקון תיכף ומה גם דלרחצ"י בדרכו דס"ל דלריך סיכ"ח התיקון תיכף חצל התמוך לפיטתם דחזק"א היינו חיכו זמן לא חזקת תמנה"א י"ל ועי' פרנ"ג יוד פי' ס"ג בנמ"ג ס"ק ה' ומם ד"ה דע דבעריפה ונטען בפעה פעולה תקורה לב"ב ונסוס בפנה"א ואח"כ כשהתקרו חברים בגידים לא יחוב תמנה"א דליכא תיקור ווקיף ונסוס ס"ב דמתחלה נמי תקור לב"ב ונסוס בפנה"א ועתוק' חולין (דף כ' ע"ח) ד"ה תלמ דאין תיקור תביה"א חל עד שילוד ולא בעני אמו ובדפ"ח (דף פ"ע) בקונית סם ביולד דהוה דוקא לענין דאין תחנ"ח ומעפה דהרי בידו לקלק התיקור ע"י שחיטת אמו ונגזה"כ ונכל בבהמה אותה תחכלו ח"כ בב"ב דלאו בשחיטה תליא ונלמח שוב אדרבה י"ל דגם בעני אמו חל תיקור תמנה"א חלא דהרי"ף בתוס' בפוטי (דף כ"ד) שפשתי שכי דאמנה"א חיכו חל על תיקור חיכו זמן דפ"ח דאין זמן תיקון חיכו זמן לקלק בשחיטת אמו והרבה י"ל בזה וגם מי בב"ה אנריכן אין תחנ"ח ועי' מכ"ח ונ"ע ק"ל ודו"ק :

י"ג) **ובש"ם** ב"ק (דף ע"ח) והתניח גבב ועבח בשבת וכו' תמרי ומניים הי' יוחנן בעובח ע"י אחר וכי זה מועיל וזה עתחיב אתר עבח ואי בעובח ע"י אחר אף עכיתה עכיתה ע"י אחר שבח ומכוח מה ע"ט הרבנן הפעורי תמרי ומלן חכנויס ר"ם דאתר שחיטה שחיכ ז מחוי לה מעה שחיטה ושם אחר אתר ומעשה שבת דאתר"ח ואח"ם ומעשה שבת הרבנן ומקבי בשלמח לפי"ד דאתר"ח ואח"ם ומעשה שבת הרבנן אמאי פעורי רבנן ובאתר"ח יקשה הא גם אם עדיבנן חיכו הוי ח"ר עד"ח (ועי' תוס' ב"ק (דף ע"ו ע"ח) ד"ה שחיטה ופלפי פי' ד' ק"ק ג') אלא ד"ל דזה דוקא כ"ר יהודה דס"ל דשיקון לריך להיות תיכף והך דולפ"ט דאנסבילין בי"ט הוא ומעשה זה אלא הוי שיקון תיכף ולא אסוס דשניא לכמוכ"ע כיון דפוכ"ע ניחא עכ"פ עדיבנן וא"ר עדיבנן הוי ח"ר מה"ת כמו דס"ל לר' יהודה בסוכה ע"ג גגל ובשבי הגרע"ה פי' קשה כתב דלר' במעון ל"ל שיהי שיקון תיכף (ועתוס שבת דף ק"ו ע"ח ד"ה

מון ובלל"ה פשחים דף ע"ג ודוכל"ל ד' מ') ומעגילה ס"ל לר"ם דא"ר ורבבן נקבי דאני דאתי מהים ולבידיה שפיר ונקשה הס"ם אלא לע"ד דרבבן חעתי פעורי רבנן אלא ד"ל אלימי כמ"ש בתוס' ב"ק שם ד"ה אלא דלא דרשו אי ואתם לרבות אם השליח ואלמי יקשה דלפ אם לא דרשו אי ואתם כשך דני ר' שמעלאל אי דני חזקים הא אינא ובעתו אי עכרו דברם רצה ועם ומכיכה ע"י אחר לפ טיפה ע"י אחר (ועתוס' ב"ק דף ע"ט ע"ח סם סוי ד"ה כתבו) ול"ל דדרשו ובעתו אי עכרו ועם עציבה אחינה מוזהת לפ עכיתה אחינה מוזהת (דף ס"ח ע"ח סם) ולפ"ז ל"ל דיניא דקרא ועפרם לכיפא דקרא דאל חבל אם כאתר ועם עכיתה ע"י אחר לפ טעיחה ע"י אחר ע"כ אינא דקרא ועפרם לריפא דקרא ובס"ם ועוי"ק (דף ע"ז) שוב פעם אחר גזר רבי אלא שמו להלמידים בשוק ואלי דהום חעוקי יכיך כאן אלליא עם ירך בשחר לפ ד"ח בשחר ורינא דקרא ועפרם לכיפא ואקיר לגאוד תורה בחון ואולם ר' יוחנן דדרש בשוכה (דף ע"ט) דשיתין ומשום יעי נרחשים בגרחו שכאתר חעוקי יכיך כאן אלליא ועשה ידי אתן ס"ל דפיפא דקרא ועפרם לריפא ואעתר לגאוד לתלמידים בתוך ובס"ם שבת (דף קי"ו סם) תני ר"ח קמיה דר' יוחנן כל המוקלקלין פטורין חון ומחובל ומגזיר ס"ל פוק חני לברא חובל ומגזיר אינם עשה וזייכו דרמז ל"י ר' יוחנן דאעתר לגאוד בתון ולא דרש עם יכך בשחר רק ועפרם לריפא ומשום יעי נרחשים בגרחו וס"ל דפיפא דקרא ועפרם לריפא ולפ"ז דרשינן חון ומחובל ומגזיר ס"ל פוק חני קשים הס"ם חלא לגי דאבן חעתי פעורי רבנן ות"ל כת"י דאעתר ס"ל לגאוד בתון ולא דרש עם יכך בשחר רק ועפרם לריפא ומשום יעי נרחשים בגרחו וס"ל דפיפא דקרא ועפרם לריפא ולפ"ז דרשינן חון ומחובל ומגזיר ס"ל פוק חני קשים הס"ם חלא לגי דאבן חעתי פעורי רבנן ות"ל כת"י דאעתר ס"ל לגאוד בתון ולא דרש עם יכך בשחר רק ועפרם לריפא ומשום יעי נרחשים בגרחו וס"ל דפיפא דקרא ועפרם לריפא ומשום הכי"ת דאס"ד דאוכ"ע חילטריך קרא לאחוי ספיקא ודאי אי ומשום הא לא אילטריך קאבר כוי בריה בפני עלמה היא ות"ל כר' אלישזר דדרש כל בכל ומקום מה"ת נאמר דס"ל דמ"ם מוסר מה"ת יקשה לדידיה קרא דכל חלב ונדבי חלב דמנדר חי"ם ואין לגאוד דלר"ש קרא דכל חלב ונדבי כוי דת"כ יקשה לדידי קושית הס"ם חילטריך קרא לאחוי

ספיקא ולדידי׳ לית מוכל לדחות דכוי גריס בפי עלמא היא
דהא ר׳ אליעזר לית ליה ק״ל דכוי גריס בפ״ע היא כמ״ש רש״י
בחולין (דף כ״ב ע״ב) ד״ה חיזו כוי וכן (דף פ׳ ע״ח)
ד״ה גריס ועתום׳ שם ד״ה כוי תלת דתום׳ יומא שם
ד״ה תילערך קרא לרבוי ספיקא הקשו ומנה ודרסינן
עשירי ודלי הלא עשירי ספק ומנזיר (דף ק״ה) בספק
בהרת קדמה לבעבר לבן טהור ונקרא לטהרה אז לטמאה תלת
דמהרי״ט בפכיות י״ד ס׳ ח׳ רלה לחלק דשלשי הך דספק
עשירי דאתי קרא להקל ומעטו ספיקא לית ליה דמיפרך
תילערך קרא דלי לאו קרא הוי תמרינן דהוי כבור (ב״
בכיהות דף כ״ו ע״ח ודף כ״ח שם לענין ומעש״ב) כיון
דקד״ח לחומרא חצי הכא כבור דעבדי קרא לחומרא דחלבו
יה״ר חסור שפיר ונקט הש״ס תילערך קרא לרבוי ספיקא
ומזה דקדק המהרי״ט מדלא תירלו התום׳ כן ומשמע דס״ל
דקד״ח לקולא וזה שלא כדברי הפר״ח שכ׳ דהתום׳ ס״ל
כרשב״ם דקד״ח לחומרא ולפ״ז נאמר דרי אליעזר ס״ל
דקר״ח לקולא ולדידי׳ ל״ק קושית הש״ס תילערך קרא
לחטוי ספיקא כיון דלי לאו קרא הוי״ח דקד״ח לקולא
ושפיר אתי קרא להחמיר ולחסור אלא כוי אלא דיקשה
לרי אליעזר (כעי׳ שהקשו על הרמב״ם) ומספק ממנו דאתי
קרא להקל דלמ״ל קרא דהא בלא״ה קד״ח לקולא ועכ״ל
כתירץ הפ״י דאתי קרא להקל אפילו היכי דאיכא רובא
לאיסורא ולפ״מ שנתבאר דגם הוי ספק ונאמר דלא כמש״ל
רק לומען ס״ל קד״ח לקולא יסבור דרוב הוי ספק (וע״
הום׳ חולין דף ג׳ ע״ב ד״ה דליתיה וי״ל) ומאן ס״ל
קד״ח לחומרא ודייק מדתילערך קרא למעט ספק ממנו
עכ״ל דהוב הוי ודלי דאל״כ י״ל דאתי קרא אפילו היכי
דאיכא רובא לאיסורא ואל״כ נאמר דס״ל דס״ל ח״ם מותר
מה״ת שפיר י״ל דכל חלב ורבי כוי ואי משום קושית
תילערך קרא לחטוי ספיקא י״ל דס״ל קד״ח לקולא ואל״כ
אי לאו קרא הוי״ח דספיקו להקל ומקשה למ״ל קרא למעט
ספק ממנו ול״ל דאתא היכי דאיכא רובא לאיסורא דס״ל
דרוב הוי ספק וד״י דס״ל ח״ם אסור מה״ת י״ל דעיקר
קרא דכל לח״ם ולא לכוי ומשום קושית תילערך קרא
לחטוי ספיקא וס״ל דקד״ח לחומרא ומוקמינן ס״ל דרוב הוי
ודלי אלא דמפשטיות דברי הש״ס לא נראה כן ומתום׳
יסיכים שם ד״ה דלמ״ד וי״ל ועכ״פ כאומר דרי אליעזר ס״ל
דח״ם מותר מה״ת וקד״ח לקולא ורוב הוי ספק ומטו׳:

יד) **והנה** בסוף ומכאן נתקלין נתבאר כוותיה דגוסים
ר׳ אליעזר אומר הרי היא בקרקע וכוותיה
עלי׳ פרחבל ובתום׳ ג״ב (דף ק״ה) ד״ה הרי היא בקרקע
הקשו דתיקוט כי׳ דכותבין פרוזבל ומשום מקום שכוכבת
עלי׳ כדפריך בגיטין (דף ל״ז) גבי עלין נקב תע״ב דומה
לפיכי ותוכם נחושת ומקשי עלה בירושלמי סנהדרין פ״ו שם
מה הבן קיימין שם במחובר ס״ג יתירות כ״ע מודה שהיכא בקרקע
כי הבן קיימין במחובר ס״ג בקרקע ומיירי שהעמיד הלוה
הכוורת בתוך שדה של אחר שלא בדעת כמ״ש הפ״מ
בשכנים שם ומיפרש כן בר״ח שבסנהדרין פ״ו שם ועתו״ס
שם ועכ״ל דס״ל בקרקע היכא דנזכל דחלב״כ תיקון לי׳
דכותבין פרוזבל ומשום מקום הקרקע ונ״מ הא ס״ל לר׳
אליעזר (ב״ק דף ק״ז) בקרקע נגזלת והכא שם בס״ם
הגירסא ר׳ אליעזר אומר דבסוכה (דף ל״ז ע״ב) הגירסא
ר׳ אליעזר אלא דבסוכה (דף כ״ח ע״ב) ומשמע דספוקי
ומספקא לה אליבא דר׳ אליעזר אי קרקע נגזלת אלא
דמצאתי שם דס״ל לר׳ אליעזר דגם בשחולה היכי יולא
דגם שחול לית הוי שלו ולפ״ז אתי שפיר מ״ש בירושלמי
סנהדרין שם כי תלן קיימין במוכחת ע״ג קרקע (ועשמו של
ר׳ אליעזר דיליף מקרא בערת הדגם דבדגם במקום גדולו
מיירי והיינו כוותיה דגוסים ועכ״מ ופי׳ רבינו יעקב ורד״ק
ורלב״ג במקרא שמואל א׳ י״ד שם דהדגם בכוורת ונקרי
ומחבר) ואתי כי דאמר ר״ז בשם ר״י כותבין פרוזבל על
מקומות של חנוני ועל מקומות של כירה ובפ״מ פ׳ שם
שהשחיל לו אחד מקום לתלות להעמיד עליו ומיכה הפ״מ
את דברי מ״ש בעלמו בנזכלות שם דמיירי שהעמיד הכוורת
בתוך שדה של אחר ובאותם בש״ס דילן גיטין (דף ל״ז ע״ב)
אחר רב יהודה אפילו מקום לתלות ולכיריים כותבין

ויבוכול בירושלמי הדגם ומשום דיוקתן לית טעם ונעשו בתלת
הדגם שהוא ומשקין אין שיעור ובבגיגיא לפי
שיעורו כי ה׳ תלת מינות לעות שהכה ומיא פגמים והלל
חרב הרי הוא בחלב ועבו״ם ונעשים בעגל ומחול ובזיו
תלמוד חולין בהעמיד היו ולכך נקט ע״י פסוטי כלי עץ
מהתלת שהוא תוכל ושיעורו כבילים ובפיו לית נעשה כיון
שלקח פחות מכביצה (ועי׳ תמוי חות יאיר ס׳ ק״ק להה
דמעטעות היינו דוקא בשקה ולא בתוכל ו״ל) ע״ש ותכתי
יקשה להה בירושלמי שביעית (פ״י ה״ב) ר״ל הוא דאמר
בעלמא דר״ח ונקרא ויעבול תוהא בירות הדגם ור״ל הא
ס״ל ה״ם ומותר ומ״ח ות״כ לף שם נטועת הדגם היי יכול
לתכול כיון שלא תכל רק פחות וכבילה שהוא שיעור לטועתה
תצ״ב דיוקתן דלמה לתכול יותר כמ״ש המג״א שם והירושלמי
לשיטתו דפ״ו דתרומות דבעתיד להשלים גם ר״ל מודה
(ולפ שלא השלים תמ״ב מ״מ כיון שהי׳ מתחלה לעשות לכך
ועי׳ בפ״מ שם ות״ל) ד״ח חסור מה״ת (אבל לא מטעם
השמועה לתיקוני בבזית כיון שלא ידע כלום ומהשמועה ועי׳
בילקוט שמואל מי רמז ק״ח בפלוגתת ר״י ור״ל שם ות״ל)
ולכך היי מזהר ומבל בישרת הדגם ע״י פסוטי כלי עץ
ובפיו לא לטועת כיון שלכל פמ״ב ואכתי קשה דהא פמ״ב
עכ״פ ומקבל טומאה ומדרבנן ות״ר מדרבנן הוי ת״ר מה״ת
ת״ו דר״ל דס״ל דמ״ח מותר מה״ת וקרא לכל תוב למ״ח
לחסוקתא בעלמא הוא עכ״ל דס״ל דקד״ח מה״ת לקולא
וקשה ממותר ול״ל דלריך קרא לף ברובא לחיסורא ורוב
הוי ספק וקושית הש״ס ר״ה (דף ז׳) בע״מ מי מלי לכיל
היינו מה״ת כיון דרוב לא הוי רק ספק ולא מטעם דת״ר
מדרבנן הוי ת״ר מה״ת וס״ל לפ״ז דת״ר מדרבנן הוי רחוי
מה״ת והך ולה״ט דמעכילין ומשום דחזי לפמ״ב דת״מ
טומאה מה״ת ור׳ אליעזר דס״ל ג״כ חש״ם מותר מה״ת
כמש״ל ס״ל ג״כ הכי דרוב הוי ספק ות״ר מדרבנן ומקרי
רחוי מה״ת:

טו) **ואמינא** להניח טעד לזה דהא ר״ח מטמא דכוותיה
דגוסים שם תנור הרבי היא כקרקע וכותבין
עלי׳ פרוזבל ובתום׳ ג״ב (דף ק״ה) ד״ה הרי היא כקרקע
הקשו דתיקוט כי׳ דכותבין פרוזבל ומשום מקום שכוכבת
עלי׳ כדפריך בגיטין (דף ל״ז) גבי עלין נקב תע״ב דומה
לפיכי ותוכם נחושת ומקשי עלה בירושלמי סנהדרין פ״ו שם
מה הבן קיימין שם במחובר ס״ג יתירות כ״ע מודה שהיכא בקרקע
כי הבן קיימין במוכחת ע״ג קרקע ומיירי שהעמיד הלוה
הכוורת בתוך שדה של אחר שלא בדעת כמ״ש הפ״מ
בשכנים שם ומיפרש כן בר״ח שבסנהדרין פ״ו שם ועתו״ס
שם ועכ״ל דס״ל בקרקע היכא דנזכל דחלב״כ תיקון לי׳
דכותבין פרוזבל ומשום מקום הקרקע ונ״מ הא ס״ל לר׳
אליעזר (ב״ק דף ק״ז) בקרקע נגזלת והכא שם בס״ם
הגירסא ר׳ אליעזר אומר דבסוכה (דף ל״ז ע״ב) הגירסא
ר׳ אליעזר אלא דבסוכה (דף כ״ח ע״ב) ומשמע דספוקי
ומספקא לה אליבא דר׳ אליעזר אי קרקע נגזלת אלא
דמצאתי שם דס״ל לר׳ אליעזר דגם בשחולה היכי יולא
דגם שחול לית הוי שלו ולפ״ז אתי שפיר מ״ש בירושלמי
סנהדרין שם כי תלן קיימין במוכחת ע״ג קרקע (ועשמו של
ר׳ אליעזר דיליף מקרא בערת הדגם דבדגם במקום גדולו
מיירי והיינו כוותיה דגוסים ועכ״מ ופי׳ רבינו יעקב ורד״ק
ורלב״ג במקרא שמואל א׳ י״ד שם דהדגם בכוורת ונקרי
ומחבר) ואתי כי דאמר ר״ז בשם ר״י כותבין פרוזבל על
מקומות של חנוני ועל מקומות של כירה ובפ״מ פ׳ שם
שהשחיל לו אחד מקום לתלות להעמיד עליו ומיכה הפ״מ
את דברי מ״ש בעלמו בנזכלות שם דמיירי שהעמיד הכוורת
בתוך שדה של אחר ובאותם בש״ם דילן גיטין (דף ל״ז ע״ב)
אחר רב יהודה אפילו מקום לתלות ולכיריים כותבין

עליו פרוזבל ואולם בירושלמי סס דקאי אליעזר דר' אליעזר
אין חילוק בין שחוב לגזול דסבירא לה הוי סל הלוה ועיקר
הטעם דר' אליעזר בכותרת דהוי ומחוסר (ועי' בפ"ו דגיטין
ד"ב דף פ' ע"ב ומוס דכקרקע דהוי ביערה הדבש והביהו
בס"ד ווילכך ד"ל והרודה מונח בשבח חייב ועלה קאי
אליעזר ביערת הדבש ולפמ"ש קאי גם על פריזבל וכן מוכח
בסוגיין בירושלמי ח"ס) ובס"ד סוטה דף מ"ג ולא חכמו פרט
לגזלן ליומא דלא כריב"ג דאי ריב"ג הא אמר ורק הכבש
זה המתירה ומעבירות שבידו והקשה בסו"ת והרי"ו מלאך
מו"ח ס"ל קל"ג לשיטת הירושלמי דלפי זה גזל עכו"ס מותר
מ"מ לא ומקרי לכם לוקחים בגזל"ע דלא הוי עבירה ומ"מ
לא הוי סלו ותימעוטו ומלא חכמו ודברי שחוב יו"ד ס"י
רל"ד ומביא ג"כ קושית ב"י וכ' דל"ש גזל"ע מותר רק ומוס
הפקר והרי קרקע לית ליה בגזלת והו"ל עדיין של עכו"ס ודית
ר"ל תלוס ולפקוח חבלו ול"ש זוה הפקר דהא לית ליה
בגזלת ועי' בתוי"ט ומהר"י אס ואולס ריב"ג הא ס"ל (לקמ
מ"ד סס) דלפ היכא ומעבירות דרבנן מחר ובחתי לעיל
דל"ל דר"ר ודרבנן ומקרי ר"ר ומ"ת ובוב ח"כ לפ לס
גזל"ע ומ"ת ומ"מ מ"מ לקוד ול"ל דל"ל לריב"ג קרקע ל"כ כמ"ש
בדב"ס סס ומעתה ניחוד דריב"ג דל"ל לפ היכא ומעבירות
דרבנן מחר דר"ר ודרבנן סוי ר"ר ומ"ת ולכך גזל"ע לא
לא הוי לכס ולקושיא המהר"י ל"ל דל"ל לריב"ג קרקע ל"כ
ור' אליעזר סס ס"ל דקרקע בגזלת יקבר דר"ר ודרבנן
סוי רחוי ומ"ת ומ"מ וגזל"ע הוי לכס ובוב הוי הפקר וקד"ל
ומ"ת לקולא וקלת דכל מלב לח"ס לקוחתה בעלמא
וס"ל ח"ס ומוד ומ"מ וכיון דס"ל דתיכו רחוי ודרבנן הוי
הוי רחוי ומ"ת ל"ל הך ולפ"ז מעבידין הוא הטעם דחזי
לפומ"ב וכומ"ש בי"ד סי' שפ"ח ולפ"ז ל"ל ס"ס תיקון
מיקף וכר' שמעון ופל דסבת הוי שחוב שר"ר ומקום דלא
דרס ומעתה ומכרו ומה ומכירה ע"י חבר ומעשה דריש
ומפרש לקיפה וכמו דס"ל לר' אליעזר בפקחים דף ו"ג סס
ובוב ל"ב לקור לגמור בבוק ובבן:

נ) **ובתום'** יבמות (דף ק"ל ע"ב) הוחיל ופתם לן
תכא כוותי' כי חבל ומוס דיחיד ורבים
הלכה כרבים אין לפקוק כוותי' דומקחתר טעמא דיחיד
(והגרי"ב בגבו"ס בברכות דף ט' לא הביא ומה) ובסי'
דומקחתר טעמא דיחיד אין הלכה כרבים ופבד בזה ומס"ס
יבמות דף י"ד ע"ל כי חזלין בתר רובא היכי דכי הדדי
ניהו הכא ב"ש ומחדדי טפי (ועי' בתוי"ט ה"ק ב"ש טוחלה
ס' ז' ובחדדי חבות להרב חזולאי חבות פ"ק ומ"ח ופרק
ה' ומקבה י"ז) ובס"ד ב"ב דף י"ב סס טול תמה שיעור
ולכי פחות סוחנין לו דכב"ש חוור אין סוחנין לו ובתי"ט
סס ס' כ' דכל חלפס פקק דהלכה כרבב"ש ומוס דומקחתר
טעמיה ור"ח כתב דהלכה כרבבן ומוס דיחיד ורבים הלכה
כרבים ע"י"ס ועי' בבב דף (דף ס' ע"ב) חוור ר"ח אין הלכה
כרחב"ם ומקבה פסיטא יחיד ורבים הלכה כרבים ומהו
דתימא דומקחתר טעמא דרחב"ם קומ"ל ובס"ד בכותרת דף
ל"ז ע"ח ח"ח אין הלכה כר"י פסיטא יחיד ורבים וכי
ומהו דתימא ר"י סחוקו עמו (ועי' יומא דף ל"ו ע"ב ומ"ס
בהגהות הר"ב רבב"ב כבר הרבים בהגהב"ח סס) וכן הוא
בס"ס בס"ס ולדבריו ניחוד דזה חלוי בזה דחם רוב הוי
ודאי הלכה כרבים בבד יחיד אף דומקחתר טעמיה דיחיד כיון
דבזה"ב הוא ליזול בתר רוב ובכל ומקום מבל מי רוב הוי
בפק ואיפו דבר בזור מ"ב כיון דאין כח הרוב חזק לסזות
כוותי' אוב ל"ל דהיכי דומקחתר טעמיה דיחיד הלכה כיחיד:

ז) **והנה** בס"ס הוריות (דף י"ד סס) דפליגי רבב"ג
ורבבן חד אומר היכי עדיף ומ"ח עוקה"ר
עדיף כרחה דרבב"ג ס"ל דהיכי עדיף ורבב"ג ס' היכי
דהרי אומרי ב' גלי עוקלים לית ליי ומבבד עוקלין ס'
בקי בכל הומקבות ומוכח ד' בתן ס' חרף ועומקן בומ"ס
ב"ק דף כ"ב ע"ח ד' בתן דיבא הוא ובתים לעומקן דדיבא
וגם ד' ומיר ס' חרף בומ"ס בצירופין דף י"ג ע"ב ורבב"ג
ס' היכי ס"ל דהיכי עדיף והלכתא כוותיה בגד רבבן אף
דרבים הם ומוס דומקחתר טעמיה בומ"ס בסל הכל לריכה
לומרי חטיח ולפ"ז רוב הוי בפק ומומלא ס"ל קד"ח לקולא
ולא קשה ממוחר דלישטרין קבל להחיר בפיקו אף דלריכה
רובא לאיסורא כיון דרובא לא הוי רק בפק ובמוחר בעיבן
ודאי וקושית הס"ס (ר"ה ד' ז') בצ"ע ומי מלי לכיל הוא
ומ"ס כיון דרוב הוי בפק ומומלא ס"ל דל"ר ודרבבן ומקרי
רחוי ומ"ה ואף דולה"ט ומעבידין ומוס דחזי לפומ"ב דחין
טומלתו חלא ומדרבבן· ול"ל ס"ס התיקון ומוס דחזי לפומ"ב דחין
ומקשה הס"ס ב"ק דף ע"ח חלא לומ"ד דרבבן חומי פטרו
רבבן (ועי' כתובות דף ל"ד ורב"ל סס ו"ל) ופ"ל בומ"ס
בהוס"ס סס דלא דרבו אף ואחת לרבות הבלית וקלת ומבחו
אף מכרו דרים ומה מניחה שליבה מהרת ומ"ל דרישת דקלת
מפרש לקיפה וכן ס"ל דקלת חמוקי יכ"ל כמו חלליס
ומה יש בבתר ואסיר לגמוד בבוק ובחד"ח הוריות סס כי
דומ"ס כיומ ל"י גזלי עוקלים הוא בומ"ס בבלכות כי ומני
ר"י בעוקלין שהיא אחרונה בבומקחות ועוד כי סס
בחד"ח דומה שדיומו הקומך על רוב סומיעתו לקיבי והקומך
על ומבלתו בחריפות ופלפול לעוקר הרים (ועי' יומלמי
הוריות סס פ"ג בפרק בל הלכה ה' תני הקודן קודם לפילפלן)
הוא כלפי ומ"ס בפרק בני העיר כי כתבור בהרים ומה
הבור וכרומל וכו' ולזה הקומך על רוב סומיעתו כדמה להר
קיבי בעבומיתו והקומך על ומבלתו בחריפות הוא כעוקר
הרים כהרים הללו שמעקרו לפי שעה וקומו על ומקלן
לעבות דין עם קיבי וח"ב יוהב קיבי על עמה וכבר הבחתי
בדרוש הקודם דבס"ס ומוח (דף י"ד) דרבו ומי מוהב
בהמון לו חבושה למי כתה לגמוד בהמון מי שכל חבושה
שלו ופרש"י שבקי בומקרא בעשה ובהלכות ובגבדות וה"ט
דחל"ח מי יעלה בבורות ד' מי קיבול להמניע כל מהלתו ולפ"ז ס"ל
לגולל בבורות ד' מי קיבול להמניע כל מהלתו ולפ"ז ס"ל
דקיבי עדיף:

י) **ומעתה** בבוח לפתח פתוחי חותם, לתבין דבבי
חכמים וחבושתם, בס"ס הוריות
שבחתי ברחם הדדוק דהכה רבב"ג קבר דקיבי
עדיף דהכל לריכין לומרי לחטי ורבבן פליגי ומ"ל ס"ל
לרבב"ג דהלכתא כוותיה לף דהוי יחיד נגד רבים ומוס
דומקחתר טעמיה וס"ל דרוב הוי בפק ולא דבר בדור וחוב
ח"ב בומקחתר טעמיה דיחיד הלכתא כוותיה ורבב"ג ס"ל
ביבמות (דף ל"ו ע"ב) דכל בבסה בלוסים יום בחדם
ובמוכה יומים בבהמה חיטו כפל לא בהה בפיקו הוי
ולא חזלין בתר רובא ומוס דרוב הוי בפק (ועתוס' בדה
דף ו"ד ע"ב ותוס' ר"י"ד בבת דף קל"ה ובגלי' בס ועי'
בו"ב תניכת יו"ד ס' ו' בס ועומ"ל) וקושית הס"ס ר"ה
(דף ז') בצ"ע ומי מלי לכיל הוא ומ"ס וס"ל לפ"ז דל"ר
ודרבבן הוי רחוי ומ"ס וחך ולה"ט דומעבידין ומוס דחזי
לפומ"ב וס"ל בי"ד התיקון מיקף וכר"ס ומה דומקשי הס"ס
ב"ק (דף ע"ח) חלא לומ"ד דרבבן חומי פטרו רבבן ל"ל
דלא דרבו אף ואחת לרבות הבלית וקלת ומבחו אף מכרו
לא דרבו ומה מבימה ע"י אחר רק ומה מבימה אחרת ובישת
חומי ובישת דקלת ומפרש לקיפה דקלת ודרבו ב"ב קלת
חמוקי יכ"ל ומה יש בבתר דחקור לגמוד בחת וכל זה
הוא לבימה רבב"ג דקיבי עדיף והלכתא כוותי' אף בגד
רבים ומוס דומקחתר טעמיה ורוב הוי בפק ומ"ל ודרבבן

הוי רחוי מ"ז"ת ולא ס"ל דתמיים עמו חיזוק לדבריהם יותר מכל תורה ולכך החזיק רמב"ג בטעותו דהכשיותות רחוי לו לבדו ומשום סה"י קיבי ופיבי עדיף ולכך כתשר התקין דליקוס ב"ש ומקנייה ולא מקנייה דר"מ ור"ע סה"י חריפים אמר ר"ש לר"ע לולא חכם (היינו חריף ועי' מ"ח בתוספות דף ק"ג) ותא מצ"ד (וכפרש"י ז"ק כ"ג ב"מ דף ק"ז ר"ב דייקא הוא תא מצ"ד ומחית לעומקא דדינא שכשביל חריפותו מיכוהו לתא"ד) כתקון וגילתא כי לדיין להרחות דעוקצ"ר עדיף ומאי נעביד לי' ניימא לי' גבי עוקלים דלית לי' דמ"ק עוקלין הוא לענין יחוד וכמ"ש בחד"ת שם כמ"ש בר"י כי מטי בעוקלין אמר הויות דרב ושמואל קחזינא הכא ונחרתי בדרום הקודש ההיינו דר' ומתיתין פ"ב דעוקלין זיתים שכשכן בעורסיהון דקשה לי כגון טעותא גמי שבחן וגילה לן כעומאו וע"כ מ"ירי בגגג בחוך הכבישה וקשה הא בעומאו מחמת המקרן ול"ל דלתיא כרב (ועי' מלח"ר ע' ע"מ חות ז') דטומאת מקרן כל עיקרן דרבנן ושוב חיכם ומטמאים ולכתא דרבנן היו דומיא דלחוריית לעומת לחרים בטומאה דלחוריית וקשה הא רב ס"ל דטולכין בזמנן אחר הרוב דרוב הוי ודאי ור"ע מדרבנן הוי ל"ש ומ"ש ומלכתא דרבנן דומיא דלחוריית ור"ב כתי דטומאת ומקרן דרבנן מ"מ הר"ל לטומאת גם לחרים תעכ"ל דטו"מ כל עיקרן דרבנן וזה דוקא היכו דומיא לכל תורה וגם ר"ל דזה מי נמחילה מלתא שלא יהי' כשל תורה ממש כמ"ש מהר"י לימון במנ"ח בשורש הי' לענין סד"ר לקולא אבל כל ענין דרבנן הוו כשל תורה ולשמכוהו אלמו דלא מקור (ומיטת הר"מ דס"ל קד"ח לקולא י"ל בחופן אחר כמ"ש בקצ"ש על סה"ש להר"מ סס) ומיהלא ס"ל דר"ע מדרבנן הוי ל"ר מה"ת וקולות הס"ק בע"מ מי מלי אבל היינו מדרבנן דמה"ת הוי רוב גמור דרוב הוי ודאי ולפ"ז מדרבה הלכתא כרבים דעוקצ"ר עדיף ול"ב כלא מלים ובשב עמהם אחרי דבדוב כשודם בחריפותם דעוקצ"ר עדיף ל"ל רשב"ג כיצליכה לבהמ"ד דבחומ' רוב הוי פקק וסיבי עדיף ולקור לומוד בחון ניהו בקיבים דלא כימרו שמעתא ממניהו לדעה דלית הלכתא כוותיהו אלא דסיבי עדיף ורוב הוי פקק :

יט) **והנה** ע"ד הסעו"ק שכי דרוב הוי פקק ומיבי דבעינן ודאי כמו בעשבר לא מהני רוב

הקשה הגאון ועלוב בצית יצחק י"ד ס' ק"ז ומה דילפינן בש"ס בכורות (דף כ"ז) ומכל אשר יעבור תחת השבט פרט לטריפה שהיא עוברת ול"ל אשר לא יעבור להכי בעינן ודאי דחזקה דהיום הלמה עריפה היא ודאי דחזקין אחר רובא הא גם רוב לא מהני דבעינן עשירי ודאי וקדמו ז"ל ומהד"ר ח"ג ס' קכ"ח ע"י"ש ולכאורה י"ל דהא מה דמוקמינן פרט לטריפה שהיא עוברת פרש"י שם כגון שנמצאו רגלים מן החרכובה ולמעלה דהוי טריפה הכיכרת כש"ס במכות (דף ו' ע"ח) דאיצטריך בבטריפה ולקוף אקדמה (ובערש"י מכאות שם ד"ה שלא היו לה שעת הכושר ופרש"י בטרפה ממעי אמה וכן מפורש בגמרא המורה דף כ"ט ס"ס) וגם הא כתבו בתוס' חולין (דף קל"ו ע"ב) ד"ה פרט לטריפה שהיא עוברת דגם מן החרכובה ולמעלה נמי מתעברין וכל אשר יעבור לף בכשירה ג"מ היא עוברת ל"ב לא תלי עכין מעשר בטריפה אלא בשהיא טריפה עוברת אלא דבשהיא עוברת ל"ב לא תלי בשהיא עוברת ג"מ דף ל"ג ב"ב ור"ח) ל"ל ר' יוסי תורה מבחון ואנו מצפים ופרש"י אי הם יכנסו לבהמ"ד אי אינו בלא מלים ובשב עשהם כלומר הרבי למיטתך דקיבי עדיף ורוב הוי הוי קפק ור"ח מדרבנן רחוי מה"ת והך ולפ"ט דמטבילין ומשום דחזי לפמ"ב ול"ל ס"ה התיקון תיכף וכר"ם וקושית הש"ס אלא למ"ד דרבנן אמאי פטרי רבנן כיון דל"ר מדרבנן הוי רחוי מה"ת ל"ל אלא דרבו אי ואתה לרבות אלמים וקרא ועשתו וכתבו דרבנן מה מציהם מיהם חוזרת ורישא דקרא מפרש לקיבים וכן קרא דחמוקי יכריך דרבנן מה יכך בשתר דלקור לגמוד בחון ל"ם ר"י לרשב"ג למה מתיר אתה קר"מ ור"ב למדו בחון ואתם מצפים אלא לדבריך לקור לגמוד בחון אלא מלי קסברת דמוחר לגמוד בחון וקיפל דקרא ומפרש לרישא וקרא ועשתו ומכרו מה מכירה ע"י אחר וקושית הש"ס אלא למ"ד דרבנן אמאי פטרי רבנן ל"ק כיון דל"ר מדרבנן הוי ל"ר מה"ת וכוב ל"ב קושית הש"ס בע"מ אי מלי לכיל היינו מדרבנן ומה"ת הוי רוב גמור דרוב הוי ודאי ולפ"ז מדרבה הלכתא כרבים דעוקצ"ר עדיף ול"ב כלא מלים ובשב עמהם לחורי בחון ל"ם ר"י לרשב"ג למה מתיר יכך בשתר דלקור לגמוד בחון ל"ם ר"י לרשב"ג למה מתיר אתה קר"מ ור"ב כלמדו בחון ואתם מצפים אלא לדבריך לקור לגמוד בחון אלא מלי קסברת דמוחר לגמוד בחון וקיפל דקרא ומפרש לרישא וקרא ועשתו ומכרו מה מכירה ע"י אחר וקושית הש"ס אלא למ"ד דרבנן אמאי פטרי רבנן ל"ק כיון דל"ר מדרבנן הוי ל"ר מה"ת וכוב ל"ב קושית הש"ס בע"מ אי מלי לכיל היינו מדרבנן ומה"ת הוי רוב גמור דרוב הוי ודאי ולפ"ז מדרבה הלכתא כרבים דעוקצ"ר עדיף ול"ב כלא מלים ובשב עמהם לחורי

ומלכיצדק ומוב לון הדבר הלוי בפעמר בעריפות וחולם זה ליתא דהרי פסוק דילפינן גם שאר עריפות מן הפעמר מכל מקר יעמור וכפרש"י בחולין שם ד"ה יש עריפה שהיא עומדת ומיהא ילף שאר עריפות ומוב יקשה קושית הפרי"מ דלעיל ומכחה לה פעמר כלל דלמא הבהמה עריפה מן הפעמר ולית לומר דחזלינן בת"ר כיון דפעמר בעינן עמידי ודלי ורוב לא הוי רק קפק (ועי' ב"ש ס"ג פנ"א שהבאתי ותמ"ק מה"ע סי' קמ"ו ו"ל) ולחומש י"ל דפעמר דקי"ל דרוב הוי קפק ק"ל דלא דרשינן ומכל מקר יעמור פרט לעריפה שהיא עומדת רק כחצי התמורת ופעמר היינו קריפה דילפינן העמדה העמדה ומכור ופרש"י בבכור כתיב והעמדת כל פטר רחם ומפעמר כתיב כל מקר יעמור ולפ"ז נלמד דפעמר דקי"ל דרוב הוי קפק ק"ל דקרן כל מקר יעמור לפילף העמדה ומכור דתמורת ופעמר היינו קריפה עי"ש:

כי) **וזה** הדרך יהיר לנו בהיג יפר בהמעמך בדרי הפ"ם כי חזל סי' כתן ח"ל דפב"ג נהי דלהכי לך קמרת דחזיק למיהוי חצ"ד ופרש"י קמרת חפנה ומהב ועי' תרנוס יוצ"ע על חפנה קמורת (ומ"ם בפי יוכהן בעזה כ"ה ד' ומיב"ע בדחפים גי כ"ה לפכיהו הטופחת בחיב"ע פם על כתנות עור לבעלן דיקר) ובעירוך ע' קמר בילר העכין דלהגי על ר"ב סי' ר"ג בפנל ובהו רלפי גליות רגילין ללבוש חגורות דלילון קמרי ולעמוד לפני מלכי פרסיים ומהו פרמז לו דפב"ג דלא בפנל דכתב לעומקא דדינא בחריפות בעפה חצ"ד ובאמת סיני עדיף ולזה ויית הפ"ם ונתני לי' רבי (בכו על דפב"ג ע' בהקדמת הרמב"ם ז"ל בית החזקה) לר' פעמון בריש לחריס חומרים (ועי' הקדמת הר"ן לזרעים פ"ו בהגה"ב פם) חלו סי' תמורה לא סי' קרב ופרש"י כדאמרינן בתמורה (דף ה') לך בכור שור קודם הס הס קריבן ולין תמורתן קריבן ומעפר עדיף מעדיף מכור כתיב הכא כל פטר יעור תחת הפנט וכתיב בבכור והעמדת כל פטר רחם ולזה הכוונה ומתני לי' רבי לר"ם בדי דקלי כל פטר יעמוד לא חתי לומעט עריפה שהיא עומדת דת"כ יקשה פם רוב הוי קפק לא מפכחת לה ומעפר כלל ופם רוב הוי ודלי מוב ק"ל דעוקפ"ר עדיף ולא סי' מניע הבפיחות לרפב"ג חצי חלת דקדק כל חפר יעמור חתי למילף העמדה ומכור ומוב ת"כ י"ל דרוב הוי ודלי דקי"ל עדיף:

כה) **ודנה** ר' מאיר לף פסי' חריף וק"ל דעוקפ"ר עדיף מ"מ ק"ל דרוב הוי קפק כיון דחיים למיעוטא ולדידי' מקשה הפ"ם בע"מ מי מלי לכיל מה"ת ול"ר מדרבנן הוי רחוי מה"ת כמו דק"ל לר"מ דהוי לקט ולא (דף כ"ג) וגם בקפק לקט ק"ל לר"מ דהוי לקט ולא חזלינן בת"ר ועכ"ל דק"ל כסיעת הר"ח לף מוכחבר טעמים דיחיד הלכתא כרבים ולכך ק"ל כרבבן בגד דפב"ג דעוקפ"ר עדיף ורפב"ג ק"ל כסיעת הרי"ף דהיכי דמוכחבר טעמים דיחיד הלכתא כיחיד דרוב הוי רק קפק יכ לדון ולומר דהיכי דמוכחבר הלכתא דיחיד כותיה ובזה ק"ל לרפב"ג כר"מ דרוב לא הוי רק קפק ולכך ק"ל דכל חלת קמה קמורה יתיר בבהמה הוי קפק (ועי' בתר"י חומר פי כ"ז) ומעמה חפרי דמתני לי' רבי לר"ם בריה ר"מ בוכמה חלו סי' תמורה לא סי' קרב דמוכח מזה דרוב הוי קפק ומתני לי' בלמון חפרים חומרים ח"ל ר"ם לרבי חניא מי הס הללו שמיימים חלו קומים (דק"ל כמוהם דרוב הוי קפק) וממומם לן חלו ומכירים (ולומה לן חלו ומכירים שמומם) ח"ל בבי חדם שבקשו לעקור כבורך וכבור בית חבין חומ ר"מ ור"ב שק"ל דעוקפ"ר עדיף וכסיעת הר"ח שהבאתי ומגיע להם הכשיחות ח"ל לא תהנו מעשייהו הדר מתני לי' חומרו ומקום ר"מ חילו

סי' תמורה לא סי' קרב (ובחולין דף קל"ד שם חל תקניעני שבלמון יחיד מבי סיכא חומה ומקום ר"מ ופרש"י שחיני סוכה חומה כמו שבכית דפרי ר"מ חלת ומקום ר"מ) חומר רבה חפילו רבי דעמותבת הוה וק"ל דסיני עדיף (ומ"ם סוטה דף ה' לעולם לומר חדם מדעת קומו שהרי הניח הקב"ה כל הניח וגבעות והפרים שכיפתו על הר סיני בשביל עמחמומו עי' בחב"ח שהבאתי שם וגם רב יוסף דהי סיני סי' עניו כמ"ש סוטה שם לא מחני עמוס דחיכת חכח) חף דרבבן פליגי עלה הלכתא כיחיד דמשהבר טעניה וע"כ רוב הוי קפק ומתני דחומר ר"מ חילו ה' התורה לא סי' קרב ומשמע ג"כ דרוב הוי קפק ח"כ הו"ל לרבי לעיקבו דרבי ר"מ לדעת הלכתא כותיה דרוב הוי קפק וחפ"ה תנא חומו ומקום ר"מ חומר ר"מ לא חומר ולזה אמרו חיבף בפ"ק שם חל"ר פליגי בה רשב"ג ורבבן חד חומר סיני עדיף וח"ח עוקפ"ר עדיף כיון דכל קונית דמשמעין שם קונבת והולכת על כלל זה שם סיני עדיף חו עוקפ"ר עדיף ומזה יקחעפו עעפים ופרשים דרוב הוי קפק וח"ר ומדבבן הוי רחוי מה"ת ורק"ח ומה"ת לקולח ורקיח כל חלב לח"ם חמכוחח בעלמא דח"ם מוחר מה"ת:

כו) **וכה** בחרט לומה דרומטו דרי חליעזר בומכה דכוותה דבורים דכותבין עלי' פרחבל וילף מיערת הדבש דיכותבן דהטעם דהוי ומחובר ויקשה שם ק"ל לרי חליעזר דקרקע בגזלת ח"כ ומ"ל כותבין פרחבל ומקום הקרקע חלת דר"ח לסיטתו בקוכה (דף ל"ח) דגם בקוכה שחולה ח"י י"ח דלא הוי שלו וכה בחרט דק"ל לר"ל דח"ם מוחר מה"ת ורק"ח לקולח ורוב הוי קפק וח"ר ומדבבן הוי רחוי מה"ת ולכך ביהובן שהבבש לח בטמא ומפו ומקום שהי פוכ"ב לף דלרם"י ומוק פוכ"ב ונקב"ע ומדבבן כיון דח"ר ומדבבן הוי רחוי מה"ת וחולם ריה"ג דק"ל לף הירח מעבידות דרבבן מחר ק"ל דח"ר ומדבבן הוי ח"ר מה"ת וק"ל כסיטת הירחים דבז"ע לח הוי לכם כיון דוה"ע לקור גז"ע ומדבבן וקשה קושית מהרי"ח וק"ל דק"ל לרי"ה דקרקע חיכה בגזלת והדרינן לכללח דוה"ד דח"ר ומדבבן רחוי מה"ת ק"ל קרקע ח"כ ועיין: וח"ד דח"ר ומדבבן חיכו רחוי מה"ת ק"ל קרקע ח"כ ועיין:

ובש"ם בוכה (דף ל"ח שם) בוכה גזולה ר"ח פוסל וחכמים מכשירין וכו' חצל גזל עליס ופיכך בהן דברי הכל חין לו חלת דמי עליס ופרש"י דקנהו בסיטוי ומעשה וסיטי הפס ובחוק' כהבו דהוי סיטוי החחר ומדחוריי"ת ל"ק חלת מדבבן וקרח לך למעט גזולה מיחוק ומדחוריי"ת ובאמת למ"ד דח"ר ומדבבן הוי ח"ר מה"ת ח"כ ה"ה מה דקני ומדבבן הוי כמו דקני מה"ת ומוב ליכח לחוקמי קרא חעשה לך בגזל עליס וכיכך ועי' להלן בפ"ק שם בהוחח בבחת ומעל"ר שהבאתי ובפרט לפי מה שחתר דרבה ק"ל כן דח"ר ומדבבן הוי ח"ר מה"ת והרי רבה ק"ל דגם סיטוי החחר קני מה"ת כמ"ש בחוק' (ג"ק שם ודף ל"ג ע"ב) ד"ה הגוזל וחולם לרי חליעזר דק"ל דח"ם מוחר מה"ת ומ"ר מדבבן לח הוי שלו מה"ת חלת דלר"ח בלח"ה ל"ל דלף חם לח הוי סיטוי החחר מ"מ ק"ל לר"ח דסיטוי חילו קונה לחבי דחמר (ג"ק דף ל"ד) דק"ל לב"ש דסיטוי מקונין עונוד (ועי' דף ק"ח שם) ור"ח חמרת הוח ומחלוקי ג"ם ועי' יומלני ביתן פ"ה ה"ח דח"ר חלעזר דגם לב"ם סיטוי קונה ו"ל ועי' ש"ך שם:

כז) **ובוה** לומרו לנו נעני הבחור בם"ם ג"ק (דף ק"ו ע"ב) שהבחתי חימבים חבי לרב יוסף דחמר יחום חיכו קונה ומה דחבן עורות בל בעה"ב וכו' ום"ח יחום קבה וכו' חלת חמר רבח החי ומלחת קבי בה רבה

לרב יוסף עטרין ותרתין ברין ולא חיפרקה עד דיתיב רב יוסף פרישא ופרקה סימוי הסם כסימוי מעשה דמי ובהנהות מהריעב"ץ הגיה ד"ל קשו דה רבה ורב יוסף ובשטמ"ק מציא ג"כ גירסא זאת וז"ל פירש דרבה הקשה לרב יוסף ואחתו לדרכיהו נשאר בכאן בבב"ק הגירסא בסמ"ק דילן עקריה דרבה הקשה כן לרב יוסף ולא מלא ר"י ומעתה עד דיתיב פרישא מלא דיש להתבונן על חומרת עטרין ותרתין ברין ואיזה ענין רמזו לנו במקפר זה (ועי' קהדרין דף ל"ח ע"ב) ורש"י בכתובות (דף ע"ג) כי' דהכך עטרין ותרתין ברין היו יושי קרייתו על רבה ומת ויבא רב יוסף ברחם ובייעבו מן הסמוס לפרקה להיות לו לשם נפי' שהי' רבה עוקה"ר ורב יוסף קיבי ע"ש ובן הוא בשם"ס הוריות שם ובבבכות (דף ק"ד) ותמכם זה גופא טעמא בעי מה ענין הקושיא שאת למקפר כ"ג ברין ולעבינימו כתוב עפמ"ש בשם ר"ח (דף ז') בעמ"ו מי מלי לאיכל דחיישין דבפל הוא היינו מדרבנן דמה"ת הוי רוב ודאי אלא מלא דק"ל דאיכו רחוי מדרבנן הוי ל"ר ומה"ת ואף דולד הטומאה דמעבילין (בשם"ק בילה דף י"ח שם דקאי על דברי רבה גזירה שמא יעבירנו כמש"ל) ל"ל ומשום דחזי לבוא"ב כיון דבחמור"ב ונקבל טומאה מדרבנן ול"ר מדרבנן הוי ל"ר מה"ת אלא הוא הטעם ומשום דלא תיקון תיכף בשעת עשייה ואם רוב הוי ודאי מכש"כ חזקה דהוי ודאית (ועי' ש"ש שמעתא ז' פ"ב ו"ל) רק חזקה דמחזיקין מעל"פ הוא חזקה קלושתא הוא אלא דלפמ"ש בשטמ"ק ב"ב דף ק"ל ד"ה דמ"ד אמר זו בחזקה היתר לסוק עומדת לא ס"ל כלל הא דמחזמלי"ן ל"ר רבה דאמר בימות דף לומד אמר זו בחזי"ה לסוק לא ס"ל ומחזמל"ן (ועתוס' שם ובראב"ן ובשא"ך יו"ד סי' כ' ועי' ש"ש שמעתא ה' פ"ו ותו"י ביבמות שם) ודא דאר"ה בהמה בחייה בחזקת עומדת לסימס ס"ו דהוא חזקת"ן מבמה"ת לא מטעם דמחמלי"ן רק דיש חזקת מבמה"ת לעבין הב"מ ושוב ל"ר ס"ל לרבה דרק בחזקת"ן מחזיק"ן לא אמרינן דהב"מ הוי רק בשר אין בהי מחזיק"ן בחזק"ט ושוב ל"ר גם בדבר דאתיליד ריעותא שפיר מצרף על הסחיטה כיון דסוף סוף מטהרה מידי בילה ומבהרש"ך בבכורות (דף כ' ע"ב) בתוס' ד"ה אלא פוטר כי דמה דאמרינן לר"מ כי היכי דאכיל בשרא שנא בעוקה נקב קשמיט תיימו לר"מ דהיכ לוומיעוטא אכל לדידן אין לומר דכך דעד אלא כשחטה בחזק"ת עומדת מעייעתו דמ"מ לא מקרי חלא טריפה כיון דבשחטה מקרי ומעהרה מידי בילה (ועי' ביו"ד סי' ל"ג וט"ז קונ ע"ד סי' ק"ח) והתוס' ד"ה (דף כ' ד"ה אמר חיסורא ומיעוטא שהקשו הכא בחיסורא חזקיו בתר"ה ול"ה אמר בעוקה נקב קשמיט שפיר ומקשו בשם קאי לרבה דלא"ת חיסורא הוי ודאי אלא דחדרבה מעוה זה הא ס"ל לרבה כיב דבש בשמועה חזקיו בתר"ה דחזר הוי ודאי ולכא ק"ו ולפ"ז ס"ל לרבה דמ"ר מדרבנן הוי מ"ר מה"ת וקושית הסמ"ק ג"ק דף ע"ח אלא למ"ד דיבק חמאי פטרו רבנן לק"מ כיון דבש מה מדרבנן מ"ר הוי מ"ר מה"ת ושפיר דרשיכן מו ותחת לרבות הסלית וכן דרשיכן ונטבח ומכרו מה מכירה ע"י אחר ושפיל דקרא ומפרש לרישא וקרא חמוק יכיכך כר"י דבמיו מעשה יחי בדאשים כבדאו ומוחר לשמוד בשוק וכיון דרוב הוי ודאי מקשה לסימס הרעב"ס דקד"ח לקושא לומ"ל קרא לסחיר שפיל מעזר ות"ל כתי' הפי' דאחי לסחיר חפילו בחוצא לחיקורא כיון דרוב הוי ודאי ול"ל דק"ל לרבה דקד"ח ומה"ת לחומרא וקרא דכל חלב אתיא לח"ש דאסור ומה"ת כרי יוחנן (דדרים קרא חמוק יכיכך על סחי"ן) וגם לכאי ומשום קושית חילטריך קרא לאחוי בפיקא כיון דבלא"ה קד"ח לחומרא וכמ"ש הראב"ן ול"ל כומקבל הש"ס דכי צריך בפ"ע לא הצא מתי"ם וצבי וכרי חילטיעזר דחוקמן בזרע אחד דהרי בחולין (דף ע"ט) חלוחה קבבר אין חוקמן בזרע אחד וקיימן דאורייתא ובערש"י ס"ם דבאלו מלטיחות מצטיע בן מי קיימן

כ"ד) **ואחרי** כל הדברים שבאחרנו בגוף לקשר ולכלב אחד בחבל כיצד בכיצד ולכעזן קוף הדרוס

לאחילתו דהכה ל"ד קיימן דאורייתא דק"ל דברי עדיף ודילטריך קרא לאהדורי תבידה בקיימן אלא יעשן המולח דאורחא דעלמא בפל וק"ל כרב דהולכין בממון אחר ורבה דאמר אטו"א ודילמא חכן ק"ל ג"כ כרב דאזלין בממון בתר"ה וגם בחלילה אזלין בתר"ה ומוד ליכא ק"ו מממון אלא דגם בחלילה הדין דיחזור ולפמ"ש בשחט"ק דרוצח דאלי בשעשה דלא הוי רוב ומשום דהוי קפק אם עשה העשה ורובא דלא תצ"ע הוי ודאי ח"ש רבה דק"ל דרובא דחב"ע הוי רוב ק"ל דכש"כ דרובא דלחב"ע הוי ודאי (ועי' מהר"ע בבכורות אהע"ז ס"ח ו"ל) וגם לפמ"ש בחט"ד דרב דק"ל הולכין בממון אהי"ר ק"ל דרוב הוי ודאי ח"ש רבה דק"ל כרב ק"ל דרוב הוי ודאי וקושית הסמ"ק ר"ה (דף ז') בע"ח מי מלי לאיכל דחיישין דבפל הוא היינו מדרבנן דמה"ת הוי רוב ודאי אלא דק"ל דאיכו רחוי מדרבנן הוי ל"ר ומה"ת וקד דולד הטומאה דמעבילין (בשם"ק בילה דף י"ח שם דקאי על דברי רבה גזירה שמא יעבירנו כמש"ל) ל"ל ומשום דחזי לבוא"ב כיון דבחמור"ב ונקבל טומאה מדרבנן ול"ר מדרבנן הוי ל"ר מה"ת וקושית הסמ

דאוריי׳תא ועי׳ סו״ב סה״ע ס״י ל״ח וסס חי״ח סה״ע ס״י כ״ח וס״י ס״ע בהגה״ה) ולדבריהו י״ל דקודיח ב״מ סס חלבי לומלן דלח ס״ל כרי עדיף ואולס לרבה דס״ל כרי עדיף ספיר לריך קרח לחהדורי חבידה בסיומין סלח יעטון המוליח דמרובח דעלמח כפל וס״ל דחזלינן גס בממון בח״ר דרוב הוי ודלי וכיון דרבה ס״ל כן וס״ל דקד״ח סה״ת לחומרח ומ״ס חסור עסה״ת וקרח דכל חלב לכ״ס וכו׳ וכו׳ בריה בפ״ע עכס״ל דלין חוסמין לזרע חחד וסיומין דחורייתא ועי׳ ביד יוסף ס״ע (דף כ״ח כ״ב) דרבה ס״ל סיומין דחורייתא והוח הטעם בע״ס הפ״י שלח יעטון המוליח דמרובח דעלמח כפל גס בממון חזלינן בח״ר דרוב הוי ודלי ולח בממבחר טעניה דיחיד הלכתה כרבים ומוליח עוקה״ר עדיף ורבה הוה עוקה״ר וכיון דרוב הוי ודלי ח״כ קוסים הס״ס בע״ע מי ועלי חכיל מדרבנן דח״ר עדרבנן הוי ח״כ ועס״ה ומוב ס״ל כרי״ג דגם היולח נעבידה דרבנן מחר ומלפ״ז ס״ל כהילחים דגז״ש ל״ה לכס כיון דע״ע חסור מדרבנן וקסה קוסים ועהר״י חסלחד ול״ל דס״ל לרבה קרקע חיכה בגזלה וגזל עליס ובידך קלה עה״ת בסיומי דסיומי קוסה מעטה דלין זה סה שלוי ובידך קלה עה״ת בעלמוות פ״ט דסבח סס בערלה כבוסה (ועי׳ בעטרון״ק ב״ק דף ק״ח ד״ה הן בסס הר״ח מגרמ״ס) והוח הטעם דלחד עולה לגבולה ממחלין לו עוסתו ומסום סיומי הסס ולכך קבל עליו רבה הכסיחות להיות עולה ויוסב בדלת:

ואולם רב יוסף סיי וס״ל כרסב״ג דסיי עדיף והלכתה כוותיה גבד רבנן דמסחבר טעניה וכסיעת הר״ף ורוב הוי דסף ולכך בממחבר טעניה בידיד הלכתה כוותי׳ וח״כ קוסים הס״ס בע״ע מי ועלי חכיל הוח עה״ת חבל סס ח״ר ומדרבנן הוי רלוי ועה״ת והך ולה״ט דעמדילן ומסום דחזי לפנוכ״ג ול״ל סיי׳ התיקון חיכף וכבר נחרתי דס״ל קד״ח עה״ת לקולא והח דחילטריך קרא להחיר ספק ממחר היינו חפיו חיכח דרוב לחיסורא וכו״ש הס״י ומסום דרוב הוי ספק ומוליח ס״ל דח״ס ממחר עה״ת וכר״ל ור׳ חלינזר דס״ל הכי והילח מעבידות דרבנן ח״ח וגז״ש הוי לכס כיון דס״ל גז״ש ממחר עה״ת והוב ל״ק קוסים ועהר״ח ופפיר י״ל דס״ל קרקע נגזלה וקרח חעמה לך ממעט גס גזל עליס ובידך כיון דעה״ת ל״ק דס״ל דסיומי חיכו קוסה לח חלין זה החפץ סמקודס וה״ה בעולה לגדולה חין מוחלין לו עוסתו ולכך לח הלה רב יוסף לקבל עליו הכסיחות וכחסר הקסה לי׳ רבה ממחות של בעה״ב דיחוס קוסה לח מלח מעבה לומר דהוי סיומי הסס כיון דלח ס״ל לר״י דסיומי קוסה עד דיית׳ב רב יוסף בעלמו בריסח ומטעם דמוחלין לו עוסתו ומסום דהוי ס״ס והודה לזה דסיומי קוסה מז פרקה להקוסיח דס״ה כס״ע דמי ובדן כי ת״ל הדברים נכוכים ויברים למולחי דעת, ועדיים לשחוק שומעת:

ואם חומה הוח נבנה עלי עירח כסף להסליס הענין, בחומת הבנין, לבחר סיוס דברי הס״ס הוריות סס חבי ורבח ורבי זירח ורבה ב״ע הוי יחבי והוו לריכי ריסח חמרי כל דחומר עלתח ולח חפריך להוי ריסח דכולהו חיפריך דחבי לח חיפריך חזיית רבח (כן הגיה בעקס״ם מדפו״) לחבי דגבה ריסח (ופרס״י רחה לו הרעמ לחק) ח״ל כחמני פתח ותיתח ופרס״י וחמור דרסח דעקעיה פסקו לי׳ כחמני ודלי קרו לי׳ כחמני וח״ל דבלסון גבלי קרי לי׳ כחמני כלומר עדיין חסה חלמידו של רב כחמן (ועי׳ הגרס״ק גיטין דף ל״ד ע״ב והלכתה כבחמני שכ׳ דהח דקרי לי׳ סס בזה הסס לסיומו דומה לסס כחמן המכר לפניו ולפי החמור יותר נכון כיון דבחומת הוח חלמיד רב כחמן המכר סס מקודס ועי׳ בגהס״ק סס ס״ק חלמיד הערוך ובחומ׳ הרח״ש כחן (ועי׳ סדס״ד בי חבי ומ״ס דכן פרס״י פי׳ העוקבל זה חמוה דרס״י כחב סס דף קי״ז ע״ח דרבה גידלו בביתו וכ״כ הר״ן בנדרים דף ק״ס ע״ב ד״ה חנח ועי׳ בגהס״ק סבח דף ע״ד ע״ח מ״ס מפרס״י ביעין וקדמו בסס״ד סס) ובהגהות ועלפ״ח סס מ״ח דהבחר שבעב כי דחבי הוי ביי ובקי טפי מרבח ולכך ח׳מוהו בריסח דסיי עדיף ורבח ה״י גדול ממבי בחריפות וסברח ובזה ניי״ב פרס״י סס״ה בפירושו חסה דחמרו חבי ורבח הריי כבן עתי דבני רבח בפ״ב דעירובין פרס״י בחריפות ובני חבי בקוף פרק בתרח דעירובין פרס״י בבקיחות דעל כל חחד פירק כפי מעלתו ובועלפ״ח סס חמה דחמתי קי״ל כרבח לבני חבי ולכך ע״ל קג״ס הח סיי עדיף וכן למה קי״ל כרבה לבני רב יוסף הח ר״י סיי ה״י והוח עדיף ע״י״ם ובהה הבחר״ם חין לפני חולס בממח״ם דברי׳ חמוסים דהח בקידושין (דף כ׳ ע״ח) ובסוטה (דף מ״ה ע״ח) דחמר חבי הריי כבן עתי דבני רבח בעומק בחריפות כבן עתי סבי חריף ומ״ס בועלפ״ח דלמה קי״ל כרבה לבני ר״י דסבחמיתה דברי הרח״ם בבח בפ״ב ס׳ כ״ג שכ׳ בסס הר״י דהח ומסום דקי״ל כרבה בבד ר״י הייט היכי דפליגי בבבוחות דבסבייהו ומסום דרבה בי׳ עוקה״ר ועי׳ בעלמוות פ״ט דבבח סס בערלה כבוסה (וסס כ׳ שלין בה חוך) ועסוס׳ בכל הכללים המוזרים בחלמוד חבד שלין בה חוך) ועסוס׳ קידושין (דף ט׳ ע״ח) ד״ה והלכתה חלה דבבך חבי ורבח כרחה מדרבה ובדברי הסס״ק ב״ב (דף כ״ב ע״ח) דרבח בי׳ יותר בקי דחמר חבי על רחבי״ח חבח עכיבתיה דחמר להו לרבנן דחבמגרמייהו (ועי׳ ומקס״ם סס ובהפלחה בבעירובין ערך גרס וערס״י חעניח י״ד: והגרס״ם סס) גהני בי חבי חו חלכי בישרח בעיבח בי׳ רבח ופרס״י חבמגרמייהו כי׳ לגמוד בלח לבובב ובפי׳ רגמ״ה לפי בחבי לח לחוד כל כך וגס ומפבוחות דברי הס״ס הוריות סס ומסוב דבבעיבו בחי׳ חבי הריף בייחר (ועי׳ קידושין דף כ״ט ע״ב בדריס חבוה לקוביה דחבי כי חבח חזייה דלח הוה ומחדדין בעוחיה ו״ל) ויעיבו לרחם בחרי חמרו כל דחמר ומלחה ולח ופריך להוי ריסח ויקבה לכחורה ממה דבלינן בחם הבלחו מחס דבבי חבי עדיף ובגס ע״ס רס״י דבלבון גבלי קרי לי׳ כחמני ל״ע ומ״ס רס״י דבבי חבי חבי (דף ט״ה ע״ח) חי לחו דבחמני חם ופרס״י כלומר מכירין חבו בך בחביך חבח ובחד״ח פבחים (דף קי״ב ע״ב) כי בחי׳ ג״כ בעל ומעבים ועי׳ מגילה (דף כ״ח ע״ב) ומוני׳ לי׳ לרב כחמן וברס״י והגהב״ח סס וגס י״ל להבין מה דפרס״י עדיין חבח חלמידו של רב כחמן דמה ענין זה להכח ומה גבלי הוח חם חי׳ חלמידו של רב כחמן:

ואמינא ע״ד הדרוש לי״ב כ״ז בהגה קי״ל דהלכה כחבי בי״ע ול״ב קג״ס וה״ע רומה על פלוגבח דעד זומס דחמר חבי בבבל ורבח חמר מכחן ולהבח הוח בבבל למפרע הוח בבבל ורבח חמר מכחן ולהבח הוח בבבל (ועי׳ פרע״ב חו״ח סי׳ ס״ע ומהב״ם ס״ק ט״ו ומהס״ם סס ועסוס׳ קידושין דף כ״ב ע״ח ד״ה בי״ע ול״ב ובר״ן סס ודוק״ל ד״ג) ובבי״ם ב״ב (דף ל״ח ע״ב) לימה רבח ורב כחמן בבבלגבח דרב הוכח ורב חבבל בקיבבי דחהמר חבי כחי עדים המכחיבות זו חם זו חמר ר״ה זו בחה בבבי עלמה ומעידה חו בחה בבי״ע ומעידה ורב חבבל חמר דהבי בהדי בבדי שקבי למה לי לימה ר״ל דחמר כר״ה ורבח כר״ה ומבבר חבוה חם ד״ה ורבח חמלי חבינ רבח עד זומס מידוס בבבל חו ואין לך בו חלה מעבח הידוסו ואלה מה שהוח בבבל חימו מידוס דהה בן הדין ה״י לסיות לבייהן פסולין כמו בבבי כחי עדים המכחיבות זח״ז ח״כ לח הוי מידוס חלה מה שבמיינין כבריס ותומר ר״י דרבח דחמר מידוס הוח לח הוי חלה לפי המוקבת דחבי בבבי כרב הוכח ופסוב׳ ב״ק בם ובחמת ומפבוחות דברי הס״ס שבועות (דף מ״ח ע״ב) ומשמע דרבח ב״ל כר״ח (ועסוס׳ סס ד״ה בהדי ובפ״ח

כמ"ל הרמ"ם שם ס"י פ"ו ה"ל) ולא דמהום סהדרין (דף כ"ז ע"ח) ד"ה לן כתבו שם י"מ דהא דקתני מידום לאו משום דקתני קאי אלא אהכשירא דמתרי כלומר דה"ק לנו לפוסלן כל שכי כיתות וכיון דהיכא מידום לא ילפינן מף נגעי הפסוק לפוסלן כלל הרמבו"ם לעיל פרע ועי' בשטוע"ק ג"ב שם שם חוסי הרמ"ם והכא אגי דלא ס"ל ע"ז מידום הוא ודלי ס"ל כר"ש דזו בלא שה ומצידה ולכך לן מידום מה דהחמרוכים כסריס ולהכן טעם פלוגתתהן על ר"ש ור"ח כלומר דר"ש ס"ל דדוד הוי ודלי (ועי' ס"ם מעשה ה' פ"ד בשטוע רבא ר"ל) ור"ח מזקה ולכך מקוניכן כל כת מחזקת כמדות והוי דומיא דסכי שבילין אחד נועל ואחד עיור ואלך אחד מהן ועשה עיהדות ובא אחר ואלך בשני ועשה עיהדות דאמרינן אם בא כל אחד ואלא בשביל שכיון עלמי שיהדין ואפשי שלהד ונהן הלך בשביל נועל והיינו טעמא ומשום דכל חד וחד מיכייהו מקוניכן מחזקת והרי הוא מחזקת עיהדות ומשום ר"ש ב"ב שם וכיון דר"ש ס"ל דדוד ומחזקה הוו ודלי כותס"ל ה"ב לף מוסתבר טעמא דיחיד הלכתא כרבים ומוכיח ס"ל לר"ה דשוקה"ר עדיף ואולם דב חבדל ס"ל דדוד ומחזקה הוי קפק כמ"ם הפ"י בבתרות דכ"ב שבשלחי דכל אחד יכול לטעון בדי בגד המזקה וא"כ בשני כתי עדים תוריכן בהדי שבדי שקדי שקרא לומר כי כיון דכל חזקה היכא עב לב הבירור אלא דקוניכן עלם ומכי דם ריבוחא כבגדה לא מוקוניכן מחזקה ומ"ם לף ס"ל לר"ח דמחזקה לא הוי ודלי ומכ"ב רוב ולא מוסתבר טעמא דיחיד הלכתא כיותי ולפ"ז ס"ל דקיי עדיף (ועי' שטוע"ק ב"מ לף ו ע"ב ד"ה כי תוכ שבשא ולף דהכא ה' עוקה"ר מ"מ גם רב חסדא ה' ועיבולפל ביומר ועי' עירובין לף ק"ז ב"ם ה' ורחבא כולו גופו מפקיכו דבב חסדא ור"ל ועי' לקמן) ומעתה קשה לתני דתמר לומר ע"ז למעבד הוא מפסל ולא ס"ל דבב שהחמרוכים כסריס מידום הוא משום דס"ל כר"ה דזו בלא שה ומצידה וכו' ס"ל דדוד ומחזקה הוי ודלי ולף היכי דמסתבר טעמא דיחיד הלכתא כרבים ומוכיח עוקה"ר עדיף ורבא דס"ל כר"ח דמחזקה הוי רק קפק ומכ"ב רוב דהוי רק קפק ולא"כ מסתבר טעמא דיחיד הלכתא כוותי ומוכיח ס"ל דקיי עדיף ומעתה צריכא דשמ"ם הוריות שם בתי' ורבא ורבי אלעזר ומוכיח ס"ל דקיי עדיף לית הניחו ומעשה לפתור עובדא דתני ורבא ור"ז ורבי"ם כל דתמר מלתא ולא מיפרך להוי ריבא דמשנה דעוקה"ר עדיף ופלקו בתיקו ועי' בריטב"א עירובין (דף כ' ע"ח) בענין מכבדה ומרפסא שכי דעובדא היכא בתלמודא דפלקא בתיקו בחד דוכתא ומיפשא בדוכתא אהריכא לאל הכא יקשה ניכי ובי' דמיקי לעיל דפלאו ומסה דקיי עדיף ולכלהורה ס"ל בזה עפמ"ם בשם"ם ומגילה (דף כ"ח) מכא דבי מליהו כל הסוגה הלכות (ועמש"ל פוף כלה ובקונטו לף כ"ב והד"ח שם ופקהלת רבה פ"ד ע"ם עוד מלא לף נחת) בכל יום ומובטח לו שהוא בן עוה"ב ובברכת שמואל כי ההלכות הייכו שהוא נתון ומסיק שמעתא מלישא דהלכתא והכא דיד ומלמכי ס' תרומ"ן כי בשם בחר"ם דאל הטעה לחבוב דהכא דבי מליהו הוא מליהו ההמבי אלא הוא שם הכא ומחכר בהקדמת הרמב"ם לזרעים בפ"ז מוכי המעגל מליהו עיכי בן הקה ובפה"ד הענוק מלכה בזה ולא העיר דברומב"ם שם ליתא הגירסא מליהוערכי והקה"ד בעלמו לעיל שם גורס בדברי הר"מ שם מליהועיכה (ומ"ר בשם"ע בשעי"ם סדר מליהו רבא ומ"ם בזה) ובאמת בחומ' שבת (דף י"ג ע"ב) ד"ה בימי בחבו ומפורש דהמדר"ת הוא מליהו החסבי (ועי' לקוטי מוכיח ב' מ' ס"ח רכ"ד) ולא"כ ס"ל דמחזן ומקיק עדיף וכבר מודע דתיקו ר"ת תשבי יחבל קושיות ובעיות (ועי' יש"ם ב"ק פ"ב ס' ה') ולזה ומקיק הם"ם תיקו כלומר מליהו דחמר כל הסוגה הלכות דוקא ובל"ה ומחזן ומקיק עדיף יפמוט בעיא זו דמחזן ומקיק דהוא סיכי עדיף ואולכם י"ל עוד מלחץ בטעמא דהרי בחזת היו כולם חכיפים וגם בקיאים וכמ"ם רמ"י על הריכי כאן עזאי שהי' אריף וגם בקי ובבה"ג לכולי עלמא עוקה"ר עדיף וכמ"ם בירושלמי שם

כ"ח) **ומעתה** כשא להחיר חור יקרות, בעבירה ומחורות, דהא בל"ם דהולכין בממון אחר הרוב בל"ם דדוד הוי ודלי וקופים הם"ם בע"מ מי מלי לכיל היכו מדרבנן דח"ר ומדרבנן הוי ה"ה ומכ"ב רוב ומקין עיקרן דרבנן ולפ"ז ס"ל בל"ש דטומחת קדשים הקדמונים על הר"מ ומחכר ר"ל בתי' הפ"י דכ"מ לפלוג בדוגא לחיקורא דדוגא הוי קפק ולפ"ז ס"ל חב"ם מוהר מה"ם וקיא כל מלא לכוי דלא קבא קופים ס"ל לעולא וגם ס"ל דקקיא בגלגא דבלא"ה ל"ק קופים ומהר"ם דל"ל דלא ס"ל כריב"ג דהחים הייכו מעבידה דרבנן וגם ס"ל דבז"ע הוי לכם לף דחמור ומדרבנן כיון דח"ר ומדרבנן הוי רחוי ומה"ם ואחרי דס"ל דדוד הוי קפק ס"ל כר"ח בהדי שבדי שקרא לומ"ל ומוכיח ס"ל דע"ז מידום הוא ומכלן ולהבא הוא בפקל ולבישה זו ס"ל דולה"ע ומעבילן ומשום הכי לפמ"ב דח"ר ומדרבנן הוי רחוי ומה"ם ולא ומעשם דהקיקון מיכו מיכף וכיון דדוד הוי קפק ל"ש מומחבר טעמא דיחיד הלכתא כוותי לף נגד רבים וח"ב קי"ל כרמב"ב דקיי עדיף:

ואולם שמואל דס"ל דלין הולכין בממון אחר רוב דדוג הוי קפק וקופים הם"ם בע"מ מי מלי לכיל היכו מה"ם וח"ר מדרבנן רחוי מה"ם ומוב ס"ל דטומחת מפקין מה"ם וקד"ח לקולא וקופים הקדמונים על הר"מ ממנוי ס"ל כתי' הפ"י דכ"מ לפלוג בדוגא לחיקורא דדוג הוי קפק ולפ"ז ס"ל מ"ם מוהר מה"ם וקבא כל מלא לכוי דלא קבא קופים ס"ל לעולא וגם ס"ל דקקיא בגלגא דבלא"ה הוא"ם סר"ח לעולא וגם ס"ל דקקיא בגלגא דבלא"ה ל"ק קופים ומהר"ם דל"ל דלא ס"ל כריב"ג דהחים הייכו מעבידה דרבנן וגם ס"ל דבז"ע הוי לכם לף דחמור ומדרבנן כיון דח"ר ומדרבנן הוי רחוי ומה"ם ואחרי דס"ל דדוד הוי קפק ס"ל כר"ח בהדי שבדי שקרא לומ"ל ומוכיח ס"ל דע"ז מידום הוא ומכלן ולהבא הוא בפקל ולבישה זו ס"ל דולה"ע ומעבילן ומשום הכי לפמ"ב דח"ר ומדרבנן הוי רחוי ומה"ם ולא ומעשם דהקיקון מיכו מיכף וכיון דדוד הוי קפק ל"ש מומחבר טעמא דיחיד הלכתא כוותי לף נגד רבים וח"ב קי"ל כרמב"ב דקיי עדיף:

כ"ח) **ואולם** מכתי יקשה מה שהקשיתי כיון דמוקי שם דקיי עדיף לית הניחו ומעשה לפתור עובדא דתני ורבא ור"ז ורבי"ם כל דתמר מלתא ולא מיפרך להוי ריבא דמשנה דעוקה"ר עדיף ופלקו בתיקו ועי' בריטב"א עירובין (דף כ' ע"ח) בענין מכבדה ומרפסא שכי דעובדא היכא בתלמודא דפלקא בתיקו בחד דוכתא ומיפשא בדוכתא אהריכא לאל הכא יקשה ניכי ובי' דמיקי לעיל דפלאו ומסה דקיי עדיף ולכלהורה ס"ל בזה עפמ"ם בשם"ם ומגילה (דף כ"ח) מכא דבי מליהו כל הסוגה הלכות (ועמש"ל פוף כלה ובקונטו לף כ"ב והד"ח שם ופקהלת רבה פ"ד ע"ם עוד מלא לף נחת) בכל יום ומובטח לו שהוא בן עוה"ב ובברכת שמואל כי ההלכות הייכו שהוא נתון ומסיק שמעתא מלישא דהלכתא והכא דיד ומלמכי ס' תרומ"ן כי בשם בחר"ם דאל הטעה לחבוב דהכא דבי מליהו הוא מליהו ההמבי אלא הוא שם הכא ומחכר בהקדמת הרמב"ם לזרעים בפ"ז מוכי המעגל מליהו עיכי בן הקה ובפה"ד הענוק מלכה בזה ולא העיר דברומב"ם שם ליתא הגירסא מליהועיכה והקה"ד בעלמו לעיל שם גורס בדברי הר"מ שם מליהועיכה (ומ"ר בשם"ע בשעי"ם סדר מליהו רבא ומ"ם בזה) ובאמת בחומ' שבת (דף י"ג ע"ב) ד"ה בימי בחבו ומפורש דהמדר"ת הוא מליהו החסבי (ועי' לקוטי מוכיח ב' מ' ס"ח רכ"ד) ולא"כ ס"ל דמחזן ומקיק עדיף וכבר מודע דתיקו ר"ת תשבי יחבל קושיות ובעיות (ועי' יש"ם ב"ק פ"ב ס' ה') ולזה ומקיק הם"ם תיקו כלומר מליהו דחמר כל הסוגה הלכות דוקא ובל"ה ומחזן ומקיק עדיף יפמוט בעיא זו דמחזן ומקיק דהוא סיכי עדיף ואולכם י"ל עוד מלחץ בטעמא דהרי בחזת היו כולם חכיפים וגם בקיאים וכמ"ם רמ"י על הריכי כאן עזאי שהי' אריף וגם בקי ובבה"ג לכולי עלמא עוקה"ר עדיף וכמ"ם בירושלמי שם

תכי הסודרן קודם לפלפלן ר"ש אחרי דר"ג בעי ואפילו כרבי אחי א"ל מאי אית בעי מן רבי אימא דהוה סדרן והוה הפלפלן (כן הגירסא בירושלמי הכפפה בעבלי סם ועי' בפ"ע בירושלמי סם) והכא הירושלמי ודאי לא יסתור מ"ש בעבלי דמלחו ומתם דקיבי עדיף (ועי' מד"ר ויקרא כ"ח ע"ם בזאת) אלא דבכה"ג ע"כ עוקה"ר עדיף ולכך כיון שהיו גם בקיאים והיו חריפים ביותר לב מ"ד דקיבי עדיף ב"ל דבכה"ג עוקה"ר עדיף. ולזה כתבר חבי אחר מלחא ולא תירך רחה רבא דמסתיע קמוקמי לי' ולו העוז והמופרה, בכח אל כאזר בגבורה, והבן הדברים, על לוח הפלפול ובקיאות קשורים, בעזרת החונן לאדם דעת ומשרים:

וזה העניין, יפלפל לנו בחמת הבינין, דרך יפר, ומשוכר, למשכרי העם ומשוררים, מנהליסם ומדריכיסם, להביע בעומעות קיבי ושוקר הריס כי לך הומה שתי לבתרות הזהב הטריקות מעליסם ירחה ותמוגה, בכל מדה נכונה, כי קיבי יורה על עמוס שהיא הנדה החתת, המעולה והמשובחת, ודבריו הכתובים בנחת, יעלו בלה כפורחת, מוסר השכל לקחת:

וגם מוגדת עוקר הריס, יורה מה על התבשמות בם להריס, ימולן ויתפללם שלהבת יה בחור פני ונלך חיים, לשקוד בפלס הריס ובגדות מחזיקים, לשם שמים, וכמ"ש בכתובות (דף ק"ג ע"ג) בככם רבן גמליאל ומסר לו רבי קדרי בשילות ול"ל כהג בשיחתך ברעים ופרש"י שתהא יושב בין הגדולים וע"י חד"א שם ותולם בערוך פי' לח חזקיה בשילותך אלא כהוב בהן ביד רמה כי לפעמים ילבש עוז כעדו, שריון ורדידה, בלבוש ומלוכה, בהשקט ובבטחה, להוכיח בשבט פיו תעודת טהרות, להאיר אור יקרות, לבושי שרד רקח תשורה, וכבוד ד' יאוניך, בשלמות הוד חדר, בקודש כאדר, לבדור הבדר, וחסו בטוחת המשורר ומצא בשעה"ט ומשוער קולו בנגוחו אל הקודש (שמות כ"ח) כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע (שמות י"ט) ונשמע פתגם המלך (עג"ח ל') כי הכהן לפום הועיל בליל תכלת בשרת בקודש ולהורות לעם ד' דרך ישרה ה' לריך להשמיע קולו לעמן יחידו לקרחתו חולם אל בעביני קודש ולא בעביני חול חסו ונשמע קולו אל בנחתו אל הקודש וזה גם דרך המלך העומד ברחש העם להיות זך ויסר פעלה, להרחות כח העם וחילו, בעדות עוזות וישרות, ומפיניס יקרות, והמלך וכהן יה' כל ומרת חפלם כי כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע וכתורה יעשו להורות לעם את חוקי ד' ומורותיו ללכת בהם, אז לא יעובו קרקולים, ולא יעוו משוריס, ומי דרך יאיה, בגר מעבו ואזר אזרה:

ולהשקפה הזאת יעימו לבגדנו ענין האועיל שה"ו בו פעמון ורמון כי הפעמונים היו להשמיע קול וזה לעומת זה עשה חלקים כי האועיל ה"י ומכפר על לשה"ר כנ"ל בזבחים (דף פ"ח ע"ב) יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע (ובעירובין ס"ז הגירסא על מעשה הקול) ופרש"י פעמונים שבו מכפר (ובחדא"ח שם כי בקול זה מזכיר את המקטרגים לו בדרך נוחו) כי לשה"ר ונקורו ומשחת הגופניות והאועיל העוקץ את כל חלקי הגוף ועד לוחר יגיע להיות כולו קודם לדי וכמגדל דוד לוחרו להיות כל חלקי הדיבור שמורים ועדוכים, כעולות מחים, וכחיצי בחורים, לשם ד' ואולם הרמוכים הכעשו ומעור היו חדרים לעשר בעד הקול להורות כי גם אז לא ידבר רחת להרעים בקולו כהולם פעם רק יה' ומשך ברוחו וגם בכל עת אשר יצוך אל הקודש פנימה, ידבר בקול כעים בשפה ברורה ובנעימה, תוכחת ומוסרים, בלבך ומשריס, וכמ"ש הרמ"ל (בחי דעות פ"ב) שזה אומר שהמע"ה ודבדי חכמים בנחת נשמעים:

ונחדור בעין חודרת להבין זאת ונ"ם רז"ל (ב"מ דף ק"ח ע"ב) אומר הקב"ה אני הוא שעתיד לפרע ומני וכו' ומני שתולה קלח אילן (ופרש"י לבע הדומה לחכלת ותכלת דמיון יקרים שלבוש בדם חלזון שאינו עולה מן הים אלא אחת לשבעים שנה) בשגדו ואומר חכלת הוא שהקשו המפורשים דשלשה אילן אי שמעון מקלוחיו הוא הנעשה שמחמה את חבירו ומשח"כ בתולה קל"ח בשגדו (ועי' בשמע"ק שם בשם ה"ר יהוחן) וגם גוף הענין שהקפידה תורה על חכלת ולא קלח אילן לריך טעם כיון שמרחיק שוק דומה ליש ויש לדקדק ורקיע לכסא הכבוד (ובחות ע"ג ועי' ירושלמי ברכות פ"א ה"ב ומ"ש בשר ומרבי שחוט שכוח דק ל"א ד"ה יוק קדמו בתה"ב בשוקמו שם ועי' בזה"ק תרומה דק ק"ע תכלת דא חיזו כורסיי"א כו' וכד בגה לו אתחדר לגוון יוק כגון כרתי וכו') ולחנכם י"ל דאילן רומז על גשום ותכלת שהוא משולעת חלזון יורה על עמוס וכמ"ש חז"ל שם מתגאה כארז שקיל עלמו כתולעת וכמ"ש דהמע"ה (תהלים כ"ב) ואתכי תולעת ולא איש ומשעתי לחות הגשון שאדיר העמוס מהרי"ל חיריכא ז"ל הגאבד"ק לבוב (ובדפס כעת בתשו' מהרי"ל הלוי ח"ם דף פ"ג) שאומר דכל ברוחו ומעלה מעה חוזרים שיהם לצד מן תולעת הכוכל ומחויר ועפוסי אחדשם לא מזכר בפרק שיהה והמלך המשורר דימה ח"ע לתולעת אשר חיבו מהלל ומשורר מעולם ודפח"ח אלא דמ"ש דהמע"ה שאומר אתכי תולעת כיון על תולעת המולד ומחויר ועפוסי אחדשם הכא להדיח לית בילקוט תהלים (רמז תרפ"ו) ואתכי תולעת ריב"ל חומה שהלבישו אותך פורפירא בים ולא איש אחר בעולם וכ"ה בתדרש קוחר טוב שם דקב"ל חזר חומה שעשו לך ומכן על תולעת שכי וכו' הרי ופורש דמ"ש ואתכי תולעת הוא תולעת שכי ואוא החלזון העולה מן הים (וגם הרי אימא שם בילקוט שוף תהלים ע"פ כל הכשמה תהלל יה חזרו על דהמע"ה בשעה שסיים ס' תהלים זאת דעתו עליו אומר לפניו דבמ"ע כלום יש דבר שאינו שירה כותבי וכו' ובזוה"ק פי' פנחס דף רכ"ב ע"ב ומצא זה ע"פ שנרמז בפסוקי כי חקיד תהי וכו' ויד חזקתן לי' לפרעה וחי"ל למה אתם מבצע גרמך למיעבר חנות לילה תקום להודות לך וכו' חזר דוד ווי למעכה דהחוא לפרעה דלא ידע מאי דאמר אומינא כי חקיד תהי אלא בגין דאוקמוה דבבן ולא ע"ח חקיד ואי תימא כמה ע"ה חיכון דעבדין חסד אלא בכי אוקמוהו אית חקיד אחרא שנתחבר עם קורח וכו' ומ"ם בחשו' ומהרי"ל דתולעת לא מזכר בפרק שירה כמו בחיות לא מזכר בפרק שירה רק קלח הכנרחים שנעלמו להם פסוקים בתפיך והשחר ככללים נחלו וכולם מזכרים בזכריה אחת וכמ"ש הטעי"ט בפסוקי בית חלקים דף קכ"ה ע"ש) ובלחן הדברים שעל זה התולעת כיון דהמע"ה דהרי החלזון עולה מן הים אחת לשבעים שנה וחזו רוח על שנות החדש וכמ"ש דהמע"ה (תהלים ל') יוי שמותיו בהם שבעים שנה ומ"כ ימים שהם החדש על לבו כי כמו שחלזון אשר שלשבעים שנה התכלת יקר ונחוד לאשר עולה אך אחת לשבעים שנה כן החדש לא יבלה להנם את דמו לריך כי הדם הוא הנפש ויוי שמותיו שבעים שנה וחזו שתכלת דומה ליש כי העולם יש זוטף וכמ"ש הטלין הבדרש"י (בחי ח"ג פ"ו) יש דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד (ועי' בזה"ק בחוקפות מ"ם הנבחר דף ל"ח ע"ב) הרומה על בחמ"ק כמ"ש בכא כבוד מרום מוחלטן מקדשנו וגם אדום"ר בחזו הקב"ה מתקום בהמ"ק שכתוב את החדמה אשר ליקח ומש כמ"ש בפרש"י פ"ג ופ"כ (ועי' רש"י בחומש בחשלים ג' ז' וכן מצוחר בירושלמי מיר פ"ז ה"ג ועי' בשיו"ק שם מש"ם קומה ע"ש) וגם לנוסחת הירושלמי היה דומה לעבדים ועבדים

לרקיע יש לרוח ג"כ לפנים"ש בעירובין (דף כ"ד ע"ח) בני החדש דומה לעצמי הסדה (ועי' תקוני זוהר תקון עשרין ותרין מלין דאיהו בחותמת דדמות חדש חוכם נאכפוי ובריעת מהימנא פי' קופסיה ותכלת חוכם דאיהו מוקצה לגבי חורו ו"ש) וגם יתפרש בפסיעות גם על ככה כתוב יתברך כו"ש ז"ל דכתוב חדש חלבנה ותחת ככה הכתוב וכן יעשה החדש על עומקו ועיניו על קדום יקרחל תרחיבה ויחכור את יומי חללו שלא יעלה רק פ"ח לפעמים שהם ולא יעורך להתגלגל כי אפס חדש שלא זכה בחיי תכתן עד שלפחות פעמים בגוף אחריה ומכוחו תקרא (תיוב כ"ג) הן כל חלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ומשח"כ אפס הלדיק גמור בעורתו כשאר כך ולא בגוף אחר כמ"ש בחד"ח שבת (דף קכ"ג ע"ג) ולפי דעת פ' הגלגולים קבי לערת דגלגולא חם בשרת שלש פעמים ובכל פעם חי חודש אחד שילא ותורת כפל (ועי' בזוה"ק פי' ומפטיר ונדף ל"ד עד ק"י"ד) וחולי יש לכוין בזה מ"ש בשם"ש בירושלין (דף י"ג ע"ג) שתי שניים ומחלה כחלקו ב"ש וב"ה הללו חוששים מוח לו לחדש שלא בשרת פרש"י במלבושים כאיש (ועי' שבת דף קל"ו שאם ליין עליהו) ועי' שם"י שבת קמ"ב ע"ג וחד"ח כדרים שם דשכווחה דוקא על ליליה וכן כתוב בתרגום יוכתן פי' שלא לוותן מזכרו ועשיתם את כל ומצותי והייתם קדושים לאלקיכם ותהוון קדישין חי כמלאכיא דמשמשין קדם ד' שלהכון ועי' בבשה"ט שם והטעון לריך התבוננות דבליליא יהיו דומין למלאכים ולוותם דוקא רשכן המלובשים בשבדי ליליא בקדושים ע"ז מלה"ש דחשר חוותיהון ווחן מה"ש רשכן וגם יש להבין גוף הדבר דוחדוחה ה"ח לוולחכים כמ"ש (שבת קי"ט ע"ג) בשביל שבזו בה ת"ח שחוור ויהי ולעיניהם במלחכי החלקים ובגהנם"ם שם ע"ד שחשי"ל ווחן מה"ש רשכן וכן חר"י (מו"ק י"ז) ובחגיגה ע"ו ליתח חרבצ"ח חר"י) מ"ד כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלחך ד' לבחות הוא שם דומה הרב למלחך ד' (לבחות) יבקשו תורה מפיו (ועי' ש"ך יו"ד סי' רמ"ו ס"ק מ' וקדושו בלה"מ פ"ד ומ' ת"ת ה"ח) וכ"ז לריך התבוננות ועיין רב:

ואמנם כשנחקור להתבונן נחוור בזה דהנה כתוב הדור הוא (יחזי' ו') שם כשפים שם כשפים לאחד בשתים יכשה פניו (שלח יביט לשד השכיחה) ובשתים יכסה רגליו לעיניות (שלח ירחה כל גופו לפני פורחו) ובשתים יעופף (ובתרין משמש עלמ"י ותרגום שם) ועש"ק חגיגה (דף י"ג ע"ב) והנה המלחכים נשמתי מרוס חשר כולם רוחנים ורגליהם רגל יחרב עכ"ז מכסים רגליהם מפני כבודו יתברך ולח גם חת פניהם ומכסים שלח יחשבו כי רק בעיון והשכלה לבד ילמו י"ח רק בכנפיים המעלעים המעופפים ומכוסים לידים יהי עבודתם וכל מעשיהם להיות עושי דברו לשמוע בקול דברו יתברך וכן תורת החדש השלם המורם מעם הוא הכהן העומד בדשם לשרת בקודש (וכמ"ש בחד"ח חגיגה ע"ו דהכהן משנש לו הוא מורה שחורה ולעומדה ליקרחל) יזדכך חת חומרו הגופני ולהיות עומד מעיל לכסות חת רגליו החומריים כי בהירך עיקר כלי הגופיים (ועי' בפ"י יוכתן בחיב"ע פי תולדות כ"ה פסוק כ"ז) ולולם זה לעומת זה יבקש גם פניו הוא רשמו חשר בו כלי הגוף הרוחנים שלא יחשוב כי בהשלמה העיונית לבד יהי' נשוז שלימותו רק יחשלם בשלימות המעשה הוא בכנפיים המלעלים חשר יורו על הידים (וכעי' שחורו בשבורות דף למ"ד ע"ג מקבלין לכנפיים ופרש"י שיעור ידיו קודם חכילה ועי' במדרש רות ג' לכל יום כנפיים) ועי' רד"ק יעני' שם דכנפיים שם קיבת התבונה המהברת וכל התבונות והוא הטופסות (ומבואר כן במ"ב פרש"ו מרחשון) ושתים החזרות היו מחוברות לגוף כדי לכסות חת גויותיהן ושתי הכנפיים המשמשים במרוס היו לריכים להיות משלי שום חבור בגוף חלא במלחכי מרוס הרוחנים ומכש"כ

עוד רעיון יקר רב התועלת, קשון בעיון התכלת, שם כניטו בעין בוחנת בדברי חז"ל שבת (דף כ"ה ע"ב)

כך הי' ונהגו שם ר' יהודה בר חלעאי ע"ש ובניחים לו עריבה חלחה חנין ורוחן פניו ידיו ורגליו ונתעטף ויושב בסדינין המלויילין ודומה למלחך ד' לבחות דהעטין לריך בחור דומה עטין לילית שעי"ז דומין למה"ש ובחד"ח שם כי שהוח עשוי"ם מנחות (דף ל"ז ול"ל ע"ח) דמלחכת (ועי' פי' הגוי"ם שם מלחכת מלחך ממש) חשכחים לרב קניניח וכו' דשם למ"ל למלחך דהלכה כב"ה (ועתוס' כחן ובמנחות דף ע"ו ד"ה קדין וברח"ש ה"ק ה' לילית פי' י"ז) הה נחחים למ"ש שם לחלמידיו לח כך שניתי לכם קדין בלילית וכו' דהלכה כב"ה וחולם בש"ש בדרים (דף כ' ע"ב) חמרו בשחם חמר חטיינר מחן מלחכי השרת רשכן וחמלי קרו להו מה"ש דמלייכי כמלחכי השרת ופרש"י דמלייכי שעשופים בלילית (ועי"ן ופי' הרח"ש שם) ובהגהות הגרל"ח שם הניח ודברי הש"ש שנת שם בר"ח שהי' יושב בקדישין המלויילין וכו' דחולי הי' בגומרא שלפניהו הגירסח לפני רש"י דמלייכי כמה"ש ובחותם ברש"י קידושין (דף ע"ב) כי ובכדרים מני חמרין חלו מה"ש וכו' ועשוס דמלויילין כמ"ש חלח דשם פרש"י במלבושים כחים (ועי' שבת דף קל"ו שחם ליין עליהו) ועי' רש"י שבת קמ"ב ע"ג וחד"ח כדרים שם דשכווחה דוקא על ליליה וכן כתוב בתרגום יוכתן פי' שלא לוותן מזכרו ועשיתם את כל ועשתי והייתם קדושים לאלקיכם ותהוון קדישין חי כמלאכיא דמשמשין קדם ד' שלהכון ועי' בבשה"ט שם והטעון לריך התבוננות דבליליא יהיו דומין למלאכים ולוותם דוקא רשכן המלובשים בשבדי ליליא בקדושים ע"ז מלה"ש דחשר חוותיהון ווחן מה"ש רשכן וגם יש להבין גוף הדבר דוחדוחה ה"ח שחוור ויהי ולעיניהם במלחכי החלקים ובגהנם"ם שם ע"ד שחשי"ל ווחן מה"ש רשכן וכן חר"י (מו"ק י"ז) ובחגיגה ע"ו ליתח חרבצ"ח חר"י) מ"ד כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלחך ד' לבחות הוא שם דומה הרב למלחך ד' (לבחות) יבקשו תורה מפיו (ועי' ש"ך יו"ד סי' רמ"ו ס"ק מ' וקדושו בלה"מ פ"ד ומ' ת"ת ה"ח) וכ"ז לריך התבוננות ועיין רב:

ואמנם כשנחקור להתבונן נחוור בזה דהנה כתוב הדור הוא (יחזי' ו') שם כשפים שם כשפים לאחד בשתים יכשה פניו (שלח יביט לשד השכיחה) ובשתים יכסה רגליו לעיניות (שלח ירחה כל גופו לפני פורחו) ובשתים יעופף (ובתרין משמש עלמ"י ותרגום שם) ועש"ק חגיגה (דף י"ג ע"ב) והנה המלחכים נשמתי מרוס חשר כולם רוחנים ורגליהם רגל יחרב עכ"ז מכסים רגליהם מפני כבודו יתברך ולח גם חת פניהם ומכסים שלח יחשבו כי רק בעיון והשכלה לבד ילמו י"ח רק בכנפיים המעלעים המעופפים ומכוסים לידים יהי עבודתם וכל מעשיהם להיות עושי דברו לשמוע בקול דברו יתברך וכן תורת החדש השלם המורם מעם הוא הכהן העומד בדשם לשרת בקודש (וכמ"ש בחד"ח חגיגה ע"ו דהכהן משנש לו הוא מורה שחורה ולעומדה ליקרחל) יזדכך חת חומרו הגופני ולהיות עומד מעיל לכסות חת רגליו החומריים כי בהירך עיקר כלי הגופיים (ועי' בפ"י יוכתן בחיב"ע פי תולדות כ"ה פסוק כ"ז) ולולם זה לעומת זה יבקש גם פניו הוא רשמו חשר בו כלי הגוף הרוחנים שלא יחשוב כי בהשלמה העיונית לבד יהי' נשוז שלימותו רק יחשלם בשלימות המעשה הוא בכנפיים המלעלים חשר יורו על הידים (וכעי' שחורו בשבורות דף למ"ד ע"ג מקבלין לכנפיים ופרש"י שיעור ידיו קודם חכילה ועי' במדרש רות ג' לכל יום כנפיים) ועי' רד"ק יעני' שם דכנפיים שם קיבת התבונה המהברת וכל התבונות והוא הטופסות (ומבואר כן במ"ב פרש"ו מרחשון) ושתים החזרות היו מחוברות לגוף כדי לכסות חת גויותיהן ושתי הכנפיים המשמשים במרוס היו לריכים להיות משלי שום חבור בגוף חלא במלחכי מרוס הרוחנים ומכש"כ

בחדש לריך סיזכך ח"ע לאסר כל ומעשיו יה' נקיים ורליים
בלתי לד' לבדו ולזה גם פניו יכסה אלא יביא את המעודים
בפניו להיות לו לחיזק נעיים לדדים לגד אחד רק כולם יהיו
קוים לפניו לכל הופלגות יחד וכמ"ש (ביהושע ה') ויהי
בהיות יהושע בירחו ויסא והנה איש עומד לנגדו וחרבו
שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם
לצרינו ויאמר לו כי אני שר לבא ד' דלכאורה לא הסניל
לו על שאלתו הלנו אתה וכו' אלא הוא הדבר דיהושע
ברחותו אחים לבא כמוהו, וחרב שלופה בידו, אמר כי בודאי
בא לאחוז לאחד מהנערכי העולמות ולכן שאל אותו למי
אתה הלנו וכו', אומר מלאך ד' לגוים הבדיים עמהו לא כי
אני שר לבא ד' לא אים מאיתה ומפלגה הנני כי אני שר
לבא ד' ועל שר לבא ד' לעשות את תפקודת בוראו בלי
שום נטיה לאיזה לד רק ככל אשר ילוה ד' ורמז טוב כי
אחרב שלופה הוא לך בידו ובכחו לך להרוס בפועל ומעם
רק להרחות את עזהו וגדלו וכמ"ש (תהלים ע"ה) חגור
חרבך על ירך הודך והדרך כי אחוד והדר לחגור כלי
קרב, ולא לשחוט נחש רע, רק למען ישמעו ולמען ילמדו
וירלו ומעמו וכמ"ש חז"ל שום אסיס עליך ומלך אשלח חיותו
עליך והנו המודא של ת"ח הני דברכן הדומים למ"ש בשלומתם,
ותכוחתם, ולז אם הרב דומה למלאך ד' לנאות אשר כל
ומעשיו כלולים ברוחני בשם אמיס אז תורה יבקשו ומפיהו
כי מלאך ד' לצבאות הוא;

וכזה יהיה ענין התכלת בנגד של תרבע כנפות וכמ"ש
(פי תלח) גדלים תעשה לך על תרבע כנפות
כלומר אשר תכסה בה שתים מלפניו ושתים ומחריו וכדומנת
ומל"ש בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו רק בהכפיס
האומלעים יהיו גלויים שלא המה הידים המוריס על שליחות
הומעשה ולז י"י כולו קודם כמלאך קדוש ד' ח"ש למען
תזכרו ועשיתם את כל ומלותי ס"י העיקר שלימות העש"
כי גם שלימות המלאכים לא ומלד השכלתם בומשכלות בלבד
אלא ההנעה שהם מניעים הגלגלים בפועל עם ההשכלה כדי
לשמוע את דבר ד' שגזר עליהם להניעם כמ"ש הרב החלבו
בעקרים (פ"ה ומלישי) וכתיב למען תזכרו כי הלילית תועלת
רב לזכירה (ושמה הומכוון לעשות קשר בכנפות הלילית
שלא ישכח הדבר ומוכוון זה בקודם יקודתו ומולתתיו בזוה"ק
פי תשא דף ק"ל ומעירכיה ל"י לרור בכנפיו דלבושאי וע"י
בדרך תמת שם ועי' זוה"ק ותתחבן דף רס"ג ע"ב) ולזה
נאמר ויהיה קדושים לאלקיכם כולו קודם כמלאכים ותיב"ע
ותחזון קדישין כמלאכיא דמשמשין קדם ד' ע"י הכנפיים
האומלעים בתנועת התשופות אשר ע"ז יורה ענין הלילית
דתכלת דומה לרקיע ורקיע לכסא שכאמור שאחקל
(יחזקאל א') ועל דמות הרקיע דומת כמראה אדם (ועי' ומ"ח ח"א
פ"ע) הוא האדם הפלא כלול בהדרו כליל תכלת עומד
כמלאך מסרת לשרת בשם ד' ואולי לזה תמרו ביהושלמי
קבהדרין פ"י ה"ח רב אחר קרא תפיקרסי ה' עומד ועשה
עלים שכולן תכלת אחת גבי ועשה ת"ל ועשה רבינו עלים
שכלה תכלת חייבת בלילית (ומש"י ותיב"ע וומל"ר שם
ת"ל חייבת דכתיב גדלים תעשה לך וכו' כי קרא כתיבה,
בשוה כתיבה, כי ת"ל רק להפכלה הניוכים ולא לפלימת
הומעשה (כמ"ש בישע"ק עה"פ שם) ואומר כי כל העדה
כולם קדושים ואין בהם שום גופני וח"ל בלילית הומורים
על זכירה ועשייה ואולם מקרע"ה הפיב לו כי גם עלית
שכולו תכלת הוא האדם הפלא בכל ומחויב בלילית ואדרבה
בהלילית דומה למלאך כי בשתים יכסה פניו (ועי' שוטה
מ"ב ע"ב גלית שעמד בגילוי פנים לפני הקב"ה) לגד השכינה
שלא יגביה עוף בומשכלות יותר ומדאי וידע כי הסא מונחת
מלילותו, לא תוסף לזולתו, (ועי' בעקרים פ"י ומלכי) ובשתים
יכסה רגליו וירומ ג"כ שלא יתשוב כי הוא קיצה למשובב

רק לכל נרוח ד' ורגל יתפרש על קיצה כמ"ש בומ"כ
(פכ"ח ומלחמון) והעיקר לכבפייס, הומה הידים, אמר בסא
יתשוסף בתנועה הומעשה ויש על לבו כי ידיו יהיו
עיוורות, לעשות כפים ולשלח פלחות, וידיו תבילה, תומת
ותומוכה, כי על כן נלעוה להמיל התכלת בכנפי בגדיהם
כי הבגדים רומזים אל הקניים הומדותיים כמ"ש בכל עת
יהיו בגדיך לבניס (עי' עקידה שער ע"ז) וכלך הוא תנועת
הומעשה היסרה וכבר תומרו חז"ל דעוה"ז דומה לערב שבת
והעוה"ב לשבת יום שכלו שבת (עי' קו' ומל' תמיד) ויומלן
ערו"ז מ"ש בשבת קד ש"ב את תביא תביכת תומר חייב אדם
לומשום בבגדיו ע"ש עם אסיכה כי יש על לבו כי עוה"ז
הוא ע"ש עם אסיכה כי האדם הולך לבית עולמו ולא
לעולם חוקן ובש"ס (חולין קד כ"ד) חנין ומנן שאכלתי
חני בילדותי יודע ג"כ על המודות ואליונות כמ"ש ומנן על
לחשך לא יאכל (עי' עקידה שער ק"ג) ח"ש בשבת (קד
כ"ס שם) כך סי' ומנגו של ר"י ב"ר אלעזר ע"ש ומיליס
לו ערימה ואלמה חנין ומוחן זה פניו ידיו ורגליו לרמז כי
כן סי' דרכו בקודש תמיד לשים על לבו כי העוה"ז ע"ש
כפרחדור לעדקלין של שבת והי' רוחן פניו כלי הומאכלה
ידיו כלי הומעשה ורגליו לזכך גם הומרו מנודות כעלות
ומחשוך ויש בבדיכון הומלי"ן בלילית אשר בשתים יכסה
פניו ובשתים יכסה רגליו וידיו פתוחות לקודש ודומה זה
למלאך ד' לצבאות, בכח אל עושה כפלאות:

ומעתה כיון פתוחין לנו להבין ביסה ומ"ש חז"ל (ב"מ
ק"ח) חומר הקב"ה אני הוא שעתיד לפרע
מני שהולה קלח לילן בבגדו ואומר תכלת הוא וכבר בארתי
דתכלת הדומה לכסא הכבוד יורה על עומה כמ"ש (יסעי'
ס"ו) כה אומר ד' השמים כסאי כי' ואל זה אביט אל עני
וככה רוח ואחד על דברי ואולם העניו האמיתי לא ירגיש
בנפשו שום עומה ואדרבה יחשוב בדעתו כי עוד יש בו
דומות רוחה לא כן הומתגאה יאומר לבל כי עניו הוא וכמ"ש
הבל"א (דרוש ומ) בשאור הכתוב (משלי כ"ע) גאות אדם
תשפילנו כי האדם בגופה אפו יאומר כי שפל הוא והנה
שלח לילן יורה על גאות והוא רק לצע לבוע דומה לתכלת
ולילן יורה על גאות ולכך התולה שלח לילן בבגדו בומדותיו
ומתדמה לעניו ולאומר תכלת הוא ובקרבו ומתגאה הקב"ה
כפרע ומומו וכמ"ש בעירובין (דף כ"ד) ואם ומגיס דעתו
הקב"ה ומפילו (ועי' כדריס דף כ"ס ובשועה פ"ק ורעות
כחלה) ולל התכלת האומיתי יפריח בחדש דרך עומה יסרה,
בכל מדה כטוב ויקרה:

והנה כן התכלת הוא חומס קודם לד' והלילית ומעידין
על ישראל שהם עבדי הקב"ה כמ"ש בתומ' ובחות
(דף מ"ג ע"ב) ד"ה חומס ומלכותא דחברא כמלכותא
דשקיע כי כל הסריס ועבדי הומלך לכולם חליפות שומלות
עם לגיון חום הכבוד לדעת כל אחד בומעלתו וסריתו
והומלך העומד ברחם לומם בגדי חמודות גבוה ומכמו
ומעלה, בחותות הכבוד ומחד בעלה, ובעת עלותו על כסאו
כסבע שבועת חומן, כי שמו חורק כשמן, לרום חן לרחשו
ועכשיו לגבורותיו, לחום כחמן על יקרת ומדוחיו, ופעלותיו,
בחוקים ומשפטים ישריס, בלדק ומישריס, כן הכהן הגדול
בחדש העם לבוש בגדי הסדר לסרת בקודש לכוותו לעשה
את הדרך אשר ילכו ואת האומשה אשר יעשון בשכלול
מעבדיו, הדר הוא לכל תסקידיו, והי' רעבן עלהו, ותורה
יבקשו ומפיהו:

ולשילוב מומש דרומשו בשאר הנקרחות (מלאכי ג'
שם) תורת חמת היתה בפיהו ושולה לא
נמלה בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי והשיב הרבים מעון
כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך

ד' לצאות הוא ורס"י פ' בסלוס וצניעור הלך אחי אהרן וכו' בעגלה העגל וכו' כי מלאך ד' לצאות הוא סלומו של הקב"ה ויתפרש עפמ"ש הרמב"ן פ' תצא ויעלו עולות ויגישו סלנים ולא אומר הכתוב ויעלו לו עולות ויגישו לו סלנים והוא כי אם פ' אהרן הנקריב אומר קחם ויעלו עולות כי הוא ה' ואכון נפש ד' והם דעתם על העגל אלא עשו והיו הצעלים ומפגלין עי"ש ול"ע להא קי"ל כרי יוסי בזבחים (דף ע"ו ע"ז) דלין הצעלים ומפגלין דזה ומחצ אם עובד לא אוגרינן וערמב"ם פ"ד ומפסהמ"ק ה"ח והה אחיא שפיר לפי מה דס"ל דהכי כהכי קליחי דרחמנא ניהו כוע"ם הרמב"ם פ"ו ומה נדרים הלכה ה' ועתוס' קידושין (דף כ"ג ע"ב) ד"ה לאמר ה"ס בסלוס וצומיור הלך אחי במעשה העגל לאהרן ה' כוותו לפי ד' כי מלאך ד' לצאות הוא ופרש"י סלומו של הקב"ה וכיון דכהכי סלומי דרחמנא ניהו זה ומחצ הה עובד לא אומרינן ולא נעשה בזה עבירה כיון דאהרן הוקריב ה' נושא את לבו לפעים:

ואולם לעניניהו נאמר עפע"ם ציווח (דף כ"ג) בעשה בפני כהניס עומד ד"ל על מעלת החולם ואמר אחצ"י הרי הוא אומר כי יעלה חלב באדמה גמו כל העם ובבניה ועקבו וירובלים בת אחריו עגלה ערופה היא אלא כדי להרגות בבניה ולעורר את העם בתשובה הרי מבואר דמוחר לומר אף דבר שאינו של אמת אם כוונת המוכיח לתורות לעם דרכי תשובה כי יש בו מעשה וז"ש ירמי' הנביא (איכה ג') בציץ תזו לך קול ואפל ולא גלו על עוכך להביא שבועך כי לולי אמת דבריו ולא ה' ומרחמים לבלות עוכך ולהביא שבועך ליפר ומשובתיך ואמנם גדול כחו של המוכיח אם בדברי אמת יעורר את העם לתשובה ולהסבים ומעון זה ה' הנדיא הימרה בתורן הכהן וז"ס תורא אחת ה' בפיהו וכו' (ועי' בסהדרין דף ו' ומד"א שם) ובכ"ז ורביס הסיא מעון (ועי' תנחת פ"א ס"ג ברפ"י ורי"י שם וי"ל) כי שפתי כהן ישמרו דעת (זה טהרות) ותורה יבקשו מפיהו (במ"ס יורו ומפתיק ליעקב) כי מלאך ד' לצאות הוא ופרש"י סלומו של הקב"ה כמלאכי הברית ע"י"ש והוא הכהן לבנות החורים בתעיל תכלת דומה לבקש הכבוד וכל זה יעלה בידו ע"י דרך עמוה וז"ס ההמע"ה (תהלים ע"ה) והדרך ללא ורכב על דבר אחת ודרשו בש"ס שבת (דף ק"נ) יכול יגיס דעתו ת"ל ועמוה לדק ולדברינו נאמר דגם להוכיח את העם דרך ישרה יאחז לדיק דרכו דרך האמת ועמוה טהורה ומס הר"י הר"ח כי ת"ח המחדדין זה לזה בהלכה הקב"ה ומלילה להס בקשור והדרך ללא לל תקרי והדרך אלא ואחדדך ואחד"ח מס שהחידוד ומלילה התורה והפלפול והחידוד יה' לאוניתם התורה בדרך עמוה ובאחת רוחו, כי שבשבו יפרית, וכל אחר יעשה יללית:

וזאת חיפוח נעני קורק דרשו כי קיני יורה על עמוה והנה ועמד"ר ויל"ח פי' ק"ח דרשו ביעקב אע"ה והנה קולה (קלס) זה קיני (מוסבות דין כחוסבות דין) ומלא ותילבו בהחתית ההר (שהי' נמוך ומכל ההרים) ורשאו אניע המ"מ והרי בוער באש עד לב השמים הוא רמפי אלי דת שלהבת קודש והנה ומלאכי חלקים חלו ומה ואחרן ומס חלו שהכהים שנאמר כי שפתי כהן ישמרו וכ"ה בעקידה שער כ"ה) כי רק ע"י ונדע קיני הוא העמוה בכח התורה יעלה לשמים שיחו ורשאו לרום יגיע ואף כי החדש ומלא חלילה ההמו אחת מהברכות הרוחני בשמים ממעל ודומה למלאכים ומשרתי עליון בהשכל ודעה, לעילה עילאה, בלבוש הדר כליל תכלת ולהתאחז בדרך המוטלע עמ"ש בעקידה שער ע"ס לתכלת יורה על מדה החומלעת בע"ס בזוה"ק ר"ס סופעים והיא המדה הנעולה, לאסכיל למעלה, ואולם גם ומדת עוקר הרים הפלפול והחידוד הוא ענין עוד ומועיל וכמ"ש ב"ב (דף קנ"ה ע"ב) עתיר

תקוע זהו בעל הפלפול אשר על ידו התורה נקנית (חגיגה פ"ו) וקיני ועוקר הרים, שניהם כאחד עוזים ויפריס, ניו קורחם יפלימו יקניס, כולם אהובים, בזוה ואוהב, כאהר יולק יקודש, קביבות ומעשה ואת תעלומותיהם, נאמרות אכמים אשר עיניהם, על דרכיהם, יומשו אחריהם בבחי, בשפשה רוחם, למשול ומשל רב ליישר הדורים, ומקלות יפריס, קרן הדת להריס, עד יעמוד הכהן לאורים ולחומים, ויבן מקדשו כמו רומים, בראשם הריס:

סדרי משנה.

באות ו' הבאתי דברי הסמ"ק ס"ק (דף ק"י ע"ב) והנה לעיל מס ח"ל רצח ולטעמיך הא דתניא מעשבו ולא הגזול ה"ד אילימא דגזל עמרה ועבדיה ומעשב מי אימא לימד ס"מ ל"ק אלא דגזל ומעשב דחבריה ופרש"י גזה"כ הוא להוליא את המעשב הגזול שאימו נעשה אחיט לטעון שדה ובתוס' שם המתו ומכ"מ דמוכח דגם עוה"ש שאימו שלו ומעמת (ועי"ש שהביאו ומתו"כ דמיירי עלה פלוגתא דר"ש ורבנן ובמהרש"א שם אמנ שכוונו למעשה דטהרות ותמה ועי' מהד"ש שם ובפ"י כי מלאת זה בתו"כ ולא הביא (מדברי המהרש"א) ובפ"י תמה שלא הקשו בסמ"ק מהך דמעמת דיאוש קומה ומה"ת וכי דלפרש"י ל"ל קלא כיון דמעבדת ל"ש לחלק בזמעשב הזה בין שלו לאימו שלו אלא דבזה"כ הוא מ"ש ל"ל לאו דיאוש קומה תלית מילתא (ועי' לח"מ פ"ג ומה גזילה ה"ל) ובכר הרגיש בזה בסמע"ק ס"ק סוכב הרב המאירי וכי בכל הענין מעמעבו ולא הגזול שם בשם הרב המאירי וכי בכל הענין מעמעבו אם לא בגע בגופו ובמל"מ פכ"ד מה' כלים ה"ז הענין והרחיב הדברים וכי דס"ל להרמב"ם דלא מיירי בכתוב רק בגב מי גזלן אבל היכי דלא נגבו ולא גזלו ומעמת לא שאימו שלו לפי שאין אדם מקפיד על דריסת כלי וחציני כשלו עיי"ש והנה ומדברי הכ"מ שם לא כלה כן שכ' להדיא אין אדם מעמת במדרס מעשב מי מרכב שאין שלו שנאמר ומגע במעשבו (בקרא כתיב ואיש אשר יגע במעשבו ומה מעעטין ולא הגזול ערמ"י ס"ק שם וכ"ה בתו"כ ומ"ש ס"ג קל"ג ולהלן דכתיב בשה כדה וכל המגע במעשבה דרשו בתו"כ הניחוד ליפיבה דהו"ל דבדה תורה מצ מעמעת את בועלה עי' תוס"ע שם ולעיל קכ"ח ובתו"כ שם שנזק לגל הר"ע שיגרת לישמעאל נקט וכוונתו על מקרא ואיש אשר יגע במעשבו ה"פ) לגל לבדלין הדברים דעיקר ומעמת במעשבו רק לגבל וגזלן ובגוף דברי המל"מ שלו כבר קדמו בתוס' ריי"ד ס"ק שם וכי כן להדיא בתו"כ ומעמת ומעשב שאימו שלו גזירת מלך הוא שמגזול לא יעמת מידי דהוי אמכוכה דפליגי ר"ש ורבנן בפי הימן וקי"ל כרבנן דאלס יולא ר"ח בקונטרס על מניינו ולך למעט מוכה גזלה ה"ל תעפ"י מעמעת ומעשב חציו לגל הגזול אינו ומעמת עכ"ל ויש להעתיס הדברים דהרי בפרק כל כתבי (דף קכ"ח ע"ב) אייתי להו פוריתא ופרש"י ומעות ליפא עליהן (ועי' תרגום שה"ש פ' ע"ז ורש"י ומ"א שם) ובתוס' ד"ק (דף י"ד ע"ב) ד"ה כגון דקחם ספסל עמוי לכך והוא שאול לכל הבא ומלוי ליפא עלי וקרע ומעשב ומעמת רק גזול כמו בקוכה ועכ"ס בגעים פ"ג ע"ש ורש"י שם המתנו ונקרי בדקדוקו ור"ל ועמ"ש שבת (דף פ"ד) ומה שדרשו ומהך קרע ומעשב ומתו"כ ד"ה ומפך מפך דאתי לאפוקי טומאת כלילה ותמוה ורש"י מוכה (דף כ' ע"א) ד"ה והתנן ועי' בתוי"ט ותוס' ר"ש שם ובסטמ"ק ס"ק (דף כ"ה) ור"ל בזה

והנה בנוקבא פי תולדות והקס רבקה את בגדי עשו החמודות ותלבש את יעקב פרש"י ומדר"ר שעשו לקחן ממירוד והקשה בנחל קדומים שם דלית לבשן יעקב והא בגדי ע"ה מדרש לפרושים ורחיתי כדפרי בוע"ח בשם הגאון מבערזאן כיון שנזל מותם ממירוד לא בעומאה ובמחב"ת זה ליתא דהא כל עיקר הטעם בגזל ומשום דהעלים מיכה מחילקים והרי ובוחר במירוד בפי ס"ה שם שמקודש הרגו למירוד ותמ"כ לקח הבגדים ועי' תיב"ע ופדר"א פי כ"ד וכן הוא בזוה"ק פי תולדות דף קמ"ג ע"ב דעשו נפק לחקלא ואתא בי קרצא במירוד לקטל לי' ונקיב חלין לבושיה ואכיה ובכה"ג ודלי קנפס והוו כשלו ובכחלת בציונין מ"ע ק' כי דבגדים חלו היו בגדי כהונה (ועי' זוה"ק פי בא דף ל"ט ע"ב) והיו מתקנין ומתחרכין לפי ונדת חלוצתן והרי כשיבוי ונעשה חלא דיל"ל דזה לא הוי ס"מ כיון שנעשה עפ"י כח ותולש בעיקר קושית הנחי"ק יל' דהרי הא דבגדי ע"ה מדרש לפרושין הוא רק מדרבנן מגזירה שמא תסיטם לשתו כדה עתוקי חולין (דף ל"ה ע"ב) ד"ה שמא ותוקי מגיגה (דף י"ט ע"ב) ד"ה בגדי ובר"ח עהרות פ"ז מ"ו ועשו לא הי' לו חז כשיס רק מצות כצען ועכו"ם חיבו ומעומא טומאת כדה מה"ת חלא מדיק מדבריהם פ"ב ומטומאת מו"מ ובלח"ה הא הי' דיבס כעכו"ס ועי' בפ"ד וגם הא בזבים ומלוערים לף ביכרחל לא היו מטומאים קודם מתן תורה ויש לפקפק בזה:

ובעמדי בזה רחיתי להעיר בדברי הר"ן בדריס (דף ז' ע"ב) שכי ולימא למיימר שהיו מלוערין דהא כתיב בקרא כל יכרחל (ועי' מהרי"ט ברחשונות סי' ח' והגהת ונח"ח שם ובשניות ד"ד סי' כ"ו) ולימא למיימר שנתרפאו בנתן תורה דהא חזרו למומן בנעשה הטגל ובהגר"ל חיות שם תמם דהרי קי"ל דמלוערע לפני הדיבור ולימא מי' בזן טומאה לענפי' שם' קודם שנתמרה פי בגעים והניח ומדברי חי"ל דעל שתמרו חלה חלניך לקו בלרעת שכחוב ויפלחו מן המחנה וכיון שהי' לריכין טילוח ודאי היו מטומאין עי"ש ועש"ם כזה (דף מ"ב ע"ב) ח"ד לף גמריכן מסיפי דחידוש הוא דהא זבין ומלוערים דחמירי ממרה פרשת טומאת וטילוח טומאים מ"מ רחוי להחמיר בזבן יותר מבפולטת ובתוס' הרח"ש שם כי דהא זבין ומלוערין דחמירי פי שעתיד להחמיר עליהן עי"ש ובדב"ש בחדושיו לבדה שם לחלק יל' בין בגע לבגע וכי דמלוערין בכל הגוף ודלי כתרפאתו בוזבן דולפל שכתרפאתו לא היו רחוין לקבל תורה דכתיב כלך יפה רעיתי עי"ש ולא נרחה כן מפסטות דברי הש"ס ברכות (דף כ"ב) הזבין והמלוערים (ובתוספתא פ"ב ובירושלמי פ"ג ה"ד הניכרין זבים וחבות כדות ויולדות ועטוש"ע חו"מ סי' פ"ח) מותרים לקדות בתורה ופרש"י דכל הטומאים מותרים בתורה שלף הן יכולין להיות בתיהם ובהרת ועי' שבת (דף פ"ו ע"ב) תוס' ד"ה ומין ועי' במד"ר בפא פ"ג שם עד שחטאו בעגל ועשו בהם זבים ומלוערים כמ"ש ורחץ בשרו במים וטמא לקדות הוא ובכתיב ובלרוע כוי ורחלו יכי פרוע ועל מותה שעה יהוא מומר ויטלחו מן המחנה כל לרוע וכל זב (דטומחה וטילוח טרוס כעכו"ם) חבל לפני ה"ק כולך יפה רעיתי ועי' בתכחומות שם ופי' בו ובדעת זקנים פי שמות ובפיוק בירושלמי בדרים פ"ט ה"ב ד"ה וכי ובר"ר בבח"ק פי תזריע שהחריך בקושיא זו על הר"ן בבדרים שם ועי' בפירוש ריב"ח עה"ת פי בהעלותך ע"פ לשר בלשתו מרחם חמו (ועי' תיב"ע שם ובנק"ח החרכתי) מטה"ק עירוכין ד"ז וחכ"מ) מ"ש כי הכגע היולא מן הבגוף חין לו טהרה עולמית חה תמוה דמשמה עדוכה הוא בגעים פ"ז מ"ח חלו בסרות טהורות בקבן ומולד דסי' הכגע עד שלא טולד ועי' פ"ו מ"ח שם ובר"מ"ש פ"ו מה' טומ"ל ה"ח וה"ד ועכ"ל דכוותה היכא דהכגע בח עם יליחתו מרחם תיכף ומתוס' עה"ת שם ול"ע ולכחורה ניחך קרח בקרב כל יכרחל (דבריס י"ח) לפי מ"ש רש"י דכ"מ שהי' לחד ומהם בורח הי' החרן בבקט ומחמתו וכו' חין רח"י שהיו חמיד בקרב המחנה וגם לפמ"ש ותם כל היקום חלה בהגליהם בקרב כל יכרחל דבקלי על ומומו של חדם ב"כ ח"ר ועי' חוס"ח שם ועי' ירושלמי בכתדרין פי"ו ה"ח חלח דגם מקרח (במדבר ט"ז) ויקס ממה וילך חל דתן ואבירם וחחי שכטה וחהלו ומחן ונטחה כרחה דהיו בקרב ומחנה יכרחל ועש"ם ברכות (דף ס"ג ע"ב) וחד"ח שם ובפכהדרין (דף ק"י ע"ח) ועי' בחזקוני פי חמות שכי דהרי בנוחנה יכרחל היו כדכתיב הטלו מבניך לעסכן דתן ואבירם ועי' בחבן עזרח שם וי"ל ובגב תעיר מ"ם בחוס' ומבירים (דף מ"ה) ד"ה על לענין עיירות המוקפות חומה דמשמלחין מלוערין ומשם דבטלה קדושת חומה ובהגרש"ם עכ"ש חין משמלחין ומשם דבטלה קדושת חומה ובהגרש"ם כי מזה דבר חדש וגם בנוחנת חיכוך מ"ע קע"ח כתב שלח מכר זה בשום ומקום ובמחב"ת ליסתניט להו שכן כתב להדיח תרין פ"ק דעגילה ד"ה חבל והביחו גם בב"ח ח"ח פי תרפ"ח ועי' בש"ע שם (ומ"ש בהגרב"ש לענין ומבר עי' בהפלחה הבדמ"ח פי מגילה שם) ובחוס' מגילה (דף ג' ע"ב) ד"ה כרך ובהגהת חת"ס שם העיר מדברי הר"ן חלו וקדמו הפני יהושע שם במקומו וכי שלח מליכו שום חולק ע"ד הר"ן רק מ"ש בחי"ז דברלה דהחוס' לח ס"ל כהר"ן ל"ש מחוס' כתובות שהבחתי שכי להדיח כן וגם בחלי"מ פ"ז מה' בב"ח ה"ג הביח דברי חוס' חלו להלכה ומ"ש בטו"ח שם לענין רוב עי' בר"ן שם ופר"ח פי' תרפ"ח ובחלי"מ פ"ח מה' מגילה ה"ח ובשעט"מ שפ"ח שם ודברי הפרמ"ג פי' תרפ"ח ומפ"ז ס"ק ח' ל"ע ועי' מהרי"ט בשניות ד"ד פי' ל"ז שם ובתשו' פאר הדור להרמב"ם פי' ק"ם ועש"ם עירוכין דף ל"ג ומ"ש בהגרל"ש ע"ד התוס' ד"ה חלא לוח חוונה עי' תוס' חולין (דף ק"ם ע"ח) ד"ה חעש"י ותכמ"ל בזה:

ובש"ם ב"ק שם חון נון העילבח הביחו בתוס' דחק דמ"ל קילוע מ"מ חם חמיד עלי לקולבה

מהורה עד שיקליענה והוא מש"ס זבחים (דף ל"ד ע"ח) וענין מפני שם אות ג' ליין שכן פסק הרמב"ם פכ"ד מהלכות מ"ה ובפיהמ"ש לפרקין ואמרינן לה דק מכלל מעשה לך שלא נגמרה מלאכתה ומאחר"ם לה דק דאין כאן שום פלוגתא דבכה"ג דחשיב עלי' לקולעה כ"ע מודו דטהורה עד שיקליענה וז"פ ובדור:

ג) **באות** ג' כתבתי בענין רוצח דחב"מ ורחיתי כעת בפ' יד יהודה י"ד ס' כ"ה הגיה מש"ס הרשב"א לענין שחיטה דהוי רוב החב"מ ועז כתב דבמתח כתבו התוס' בכורות (דף כ') דנחדש לן חש"ב תלוי במעשה וה ליתא לתוס' בכורות שם לה כתבו רק לענין חסרים דחב"מ דחדש לה"מ (דף ק"ט) כיון דמילתא הוא שחדש נזקק לשמוע ועי' במעדני י"ט בכורות רפ"ג אות ג' וחש"ק תה"ע ס' ע"ג אלא דבמלה"ר אות רוב דחב"מ כי מדברי התוס' דדבר שבות אלו ל"ת חב"מ ומזה העלה דזמות דלא שכיח הוי חב"מ ובחסרי ל"ת חב"מ ומש תה"ע ס' ק' דרך ג' נהיג ז' כי לף בזמות ל"ת חב"מ וכבר דבר בזה הפני יהושע כהודות (דף כ"ג) ד"ה ומן דמחבי וכ' בזה"ל כבר העלית בתשובה דהיינו דוקא בחסרים דחיש ואחשו שהוא אלו מש"כ בזיעת זמות ודלי' מקרי רוצח דחב"מ ועי' בקי"ע ס' ע"ט סם ועי' פ"י חולין (דף ג') דלכך לה ס"ל לרבינא דמחסרים דלבישתו חיזל דס"ל דרוצח דחב"מ לה הוי רוצח ועי' תענית כוף יזמות סם אלא דבפלתי ס' ח' ס"ק ז' כי ללא הוי רוצח דחב"מ ועי' עוז תה"ע ס' ד' ויו"ד ס' ק"ט ס"ק כ"ד וביכח לדם ס' כ"ט ויד מברהם סם ותשו' שבות יעקב ח"ב ס' ע"א ומ"ב קונח י"ד ס' קכ"ו ועי' בעל העתור ומלחמות קידושין (דף פ') ועי' בינת ורדים להפרמ"ג כלל ס"ל ס"ק ג' ותפו' בית מפרים תה"ע ס' י"ל וקלרתי:

ג) **באות** ה' הבאתי דבזר חין חילוק ואף אם לכל תרומה עומלה הוא בניחה והכה בתשבה עירובין (דף ל"ה) כתבלבל הון לחכום כו' תרומה ובטומלת פירש רבינו יהונתן בריש"ף סם שהרי ים גו ליקור ומ"ח בחכילתה דקלי עלי' בניחה ואפי' יה"ר כהן טועל (בדפוס ש"ס ווילנא כרסם כלן שמי כקודוש וזה ע"ק כי הכל דבור אחד עם ואמרינן) ואמרינן פרט לזו שמחוללת ועומדת אף"ה יהי דמיעטה התורה ממיתה אבל לקיוח לקיוח ובהגהת הגחון בעל קרני רחם שם כתב דחין לזה בחור כלל דהרי בתרומה טומלת ליכח מיתה אלא בטועל שחכל תרומה טהורה ואכיח בל"ע ובמחכ"ח לישחמיטתה מ"ש דרק בכהן דיש חילוק בין תרומה טהורה לטומלת לו אמרינן דטומלת הוי מחוללת ועומדת אבל בזר דטומלת אוסיר אוש אלא חין חילוק ואף בטומלת מיית מיתה וחו ג"כ סיעת הרי כלן וז"ש דבזר ליכח מיתה בתרומה טומלת ואפילו אם כהן טועל דבדידי' ליכח מיתה כמ"ש בקהדרין דק"ג דמחוללת ועומדת בק"פ לקיוח ליכח ובהגהת פעולת אליר שם הקשה ג"כ מדברי הרמב"ם פ"ז מהרומות ס"ג דבכהן שחכל ת"ט חינו מיתה ובמח"כ בעלם ממנו דברי הר"מ פ"ו הלכה ו שם דזר שחכל בין תרומה טהורה בין טומלת מיית מיתה ועי' בירושלמי כזבים שהשתי בפרקין פרט לזה שם ובפני' ליכח ליכא ליישב דברי הר"מ ועי' בקרבן העדה ובמשנת חיים ופרמ"ש שם ובמנחת יהודה

הטעם ומסום דניו"ט ליכת רק לאו ומשו"כ בשבת דהוי לימור מקילה ועש"ו (לף ד' ע"ג סס) ד"ה דגזרו העולכות גזרה ויש"כ קוד העיבור ותעבדו כמי חד יוצא ותאכלו חוץ בשבת ומסתע דלא חשו בשבת מסום קלקול כל המועדים רק מסום חוצ"פ דהוי לימור כרת דיוה"כ תניד חדא יוצא הוא ו"ל ועי' בפלתי פרי ס' ק"ח שהבחתי שהקשה דלפ"ז יודע הזמן שבתגייר רק דהשפק בלילה זמן בשתעה הפרה למה לה ומוקמינן הפרה בחזקת חיים והשתא בשתעה כמו בגביות דלמוקמינן השתא בכורפה ע"י"ש (ועתו"ס ב"ק לף מ"ו ע"ג ד"ה עידע ידעי ועי' גליון רש"ל יו"ד ס' ס"ג סעי' ג' ויש לחלק בין הכוסתים) וכזה יש לעורר מה דבשלת הגר לף דיש להגר חזקת הגוף דהשתא כתגייר ג"ע קשיקו להחמיר ומסום דלימורת הוא והרי בגביות מוקמינן בשמה חזקת הגוף דכשרה היתה בשעת חליבה כמו בשעת לידה דג"כ מלתא לימורת ומה עוכח לכשורה דבשלמ"ל דשחני חלב לימור מיתה הוא חלת ד"ל דבדבר דלת ילפינן ונקרא רק מפרשת דלת מחזקינן לימורת ודלמ"ל לחלק בין לימור לאו לכרת וכו"ש בחדושי והרי"ט קידושין (לף י"ד) ד"ה ותהא ח"ת (ועי' כו"פ בתפת"י בקה"ש סעי' י"ט עי"ש) ובלח"ה י"ל דחלב שחי כגר חזקת הגוף של הגר דהשתא כתגייר יש חזקת הגוף בשעת חליבה כשלמ"ה התחוה לה היתה עיקר ומוקמינן לחזקת דעיקרא דלת כשתכית והשתא בשעית עיקר (לף ד"ט ע"ב הרי בשפה ליה עיקר בשעת חליבה) ומשו"כ בגביות ליכא חזקה הנתבגדת לחזקת הגוף ומוגלח ל"ק גם קושית הפלתי דלת ומוקמינן הפרה לחזקתה והשתא כשתגייר כיון דיש חזקה הנתבגדת חזקת הגר דהשתא כתגייר חלת דמ"ע יקשה גם גבי חלב דגר דחלינן לחומרא בוקי חזקת הגוף קושת נגד חזקת הגוף של הגר ותוקי ומוגלח בחזקת גר"י חלת י"ל דבשבו"ס ליכא חזקת ומוגן ועי' מהרי"ע חלגזי הלכות בכורות פ"ג חות ט' ד"ה גרסינן ג"ם בתוכה ובלח"ה י"ל דבחלב ליכא חזקת הגוף כלל ומיהו כל היכי דליתא בי גזל דרחמנא ליתא ועי' בתפת"י על ומביות פיתה פ"ד ומשה י"ח בחדושים שם ג"ם לשבין רוב וקרוב וכל דבריו שם תיכה ומחוורים להמעיין בשורשי חולין שהבחתי ועי' בהגרש"ם חולין קל"ח שם ובשבין רוב וקרוב עי' בש"ם שמעתא ד' פ"ב דקורבן הוי כמו חזקה וח"כ כיון דקמה בחזקת חיוב ואיכא ג"כ קורבן כמ"ש המרדכי דחלב עכיית קרוב לחור הוי כמתי חזקות דעדיפה מרוב ושוב לא חלינן בח"ר לסיעת הריב"ש הובא בכו"ע שם ס' ג' ועי' פלתי שו' ס' ס"ג ובשולל ומשיב מהד"ת ח"ח ס' י"ט וח"ב ס' פ"ב ובדעת קדושים ס' ו חות ה' ובגדה"ק שם ובכללו כלל ג' ועי' ב"ב (לף כ"ג סס) והגהת חמ"ק ומשל"ת יו"ד ס' קמ"ט ס"ק כ"ז וס"ק מ' ופת"ש ביו"ד דפוס ווילנא ס' ע"ו ס"ק י"ד וי"ל ובעיקר ענין קפק עכיית יש להעיר ממ"ש ע"ז (לף י"ז ע"ב) בתחב"ת דחמר מעות של טוריס כתחלפו לי בפעות של לדקה ועכ"ס שם בל"ת וסוס' שם ד"ה מעות ולף י"ח בתמ"י שם ועי' מהרי"ע חלגזי פ"ח דבכורות חות ע"ה ועי' בוי"ז חות ס' תקס"ג ס"ק מ' והגהת מקו"ח שם ותכמ"ל:

ס) **באות** י"ג הבחתי דברי התוס' בפתיס (לף מ"ג) דלקולא וחומרא לחומרא ומקשינן והכה הפרמ"ג בתו"ח בפתיתה כוללת ח"ת חות י"ד כי דהוה הפעם דמפקה לריך להחמיר אבל לא לפשפ לף ולקוס ורבים מהאחרונים תמהו עליו ומקדושין (לף ס"ח ע"ח) לחומרא ומקשינן ופרפ"י וסוס' שם דלחומרא לפשות הולד ומחר וסס הוא ומתורת ודאי דרך ננהר ודאי לא יבא בקהל ד' וכן ומ"ש יבמות (לף מ' ע"ח) וסוס' (לף כ"ט ע"ח שם) ד"ה דומיא ולולם הבמ"ג בפ"כ בקה"ד שם ליו לפי גכת הטעם ומסום דניו"ט ליכת רק לאו ומשו"כ בשבת דהוי לימור מקילה ועש"ו (לף ד' ע"ג סס) ד"ה דגזרו העולכות גזרה ויש"כ קוד העיבור ותעבדו כמי חד יוצא ותאכלו חוץ בשבת ומסתע דלא חשו בשבת מסום קלקול כל המועדים רק מסום חוצ"פ דהוי לימור כרת דיוה"כ תניד חדא יוצא הוא ו"ל ועי' בפלתי פרי ס' ק"ח שהבחתי שהקשה דלפ"ז יודע הזמן שבתגייר רק דהשפק בלילה זמן בשתעה הפרה למה לה ומוקמינן הפרה בחזקת חיים והשתא בשתעה כמו בגביות דלמוקמינן השתא בכורפה ע"י"ש (ועתו"ס ב"ק לף מ"ו ע"ג ד"ה עידע ידעי ועי' גליון רש"ל יו"ד ס' ס"ג סעי' ג' ויש לחלק בין הכוסתים) וכזה יש לעורר מה דבשלת הגר לף דיש להגר חזקת הגוף דהשתא כתגייר ג"ע קשיקו להחמיר ומסום דלימורת הוא והרי בגביות מוקמינן בשמה חזקת הגוף דכשרה היתה בשעת חליבה כמו בשעת לידה דג"כ מלתא לימורת ומה עוכח לכשורה דבשלמ"ל דשחני חלב לימור מיתה הוא חלת ד"ל דבדבר דלת ילפינן ונקרא רק מפרשת דלת מחזקינן לימורת ודלמ"ל לחלק בין לימור לאו לכרת וכו"ש בחדושי והרי"ט קידושין (לף י"ד) ד"ה ותהא ח"ת (ועי' כו"פ בתפת"י בקה"ש סעי' י"ט עי"ש) ובלח"ה י"ל דחלב שחי כגר חזקת הגוף של הגר דהשתא כתגייר יש חזקת הגוף

ומוקי לה בכוי דברים בפ״ע ובכה״ג דוקא הוא מדרבנן ע״ש ומנחכת״ה דבריו לע״ג דהכי כתבו התוס׳ ביומא שם ד״ה כוי ברים בפ״ע דהתי ברים בפ״ע היינו שלימו בפק חיה או בהמה לא כהך דמ״ר יוכי בחולין כוי ברים בפ״ע ולא הכריעו בו מכנים שם אין חיה או בהמה וכ״כ בתו״י שם ד״ה קבר ובכריתות (דף כ״ח ע״ב) ד״ה בוי (והא שבייעו התוס׳ שם דשם הוי בפק חיה או בהמה לא לריך לשלוך קרא לשלור בני ברים בפ״ע היינו דלימוד ערוך הוא בשייס שם) ועי׳ תוס׳ יבמות (דף פ״ג ע״ב) ד״ה ברים אלא דפשטות דברי השייס ביומא שם אי מקום הא לא אירא בקברי כוי ברים בפ״ע היינו דאין בו בפק וכ״ק מילטריך קרא לאחוויי בפיקא ודאית בפרייח הוא רק והא דאמרי אלימא דר״ל דקרא אמכוכתא בעלמא וחכ כוי מדרבנן אלמא דקרי״ח לקולא אבל לכפי מה דדחי דניירי בכוי דברים בפ״ע אין רא׳ ועי׳ מהרי״ט שהנחתי ולפ״ז יש מקום לדברי החוו״ד דלפי מה דאמרי דחלב כוי מדרבנן וניירי בכוי בפק חיה או בהמה ולא בכוי דברים בפ״ע שפיר ״ל דהקוג״א חזי אלימא דר׳ אלינזר דס״ל לעניו חוש״ע דשם ולא מקלת שם ואוכם לעניו חלב ע״כ מיירי בתים הנח על הכלים דבלבי הנח על התייסה גם לר״ח חלבו לאור ועש״ם חולין (דף פ׳ שם) ועי׳ תוס׳ קידושין דף ג׳ ע״א ד״ה ולא לחיה (ומ״ש בשה״ד דמיירי בכוי הנח ותים ובלים ל״ע כיון דשוה להיה היינו לעניו כיפוי ומ״ש מיירי בלבי הנח על התייסה ואלימא דרבנן וערש״י חולין שם ד״ה לא ומשנ״ת ומהרש״ל והגרש״ם קידושין שם) בגמרא ובתוס׳ (דף ע״ט ע״ב שם) ד״ה עייל כי דלר׳ יוחנן בתיים הנח על הכלים אף דלר״ח לא תמריך שם ואפילו מקלת שם מ״מ אתי חלב דרבי קרא כל חלב לרבות כוי וה״ש ובלב אריה שם תמה בתמה מסוגיא דיומא שם דלר״י ע״כ מיירי בכוי שהוא ברים בפ״ע ולא בכוי הנח מבשה וחיה דמיירי בי״ח אלא דלר״ל דמיירי בכוי בפק חיה או בהמה ע״כ קרא אמכוכתא בעלמא ועי׳ פרמ״ג יו״ד סי׳ פי שפ״ד ס״ק ד׳ מ״ש מדברי הפלתי שם שאם חיה דחלבה מותר ובלב אלי׳ שם תמה עליו גם מ״ש הפרמ״ג לעיל שם וכן הכולל מאחיו חיה וחמו בהמה וחמו בפק לא ודאי הגיה כל״ת שם דל״ל מאחיו בהמה וחמו חיה דבאחמו בהמה ליכא בפק כלל לגזרא אחם ודאי חולין שם (כמ״ש הפרמ״ג שם ועי׳ שפ״ד סי׳ ס״ד ס״ק מ׳ ועי׳ מ״ח מ״ע קונ״ז ד״ה והכה) ותוכם ״ל דמ״ש וכן קלי מלבעיל לעניו כסוי וה״כ הוי בפק אמא חולין לגזרא אחא ח״פ (ומ״ש הפרמ״ג שם לעניו רחמים ותוס׳ זבחים דף ק״ט ול״ל ק״ג ע״ב ד״ה מורזילא עי׳ עג״א סי׳ תקפ״א ס״ק ג׳ ופרמ״ג ומהם שם) לחל החלב ודאי לאור ועש״ם חולין (דף קל״ב ע״א) ותוס׳ חולין (דף כ״ח ע״א) ד״ה מכאן כי עכין חדם דהך מי חולין לגזרא אחא אר לא הייכו גמילתא דקרי כל אד אחלי בפשיה אבל היכי אחר ואד אחי לכ״ע חולין לגזרא אחא וא״כ אחלב ודאי תולין לגזרא אחא אלא דבתוס׳ זבחים (דף פי ע״ב) ד״ה אלא כתבו דחילוק זה ל״ע חולין (דף ס״ט ע״א) ואין למהם לגזרא. (ומ״ש בהגהות אלפ״ר שם ומלה״ר ע׳ אות י״ח כבר רמז לזה הרש״ל בתקומו עי״ש) וגם ״ל דזה אלו בפיקור זר״ז גורס דר״ת ס״ל דזה״נ אקור ועי׳ מהרי״ט בחולין (דף כ״ח) שם ועי׳ שואל ומשיב מהדורא רביעאה ח״א סי׳ כ״ח ומ״ש לתמוה עמ״ש הגור ביו״ד סי׳ ס״א דהרש״ם מייירי בכוי הנח מתים ולבים דהיכי מתעברת בפ״ק דבכורות בפק כריש״ל דאין חיה מתעברת מבהמה וכ׳ שאות פליאה גדולה ולא מלא מי שהרגיש בזה ואכתי לי מבמיל דברי הרש״ם פ׳ חולין ס״ד ג׳ ע״ש בתוכחת״ה בעלם ממנו שכבר הרגיש בזה בכל דבריו שם בתוכחת״ה אלגאי פ״ק דבכורות אות יו״ד וכבר קדמו בזה בתוכחת״ה בעלמא ועי׳ מהרי״ט אלגזי בבכורות פ״ק אות י״ל ד״ה ואוכם ועי׳ בשואלת ומשיב תנינא ח״ב סי׳ כ״ח ומ״ש לתמוה עמ״ש הטור יו״ד סי׳ פ׳ שפ״ד שם ס״ק ד׳ מ״ש בכוי דבהלטוף עוד בפק הוי ס״ם ולא הוי חסרון יהועה (ועי׳ ש״ך יו״ד סי׳ כ״ג ס״ק ע״ז וכו״ב קמא יו״ד סי׳ כ״ה ובהגה״ש סי׳ ל״ח שע״ג לא הבית מזה) כיון דהשפק לכל עולם ואוכם בפלתי בבש״ם שהבאתי כ׳ לדוקא כוי הנח ותים ולבי בפק גמור הוא ומשמ״כ בכוי אלא הכריעו בו מכנים לא הוי בפק וכבר דבר בזה הב״ח יו״ד סי׳ ס״ל ד״ה ובענין וכ׳ דכוי בפק חיה או בהמה ש״מ דהוי בפק מחסרון מכנה מפרים ומותן לכהן לאחת ידש״ם ומשמ״כ בכוי אלבי הנח על התייסה דמשפקא לן מי חוסקין לגזרא אחא ועי׳ מהרי״ט אלגזי בבכורות פ״ק אות י״ל ד״ה ואוכם ועי׳ בשואלת ומשיב תנינא ח״ב סי׳ כ״ח ומ״ש לתמוה עמ״ש הרש״ם בחולין פ״ה ס׳ ג׳ שם שהעתה בשו״ת ומכיח בל״ע עי״ש אלא דמ״ש בשעה״מ שם ע״ד התוס׳ חולין דע״ע שהקשו דהא לא פטר ר״ח אלא ממתנות וכיוצ אבל הא דאמרי רבנן דהלבו אסור לא פלוג והעה השעה״מ בשוקבר שם דהרי מפורש יולא בש״ם כריתות (דף י״ז ע״ב) דרי אלינזר כוי חייבין על אלבו אשם אלו ולפ״ז יקשה ג״כ עש״ם רש״י ותוס׳ בחולין דרי אלינזר לית לי׳ דכוי בפק חיה או בהמה ובכריתות (דף י״ז שם) דל״ר אלינזר דכוי חייבין על אלבו אשם אלו פרש״י כוי בפק חיה או בהמה ואוכם (דף י״ח ע״ח שם) ד״ה בתו כי דהך דכוי שם גרסינן ר׳ אלעזר ולא ר׳ אלינזר (ובש״ל להגהות אלבוש יו״ד ח״ח סי׳ ל״ד אות ט׳ הקשה קושית גדולה שהך דכוי דדילמא מייירי בלבי הנח על התייסה ור׳ אלינזר לטיעתו בחולין שם ובאוכם דאיסתניעתיה דברי התוס׳ שם דשכוי שם גרסינן ר׳ אלעזר ובכל דבריו שם ״ל) ומשלתי כן להדיא בירושלמי יבמות פ״ד ה״ג דהגירסא ר׳ אלעזר ובשיורי קרבן שם כתב דכיון שלא אלינזר אלא אלעזר לא הוי בפק חיה או בהמה שוב אין לבפק מיעוט אכם ויבדר ועי׳ פרמ״ג יו״ד סי׳ פ׳ שפ״ד שם ס״ק ד׳ מ״ש בכוי דבהלטוף עוד בפק הוי ס״ם ולא הוי חסרון יבועה (ועי׳ ש״ך יו״ד סי׳ כ״ג ס״ק ע״ז וכו״ב קמא יו״ד סי׳ כ״ה ובהגה״ש סי׳ ל״ח שע״ג לא הבית מזה) כיון דהשפק לכל עולם ואוכם בפלתי בבש״ם שהבאתי כ׳ לדוקא כוי הנח ותים ולבי בפק גמור הוא ומשמ״כ בכוי ש

ואנב מעיר ע"ם הצ"ה יו"ד ס' ס"ת ד"ה וועכדין לחומו דמ"ם ר"ל ועלחוך כלומר ומסתיימא לך הכא כן מפורש בגמ"י יצמות (דף מ' ע"ב) ד"ה מפיקלא ובגמ"י ותום' קכתדרין (דף מ' ע"ח) ד"ה מפיקלא ובהגהצ"ה הגיה בגמ"י ומחוך מכאך וערכ"י חולין (דף קכ"ג ע"ב) שם מחוך ומחזק ועי' בערוך ערך לן ושם כי עוד פירוש אחי מיקרך שלא חזכיר שמו לעולם גם ע"ם הצ"ה ומדברי התוס' שם דף פ' לענין שחים ושלם שכאות ע"י בשעדי יו"ט גרלי"ם חולין פ"י ס' ה' לות פ' ועי' בהגרי"ב בתוס' שצת שם ובקוכה (דף ג' ע"ב) בתוס' ד"ה עד וקדמו ככל בקיאותו שם בעולי"ם פ"ח ועי' לולב ס"ו ופלא שלא הזכירו דצישולצי פיאה פ"ח הלכה ה' ליתא עצח כאן חבריה שם ריב"ל שצת לחת גם ע"ם הצ"ה לעיל שם בלוים שהוא ומסום דמקפקא לן אי לקרי עם ע' בעולי"ם פ"ע ועי' בכוריים ס"ח שדחה זה ודברי קתונים ובילחים הפרמ"ג יו"ד ס' ס"ל שפ"ד שק"ק י"ב ועי' פני"ג שם ע"ם לענין חלל ובי"ד לברסם שכיגו מהולי"ם ובחות ל"ר ועשם ועי' ע"ם הגולי"ם בדרך מלותיך ח"ג ובצי"ל יו"ד ח"ל ס' פ' ומכי"ח ע"ע תק"ו ועי' בהריטי"ל בכחורות פ"ד ופ"ח שם ולחכמי"ל בזה :

באות ח) י"ג שם הבחתי דברי התוס' יומא (דף ע"ד) ד"ה לעריך קרא לרבוי בפיקא שהקשו מעלתי בזיר בפפק בהרת קדמה בפפק שער לבן קודש עיהור וילף לה מקרא לטהרו או לעוותו דפתח הכתוב בטהרה תחילה ולא פריך מלעריך קרא לחתויי בפיקא ומהרי"ע תירץ דמעלתי היכי דקרא אתי להקל שפיר מלעריך קרא כיון דלי לאו קרא הוא"ל קד"ח לחומרא ומ"ח ובפפק בהרת לקולא הוא לעטר הכגע ונחוות בחום' בהדרין (דף פ"ו) ד"ה ומשי"ל כחבו דחדרבה דעומחה הוי קולא וכ"מ שם בגע בככר של תרומה וקידש בו אח החלה דלי טומא הוא אין בו שי"פ ולימה מקודשת ולי עיהור הוא יש בו שי"פ ומקודשת חלא דמשי"פ בהכות (דף ק"ג ע"ב) בשלמא הוא ועיהור ושם ועומחין לחומרא ומשמע בפשיעות דלטומא הוי לחומרא ועי' הגחת מלי"ם פ"ג מה' עו"ל ה"ט פ"ם מדברי התי"ע ובחמת סחוי"ם בבית הדנצ"ם פ"ד מה' מעירים והרי הר"ן שם שלא מפרש כחום' שם ד"ה בפלוגתא דר' כפרש"י בקכתדרין שם שלדברי שחומר עיהור מוחר להכנס במקדש לחכול קדשים ועי' לח"מ שם ד"ה שם חבל שכ' בדברי הר"מ דכ"מ לקידושין והרי הר"מ כלל זה בדבר שחייבין על זדונו כרת ולהלן שם ומוסם דבריס המביאים לידי כרת וחש"י הולך בקונד בענין זה ותולם נוף דברי החום' ל"ש דגם שם טומת הכסר הוא בו שי"פ מקודשת ומפקר שמא שם פרועה נמדי וכסר הוי דבר המחקיים ולדעת הרמצ"ם פ"ד ממיחות ה"ט שלי"ת הוא ומלחתי בדומם לליון דרוש ד' שהרגים בזה ועי' חוס' קידושין (דף ג') ד"ה צ"ם חמרי בדיכר שכחבו דבנסי עדיות חכי לה גבי מקולי ב"ם וחומרי ב"ה ומלי"ב דלי קבלה קדושין מחחר שהוא בן ב"ם לחומרא מיהו לאו להכי מחסיל וחוסס הפ"י דשם על כרחך לענין קבלה קדושין מחחר לישבאל ולישבאל לענין קידושין הרחשונים ולישבאל לי לריכה גע מרחשון לו לה חיימ שהא דפליגי בדיכר ובפרועה לחבל בשוה פרועה ושוה דיכר לכ"ע לריכה גע. לפילו בשוה פרועה לשמא שוה דיכר במדי חע"כ דמייירי בקבלה קדושין מחחר דלב"ם מקודשת בודחי לרחשון ול"ל גע מחכי ולב"ם לריכה גע מסיפה ושוה הוי"ל מחומרי ב"ם ומקולי ב"ה ועי' בפ"י בק"ח שם בענין חומנם י"ל דגם בקבלה קדושין מחחר ג"כ הוי מקולי ב"ם ולחומרי ב"ה עשמ"ם בגיטין (דף פ"ט ע"ב) שלחו לי מעלתי בזיר בפפק בהרת קדמה בפפק שער לבן קודש עיהור ויליף לה מקרא לטהרו או לעוותו דפתח הכתוב בטהרה תחילה ולא פריך מלעריך קרא לחתויי בפיקא ומהרי"ע תירץ דמעלתי היכי דקרא אתי להקל שפיר מלעריך קרא כיון דלי לאו קרא הוא"ל קד"ח לחומרא ומ"ח ובפפק בהרת לקולא הוא לעטר הכגע ונחוות בחום' בהדרין (דף פ"ו) ד"ה ומשי"ל כחבו דחדרבה דעומחה הוי קולא וכ"מ שם בגע בככר של תרומה וקידש בו אח החלה דלי טומא הוא אין בו שי"פ ולימה מקודשת ולי עיהור הוא יש בו שי"פ ומקודשת חלא דמשי"פ בהכות (דף ק"ג ע"ב) בשלמא הוא ועיהור ושם ועומחין לחומרא ומשמע בפשיעות דלטומא הוי לחומרא ועי' הגחת מלי"ם פ"ג מה' עו"ל ה"ט פ"ם מדברי התי"ע ובחמת סחוי"ם בבית הדנצ"ם פ"ד מה' מעירים והרי הר"ן שם שלא מפרש כחום' שם ד"ה בפלוגתא דר' כפרש"י בקכתדרין שם שלדברי שחומר עיהור מוחר להכנס במקדש לחכול קדשים ועי' לח"מ שם ד"ה שם חבל שכ' בדברי הר"מ דכ"מ לקידושין והרי הר"מ כלל זה בדבר שחייבין על זדונו כרת ולהלן שם ומוסם דבריס המביאים לידי כרת וחש"י הולך בקונד בענין זה ותולם נוף דברי החום' ל"ש דגם שם טומת ה

חיים והם ההוה יוצא דקדשה הוי ב"י סו"ס תמר לה לאו כל כמיניך דתקרים לה לצרתי ובתום' שם ד"ה ר"ח לא קשה לי' דשמואל הקטן דלא עבדי כדלעיל הא בקידושי קפק משום דמייתי שקדשה אחיו אח"כ בפרוטה וה"נ ר"ח להפקיע קדושי הרחמן כדאמר לאו כל כמיניך דתקרים לה לצרתי ואי הוי אמר דרחמנים קפק הוו א"כ ל"ל דלריכה גט מרחמן ותו"ל תקורה משום גרושה אחיו ונפקני מלאחים מי' ל"ק ק"ק י"ב הקשה לשמואל דהא גם בקידשה אחר שאינו אחיו כמי מוכח דלים לי' דשמואל מדקאמר לאו כל כמיניך דתקרים לה לצרתי ואם ס"ל דשמואל הרי לריכה גט מרחמן וכבר הקשה כן הנהמ"ח בנוקומו שם וקדמו הריעב"ח הובא בעלמות יוסף שם ובחדושי מהרי"ט לקידושין (דף י"ג שם) ולדבריהם כאמר דעכ"ל דמיירי בקידשה אחיו דאל"כ מכאי הוי"ל לשכוי הא בקידושי קפק והא דלא הלריכה רב חסדא גט מרחמן הוא משום כיון שקבלה קדושין ואחר הוי כאומרת בלשה נרשתי ובאמת מדהמ"כ אף לקולא כיון דקידושי הרחמן לא היו רק קפק ולכך כתבו בתוס' דמיירי שקדשה אחיו של הרחמן דאז אם כיוון דהוי כאומרת נרשתי קוב תקורה לשני משום גרושה אחיו ועל כרחך לא ס"ל לר"ח הא דשמואל אלא ד"ל דאם קדשה אחיו ליכא למיוור הוי כאומרת כתגרשתי כוי"ם לאחר הגרע"ח סי' ר"ד דאל"ה אפשטא ידה וקבלה קדושין מכאן לא הוי כאומרת כתגרשתי כיון דמ"מ הוי קידושין אלו בעצירה (וכי וכמוזמה שלחה קבירת זו לאחד מגדולי החתרוים ואין זכרונו למי ובהגהת הגרע"ח בשו"ע סי' י"ז סעי' ג' ומציא שזכו ומתנו ומהר"ח משון סי' י"ח מוצא בשלה"ט שם) וה"ה בקידשה אחיו ליכא למימר הוי כאומרת כתגרשתי וגם בהך דריהמ"ב יש לחלק בין קבלה קדושין בפניו דהא ס"ל לשמואל (גיטין פ"ט שם) דכי אימר דרח"מ בפניו ובעובדא דר"ח דאל"ל אימיה והא ההוא יומא (ועי' בריי"ף שם) דקדשה הוא ס"פ המוחר דקידושי הבאי לא הי' בחזקיום משום דהי' גם שלח בפני הרחמן אלא דלשיטת הרא"ש כל שהוא בעיר שבתקדשה מקרי בפניו (ועי' תוס"ע סי' י"ז סעי' ג' ותבו' מהר"ח שון סי' י"ט ועי' בשו"ת הרשב"ש סי' ק"ל) ואפשר דלא הוי בעיר שבתקדשה אלא בבית שבתוכה ולא בחלון שבחלון ולא בחלון שבחלון אלא בפתח שבחלון ולא בפתח שבפתח ולא בחלון שבפתח ולא בפתח שבחלון ולא בחלון

זזה לחזק טעמ סו"פ נמדי דזה דוקא היכי דקדמא נפתח בדבר שאינו סו"פ נהא היינטן טעמ סו"פ נמדי ותז דייקינן חולי קברה וקבלה ולדידה סו"פ משום דטעמ סו"פ נמדי ומקודמת ומקופלת מקפץ אבל נמפרש ותומר לה הרי לה מקודמת לי נכלי ואינו סו"פ נמקומו תיכה מקודמת כלל ואפילו סו"פ נמדי משום שדעתה ודאי היתה שיהא סו"פ נמקומה וכמ"ש נפענח"מ פ"ד מהלכות יי"ט (לקמ דמה דנקט הפענח"מ שקידשה נכלי ערנצ"ח שנושות שהנחתי) והכא נכ"ד שקידשה נכסר שנגע נו טעמ דיש נו קפץ לה נהרת קדמה שלדעת הזקי"מ לה הוי נ"י סו"פ ודאי תיכה מקודמת לה לה סו"פ נמדי דהוה לה לה יודעה מהורלחת הזקי"מ אין לה נפקוחה זזה ואינ ודאי שנרש להחקדש נסכר שפוה פרושה נפרש דפפיקא דדיכא הוה ומוילפ יש לחלק בין הטושנים:

ובנוף דברי הרמנ"ס נפ"ג מהעוי"ל שם שכתב דקפץ לי נהרת קדמה טעמ מקפץ תוכה הכ"מ שם שהך דפרק הפועלים (דף פ"ו) נקפץ לה נהרת קדמה לפעור לנן דקמיפלגי מתיבתא דרקיע דהקקי"ש תומר טהור וכולהו מתיבתא דרקיע (ועי' זנוה"ק פ' נלק דף ס"נ ע"נ ומנצעות תפעורו מתיבתא עילאה נצעת חכר ות"ו מתיבתא דרקיע ומנצעות נחות ר' ועי' נמקדש מלך נהקדושה הזה"ק דף ט' דמתיבתא עילאה היו יפיה שלי הקנ"ה ומתיבתא דרקיע הוא שלי מטט ול"ע) תומרו טעמ ותומרו מאן מוכח רצה נר נחמני ותומר טהור ותיך קפץ הר"מ דקפיקו טעמ ותירן הכ"מ דלה נפמים הוא וגם רנ"כ כיון דנפעה יפלה נפעמה תומר כן הוי נכלל לה נפמים הוא ונחד"ל ד"מ שם רמז זזה ולא הניח מדברי הכ"מ אלו ועי' נמהרש"ל נמדה"נ שם שפעמה למה לה הלכו אחר הרוב ועי' נהנהות הגרינצ"ן שם מ"ש זזה ונקטונ"ק שם נשם הר"ח כתב דבר אחד דכל העומדת שם הי' כעין הלוס והכאו לרנ"כ נחלוס דמאחר דנא אלי גרים לחמון קודם לפעור שעמת דמילחת כמו כן קדם גם לחחמון אם השיעור אבל גרים אלם הנא עם הפעמות ואין יודע לחמו קדים מודו רבנן דטהור וכ"כ נפי הרא"ש שם ומעתה נדייק נדברי הרמנ"ס נפ"נ ומעוי"ל דנהלכה ו' הניח דין זה לאם נהרת קדמה טעמ ואם לאו טהור ואם לא הניח הדין נפקק נהרת קדמה רק נהלכה טי שם קינן כעמיר נורכה הדיכים מנהרת כאלי גרים וכתב נהרת ונה אחי פעורות הרי זו לחאליט שהרי קדמה נהרת לפאי הפעורות הלנעות פקק שיער לנן קדם פקק הנאות קדמה הרי זו טעמ וירחה לי שעומאתו מפקק ולכאורה מאי קמייתה הכא ולנוה הניח הר"מ דין זה נפקק נהרת אחר דין זה מנהרת כאלי גרים ואין נה כלוס ומולדה לה נהרת כאלי גרים ונה אחי פעורות הלנעות הפ"ח הר"מ ק"ל להרמנ"ס דטעמ רק מפקק נאלי גרים ואין נה כלוס ומולדה לה נהרת כאלי גרים ונה אחי פעורות הלנעות הפ"ח הר"מ ק"ל להרמנ"ס דכיון דלה נפמים הוא ונחד"ל ד"מ שם רמז זזה ולא הניח מדברי הכ"מ אלו ועי' נמהרש"ל נמדה"נ שם שהמה למה לה הלכו אחר הרוב ועי' נהנהות הגרינצ"ן שם מ"ש זזה ונקטונ"ק שם נשם הר"ח כתב דבר אחד דכל העומדת שם הי' כעין הלוס והכאו לרנ"כ נחלוס דמאחר דנא אלי גרים לחמון קודם לפעור שעמת דמילחת כמו כן קדם גם לחחמון אם השיעור אבל גרים אלם הנא עם הפעמות ואין יודע לחמו קדים מודו רבנן דטהור וכ"כ נפי הרא"ש שם ומעתה נדייק נדברי הרמנ"ס נפ"נ ומעוי"ל דנהלכה ו' הניח דין זה לאם נהרת קדמה טעמ ואם לאו טהור ואם לא הניח הדין נפקק נהרת קדמה רק נהלכה טי שם קינן כעמיר נורכה הדיכים מנהרת כאלי גרים וכתב נהרת ונה אחי פעורות הרי זו לחאליט שהרי קדמה נהרת לפאי הפעורות הלנעות פקק שיער לנן קדם פקק הנאות קדמה הרי זו טעמ וירחה לי שעומאתו מפקק ולכאורה מאי קמייתה הכא ולנוה הניח הר"מ דין זה נפקק נהרת אחר דין זה מנהרת כאלי גרים ואין נה כלוס ומולדה לה נהרת כאלי גרים ונה אחי פ

ערות וקפק אם בהרם קדמה וק"ל להר"מ דבזה עומא רק מקפק ועי' בירושלמי כזיר פ"ט ה"ד וק"ע ושו"ר אם אין ענין לפלוגתא דמתיבתא דרקיע בב"מ אבל ב"מ זה ויתורן קושית הכ"מ ולהקה גדולים לחכירו וע"י ב"מ נבגעים אם וי"ל והנה בחד"ג ב"מ (פ"ו אם) כתב דבבה (ע"י בהגרי"ב מ"ש מדברי הערוך דגרס חגר רבה כיהה וטהור ועי' תוס' כתובות דף ע"ה ע"ב ד"ה חגר וע"י ב"ק נבגעים אם דגרס בכיר אם חגר בר כהה וטהור וע"י בהפלאה שבעיכוין אם) דאמר טהור הוא מטלטי כזיר דילוף מקרא לטהרו לו לטמאו דפתח הכתוב בטהרה בתחילה ולכאורה ניחוש בלא"ה דקד"ח ומה"ת לקולא ומה סייעתא לומ"ש לעיל דבבה ק"ל דוד הוי ודאי וקשה קושית הרמב"ן על הרמב"ם דק"ל קד"ח לקולא לומ"ל קרא להכי קפך ממזר וא"ל דכ"מ אפילו איכא רובא לאיסורא דהא דוד הוי ודאי ולא"ל דק"ל לרבה דקד"ח לחומרא ולכך לריך קרא למיהדו לו לטומאה דספק נגעים לקולא וכיון דק"ל כרבה דוד הוי ודאי ח"כ לק מטחבר מלתא דיחיד הלכה כרבים וח"כ הלכה כרבבן דרמב"ג בהוריות אם דעוקיה עדיף דרבה ה' עוקיה"ל אבל רב יוסף הוי סיני ק"ל הלכה כרמב"ג דסיני עדיף והלכתא כוותי' לק נגד רבים כיון דמטחבר טעמי' דרמב"ג דהכל לריכין לגופי' דחטי וק"ל לרב יוסף הוי דוד ה"ג נמי דאיכא רח"י בדברי הפר"ח דקד"ח לחומרא ולפענ"ד יש להביא רח"י בדברי הפר"ח דהכה בספרים (דף כ"ד ע"ב) דאמר שמואל אין ת"ל בגבל אלא ת"ש בלבד למימרא דבבר שמואל ט"ב בין שמשות שבו תקור וכו' ניחוש ני' אין בין ת"ש ליום"כ אלא שזה בספיקו תקור הם בספיקו ומיהר מלי בספיקו מיהר לאו בין השמשות וכו' ובתוס' ס"ה לאו תיתה לר"י חמלי קתני גבי יום"כ בספיקו הא אפילו ודאי יום תקור דהוספת יום"כ דאורייתא הוא ולכאורה יקשה למומ תוס' יום"כ היינו בין השמשות דהוי בספק וקד"ח לקולא ולכך גילתה תורה דזוקא ביום"כ תקור בה"ש ומשום תוספת וכן כתב הר"ן בילה ד"ף המניח (ועי' ר"ן ר"ה יום"כ ופ"ע ועי' מהם"מ פ' תר"ח ק"ק ב') דאמר דקד"ח לקולא אין לריך להוסיף ממזל על הקודם ניזיל זמן חוך זמן בה"ש שהוא מהר בו זמן הספק חלא ודאי דק"ל להתוס' כהכמב"ן דקד"ח מה"ת לחומרא וח"כ מנילת תקור בה"ש ומספיקא ועכ"ל דתוספת יום"כ הוא זמן קודם בה"ש ועי' תוס' בילה (דף ל"ד ס"ה) ד"ה דהא (וע"י בפ' ירחים פ' ק"ב וכו' ק"ח וכו') חלא דהפר"ח תו"ח פ' תר"ח תוא מ' חולק תדברי הר"ן והעלה דאף להרמב"ם דק"ל קד"ח לקולא הוי זמן תוספת מקודש בה"ש משום דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב דהייט שיתחיל מבעוד יום ע"י"ש ובגליון רש"א בספרים שם כתב דנקט ספיקא דאף בה"ש של מולאי יום"כ נמי תקור דכאן לא הוי כ"כ כיון דתוס' יום"כ דאורייתא ודבריו קשורים וגם תדבה תא מולאי יום"כ חמור דהוי תיקבע לתקור מיומא דכפורי ובהגהת מלא"ר יומא (דף פ"ח) הקשה בתמה עלה דקאמר הש"ס בילתו ענין דלמ"ל קרא כיון דכבר תיתבי עיולי יומא לריך להוסיף כש"כ בילתו וכי ד"ל דזוקא לענין קפך חמור תפיקי מעיולי אבל לענין תוספות שמוסיפין מבעוד יום ל"ל להיפך דבכיתקו עדיף להרחות תיבת קדושתו ומפני בספיקו יומא ועי' ברי"ף פ' ע"פ בענין שבת קובעת למעשר ור"ן ובעה"מ ומלחמות שם (ועי' טו"ז תו"ח ס' תרפ"ח ופרמ"ג שם ומגן אברה"ח ס' כ"ח) ותמהו מסיק

ט) **שם** בתום ד"ג הבאתי דהמהרי"ט כי דתוס' ק"ל דקד"ח לקולא והפר"ח כי דתוס' ק"ל כרבבי רח"י בדברי הפר"ח דהכה בספרים (דף כ"ד ע"ב) דאמר שמואל אין ת"ל בגבל אלא ת"ש בלבד למימרא דבבר שמואל ט"ב בין השמשות שבו תקור וכו' ניחוש ני' אין בין ת"ש ליום"כ אלא שזה בספיקו תקור הם בספיקו ומיהר מלי בספיקו מיהר לאו בין השמשות וכו' ובתוס' ס"ה לאו תיתה לר"י חמלי קתני גבי יום"כ בספיקו הא אפילו ודאי יום תקור דהוספת יום"כ דאורייתא הוא ולכאורה יקשה למומ תוס' יום"כ היינו בין השמשות דהוי בספק וקד"ח לקולא ולכך גילתה תורה דזוקא ביום"כ תקור בה"ש ומשום תוספת וכן כתב הר"ן בילה ד"ף המניח (ועי' ר"ן ר"ה יום"כ ופ"ע ועי' מהם"מ פ' תר"ח ק"ק ב') דאמר דקד"ח לקולא אין לריך להוסיף ממזל על הקודם ניזיל זמן חוך זמן בה"ש שהוא מהר בו זמן הספק חלא ודאי דק"ל להתוס' כהכמב"ן דקד"ח מה"ת לחומרא וח"כ מנילת תקור בה"ש ומספיקא ועכ"ל דתוספת יום"כ הוא זמן קודם בה"ש ועי' תוס' בילה (דף ל"ד ס"ה) ד"ה דהא (וע"י בפ' ירחים פ' ק"ב וכו' ק"ח וכו') חלא דהפר"ח תו"ח פ' תר"ח תוא מ' חולק תדברי הר"ן והעלה דאף להרמב"ם דק"ל קד"ח לקולא הוי זמן תוספת מקודש בה"ש משום דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב דהייט שיתחיל מבעוד יום ע"י"ש ובגליון רש"א בספרים שם כתב דנקט ספיקא דאף בה"ש של מולאי יום"כ נמי תקור דכאן לא הוי כ"כ כיון דתוס' יום"כ דאורייתא ודבריו קשורים וגם תדבה תא מולאי יום"כ חמור דהוי תיקבע לתקור מיומא דכפורי ובהגהת מלא"ר יומא (דף פ"ח) הקשה בתמה עלה דקאמר הש"ס בילתו ענין דלמ"ל קרא כיון דכבר תיתבי עיולי יומא לריך להוסיף כש"כ בילתו וכי ד"ל דזוקא לענין קפך חמור תפיקי מעיולי אבל לענין תוספות שמוסיפין מבעוד יום ל"ל להיפך דבכיתקו עדיף להרחות תיבת קדושתו ומפני בספיקו יומא ועי' ברי"ף פ' ע"פ בענין שבת קובעת למעשר ור"ן ובעה"מ ומלחמות שם (ועי' טו"ז תו"ח ס' תרפ"ח ופרמ"ג שם ומגן אברה"ח ס' כ"ח) ותמהו מסיק דתדבה דבכיתקו די שומעין הקפק הוא בה"ש תבל בילתו דהקפק תיבו תוספות דבלא"ה לריך להחמיר מקפק לריך להוסיף מוהדי חול (וכן העלה במכ"ח ס"ע ס"ג תום ט' ולפ"ז לא דמי תוספת דכניסה ליולה ע"י"ש וכבר קדמו בכל דבריו בפעה"מ פ"ט מטומאת מת וחבב זה לבוחק תלא דבלא"ה תיפמיעי להו בממחב"ת דברי התוס' ר"ה (דף ט' ע"ב) ד"ה ורבי"ק שהקשו דלמ"ל דקפיקו תקור ביום"כ בבה"ש הא תפילו ודאי יום קמוך ליום"כ תקור בכניסתו תו ודאי לילה קמוך ליום בילתו משום תוספות הרי שהקשו גם על בה"ש דמולאי יום"כ וכתבו דגם ודאי לילה תקור משום תוס' יום"כ והגהגל"ח שם הביא דברי המג"א ס' תמ"ב וכ' בפשיטות דעיולי יומא הוי מחמזיק היתרא ותפוקי יומא מחמזיק תיקורא וח"כ קרא לתיקור תוספות קאי על בה"ש ממש בעיולי תבל בתפוקי ל"ל קרא כיון דתימחזק תיקורא ומלבד שזהו רק להרמב"ם דקד"ח לקולא נעלם ממנו בממח"כ דברי הלח"מ פ"ח מ"ה שבגוות מה' שכ' גם לפיטת הרמב"ם דלף בה"ש על ערב שבת תיקבע תיקורא מקרי כיון דהוא בהכנסת שבת רק להתוס' בכריתות (דף י"ז ע"ב) ד"ה מדקיפיק ק"ל דזוקא בבה"ש של מולאי שבת הוי תיקבע תיקורא (ועי"ש בהגהת הגרד"ל שם שעי"ש המוס' דגם בק"ק ועיי תשם קדמו בשעה"מ פ"ט מטו"מ שהבחתי ועי' בהפלאה כחוברות דף ט"ו ד"ה ומ"ב) ובפני יהושע בפסחים (דף כ"ד שם) הביא מדברי הב"י תו"ח ס' תקס"ג שכתב בשם התוס' דיש לחלק בבה"ש דעיולי יומא לבה"ש דתפוקי יומא והנה הב"י שם הביא מדברי התוס' ע"ז (דף ל"ד ע"ב) ד"ה מתעגין רק לענין דקתני"ה הוא קוץ שקיעה ומ"ש דשמיי עיולי יומא ותפוקי יומא הוא מדברי המרדכי תעבים ס' תרל"ת וכמ"ש המג"א ס' תקס"ג שם תלת דמרדכי התוס' בכריתות שם מוכח כן ובש"ס שבת (דף ל"ד ע"ב) מ"ד בה"ש קפך מן היום ומן הלילה קפך כולו מן היום ומקשו למאי תלכתא מן הלילה מעיילין תוא לחומר שכי יניס ומקשו למאי תלכתא ופרש"י בשלמא קפך כולו מן היום תיכא למימר לענין מולאי שבת להביא משם תלוי קפך כולו מן הלילה לענין ליל שבת ודקדק הפרמ"ג בשלח"ש יוסף שם מדלא כ' רש"י גם בה"ש להביא משם תלוי ומשמ"כ בה"ש אין כ"ע רק לתיקורא (ומה שתמה שם עה"ש הרח"ש דבתעניות יחיד בה"ש שבו עומר קדמו בקדמן בתלת שבת פ"ג שם ס' כ"ג תום ד' ועי' בתוכחת כהן בזה"ל פינינטיל ומתר מ' פ"ד ולא הביא מדברי הרח"ש תלו) ע"י"ש ועי' בה"ש להלן (דף ל"ה ע"א שם) בתא לתתר דבב"ק תל' דהלכה כבב יהודה לענין שבת ובבה"י ד"ה בשלמא שב' דלמומרא תמה ובע"ש תתר משם עשה בו מלאכה מביא משם תלוי וי"ל ועי' פרמ"ג תו"ח בתלל ס' שמ"ב שם ועי' בתה"ש שם (ומ"ש בשם תוס' שבת תוס' עירובין דף ל"ד ע"י בשעה"מ פכ"ד מה שבת שהחריך בזה ועי' בקונן על הר"מ שם ועי' תוס' יבמות יומא דף פ"ח ד"ה תד) ותוכח בירושלמי ברכות פ"ח ס"ח תיכא להביא בע"ש דלה כוכב תחד ועשה מלאכה פעור מביא משם תלוי ובגה"ש שם כי בתתא שנה רח"י דלף בעיולי שבת מקרי תיקבע תיקורא (ועי' ירושלמי שם רלה שבי כוכבים בע"ש והתרו בו ובמה"ש שם כי דלתיא כרי יוחנן דק"ל התרת קפך שנה התרת ותולם בתטו מקום שמואל ס' ק"ז כי דר"י לא תמר כן רק בלתו הניתק לעשה ועי' ט"ז תניא תה"ע ס' ע"ז) ובמה"ש שם תחריך בענין בה"ש והרבה מדברי העמיק והרחיב בתכחת כהן בשעה"מ פימינטיל בשנוגת שמשם ע"י"ש (ועי' בתשנה דבבריתות פ"ד ע"ב והגהת בב"ש שם) ועטוש ר"י"ל בשבת שם שהחריך ג"כ בענין זה ועי' בשתירי שם תלת דבעיקר קושית התוס' דלמ"ל למימר

ביוה"כ דקפיקו מקור הא לפילו ודאי יום הוא לאקור ומסום תוספת תמה הפני יהושע (ר"ה דף ט' סם) דהא ליקור תוספת אינו אלא בעשה (ועי' ומ"ז תו"ח פ' תר"ח דתוס' יוה"כ רק ליקור תורה הוא ולא ליקור עשה דמ"ש יומא סם ומסתע דלא ליתעסוק רק ונלאו וכרת אבל ליקור עשה ליכא ע"י"ם) ומשה"כ בה"ש הוא קפק כרת ובסוגע חיב בסם אלוי (ויש להעיר עוד ממ"ש סרמ"א בתו"ח פ' תר"ג בסם רבינו יונה דבקפק עבירה לרוך יותר מסוגה מעבירה ודאי ולכך קרבן אסם אלוי הולרך להיות ביוקר מחטאת ומקור דבר זה הוא בחבות דר"ב פ' ל"ד ובוב ונלאתי בכללו פ' ק"ט שכתב כן בטעם דבה"ש ע"י"ם) ולולם התוס' לקיומם דבע"ם ה"ח אסם אלוי דלא חשוב ליקבע ליקורא בפיר ונקט דלמ"ל לעיולי דקפיקו אי עי"כ אקור אלא דהתוספות ר"ה סם ונקט גם על בה"ש אל מולאי יוה"כ ובחבו חה"ש ה' פ' ע"ג כתב בחיוק אלולו ביוה"כ ובעשה בר מלוה ביוה"כ אלויו בחוס' עימי מה"ת ועי' בחי"מ מ"ע ס"ג אלהעלה ג"כ כן (אלא אלקחפק אס בעשה ב"ע בחולאי יוה"כ או בחולאי"ק ויו"ט לי חיב בחוס' ועי' חפ"ש אס ג"כ בזה) ותמוה אלא הבילו מדברי רמ"א ה' פ' כ"ג קעי י"ד דאס הגיע לי"ג אנה בחת אין להתפלל ערבית אל אחת ובב"ה אס מצית הטעם דהוספה ל"ש בחטוח הכער וכן הוא בדרכי ומה אס ועי' טו"ז ומג"א אס והכה החת"ש אס בתב דא"ל להתוס' דקפיקו אל תוספת יוה"כ מוהר ולכך לי בה"ש יום הוא הו"ל לאי תוספת לפני לפני דומה אלי עיי"ם וה"ה בחולאי יוה"כ לי תמרינן דבה"ש לילה הוא ותוספת אלאחריו קפיקו מוהר (ול"ע דע"כ בקפק בה"ש לאוסרא בקולינן תמרינן בעיולי יומא לילה הוא ודאי ובאפוקי יומא תמרינן דיומא הוא והוי כודאי וי"ל) וכ' דהו"א לחרולי דאי משום תוספת ה"ל למחות בבחים המוכלים ועושים מלאכה ועי' ברי"ן יומא (דף פ"ח) ובלה"ש אס פ' יוה"כ סי' ח' וברי"ן בחת פ"ג אס ועי' מ"ח אס שהעלה דבחים חיכם מוהרות בחוס' אחת ויו"ט ובניו לפחן יו"ד ח"ה אות י"ח תמה עליו בחוס' כחובות (דף מ"ז ע"ח) ד"ה דומה לה יכולה לעשות בחבות ויו"ט (ובהגרש"ם אס תמה דהא דבחים המוחרים וקדמו הגרע"ח בגהס"ק ובדרוש ותידוש אס) שכתבו דמייתי אחה אחת לפני יו"ט שהוא כיו"ט לעניו מלאכה דתוספת דאורייתא ועי' חבו כתב קופר אות"ח סי' כ"ו ובדיל ג"כ בחוס' כחובות אס ובב"ל יו"ד ח"ג סי' קעיג אות ס' הערה דלף למ"ד דקרא ועניתם אחי לבל החוכל ובותה בחשיעי מ"מ הרי ליף מעשה עשה ומיוה"כ דאיתרבי ליקור חוס' לבחים ילפינן לחבת ויו"ט וכבר דבר זה הח"י סי' רס"ח לבאר הבלוח דומין דילף עשה עשה ליף חוס' אחת אבל מיוה"כ דיוה"כ אינו אלא ליקור כרת ובחת ליכא אינחת ב"ד ומזה העלה הח"י דדוקא חוס' אחת דאורייתא אבל לא חוס' יו"ט אלא הוי רק ליקור לאו (ובעמ"ל בהערה ד' בענין לאו וכרת) אלא דבטעם הוולך קפ"ח מה' בינה כי דחין חילוק דגם חוס' יו"ט דאורייתא ולא הניח אחוס' בחבות אס שכתבו להדיח כן ואחכ אפשטות דברי הפ"ח יומא אס כרחה דלא ילפינן אחת מיוה"כ ומזין דילף חוס' אחת אבל לא ילף אחת מיוה"כ ושו"ר בעו"ת ר"ה (דף ע"ר) שכתב כן לפי אחת אחיר מיוה"כ דיש בו איתת ב"ד אפ"ה אי אפשר ללמוד מיוה"כ דאם ליוה"כ דיש בו עינוי חפ"ה אי אפשר ללמוד מיוה"כ דאם ליוה"כ דיש בו עינוי כמ"ש בימא אס ועי' ש"ת אס יומא אס מה לעינוי אלא הוחר מכללו אחמר בחלאכה וכו' ואחה בהגרש"ם אס בה"ל גם עינוי הוחרה גבי אים עתי כמ"ש בחו"י דף ק"ז אס וח"י דעינוי הוי אלא בחור ואפ"ל מלאכה הוחרה וכ"כ מרן בב"ל ח"ב ס"ז אות ח' אס ועי' בחבו כחובות (דף ה' ע"ב) ד"ה כה"כ דהוחר מכללו לא ילקי חולין (דף קכ"ו ע"ב) ד"ה כה"כ דהוחר מכללו לא ילקי

רק גבי אכל בכחיב כל מלאכה אפ"ח כב"ח וה"ה בכה דבחלאכה בחיב כל מלאכה אפ"ח בעינוי דלא בחיב כל ובוב ח"ל לחלק בין דחוי להוחרה אלא אחלאחי אפורם כן בחוס' הרח"ש יבמות (דף ד') דכלאים בלילית הוי רק ע"י דחיה דעשה וחין זה בקרא הוחר מכללו ומחכם רחיתי ביד אלאחי כלל קע"ח שהעתים פירש אחר בדברי החוס' אלו (ובהגהת הגרב"פ חולין בס העיר אמזיר דף נ"ד וקדמו ביד אלאחי בס וגם ע"ם בהגהת חת"ס בס אמנחות דף ס' לק"ח ע"י"ם) ובעו"ת חו"ח סי' תר"ח כתב דנ"ם העור דומקרא יליף אלריך להוסיף היינו גז"ם דעלמ עלם והוא ומדילפינן אחין עונש ואזהרה בחוס' וחילא אמעינן דבכ"ם יש חיוב בחוספת וכן פירש"י להדיח ביומא בס וח"ז הטו"ז בס בסס הלבוש דילפינן מבחרים ובקליר הבה כן פירש"י בשבועות (דף ס"ח ע"ב) ד"ה כל וח"ם דם"י שהוא אליבא דמ"ד אין חדש מוהר על תוספת עיכו"ל שאינו בחזהרה ועוכש עי' יומא בס ורש"י ובחב בס אם ובחבס בהגרש"ם בס על פירש"י וח"ם הטו"ז דומן דילף ומקרא ועכיחב לא יחיל לאכול בחוכל בחסיעי על כרחך לא יליף לחוספות רק ועשה עלם ולכך לא הזכיר הטור ענין חוס' בשבועות ויו"ט (ועי' בב"י וב"ח סי' תר"ד וס' תר"ח ובפ"ח בס ובבעי"ח בס ובבעי"ח אחבאתי ועי' לח"ח פ"ח ומבית עשור הלבה ו') תמוה מדברי הרשב"ח בחדושו ר"ד (דף ט' סם) שכ' בזה"ל ורבינו דעוק דמוקי להאי קרא לאוכל בחשיעי חוקמתא רוחא הוא דהא ובעיק לי' כמי לר"ע לגופיה דהוספה יוה"כ ובשבועות ויו"ט עי"ש ועשוס חעניות (דף לו"ד ע"ב) ד"ה כל מ"ם דחוס' יוה"כ ובה"ח סי' ל"ו ובס בשבועות ויו"ט עי"ש ועשוס בשבועות (דף ט"ו ע"ב) ד"ה כה"כ ובלאי"ח בחולין (דף ק"ח) דאמר רבא דבשבת ויוה"כ חמוויהו בהדי הדדי קאתי שהשאה בשבועות הפוסקים דהוספה יוה"כ דאורייתא ותוס' בשבת ה"כ הרי יוה"כ קדים לגוף ון קדושת שבת והעלה בלעי"ג וכבר העיר בזה בעשם המלך בפ"ח מהגי"כ וכן תמה בלב חרי"ן בעקומו אם ובכה אם חיירי רק לענין תוס' מלאכה ויותר הו"ל לתמוה מהא דים תוכל מכילה אחת וכו' דאמר ר"ע אם הי' שבת והולילו בפיו חיב ופירש"י בינמות (דף ל"ה ע"ח) דבשקידם היום חלו עליו ליקור מכילה לכ"ע הוי דאורייתא וה"ה יוה"כ קדים ואין עקרי זה ליקור בה אחת ואעכם בלפענ"ד דבר נכון דהכה פיעת הרחב"ד ז"ל בתך דים תוכל מכילה אחת וכו' דלעולם ליקור בילה קדים ליוה"כ דהחי בגרת ומעשה בשעשה גדול קודש יוה"כ בתחיב בליקור בילה והקשה בשעשה פ"ז מהאי"ג ה"ח מהא דשגג ועשה מלאכה בשבת ויוה"כ דחב"ע ליקור בה אחת ולדעת הרחב"ד הא ליקור שבת קדים דמשעה שבילת ג' שעות נאסר בשבת קודש אינוש אס יוה"כ עליו ולכה ל"ש דמיירי בשבילת ג' שעות (ועי' יומא דף ל"ג אס שזר שמיש בשבת) ומעשה לפמ"ש החח"ש והמ"ח דבכה"ג היו חיב בחוספות עיוה"כ ממילא ל"ק ג"כ דהא יוה"כ קדים ומשום חוס' עיכו"ל דמלאכה ותוס' דמלאכה כיון דעבל"ל דמייתי דהבילת ג' שעות אינו ה"כ חיכו חיב בחוספות עיוה"כ ובפיר הוי ליקור בת אחת והבן ועי' בהגהת מלב"ח בחולין אס מ"ש דהא בבילה חמור דבישרו בבתים ובכר הרגיש בזה בשעה"מ להקשות עד הריעב"ש שכ' דבשחבילה ביוה"כ לא חיל ליקור בילה ביוה"כ הלא יוה"כ בבוחבת ובבילה בבית ומכל בבית בחיב בחבילה בבילה והגאון מהרי"ם כ"ז ז"ל בהגהותיו לשעה"מ בס הרלח שהריעב"ש בעלמו הקשה בן ובחב לחלן לאו לחיובא בחוכל בחיבא אלא לדון בחיקורין החיך חלין ואחיבה שים בה כותבת הרי קדים ואיל בו ליקור יוה"כ כשם שחיל ליקור בבילה על בזית והו"ל ליקור בת אחת (ועמ"ש פ"ד מבוחמ"ע ה"ח וי"ב) ועי' בוב"י קמת מ"ח פ' ל"ו ושם פ'

ל"ה ותמוה מלת הניח ומדברי הריטב"ח נלמד שכי דבכתובלה ביום"כ אין לחקור כלילה הל עלי יוה"כ וי"ל בזה לפמ"ש הרמב"ן בסוגיא (דף ל"ח) ד"ה בתח לענין לחקור אחר חייב בכרת שכתפה ומשלי"כ בתחר לחקורים ובבי"ל חו"ח ס' ל"ד העלה דביוה"כ ג"כ חייב בכותבת שכתפה ומשלי"כ בכרת כגלילה וי"ל בזה דאמר ר"ע ואם היתה אחת ובזן ולענין אם נעשה גדול ביוה"כ שנתפקפקו אחת"ק והמכ"ח שהביאתי עי' בריא"ם פ' ואלו מגלחין ס' ל"ו בשם הרי"ף שכי בהך דאי"ת שחי שערות בשבת דאתי לי' זוות ובשבת בהדי הדדי ותע"ג דבין המשמות דשבת קטן הי' ולא מיחייב אשבת ועי' בטוש"ע יו"ד ס' שלי"ו סם ובמל"מ פ"ג מהלכות תלמוד כ"ה ובריא"ם ברכות פ"ג ס' ג' ומעבדי' ד"ה סם ועי' מגילה (דף כ') בשבשה עד שתהן החוזה ובהגהרש"ם סם שתירץ וכצר דברו בזה הפוסקים ע"י מג"א ס' פ"ט ומשם"ם ובפרמ"ג סם ועי' פרי"ח סם לענין תמיד ועי' נה"ג קמץ תו"ח ס' מ"ח ובלחם יוסף מגילה (דף ד' ודף כ' סם) (ומ"ש הגרש"ם דל"ל ומעשם דכתיב זריזים סם ע"י בנוכחת כהן למהר"ח תפיניעניל מאחר דאשתן פ"ג בהריא' ה"ד שכתב כן) ועי' יהושלמי מגילה פ"ג ה"ג מעשה גר אחד לאחר שהלין הנוצרי והגשם"ם ול"ר שם דכולם לא הזכירו מדברי הירושלמי אלו ועי' בתו"ח ס' מגילה ס' שכ"ט אמנם ועי' יהושלמי עירובין פ"ד ה"ד ובחדושי לשם"ם האריכתי בכל הדיוקים המשתעפים בזה וכעת רק לעורר בחתי:

ובעיקר שיטת הרמב"ם שם"ל לחלק בין תוס' עירוי דיוה"כ למלאכה י"ל עפמ"ש החוו"ד בשבת"ק בענין קד"א דכל ליכא בקרא משמעותא על הודאי ולא על הספק וה"כ קרא ועניתם את נפשותיכם בתענה לחודם דילפינן בכל התוכל בתמיעי כאלו מתענה בתמיעי ובעמירי דפירש"י ר"ה שם דלכילת תענה קודם עירוי (וערמ"י ברכות דף ח' שם ע"ב ויומא שם ופסחים דק"ח ו"ל) ממילא הוי כאלו כתיב תוכלו בתענה לחודם שוב י"ל דדוקא ודאי תענה מותר לתכול בגל בנפק דהיינו בה"ש תמור אבל קרא ועשור לחודם תענו את נפשותיכם וכל מלכה לא תעשו י"ל דדוקא עשירי ודאי תמור בגל בה"ש מותר וממילא ל"ש תוספת כלל מחרי דגם בה"ש מותר וגם בעיוה"כ דפקיקו תמור הייתו לענין תכילה דשם לא כתיב מלכה רק ועניתם דהוא תכילה דנקרא בלמון עירוי ומעתה י"ל דגם מלן דילף ומעניתם לכל התוכל בתמיעי שפיר ילף מזה ג"כ לתוספת כיון דעל כרחך פפיקו תמור דרק ודאי תענה מותר לתכול ולא בה"ש ה"כ גם תוספת מקודם בה"ש תמור דח"ו לגמלם כמ"ש ברמ"י והרי"ן בשבת ובגלה רפ"ד שם וגם דבכה"ג גם לדעת הרמב"ם קד"א למחמרת וכיון דבה"ש תמור מפפיקו ע"ש מה דילפינן תוספת היינו קודם בה"ש ודוקא בעירוי כיון דכל הלימוד דבה"ש תמור הוא ממה שנאמר ועניתם את נפשותיכם בתענה (ער"ן בילם שם מ"ש דתורייתא הוא שנאמר ועניתם את נפשותיכם בתענה) ומשמע דודאי תענה מותר לתכול ולא בפפיקו ומשל"כ בגולגלתא ח"ש הרמב"ם וכן בילפתא קומה בעירוי כיון דמ"מ ילפינן מערב עד ערב דילפתא דומה לבניסה ובבניסה לא שמעינן רק לעירוי (ועי' בב"י חו"ח ס' תכ"ד) ואולי זה כוונת הרמ"א שם שכי ושם תמרו דעוקי להאי קרא ועניתם לכל התוכל בתמיעי כי ולזה כתב רבינו תוספת בעירוי בלבד אלא תמור מבואר בשלחן ערוך שם ועי' בלח"מ בשבת"ק ל"ז ומרן ז"ל) אלא דבחדושי רעק"א ופת"ש שם ס"ק י"ג העירו מהגר' ושב הכהן דבירושלמי מותר לתכול בגר לקיים מלות שמחת ועי' מג"א ס' תכ"ט ס"ק ג' ומ"א תקע"ג ס"ק ס' ועי' בשו"ת חו"ח ס' תכ"ג ס"ק ב' דגם בשבת מוד עליו לתכול בגר בשביל כבוד שבת ויד לפריס שם לעניג לאוד מעיר ממה שהעלה הבכור שור קוף תעכית דעניג לאוד ומתחה

יוה"כ הוי לקבע לחקורת רחיתי כעת בגר"מ מהד"ר ח"ח ס' י"ז שחידש הסוברים דיוה"כ הן לו תוס' הוי שבת לקבע לחקורת עי"ש והרבה י"ל בזה:

והנה הלל"ח ברכות (דף ח' ע"ב) בהך מעלה עליו הכתוב כאלו מתענה תמיעי ועמירי כי ולכאורה קשה למה לה כתיב בתורה ואכלתם בתענה לחודם ולומר שיותר יש שכר כשמקיימין מלה בעירוי ממה שמקיימין בעוב זה דוחק ופלא שלא הזכיר בגמ"ח שזהו קושית הטו"ז חו"ח ס' תר"ד ותירץ כן דשכר על מלות לכילה לית מרובה כשכר המתענה וקדמו בזה המהרש"ל בחד"ל פסחים (דף ק"ח) שם (ובחלב יעקב פ' תלוה ע"פ ועשית בגדי קודש כתב היפך מזה דשכר החוכל לשם מלוה גדול משכר המתענה וי"ל ושם בפ' תמור ע"פ ועניתם הקשה קושית הטו"ז ונדעתא דבפפי') ומה שתירץ הלל"ח דהכוונה כאלו מתענה תמיעי ועמירי לרופים קדמו הפר"ח שם ועי' בב"י ובדרישה ופריסה שם ועי' הום' יסיים ביומא שם ובפסיטות י"ל דשם ס' תמור כל התוכל בתמיעי הוי כאלו מתענה גו הו"ח דשם שם לכל התוכל בתמיעי ולא התענה בעמירי הו"ל כאלו התענה בתמיעי ולזה תמרו כאלו התענה בתמיעי ובעמירי לומר דדוקא שם לכל בתמיעי והתענה גם בעמירי הו"ל כאלו התענה בשניהם וכן מצינו בדברי הרב המגיד פ"ח ממלכיות עשור ה"ו בעי"ש ומה שלא כתמר ותכלתם בתמיעי י"ל בעפמ"ש המל"מ ומ"ע פ"ג שם דבעיוה"כ ליכא לתכול מיעור ככותבת כיון דנופיק לה בלמון עירוי ח"כ שם ה' כתיב ותכלתם ה"ה לתכילה בזית וכמ"ש בירוש בשם היכי דכתוב בכתוב אחמת לא יאכל תכילה בזית אלא בשם לכתוב בכתוב אחמת לא שהוא רק לתחת תכלתם הרמ"ם הא שם תכילה בכל שהוא רק לתחת תכלתם ותפיקתים מעמעותא לעומתן אבל לתיקורא כדקאי ועי' במל"מ פ"ל מתו"מ ה"ז ופ"ד מתעותא ח"ח ובפ' לעודי ד' ליעוד כ"ח עיי"ש ועי' פמ"ג לאוץ סי' ס' קמ"ז ואחורי מהרש"ל שם ומה גם לתכילת עיוה"כ הוי רק עשה ומכמ"ל בזה ועי' בתו"ח ס' שרלח בשבת בפפר לחד ומשו פלגי שכתפק שם נפיש חיובות בתכילת עיוה"כ כיון דהוי מ"ע שהז"ג אלו כיון דתפקיה רחמנא בלמון עירוי ובעירוי ג"כ נפיש חיובות ל"ש מחויבות ג"כ בתכילת עיוה"כ ואינו זוכר שם בפסח ל' תפפק והכא הוא בתמרי הגרע"ח סי' ע"ז ולא מיפשא לי' תפק זה ובהגרש"ם קוכא (דף כ"ח) בשתפק גם כן בזה ועי' שו"ת חקל"ח מהד"ת חו"ח סי' ס"ח ועי' בקרב"ע ברע"ק פ' יום הכפורים סימן כ"ג אות ס' מ"ק ומזה"ק בתכילת עיוה"כ הוי עירוי בפפ ומכמ"ש יוה"כ הוי עירוי הגוף ובמ"ח שם כי לחם כימל דיש חילוק בין לחכים לכתים שתעפו כגוה דיכים לעכין כדרים ובשוות ובמחב"ח לחמיט להו להגדולים שהדבר מפורש בדרכי משה חו"ח סי' תר"ד בשקוול שכי בשם מהרי"ל ח"ל תפא שכדרה שלא לתכול בשר ולא לשתות יין חון משבתות ויו"ט וכי דעיוה"כ בכלל יו"ט הרי דפסיטא לי' למהרי"ל דגם תפא מחויבת לתכול בעיוה"כ ועי' במג"א סי' תקע"ד ועי' בשוש"ע חו"ח סי' תק"ע ובמג"א סי' תר"ד כתב דעיוה"כ לא דמי לשבת דהתם כתיב וקראת לשבת עונג ושאינו בשבת תיכו מחויב לתכול בשר ולשתות יין כמ"ש בשו"ת חקל"ח ס"ק ז' (ועי' שבת ק"ט ע"ב תכ דשכיח לן בישראל ומחמת ו"ל) אלא דבחדושי רעק"א ופת"ש שם ס"ק י"ג העירו מחמר ושב הכהן דבירושלמי מותר לתכול בשר לקיים מלות שמחת ועי' מג"א סי' תקכ"ט ס"ק ג' ומ"א תקע"ג ס"ק ס' ועי' בשו"ת חו"ח סי' תקכ"ג ס"ק ב' דגם בשבת מוד עליו לתכול בשר בשביל כבוד שבת ויד לפריס שם

ומנחת למוד ומכילתא בפר דהורי עונג כדכתיב ותתענג בדשן (ועי' מגילה דף ט"ז ע"ג ומנחת זה יו"ט ועי' בצ"י וצ"ע ק' הקב"ט לעניין אין מנחה אלא בפר ובדריסה שם ועי' רמב"ם פי' לנ"ד ומצבת ה' יו"ד וכ"מ שם) אלמור לעניין בפת בפת וכי דשמא לא נקרי רק עונג ולא מנחה וכן העלה בחסדי הגרע"ח ק' ל' בהסמיכות שם וכבר בפר בזה הכלל"ח (דף ל"ב) ד"ה וכתבי ומיהו דרק בפת קונם למעבר ממנו דכתיב ונקלתי לבפת עונג אבל יו"ט לית ליה קונם למעבר דיו"ט לא נקרי עונג רק מנחה וכ"כ הפ"י (דף מ' שם) ד"ה אלא ונראה זה דעת הרב הגאוני הגיהות בפת"מ פ"ח ומעבר הכ"ג והמעכ"ו דמה זה ומהלכה וכתב דגם יו"ט נקרי עונג ופלא על הגדולים אלו שמחכ"ת לא רצו שהדבר מפורש בחומ' ונו"ק (דף כ"ג ע"ג) ד"ה ואין וכן הוא בגמוקי יוסף (דף י"ט ע"ח שם) בשמעה ד"ה מפני שאמרו (ועכ"י בשמעה שם ד"ה ואין עולין ונו"ש הגרע"ח בהגה"ש ועי' בהגהב"ח והגהת מהר"ב רבצורב דף כ' שם וכ"כ הגרש"ם ופורת יוסף שם) וכן כתב הרמב"ן במלחמות בריי"ף פ"ג שם בהך דת"ר ח"ל דשבעה ימי המשתה כנושבו דמי דתרוייהו כתיב שמחה ולא דמי לשבת דעולה ואינה מפסקת דעונג הוא דכתיב בה (ועי' בנוש"ע דירושלמי פ"ק ה"ג הלכה ה' ד"ה ר"ש ועי' בצ"י י"ד ס' ק' ומ"ש הצ"ח שם ואינה למידק כו' לע"נ ע"י"ש) הלא דשלקוט שמדבר רנו תשכ"ה ואינה שמחתכם אלו שבתות כו' (ועי' מה"ש בירושלמי ומגילה פ"ח ה"ג ד"ה לא ועי' עוד מזה מגילת דף ד' ומ"ש הפרמ"ג בראש יוסף שם עי' פני יהושע שם) וכן משנע מפרש"י יבמות (דף ל"ג) כל הימים אלו שבתות ויו"ט וכ"י שם וד"ה אלא לא נקטו רק משום עונג שבת ואני מלאתי בירושלמי דעתי פ"ז ה"ח כל הימים ואפילו בשבת ולא נקטו יו"ט (ומ"ש במה"ש שם ד"ה ר' יהי' לעניין שלא יתן המוקף עי' הגר"ש ר' קכ"ו) ובמ"ש שם כתב דבעיומ"כ אינו מחויב לאכול פת וכמו בפורים ועי' עוז' תו"ח סי' תרל"ג ס"ק ג' ומג"א סי' תרל"ה ס"ק ט' ומשמ"ז סי' תרל"ו ס"ק י"ד ולענין תוס"ע עי' מג"א סי' קפ"ח ס"ק ט' ולחינו מחויב לאכול פת אלא דמגג"א סי' תק"ל כי לכתחלה עדיף לאכול פת ורמ"י ורמ"א פסקים (דף ק"כ ע"ח) מה שבעי רמ"א ולפמ"ש בחסדי הגרע"ח שם לחין נכים חייבות לאכול פת בי"ט ומוחרים להתענות (ועי' מכ"ח מ"ע רס"ד תוס' ג') ה"ב דף לם שם מקורים להתענות בעיומ"כ דהוי כעיבו"ר ודלי חיכם מחויבים לאכול פת (ולענין בשר ברש"י ע"ז (דף ה' ע"ב) ד"ה ועיומ"כ ותוס' שם ד"ה וכדברי ו"ל) ואפשר נלפע"ד דגם נכים חייבות בהכילת עיומ"כ דהרי גם בקטנים ס"ס עדוך הוא בפסחים (דף ק"ט ט"ח) וערב יוה"כ כדי שיהכילו הם בניהם ובפי' מכחת בכורים בתוספתא יומא פ"ד כי דבהגיעו לחינוך והטעם כדי שיוכלו להתענות ביוה"כ ועי' בטוש"ע תו"ח סי' תרמ"ז ומג"א שם ומכ"כ בנכים הגדולים ולפי מקחברת דמחויבות בהכילת עיומ"כ ומה"ר בם לעולל ד' ליומר כ"ע שבתפק ג"כ בזה לי נכים מחויבות בהכילת עיומ"כ וכי ד"מ לעולל להתענות כך ימים חון מיומ"כ לי עיומ"כ בכלל וכן בפצע כו' ומחמ"כ בעלם ממנו דברי הדמ"מ והפ"מ בשם מהרי"ל שבהלתי וגם לא מזכיר שם מדברי הגאוני סי' תרי"ד שם אלא שבנוי בשם הארי"ז ח"ל בהכילה ועיכו"ל על מי ויו"ד מייבי לבנים יותר ומהמקים וכי ומעתה יש לעיון לבנים לקיים מנות בהכילה מי ומכאן ראיה לדברי הפרמ"ג דבשבת מחמת מנחת למוד ומכילתא (דף ל"ב) ד"ה אלא ומלאכה ומה הפ"י מלאכה ויותר הו"ל להמוה דרמ"י בעלמו (דף י"ג שם) ד"ה

ובש"ס פסחים שם למיערא דקבר שמואל ט"ג בה"ש שלו מקור פרש"י בהכילה ומלאכה ומה הפ"י דבתענית (דף י"ב) משמע להדיא דמ"ל הכילה מותר בתע"ת מלאכה ויותר הו"ל להמוה דרמ"י בעלמו (דף י"ג שם) ד"ה

ובתום' סוטה (דף כ"ח ע"ח) ד"ה וה ח"ל והיו נטמאת הקהל וכי תילעריך קרא לויקר קפיקא ותי' ד"ל הכתוב חומרה קודם שהייה כהילו הוא ודלי ומשמע דמ"ל דקד"ח לחומרא ועי' מהרש"ח שם ותום' יבמות (דף י"ח ע"ח) ד"ה לית סוטה (ועכ"י סוטה שם ד"ה לא עשה בה ומה שחנה בהגהב"ח שם קדמו הפלתי בבב"ק ד"ה וכלאה דזה ועי' הגרע"ח בהגהב"ח סוטה דף כ"ט ע"ג בתום' ד"ה כשם ע"ם ותום' יבמות דף ל"ה ע"ב ד"ה ואפשר וקדמו בתה"פ בירושלמי סוטה פ"ח ה"ח ד"ה ואפשר ועי' ב"ח חמ"ע סי' י"ח ס"ק ג' ובלבוש ירושלמי שם) ועתום' יבמות (דף ק"ד ע"ח) ד"ה אלו ד"ה שכי כיון שיש לחוש לספק נגע (ועי' מד"ח כדרים דף כ' ד"ה שקופך ומק' ד"ח פ"ח) דהוי דלוי"ח החניכו ו"ל ועתום' חגיגה (דף ד' ע"ח) ד"ה אלא ומהרש"ח שם ובעורי חצן בגמרא שם ד"ה אילעריך ועש"ם יומא (דף פ"ד ע"ב) ח"ב פלגא ופלגא ספק בספות להקל ומשמע דאל"ה הו"ח דקד"ח לחומרא ועתום' סנהדרין (דף ע"ח שם) ד"ה ח"ב ולאשר ענין זה מסתנף לעניפים ושרשים רבים קלקתי:

באות י) י"ד הנאתי מדברי תתום' ב"ב (דף ק"ח ע"ב) ד"ה הרי לעניין כוותת דבורים ועמהרש"ל שם מ"ש ד"ל דדבש לא הוי מאוצר לכוותת טפי מפת

לחטר ונחתם בירושלמי פרישים פ"י שם תמרו דשם גדולי כוורת שם היכן גדולי חטר ובחפש"י מעכויות שם לח הניח מדברי מהרש"א חלו ועי' שבת (דף פ"ח ע"ב) בתש"י ומוסי ד"ה והניחו ובהרא"ש פ"ח מה' שבת ה"ד ומ"ש בחפש"י שם דהירושלמי מוכיח ממקרא ולא מדכתיב והנה דשם (במקרא כתיב ויהי דשם וכו') על פני השדה ונחתם בירושלמי מייתי קרא והכי הלך הדשם ודחי לה ומניח קרא דשם דילן ומעבוד לומתם בישרת הדשם ומחנכ רחיתי בפ"ה מהרי"ו בן מלכי לדק (פי' קדמון מובא בחוסי ר"ש ב"ב דף כ' ובכ"מ) שם שכ' לחר"ח בשם ר"ל שטעמת דר' חלישאל מקרא ויצא העם חל הישר והכה הלך דשם וכתיב ויעבוד לומתם בישרת הדשם ונחתם בירושלמי שם דחי לה מה חת ס"ח מ"ר ומכח חורשם מפיק דשם ר"י ב"ר בון בשם רשב"ל אמר ממעם יתה כן ויעבוד לומתם בישרת הדשם ולולי זה כוונתו דשם כתיב והכה הלך דשם וכתיב ויעבוד בישרת הדשם ומה טעל דוקא בחלת הדשם ולא בדשם ע"פ השדה חע"כ משום דדשם שם' ע"פ השדה הי' חלום והי' מקבל טומחה דטומחי ומתים היו ולכך לקח מחלת הדשם שכוורת דהוי מחוסר שכלך בקרע יער ומתה ילף ר"ש דדשם בכוורת הרי הוא כקרקע ומ"ם המהר"י בן מ"ל שם ורבנן שפיר קאמר ר"ש ואמרינן דכ"ע כשמחוברת לקרקע כקרקע הכא בחמת לף שם מחובר בטינו ס"ל לחכמים דלא הוי כקרקע וכמ"ש בפרישים ומ"מ ס"ל חום ז' ור"ש ס"ל דלף שם טובא ע"ג קרקע הוי כקרקע (ועמוס שבועות דף ט"ג ד"ה כבלירות דעיין מה שחילקו לבעין שבת ובעניין ב"ח ועי' חוספתח עוקלין ספ"ג ובפ"ם בחשבה שם ועש"ך חו"מ סי' ל"ה ס"ק ז' ובבל"ח פ"ג מכבירות ה"ד ובחפש"ם בהגהותיו לטור ע"ם דגם הרשב"ם מניח דברי ר"ח שם ועמוס שבת שהבחתי ומ"ל סי' ממ"ה ס"ק ד') והוי כמו גידולי קרקע ו"ם בירושלמי דשם גידולי כוורת ועי' סמ"ע סי' ר"ג ס"ק ג' ומ"ל סי' הרל"ז ס"ק ז' ומהש"ם שם ועי' מ"ב תביא חו"ח סי' ס"ג והבן:

ואולם סיטת הסוס ב"ב שם דלמסקנא דטעמת דר"ח מקרא בישרת הדשם ח"כ טעם כעיקר הוא מסוס הדשם לבד דהוי ומחובר ולא מסוס הכוורת ולף בחיכו מוכח הכוורת ע"ג קרקע רק מסכיי הוי מחובר כתך דגיטין (דף ל"ז) ב"ל דמכח חסכיי (ומ"ש בקרב"ע על הרח"ם שם חום סי עי' בשב"ח בסקומו שם ועי"ן שם דמוקם סיכי לף חסבידי ולכאורה הי"ת לחוקמי בנתן עלין נקוד שלו ע"ג עלין נקוד של חביבו דמקרי ג"כ ומחובר כתך דר"י ב' סי בון בירושלמי שבת פ"ז ה"ג חלף דשם דילן לף ס"ל הכי וע"י בתש"ם שם ד"ה הכותן ובכלחים פפ"ז ובהגהות חש"ל (גיטין ל"ז שם) חלף דשם מיירי בעב"כ דהוי מחובר ומוסי דים לו יציקה בקרקע ובכוורת ח"ל ליציקה תרעת והוי מחובר משום הדשם שבחגדל בו שבקרקע מחובר ומקרע בישרת הדשם ובשטו"ק בשם חוסי בהלח"ם הביא ג"כ זה בשם החוסי שם:

ומ"ש בי"ד שם דיער הוא כרחלים לשבת דהוי סס' לטומחה לכחורה וי"ל דישרת הדשם בעלמו שס' כוורת סי' כרחלים ובש"ם לומר דחין כרחלים בכלים שבת (דף ע"ח) ד"ה המחובר לקרקע ל"ש כלי כמ"ש בחוסי שבת (דף ע"ח) ד"ה חלף וכשטוע מזה שהך דכוורת דעב"ם לריך סיסי' ומוכח ע"ג קרקע כמו בישרת הדשם דיהוכחן וי"ל בזה:

ובעין מ"ש דיוכחן על כרחך לף ידע מהשבועה שהשביע חבי חת העם לכחורה י"ל לפמ"ש בנמ"ב תביא יו"ד סי' קמ"ו להוכיח שחי חפסר שחחזר שבועה על מי שלח סי' שם רוב העדה ובביחים ותי"ת רק חרם חל גם על מי שלח סי' בחוחו מעמד ולפ"ז י"ל דיוכחן ידע מהשבועה רק שלח הי' בחוחו מעמד ולכך כתיב ויוכחן לף שמע בהשביע חבי ולח כתיב ולח ידע חלח דבשחול הי' חרם דהרי חמר חרור בו החים וכמ"ש בש"ם שבועות (דף ל"ז ע"ח) תכח חרור בו כדוי ופרש"י שם חמר חכם חרור בלשון כדוי וכן מפורש בחפש הרח"ם כלל ה' דשבועות שחול ה' גזירת כדוי ועי' בחש"ג שי' רכ"ח קטי' ל"ם ובחור סגר"ח שם וכ"ז הוצח בימה יוסף שם ולזה כתיב ויוכחן לף שמע בהשביע חבי וכבר הי' (במ"ש ויוחל שחול ופרש"י לשון חלה) ובחרי שלח הי' בחוחו מעמד הי' חשב שלח שלו עליו השבועה לף הי' במעמד כל העם (ומה שלח חכל רק מעט פמ"ש הי' בשביל הטוחתה כמש"כ) ויען לים מהעם ויחמר השבע השביע חביך לח העם לחמר חרור החים חשר יחכל לחם היום כלומר דהרי חמר השבועה בלשון חרור דהוי חרם וחל גם עליך החרם לף שלח היים בחוחו מעמד ועי' חוס' עש"ם פי' ויבא בפסוק ויבך חוחו חבי ועי' בפי' חסידים סי' ת"ו ובפ"י חזוקי שם:

ועוד י"ל בחופן חחר דהכח י"ם לדקדק בקרא ולים יפרחל נגם ביום ההוח ושם חרור החים והכל כחמר בלשון יחיד וגם מ"ד ובקחתי מחויבי ולא כתיב ותקח מחויבי בלשון עתיד ותענם נרחה שהוח עפמ"ש בחענית (דף יו"ד ע"ב) ועי' שבת' מחעבה על הלרה עבודה וכו' ס"ח מהעבה ומעכ"ם ובפרש"י שם סי' ו' הביח מדברי הרמב"ם דים חילוק בין יחיד לרבור (ובערש"י חענית דף כ"ח ע"ב ד"ה ויהיו הלבור) דלבור שבעבו חין לריכין להשליש (ועי' בקרבן שם חום לע"ד ובטו"ז ובע"ח סי' חקפ"ט ופרע"ג בעוש"ז ובחשל שם) דהלבור לריכים להלל בכפם שבעה ולזה כחמר בכיון במקרא ויחים יפרחל (בלשון יחיד) נגם ביום ההוח ויוחל שחול חת העם לחמר חרור החים חשר יחכל לחם עד הערב (הכי חומר השבועה בלשון יחיד סיסי' כחענית יחיד ולכך ובקחתי מחויבי (כלומר לף חחר הקמה מחויבי ישליש כל חחד חענימו) ולח טעם כל העם לחם ואולם יוכחן לף שמע בהשביע ר"ל שלח שמע לשון השבועה ה' כחיב לבולם ביחד בזר שיחעבו וסי' חענים לבור ועמילף חחר החשבועה חיכם לריכים להשליש ולכך בעב בישרת הדשם ומחר חורו עיבי ה'ימו שכפשו שבת מלבוע עוד המעבעות כדי להודות לשם ד' בכפם שבעה ח"ם רחו לף כי חורו עיבי וכו' לף כי לוח לכל חכל היום העם וכו' כי עשה לף רבחה ובכה בשלשים כלומר דהרי כבר מפענו והכו מידיכו מכח רבה ח"ם ויחמר השם חל שחול היוכחן יעות חשר עשה הישועה הגדולה הזחת בישרחל וכו' כי עם חלישים עשה היום הזה הלף חחר הישועה הגדולה עשה זחת בחשבו כי הוח חעבית לבור ולכך ויפדו העם חת יוכחן ולח מת כיון שהי' מוגג בזה ועירובין קו' פ' בחקוחי ע"ם כבי חרם עיי"ם ועי' בחשוי הרשב"ח המיוחסות להרמב"ן קו' סי' רפ"ט והעיין בחוחו מעמד ולפ"ז י"ל דיוכחן לף שמע בהשביע חבי ולח כתיב ולכך כתיב ויוכחן לף שמע בהשביע חבי ולח כתיב ולח ידע חלח דבשחול הי' חרם דהרי חמר חרור החים וכמ"ש בש"ם שבועות (דף ל"ז ע"ח) תכח חרור בו כדוי ופרש"י שם חמר חכם חרור בלשון כדוי וכן מפורש בחפש הרח"ם כלל ה' דשבועות שחול ה' גזירת כדוי ועי' בחש"ג שי' רכ"ח קטי' ל"ם ובחור סגר"ח שם וכ"ז הוצח בימה יוסף שם ולזה כתיב ויוכחן לף שמע בהשביע חבי וכבר הי' (במ"ש ויוחל שחול ופרש"י לשון חלה) ובחרי שלח הי' בחוחו מעמד ולפ"ז י"ל דיוכחן ידע מהשבועה רק שלח הי' בחוחו מעמד

היכי דמצי לסוכה בידים ר"ל דמצינו הדר בעינן דוקא דמצי בידים ולא סגי בסוכה שחזיר מחר כמו שמצינו בשבת ויו"ט ועשה מיל גם ביכורי דמילתא קני (ועמש"י ס"ק קפ ס"ג ע"ב ד"ה וכמ"כ ביכורי דאורייתא ופ"י שם וי"ל) ורק לר"ת כתבו בתוס' (קפ ס"ח שם) ד"ה מה עשיתם דרק ביכורי בידים קונה ועי' בתיבות ס' ל"ד בשדורים ס"ק ה' שכ' בשם התורה (קפ ו') דמסיק דחצי ורצה פליגי בביכורי קונה דע"כ מיירי בביכורי הדר וק"ל לחצי דמ"מ בביכורי בידים קונה ורצה ק"ל דחיכו קונה אבל בביכורי שחיכו חוזר ל"ש לומר לענ"ד כיון דגם ביכורי ממילא קונה והוי כמו בסורס חזן שכור שכ' התוס' דל"ש לענ"ד ועי' במשובב בתיבות שם חות ח' ודבריו ל"ע ועי' בתיבות ס' שסמ"ח בשדורים שם וכן כ' הקלוסי"ח בעלמו ס' ש"ם ס"ק ג' ולמנם עם שכתבו לחצי ק"ל דגם ביכורי החוזר קני ונהית תמוה מאד מש"ס ערוך ר"פ הגוזל קמא דאמר לחצי חבל דיהיו הכי ביכורי דבבן הבדרי ועתוס' שם דרק לרבה ק"ל דביכורי הדר קני מה"ת (ועי' מה"פ בירושלמי ס"ק פ"ט ה"ח ד"ה שמע ולהלן שם ו"ל) וגם מ"ש הקלוסי"ח לחלק אין לחבן לגזל דהקדש מהדיוט לא יפקין דגזה שחי אסור מטום דלמשלם תמות אלא הציל ודברי מהרש"ל מתקומו בתוס' שם ד"ה הן מ"ש ליכא לפלוגי הכא נחבן לדעלמא דהא ס"ה דאית להו בעלמא ביכורי קונה ע"י"ש ובחומת שם ר"פ הגוזל דאמר לבגזה שחי אסור לחימתם לב"ש הוא דקאמר ע"י"ש אלא דמלינו רבות כאלה דגזה שחי ורחיתי בתוס' ר"ה קוסה (קפ מ"ח ע"ב) ד"ה החזירו יצא שהקשה עלה דחבן הדם הגזול ועבדה גזולה פסול הרי אם הצשו בדין אין ב"ד מקבלין לפחות מטו"מ ואין הבגזל יכול להוליח בדיניהם והוי כדיד' וקרינן ב' לכם כמו בביכורי מעשה דמ"י להוליח בדיניהם מפני שביכורי קונה ע"י"ש ובחומת שם ר"פ הגוזל דאמר לבגזה שחי אסור מטום ד

כבורים פ"ג ה"ב כגון יהוריב ועכיריו ולויכו בבית הכנסת חכי ר"ח בן שמוע מפני מהל עומתה וע"י תו"ח פ' קכ"ח סעי' ג' ופרע"ג בחלק ק"ק ד' בסם הלבוש דעכשיו אים נו שימוש הכרוכה אין ליטן בבה"כ ובה"מ סרי לה"ח (ועבב"ח סם ובפ' רכ"ט) וע"י ב"ח דף כ"ד ע"ל בתי מדרסות דיהבי בהו כעניים ופרס"י סהן חון לעיר ומשיבין בה כעניים לשמור בתי מדרסות כמי ו"ש[ל] ומתוך חסידותו יעשה לו כם ויהרוג אח המזיק) אפשר למתרחים כיצד וכו' כל כריעה דכרע כתר חד ר"ש ת"ל למאר אי לא לימרחים כיצד בכיבתין ובחד"ח סם הקשה לשמואל דהאיך דמה חומו חצי לעוקום שכבה על הספק דשמא יתרחים כיצד ותי' דודאי קמך חצי על חסיקותו ומעתה אפלמו לא יהי' כיוון ויהרוג אח המזיק וכו' ועי' רש"ל בחכ"ם סם ורחיתי בעלמות יוקף סם שכחב דודאי על הספק לא הי' חצי חומר דלמא ליחיב לי' חוקפיחא ועכיכו בשכבה עלומה כיצאה אלא דודאי הי' יודע שמואל חסיקותו יהי' כלל הוא עלמו מן המזיק ות"ל חומר אפשר למתרחים כיצד ויהרוג אח המזיק כמו שפרש"י דהוי ג"כ הלבה אחריה אבל רב אחא מתוך עומתמתו אמר דבק גדול כעשה גם לו בהלבתו ע"ש והכא אף דודאי הי' כל כוונתו על חצי דרב אחא ויהרוג אח המזיק כיון דלהלבתו על רב אחא הי' יכול לבון בחוקפיחא ומ"מ העבין לריך ביאור ולפענ"ד ש"ל סהוא עבמ"ם בשבת (דף קכ"ו ע"ב) ומדשמואל כמי אין מחל ליפרחל דשמואל ואבלבו הוו יחבי והוו קאזלי הבך חיכבי לאגמא ש"ל אבלבו לשמואל אחי גברא אזל ולא אתי עריך לי' חיוחי ועניים ש"ל שמואל אי בר יפרחל הוא אזיל ואתי אחיבי אזיל ואתי קם אבלבו סדיים לעומים אבבא ד' חיוחי דפיקא ואבי בחבתי גוזי ש"ל שמואל אלי עבדים ש"ל בל יומא הוא אלמין ליפחא בי ש"ל אלוה עבדא בפק שמואל ודבם ולדבקה אלל מוחים ופרס"י אזיל ואתי דאיך אזל ליפרחל ויוטיל לו אפלה ובחר"ח סם אחא דשמואל אמר ליפרחל הוא שמא יהי' לו זכות ואין אזל ליפרחל ודבריו לע"ג דהרי אמבא ערוכה הוא ביומא (דף פ"ב) דמי שכפלה עליו אפולת בפק הוא סם בפק אי בפק כותי בפק יפרחל אפקחין עליו הגל גם בשבת דבפק"ב לא ומהי בל בפיקות (ועי' בהרמ"א פ"ב אלי שבת ה"ח ולח"ו סם ובש"ע ח"ח ס' בב"ע) ובפרע לשמוך לבחחילה על ק"ק בענין המוגע לאי בפק ודאי אי לשמואל לומר לאוחו הלים אלא אלא אי מכירו בל הלים וגם ים להחבונן אם בפרס"י אזיל ואתי ויוטיל לו אפלה דהרי זכות אלדקה עומדת לו וגם אם לאמר שמואל אלוה קעבדים הרי אלחא דפשיעא הוא אלדקה אלוה גדולה הוא:

ואמנם ש"ל שהדברים אניעים לש"ם בשבת (דף קכ"ח ע"ב) ת"ר מזמנו לו כחבים ועקדבים הרגן בידוע שמזמנו לו להרגן ופרס"י לכך אמו לידו שזימן לו המקום לחבדן לפי שהי' עחידות להזיק ונבנבו זכות ע"י זכאי ועי' ב"ק פ"ה ב"ב ובחיבי בעלמות יוקף סם שכחב דודאי הסמים ופרס"י שהרחה לו הקב"ה שחטא אלא שבעבה לו כם ומעתה בחך דשמואל ואבלבו ש"ל הוו מכירים אח הלים דיפרחל הי' ושמואל ידע דאף אם חטא אומו הלים אלכך מזמנו לו בחם (ועי' זוה"ק ויחי דף רמ"ד ופ' שמיני דף כ"ו ות"ל) מ"מ יועיל לו הפלה שהי' בלול בחוכן אלוה זיק לו המזיק אבל זאח לא ידע שמואל דהלים הזה זכאי הוא בל כך להיות מבבלבן זכות על ידו להרגו אח המזיק אלא זיק אחבים דהרי אלדבה חזי אבבלבו דהבחם בא להרגו והי' די אינלל בעלמו ע"י הפלה ולכך כאשר אזיל ואחא ואבלבו אלייעזר ברוש השני משנת

סדיים לעזהיה ואחכאה חזיל דפקק ובהרג הבחם ח"ל שמואל מאי עבדה אימה זכות גדול ים לך אלא די אבלבה מן המזיק ועוד בהרג בחלק ק"ק ד' בסם הלבוש דעכשיו אים מי אימוד הכרוכה אין ליטן בבה"כ ובה"מ (ועבב"ח סם ובפ' רכ"ט) וע"י ב"ח דף כ"ד ע"ל בתי מדרסות דיהבי בהו כעניים ופרס"י סהן חון לעיר ומשיבין בה כעניים לשמור בתי מדרסות כמי ו"ש[ל] ומתוך חסידותו יעשה לו כם ויהרוג אח המזיק) אפשר למתרחים כיצד וכו' כל כריעה דכרע כתר חד ר"ש ת"ל למאר אי לא לימרחים כיצד בכיבתין ובחד"ח סם הקשה לשמואל דהאיך דמה חומו חצי לעוקום שכבה על הספק דשמא יתרחים כיצד ותי' דודאי קמך חצי על חסיקותו ומעתה אפלמו לא יהי' כיוון ויהרוג אח המזיק וכו' ועי' רש"ל בחכ"ם סם ורחיתי בעלמות יוקף סם שכחב דודאי על הספק לא הי' חצי חומר דלמא ליחיב לי' חוקפיחא ועכיכו בשכבה עלומה כיצאה אלא דודאי הי' יודע שמואל חסיקותו יהי' כלל הוא עלמו מן המזיק ות"ל חומר אפשר למתרחים כיצד ויהרוג אח המזיק כמו שפרס"י דהוי ג"כ הלבה אחריה אבל רב אחא מתוך עומתמתו חמר דבק גדול כעשה גם לו בהלבתו ע"ש והכא אף דודאי הי' כל כוונתו על חצי דרב אחא ויהרוג אח המזיק כיון דלהלבתו על רב אחא הי' יכול לבון בחוקפיחא ומ"מ העבין לריך ביאור ולפענ"ד ש"ל סהוא עבמ"ם בשבת (דף קכ"ו ע"ב) ומדשמואל כמי אין מחל ליפרחל דשמואל ואבלבו הוו יחבי והוו קאזלי הבך חיכבי לאגמא ש"ל אבלבו לשמואל אחי גברא אזל ולא אתי עריך לי' חיוחי ועניים ש"ל שמואל אי בר יפרחל הוא אזיל ואתי אחיבי אזיל ואתי קם אבלבו סדיים לעזהיה ואחכאה חזיל דפקק ובהרג הבחם ח"ל שמואל מאי עבדה אימה זכות גדול ים לך אלא די אבלבה מן המזיק ועוד בהרג בחלק ק"ק ד' בסם הלבוש דעכשיו אים מי אימוד הכרוכה אין ליטן בבה"כ ובה"מ (ועבב"ח סם ובפ' רכ"ט) וע"י ב"ח דף כ"ד ע"ל בתי מדרסות דיהבי בהו כעניים ופרס"י סהן חון לעיר ומשיבין בה כעניים לשמור בתי מדרסות כמי ו"ש[ל] ומתוך חסידותו יעשה לו כם ויהרוג אח המזיק) אפשר למתרחים כיצד ותי' דודאי קמך חצי על חסיקותו ומעתה אפלמו לא יהי' כיוון ויהרוג אח המזיק וכו' ועי' רש"ל בחכ"ם סם ורחיתי בעלמות יוקף סם שכחב דודאי על הספק לא הי' חצי חומר דלמא ליחיב לי' חוקפיחא ועכיכו בשכבה עלומה כיצאה אלא דודאי הי' יודע שמואל חסיקותו יהי' כלל הוא עלמו מן המזיק ות"ל חומר אפשר למתרחים כיצד ויהרוג אח המזיק כמו שפרס"י דהוי ג"כ הלבה אחריה אבל רב אחא מתוך עומתמתו חמר דבק גדול כעשה גם לו בהלבתו ע"ש והכא אף דודאי הי' כל כוונתו על חצי דרב אחא ויהרוג אח המזיק כיון דלהלבתו על רב אחא הי' יכול לבון בחוקפיחא ומ"מ העבין לריך ביאור ולפענ"ד ש"ל סהוא עבמ"ם בשבת (דף קכ"ו ע"ב) ומדשמואל כמי אין מחל ליפרחל דשמואל ואבלבו הוו יחבי והוו קאזלי הבך חיכבי לאגמא ש"ל אבלבו לשמואל אחי גברא אזל ולא אתי עריך לי' חיוחי ועניים ש"ל שמואל אי בר יפרחל הוא אזיל ואתי אחיבי אזיל ואתי קם אבלבו סדיים לעזהיה ואחכאה חזיל דפקק ובהרג הבחם ח"ל שמואל מאי עבדה אימה זכות גדול ים לך אלא די אבלבה מן המזיק ועוד בהרג בחלק ק"ק ד' בסם הלבוש דעכשיו אים מי אימוד הכרוכה אין ליטן בבה"כ ובה"מ (ועבב"ח סם ובפ' רכ"ט) וע"י ב"ח דף כ"ד ע"ל בתי מדרסות דיהבי בהו כעניים ופרס"י סהן חון לעיר ומשיבין בה כעניים לשמור בתי מדרסות כמי ו"ש[ל] ומתוך חסידותו יעשה לו כם ויהרוג אח המזיק) אפשר למתרחים כיצד וכו' כל כריעה דכרע כתר חד ר"ש ת"ל למאר אי לא לימרחים כיצד בכיבתין ובחד"ח סם הקשה לשמואל דהאיך דמה חומו חצי לעוקום שכבה על הספק דשמא י

שליחי ליחים שלישים שלישי עמהם קלמר ובהגרסת שם אמה דלפ"ז גם ליום השלישי יש לפרש כן הא ליתא דהא כיון דמשם הוסיף יום אחד מדעתו הוא יום ו"ו עכ"ל ליום השלישי שלמר הקב"ה היינו רק ד' והי חלף דאמרי יש לתמוה דומ"ל לר"י כל זה ואמנם כראה דכוותא דם"י הוא דקרא ויהי ביום השלישי בהיות הצוקר דשם על כראך שלישי ליחים שלישים (ועי' ער"ר פי' נה פי' ליו ומד"ר ויקרא פי' ה' ועי' בב"ר פי' ל"ח ומד"ר מגלת אסתר פי' ט') ומתיבות בהיות הצוקר דייק רש"י ואמי דע"כ ביום השלישי ומשמע ימים שלישים כיון דכל עליותיו על עסק ה' בהכאמה (ועי' שבת דף פ"ו ותוס' ר"ה) שם ובירושלמי פ"ט ה"ג ופ"ע ומ"ק שם ועי' ומקוואות פ"ח ע"ג ב"ר ו' ורש"ש שם ועי' יד מלאכי בכללי הדיוקים פי' שמ"ה בשם הרש"ש ו"ל) וזה כראה כוונת המהרש"א בחי' שם ד"ה יום אחד (ומ"ש בחד"א שם בדפוס וולנא דאינ"ב דביום השלישי ב"ע ופ"ע

חולי יסי׳ נגלה חלוי ד׳ גם בלילה ולכך פירש ויוצעם בזה המקח הכתוב שם תש״ז והחיים ומשם עמו ומחור ועי׳ תש״ם בחדושיו לכדרים דף פ״ח שכדחק בזה (ומ״ש שם שלכך לא מלאו בביו מקומו של ומשרע״ה משום החטא דמשה כוסים תמוה ממוד״ר פי׳ פכחם שהביח בעלמו בחש״ם תי״ח סי׳ י״ב) ולדבריהו בח הכחוב להודיע לכך פירש משה ע״י גודל עמוחיחו דחשב שמח יסי׳ נגלה חלוי ד׳ גם בלילה ולעיגן דעת לדקדק ומשרע״ה כחמר ויחמר ד׳ פחחום לחו שלשחכם לל שהל מועד וכפרש״י והוח ממד״ר נגלה שליהם פחחום והיו טמחים בד״ח והיו לטעקים עים עים להודיע שיפה עשה ומשה שפירש מן החשה מחחר שנגלית עליו שכיבה חדיר ושין עת קבוע לדבור ובל זה עשה ד׳ לדעת כי יפה עשה ומשרע״ה בעצמו לדקו לחשוב חולי יסי׳ נגלה חלוי ד׳ גם בלילה והכה בש״ם שבח שם שיחח לחמר ממה ומה ישרחל שלח דברה שכיבה עמהן חלח משה לחח וקבע להם זמן וכו׳ חבי שכל משה ומשה השכיבה מדברת עמי ושימו קובע לי זמן ובינחים ש״ב שיחח חבי שמויחד לדבור בכל משה ומשה וחולם בחדר״ב פ״ב שיחח וחבי שחבי מזומן לכך בכל יום ויום ובכל משה ושיבי יודע שיחמי מדבר עמי חו ביום חו בלילה עשבו״ב שחפרוש הם יורה כדברי חלח דחמ״ם בש״ם ומנלן דהסכיים הקב״ה שלחמר משו לכם לשחליכם וכחיב בחרי׳ וחחה פה עמוד עמדי לל ומשמע כן ועי׳ בחדר״ב שם ״ל לל פירש ומשה וכו׳ וערש״י בהעלוחך שם ע״פ פש״ם ולמנין לל יחסבו כי בזה ירדה מדברת ומשרע״ה חחרי שנגלה חלוי הכבוחה גם בלילה לזה חמור שם יסי׳ כביכול ד׳ במרחה חלוי חחודע בחלוס חלדבר בו ופרש״י שכיבת משי חין נגלית עליו בחפסקלריח חעתידה חלח בחלוס וחזיון לל כן עבדי ומשה בכל ביתי נחמן הוח וחלוי חבי נגלה בכל עת ובכל משה בלי זמן קבוע וגם ״ל דחמיד נגלה חלוי ד׳ ביום וכחן לך הוכחת משה הי נגד חסכן ושרים שדברו במשה שפירש גם בלילה ולכך נגלה ד׳ על שלמחם יחד גם בלילה ו״ל דמ״ם ומשמע ד׳ יביע כלשון בחמוכה זחת שהקב״ה רוחה חת העתיד כן רוחה גם ומשה בזו החמוכה שהש״י רוחה כיון שהשכיבה הי׳ מדברת מחוך גרונו של משה:

ובמדרש מה בין נבוחת משה לנבוחת בלעם משה לל ידע בלעם הי׳ יודע והוח עפמ״ש בזוה״ק פי׳ וחרח (דף ב״ג) שתים חמי חפסקלריח דהרח חחבל״ח חמי חפסקלריח דלא נהרח ועל דח וחרח בחפסקלריח דלא נהרח דבי׳ כחיב רחייה בחפסקלריח דהרח דחיהו בשחיהו כחיב בי׳ יריעה דכחיב לא נודעתי והכוונה עפמ״ש בימחות (דף ט״ו ע״ב) כל הנבילים שכחבלו בחפסקלריח (ובהגרי״ב הביח ומדברי החוי״ט פ״ל דכלים ובערוך חפסקלריח ובהבלחה שבעירוכין שם העיר מדברי התרגום חיב ב״ח זהב חכוכית דהבח חפסקלריח וכבר הביח שם החוי״ט בעלמו שם) שהיכה משירה משה רבנו בשחבל בחפסקלריח שהיה משירה ופרש״י וידע שלא רחתה בפניו ובהגרל״ח שם הביח מדברי הערוך ערך קפקלר וקדמו בחד״ח שם ומ״ש מדברי הרמב״ם פ״ל דכלים כבר הרגיש הגרי״ב מ״שחוי״ט שהביח מדברי הר״מ שם וגם מ״ש ומשעקרים בשחור המקרח חוי לי כי נדמיתי עי׳ בחדושי הרעב״ן כחן ושם כי דע״י ומך המבדיל בחפסקלריח שהיה משירה משה דומין ותמוכה חבל שלח בחפסקלריח ומביו שלח הכבוד ומבלי דמות ותמוכה ועי׳ מד״ר בראשית פכ״ב ומד״ר ויקרא פי עי״ש:

ובבריית״א דמלאכת המשכן פ״ד ומדרש לק״ט פ׳ פקודי חיתה כי ענן ד׳ כוי מלמד שעשוד החם ומלים לעשוד הענן ועשוד הענן ומלים לעשוד החם כל חוחן מרמזים שבה שהיו שרחל במדבר לל היו לריכין לחור החמה ולנחור הלבנה (ועי׳ בחוה״ח פי חמור כ״ד ג׳) חלל כ״ז שהיו רוחין חת הענן ומלדים יודעין שהחמה מקוקעת מלבין יודעין שהחמה מחרחת ומלדרם לנגדה (פי בהעלוחך י״ד) והכה ורים מלרעת כשלג לקחה בזהרת כמו שבביו בזהרם עשה כשלג ע׳ שבועות (דף כ׳ ע״ב) ובר״ם פ״ח דבגעים מ״ח ושם פ״ב משבה ג׳ חין רוחין חת הבגעים כי חלל בימ כשהיו מעוננן לפי שהכהה כרחה עזה וערעב״ם פ״ע מעוו״ל ה״ו ומעחה ים לסבליח לוך רחה לחבן בגני ורים שהי׳ עזה כשלג כיון שלח רחו זו לחור החמה והענן ה׳ כל היום ש״ב ה׳ לחום דכהה כרחה עזה וחולם י״ל דלזה כחור במקרח שם והענן סר מעל החהל (ועי׳ רש״י שם) והכה ורים מלרעת כשלג ויפן חהרן חל ורים והכה מלרעת כלוחר דכשבר סר הענן ונחרחה חור החמה זו שפיר רחה חהרן הכהן חת הבגע שהיח עזה כשלג ובחוה״ח שם חמה על השמות הכחוב והכה מלרעת ולדבריהו לחי שפיר דהכחוב בח לשמעינן דרך לחכרי שבר הענן זו לך זו רחה חהרן דהיח מלרעת עזה כשלג ועי״ש בחוה״ח ע״ש דברי חז״ל דדוקח כשהי׳ פוכח היתה מלרעת וכשהי׳ מחזיר פניו היתה פורחת וומכה וכי שלדבריהם ל״ל כי משה לל ה׳ ומביו בורים כלל לדעת מה היח דחל״כ ע״ש קשה דשם רחה חותה והיתה מלרעת ח״כ למה כתיב דוקח ויפן חהרן הלח גם כשבר רחה משה ה׳ כן ושם לומר דבעשה גם בשעת הבעה לח ה׳ מלרעת ח״כ לח ה׳ לריך להתפלל ביון שלבי רחות עיניו לח היתה ומלרעת ועי׳ זבחים (דף קי״ב ע״ח) ותוס׳ שם ד״ה חבי ועי׳ וכ״ח ומ״ע קפ״ט ומ״ע קע״ב חות ד׳ דהתורה הקפידה רק על הפסק דחל״כ כמה זרים ישרחלים בודחי ה׳ בקיחין חז בחרוחות בגעים והי׳ לסם לרחות ומהרן יחמר טמח חו טהור והכה להדיח חמרו שם משה זר ה׳ וחין זר רוחה חת הבגעים וח״כ הו״ל למשה לרחות ועי׳ חד״ח שם ומ״ש בחמ״ח דהבריית״ח שם קוברת כומ״ד חין קהוב רוחה חת הבגעים כ״כ בעין ומשבו שם ומשה זר ה׳ וחין זר רוחה שם ומגב חעיר מ״ש בהגה״ה בר״ם שם בהח דר״י דחמר חף לל כדבי חשחו שביכה לבין מחביים ע׳ בין כדרים (דף ח׳ ע״ב) ד״ה ס״ע ועחוש ומוק״י שם ובריטב״ח (דף פ״ח ע״ב שם) ובעין משבו בבגעים שם חוח ח׳ ליין על ר״ח פ״ב מכדרים ובהגהה ובהה כהן בש״ם ווילבח הבה בחמוה והביח בהגה

קודם להלמוד (הוא הפלפלן עוקה"ר) ומה טעמא קנא חכמה קנא ביה והיא הוא הפלפול עי' בפ"מ ומה"פ שם וכבר נודע קושית הגנ"ח מו"ח ס' תל"ד כיון דקי"ל כרי יוסי דבשעה בסיון נתנה תורה ח"כ אין חילוק חומרים זמן מתן תורתינו בשבי בסיון ועי' ונחה"מ שם ובפ"י פ' ת"ל ובפלתי פ' קל"ו בעי' ו' ולל"ה פשחים (דף ס"ח ע"ב) ד"ה הכל מודים ותוכ"ש ל' עפמ"ש בנדרים (דף ל"ח ע"ב) תי"ש בי"ד לא נתנה תורה אלא לנשמה ולזרעו ונשמה כזו שהיא עין ונחנה ליסראל ונשיק דהיינו דפלפולא בעלמא נתנה רק לנשמה ופרפ"י פלפולא בעלמא להבין דבר ונתוך דבר ועתוס' שם פלפולא הנכה וחריפות והרש"ם שם פלפולא סיעה חריפות והבינה מוקר לנשמה ונתנה ליסראל ונעשה כתמר דפקד"ם לוט לפרוש שכי יניס נגד חכמה ודעת כמ"ש בזוה"ק כיון שלא ניתן ליסראל הבינה הוא החריפות והוא עוקר הריס וכיון דליסראל לא ניתן לו הפלפול הוא הבינה רק ונפרע"ה נתן להם חש"ב הפלפול חצל בשעת ומתן תורה לא ניתן ליסראל רק החכמה ודעת שהוא הנשמה דהיינו שכי לכך קצעינן יו"ט ביום שכי בסיון שהי' עיקר ומתן תורה ליסראל וסי' קני שכי יניס רק ונפרע"ה הוסיף יום הסלישי מדעתו נגד הפלפול שניתן לו לבדו וונוילף ונוה דקצעינן יום ומתן תורה ביום שכי לסיון כמעט דשכי עדיף לן עוקה"ר שהוא הפלפול שניתן למשה שע"י הוסיף יום אחד מדעתו דחל"ב הי' לנו לקבוע חג שבועות בשבעה לסיון וכבר בארנו דרב יוסף דסי' שכי ופ"ל דשכי עדיף דהלכה כרשב"ג אף דסי' יחיד נגד רבים ועתוס' פ"ל דרוב הוי רוב קפך וקושית הש"ס ר"ה (דף ז') בע"ז מי גלי לכל הוא מה"ת כיון דרוב הוא קפך וא"ר מדרבנן הוי רוב מה"ת והדרך קושית הש"ס (ב"ק ע"ח) לדוכתא חלא לנ"ד דרבנן חומי פטרי רבנן ול"ל כנ"ל התוס' דלא דרשו אי ותחת לרשות השליח וקרא ועצמו ונכרו דרשינן מה טבילה שלישה מחרש וישק דקרא מפרש לסיפא דקרא (ועי' ברכות דף כ' וגר"ים לסיפיה כו' וי"ל) ונוילף קרא חמוקי יכיך דרשינן מה יד בשבר ותקור ללמוד בשוק חש שרטן רב יוסף ביומא דעלרתא הוא שכי בסיון (ועי' בחש"ט מו"ח ס' תל"ד שם) דומה דקצעינן עלרת בשכי ועתוס דעיקר קבלת התורה הוא החבמה ודעת דהוא שכי וכלא קצעינן בשבעה כמו שהוסיף ומשה יום אחד מדעתו ומה מוכח דקיי עדיף ותקור ללמוד בשוק ולכך תמר רב יוסף ביומא דעלרתא בשכי בסיון מי לאו התי יומא כלומר שם הי' קצעינן עלרת בשבעה בסיון לעומת שהוסיף ומשה מדעתו נגד הפלפול ותו הי' שמעינן מדרבנן דהפלפול הייט הבינה והחריפות שהוא עיקר הריס עדיף ולא כיי ות"כ כמה יוסף ליכא• בשוקא דתו לא הי' בחשב מי שהוא כיי ומה עוד דשם הי' לשמעינן דעוקה"ר עדיף דהלכה כרבנן הי' ל"ל דוד הוי ודתי ושקושית הש"ס בע"ז מי מלי לכל מדרבנן ות"ד מדרבנן הוי ח"ר ומה"ת ושוב ל"ק קושית הש"ס ד"ק חלא ל"ד דרבנן ומוילף ל"ל מוד דדרשינן ועשתו ומכרו מה מכירה ע"י אחר ושיפא דקרא מפרש לרישא וקרא חמוקי יכיך דרשינן כרי יוחנן דשמעינן מפשט יתי בדשתים בצרתו (ולכך הי' יוחנן לסיעתו דרש בירושלמי הוריות שם דשיכה הוא עוקה"ר עדי) ומומר ללמוד בשוק (ועי' ירושלמי ברכות פ"ה ה"ל ת"ר יוחנן היגע תלמודו בבית הכנסת וכו') ונשה רמז רב יוסף ג"כ דתי לאו התי יומא דקצעינן בשבי ושמעינן דשכי עדיף הו"ת דעוקה"ר עדיף כמה יוסף ליכא בשוקא ר"ל דהי' מומר ללמוד גם בשוק והי' כמה יוסף בשוקא ללמוד בשוק דחל בשבת דשכמע דשכי עדיף מוכח דשכי עדיף לן דשכי יחיד נגד רבים ומדרש מדרשא לסיפא וכן קרא חמוקי יכיך ושוב כשמע ללמוד ללמוד בשוק ולכך פרש"י שם עגלה תליתאי שכיפי לבצע לרמז על כל שכי תליתאי דדרש גלילאה ועי"ש שם על יד תליתאה ונ"ש ר"י לי לאו התי יומא רמז על יום תליתאה לפרישה וכנ"ש בשבת (דף פ"ח שם) כתלן כרבצן ועי"ש שם (ועי' הגרש"ם שם בשבת הגרע"ח ז"ל והוא בדרוש וחדוש שם שהקשה דהלא גם קרא ויהי' ביום השלישי [בחוש הבוקר ועתש"ל] יחפרש ע"כ לר"י שלישי לישי שלישי ח"כ גם כותב שהוא גלילאה יש לפרש כן וקדמו זקושית התוס' ר"ד בנוקוטו שם ועי' פר"ח ור"כ גלון דלית דלא גרסו כלון כרבצן ועי' ודרש לקט פי יתרו שם) דש"ל דבשבת כתבה תורה והי' הפרישה שכי יניס נגד חכמה ודעת וקיי עדיף ותולם ש"ל דנ"ע רמז רב יוסף בתלישאה גם על הפלפול (דהלא רב יוסף הי' גם חריף וכנ"ש בימות דף קכ"ב ע"ח זיל לקניס דרב יוסף דחריף טכיפא) בעל זה הוסיף וגם יום אחד מדעתו (ועי' בחש"ט שם ד"ה תורין) ולרמז דלף דקיי עדיף ות"ש גם מדת עוקה"ר הוא הפלפול הניתן לנשמה"ה ומתנו ליסראל הוא שכן יקרה שם הוא בשדת עגלה שלישי, (ועתוס"ל הוא כ"ח בעניין תכלה ותולעת שכי ובב"ב הניכא חש"ח ס' ג' ובפ' המנסיג בו' ס' חפילין והסבוחת הגרי"ם כ"ז ז"ל ובעוק"ת התרכתי) כדת על תורה, וקיי ועוקה"ר ונהרי עד תמוזים, ובניסם כתחד טוזים, תהוזים יקרים, והבן הדברים :

נו) **בהערה** ג' הבחתי מירושלמי בכורים פ"ג דזר dp שם לכל הדועה טועמה חיי מיתה וכעת מזכרתי מירושלמי תרועות פ"ה ה"ד כהדא דתני ר' הושעיה ווה טהורה שהוא בעון ויתה לכל הזריס עולם ניועמה שהוא בעשה לכל הכהנים לא כמ"כ ומעמע דגם זר ח"ת ויתה רק בתרועה עהורה וגם שם לא נימא הכי יקשה ני"ם בירושלמי טועמה שהוא בעשה לכהנים הרי יש גם ויתה לזריס ועדיפא טועמה מטהורה ולימא כמ"כ ועי' בר"ם תרומות פ"ה ע"ד שם והבחה הרמ"ם שם ונ"ם הגרמ"ם בגיטין (דף כ"ד) שהבחתי בפכים לישתניעתי' דברי הפעה"מ פי"ז מהל"ג שם ופ"ר בצ"ל שהי"ע ח"ב פי' ד' בהגהת ונעפתחות נ"ם נירושלמי בכורים ולא הרגיש בירושלמי פ"ה ומחרומות שהבחתי ועי' ונל"ן פכ"ג מוכיח הי"ט מ"ם דחלה"ה לא עשכחת חוכל תרומה טועמה שיהי' בניהה ועי' מהרש"ל שבת דף י"ד ולל"ה הבדנו"ח שם וקדמו הפ"י שם ועי' מכ"ה נ"ע רע"ט ר"פ ועי' לל"ח פשחים (דף י"ד) ותוס' ע"ז (דף ס"ו ע"ב) ד"ה תבי וגהש"ם שם ופ"ר בניומוקי הגרי"ב שבת שם מ"ם בזה ו"ל והבן :

נח) **באות** י"ד הבחתי דברי המוי"ד ני"ם לענין קד"ש לחלק בין מ"א ל"ת ועי' עוד בית התלמוד ב"ק (דף ס"ו ע"ב) ומפה"י שם ונ"ם לי"בב קושית בעל כסדה"י ומקרא רק עץ חבר תדע ל"א דהא כתוב גם גללו ועי' בחיבוך המקט"ו דעובר על ל"ת ועשה ועי' בפרים יפות שם ומ"ש לענין חילוי קרק וכעת רחיתי בתבו' הרמ"ם שם מה שנלע בפקק תוס' פ' מ"ם וכבר הניח בבואי חש"ח סי' קכ"ט שהבית בעלמו שם ובתבו' התרכתי :

נז) **באות** ות"ו הבחתי מדברי הלל"ח שכי דדעתי חיכא חשבם על תורה ומעשה"כ מעבר ירק הוא לגמרי מדרבנן ועתוס' ע"ז (דף ס"ח ע"ב) ור' ד"ה בלר ומל"מ פ"ג מהרשות ובכ"מ ועי' ציע"ק חו"ח סי' תרי"ח שכי דמעבר ירק חין לו עיקר ומה"ת ועלין שח"כ יש לו עיקר מה"ת ועי' בשעה"מ פ"ח ממע"ש ה"ב שהביח היפך מה ועי' בהגרל"ח גיטין (דף ס"ה) וקדמו בעקו"ח סי' חמ"ח ס"ק י"ח ועתוס' כתובות (דף כ"ו ע"ב) ד"ה קשבר ועי' בשעה"מ פ"ח מה' עירובין ס"ו ס"ו ובשו"ע תלי"ה ח"ג סי' ל"ב ועי' בשעה"מ פ"ב ומה' יו"ט ס"ג והלכה ו' ובטעה"מ שם ועי' בחש"ט בשו"ת סי' יו"ד י"ח ובתבו' בחרתי ענין זה בתרוכה :

דרוש השלישי.

באו ישראל ושאלו את דוד לחם הפנים מהו שידחה את השבת אמר להם סדורו דוחה את השבת לא לישתו ולא עריבתו דוחין את השבת והרי שם דואג ואמר מי הוא זה שבא להורות לפניי אמרו לו דוד בן ישי היא מיד הלך ונתן עצה לשאול מלך ישראל להמית את נוב עיר הכהנים וכו' ויסב דואג האדומי ויפגע בכהנים וגומ' לא כן תני ר' חייה אין ממנין שני כהנים גדולים כאחת אלא מלמד שהיו כולם ראויין להיות כהנים גדולים.

(יומא לג: סנהדרין פ"ו ה"ג)

מתניתין נצבי מצות (דף ל"ה ע"ב) חמת שתי הלחם וחמת לחם הפנים ליתתן ועריכתן בחול ופייתן בפנים וחיכן דוחות את השבת ובמערת הפנימית קמיצת הקומץ ליתתן בחול מלמעלה מדת יבש בתקדשה ותפייתן בפנים מלמעלה מדת יבש בתקדשה חוץ מרבע הקומץ לחם הקומץ שהוא כשרזל (ופרש"י חכם ומחודד) ומנו רב שמת מלי קמיט לה מלמעלה עמרון לה מקדם מלמטה מי קמיט לה מקדם ותפייתן בפנים מלמעלה מחוץ מקדם וחין דוחות את השבת חיפלקה בליבה חוץ רב חמי דלמעלה מלי ומפנים במקום זריזין ופרש"י ולא בעמרה ומקם מלמטה בחוץ יחזור כהנים זריזים שלא יחמין וכו' מלמעלה דר"ת מחתת הוא וכי בחוץ, שם ותבדה מי שמכה זו לא מכה זו:

קושיות הגהות בעל תו"ח בגי"ב קמח תו"ח ס' ט"ו תיכח לחם הפנים לחצי שתי הלחם חוץ מתפיכה כתיב ולמ"ל ומקום זריזין ובפרש"י לעיל שם ד"ה חיפלקה בליבה שכי קודם שיקדימו על השולחן:

רמב"ם פ"ה מהי תמידין ה"ז דלחם"פ תפייתן בפנים ושם הלכה יו"ד דאין לחם"פ דוחה את השבת ופפקקה חלו שהרחי ניכהו דאם תפייתן בפנים ותנור מקדם הא חיפפקה בליבה ע"י לחם ומפכה שם ובה"ז ותו"ש שם פ"ו ה"ג:

מתניתין שבת (דף ק"ג ע"ח) לא יצא החיש לא בקי"ח ולא בקי"ט כרי רבי אליעזר חומר בכשיטין הן לו ובגמרא שם:

ואנחנו כעלה זכה על הרבי שבני הפלפול לבאר דבר העכין מי להם"פ דו"ת ה' כוגע בעלובת דהעונ"ה ועפ"י פלוגתא ר"ח ומכונים ועפ"י הקדמות שהאתו שבני דרומים הקודמים ח) מי מב הוי ודאי חו קפק ג) מי חמדר"ח הוי חיכו דאורי ונה"ת ג) מי ועלם לא תשבחו בו דרשינן בו ולא בשבול ונזה יתברכו ויתלבנו הדברים, מי כיכי עדיף חו עוקר הרים:

וטרם ילמחו לבו כעני כחמנים, חמר עמודי דרומה עליהם בשמים, הנוח בנוח בשחר בעוב, דברי הרמ"ם (חולין דף י"ח) בקונטיל דרוב:

בגמרא א) שם ומכח הא מילתא דחזקיה בחר רובה וכרי מר בריה דרבינא חמר חתיב ומשנינן עלם בפקח דחמר רחמנא ועלם לא חמרו בו וכיחום שמא ניקב קרום של מוח חלא ללו ומשום דחזקיה בחר"ש ומ"מ דלמא המכח גומרתא עלי' וקבי לי' ובדק לי' דתניא המחתך בגידים והסורס בעלמות חין בו ומשום שבירת עלם ובמ"ש זבחים (דף ס"ו) ומחי לא יבדיל חין לריך להבדיל ומקשו חלא ומעתה גבי בור דכתיב ולא יכסנו ה"ב דח"ל לכסות וכי בחולי מכל לחון שבחורה כגון לא מחשוש כרי לא קחיל לחולי שבחורה חס לא ללחו חבל הא דמשבחת הוא דמבדיל לפי שלריך לדם חומרין דכי כתיב לא יבדיל ח"ל להבדיל קלחר (ועי' בקה"מ להרמב"ם בשורש השמיני ובמרגניתא טבא שם ו"ל) והקשה הגחון ר"ח בחולו הביאו בשעה"מ פ"י מק"ש ה"ח דלפ"ז מכ"ל דועלם לא חשבו בו לחזהרה חחת חיתר דח"ל לכבדו קחמר דקד"ח דמחויב לכבוד שמא ניקב קרום של מוח ומ"ה מחת קרא לומר דח"ל עשום דחזקיה בחר רובה וחירן כיון דקי"ל בו בכשר ולא בפקוח עכ"ל דקרא לחזהרה חחת ע"ש ומכחי יקשה לע"ד בו וחילו בפקוח ובשעה"מ שם ובזבח ס"ס ובק שם דקוטיא זו שיטוח דהא בפקח שכי מני כתיב ועלם לא חשבו (יבמות) בו ועכ"ל כלאו כתיב וכחב עוד דמהיכא ס"ד דלריך לבשור כדי לבדוק הא חפשר למיבדק ע"י גומרתא דמכח עלי' ובדיק לי' כדדחי החם בחולין חלא שהחוק בפקחים כתבו דבגומרתא חשור משום הפסד קדשים (ומ"ש בשעה"מ דמר בר רב חסי יליף מבשר"ש בשה"מ חיתא מר בר"י דבינא) ע"ש ומחכם בגוף הקושיות י"ל עפמ"ש בשה"מ בפקחים (דף ל"ו ע"ח) חלא ומעתה ועלם לא חשבו בו ה"ג דבו חיכו קובר חבל חתה קובר בפקח דוקות חמר קרא ועבדת חלא בו לומה לי בו בכשר ולא בפקוח ואם כן הא לא ילפינן פקח דוקות רק מפקח מלחים ובני חת לא לבעוו עוד על עריפות ניקב קרום של מוח רק חת"ל בקי ומעילא ניכא למימר דקד"ח דמשבחת לריך לבשור העלם כדי לבדוק ובזב ע"ב קרא לחזהרה חתא ועפ"ם ע"ז (דף ה' ע"ב) בהא דמחו"ח לב"ב וחוק' חולין אם ד"ה חטחת ו"ל ואולם בעה"ם הל"ק דלא יוכל למבדק ע"י גומרתא משום הפסד קדשים כמ"ש החוק' יש לחמוה דח"כ למה לי לה"ח בחולין אם דלמא בחולין אם דלמא גומרתא עלי' וקבי לי' דהא חקור ומשום הפסד קדשים חלא דמדברי החוק' בפקחים אם ומעמ דרבא חמר ומשום הפסד קדשים רק חפקח דרבנן הוא ואולם ומחוק' זבחים (דף ל"ז ע"ב) ד"ה ואחר כלחם אם ל"ל לחזקיה דחוריית הוא דהרי כתבו דבעמה גומרתא לא מקיים עשה דוחוכלו חת הבשר ול"ח אלא שרוף הגומרתא ומעמ מן העוח שבפנים ולפי"ז בעלה"ר חות עדל"ת חו"ק כיו שהרגיש זה חלא שהקשה בפ החו"ח כיון דפתם לכילת פקח בכזית והרי בהך פורתא לא מקיים עשה ואין בכל אחד כזית ובשיעור ומעמ מעוח זה יפי בפלא השיעור כעי' שכ' החו"ח בעלמו שם לעכין בעידית חף שזהו דוחק ו"ל:

ואמנם יש להחעורר עוד בחולין שם לפנ"ש החו"ד בבפ"ש לתרץ דברי הרעוב"ם דפ"ל לקולא ולחלק ילא בין היכא דכתב"ד רחמנא קום ועשה מ"ש בעינן שיהי' ני"ע בודאי ולא בפקח ובזהזהרת לחון בעינן שיהי' ודאי חבל פפיקא שריא ומשום דהחורה לא דברה חלא על הודאי וא"כ כיון דקי"ל בו בכשר ולא בפקוח שוב מותר לבשור העלם ולבדוק דשמא טריפה הוא כיון דקלא ועלם

לא תמצאנו היום נכסר ודאי ולא נקפק ולהיפך נוע"ע דספק צעיני סיפי דאי כסר. ונקפק היכו יולא ע"ע דספק ומוגילא לריך למשור לעשם הענם ולבדוק שם ניקב קרוס של ווזו ומבילכי לפי ידידי הרב הגאון ונהר"י שעהבצלוס חבד"ק קביחטין שעטרין כ"י ואמר שמשל קוסית זו להגאון חבד"ק קביחטין וכעת רחיתי בתשו' רבר משה ונהד"ם כי' ע"ד ועבית קוסית זו בשם הגאון ר"ש עוינים ז"ל בתשו' תועשה רח"ס תו"ח סי' כ"ו ובכה תשו' תוע"ר אין כעת ה"י ואולם ונצותר זה נעהרי"ע בתשובות יו"ד סי' ה' שהביא קוסית הר"ן על הרוע"ס דס"ל קד"ח לקולא ח"כ ונכ"ל דמזלינן בתי"ר דלעעל הוא העשם ונשום דספיקא רחעעה שריא ותי' ונהרי"ע דכי מוריכן שלין הספק לחסור ונה"ת היכו היכא דל"ח להתברר חצל היכא דאפשר לעשות על בריו של רבר ודאי לחסור ובספק הא אפשר לברר ולבדוק וכי וכי תימא הא לא אפשר כיון דאסור שביכה עשם הכי ד"ק כיון דאי אגלאי ונילתא דאסיפה הוא אין כאן אפשר כלל ואין כאן איסור שביכת עשם כלל ורק אחר דאתחזק בתורת אפשר יהא ואחר שביכת עשם ושמה לא אלריכה תורה לשביר עשם הטוח ולבדוק הקרוס אלא ע"כ ונשום דמזלינן אחר רובא עי"ש ואתנס ז"ל בשביעות דהא אלכתי יקשה דהא אלאו ועשם לא תשבאנו בו כולל גם עשם הטוח דקרא קהטוח כתיב והרי לא שכחת כלל ולא בשטול חטר רחטנת ת"ע דמזלינן אחר רובא ודוב הוי ודאי והוי כאלו הוא ודאי אשר ספק כשר ושוב ת"ח גם בשובר עשם הטוח עובר על לאו ועשם לא תשבאנו בו:

ואולם בנדבי הש"ם חולין שם דאמר אור ברייתא ג) דרביצה אחית ושביבית עשם בשפא דח"ר ועשם לא תשבאנו בו ניכוחם שטח ניקב קרוס של ווזו אלא לאו ונשום דמזלינן אח"ר דלכאורה יקשה דאם עיקר הילפותא ונוף השפא דניכוחם שטח עריפה הוא ולא ועלינו לטניבק הטוח ונשום חיסור שביבית עשם ת"ח הוי"ל לטור בר' ורביצת לטיטר אחית ושפא כהא דלעיל דאר"ח אחית עריפת של עולה ורבצ"י דאטר אחית ואלינה וכן ר"ש אחית ונעגלה ערופה ורבצה בר ר"ש דאטר אחית ושפיה אחרוה ולוזה אטר אר בריה דרביצת ליסבת אחית ושביבית עשם אלא הוא הדבר ד"ל. נאמת ושביבית עשם דח"ר ועשם לא תשבאנו בו בכולל כל עשם ולא עשם הטוח ויקשה דלינ ושכאת לאו זה בעשם הטוח בניכוחם שטח ניקב קרוס של ווזו ועריפה הוא ושוב חטריך בו בכשר ולא בשפול ושיכ אלא היאה לו שעת הכושר לכ"ע דרשינן בו ולא בשפול כמ"ש בשפאים (דף פ"ג) ע"ש וכיון שלא אלריכה תורה לבדוק הקרוס של ווזו ולא בדקינן לי' שוב ליכא לאו גם בשביבית אחר עלמות ולא ושכאת כלל לאו זה בעשם לא תשבאנו בו אלא ודאי ושוס דמזלינן בת"ר בכשרים והוי זה בשפא כשר ודאי וח"ל לטיבדק הקרוס ושוב אינה אלא ספיק דאי הש"ס דעשם לא תשבאנו בו בכל העלמות ולזה ספיר דאי כלאור ווזו דלטח בחטח גוטרחא עלי' וקל' ובדיק לי' כלאור בחטח לא תשבאנו בו אחקוטת קרא ועשם לא תשבאנו בו רק היכי דהשיב גוטרחא ואחה שהקרוס שלם ושפשה כשר ואז אם שיבר העלמות אח"כ עוכר על ועשם לא תשבאנו בו חגל קודם הצריקה נהשאת גוטרחא היכו עוכר בחטח על הלאו דטשה עריפה הוא וכיון דכתיב ועשם לא תשבאנו בו וכולל גם עשם הגלגולת על כרחך אחקוק קרא אם הניח גוטרחא ואי ועשוס הפסד קדשים לאורייתא הוא לא כיון דלא ה"י לו עוד שעת הכושר ואולי יולא עריפה שוב ליכא נהש"ג ועשוס הפסד קדשים וכע"י שכי הוהרש"ל (בשפאים פ"ג) נאות ד"ה בו דהיכי דעשה בוכר ושפול ליה בי הפסד קדשים וה"ה נשפק פסול דרק נשפא כשר ודאי חיים צ"י ועשוס הפסד קדשים ושוב ש"ל דלא חזלינן בת"ר ושא דכתבה רחוכת ועשם לא תשבאנו בו היכו תאני הדיקה בהמות גוורתה והפסא כשר אז אם בוכר העלמות עיבר על הלאו דוכר בו ועעמה שוב אין לוכר דקרא דוהיכי סר"ח דלריך לשבור ואי ועשוס דלמא הקרבן פסא עריפה הוא הלא יכול לבדוק ע"י גוורתה דכל זמן שלא ידעינו דכשר הוא אין לחוש על הספק להפסד קדשים ותמוס' בזבחים שבחנו דלרבא ונה"ת הוא רק אחרי שידעינו דהפסא כשר אז גם בשאר עלמות שיש בהם חשור להכיח גוורתה ועשוס הפסד קדשים אבל לא בספק ועי' ל"ק שהבחתי ועדיין ש"ל בזה:

ובמכילתא ג) ממה בכס"י פ' בח ס"ב ל"ד ומשרחם לרבות בשלוחם על שכמם ומשרחם שיהי מלא ומנור או חיטו אלא פסא כשהוא חומר לא תותירו ומנו עד בוקר הרי פסא חמור שלא היו רשאין להותיר ומקשה בפיס יפות שם דהא ומקשה עריכה הוא דעלמות שיש בהם ומה יקריבו בשפא עשר ות"ח קף הכותר הולריכו לקריבו ומנשם ש"ל דהא מה דשביבית עשם שיש בו מות אין עדלי"ת יקשין רק מיחוק דועשם לא יפגיבו בו דכתיב בספא שכי ות"ח בספא ומלינ שלא נאמר אין עדיין פסא שכי ה' מותר לשבור עשם שיש בו מות בשעת אכילת פסא ומעשם עדלי"ת ושוב לא ה' לריכין לשרוף העלמות בע"ז ופ"ר בדברי שמוא עה"ת להגאון ונהר"ש כ"ז ז"ל פ' בח שהביא קוסית הפיס יפות ושם ומיא בשם הגאון ונהרש"ק זה שתירץ כן ודחאו ומעשם דהא הוי ל"ת ומשה ואין דומה ודבריו שקוטנים דמאי עשה אימא דהא ליכא רק לאו דועשם לא תשבאנו בו אלא דומה שכי דאם ה' מותר לא ה' רשאין לכאו אחד לכל הוקאה שאינו בחוכל כשם שכי ה' מותר בי"ט ע"ג בשבת וכבר קדמו הפיס יפות בעלמו בתירון זה (ומ"ש בדב"ש לעיל דאז לא כשב עדיין שביבת י"ט ע"י בפ"פ שם י"ב כ"ה ד"ה ים לפסם) ואולם לדבריו ש"ל בפבעות דהא ה' ומקום לומר דלא תשבאנו היינו דח"ל לשבאנו רק כיון דכתיב גם בשפא שכי לא יבאנו על כרחך לגלאו אחי וח"כ בשפא מלינ שלא נאמר אין קרא דשפא שכי שוב ש"ל דלא תשבאנו דח"ל לשבאנו אלא דיש לפשק זה ומה גם דהא כל הו"ח דלא תשבאנו דח"ל לשבאנו הוא דומיא דשביבת קד"ח דלריך לשבור ולבדוק קרוס של ווזו ובשפא מלינ שלא היו ועלון אז על עריפות ניקב קרוס של ווזו ומוגילא ע"כ אם בכתיב לא תשבאנו היינו לגלאו כמ"ש אלא דבעיקר מיולי ע"ז כי הדב"ם דהוי עשה ולא יכולין לשרוף ביו"ט וא

שים גו מוח כו' תוגתי כיתי עמה ולבתי ל"ח מלח חין עדל"ת שמנקדם ובחוש, שם ד"ח וחבר מייתי לה הא דפקחים מדכתיב ועלם לח יסברו גו בפ"ם (ובהגהה שטוי"ק שם הגיה ל"ל לח תסברו גו וזה תמוה מאוד ועי' בספר הזוהר מל"ח קכ"ג והר"ן לחו דוקח נקט) חבל מי לחו קרח דפ"ם הר"ח דעלם שים גו מוח קובר וחוכל דעמה דומה לף ל"ת שמנקדם (ועי' ל"ק שם וי"ל) וח"ב על כרחך ס' לריך להגיד להם דין פמה שכי דבו נחוגר ועלם לח יסברו גו כדי שידעו דגם בפמה רחמון שלמר להם ועלם לח תסברו גו היינו חפילו בעלם שים גו מוח ינוענעם דחין עדל"ת שמנקדם ועי' בחו"מ שם וחולם י"ל דהכח בחך ויכי לחכמים חפר סיו טוענים לבפמ חדם שפחלו לומה בגרע כי בפנים יפות שם דפחלתם ס' שם יגוח עמה דפמה וידחה חם ל"ת דטומחה חלח שכ' ממה דחוגרין בחיר דלח חמי חד עמה ועקר הרי לחון ובטומחה חיכח הרי לחון טוענת הגוף וטומחה בשר ע"י"ם והכח לי ממה לח לריך דהרי גם בגלע כיח פמה יש כמו בגלע עלה כמ"ם בחכ"ם ע"ע וח"ו חוח ס' וח"כ ס' חפפר להם לף לקיים ע"ע דחכילם פמה בפיחחיב לו בחבילו ובים הבליעה חיכו מטומח להפפר ושוב ליכח רק לחו מחד דטומחה הגוף וח"כ פחלו כחוגן לומה לח ידחה עמה דחכילם פמה ל"ל דטומחה.

ובש"ם סוכה (דף כ"ם) והעוסק בטלוה פטור מן הסוכה ומכח בפמה חדם ריפ"ג חומר סוחחי חרמו על יוסף סיו טוענים לבפמ חדם ריפ"ג חומר סוחחי חרמו על יוסף סיו רע"ק חומר ניסחל וחלבפן סיו ר"י חומר עוסקין בטה מלוה סיו בחל בחבי בלהן בע"ם ופרפ"י שהרי טטוחה בטחיהן וחעפ"י בטומחה זו חטכב על ידן לחכילת בפחיהן וחטה הבי יהרגם שם דחיך שטוענין מזה דעוסק בטלוה פטור מה"ט ומה טטוחה עלמן ז' יטים קודם בפמה שרי הם סיו קובעים סיהי יכולין לעשות הבפמה דהרי שלו למה נגרע וכבר קדמו הריטב"ח שם בקוטיח זו ובחרתי בדרוש דרפ"י בפמ זחת בוחמ לסומו דהכח בחוטם שם פרפ"י בפמ הספרי שמורו יזרק הדם ויחכל הבשר לטהורים ולפ"ז גם הטה דעו מרחש דלף שם י"י ונקריבים עליהם הפפח פטור מ"ט יחבטלו מ"ט דחכילם בפמ ח"כ דעוסק בטלוה פטור מה"ט ח"ש רפ"י בלחות לסומו שהרי בטומחה בטחיהן וחעפ"י טטוחה זו חטכב על ידם חכילם בפחיהן ולף דלעיל היו יכולין לחכול מ"ט חיסיהן דלמח בפמ ולח יטבול ועי' בפחים (דף כ' ע"ב) חלח דהפ"י שם כי דעיקר דיוקח דפ"ם הוח מדרע"ק דלמר ניסחל וחלבפן היו דכיון דעשה בלוה ליה לסה בטומחה מ"ט חש"ב דעוסק בטלוה פטור מה"ט ומ"ט גם לדבריו י"ל דהעיקר ס' שיחעבבו ע"ז ונחכילם הבפמ ומעשה י"ל דכיון דהעשה דחכילם בפמ חין בה כרח ובלחו דחוכל בשר קדשים בטומחה הגוף בכרח שוב חין עשה דומה ל"ח שים בה כרח חלח שזה ליחח דהרי להריל חמרו בסוכה שם חבל החם דחיכח כרח לף שידעו דיעשו בפמ רק בינוני ונחכילם בפמ ומ"ט הוי מ"ע שים בה דרבה דכרח דומיח דחמרינן בזיר (דף מ"ח) בהולך לפחוח חח בפמח ומוסל חח בגו חבל בפמ ונילה דבכרח לף דחיכו רק עשה לעול חח בגו מ"ט ונקרי עשה שים בה (ועי' כרח כיון דגדול חיב כרח ועי' בפי' הרח"ש שם) ובספרי פבני מיס דף י"ח חוח ז' ע"י"ם) וח"כ הדק"ל שהרי החכמים החלה שלחו כסוגן לומה לח ידחה עמה דחכילם בפמ לל"ח דטומחה ובכל"ל הטעם דחין עדל"ח שמנקדם וח"כ כיון שידעו דוכיעת עליה בפחיהן ה"י מטום דחין עדל"ח שמנקדם שוב ומניחה מודע ומה דלעלו לח תסברו הוח גם בעלם שים גו מוח ולח חמרינן דעעלם לח תסברו גו מוח ולח בעלם שים גו מוח ולח ידחה עמה דחכילם בפמ לל"ח דטומחה ובכל"ל הטעם דחין עדל"ח שמנקדם וח"כ כיון שידעו דוכיעת עליה בפחיהן ה"י מטום דחין עדל"ח שמנקדם שוב ומניחה מודע ומה דלעלו לח תסברו גו מוח ולח

נכסר ולא בפקול והחיכה מחרי דמסכי הס"ס חלה זו ל"ל זו נכסר ולא בפקול אבל לעולי דוקסה חלה מעתה זו אחה מוכר ס"ל דלה חסברו זו לף בפקול (וכרי יעקב דס"ל זו ואפילו בפקול דגס זה נקרי ס' לו שעת הכושר כיון דמ"מ חולי כסר הוא וזה הוא דלה כמ"ל) מ"כ הוי העשה קפק והל"מ ודלי שוב מ"ל קרא לעשם עיקם זו מוה דממילא אין העשה דאכילת עוה דוחה ל"ת כיון דהעשה הוא רק מעשה רוב והוי קפק והל"מ ודלי חלה דספרע"ג בשוחטת העמקים קוף כלל ג' כחב דלהרמב"ם דקד"ח לקולא אין קפק עשה דוחה ל"ת ולהרשב"ח דס"ל קד"ח למוכרת וקפק הוא כודלי לף קפק עשה דוחה ל"ת ומעתה לפמ"ם הפר"ח דס"ל להחוס' כהרשב"ח דקד"ח למוכרת (ועי' בדרוש הקודש בהערה ט') שוב ס"ל להחוס' דלף עשה סהוא מעשה רוב דל"ת ובלח"ה י"ל בדברי הע"ד וע"ז מ"ש לעיל ע"ד החור"ל ומ"מ נכון לפסוק עיס זה דוחה ל"ת ומעתה הוי קפק ס"ל דבו לף בפקול ולכך ל"ל קרא על עשם עיס בו מוה לס"ד דס"ם ועשוי להעשה דפקה דהיל מעשה רוב דהוי קפק ליכה דוחה לעו דשב"ע סהוא ודלי ולולם לומקקה הס"ם דבו ולא בפקול ולכך לריך קרא לה ישברו דפ"ם לחורי גם על פקה לחמון בעשם עיס בו מוח דלה מעתה חלי עשה ודחי ל"ת על כרחך ס"ל דגס העשה סהיל מעשה רוב הוי כודלי והו"ל דעדל"ת ולכך לריך קרא דפ"ם דגס בעשם עיס בו מוח עובר על לעו דשב"ע והבן:

ו) **ובש"ם** פסקיס (דף פ"ג ע"ל) חלה לי חמרת שימוש מוחר לעו מילחה ל"ל שריפה כחבילה ובחלקה למוח דידהו וכשריפה וכשדיהו לדידהו ורלוקי בחלוי הגחון מהרי"ח הלוי מיוקנע ז"ל ח"ח ס' י"ו מביל קושיח השואל דהל הפקה כללה כולו כחד ובלעו העלמות ומפקה ואכרי שבליעה נעשה מוחר ולכך בעי העלמות שריפה וכחב סוף לחרן הקושים הס"ם העלמות חמלי ישרפו היינו בשהחמיל ליחכן על האש והוסקו מעט דבדר שלריך הגעלה די בהיקף מעט ול"ש שפיר מקרי בגמרל כיון דקוף קוף לריך להכניס על האש לשורפן ל"ש שפיר יכול ליטול העלמות ולילהות מהם לאחר שהוסקו מעט לפלוט בליעתן ובמחב"ת כל זה ליחל דפסקות קושים הס"ם לע"ל שריפה כחבילה ובשדיהו היינו שלא ישרוף חותם לף בעטו ובפרש"י שם ד"ה כחבילה שכ' ולא יפקיד עליס וטורח לשרוף העלמות וגם מ"ש דקושים הס"ם דהל יכול ליטול העלמות לאחר היקף מעט ולילהות מהם מלבד שזה רחוק וחחת מרחוק הנה לכחילה מקרי בש"ם ובשדיהו לדידהו ולא ליהנות מהם ול"ל לכחורה דבשדיהו היינו להשליכן ליס המלח (ועי' לעיל דף כ"ח סס) וגם מ"ש לי לליס בהו מוח בשדיהו ל"ל כן ובפיהבו קודש זריקה דלר"ח ליו הזריקה מעיר לף עלמות קדשים עדש"י סס חלה דבשר חמר סס בעלמות קדשים דפיהבו קודש זריקה מחלי זריקה ושריחוהו חפילו למיעבד מיבייהו קחת דקכיכי ועי' רש"י מנחות (דף פ"ג ע"ל) שכי שך דפסקיס לי לליס בהו מוח לבשיהו היינו בעלמות מוחרין וממילא גס בחית בהו מוח שחמרו בשריהו היינו דהס רולס שלא להשליכם רק ליהנות מהם רשחי ובלח"ה הס ניחוש בעלמות שכללו עס הפקה בלעו מוחר לף מהני השלכחם ליס כיון דמוחר מן הכשרפין ועי' קי תמורה ובחוח בירושלמי שס פ"ז מקשו להדיל ויחלון חת הבשר מן העלם ויהנה מן העלם ומה דנקטו בש"ם בשריהו הוא לאו דוקא ופשוט דמוחר להנות ושו"ר בפ' הר"ב מהגחון מופ"ד ומקטריה ח"ח פ' ק"י ס"ז שהקשה ג"כ קושיח זו דהל בלעו עלמות מוחר והבית בשם דודו מחוי הבי הגחון המפורסים מהרי"ח חחומים כ"י חבד"ק קריסכיפחלית שחיכן לענין בליעת מוחר היי לריך להועיל שבירה כמו שמועיל שבירה בכלי חרס ודפח"ח:

ולכאורה י"ל דהכה בשפ"ח בדש"י פ' לו ו' פסוק כ"ח הביל דברי הרח"ש שהקשה ולשהיה לאחר עמוד השחר דלמחר דליהוי נט"ל ותי' כיון דבעה"ם מיד חל חיוב שבירה חו לל פקע חפילו לאחר מכן ועי' פרמ"ג חו"מ ונש"ז קו' ס' חכ"ח שחמה דהל השבירה חו מו"ם הוא לאחר שכעשה מוחר דליהוי ביעור למוחר חו עקב חכילה שלא יבוא לבושר (ועי' זבחים ל"ז והוס' ד"ה ממחין ועירוב"ם פ"ח ממעש"ק הי"ד ובחב"ד וכ"מ ולח"ם שם) ובזה"כ דהכה ביעורו דהל"כ שהחם בשון (ועחוס' זבחים דף ל"ו ד"ה חלה ובטוש"ע יו"ד ס' ל"ג) ע"י"ש ובפכים יפות פי' לו שם לל הביל מדברי הרח"ן וכי דבאחת קשה למה בכ"ח יבשר הל יכול להשהותו יום אחד שלא יהי' בן יומו וכ"כ לדעת הפוסקים דליכה אחת פוגם ח"כ לעולם ביום של אחרון שהוא מוחר כבר בפגם (ומ"ש לענין לבשל חולין עי' ת"ב ס"ו ובחוה"מ שם גם מ"ש בפ"פ שם ע"ד הרמב"ן דהשבירה בזמקום קדוש עי' זבחים ל"ד ת"ל וכ"ח ורש"י שם ובחו"כ פי' לו פ"ו והחוה"מ שם ומ"ש לענין דבחאת כאחר בזמשהו עי' בל"ק שם ובחח"ם י"ד ס' ק"י"ד) וכבר החריך בזה הרח"ש ע"ז פ"פ סי' כ"ו (ועי' ר"ן שם ותוס' בית שם דף ע"ו ד"ה ב"י) וכי דלי חמלת כל הלילה גוזם בילה דאילטריך קרא לכלים שבשלו בהן בלילה וכו' וכ' עוד דאם לריך ומעל"ע אחי שפיר טפי כי כל שעה שיבשלו חפילו שחרית בהחילת היום בעה"ם דלמחר יהיו בלועים הכלים מאיסור מוחר וכיון שחל עליהם חיוב שבירה חו מ"מ חו לל פקע וכו' ע"י"ש ומעחה לפמ"ם הטעם שאם יבשל בהכלי יבוא לידי כ"ע ובלליעת הטוחר ומילחה בעה"ם חל על הכלי שם איסור לענין אם יבשל בה ושוב ל"מ מה שבעשה חחי"ב נט"ל ותחינה בכלים אבל בעלמות דבעה"ם חיכה רחוים להשחמש ולא שייך לומר דחל עליהם איסור ואחר עה"ם נעשית הבליעה כט"ל וא"ל שבירה ובפרט שריפה ושם שפיר מקשה הס"ם בפסקים שם למ"ל שריפה כשדיהו ועכ"ש שם כשדיהו דלא בלריך הכחוב שבירה חלא בלחוי לאכילה וכן פרש"י פרק דס חטחת (דף ל"ח) ד"ה מה חשם דל"ם טוחר בעלמות ולכאורה מ"ש ונכלים דבעי שבירה ומ"ש ששוט בליעה טוחר וחבי גס העלמות בלעו טוחר ח"ו כמ"ש דעל עלמות לל חל כלל בעה"ם שום איסור דחיכה רחוים לשום השמים ושוב חח"ז הוי נט"ל וי"ל והבן:

ז) **ואולם** יש לעורר שזה דהכה בזבחים (דף ל"ה ע"ב) בעי רמב"ח חלאו בחויר חטור מהו חביטול ובלוע הוא דקפיד רחמנא כו' ופרש"י חלאו לשפוך של חטאת לגלותו בחויר חטור דכחבשל בו חבל לל בבלע בו כלום מהו מי הוי טעון חטור שבירה חו לל ולל חיפשטא ובזמב"ם פ"ח ממעש"ק הי"ד כלם הבשר בחויר חטור של חרש יש בבשר קפק שמא יש בבשר הוחיל ובחבשלה בו חו לל יבשר הוחיל ולל בנעה בו ובכ"מ שם חטם דלמה כי רבינו שהוא דבר קפק ולל פקפק לחומרת קדש כדרכו בשחר קד"ח כיון דחבליע דלל חיפשטא הוא ובלח"מ שם חטם דהרי החבליע מהרוויהו קלי חחטור של חרש יש בעי שבירה ועל של מחכת מי בעי שטיפה ומריקה ולמה כי הרמב"ם דוקא של חרש ולל פירש דלחרוויהו קלי ולפשט"ל ל"ל דחדל קושית ומחרלת בחברחה דהכה הפלחי פ' ק"ג אות ו' הקשה דמה מקום קפק יש כאן דהל יש לבדר כיון דבשרי כלי חרש בבלעים בזקיימים שפ"י נם ול"ל שם קרא כזאת בכ"ח בישול בלל בלוע הוי"ל לבשור הכ"ח ולרחות שם בבלעו בזקוקין או לל דחם בחחת ח"ל שבירה לל היו בבלעים הלל שבירה ואל בבלע בזקוקין ודלי דחיים שבירה ואולם ל"ל הלל היו יכולין לבשור על הקפק כדי לבדר ששוט דאולי לל יהיו בבלעין ואין עושין חשפחות בירושלים ועי' ברמב"ם פ"ז מהי בה"ג ה"ד חם

שכי הרמב"ם עלה הנשר בחייר תמור שם חרס ים נדבר קפק ולא פסקה לחומרת דטעין שבירה דדילמא לא לריך שבירה ואם כשבור לא יהי כשלא בוקעו ויהי חומרת דאחי לידי קולא דיעבור על איסור דאין עושין תשמישות בירושלים ותחיכא בתמור שם חרס אחל בוקעות לעבין מריקה ושטיפה לא כי הרמב"ם כיון דפשוט הוא דודאי פסקינן לחומרת דטעון מריקה ושטיפה משום דשניא דלא תיפשעא לחומרת ומוליא מקושים שכ"מ ממ"ש הר"מ דים קפק בדבר יסורן קושים הלח"מ מה דדייק הר"ש ותכי דוקא שם חרס ולפ"ז מוליא בעלמות השקא כיון דמועיל שריפה אי אפשר לומר דאחי שבירה כמו בכלי חרס דשאני כ"ח שבלעו במקונן דאפשר לומר עפ"י כן ומשא"כ בעלמות ח"ש לבשרים דאין עושין תשמישות בירושלים ובתוש זבחים (דף ל"ז ע"ח) ד"ה אלא כי דחידוש הוא שהחיר הכתוב בשבירה דהוא"ל דל"מ שבירה כיון דעדיין טעם חטאת בחרס דלריך שיהא הטעם בטל מן העולם (ועי' תשו' חכ"ל סי' פ' וסי' פ"ח) אלא דלפי מה דמקיק דשבירי כ"ח בבלעין במקונן הרי כחבשר ובטל טעם מהר מן העולם ולפ"ז בעלמות השקא דלא בבלעו במקונן ח"כ בשבירתן לא נחשוב בזה בליעת מהר מן העולם ושוב ח"כ לא מהני שבירה ואולם רחה זה מלחתי דגוף הקושיא בפסחים שם ד"ה בעלמות שנבלעו עם השקא בלעו ומהשקא ובעשה הבליעה מהר ומציאר בשרשבי פרק כל שעה סי' תקפ"ג שכי בשם הא"ז ור"י דלא מליטו בליעה ואיסור גבי כלי עלם ומציא רא"י ומפסחים שם דקאמר הטלמות והגידים שרפו מפני שנעשו בשיט לבשר החטור ומדלא קאמר טעמא ומשום שיכיחו בלעי טעם ש"מ דעלם לא בלע ועי' בז"ח חו"מ סי' ס"ו סכ"ח ובשו"ע שם שבי' ח' והב"י שם הביא בשם הרבי המרדכי דכלי עלם אינו בולע ובחטאי מהרי"ח שלי הביא הרבי הב"י בשם המרדכי ולא עיין בשו"ת הרבי המרדכי שהביא בעלמו מהך דהעלמות בפסחים שם ולפ"ז אי לאו טעמא דשמוש מוחר לא היו לריכים שריפה ולכך מוקי לה הש"ס כרי יעקב דגו חפילו בפשוט ים בשם משום שבירה עלם ולכך לריכין העלמות שריפה ועי' בשו"ע יו"ד סי' ל"ט בשו"ת ום"ד ופרמ"ג שם דכלי עלם דינם ככלי מחכת ע"י ש"ש בחרוכה וא"כ ל"ל דמהכי לעלמות שריפה ובשו"ע ושבי' ועי' בס"ח פ"ח ממעה"ק הע"ו דגם כלי ען לא מכי הר"מ בהלי הכהו כלים דמועיל שריפה ושבי' ול"ל:

ואמנם גם לעבין כלי חרס ל"ל דלא ש"ל דכ"ח אינו יולא מדי דופיו לעולם (ועי' טו"ז יו"ד סי' ל"ה ס"ק חי וש"ך ס"ק כ"ח) רק כמ"ש דגם לחכור על חרס מהני הקפ מבפנים (עי' זבחים דף ל"ו סם) אלא דקשה קושית הש"ס בזבחים (דף ל"ז סם) מהא דאמ"כ כי חכור של מקום שכח כאן כעניד דחרם דהסקיקו ומבפנים הוא אלא דומבי עלה דכיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים דאחיין בחכור וקדושתן בחכור דחכור מקדש לא עבדינן ופרש"י דקדושתן בחכור מקדש להו ולפ"ז עכ"ל דש"ל דלחש"ם דוחה שבת כיון דחכור מקדש אלא דיש לומר לשיטת רש"י דמ"ד דגו חפילו בפשוט ש"ל דהוי עבדו ומעתה אפי' לשיטת ר"ת דמ"ד שבת יהי' בפסלים בליכה ומעתה מקדש אם לאפס מעבד שבת יהי' בפסלים בליכה ומעתה לשיטת רש"י דמ"ד דגו חפילו בפשוט ש"ל דהוי עבדו ואפי' דהרי הוי בפסחים (דף ל"ו סם) דומקני אלא ומעתה ועכ"ם לא חשבינו גו גו אי אחה שוכר אבל אחה שוכר ולא בפסח דוחה חמר קרא ועבדת וגו ממעט גו בכשר ולא בפשוט וחולס לש"ד בקושית הש"ס ע"כ ש"ל דגו חפילו בפשוט ובקשה קושית החוס' למ"ל קרא ועבדת הא כיון דכחיב בפ"ם ועכ"ם לא יעבדו כש"כ בחשון ול"ל כמ"ש המהרש"ח דאם קרא מילטריך לגופיה לא הוי ידעינן דגם בעלמ"ש גו אוח עובר על לא חעבדו דהוי"ל דעל"ת ובקשה דהא העשה רק מעשה רוב דהוא קפק והל"ת הוא ודאי כיון דש"ל דגו חפילו בפשוט ואין קפק עשה דוחה ל"ת ול"ל דמ"ד גו ואפילו בפשוט ש"ל דדוב הוי ודאי וא"כ גם העשה מעשה רוב הוי ודאי והוי"ח דדוחה ל"ת לכיך שבירה ואכך מה דמוקי בחוס' הכא ומה דמוקי הש"ס בפסחים (דף פ"ג) כרי יעקב דגו חפילו בפשוט הוא מכח קושית הש"ס אי שיטת רבי שמעון עובר לאו מלחא הוא כחבריכהו ולמ"ל שריפה ויקשה הא בלעי עלמות ומהפקא בשעה בלייה ובעשה הבלוע עובר ול"ל דה"ל מצוי שבירה כמו בכלי חרס אלא דגם בכ"ח הא אכתי לא נחבשר בליעת עובר מן העולם רק ד"ל דהא כבלעו במקונן ומשא"כ בעלמות השקא ואינכ לקושיא דזבחים שם ק"ל דגם כ"ח מהכי הוקק מבפנים ויולא מדי דופיו וא"כ אף אם לא ה' כבלעו במקונן ה' מהבשר וזה בליעת עובר עובר ות"ש בעלמות אף אם לא בכ"ח וקשה קושית הש"ס למה לא עבדו במקדש חטור של חרס ול"ל דחטור מקדש והוי כ"ש ולפ"ז עכש"ל דלחה"פ דוחה שבת ולפ"ז לומ"ד גו ואפילו בפסול ודוב הוי ודאי ק"ל דבת דלחה"פ דוחה שבת:

וכבר מודע קושית בעל עלי חרוס על כל הקבמות דחמי שבת דחרי יוכל להעשות ע"י שניס דק"ל דבניס שעשאו פטורין וק"ל דבניס שוחטין זבח אחד והרי שבת דחוי אלל עבודה לא הותרה כמ"ש בכ"מ רפ"ח מה' שבת וגם בחטאי עולת חכמים ל"ח ס' ו' מביא קושיא זו ומשכש ל"ל דק"ל כשמואל דאמר (שבת דף ק"ג ע"א) דכל פטורי דשבת פטור אבל אסור אלא דרש"י כי דאמר מדבריהם וכ"כ הרמב"ם פ"ל משבת ה"ג ועי' ברא"ם בילה פ"ג ס' ח' וקרב"ל שם ועי' יהושלמי פ' אין דורשין ה"ח והזון מחכוונין מיעטון חרי אחד מעשה ומשום שניס שניס שעשו מלאכה אחת ופי' בק"ע שם כי היכי דלא ליעבדו חיקורא דאוריימא (ומ"ש הפ"מ כדי שיהיו פטורים מחיוב חטאת ל"ע דהרי הו מחכוונים ולא מוגבים רק לחטאים הו) אבל עכ"פ חיקורא דרבנן חיכא ומ"ל דק"ל דאחי ראחי מדרבנן מקרי אינו ראחי מה"ח ומ"ל גם בלחה"פ אף אם יעשו ע"י שניס מקרי ל"ר מה"ח ועכל"ל דלחה"פ דוש"ם כדי שלא יופסל בליכה ולפ"ז כאחר דרי יהודה ורי שמעון דפליגי בש"ם אם אי לחה"פ דוש"ם לבישתם דרי יהודה דק"ל בסוכה (דף כ"ג) דא"ר מדרבנן מקרי ל"ר מה"ח וקושית הש"ם (ר"ה דף ז') בע"א מי שלי אכיל (עי' דרוש הקדוש בחרוכה) היינו דק"ל דדוב הוי ודאי ומ"מ כיון דא"ר מדרבנן הוי ל"ר מה"ח ולפ"ז ק"ל דגו חפילו בפסול ומ"מ לריך קרא ועבדת ואי משום קושית החוס' הא כיון דכחיב בש"ם כש"כ בחשון ק"ל כמ"ש המהרש"ח דהא העשה שים גו אוח עדי"ם ואין לומר דהעשה שהוא מעשה רוב אינו דוחה ל"ת ודאי דגו חפילו בפסול כיון דגם העשה הוא ודאי דוב הוי ודאי ואחרי דק"ל כרי יעקב דגו חפילו בפסול ע"כ הוא מכח קושית הש"ם וכחבריכהו ד"ל דהעשה דבלעי עלמות מוחר לחלף אם לאו כ"ח מהכי שבירה וכחבשר הבליעה מן העולם דגם כ"ח יולא מדי דופיו בהיקף מבפנים ומה ללא עבדו במקדש חטור של חרס משום דחטור מקדש וא"כ לחה"פ דוש"ם דחל"כ חיפסלו בליכה וחולס ר' שמעון למשיטתו (ז"ק דף ע"ח) דאמר דסמיטת שליכה רחוי ל"ם שחיטה ופריך לדידי' למ"ד מעשה שבת דרבנן חמלי פטרי רבנן דק"ל דא"ר מדרבנן הוי רחוי מה"ח (ועי' מלה"ר חוס לחל"ר ושם בחש"ם חוס ני וי"ל) וקושית הש"ם ר"ה בע"א מי שלי חכיל הוא מה"ח דוב הוי ספק ולכך ק"ל בפסחים (דף פ"ג) דגו ולא בפשוט דרק למ"ד גו חפילו בפשוט ומ"מ לריך קרא ועבדת דקשה קושית החוס' דהרי כש"כ בחשון ול"ל כמ"ש המהרש"ח דלא הוי ידעינן עשה שים גו אוח ודאי דהוא"ח דעדל"ת וע"כ גם העשה מעשה רוב ודוב הוי ודאי ומשא"כ ר"ש דק"ל דא"ר מדרבנן מקרי רחוי מה"ח ודוב ספק הוא ק"ל דגו ולא בפשוט וק"ל דש"מום כותר מילתא

הוא מכח קושית הס"ק ונתבריהו ולי נמוס דבלעי עלמות כותב עכס"ל דכלי עלם דיכס ככלי מחכת ולא ככלי חרס דכ"מ ח"י מדי דופיו ולכך לא עשו במקדש תכוד של חרס אבל לעולם ס"ל דתכוד חיכו מקדש ומוחלף לחס"ס חיכו דר"ם ובקוף הוריות פליגי רבב"ג ורבנן דרבב"ג ס"ל דקיבי עדיף דמלתא דמקמבר הוא דהכל לריכין למדי דחבוי ורבנן ס"ל דעוקר הריס עדיף ובחדתי דזה חלוי בעבין רוב דקי"ל הלכה כרבים ובמקמבר טעמי דיחיד הלכתא כוותי' לף בגד רבים חב דוקא לס רוב הוי קפק דלא במקמבר מלתא דיחיד הלכתא כוותי' ולכך קיבי עדיף אבל לס רוב הוי ודאי דבזמ"כ הוא לו לף במקמבר טעמי' דיחיד הלכתא כרבים ולכך עוקר"ר עדיף כרבנן ומעתה למאן דס"ל דלחס"ס דר"ם הוא הטעם דס"ל דח"ר מדרבנן הוי ח"ר מס"ת וקושית הס"ק ר"ה (דף ז') בע"מ מי מלי לחכיל מדרבנן ומס"ת הוי רוב גמור דרוב הוי ודאי ובו לפילו בפקול כרי יעקב מכח קושית הס"ק ונתבריהו ובקפ ניחא דבעלמות בלעי טותר ועכס"ל דס"ל דלף לס דיכס ככ"ח ומהכי שבירה ובתבור הבליעה מן הטוב ולף כ"מ יולא מדי דפיו בה"קק ובפבים ומאי דלא עבדי במקדש תמור של חרם ומשום דתמור מקדש ע"כ לחס"ס דר"ם דחרם לא עבדינן וכיון דתמור מקדש ע"כ לחס"ס דר"ם דלב"כ ליפסלו בליבה ותכתי קשה יעשה ע"י שכיס ול"ל דהא ע"מ לחזור מדרבנן ות"ר מדרבנן הוי ח"ר מס"ת וס"ל דרבב"ג דהכל לריכין למדי דחבוי ע"מ הלכתא כרבנן ולכך בתכיתין דנכחות שם דלחס"ס מדר"ם (דקשה דיעבד ע"י שכיס ול"ל דעכ"ם מדרבנן לחזור והוי ח"ר מס"ת וקושית הס"ק ר"ה בע"מ מי מלי לחכיל מדרבנן דמס"ת הוי רוב ודאי) דתמור מקדש ואתר דבה דק"ל ג"כ דרוב הוי ודאי (כתשר בדרתי זאת בדרום לעיל) הקשה מדם קשה שהוא הקשה כבהמ"ל ופירש"י חכם ומהודר דס"ל דעוקר"ר עדיף ורוב הוי ודאי ובו לפילו בפקול וכדי יעקב מכח קושית הס"ק ונתבריהו ול"ל דכ"ח מהכי היקק ובפבים ותמור מקדש ושוב ח"כ ליפסלו בליבה ומהכי רב אבי אמי ובפבים במקום זריזין ופרש"י ולא בעזרה ומשם אלא בחון יאפוהו כהנים זריזים שלא יחמיץ ול"ע מפקחים (דף ל"ו ע"ח) ליקשה נהי דבזריזין ליחא במקום זריזין חיחא ופרש"י בעזרה וכן תמור של מקדש ועתוס' ד"ה במקום ולל"ה מס ד"ה ליקשה עי"ש ור"ל:

ט) **ונבאר** דכן הוא דאמרן לאמר בו ולפילו בפקול ורוב הוי ודאי ס"ל דכהנים זריזים הם דהכא בפסחים (דף כ"ט) ת"ר כרי ולחן לך דבר שמתעכב אחר תמיד של בהע"ב אלא קטרת כרי ומחו"כ בע"פ רבי שמעאל בבו של ריב"ב חושר לף מחו"כ בשאר יחות השבח שבועל ואוכל בקדשים לעבד ופריך בשלמא לת"ק יבא עשה דפסח שים בו כרת וידחה עשה דשלמא אלא לר"י אלא חולמיה עשה דאכילת קדשים מעשה דשלמא ח"ר ח"ר שקדש הכא בשעת הטוף עסקינן שאין לחזר אלא דמה רב פפא לאמר לפילו תימא בשעת בהמה מעלה ומליבה גרשתו של מזבח ופריך והא אוכל חבם אלא לר"ח מל"ל ומאי עוף שמעת לר"פ הייבו דעלין לה אלא לר"ח מל"ל ומאי רבח אחרי עולה תמוד ופריך והא אוכל עולה וכרי אמר רבח אחרי עולה מלעורב דרחמנא אמר והעלה הכהן את הבולה שהעלה כבר אמר לי' רשב"ח לר"פ לדידך דאמרת מעלה ומליבה קיימין ועבדינן מלתא לכהנים דאחרי בה לידי בזיון אלא דקשה דזיונים הוא ואחרי לאקטורי אמר לי' כהנים זריזין הן אל"ל רב אחי לר"ב ואמרי לה ר"י בר' לרב פפא והא כמה אלא מתקטרי מיתורין כהנים לא אלי אבר ובעלים לא מתכפרי אל"ל עשחום כמי שנטמאו או שחבדו ובאחור דברי הס"ק יקשה

למה נזכר"כ בע"פ לריכין דעבה ידחה עבה הרי לילה עולה ובעולה תפסר בעבלה ומליכה כיון דליכא לכילה בשר ל"ל ד"ש לומר עבלה ומליכה כיון דס"ל דאין לחברי חול קריבין ביו"ט ואולם הס"ם דילן לשיטתו דס"ל לבן תימא דאחברי חול קריבין ביו"ט כמ"ש בתוס' (דף כ"ט עם דלפ"ז אין לומר דס"ל לר"ח מליבא דר"י במו שכ ריב"ב כר"פ דעבלה ומליבה רק דלפ"ז דעבלו האיזורין כמו שכתבתי ובעולה דליכא לכילה בשר ל"ל ובעלה ומליבה דס"ל יקשה בזוהר"כ בע"פ למה ידחה עבה דכתי לעבה דסבלמה גם בעולה הא בעולה יוכל לקיים ע"י עבלה ומליבה כיון דס"ל דאחברי חול קריבין ביו"ט ולכך מקשה שפיר והליכא עולה כיון דע"כ לא ס"ל לר"ח מליבא דר"י ובעלה ומליבה אלא דלר"פ ס"ל לרי יסמעאל כמו שכ ריב"ב הא דבעלה ומליבה (וי"ל לחרן מליבי כל הסקלה ועדיף שהבחנו בזה) ויקשה קושית הס"ם עבדינן ונלחם לחתי בה לידי תקלה ול"ל כדמוכי ר"פ דכהיב זריזין הן וכבר בחרנו דר"י בנו של ריב"ב ס"ל דאין לילה עולה בעבלה ומליבה אלא דבעבלה ומליבה ס"ל דמעטו הס"ם דבעבלה ומליבה אין לילה עולה ב

כמ"ש בתוס' ונכתוב (דף כ"ח) ד"ה אפי' לה ותמנע זה ליתא דהרי גם בשמי הלחם כי הרמב"ם בפ"ח ומהגידין דאפילתן בפכים ודין ד"ש ובחיבי כת"ג בפ"ג שם ס"ח כי דאפילתן בפכים ודו"ש כדי שלא תפסל בליבה:

יג) **ואמנם** י"ל בזה דהכא בציקר קוסים בעל עלי תרומה דוקא למנה קרבנות לצור ד"ש דהא תפסר לקי"ש שמחנו שכים זבח אחד י"ל פשוט דהרי כל הטעם דשכים שעשאוה פעורים כשזה יכול וזה יכול הוא הטעם כיון דהמלאכה הוכל להעשות בכל אחד לבדו הוי"ל כאלו כל אחד ואפס לא עשה אוש ומלאכה עי' שבת (דף ל"ג שם) וכל פעורים ואי"כ התימה לענין פעורי דשבת אבל לענין מ"ע הקרבת קרבן אם כיעה דהוי"ל כאלו כל אחד ואפס לא אחד לא עשה ומעשה אוש לא נעשית העלוה כתיקונה והא דתנן בקדשים שכים שומעין זבח אחד (ועי' חולין דף כ"ט ע"ח דאדי' תזבח שלא יהא שכים שוחטין זבח אחד וצ"ע ומשמע שם אות ז' לין רמב"ם פ"ג מהל' מעשה הקרבנות פרק ט"ו וממחכ"ת הניח הר"ן שם קאי על שלא יהי' אחד שוחט שכי זבחים ושם בהלכה ה' כי דשכים שוחטין זבח אחד וע"י חולין דף ל"ד בענין ומשמע אות ח') היינו דהשחיטה כשרה וצ"ל בפ"ח ומהגידין הלכה ה' והגיעב"ן חולין (דף כ"ט) שם ועתוס' שם ד"ה לנוה (ומ"ש בהגרש"ם ותוס' יומא ע' מגרי"ב שם) ודי"ה תרי ועתוי"ט פרה פ"ד מ"ד ותו"ח שם (ומ"ש בהגר"ב דבשבוע על הא תזבח תזבחנו ע"י בתו"כ ר"פ קדושים ובתוי"ט שם) ותכו"ל ומעתה בשתי הלחם ולחם הפנים שפיר יובל לחפות ע"י שכי כהכים דזבח ל"ש לומר דלא יהי' העלוה כתיקונה כיון דכל עיקר ועלית לחה"פ הוא הקידוש על השולחן ובתי דלחפיים היא כוו הכפר השחיטה בקרבן ומ"מ בהכחתן בתור ליכא שום עלוה כמ"ש בעבילה (דף ט' ע"ח) בעשבה קרוו בתור הוכשרו ליפסל בעבוי' ופרש"י שזהו תחילת עשייתן ושהוא קדושת תשוב כמו שחיטה בקדשים ועתוס' (דף ח' שם) ד"ה קדוו ותוס' שבועות (דף י"ח ע"ח) ד"ה הוכשרו ודי"ה אלא ומעתה והרי כל עיקר רחיית שבת בפיכן הוא רק בתחילת לתור חה יובל לעשות גם ע"י כהים וכדיית הבא בתחור יוכל להעשות גם ע"י כהן אחר דלאו בעלמא הוא ושרי מדאוריים כמ"ש בשבת (דף ק"כ ע"ב) ועתוס' שם ד"ה והתכת ודי"ה שלוח ותוס' ר"ה (דף כ"ט ע"ב) ד"ה דדיית הבא ותשב"ש שם ותוס' ונכתוב (דף כ"ח שם) ד"ה אפי' שהצחתי שלא דיכי מוכח דאפילתן דו"ש הא כלי שרת אין ונקדשין שלא בזמנן ומלילה כיון דלאו דחי שבת מ"ב ומחמוד מני הוי לומר דנעשע דלא דחי שבת הוי ע"ש בזמן ולפמ"ש אין לומר דנעשע בשבת ע"י שכים דומחר ונה"מ בזמן דשרי יוכל להעשות בשבת ע"י שכים דומחר ומ"מ ומ"כ ומאי ונקשה הש"ס אלעזר בליבה הא י"ל כקוסים החוס' דהא כ"ש בשבת מיפסל שלא בזמנן ומנכם ל"ל לפמ"ש תוס' קוף חגיגה אין ונקדשין שהוא נאפת ע"ש אי אפשר שיעבור החוס עד שבת ול"ל דנשחר נחבת ע"ש לומר חוזו עד שבת בצוקר ובפ"י שפיר בפסל בשחיטה בליבה אין ומחוסר זמן ותיכף בלחה"פ אבל בשחיטה דלא אי' מוכח בחבור כל הלילה דלחם חום ביום הלקחו לא כתיב רק בלחה"פ מ"כ שוב לא אי' מיפסל בליבה כיון דכ"ש אין ונקדשין שלא בזמנן ואין לומר דכיון דלא ד"ש ומחמוד הוי יוכל להפות ע"י שכים ומ"כ על כרחך גם בשבת זמנו דהא יוכל להפות ע"י שכים רק ולחה"פ ולזה כ"ש דכל קוסית הש"ס בזמכות שם תקוב רק ולחה"פ ולזה ד"י רש"י שם וכי תיפסלו בליבה קודם שיקדרנו על השולחן ושם ועלה יתמין דשחה"פ ועלית קרבן זרזין פרש"י שלא יתמין דשחה"פ ועלית (דף ט' ע"ח) בעשבה קרוו בתור הוכשרו ליפסל בעבוי' ופרש"י שזהו תחילת עשייתן ושהוא קדושת תשוב כמו שחיטה בקדשים ועתוס' (דף ח' שם) ד"ה קדוו ותוס' שבועות (דף י"ח ע"ח) ד"ה הוכשרו ודי"ה אלא ומעתה והרי כל עיקר רחיית שבת בפיכן הוא רק בתחילת לתור חה יובל לעשות גם ע"י כהן אחר דלאו בעלמא הוא ושרי מדאוריים כמ"ש בשבת (דף ק"כ ע"ב) ועתוס' שם ד"ה והתכת ודי"ה שלוח ותוס' ר"ה (דף כ"ט ע"ב) ד"ה דדיית הבא ותשב"ש שם ותוס' ונכתוב (דף כ"ח שם) ד"ה אפי' שהצחתי שלא דיכי מוכח דאפילתן דו"ש הא כלי שרת אין ונקדשין שלא בזמנן ומלילה כיון דלאו דחי שבת מ"ב ומחמוד מני הוי לומר דנעשע דלא דחי שבת הוי ע"ש בזמן ולפמ"ש אין לומר דנעשע בשבת ע"י שכים דומחר ונה"מ בזמן דשרי יוכל להעשות בשבת ע"י שכים דומחר ומ"מ ומ"כ ומאי ונקשה הש"ס אלעזר בליבה הא י"ל כקוסים החוס' דהא כ"ש בשבת מיפסל שלא בזמנן ומנכם ל"ל לפמ"ש תוס' קוף חגיגה אין ונקדשין שהוא נאפת ע"ש אי אפשר שיעבור החוס עד שבת ול"ל דנשחר נחבת ע"ש לומר חוזו עד שבת בצוקר ובפ"י שפיר בפסל בשחיטה בליבה אין ומחוסר זמן ותיכף בל

הוא להדיא בתוספתא פרה פ"ג) וע"י בדוגל"ל ד' ח' וחכמ"ל:

יד) **ואמנם** בשאור העצם העוקרלות חלו כאמר לעניננו (דף כ"ד ע"ב) וילך הוא (דוד) ושמואל ויקבו בניות בדמה ועוקקין מה ענין בניות אלא דמה אלא שהיו יושבין בדמה ועוקקין בניו של עולם וכו' ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד כדכתיב כי קנאת ביתך אכלתני וכתיב זכור ד' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לד' וכו' אם אבוא באהל ביתי כו' עד אעלה מקום לד' ובאדו"ת שם כי דואג שמעון דעל דוגג קאי כדכתיב בקרא דלעיל ומיכי ומאי הייתי לאחי וכנכרי לבני אמי דהיינו בעיני דואג ה' נחשב דוד לזר ולנכרי שהוא ושמואל כמ"ש לשמואל אחיך לא אם הוא רחוי לבוא בקהל ואמר זה מלך הקהלה שראה בדוד בעניין מקום בית המקדש שכיון מקומו ולבאר הדברים נאמר דבמה שם" דוד עוסק בעניין בהמ"ק ה' כוונו זה לעניין העלוכה ולכך בקהל דואג והוא עפ"י ע"ש בשבועות (דף י"ד) בשמא שאין מושיבין על הציר ועל העזרות אלא מגולח וכניח ואורים ותומים וסנהדרין של שבעים ואחד וכו' ובגמרא שם ופ"ש דאי"ש ניח לאמר קרא ככל אשר ירוכה אתכ וכן תעשו לדורות ופרש"י דבימי משה הוה ה' מלך וכניח ואהרן אחיו ה' כה"ג ואו"ת ושבעים זקנים ונתינ רשת כל הכלים שעשה משה משיחתן ונקדשתן וכהן ולילך עבודתן ונחכבתן ואותי כיומי וכן תעשו לדורות (דגם לדורות לריך משיחה) ומכאי דאמר קרא וימשחם ויקדש אותם אותם בשיחה ולא לדורות ובמנחות (דף כ"ז ע"ב) וימשחם ויקדש אותם רבי אלעזר אומר מדת הלח במשה מבשים בין מבשים בין מבחון מדת יבש במשה מבשים ולא ובחון רבי יוכנן אומר מדת הלח במשה ובשים ולא ובחון מדת יבש לא במשה כל עיקר ובכיסה ובשים לפי שנאמר לאותם ובחוקי' שם ד"ה רבי יאמיר הקשו ומקוניא דשבועות דדרשינן אותם בשיחה ולא לדורות בשיחה כאהן לא כרי יוכנן ולא כרי יאמיר ותירלו דקוניא דשבועות אתיא כרי עקיבא דאמ' לא במשה ובשים ובחבון ומדת יבש חול הוא ת"ש לא תלטריך אותם אלא למעט לאותם בשיחה ולדורות בעבודה ובאכחות (דף ל"ד ס"ב) בשמא לחם הפנים בדפוס הי' עושה אותן כהוה רוצה נותנן לדפוס כדי שלא יתקלקלו ובחוקי שם ד"ה כשהוא רוצה כי דדפוס הן הקערות של שולחן שהי' נותנו בקערות לאחר שפייס והקשו הא דפליגי בשפייס אי רחיק שבת דלמ"ד תכור מקדש דחיק שבת ומשום דאי אפי לא שחמוש תיפקלא בליבה ולמ"ד אין תכור מקדש לא דחיק שבת הא בין למ"ד ובין למ"ד קערות כתקדשו ומשחת בו את אהל מועד ואת תרון העדות את השולחן ואת כל כליו ותירלו דמלן דמפרש קערותיו אלו הדפוסין שקבר תכור מקדש ומ"ד אין תכור מקדש ס"ל דקערותיו הייט קערות שהי' נותנים בהם את הלחם על שאי שולחנות שבשולחן ובמנחן שמות כ"ה כ"ט ובניל דעת התרגום דמנקוותיו הי' שם מדה מחזקת שני עשרונים והי' משה וחבו כדעת ר' יאמיר דמדת יבש במשה מבשים ולא ובחון וזה מועט מאוד ועכ"ל דלא דרשינן אותם בשיחה ולא לדורות וס"ל דלא דרשינן וכן תעשו לדורות דבעינן מלך וכניח וכהן וכיון דמדת יבש במשה ברם שבאפה עכ"ל דלחה"פ דו"ש דלחה"פ הי' מיפקל בליבה ומעמה דוק מינה דקוניא דשבועות דס"ל דוכן תעשו לדורות דלבעין בהמ"ק ולא לתוספות העזרה בעינן מלך ואותם למעט דלדורות לא בעינן ומשיחה קמה הא בעינן אותם למעט דמדת יבש לא במשה ובחון ועכ"ל דס"ל דמדת יבש חול הוא ומנקוותיו הלו מקריפין כפרש"י וס"ל לפ"ז דתמור חיכו ומקדש ולחה"פ הי' נאפה ומעבד שבת ואיכו דוחה שבת ואולם הי' יאמיר דס"ל דאותם למעט

עם דוד לקבוע מקום לבנין בהמ"ק הוא ענשו דמעוחל
ה' כצ"ל וכהן ודוד ועלך ואולם דוחק הלא להלחם דוד
לאו עלך הוא ולכך הורה דלהס"פ דוחה אפצ (כענותר
בילקוט שם) דמנקיותיו הוא עדה לקנות שלל לחס"פ ועדת
יצם כמקח ונפניס ואחי קרא לאותם למעט עדת דעדת יצם
לא כמקח ועצחן ומקשה הא לריך לאותם למעט אותם מעטיחה
וכ"ל הלא ס"ל כללל דוכן תעשו לדורות הלדורות לא בעינן
כללל אלא כהן ושמואל אף אלהלך עם דוד לקבוע מקום לבנין
בהמ"ק לא ה' הבעשם מקום אלא הלא בעינן אלא כללל וא"כ דוד
לאו אלא הוא והכה קי"ל (יומא דף ע"ח ע"ב) דאין בשלחן
בחורים ותומים אלא לאלא לאולך וכאשר צא דוד נוסף עיר הכהנים
כתיב ויאמר הכהן חרב גליח הפלשתי כו' הכה הוא לנוסף
בשמלה אחרי האפוד ופרט"י אחר שאשלו בחורים ותומים
אמר לו כן וכמ"ש בתרגום יונתן בתר דשאל ליה בתפודת
ולהלן שם ויאמר אליו שאול (לאחימלך) למה קמרמתם עלי
קשר בתתך לו לחם וחרב ושאול אלהים ופרט"י עשיתו
אלך שאין בשלחן בחורים ותומים להדיוט וכיון דגם אחימלך
הלך בשיטה זו דלהס"פ אינו דו"ח ולא נופכל בליבה
דמנקיותיו לא היו שם עדה דעדת יצם שול הוא וקרא
לאותם לעטו אותם בנזיפה ולא לדורות דס"ל וכן תעשו
לדורות דבעינן אלך ושמואל שהלך עם דוד לקבוע מקום
לבנין בהמ"ק ע"כ עשם דדוד אלך הוא ולכך שאל לו
בחורים ותומים ולזה לוה שאול לדוחק להניח את נוב עיר
הכהנים ואולם אחימלך התכלל ח"ע ואומר היום החילותי
לשאול לו באלהים ופרט"י בחמיה זה יתיס רציס שלורך
הלבור גו וחכוונה דבעשבה ביומא שם אמרו דאין בשלחן
בחו"ח אלא למלך ואני שהלבור לריכין לו ח"ם אחימלך
דלא ונעשם שהוא אלך שאול לו בחו"ח רק אנפי שהלבור
לריכין לו ואולם שאול לא קיבל התכללות זה של אחימלך
ובעקבת דבתי היתים ח' ב' "ז ותניגיל יבלה את עשלך
ואחי עשעת יחר ה'שמעאלי ובתפ"י ורד"ק שם כתבו ובשמואל
כתיב הישבאלי לפי שגר בארץ שמעאל ואולם בירושלמי
יבמות פ"ח ה"ג ליתא ובבבלי תניין ישבאלי ה' אלא שהגיר
ונתגיר כשמעאלי ובעל אם החוק בצ"ד לו שהוא לו שהגיר
לקיים הלכה זו ונוחני ולא נוחנים דדוחק אומר לשאול עד
שאתה ומשיחל על דוד אם הגון הוא למלכות שאל עליו
אם רוחי לבוא בקהל מ"ב דקאתי מרות המוחנים ח"ל תבער
תניא עמוני ולא עמונית נוחני ולא נוחנים (ועי' יבמות
דף ע"ו ע"ב) וחכו שהלכה נקבעה ע"י החוק ובשלמ"ק
שם כי החוק זה ה' של גליח הפלשתי שהרגו דוד ולכך
אומר שאול לאחימלך למה קמרתם עלי קשר אתה ובן יסי
בתתך לו לחם (רמז על להס"פ דלא נאפה בשבת דאיכו
דו"ח ולא נופכל בליבה דתכור היכו נקדם ומנקיותיו לא
ה' עדה דעדת יצם שול ולא כעשה ואולם למעט לדורות
וקרא וכן תעשו לדורות דבעינן אלך ושמואל שהלך עם דוד
לקיים מה שנאמר בתורה (שמות ל"ד) ואחר שנשלו
בהמ"ק לקיים הלכה נוחני ולא נוחנים ודוד נוסף לנוח
בקהל) ושאל לו בשלחנו דבשלחן רק למלך ולכך לוה לדוחק
להניח את אחימלך וכל שכהניס וכתיב ויסב דוחק החדומי
ויפגע הוא בכהניס ויתם ביום ההוא שמונים ושנעשה שם
בשתי חיפוד בד וסס ונפגדי כה"ג והכה לביומתם להלה"פ
היכו דו"ח "ל לכהורה לאף אם תסור מקדש ע"ג אין כ"ש
מקדשין אלא בזמנן וכיון דלאפו נעי"ם לא נופכל בליבה
ואין לומר דכיון דלא ד"ח מאחמול מני הוי בזמן דהרי יוכל
לעשות בשבת ע"י כהניס (ולא ס"ל דלהס"פ ה' לריך להיות
בחסור כל הלילה עד הבוקר לשמור חומו ולילה לא הוי
מחוסר זמן והרי נופכל בליבה) ודק דחניתי כה"ג אין מקדשין אלא
בשבת הוא הטעם דאף דכ"ש אין מקדשין אלא בזמנן מ"מ
כיון דאם היתה מ"ד דכ"ש אין מקדשין אלא בזמנן הוי
לאותם לעטו אותם בנזיפה ולא לדורות דס"ל וכן תעשו
לדורות דבעינן אלך ושמואל שהלך עם דוד לקבוע מקום
לבנין בהמ"ק ע"כ עשם דדוד אלך הוא ולכך שאל לו
בחורים ותומים ולזה לוה שאול לדוחק להניח את נוב עיר
הכהניס ואולם אחימלך התכלל ח"ע ואומר היום החילותי
לשאול לו באלהים ופרט"י בחמיה זה יתיס רציס שלורך
הלבור גו וחכוונה דבעשבה ביומא שם אמרו דאין בשלחן
בחו"ח אלא למלך ואני שהלבור לריכין לו ח"ם אחימלך
דלא ונעשם שהוא אלך שאול לו בחו"ח רק אנפי שהלבור
לריכין לו ואולם שאול לא קיבל התכללות זה של אחימלך
ובעקבת דבתי היתים ח' ב' "ז ותניגיל יבלה את עשלך
ואחי עשעת יחר ה'שמעאלי ובתפ"י ורד"ק שם כתבו ובשמואל
כתיב הישבאלי לפי שגר בארץ שמעאל ואולם בירושלמי
יבמות פ"ח ה"ג ליתא ובבבלי תניין ישבאלי ה' אלא שהגיר
ונתגיר כשמעאלי ובעל אם החוק בצ"ד לו שהוא לו שהגיר
לקיים הלכה זו ונוחני ולא נוחנים דדוחק אומר לשאול עד
שאתה ומשיחל על דוד אם הגון הוא למלכות שאל עליו
אם רוחי לבוא בקהל מ"ב דקאתי מרות המוחנים ח"ל תבער
תניא עמוני ולא עמונית נוחני ולא נוחנים (ועי' יבמות
דף ע"ו ע"ב) וחכו שהלכה נקבעה ע"י החוק ובשלמ"ק
שם כי החוק זה ה' של גליח הפלשתי שהרגו דוד ולכך
אומר שאול לאחימלך למה קמרתם עלי קשר אתה ובן יסי
בתתך לו לחם (רמז על להס"פ דלא נאפה בשבת דאיכו
דו"ח ולא נופכל בליבה דתכור היכו נקדם ומנקיותיו לא
ה' עדה דעדת יצם שול ולא כעשה ואולם למעט לדורות
וקרא וכן תעשו לדורות דבעינן אלך ושמואל שהלך עם דוד
לקיים מה שנאמר בתורה (שמות ל"ד) ואחר שנשלו
בהמ"ק לקיים הלכה נוחני ולא נוחנים ודוד נוסף לנוח
בקהל) ושאל לו בשלחנו דבשלחן רק למלך ולכך לוה לדוחק
להניח את אחימלך וכל שכהניס וכתיב ויסב דוחק החדומי
ויפגע הוא בכהניס ויתם ביום ההוא שמונים ושנעשה שם
בשתי חיפוד בד וסס ונפגדי כה"ג והכה לביומתם להלה"פ
היכו דו"ח "ל לכהורה לאף אם תסור מקדש ע"ג אין כ"ש
מקדשין אלא בזמנן וכיון דלאפו נעי"ם לא נופכל בליבה
ואין לומר דכיון דלא ד"ח מאחמול מני הוי בזמן דהרי יוכל
לעשות בשבת ע"י כהניס (ולא ס"ל דלהס"פ ה' לריך להיות
בחסור כל הלילה עד הבוקר לשמור חומו ולילה לא הוי
מחוסר זמן והרי נופכל בליבה) ודק דחניתי כה"ג אין מקדשין אלא בשבת הוא הטעם דאף דכ"ש אין מקדשין אלא בזמנן דהס"פ ה' לריך להיות בחסור כל הלילה עד הבוקר לשמור חומו ולילה לא הוי

שצא כמ"ש החת"ע הלכו אם הקונה הוצכן ה' ביום הרחמן לשבוע שוב לא ה' בשבת שלפניו קדוש לחת"פ דרק ביום הקונה הוצכן נאמר ויערך עליו ערך לחם ורק בשבת שכי' ה' לריך לבקר לחת"פ ונגלי סיוק יסיכה שלא ה' מז עדיין ומ"מ לא ה' לריכין גם בשבת שכי' רק לשכי כהכיס ושוב מ"כ יקשה למה לא טוענו מ"ש מלעזר ואימאר לנבד ואביהוא מצ"ב דהקונה הוצכן ה' ביום שבת שלא לסדר לחת"פ ומה שכי' ה' לריך קדוש לחת"פ וגם סיוק היסיכה ושבת שעבר ה' לריך תרבעה כהכיס סיסי כהיס ווצכן וכהיס ומיהין לקיים לפני תוידי וכיון דבשבת הרחמן שהוקס הוצכן ותו כדב ואביהוא וקבורתן ה' ביום מ' אחר שבת שוב לא היו מלעזר ואימאר ומשלין מ"ש בקבורת בדומ"ש ביום מ' לא היו יכולין לסדר לחת"פ בשבת הצא שהיו עוד ביום הסביעי לטומאתן ולכך לא התעסקו מלעזר ואימאר רק ומיכאל ומלכפן ומזה שפיר י"ל כמ"ש החת"ע דהקונה הוצכן ה' בשבת ואולם בריית"א דסדר טולם ר' יוסי הוא כמ"ש ביצמות (דף פ"ג ע"ב) ומלן תנא סדר טולם ר' יוסי ואכי ס"ל לר' יוסי בוצכוחות אם לאפילו קילא לא יסיסים שחרים וסידר לא החסדם ערבים אין בכך כלום ומה אני מקיים לפני תוידי שלא ילין קולחן בלא לחם ולא היו לריכין לאכילת כהכיס ומשלין ליכא למשמע מיכה וידי ולדידי' שפיר ס"ל דהקונה הוצכן ה' ביום רחמן בשבת שלא דמ"ש החת"ע הקונה הוצכן

ה' בשבי ל"ע ובמן הבדרים:

ו) **והנה** החת"ע שם ס"ל כדעת הסוברים דשמיני לעולות ה' בשבוע לחודש ולמ"ד דמיכאל ומלכפן ה' שבטאתו בניתת בדב ואביהוא ה' חל בשביעי שלהם בע"פ וכן כי המחרי פ' בהעלותך שם דלרע"ק דס"ל דמיכאל ומלכפן ה' (בגירסת הספרי) חל בשביעי שלהן י"ד בניסן ומדהו לפסח שני ומשמע מזה כדעת הת"ק דרשב"ג דשולחין ודורסין קודם הפסח שלושים יום ואולם לדעת רמ"י פרק שלושים שלחנות ביום שהוקס הוצכן ויהיו ג"ר הוא פרשת ויהי הכשים יקשה קושית התוס' בפסחים שם ד"ה היכא חודש ואלי כיון שהחורה ג"ר בניסן ובחוש גיטין (דף כ' ע"ב) הוקיפו להקשות דלא יתכן זה לריי"ג דאמר מושלי תרומו של יוסף היו ולר' ילחק דאמר לעת עלוה בעומלו וחל שביעי שלהן בע"פ ועי' מהרשל"ם שם ובכל דברי החריך בשהרש"ל שם וכי בחוש דלרע"ק ניחא כיון דבחומו יום ב"ר בעומלו החקק להודיע חומן בו ביום ג"ר דין הפסח שכי על ידי טומלה חצל לריי"ג וכו' לא החקק להודיען בחומו יום ג"ר טפי ומשאר כל הימים חלא דאכתי יקשה דומ"ל לת"ק דשולחין קודם"פ שלושים יום דסכי אימא שפשוט ובלמ"ח פסחים (דף ל') כתב דלכאורה יפלא על ריי"ג ורע"ק אין בעלם ומה שהחיה שהקשה ר' ילחק סיכולים היו לעשר ולכך כתב הגדולה דריי"ג ורע"ק לל ס"ל דבשבי נשרפה הפרה דלא ע"י זה מפורש בזוקרא ותפילו בתלמוד תימו מפורש רק שהוא בירושלמי דמגילה הובא בשי"ם גיטין שם (ועי"ש מגילה דף כ"ע ע"ח ד"ה ברביעים ועי' מדיר פ' נסא פ"ג י"ח וכן הוא בספרי שם ועי' פכי יהושע בפסחים שם בתוס' ד"ה שכחתר) רק ס"ל דלא נשרפה הפרה עד עשרה בניסן ותי' זו הזאת שלישי ומשלי חל שביעי שלהן בע"פ ע"י"ש ועדיין הדבר מחוסר חבלין ולכוין המספר לומר שנשרפה הפרה דוקא בי"ד בניסן ומלחתי בלי"ח הבדמ"ח בשוכה (דף כ"ה) שכי שזה דוחק דהא בשכי נשרפה הפרה ובשם"ה שם תמה דלריך לפשר שבשכי בחודש נשרפה הפרה דהא כאן הסורף את הפרה לריך לפרש שבעה יומים וכי דקאמר ירושלמי ר' יוחנן הוא ור"י ביומא שם ליח לי' הפרשה לכאן הסורף את הפרה והכא בירושלמי ומגילה פ"ג ה"ח שם הוא שבעה כמ"ש החת"ע בניתת בדב ואביהוא ה' ביום הרחמן לשבוע שוב לא ה' בשבת שלפניו קדוש לחת"פ דרק ביום הקונה הוצכן ויערך עליו ערך לחם ורק בשבת שכי' ה' לריך לבקר לחת"פ ומגלי סיוק יסיכה שלא ה' מז עדיין ומ"מ לא ה' לריכין גם בשבת שכי' רק לשכי כהכיס ושוב מ"כ יקשה למה לא טוענו מ"ש מלעזר ואימאר לנבד ואביהוא מצ"ב דהקונה הוצכן ה' ביום שבת שלא לסדר לחת"פ ומה שכי' ה' לריך קדוש לחת"פ וגם סיוק היסיכה ושבת שעבר ה' לריך תרבעה כהכיס סיסי כהיס ווצכן וכהיס ומיהין לקיים לפני תוידי וכיון דבשבת הרחמן שהוקס הוצכן ותו כדב ואביהוא וקבורתן ה' ביום מ' אחר שבת שוב לא היו מלעזר ואימאר ומשלין מ"ש בקבורת בדומ"ש ביום מ' לא היו יכולין לסדר לחת"פ בשבת הצא שהיו עוד ביום הסביעי לטומאתן ולכך לא התעסקו מלעזר ואימאר רק ומיכאל ומלכפן ומזה שפיר י"ל כמ"ש החת"ע דהקונה הוצכן ה' בשבת ואולם בריית"א דסדר טולם ר' יוסי הוא כמ"ש ביצמות (דף פ"ג ע"ב) ומלן תנא סדר טולם ר' יוסי ואכי ס"ל לר' יוסי בוצכוחות אם לאפילו קילא לא יסיסים שחרים וסידר לא החסדם ערבים אין בכך כלום ומה אני מקיים לפני תוידי שלא ילין קולחן בלא לחם ולא היו לריכין לאכילת כהכיס ומשלין ליכא למשמע מיכה וידי ולדידי' שפיר ס"ל דהקונה הוצכן ה' ביום רחמן בשבת שלא דמ"ש החת"ע הקונה הוצכן ה' בשבי ל"ע ובמן הבדרים:

ו) **והנה** החת"ע שם ס"ל כדעת הסוברים דשמיני לעולות ה' בשבוע לחודש ולמ"ד דמיכאל ומלכפן ה' שבטאתו בניתת בדב ואביהוא ה' חל בשביעי שלהם בע"פ וכן כי המחרי פ' בהעלותך שם דלרע"ק דס"ל דמיכאל ומלכפן ה' (בגירסת הספרי) חל בשביעי שלהן י"ד בניסן ומדהו לפסח שני ומשמע מזה כדעת הת"ק דרשב"ג דשולחין ודורסין קודם הפסח שלושים יום ואולם לדעת רמ"י פרק שלושים שלחנות ביום שהוקס הוצכן ויהיו ג"ר הוא פרשת ויהי הכשים יקשה קושית התוס' בפסחים שם ד"ה היכא חודש ואלי כיון שהחורה ג"ר בניסן ובחוש גיטין (דף כ' ע"ב) הוקיפו להקשות דלא יתכן זה לריי"ג דאמר מושלי תרומו של יוסף היו ולר' ילחק דאמר לעת עלוה בעומלו וחל שביעי שלהן בע"פ ועי' מהרשל"ם שם ובכל דברי החריך בשהרש"ל שם וכי בחוש דלרע"ק ניחא כיון דבחומו יום ב"ר בעומלו החקק להודיע חומן בו ביום ג"ר דין הפסח שכי על ידי טומלה חצל לריי"ג וכו' לא החקק להודיען בחומו יום ג"ר טפי ומשאר כל הימים חלא דאכתי יקשה דומ"ל לת"ק דשולחין קודם"פ שלושים יום דסכי אימא שפשוט ובלמ"ח פסחים (דף ל') כתב דלכאורה יפלא על ריי"ג ורע"ק אין בעלם ומה שהחיה שהקשה ר' ילחק סיכולים היו לעשר ולכך כתב הגדולה דריי"ג ורע"ק לל ס"ל דבשבי נשרפה הפרה דלא ע"י זה מפורש בזוקרא ותפילו בתלמוד תימו מפורש רק שהוא בירושלמי דמגילה הובא בשי"ם גיטין שם (ועי"ש מגילה דף כ"ע ע"ח ד"ה ברביעים ועי' מדיר פ' נסא פ"ג י"ח וכן הוא בספרי שם ועי' פכי יהושע בפסחים שם בתוס' ד"ה שכחתר) רק ס"ל דלא נשרפה הפרה עד עשרה בניסן ותי' זו הזאת שלישי ומשלי חל שביעי שלהן בע"פ ע"י"ש ועדיין הדבר מחוסר חבלין ולכוין המספר לומר שנשרפה הפרה דוקא בי"ד בניסן ומלחתי בלי"ח הבדמ"ח בשוכה (דף כ"ה) שכי שזה דוחק דהא בשכי נשרפה הפרה ובשם"ה שם תמה דלריך לפשר שבשכי בחודש נשרפה הפרה דהא כאן הסורף את הפרה לריך לפרש שבעה יומים וכי דקאמר ירושלמי ר' יוחנן הוא ור"י ביומא שם ליח לי' הפרשה לכאן הסורף את הפרה והכא בירושלמי ומגילה פ"ג ה"ח שם הוא שבעה כמ"ש החת"ע בניתת בדב ואביהוא ה' ביום הרחמן לשבוע שוב לא ה' בשבת שלפניו קדוש לחת"פ דרק ביום הקונה הוצכן ויערך עליו ערך לחם ורק בשבת שכי' ה' לריך לבקר לחת"פ ומגלי סיוק יסיכה שלא ה' מז עדיין ומ"מ לא ה' לריכין גם בשבת שכי' רק לשכי כהכיס ושוב מ"כ יקשה למה לא טוענו מ"ש מלעזר ואימאר לנבד ואביהוא מצ"ב דהקונה הוצכן ה' ביום שבת שלא לסדר לחת"פ ומה שכי' ה' לריך קדוש לחת"פ וגם סיוק היסיכה ושבת שעבר ה' לריך תרבעה כהכיס סיסי כהיס ווצכן וכהיס ומיהין לקיים לפני תוידי וכיון דבשבת הרחמן שהוקס הוצכן ותו כדב ואביהוא וקבורתן ה' ביום מ' אחר שבת שוב לא היו מלעזר ואימאר ומשלין מ"ש בקבורת בדומ"ש ביום מ' לא היו יכולין לסדר לחת"פ בשבת הצא שהיו עוד ביום הסביעי לטומאתן ולכך לא התעסקו מלעזר ואימאר רק ומיכאל ומלכפן ומזה שפיר י"ל כמ"ש החת"ע דהקונה הוצכן ה' בשבת ואולם בריית"א דסדר טולם ר' יוסי הוא כמ"ש ביצמות (דף פ"ג ע"ב) ומלן תנא סדר טולם ר' יוסי ואכי ס"ל לר' יוסי בוצכוחות אם לאפילו קילא לא יסיסים שחרים וסידר לא החסדם ערבים אין בכך כלום ומה אני מקיים לפני תוידי שלא ילין קולחן בלא לחם ולא היו לריכין לאכילת כהכיס ומשלין ליכא למשמע מיכה וידי ולדידי' שפיר ס"ל דהקונה הוצכן ה' ביום רחמן בשבת שלא דמ"ש החת"ע הקונה הוצכן

ה' בשבי ל"ע ובמן הבדרים:

הערב שמש שלא היו שהות ביום להזות ולטבול בתוך זמן שחיטת הפסח ועי' בהגמ"ש ורחצ"ד פ"ו מהק"פ ס"ו ובספרי פלגי מים דף י"ח סם ומעתה תל"ל כדעת התפ"ש והמחבר דס"ל ג"כ דשמיני למולות היו בח"ח כיון דלא שייך למימר דס"ל לרע"ק דשמיני למולות היו בר"ח כיון דס"ל דשריפת הפרה היו ביו"ד כיון והזאת שביעי היו בי"ד כיון ואז לוה להן ומברע"ה על פ"ם ג"ד חייד ומעיין שפיר דשוחלין ודורסין קודפ"פ שלושים יום ועי' בחד"ל גיטין (דף ס' סם) דר"ל דאמר שמונה פרשיות נאמרו בו ביום ס"ל כרמב"ג דשו"ד רק ג' שבתות ופרשת ויהי ונשים נאמרה בשבת פסח דאתן ומקיק לכולה ומלחמ דפסחא דהיינו גם דפ"ם ולפמ"ש שפיר י"ל דס"ל לר"ל כה"ק דשו"ד שלושים יום תלת דבלח"ה לפמ"ש בתוס' קוכא (דף נ"ג ע"א) ד"ה שחיטו דהא דטעון נקור ד' יניס קודם שחיטה ומעכב אף בדיעבד ת"ל בלח"ה היו לריכין לשחול ד' יניס ומקודם למען ידעו דאם חייבים בפסח יקחו ק"פ ד' יניס מקודם ומטעם נקור וי"ל ועי' שוחי אתן מגילה (דף כ"ט ע"ב) ד"ה כמאן ועי' בטוס"ע או"ח סי' תכ"ט ובפרמ"ג שם ומנמ"ז סי' ת"ל שם (ועי' בהגהת מלב"ר פסחים דף י"ו) ועי' בח"י שם ס"ק ו' שכי דאסתפיקו בכולהו למען הירוסלמי פ"ק דפסחים שוחלין סי' פסח בפסח ובבית חוועד שוחלין קודם שלושים יום וכבר הניח הפר"ח שם ומדברי הירוסלמי הלו (ומ"ש בפר"ח ומברמ"י קוכא דף נ' בקוכא יסיכה קדמון מהברמ"ן שם) ועי' במ"פ שם שלא הניח מדברי הפר"ח והח"י שם והכה בית הוועד פ"י הק"ע ופ"ע דהיינו בנית המדרש וברמ"י בחומש פ' בהעלותך שם ויקרבו לבני ומשה ולפני יאהרן כי כשביניהם יושבין בנית המדרש שלו ושלושם והוא ומדברי הספרי בפסקא ויהי חכמים דאמר ר' חנא בשם ר' אליעזר בנית המדרש שלו ועמדו לפניהם דיפלא חיפוש למאי כ"מ שם יבנו בשהמ"ד או בנית אחר ולפמ"ש נכון הדבר ומוד דהרי לפניהן מזה דשוחלין ודורסין שלושים יום קודם החג ומשה קושית הרי"ן שהניח הצ"י בשו"ת סי' תכ"ט ושהו לשכיחת פרק בני סעיר דמשה תיקן לישראל סיפה' שוחלין שלכות פסח בשבת ול"ל דמשה שלמעוו על פסח שני ה' בנית הוועד דהייטו בנית המדרש ות"ם רמ"י בשהמ"ד היו יושבין ולכך היו שוחלין קודם שלושים יום וערמ"י פנחס כ"ז ב' שהניח גם דברי ר"י קרס הנקרא ודרשהו בביעותא ובניע"ח בהעלותך שם כי ל"ש דבדיוק לא נקט רמ"י זה בפי בהעלותך שם שם דברי ר' יאשיה קרס המקרא ודרשהו בהעלותך ובניח גם שם דברי ר' יאשיה קרס המקרא ודרשהו ול"ל והבן:

ואולי י"ל עוד עפמ"ש בפ"ק סנהדרין (דף פ"ח ע"ב) הולרך הדבר לשחול שוחלין ובית דין שבעירן שם שמעו חומרו להם ושם לאו אתן לזה קשה שמעו כו' ושם לאו אתן לזה קשה שמעו כו' ושם לאו אלו אתן ללכת הגזית (ועלמ"ש פ"ש ומה ממרים ס"ד שכתוב דשחול עם חומה ד"ד טולין ובלח"מ שם תוס ע"ז (ועי' פ"ג הלכה ח' שם ותוספת יו"ט סנהדרין פ"ש מ"ב) ומוחכ"ת לא זכר לפי שעה דק ומפורש בירוסלמי סנהדרין פ"ח ה"ד ושם לאו ה' הוא ומופלא שלהן אתן ושוחלין בב"ד שמוך לעירו ובפ"ע שם כי כלומר שם גם להמופלא ה' הקפק ה"פ ובלח"מ פ"ג מסנהדרין ס"ח הביא בעלמו מדברי הירוסלמי שם לענין דבשבתות ויו"ט ה' יושבין בשהמ"ד עי"ש ולכאורה הגזית אינה בעזרת ישראל אלא בהר הבית כמ"ש בקצ"מ סי' ר"ג סעל פתח העזרה הכל אתן ול"ל ועי' בקפרי פוסקים שם) ובשבתות ובימים טובים יושבין בחיל ושלוס בתוקפתא דסנהדרין פ"ז ובירוסלמי סנהדרין פ"ק אינה בשבת ויו"ט היו יושבין בנית המדרש שבהר הבית והוא בשבת כמ"ש רמ"י שלא יהו נרחים כיוסבים בדין שבלשכת הגזית היו ואולי ל"ל עוד עפמ"ש בפ"ק סנהדרין (דף פ"ח ע"ב) הולרך הדבר לשחול שוחלין ובית דין שבעירן שם שמעו חומרו להם ושם לאו אתן לזה קשה שמוך לעירו שם שמעו כו' ושם לאו אלו אתן ללכת הגזית (ועלמ"ש פ"ש ומה ממרים ס"ד שכתוב דשחול עם חומה ד"ד טולין ובלח"מ שם תוס ע"ז (ועי' פ"ג הלכה ח' שם ותוספת יו"ט סנהדרין פ"ש מ"ב) ומוחכ"ת לא זכר לפי שעה דק ומפורש בירוסלמי סנהדרין פ"ח ה"ד ושם לאו ה' הוא ומופלא שלהן אתן ושוחלין בב"ד שמוך לעירו ובפ"ע שם כי כלומר שם גם להמופלא ה' הקפק ה"פ ובלח"מ פ"ג מסנהדרין ס"ח הביא בעלמו מדברי הירוסלמי שם לענין דבשבתות ויו"ט ה' יושבין בשהמ"ד עי"ש ולכאורה הגזית אינה בעזרת ישראל אלא בהר הבית כמ"ש בקצ"מ סי' ר"ג סעל פתח העזרה הכל אתן ול"ל ועי' בקפרי פוסקים שם) ובשבתות ובימים טובים יושבין בחיל ושלוס בתוקפתא דסנהדרין פ"ז ובירוסלמי סנהדרין פ"ק אינה בשבת ויו"ט היו יושבין בנית המדרש שבהר הבית והוא בשבת כמ"ש רמ"י שלא יהו נרחים כיוסבים בדין שבלשכת הגזית היו

הו יכולין לעשות לה כאלה שנאמר שוד (ועי' ירושלמי פסחים פ"ו ה"ג ומה"פ שם ד"ה תיפתר ושם פ"ח הלכה ה' ופ"ו שם) ולפ"ז נמצא שהאריסו לא הי' הפסח רשאי לשחוט בע"פ ומזה שנתר וקצתו דיוכלו לשחוטו ה' הקדש נתעות ואחרי שכשחוב להם דלא יעשו הפסח בעוותה הוי יכולין לשחוט דילמא הפסח לחולין ויזרקו אותו בחוץ ומיגלא ה' ומצה לריך להזהירם דהפסח נקרוסתים קא' ומ"מ יעשו פסח שכי ושוב אין רא"י דשו"ר קודה"פ שלוסים יום ו"ש דשב"ג חייבי דאורייתא נמי דפסחא ונקיב להו לכל מילי דפסחא כלומר כיון שהולרך להזהירם על קרבן פסח הרחטון שלא יצא לחולין הולרך להודיעם שיעשוהו בפסח שכי ושוב לא ה' יכול לומר להם רק חל תעשו פסח ושו לא דאז היו יכולין לעשות שלא הק"פ לחולין ולכך לא ס"ל דשו"ר קודה"פ שלוסים יום ולילי ומקראי דשו"ר רק שתי שבתות קודם והכה ה' עקיצת ס"ל נ"כ בפסחים (דף ל"ג ע"ש) דאין שוחטין וזורקין על טמא מרן (ועי' בזהרים"ח שם בראש"י ד"ה רבעיק) אלא דשתוט שם תמהו דהא רעיק ליה לי' דרי יהלק ובהנהת ונלפ"ח שם כי שפוי"ם המחרי דרעיק ס"ל דכדו"ח ושתו ה' בביכון וושלוחים התחילו בחחד בניסן וה"י ע"פ יום ז' לניהתם ואי"כ לרבי"ק שני ושוכח דאין שו"ז על טומא מרן ועי' בשעה"ו פי"ו מק"פ שהבאתי ומלה"י שם תום ד' ולפוי"ש י"ל דרעיק ס"ל דשמיכי לושלוחים ה' י"ח כיון אלא דשריפת הפרה ה' ביוד בניסן ושוב ושוב חל ע"פ בשביני שלהן ושכח לדעת רצח בפסחים (דף ס"ט ע"ב) ס"ל לרי אליעזר דשוחטין חורקין על טומא מרן ולדידי' אין לומר שה' חל שביני שלהן בע"פ ושוב י"ל דלא ס"ל כרב דשו"ר קודה"פ שלוסים יום רק כרשב"ג (ועי' טורי אבן ר"ה דף ז' ד"ה הן דרבא ס"ל כרשב"ג דשו"ר רק ג' שבתות) ולפ"ז יקשה לומא ה' לריך ומה רבינו לומר להם שיעשו פסח שכי דאל"כ היו שוחטין חותו בחוץ ומשום דבשבת שאריסו הקדישו בשעות הרא"י אליעזר ומהלוידי ג"כ דאל"כ היו שוחטין אותו בשעות הוי הקדש ומיג מוכח כרשב"ג דס"ל לרי"ח כרב דאין שו"ז על טומא מרן (ועי' ירושלמי פסחים פ"ז ה"ו דרב כר"ח ודבדי הס"ק סם ל"ע אלא דשם ר' אליעזר הוא) ומיגלא י"ל דשו"ר קודה"פ שלוסים יום ומלא חומר להם רק חל תעשו פסח דאל"כ יהא כאלו דר' ומוכרח לנוחת להם על פ"ם כדי שלא יהא כשו"ש שיהו לחולין ומשום שהקדשוהו בשעות דהא ס"ל לרי"ח כש"ש דיהו הקדש ושתוט פסחים (דף ל"ג ע"ש) ד"ה לא קשיא כאן דר' יוסי ס"ל אין שו"ז על ע"ש וכאן ביאלתי דר' יוסי דס"ל אלחה"פ אלא ה' עפהו של זה אלד שפהו של זה לשיטתו דהקונה הוושכן אי אחד אשת ויקשה לדידי' למ"ל לא טומא ח"ע אלעזר ואיתמר דהא כא היו לריכין לאחיצה כאנים לסדר הוועדה אלחה"פ וא"כ י"ל אלא ס"ל לרי יוסי דניסאל ואלכפן היו רק כריה"ג דוושאי אחרוו של יוסף. היו אלדידי' ס"ל דשו"ר על ע"ש כניה"ג גוולה"ר וכי דגס ר' יוסי ס"ל דשו"ר על ע"ש (ועי' נכ"ו ולח"ו פ"ו ומק"פ ה"ש) וכרשב"ג ומיגלא לה ס"ל דשו"ר קודה"פ שלוסים יום (ודלכיכא כי אשי ומצה דרי עקיבא דף ע"ה כי ע"ד הפלפול היכן ומה דרשב"ג ס"ל דאין שו"ז על ע"ש ולכך ס"ל דאין שו"ר קודה"פ רק ג' שבתות וחה תוושה דאל"כ שלוסים יום ואין שו"ז על ע"ש והוא נגד הוועדת דשו"ר שלוסים ושקשה קושית התום' שלא חוור להם ומצה רק חל תעשו פסח ושו לא ס"ל דר' ווכרח לוומר להם דין פסח שכי שאחור ועשה ולפי' יפשוט לו דוושאי יפיכן לפסח דאחר דעשה לא ס"ל דשו"ר קודה"פ שלוסים הוא לא חוור ולא ס"ל דאין שו"ז על ע"ש ולכך לא יפשוט לו דוושאי יפיכן לפסח דאחר דעשה לא ס"ל דשו"ר קודה"פ שלוסים ולכך

בחו"מ דקסה"ל הא לית ליה למלך חלה למלך ועכ"ל דחתימנלך החזק הא דוד למלך ויקסה דהא עדיין הי' שאול קיים ולית ללכות כוונת בחברתה וכ"ל דהתכוללה החתלת האולכה לחפסר להיות ווומילת ק"ל כרי לליעזר דחרב חכסיט הוא לו ולכך לקח לו דוד החרב ומחיומלך ולכאורה זה בפשט מגור על יהך (עי' וגי"ח ס' ק"ק יו"ד בפרוי"ג ומהר"ם סם) הה הי' התכללות חתיומלך שאול למשול היום החלותי למשול לו בחלקים כלומר דהוה רק התחלת החתולה האולכה דיוכל להיות אף בחולכותו של שאול ולפי"ז ק"ל דלהחי"פ הוא דוחה פשט דוד הוא ונלך וכאשר בחרתי י"ל דלכך להח"פ הדי"ם ומשום דיוכל להעשות ע"י סכיס ואף דחקור ודרכנן מ"מ הוי רחוי מהי"ם וכרי ומחיר דק"ל דת"ר מדרבנן ומקרי רחוי ומה"ת וקושים הסי"ם (ר"ה דף ז') בע"מ מי שיכיל היינו מה"ת דוד הוי ספק ומשפחר טעמת דיחיד הלכתה כוותי אף נגד רבים ושוב ק"ל כרשב"ג דקי"ע:

ובש"ם פשט סם מ"ט דר' אליעזר דאמר חכסיטין הן לו דכתיב חנור חרבך על ירך הודך והדרך ורב כהנא ומקשה הא בדברי תורה כתיב ומשכי דחין ומקרא יולא וגידי פשוטו וקוי"ל דלינהור אינם והדר ליפשר ורש"י עדיף (ועיש"ב ברכות דף ס"ג ע"ב ד"ה הם ובחד"א ע"ז דף י"ט ע"ח) ובפ"ם סם תר"י תר"ח סכי ת"ח המחדדין זה לזה כי שכאור והדרך ת"ח והדרך אלא וחדרך ובחד"א סם דהחידוד עדיף ועכין על ירך הוא כמ"ש חנווקי ירכיך ומה ירך בפשר אף ד"ת בפשר ע"י"ם וס"ל דאקור לללמוד לתלמידים בפוק ולדברימו י"ל דחרבה דאם ק"ל דעוקפ"ק עדיף כרבנן דרשב"ג דקי"ל דהלכה כרבים אף בשכאר טעמים דיחיד עכ"ל דוד הוי ודאי ות"ר ומדרבנן ומקרי ת"ר ומה"ת וקושים הס"ם (ב"ק דף ע"ח) אלא למ"ד דרבנן חנאי פטרי רבנן לקמן ובפיר דרשים אף בו ואחה לרבות הפלים וכן דרשינן ובינהו ומכרו מה מוכיח ע"י אחר ובפיש דקרא ומפרש לרישא וקרא חנווקי ירכיך כר"י דשחין משפח יותי ברחשים בגרוו ות"ר ומחר ללמוד לחלמידים בפוק:

ומעתה לרי יהודה דק"ל דת"ר ומדרבנן ומקרי ת"ר ומה"ת שפיר ק"ל לפיטחו בשכאות (דף ל"ה סם) דדוד לא רצה בפשט ת"ש לא ה' מוליך החרב דהרי ק"ל לרי' דלהח"פ דו"ם כיון דחי חפשר בפשט הוי ע"ם ומכ והי' מיפסל בליכה וגם ע"י סכיס לא יוכל לעשות כיון דמ"מ חקור ומדרבנן ות"ר ומדרבנן הוי ת"ר ומה"ת וכפ"ם בפרי"ג חכ"ח ת"ח ס' ת' דף לפסוק לקמן בידים י"ל דאינו רק לחיסורא דרבנן ת"כ ה' יוכל לחכיח להח"פ בחנור בפשט ע"י קטן דוותר ומה"ת ואינו חקור רק ומדרבנן ושוב לא הוי מוכח מה"ת ומיפסל בליכה (ועי' מל"מ פ"ג ממעה"ק ה"ט) אלא לרי יהודה י"ל כיון דחקור ומדרבנן הוי ת"ר ומה"ת וכיון דיופסל בליכה לכך ק"ל דלהח"פ דו"ם ותולם לרי"ם דק"ל דת"ר ומדרבנן ומקרי רחוי ומה"ת שוב ה' יוכל לחפוח להח"פ בשפט ע"י סכיס (ועי' שפט דף ל"ב סם) ת"ר ע"י קטן ולכך להח"פ אינו דו"ם וכיון דת"ר ומדרבנן הוי רחוי מה"ת ת"כ קושים הס"ם (ר"ה דף ז') בע"מ מי שלי לכיל היינו מה"ת דוד לא הוי כודאי רק ספק וכרשב"ג ומומילת היכי דומקשה עלומת דיחיד הלכתה כוותי אף נגד רבים ולכך קי"ל כרשב"ג דקיי עדיף וקלי חנור חרבך על ירך הודך והדרך לא ומיחוקם בד"ת אלא לחין ומקרא יולא ומדי פשוטו וקוי"ל דלינהור אינם והדר ליפשר דקיי עדיף ומומילת ק"ל כר"ת וכרשמוחל דגם ניחוח החמיח חנך וחניח אינן בעלין וחכמיהן הן לו והא דחין מלכות כוונת בחברתה י"ל דהחחלת האולכה יוכל להיות דוד הי' מלך ושלכך שאל לו חחיומלך בחו"ת ולכך כתב לו בחיומלך כוונת בחברתה י"ל דהחחלת האולכה יוכל להיות דוד הי' מלך ושלכך שאל לו חחיומלך בחו"ת ולכך כתב

דוד החרב בפשט ומומרם שוחר עוד מחנור ה' חנן חניך לא ילא חרס לא בק"ק ולא בקשה כי' והומרם שם כחב דומה שהניח ומשה זו לכאן לא כחבדר לו ולדבריהו נכון הדבר ולפי מדלעיל ע"פ מחלד דוברי כוג זה דוחק ולחיפובל דהיו מעוברים על ונלכות ב"ת דוד ולזה מניח המשכב דחין יולחין בפשט בקי"ק ויקשה דחיך נפא דוד החרב בפשט ח"ו דס"ל דחכסיטין הן לו והא דחין ונלכות כוונת בחברתה י"ל דהחחלת החחלת האולכה יוכל להיות ושפיר הוי דוד מלך ואיך ושוחלל הלך עמו לקבוע מקום לבהמ"ק ס"ל דוכן חבעו לדורות וקשה קושים רבא ניוע וכן חבעו לדורות בעשיהם וס"ל דאותם ועומעו אותם בעשיהם ולא לדורות ויקשה הא קרא דאותם לריך למעט דומדא יבם לא מעשה ונפחון ול"ל דומדא יבם לא בחקדשה וועולת ול"ל דחמור הינו מקדש ולחח"פ הי' לחפא ספיר ועב"ח ולא ומיפסל בליכה אלא דאף אם חנור ומקדש ע"ג כ"ש אין מקדשין אלא בזמנן ואין לומר כיון דלא ד"ם ומחמוול כמי הוי זמן דהא יוכל לעשות בפשט ע"י סכיס או ע"י קטן ואף דאקור ומדרבנן ע"ג הוי רחוי מה"ת ות"כ דוב הוי ספק וקי"ל כי הדברים עדיים ונכונים, ויפרים למעשים:

ובזה מחזור ונקוב דברימו, לקבר ולשלב אח חיכן דדומנא, דלכאורה יקשה לך ומשכחת לעזור בעשם הגלגולה ש"ם גו ווים על לאו ועשם לא חשבדו גו דילוון עדיפא הוא ונו בכשר ולא בפקול וע"כ דאלילין אחר רובא ויקשה דשולחין דשולחין ודורשין שלושים יום קודם החג דהרי הולרך ומה להגיד להם פרשה דפקה סכי שכאור גו ועשם לא ישבדו שהוא לשון גם על פקה רחשון אף בעשם ש"ם גו ווים אקור לשבור ואין עשה דפקה דוחה לאו דלא חשבדו דאין לומר כקושים הגר"ש ברודא דבוי חמיכא דקרא דלא חשבדו היינו דת"ל לשבור הוא כיון דדרשינן גו ולא בפקול ע"כ בללאו אחא ואומכ בחרנו דגם ע"ד גו ואפילו בפקול ל"ק קושים הגרחי"ב דומכי חיחי דלריך לשבור הוא אפשר לוניבדק ע"י גומרחא ובכה לפי"ד דס"ם פקחים (דף ל"ו) דגו ואפילו בפקול יקשה קושים החוס' למ"ל קרא ועבדת הא כיון דכחיב בפ"ם לא ישבדו כפי"ב ברחשון ול"ל כוס"ם המהרש"א דאם קרא דפ"ם לילטריך לגופיה לא הוי ידעינן דגם בעלם סיפ גו ווים עובר על לא תשבדו דהו"א דעדל"ת ויקשה הא העשה מיכה רק ומעשה רוב והוי כפקר עשה ואינו דוחה ל"ת ובלאוין דומ"ד גו ואפילו בפקול ק"ל דדוב הוי ודאי וכרי יעקב בפקחים (דף פ"ג) דגו ואפילו בפקול והוא ונכח קושים הס"ם אם אי אינוס מוחר לאו ונלכח בחברימו ומבדיהו ויקשה הא בלעי עלומת מוחר ול"ל דהי' יקני בחבירה וק"ל דכחבער בזה בליעת מוחר מן הטולם אף אם עלומת דיכם ככלי חרס ק"ל דכ"ח אינו יולא ודי דופיו לעולם ויקשה קושים הס"ם בזבחים (דף ל"ז) למה לי עבדו בחקדש חנור של חרס ולפ"ז עכ"ל דלחח"פ דו"ם דלח"כ ומיפסל בליכה ויקשה דהא יוכל לאפות ע"י סכיס או ע"י קטן ול"ל כיון דחי"ו חקור ומדרבנן הוי כמו ונ"ח דאינו רחוי ת"כ אף בומקבר טעמת דיחיד הלכתה כרבים ובפוקמת רשב"ג ורבנן הלכה כרבנן דעוקפ"ר עדיף:

ואולם ע"ד גו ולא בפקול יתרן קושים הס"ם (פסחים פ"ג) ובחבדימו כותר מלחת ת"ל דכלי עלם דיכם ככלי ונחכות ומקדש חנור של חרס חצל לעולם ול"ל דכלי חרס ח"ו מידי דופיו לעולם ולכך לא עשו בחקדש חנור של חרס חצל לעולם ק"ל דחמור הינו מקדש ולחח"פ הינו דו"ם ומעשה דיוכל להעשות ע"י סכיס או ע"י קטן אף דאקור ומדרבנן הוי רחוי מה"ת וקושים הס"ם

הס"ם ר"ה (דף ז') בע"מ מי ועלי לכיל היינו ועה"ת דרוב הוי פקק וממילא היכי דמסתבר טעמא דיחיד הלכתא כוותי' לף נגד רבים ולי"כ ס"ל כרמב"ג דקיבי עדיף:

והנה אם לחה"פ דו"ם ס"ל דמנקיותיו הי' אם מדה ובמקח וכרי יקשיה דמדת יבש במקח ונפגים ולא מצחון ומוטעיגין זה מקרא מותם ולא דרשינן מותם במשיחה ולא לדורות וכן לא דרשינן קרא וכן תעשו לדורות (דרק לגי"ד וכן תעשו לדורות ס"ל מותם בומשיחה ולא לדורות כמ"ש בס"ם שבועות דף י"ד סם) ולא ס"ל דבעינן מלך וכהן לבנין בהמ"ק ולתוספת עזרה:

ואמנם לגי"ד דלחה"פ היינו דו"ם ולא בפקל בלישה דתנור היינו ונקדם עבכ"ל דמנקיותיו לא הי' אם מדה דמדת יבש לא נתקדשה ואותם למעט אותם במשיחה ולא לדורות וקרא וכן תעשו לדורות דבעינן לתוספת העזרה ונלך וכהן ומשוחל שהלך עם דוד לקבוע מקום לבנין בהמ"ק הוא ומקום דדוד הי' מלך ולף דמשחל הי' עוד לו למלך ולזן ולכהן מוגעת בחצרתה ל"ל במ"ש הכא"ג דהתחלת האוכה תוכל לבנות בונלכות חנרתה ושוב ס"ל כשמואל דלזן בן עוה"ז ליומות המשיח רק בעבוד מלכיות בלבד וגם ר' אליעזר לפי הלישה דלעיל ס"ל הכי ולפ"ז יולף מדם בקיף בשאם דלא יהיו בערלין לעת"ל דתכשיטין הן לו ולכך נשא דוד החרב בשאם וכיון דנודע יצם לא נתקדשה וגם תנור היינו מקדם עבכ"ל דלחה"פ היינו דו"ם דיוכל להעשות ע"י שיים לו ע"י קנין ולף דל"ר מדרבנן ומקרי לחוי מה"ת ומקרים הס"ם בע"מ ני מלי לכיל מה"ת דוד הוי קפק ומיכי עדיף ומוד "ל דרמב"ג דתנור כיכי עדיף למיטהו דלא ס"ל דמו"ד שלושים יום קודם החג רק לחיידי דאילי בעלי דפסחא ונסיק להו לכל מילי דפסחא והיינו לענין פקח לחמן דע"י קרא דלא 'שבתו בפ"ם שמעינן לענין פקח לחמן דגם בשקח שים בו מוח לחמר לשביר ולין עדל"ת ויקשה דהא העשם מטעם רוב דהוי קפק והלחו דלא תשביתו ודחי ומוכיח לין עדל"ת ובל"ל דבו ולא בפקול ולי"כ גם הלחו הוי קפק והו"ל דעדל"ת ולכך לריך קרא לחין עדל"ת הפוך בה והפוך בה בכל כלל ופרט בדרוש זה לחמר לשלוק בחבירו, דבר דבור על לפניו, והכל נדרש בפנים כמין חומר, בעזרת לחל עלי גומר:

סדרי משנה.

באות ו' הבחתי הך דעשם לה תשבתו בו הייבו בעשם שים בו מוח והכה הרוגים פ"י ומקיף ה"ג כתב לין חייבין חלה על שבירת עשם שים בלין מוח ושלין עליו כזית בחר לו שים בו מוח לבל עשם שלין בו מוח ושלין עליו כזית בחר חייב עליו ולגדל ולומר דבלין בו מוח נהי דעלקות ליכא לחיקוח מיהא הוא דליכא לבל לחיקוח ליכא חלה דומיא דמקקה הס"ם פסחים (דף פ"ג) חילונא דליש בהו מוח למה בשריפה ומשני דלף לחיקוח ליכא ובוגה ונ"ע -לחריך בזה דלא לין בהם כזית בחר לו מוח לפילו לחיקוח ובוגל ליכא רלי' ונהא דפריך ר"י לר"ל דקובר דלא לין במקום הבשריה כזית בחר לף דים עליו כזית בחר במקום לחר לין בו מקום בשירת עשם ומה לתכן חבר לילא מקלתו מוכך עד בחגיע לעשם וקולף עד שחגיע לפרק ולוכך לליכא לרמב"ל ומשני פורלא ולבשריה ומשום לף לחיקוח ליכא לרמב"ל נשמע גם לר"י דלא לין עליו כזית בחר בכל מוחר

גם לחיקוח ליכא בפרט לים דעות דדוקא לחיקוחי שבת חמרינן פטור חבל לחבור חבל לא בשאר לחיקוחים ע"י"ם ובלוגות מבוחר היפך ונה בירושלמי פשחים פ"ז הלכה י"ד סם עשם שלין עליו בחר (ופי' הק"ע כגון שגדר כל הבחר מעטו) ר' יוחנן חמר לחקור לקובדו ור"ל חמר מוחר לקובדו ובבר מצרבי סם לוח ולא ליין על דברי ר"ל דמ"ס פ"י מק"פ ה"ג דפקק הר"מ כר"ל ולחולם בעין מספט בבלי (דף פ"ד ע"ב) סם לוח יו"ד ליין על דברי ר' יוחנן דמב"ס פ"י ה"ג סם דהר"מ פקק כר' יוחנן (דר"י ור"ל הלכה כר"י בר ונהלם ועי' יבמות דף ל"ו וחולין דף ע"ז) חלה דבבלי סם קלי על פלוגתא דר' יוחנן ור' לקיש בחבר שלין עליו כזית בחר במקום זה ויש עליו כזית בחר במקום לחר דקל"ל לר"י דים בו ומקום שב"ע ור"ל ס"ל גם זה לחין בו ומקום שב"ע ועי"ז ליין שפיר בעין ומספט סם דהר"מ פקק כר"י ולחולם בירושלמי סם דפליגי ר"י ור"ל גם בחבר שלין עליו כזית בחר במקום שב"ע ועי"ז ליין שפיר בעין ומספט סם דהר"מ פקק כר"י ולחולם בירושלמי סם דפליגי ר"י ור"ל גם בחבר שלין עליו כזית בחר במקום לחר דקל"ל לר"י דגם זה ים עליו כזית בחר במקום שב"ע ועי"ז ליין שפיר בעין ומספט סם דזה פקק הר"מ כר"ל דבכ"ג בלים עליו כזית בחר בכל לין מו מ

ואולם לכאורה והייכו דמותר לקוברו במקום שהיו עליו בשר ואם גם ר"י מודה דבכה"ג מיהו מייב שוב מן כאן פלוגתא דר"י ור"ל ומסקי לה תמר (וקאי על ר' יוחנן) דמה דאמר לעיל דר"י ור"ל תריהון אמרי לעולם מיהו מייב עד שיקבור עליו ובמקום בשר לא אמר דמודה ר"י אלא שלא יקבר הא לכתחור אסור אבל ר"ל ס"ל דגם לכתחור ליכא ומוקמי לה אחין עליו בשר כלל גם לר"י ליכא גם לכתחור ואמנם מהגהות כוי"ס בגהסי"ם שם דפלוגתא ר"י ור"ל לעיל מייירי אחין עליו בשר כלל דבזה ס"ל לר"י דאסור ואחין עליו בשר במקום זה ויש עליו בשר במק"א ס"ל לר"י דמייב מלקות ולר"ל עכ"פ לכתחור ליכא והוו ב' כ' לדברי הס"מ שם ולזה כי הרמב"ם דאחין עליו בשר במקום זה ויש עליו בשר במק"א אין מייבין אבל לכתחור ליכא:

ואולם לכאורה קושית הגה"ח ממה דמקשי ר"י לר"ל מהא דתנן אבר שילף מקלמו כו' נקלוף בי' פורתא ונכאיבי דהרי גם לר"ל עכ"פ לכתחור ליכא ובמכ"מ שם הוקיף להמעיין דאם כיוצא דאם אין עליו בשר כלל גם לר"י ליכא לכתחור ס"ב גם לר"י קשה מתניתין דאבר שילף מקלמו דלמ"ל דיחתוך בפרק יקלוף הבשר לבדי ולא יהי' קשה בשר על העצם כלל ויבשר העצם נחמלא חהו קושיא אליבא דנוף הקושיא דמקשה ר"י לר"ל מאבר שילף מקלמו לירק נחור ונחפארת ישראל במקצה שם כי וחיך יעשה דהרי עצם שיש עליו בזיש בשר תע"ב שילף לקבור אפילו במקום שאין בשר והכה כתב כן בלשון הוה פשוט וזה תמוה דאדרבה מהרי"ן לעיל (דף פ"ד ע"ב) הלא נאבר שילף מקלמו קמיפליגי ואליבא דרבי אין בו משום בע"ע ופלוגתא ר"י ור"ל הוא אליבא דרבי כמ"ש בתוס' שם ד"ה ליתמר ועמהרש"א שם (ובמכ"מ לעיל שם כי דלהר"מ פליגי ר"י ור"ל אליבא דרבנן ור"ל) ורב אשי אמר דר"ל אמר דלכ"ע אין בו משום בע"ע ואיכ אלי קמקשי לי' ר"י לר"ל מהכא ואליבי' דהגהמ"ס שם שהרג"ם בזה וכאב דאין לומר דדוקא במקום שילף אין בו משום בע"ע אבל במקום שאר חבור דהא עכ"פ יוכל לקלוף לכל הפחות קלת ויבשרנו שם וכמה זה מהדוחק להמעיין בס"ם לעיל שם:

ואשר אבכי אחזה בזה הכה בס"ם להלן שם אינעית לחו יולף גזרו רבנן טומאה אי לא ת"ש אבר שילף מקלמו חוהך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחוהך וא"א גזרו בי' רבנן טומאה כי חתיך לי' אלי הוי הא קא קמטמא לי' ופרש"י הא קא מיטמי פניאי מחמת מגעו שלא יולא המחובר לו (וע"י רומלמי פקחים פ"ג ה"ח תר"י בי' רבי בון טהור הוא ד"ה וס"ק שם ועמל"מ פכ"ג מכלים קו' ד"ה טלית וע"י מ"ש לעיל בדרוש הבכי בפרים לא חות ר') ומסקי טומאת שהרים הוא וטומאת שהרים לא מטמיא ולרבינא דאמר חבורי חוכלין לאו מיבור הוא מוקי לה בי' כזיח או בכילה ובירושלמי (הובא בתוס' שם) ה"ג ופי' ה"ז שם אמר הכן יולא מה אם עדיד לי' כו' הלא כן טומאת מחמת עלמו לא ר"א דלר"א טהורין ברובן כיון שחיתך רובן לאו בפרוש הוא יהא כמגיעו בו ויהא פקול א"ר חכניה בשחתך כל שהוא ומקליך ולאו בחובר רוב בפעם אחת וכיון דכל שהוא ליח בי' מיעור טומאה כאהר לה הפנימי טהור ובמ"ש חולין (דף ע"ב) מאחי טומאת בית הפרשים הוא לימא ר' אחיר לטעמי' ומסבי לאו אימאר עלה אמר עולא ל"ם הלא שלמה על שלמה שכחלק (ערש"י שם ומה שהגיה בהגהת ר"ב רבסבורג ע"י הגיענ"ן שם ובערש"י שם דף קכ"ג שם ד"ה טלית והגהת ר"ב רבסבורג שם ובחומת ברמב"ן שם הניח להדיח הנירסת ברש"י שם שלמ על שלמ) אבל שלמ על שלמ הנחות מבגד גדול בשעת פרישתן מחניהן מקבלות טומאה מחניהן הא כמי בשעת פרישתן מאהר מקבל טומאה מאהר ובחומ' שם ד"ה בשעת הקשו מהא דהחותך בשר מחמה"ח דטהור ומוקי לה בר"מ דאחור טומאה בדים הסתרים מטמא לוקמא אפילו בר"י כיון דבשעת פרישתו מקבלה טומאה מהאהר וכאהר ודוחק לומר דמיירי כגון דמשקו רחשון שכאהך לא ה' באהר כדי להעלות אדוכה וי"ל דבעי לאוקמי אף בבל כאו הלא מקבל טומאה מחניהן בשעת פרישה וכ' ומיהו בפרק כילד לולין גבי אהר שילף מקלמו כו' דמסקי טומאת ב"ם הוא מה בבך הא בשעת פרישתן מקבלה טומאה (ובחומ' שם ד"ה כי כגון) ותו' דמיירי כגון שהותך בקכין רחשה שומשקשה הסכין בין מה שבאחוז למה בשפכים ובמל"מ פכ"ג מכלים ה"ט הביא מ"ש בחומ' דדוחק לומר

לגמרי שוב חיכם כוגעים זה בזה וחולי זה שתגרו בירושלמי
לא כן תי"י כל הדברים טהורין ברובן כיון שחתך רובן לאו
כפרוש הוא ופי' הק"ע וצ"ע ה"כ כשחותך הרוב השתא נמי
כחתוך ור"ל כיון שקופו לחתכם כולו ומשכי מחתך כל שהוא
ומשלים ופי' הק"ע ופס"מ לכיון דבכ"ש ליח בי' שיעור
לטמא כשאר לד הספיניי טהור עיי"ש וחכמי יקשה כיון שמחתך
כל שהוא בכל פעם חכמי טומאת הגרי כחתוך הוא לפי
שקופו לחתכם כמו בנגד שקופו לקרעו אלא הוא הטעם
דכיון דמחתך לאט לאט גלי דעתי דכל עוד אלא יחתכם
לגמרי יהיו כמחוברים ושוב חיכו טומאת דהוי טומאת בה"ש
ואחר שנפרדו לגמרי שוב חיכם כוגעים זה בזה ומעמא
כשוים דבני הר"ש פ"ע ומהק"פ ה"ג שכי חבר אילו אלא ומקלחו
חותך השבר ויורד עד שמגיע לעשם וקולף חת השבר
וכשמגיע לעשם חותך בקופין חם ה' שאר קדשים (ועי'
ירושלמי יבמות פ"ח ה"א ללמוד מפשה כו') וחם ה' פשה
שבשור לשבור בו עשם קולף עד שהפרק ומפרק חת החבר
שילא ומקלחו מן הפרק ומשליכו לאוץ ובלח"מ שם תמה
דמה קולף שייך בשאר קדשים יחתוך עשם ובשר וישליכו כדי
ולפמ"ש ניחח דע"כ לריך לקלוף מעט מעט ולהשליכו כדי
שלא יהי' טומאת מה שבפנים ממה שבחוץ בשמגיע לעשם
חותך בקופין חם ה' שאר קדשים ומדלא כי הרמב"ם
שיחתוך תיכף בקופין שהוא בכין (כמ"ש בעירוך ע'
קפן ובפהמ"ש לכלי"ט) ומפשיק בין מה שבחוץ לפנים וכוצ
לא ה' לריך לקלוף עכ"ל לכלי"ט כשטעם הירושלמי לריך
לקלוף מעט מעט ורק כשמגיע לעשם חותך בקופין שברכו
לשבור גם עלמות (ועי' רמ"י פשטים דף ע' ותוס'
בכורות דף כ"ד ע"ב ד"ה השוחט) חבל בפשה שאסור
לשבור עלמות קולף עד הפרק ובשחיטין שם חותך עד
שיקום שמגיע לעשם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך וחכמי
הא טומאת מה שבפנים ממה שבחוץ כ"ל דמ"ש ונקולף
חותך עד שמגיע לעשם ליכו דקולף מעט מעט מבשר
שילא (דרך לרגיעה ונקי לה בלים בי' שיעור לטומאה)
ולפ דעל כרחך קופו לחתכו ולהפריד והו"ל בחתוך וטומאת
בשעת פריסתן י"ל דגלי דעתי' דמה שבפנים יהי' ומחובר
טרם שיפרד והו"ל טומאת בה"ש חבל אם ליתא שלא כרחך
לריך לקלוף כל השבר גם מזה שבפנים כדי לשבור העשם
ה"ב הו"ל כמחותך ושוהד ולא הוי טומאת בה"ש ושוב יה'
טומאת בשעת פריסתן ובה"ש לא מקרי רק לר"ל דקולף לא
בי פורתא וכחברי' דבשביל מעט שבר שמחויב לקלוף לא
בטיל עדיין תורת מחובר ובחולין (דף ס"ח) לא פלרכה אלא
למקום חתך ופרפ"י והרי"ן דכל שלא החזיר לריך להניח
מקום שבפנים בלד החילון ולחתכו ולה"כ בשפה ולחי היכא
מקום שב"ע במקום החתך ול"ק קושית הגרמ"ש שהשתי
ובלב חרי' (דף ע"ג שם) ד"ה לאו היינו עלה הקשה
לשחול לחיך שייך לומר דבשעת פריסתו מקבל טומאה ומשר
דהא חיכו מגע בשעת פריסה רק במקום החתך ולאו
מקום חיכו מטומא כלל ות"י דמרי שהניח ומקום החתך
בלד פנים וחתך ולה"כ בשעת פריסתו קבל כל מה שבפנים טומאה
מאבר שילא ולפ"כ כשבא להכשירו לאכילה חותך ומשליך
מקום החיתך חו לא בקע טומאתו ממנו ומוליא בבה"ע
שהניח ומקום החתך בלד פנים ודאי יש בו מקום שב"ע
ועי' פי' ר"ח בשחטים שם בחבר חילא שכי דהשבר המוסבת
ומפשה חלוי בשפה והשבר שילא ומחובר על העשם ושוהד
השבר שילא והעשם עמו ועי' פהמ"ש להרי"ע פשטים פ"ז
שם ומ"ל:

ובתום' חולין שם שכי דדוקא לומר כגון דשמשהו רשמן
שמחתך לא ה' בחבר כדי להעלות תרוכה
בשהגרמ"ש דהרי ומ"מ מטמא בשגע כדחמן בפ"ק דכלים
תמה בשהגרמ"ש דהרי ומ"מ מטמא בשגע כדחמן בפ"ק דכלים
מ"ה וכי דחולי י"ל דדוקא בשהמ"ח דשם הוא דטומאת
מגע לף ה' בחבר כדי להעלות תרוכה ובפרט שה' בחת
לף ה' בחן בשר להעלות תרוכה ובפרט שה' בחת דטומאת
מגע לף שחין עליו בשר כדחולי חין בו טומאה כלל ובמחכ"ת
בשהמ"ח דבדי הרמב"ם פ"ג מה' ט"ע כלכה ג'
שכי בשהמ"ח בפורש מן הבשמה ומטמא בכבילה והוא שיה"
בחבר כבר"ו כי ויה' עליו בשר כדי להעלות תרוכה ה'
בשהגרמ"ש פחות מהעלות תרוכה בחי לו חבר עלמו טהור
ובכ"מ שם כי ומ"ש ויה' עליו בשר כדי להעלות תרוכה
בפ"ק דכלים גבי בשהמ"ח דחדם (וערמב"ם פ"ג מטו"מ
ה"ד) ומשמע דה"ה לבשהמ"ח דבהמה ודוח מתוקפת
דחבלות פ"ח ושם מבואר דחבר שחין עליו בשר כדחולי
בחדם טומא בבילות ובשרלים טהור (ובהגהות הגר"ח שם
כי דל"ג ול"ע) ובדחין הדברים דבחדם שים בו טומאה חהל
וכשחין על החבר כדי להעלות תרוכה דמוטעטינן ל' מקרח
(עי' עדיות פ"ו שם) בחתין דרגח ומוטעטינן ל' רק
מטומאה חהל חבל בחבות בשהמ"ח דבהמה דבחי דילפינן ל'
מבשהמ"ח דחדם חבל כשחין בו כדי להעלות תרוכה דחומעט
דלא מטומא ודאי חינו מטומא הטומאה שים בו וה"ינו טומאת
מגע ות"פ ועי' יבמות (דף ל"ג ע"ח) ח"כ שחתך מבשעו
בשכין טומאה ובחוך שם שהיתה מבשעו חחוכה עד שבשו
בחרון דכשבגע בו הכשין בטומא ובשבה בעל עוב ובהגהת
מבפה חיתן שם הקשה דלמ"ל כלל שחתך מבשעו בשכין
טומאה תיפוק לי' שבטומא בשעת פריסה החבר מהגוף דק"ל
לחבר המדולדל מטומא לח החדם בשעת פריסתו חם הוי
בבח חחת מגוף טפי מהשתא דמוקי לה בשכין טומאה מבל
ד"ל דמיירי בביחז בכל כחו חו בשכין רחב ולא בטומא
בשעת פריסה ע"ש ותכחי מה תיקן דקוק קוק הרי בטומא
השכין וטומאת חת החדם וכמ"ש בחולין (דף ג' ע"ח) ובערו'
שם והתוס' בחולין שם שכי דמיירי בשכין רחב כבר הרגיש
בשהרמ"ח שם וכי ואין השכין בטומא מבשר היולת ומטומא
בשר בשכין חינו מקרי טומא חבל בקול דאין בקוק קוק הרי ב

ס' שס"ט שמניח ומח ושו"ר בענף יוסף בפתיחתו דלכה שהניח דניפ"ע חמה בזה וכי שלח ה' בהן חלבנ שלימה לטעמ ומשום תצמה"ת ע"ש וכן מורה ליכתב המקוטעות (ועי' פמ"ש יו"ד סי קי"ג נ"ב סס ס' הר חצן) חלה דמ"ש נדע"ק סס דלחלבנ לו פרק שפירש יש לקודמו מלד שהכהנים מההרים על טומאת תצמה"ת הכה כן כי נמ"ב סס דמה שקונרין החגרים הוא להגיל מן הטומאה חלה דל"ע ומש"ס ר"פ החובל (דף פ"ה ע"ח) חלה לקטוע ידו והקטוע (ופרש"י ידו הקטועה ומחוברת בגידין למותן ועי' שטו"ק סס) כשיפל לי' מלחת לומקל ומצרו למדפ"ה לכלבים ומשמע דלין קוברין זה החבר ומלחתי בשנות יעקב ח"ב ס' ק"ח שדיבר בזה וכי דלריך ליתן החבר בחדר חלה יכנסו סס הכהנים ויטמאו גו כי תצמה"ת מטמא ובכל"ל דיש גו נמר להעלות תרוכה דחל"כ חיכו מטמא בחול"ל עי"ש ושו"ר בהרמ"ם נמדפס חיכה סס שהניר מש"ס ס"ק שהבחתי וכבר קדמו הסנות יעקב סס ועי' ניד המלך נרמב"ס פ"ד ומה חבל ה"ד שלח הניח מכל זה ותוכם נהך דחתך חלבנו י"ל דבנות שהחיול לחתכו לח הוי כנחתך כולו ולח תוריכן דקופו לחתכו כיון שנחתך חלח נכוונה ומ"כ כל עוד שס' מחובר הוי טומחת בה"ס דלסוף שנחתך נסכין רחנה לח נטמא בשנת פרישתן לף דקחי סס לר' יוסי ולכך מוקמינן בסכין טומחה ומשמ"כ נברייתות ובפ"ק סס דנדרי נכוונה ודחי י"ל דגם בתחילת חיתוך הוי כנחתך כולו ומיהלא נטמא בשעה שמחוברין עוד בגמר החתיכה שלח מקרי חבר שלם ויש לחלק בין המוחיים והרבה י"ל בזה:

ומ"ש בדע"ק שהבחתי ע"ד המד"ר בירמי' סס דדין מת מלוה ל"ם בחלבנות לבד הכה י"ל בירמי' ידע דהחלבנות היו מלוה שמתו ונקברו לחשן ורובן דבכה"ג הוי מת מלוה לטמא גם על חותו חבר כמ"ש בפ"ע יו"ד סי' שע"ד סנ"ו ג' חיכו נקרא מ"מ חלח מ"כ חלח רחשו ורובו (והוח ממסכת שמחות פ"ג דמ"ק חמר ומלחותו חבריס חבריס חין מוכין לו עד שיחלח רחשו ורובו ר' יהודה חומר המדרה והבלגולת הרי הן כרובו ובמה"ג סס ליין בזה כחחת קמח ובחמת הבית יוסף סס ולעיל סי' שפ"ד כ' בדי יהודה רק לפרושי דנדי תי"ק חחת ולח לחפלוגי ועי' בפריסה סי' שפ"ד ס"ק ט"ו ובנדריסה סס ס"ק ד') ושם חלח רחשו ורובו חון מחבר חחד מחזר ליטמא בשניל חותו חבר ועי' ס"ך סס ס"ק ל' ובמה"ג סס חות ג' ליין על זה ירושלמי פ"ז דכיר ולעיל סי' שפ"ד חות ט"ו ליין עוש"ב חש"כ חלח רחשו ורובו שהוח כש"ק וכי כן ומשמע בירושלמי סס ובמל"מ סי' פ"ד ונחבל הניח ג"כ דנרי הירושלמי חלו כי קנור תקנינו ונכון שיעשה מ"ו עד שיהח רחשו ורובו וכי דמשמע מיכח מזה דליכח חיוב קנורה כ"ח על רחשו ורובו ובזה דחק נרי החו"ט סנת פ"י מ"ה שכ' דיש חיוב קנורה בכזית מן המת (ובמ"ח בקומ"ח מ"ע תקל"ז לח הניח כלל מדנרי המל"ו חלו) ובחות בירושלמי סס ליתח מח"ז חכי נרי יקל קומי ר"י כשס שחדם למת מלוה כך חדם ניטמא על חבר מת ומלוה ומס בחובר תיפחר ובפ"י סי' שפ"ד בירחי כלומר דחם מלח רחשו וקנרו חובר חפילו על חבר ממנו וקונרו עמו וכי דקובר נרישו דה"ה לענין מ"מ קבה מקומו ובפ"י שע"ד הניח זה מדנרי הרמנין נחוה"ת ע"ש ובפ"ע קמח יו"ד סי' ל' לח הניח ומכל זה חלח דל"ל דדוקח כשקנר בעלמו רחשו ורובו לח חובר גם על חבר חובר חש"כ וחנב חניר מ"ש בחל"מ סס לענין מת עכו"ם דמותר בהנחה והניח רח"י מ"ש הרמנ"ם פ"י מהפ"ח ה"ט סס כזית מלומלם (מן המת) והולית ממנו כחלי כזית חיב שהרי הוליל בחעשו שהחעשה הסיעור מלטמא והוח כרב שפת ע"י בהרח"ש סס ומזה כי הח"ש דחי נמת ישרחל חיירי הח חמור בהנחה והול דבר שחין לקבר חם המוח דהרי חת עכו"ם חינו מטמח בחול ומ"ש הרמנ"ם דמיירי בחול ומ"ש ב

לקחתו דסכיכי ומשום חיסור שבת מ"מ הזריקה מתרת מותם
על אחר כן אם יכול הבשר מעליהם דאז לא יהי' בהם
משום שבת ומעתה הרי ונכוחר פשוט דלפ עלמות
שהי' עליהם בשר מ"מ לכשיעבול הבשר מהם אין בהם משום
שבת ועי' בש"ך ר"ה (דף כ"ח ע"ח) דאמר ר"י בשופר
של עולה לא יתקע ואם תקע יצא בשופר של שלמים אם
תקע לא יצא ומ"ע עולה בת מעילה כיצחו חיסורא הוא דרבים
לאחרים שלמים דלאו בני מעילה כיצחו חיסורא הוא דרבים
בהו ולא בפני לאחרים ופרש"י של עולה ושלמו ומחיים דאילו
לאחר זריקה אין מעילה לא בעורות ולא בקרביים שכאמור
לו יהי' בעולה ואמור לו יהי' בחטאת מה חטאת עלמותיו
מותרין לפ עולה עלמותיו מותרין ולכאורה קשה הא
בזבחים שם אמרו להיפוך דבעולה אם פירשו לפני זריקה
אין ומועלין ואם פירש לאחר זריקה ומועלין וכמ"ש תימה
ואל עולה פירשו לפני זריקה אין מועלין בהן לאחר זריקה
מועלין בהן לעולם ולר"ת דק"ל דפירשו לפני זריקה מועלין
בהם ק"ל דלאחר זריקה לא בהנין ולא ומועלין ועיימ"ש
פ"ג ומעילה ה"ג שפסק דבעלמות קדשים אם פירשו לפני
זריקה מועלין בהם ובפירשו לאחר זריקה אין מועלין בהן
דבריהם של רחב"ה עלמות קדשים לפני זריקה מועלין בהן
(ובגמ"ש כ"ח עד שעת זריקה ועי' בל"ק זבחים שם ובאות
בתוספתא דמעילה פ"ח ליתא גירסא זו) לאחר זריקה אין
מועלין בהן ובעולה פסק הרמב"ם דאם פירשו לפני זריקה
אין מועלין לאחר הזריקה ואם פירש לאחר הזריקה מועלין
בהם לעולם וכמ"ש בש"ם חימא ואל עולה (ועי' בהגהת
שמו"ק שם) וכו' ועי' בכ"מ ה"ג שם ומ"ש דרבינו פסק
כר"ח דאתי כריש"ח דבריהם ל"ש דהא ר"ח לא קאי רק
בעולה אלא לפרש"י דר"ח ק"ל דאין הזריקה מתרת רק
בעוד העלמות בשר מעילה פליג ר"ח גם בשאר קדשים
ועתום, זבחים שם ד"ה ופליגא דים גורסין בדברי ר"ח לפני
זריקה ומועלין בהם עד שעת זריקה ועי' בל"ק בזבחים שם
ומ"ש דבכ"מ משמע דרבה קאי אמתניתין הכא בכ"מ מביא
שם פרש"י דרבה קאי אברייתא והרבה ים לדקדק בשניהם
שם וכמ"ש הכ"מ ודברי רש"י בר"ה שם ל"ש ולאיתי בניח
לפק להגהות מלבוש ח"ח ק' ל' תוס' ז' בכ' דבפירום
ומחיים אז גם לרבנן אם עלה יריד ויצא לחולין בזעילה
ולכך דייק רש"י דמירי בפירש ומחיים ולא נקט לפירש
קודם זריקה ומ"ש רש"י דאי לאחר זריקה היינו בפירום
לאחר שחיטה וקודם זריקה אלא דתקט לאחר זריקה דאז
אין מועלין והיינו כרבה דזריקה מתרת עיי"ש (ומ"ש הא
כאן ומקדם בכ"ש ואם לא ה' מחובר בשחיטה אין יעלה
לומנא עתום, זבחים דף ו"ז ע"ח ד"ה חיזחו ועיימ"ש ריש
חולין דבכאן הוי כ"ש ודאיעבד בשר אם נשחט אלא בכ"ש
ועי' רעב"ן עה"מ שמות כי כ"ג דבב"ע לא נעשה כלי בהול
אלא בבכירים כי בשחיטה לחיה עבודה ועוק"מ בתרבות)
וזה ליתא דברי התוס' בזבחים שם ד"ה אתיא כי דפירש
מחיים או קודם זריקה הכל אחד הוא וכ"כ בשטמ"ק
בשמעתין שם ובמוסיפ פ"ח מה' פופר ה"ג וכן פופר של
עולה לא יתקע ובכ"מ שם דהיינו שחטו קודם זריקה שהכל
לבהנים כי הוא ומשם למדו רש"י בר"ה שם ובכ"מ כי
שחטו קודם זריקה ומוכח דפירש מחיים או לאחי"ם וקודם
זריקה אחד הוא (וכיון דע"כ מקט קודם זריקה ע"כ נקטו
רש"י דפירש ומחיים והיי לו עת לעשות פופר ולתקוט בו
עוד קודם זריקה הכעשית תיכף אחר שחיטה ועי' הגרש"ם
ר"ה שם) אלא דרש"י נקטו אליבא דרי' אלעזר דבעולה שם
פירש מחיים או קודם זריקה מועלין כיון דפירשו קודם
זריקה ואינהו לאו בני הקטרה נינהו לא שהכי להו זריקה
אבל שם פירשו לאחר זריקה אין מועלין דהזריקה מתרת
(ומ"מ חיסורא הוא דרכיב עלה מדרבנן) אלא דדברי הכ"מ
עוד קודם זריקה הכעשית תיכף אחר שחיטה ועי' הגרש"ם
ר"ה שם) אלא דרש"י נקטו אליבא דרי' אלעזר דבעולה שם
פירש מחיים או קודם זריקה מועלין כיון דפירשו קודם
זריקה ואינהו לאו בני הקטרה נינהו לא שהכי להו זריקה
אבל שם פירשו לאחר זריקה אין מועלין דהזריקה מתרת
(ומ"מ חיסורא הוא דרכיב עלה מדרבנן) אלא דדברי הכ"מ

לעי"ג דהרי הרמב"ם פ"ג ממעילה הי"ד שם פסק להדיא
דבשאר קדשים אין מועלין רק עד שעת זריקה ובעלמות
העולה שם פירשו קודם זריקה אין מועלין לאחר זריקה
שהזריקה מתרת אותם אבל שם פירשו אחר זריקה מועלין
בהם לעולם ועי' בכ"מ שם שהשיגו בכאי שם לאחר דכוותת
הכ"מ בהי' שופר שם בשחטו קודם זריקה ר"ל ותקע קודם
זריקה דאלו לאחר זריקה כלומר בשתקע לאחר זריקה אין
מועלין אלא דפשוטא דליכא לאחר זריקה מותר לגמרי ועי'
בלח"מ פ"ו ממעה"ק ה"ג שכ' דבזבחים שם אמרו דר'
אליעזר (דרי אלעזר) פליג אדבש ופסק דבריו כותי' בפ"ג
מזעילה ע"ש וגם דבריו שם לע"ג דהרי הר"ן שם פסק
להדיא דלא כר"ח רק כדבש דבפירשו קודם זריקה אין
מועלין בהם לאחר זריקה ואם פירשו אחר זריקה ומועלין
אלא דבתום, זבחים שם שהבאתי כאן דים שפריש דגרשו
בהך דר"ח פירשו לפני זריקה ומועלין בהם עד זריקה אלא
דעכ"פ פליג ר"ח בפירש לפני זריקה אין מועלין
בלאי אם נאמר דהא דאר"ח לאחר זריקה לא ניירי בפירש
לאחר זריקה רק דקאי על הא דפירש לפני זריקה דמועלין
בהם עד שעת זריקה ע"ז אמר דלאחר הזריקה אין מועלין
דהזריקה מתרת אבל אם פירש לאחר זריקה ק"ל גם לר"ח
דמועלין כיון דבשעת זריקה מחובדים הוו קבעתן זריקה
לגחצה ואלא פליג רק בירשו בפירש קודם זריקה דזה נאמר
דק"ל לרחב"ח דאין מועלין אלא דק"ל לאחר זריקה כיון דפירשו
קודם ואלו בני מזבח ניכו אין מועלין בהן וד"ח פליג
וק"ל דפירשו לפני זריקה ומועלין בהן עד שעת זריקה וא"כ
הר"ן דפסק דבעולה אם פירש לפני זריקה אין מועלין בהן
לאחר הזריקה ובפירש אחר זריקה מועלין ק"ל כרי אלעזר
ואולם זה ליתא וגם קשיא דשמעתין לא משמע הכי ועוד
ק"ל בהך דעלמות קדשים דר"ח לא פליג רק בהא דק"ל
לרבנן דלאחר זריקה אף חיסורא ליכא ור"ח ק"ל דעכ"פ
בהכי דלאחר זריקה אף חיסורא ליכא ור"ח ק"ל דעכ"פ
הר"ן דפסק דבעולה אם פירש לפני זריקה אין מועלין בהן
לאחר הזריקה ובפירש אחר זריקה מועלין ק"ל כרי אלעזר
ואולם זה ליתא וגם קשיא דשמעתין לא משמע הכי ועוד
ק"ל בהך דעלמות קדשים דר"ח לא פליג רק בהא דק"ל
לרבנן דלאחר זריקה אף חיסורא ליכא ור"ח ק"ל דעכ"פ
דבשאר קדשים אין מועלין רק עד שעת זריקה ובעלמות
העולה אם פירשו קודם זריקה אין מועלין לאחר זריקה
שהזריקה מתרת אותם אבל אם פירשו אחר זריקה מועלין
בהם לעולם ועי' בכ"מ שם שהשיגו בכאי שם לאחר דכוותת
הכ"מ בהי' שופר שם בשחטו קודם זריקה ר"ל ותקע קודם
זריקה דאלו לאחר זריקה כלומר בשתקע לאחר זריקה אין
מועלין אלא דפשוטא דליכא לאחר זריקה מותר לגמרי ועי'
בלח"מ פ"ו ממעה"ק ה"ג שכ' דבזבחים שם אמרו דר'
אליעזר (דרי אלעזר) פליג אדבש ופסק דבריו כותי' בפ"ג
מזעילה ע"ש וגם דבריו שם לע"ג דהרי הר"ן שם פסק
להדיא דלא כר"ח רק כדבש דבפירשו קודם זריקה אין
מועלין בהם לאחר זריקה ואם פירשו אחר זריקה ומועלין
אלא דבתום, זבחים שם שהבאתי כאן דים שפריש דגרשו
בהך דר"ח פירשו לפני זריקה ומועלין בהם עד זריקה אלא
דעכ"פ פליג ר"ח בפירש לפני זריקה אין מועלין בהן
בלאי אם נאמר דהא דאר"ח לאחר זריקה לא ניירי בפירש
לאחר זריקה רק דקאי על הא דפירש לפני זריקה דמועלין
בהם עד שעת זריקה ע"ז אמר דלאחר הזריקה אין מועלין
דהזריקה מתרת אבל אם פירש לאחר זריקה ק"ל גם לר"ח
דמועלין כיון דבשעת זריקה מחובדים הוו קבעתן זריקה
לגחצה ואלא פליג רק בירשו בפירש קודם זריקה דזה נאמר
דק"ל לרחב"ח דאין מועלין אלא דק"ל לאחר זריקה כיון דפירשו
קודם ואלו בני מזבח ניכו אין מועלין בהן עד שעת זריקה וא"כ
הר"ן דפסק דבעולה אם פירש לפני זריקה אין מועלין בהן
לאחר הזריקה ובפירש אחר זריקה מועלין ק"ל כרי אלעזר
ואולם זה ליתא וגם קשיא דשמעתין לא משמע הכי ועוד
ק"ל בהך דעלמות קדשים דר"ח לא פליג רק בהא דק"ל
לרבנן דלאחר זריקה אף חיסורא ליכא ור"ח ק"ל דעכ"פ
בהכי דלאחר זריקה העולה מותרת לגמרי ועי' בשאר
עלמות דבכ"מ שם ד"ה ופליגא דים גורסין בדברי ר"ח לפני
זריקה ומועלין בהם עד שעת זריקה ועי' בל"ק בזבחים שם
ומ"ש דבכ"מ משמע דרבה קאי אמתניתין הכא בכ"מ מביא
שם פרש"י דרבה קאי אברייתא והרבה ים לדקדק בשניהם
שם וכמ"ש הכ"מ ודברי רש"י בר"ה שם ל"ש ולאיתי בניח
לפק להגהות מלבוש ח"ח ק' ל' תוס' ז' בכ' דבפירום
ומחיים אז גם לרבנן אם עלה יריד ויצא לחולין בזעילה
ולכך דייק רש"י דמירי בפירש ומחיים ולא נקט לפירש
קודם זריקה ומ"ש רש"י דאי לאחר זריקה היינו בפירום
לאחר שחיטה וקודם זריקה אלא דתקט לאחר זריקה דאז
אין מועלין והיינו כרבה דזריקה מתרת עיי"ש (ומ"ש הא
כאן ומקדם בכ"ש ואם לא ה' מחובר בשחיטה אין יעלה
לומנא עתום, זבחים דף ו"ז ע"ח ד"ה חיזחו ועיימ"ש ריש
חולין דבכאן הוי כ"ש ודאיעבד בשר אם נשחט אלא בכ"ש
ועי' רעב"ן עה"מ שמות כי כ"ג דבב"ע לא נעשה כלי בהול
אלא בבכירים כי בשחיטה לחיה עבודה ועוק"מ בתרבות)
וזה ליתא דברי התוס' בזבחים שם ד"ה אתיא כי דפירש
מחיים או קודם זריקה הכל אחד הוא וכ"כ בשטמ"ק
בשמעתין שם ובמוסיפ פ"ח מה' פופר ה"ג וכן פופר של
עולה לא יתקע ובכ"מ שם דהיינו שחטו קודם זריקה שהכל
לבהנים כי הוא ומשם למדו רש"י בר"ה שם ובכ"מ כי
שחטו קודם זריקה ומוכח דפירש מחיים או לאחי"ם וקודם
זריקה אחד הוא (וכיון דע"כ מקט קודם זריקה ע"כ נקטו
רש"י דפירש ומחיים והיי לו עת לעשות פופר ולתקוט בו
עוד קודם זריקה הכעשית תיכף אחר שחיטה ועי' הגרש"ם
ר"ה שם) אלא דרש"י נקטו אליבא דרי' אלעזר דבעולה שם
פירש מחיים או קודם זריקה מועלין כיון דפירשו קודם
זריקה ואינהו לאו בני הקטרה נינהו לא שהכי להו זריקה
אבל שם פירשו לאחר זריקה אין מועלין דהזריקה מתרת
(ומ"מ חיסורא הוא דרכיב עלה מדרבנן) אלא דדברי הכ"מ

והנן ועי' זבחים (דף ק"ג ע"ב) ומה עולה שלא זכו בשערה זכו בעורה וכו' ושם חטאת ואשם וכו' מחכה לכהן לרצו ומפקיעין תורתן לא רצו תוכלין תורתן ע"ג עורן ותגב תעיר לומ"ש בזית ילמך יו"ד ח"ת כ"י ק"ב אם מהני הדחה בעגלים על גבי עורן ומניח ומפקיעים (דף כ) כגון שהעבירה בגהר (ועי' בלל"ח תוס קנ"ב שם בהך דלי תיכף קירבה ומשמעות ועי' ברי"ף סוף פרק ומילין והגהב"ח שם ובב"ח תו"ח כ"י תל"ת ובחפץ' בשכיות סוי בילה שכי הטעמים יחד ועי' בערוך ערך כם ועי' תוי"ט בילה שם פ"ח מ"ז ובשטמה ומהבה יו"ד כ"י ל"ט ובשו"ת נהר"ג ח"ג כ"י כ"ו ובלי' חת"ם יו"ד כ"י ל"ט ונו"ם ונקלוט"ח כ"י ת"ו ובתשו' תמהני ע"ד הקלוט"ח מזמנים דף ל"ת ותוס' שם ד"ה ובמומחים) וכבר הארין בזה בעומר"ד ונהד"ג כ"י קל"ח ובמחכ"ת נעלם מהם דברי הם"ק אלו שהיו הכהנים חוכלין הבשר עם העור ביחד והרי הי' ברין מליחה ומשום על כל קרבנך תקריב אלא וכמ"ש בעל"ו פ"ח מה' מעה' הלכה ה' והיו עדיפים מקודם ח"ו דהדחה מהני גם ע"ג העור ועי' פלתי כ' ע"ח חות ח' דבקדשים דהיו מולחין הלחם בלי הפרת הבשר ומשום דהמליחה לא הי' לחוליא דס רק גזה"כ ועי' בריב"ם כ' קס"ג לענין בדיקת הריאה בעמקדם ובחפ"ע דברים י"ח ח' וי"ל:

והנה בעל"ו פ"י מק"פ שם העלה והביא ומדברי התוס' חולין (דף קכ"ה ע"ח) ד"ה לי הכי שכי דרב מרי משמעין עלמות שמשמו כותר כבר תפילו אין בהן עכשיו כלום ומתניתין וקוליות המוקדשין תיכף לתוקמי בדתיכף תכמי כזית וכתבו שם בתוס' ובפסחים דבעי לתתרוי מעלמות הפסח דקתמר תלא לאו דתית בי' ווה היינו שהי' בו ווה כבר דעכשיו לא קתמר דפסיעת דעשוין בריפה ומשום ווה ובמהר"ם שם כי דכוותא התוס' ומעלי דמייתי שם מעלמות הפסח דבשאר קדשים תפילו תית בהו ווה אין נעשוין בריפה דשמוש כותר לאו תלתא הוא ומאי פריך שם תרב מרי תקשה לי' ומתניתין דחולין וקוליות המוקדשין דשמוש כותר תלתא הוא תלא דשם ועיי' דיש בהם ווה עתה ובמייתא דבקעי עלמות הפסח ואולם כבר הוה בלב הרי חוא רק דכתבריהו ויולית השוה ויבלך העלמות ועל כרחך תפ יש יולית השוה יהי' נעשן בריפה ומשום שהי' בהם ווה כבר ומשנה י"ל דהכה בעל"ו שם השה ע"ד התוס' ומאי דפריך הש"ס כתבריהו ונחלקה לשוה דידי' ובפרשים וכתבריהו לדידהו ומשמע דשם יחלוק השוה ליה לן בזה תפ שהי' בהן ווה כבר ובתגרל"ח בחולין (דף קכ"ה שם) ומביא מדברי החו"ח שהפליג על השל"ו דחדרבה ומשם רחי' דהרי בעי לתתרוי סייעתא לרב מרי דשם שוחט נותר תלתא הוא שוב תפ יש יחלוק השוה לחקור להפליכם מטעם שמשמו כבר את נותר והכה ס' תו"ח אין לפני כעת תולם תלילה להפוות לעומתן של שרתל השל"ו ז"ל בעומ"ה ח"ו ולפעני"ד דברי השל"ו ברור ונלו דהרי מ"ש בתוס' דרב מרי משמעין דשמוש נותר תלתא הוא תפ שהי' בהן ווה כבר עיקר ותכלה דשם ווה אינו אלא בשר בריפה ומשום דהכה תפ אין בהם ווה עכשיו ואם כוונתו על ליתתא דש"ס דתית בהו ווה אין כ' בתוס' דר"ל דהי' בהם ווה מבשר וגם ווה זה שכי תשל"ו דתי לא תפ עלמות הפסח אין בהם משום שבירת עלם בשר"ב וקיים בשב"ע תלא דהשל"ו קונב והולך ע"ד תר"ו ה"ג אם לפיכך תורפין בעלמות ה"פ כדי שלא יבאו בהן לתקלה וכ' בחין לומר דמייתי בעלמות שהי' בהם ווה ועכשיו אם תולים דכל שאין בהם משום שב"ע תפ שהי' בהם מתחילה ווה עכשיו אין בהם משום שב"ע תפ שהי' בהם ווה ומשום שב"ע היינו עלמות תלא דהא דעלם שאין בו ווה אין בו משום שב"ע היינו עלמות תמצעת שמלאו אין בהם ווה ועלמות שיש בהם ווה היינו עלמות תלא תשר עצמם ולורתם שיש בתוכם ווה כמו הקוליות וכדומה תפ שכתוקנו עתה ממוה לחיזה קיבה מ"מ נקרע עלם שיש בו ווה ולזה כ' השו"ע דלא כן הוה תלא דעלם שיש בו ווה היינו שיש בו ווה עתה וכ' עוד לחמוה דמשמע דשם לא הי' בו משום שב"ע לא הי' לריך בריפה והרי ש"ל דשמוש

מתר מלתא הוא וכ' דאפשר לומר דהר"מ כ' מד"ת דקורפין מפני התקלה (דס"ל דרבנן הוא) ומוד הניח מתוס' חולין דף נה"מ לעמעיקן דעלמות שמעמו כותר כצר אפילו אין בהם עכשיו כלום אלפ"ל יש מקום לומר דאף דצמ"ל שמעמו העלמות אם הותר בעוד שהי' בהם השות מ"מ כיון דמקרי עלמות אים בהם שות אף שאין בו שות עתה הוא הדין י"ל גם לעניו צמ"ע דאף שאין בו שות עתה מקרי עלה בהם שות (דמה שמפיק וחולן השות עתה לא מעלה ולא מוריד ומקרי עלם אים בו שות וכמ"ל) אז ס"ל מלתא אצל לא בעלם שה"י בו שות כצר ועתה אין בו שות ומוד מציא המל"מ רלי' לכידון דילי' לעניו צמ"ע דבעלם שאין בו שות עתה אין בו משום צמ"ע והוא מקור הסוגיא דמקשה מצריכתא כל עלמות הקדשים ותאמר אלא פשיטא דאים בהו שות כו' ואם כימא דעלם שבטעמו יש שות וה"ה בו שות אף אם אין בו שות עתה יש בו משום צמ"ע יקשה כימא דצריכתא שם מיירי באין בהם שות עתה ותקי רק לעניו צמ"ע דבקדשים דאין בהם צמ"ע ל"ל שריפה ומשמ"כ בעלמות דפסח (ואף דלי' משום צמ"ע לצד ר"ל כסדיהו ול"ל שריפה מ"מ ר"ל דיש לחוש לחיזה תקלה ח"ש בצריכתא מפני התקלה ור"ל) ול"ת דעלם שאין בו שות עתה אין בו צמ"ע וה"ה לעניו שמוש שותר תאריכן דאם אין שות עתה לית בי' משום שמוש שותר אף ד"ל וגם דמ"מ מוכח מקושית הש"ס בעלמות קדשים שם דרב מרי ס"ל וגם אם אין בהם שות יש בו משום ס"ל וכמ"ל ור"ל אלא דאפשר ס"ט כ' דמדיוק כאלא ה' בו שות מעולם אין בו שמוש שותר אצל כאלה' ובפשטות דס"ל ונאלן יש בו משום ס"ל (ועי' תל"מ שם) ובפשטות דס"ל פסחים שם דאתר רבי' כגון שנאלן אלולין דגם מפשיקא לריכין עלה"פ שריפה אלא דצמלה"ר שם כי לדרב זביד ס"ל דאם עבשיו אין בהם שות אף שבעצו פ"ח שמוש שותר לית לן בה ע"ש ור"ל ומ"ם בעל"מ דר"ל דהר"ח דיולי' הוצה ע"י גומרתא דליכא משום צמ"ע ומק"ל דלא דלמא פקע וכמ"ש בתוס' ד"ה בו הכה למוד ערוך הוא בירושלמי פ"ק הלכה יו"ד שם מ"ט אתרו העלמות והגידין והשותר יפרפו בשמה עבר (ועי' בפ"מ בשמנה שם אל ט"ז לחיזה בשמת שכ' דצמן שהי' מקדשין ע"פ רחי"ה ה' אפשר לאוכל ט"ז בשמת ואולם בפירוש ר"ח בשמנה שם לא כתב כן ועי' לח"מ פ"ח מאמידין ה"ז ולהלן דיוק ה' אות י"ד) והרי אפשר ע"י גומרתא ומאי שמשמוק שמוש שותר (ועי' ס"ק שם ובפלוגתא דשמואל ור"י וצק"ע ופ"מ שם) וצק"ע שם כי הקושיא הוא דיעשה ע"י גומרתא ב"ש ואם כימא דיש חילוק דצ"ש אותר ע"י גומרתא לק"מ אחולין (דף י"ח שם) דלמא דמכא גומרתא דשם אשור לף צ"ש ומוכיל מוכח מחולין שם דשבירת עלם אשור לף צ"ש מצעוד יום דאל"כ הא יכול לבדוק העלם מצעוד יום ועדמ"ש פ"י מק"פ הט"ו שם ומ"ש בתוס' ד"ה בו דחייבין ומשום פקע הכה כן הוא בירושלמי שם ומל"מ שם ומל"מ שם מצית עוד שם מדברי החיבור פ"י קל"ט לאלחק יכא בין עלמות הפסח לעלמות הקדשים ומדבריו ל"ע והכה הוא בחיבור פ"י קמ"ו אכ' דעלה"פ לפי שהן בחזקת ועלם לא תצאנו בו תצאר בהם בדוק מעט צאר עליו ומפני חיותם השבירה (ועי' בזוה"ק פ' בא דף מ"ח ע"א שכ' טעם אחר דדף חיהו בעולה דעכו"ם ויפרחל לא מצטלי לון דכתיב ועלם לא תצאנו בו וגם זה לע"ג אלף ל"ח אין חילוק בין עלם שים בו אות לאין בו אות ע"י"ש ועי' מ"ב פ"ו ומצלי' דאלף ל"ח אין חילוק בין עלם שים בו אות לאין בו אות עי

ע"ג) ד"ה ודלמא וברמב"ן שם ועי' רמב"ן גיטין פ"ג הובא בב"י חו"מ רים ס' ק"כ בסך ודלמא תקנוי תקני לי' רבנן שכ' תע"ג דבדרך דלמא מיחזור עיקר הוא (ועי' פרי חדש שם) וכ"כ הר"ן שם ד"ה וגרסינן ועי' בכ"מ פ"ג מה' ק"ש הלכה ו' שכ' דתע"ג דבלשון דילמא ממירים הלכתא הוא וכן כ' בתוס' כדרים (דף פ"ג ע"ח) ד"ה דילמא וע"ין וז"ל דלמא לאו דוקא תלא כלומר ודמי לא הפר לה וכ"כ הר"ן והרח"ם שם ועי' הגרע"ח בנחה"ש שם מ"ש ונלעיל (דף מ"ז ע"ב) תמר רבא דלמא לכתחילה הוא דלא עבד וברמב"ן חולין שם ומ"ל מה דתמר רבא דלמא לכיל מורח ממוך דידי' ודלי כן הוא ועי' ת"ח ויוב"ע בדרשות כי' ע"ו לו יסעקבו יוסף דלמא ורש"י שם ובחוש"מ תמה דלא תמר בן לו חולי (ועל תיבת בן ת"ח בכל נוסח דילמא) ועי' תרגום ורש"י דברים ג' י"ז וברמ"י גיטין (דף ל' ע"ב) ותעניות (דף ט' ע"ב) ד"ה כי והנחה מהר"ב רבינו גרשם שם ויל"ל ועי' תשו' רדב"ז בסכיות בלשונות הרמב"ם ס' קנ"ט והסו' והרחב"ח ח"ח ס' ק"ג ועי' בר"י ק"ק קידושין פ"ק (דף כ"ד ע"ב) דלמא ה"מ בתכיתין ותוס' גיטין (דף ז' ע"ב) ד"ה דילמא ורמב"ן ב"ב (דף קכ"ד ע"ב) ויל"ל ובתענית כהוגה בגמרא רוח פ"ג כי כלל מחודש דבלשון ירושלמי הוי דילמא כמו לימתר בס"ק בגלי תלא דבהנהות מהרש"ו שם גרס דילמא והוא לשון מעשה ועי' ירושלמי ברכות פ"ג ה"ג דלמא ד"ק- רוצה ופ"מ ופי' חרדים שם ובירושלמי יבמות פ"ח ה"ב דלמא ובקידושין פ"ד ה"ו דלמא ועי"ש ובפסיקתא דר"כ בפקה כ"ג וירושלמי פאה פ"ג ה"ו:

והנה לעניו שבירת עלם בפקה כמה הוא הסיעור שהבור שי"ו בו מקום שב"ע עי' מכ"ח מ"ע ע"ז שהביא וחולין (דף י"ז י"ח) דהמב"ל חוור בלם פגיעות הן פגיעת עלם בפקה ושם דהפגיעה כדי שתחזור בה תא לשורון ומשם דהרמב"ם הסמיט דין זה וכן תוס בגליון רכ"ת חולין שם (וכי שלא ונלא להרמב"ם שהביא סיעור פגיעות אלה זולתי גבי פגיעת מצא בפ"ח מה' בב"ב ה"ד ובמחכ"ת תיסתייעו, דברי הרמב"ם בפ"ז מה' גיזלה מקדם ה"ב לעניו וזוהי הפיקליס שכ' מי שכפגם קמוס חזקו כדי שתחזור לשורון בפגם ועי' כ"מ שם) ובאות הדבר ופירש יורה ביהושלמי פקחים פ"ז ה"ח לעניו שב"ע בפקה וכמה יעבור כי יוכי ור' עזירא בשם ר' יוחנן עד כדי שתהא היד נחברת ר"ל ח"ר זעירא וכו' ותורכה אחר לפילו לשורון ובשירי קרבן אחת שתאת למה הסמיט הרמב"ם דין זה ועי' בקע"ע ופ"ו שם ובהגרש"ם חולין שם הקשה ג"כ על הרמב"ם שהסמיט דין זה וקדמו בפ"ק שם וגם מ"ש בהגרש"ם שם דר"ח לאחר לא פגיעת סכין קלי עלה דתניא בזבחים (דף פ"ח) סכין שכפגם אין מפחיתין את פגיעתה (ועי' בנחה"ש שם שהעיר ותוס' בשועות דף ו"ח וכן העיר בהגהת מלפ"ח שם וכבר קדמם בהגהת מל"מ פ"ח מה' כלי המקדש ה"ד ועי' מל"מ פ"ה מעבילה ה"ד) ומחרץ זאת שהעיר הרמב"ם ובהפ"ב למ"ש בפ"ח מה' מחוסר קדמו בכל דבריו בהגהת"ם בירושלמי שם ועי' בעוש"ע יו"ד סי' ו"ח בבי"ח ופרמ"ג שם ועי' תב"ש שם חוס ה' ומ"ש ומחשו"ת ית יעקב סי' כ"ח כבר דבר זאת בשנות יעקב ח"ב סי' כ"ג ועי' בהגה"ח שם ומ"ש מרש"י תהלים ע"ו שתרום חנוות תחבור שהוא ומלשון עבדה וקדמו הגרע"ח בנחה"ש חולין שם ועי' בערוך ערך חבר שהביא לך דחולין כדי שתחבור בה תא לשורון ובו' דפי' מגירה ומלשון פקח שהוא חיבר יהוא כמו רבל המהלכות ממשור כשמגעת בחרון כתרגו' ועי' מהרי"ט בדחשובות סי' ו' ועי' ומשורת הבית להרמב"ם בית רחשון שער הסכי ומ"ש בחגירה לשורון לעניו פועל ובפעל כמ"ש החולן לף שהוא בחלן עי"ש ואין כאן מקומו להאריך בזה:

ג) **באות** יו"ד הבאתי ונתוש (זבחים פ"ז) דבכשר כהלכתו בעשה לחמו של שולחן ולא ופיפקל בליבה ובכה לעניו פקול יולא ל"ל ג"כ דבשודו בכלי שרת והולילו לא בפקל ביולא ורחיתי בל"ק ונכתוש דף כ"ט בשקשה דלמה הין ונגביהין השולחן עם הלחם ועי"ז מ' רחוי לקבל טומאה הלא יותר מ' להם להגביה הלחה"פ בעלמן ולהרחוק לעולי רגלים שהיו שם בעת שלוקן ואולי ל"ל דהלא תליבא דרי"ל אומרין שם שהיו מגביהין השולחן לעולי רגלים ובירושלמי חגיגה פ"ג ה"ח שגיבקש השולחן למה נתמ מפני שמוליחין אותו ונוחלין לעולי רגלים (ובגה"י יומא דף כ"ח ע"ב) ומשמע שמוליחין אותו לחון כדי שעולי רגלים יראו יפה ויקשה דא"כ לחה"פ בפקל ביולא דמשולק ב"ל לרי"ל בנכנסות (דף כ"ה) גבי מקעות דוחלי בפקל ביולא (ועי' בפי' רגמ"ה שם בשולק שקלקוהו ועל השולחן) ולזה ל"ל שלכך היו מגביהין השולחן עם הלחם דבעודו על השולחן דבעשה לחמו של שולחן דהוי כלי שרת לא בפקל ביולא ובתוס' שוכה (דף כ' ע"ח) ד"ה ולי הקשו והלא לעיתים של זהב ונקודשת כדתני גבי חבוות (ול"ע שלא הביאו בתוס' ושכה עדוכה ועיליה דף י"ב ע"ב בתן בללוחים ועל ופי' האפרש ורגמ"ה יתוש שם דה' נקידש שהיתה כלי שרת) וא"כ אחיך היו ונוללין ונוי השילוח הא בשיפקלי ביולא ועוכה דף שהולין עם הכ"ש שיפקל ביולא וי"ל ובתוס' שם כי דבקדושה כלי לא ופיפקל ביולא ושוב הקשו בנוכה כהכיס ותבים כה"ג דלית בהו קולה וכשכים הבחים בפ"ע תימה שיפקלי ביולא ותירלו דבחותן ועיל קידוש כלי דוונין לחוכין יש לו מחירים שקבדו ונחירין אין לו מחירין ועקידשו בכלי ובמהרש"ל שם כי לבפ"ז לא הו"ל לחוש לחתן בקידוש ידים ורגלים דוחלי ועיל בהן קדושת כלי בחל"כ חימה ופיפקלי וכבר הרגיש בזה החוש בעלמו בזבחים (דף כ' ע"ב) סוי ד"ה ילחה ועי' ומהרש"ל סוכה שם ופ"ח ונהך דפרק כל שעה ומה שתירץ בהגהת קרבי רח"ש שם קדמו בל"ק בזבחים שם ועי' בחוש סוכה שם לעיל שכ' בלילה אין מחוסר זמן ופיפקלו בליבה ובילר במהרי"ט בלילה בקלחת בזמנו תעפ"י שחיבה רחוי להקרבה ול"ע ובירושלמי סוכה פ"ד ה"ו בסכן בלילה כשר ובמ"ש שם הרלה שמקור דברי הרמב"ם פ"י מהמידין הוא ונדברי הירושלמי חלו וכבר דבר בזה המל"מ בנקודתו שם פ"ז ועי' ברמב"ם פ"ד ה"ב דוני סוטה בפקלין בליבה ובפ"ק בירושלמי סוכה פ"ד תמה הא מיס קדושים היינו שכבר בתקדשו בכלי ומעילה בפקלו בליבה כמו בתוד דמקדש ופיפקל בליבה ולפמ"ש תדרבה כ"ז שעודם בכ"ש לא מיפקל בליבה חלא דבסוטה מיס קדושים בכלי חרם בזבחים (דף פ"ח ע"ב) ד"ה מי לסוטה הקשו הא תחר שהתקדשו בכלי שרת לא מסיימין להו בכלי חול ובהגרש"ם תמה דע"כ ישמם תחי"ז בכלי חול דניס קדושים בכלי חרם בחיב וכבר קדמו בזה בפ"ק בירושלמי סוטה פ"ב ה"ב וכי דרש"י מזבחות שם בגרסו בפ"ק מי לסוטה חון הוא שהי ומקשה לוחה בחון בשער בקטר והכח גם בפי' רגמ"ה מוכח בירקא זו (ושם לענין ועזורע חון הוא ובפסח שם הגה"ה שתמה על רגמ"ה ופרש"י דהא עיברת מעורע בדם הלפור מי' ומחון למוכח ורק הכפרה מי' בשער נקטר והוא קושית המל"מ פ"ח מעומ"ל ה"ח סוי ד"ה ורלחיתי והעלה בל"ע ובשלילה יעבץ ח"ח סי' קל"ז כדמק ליי"ב זה ועי' בפ"ק שם וי"ל) ועדרמב"ם פ"ד מממחו"ב ה"ב ועי' בפכים יפות פי' תרומה שכ' הטעם דה"ר לריכין לעבוד חת השולחן דוקא בחמה של ונקדש מפני שחמרו לחם חס ניוס הלקחו ה"י סילוקו כקידושו ח"ב כיון שה"י הלחם חם ונוכח על טהרו של שולחן ה"י השולחן בלוש מן הלחם ולף דקי"ל תחתה נבר מ"מ בלא כדי קליפה ובכ"ז אין בו פסול השולחן

ומקדם הרחוי לו וכדק"ל שהפילו ה' על העלמן יניח רגיס לא כפעל בליבה ואולם אם ה' מוליכין אותו חוץ לגוקדם ה' הבלוע שלו כפעל ביולה ויאסף להכיח עליו הלחם ואף שהי יכולין להגעילו ומ"מ בשעת ש"ת וגם ומשום דהגעלה כשאר בו משהו ואין לעשות כן לכתחלה ע"ש ובפמ"ש י"ל דכל שהבלוע בתוך העולמן שהוא כ"ש לא מיפעל ביולה אלא דמוכח מכ"ד בשיש דגם בעודו בכלי שרת מיפעל בליבה וה"ה ביולה ואף בעולמן כן הוא אלא דמ"מ הפכים יפות דהעולמן ה' בלוע משלחם הם (ועי' בפ"פ פ' לו שם ע"פ וכלי חרס ע"ש"ה) ע' בש"ע חו"מ ס' תכ"ח סעי' כי העלמות לריכים הגעלה לפי שפעמים כשפך עליהם ורק ובפ"י שם ס"ק כ"ה אבל אלא הלי טעמא אין בכך כלום כיון שכותבין החוזן עם הכלים שבתוכם ומהכי"ו כי דל"ש עירוי כיון שלפעמים ומיעין עלי' פשעיד"ש ולכך יכשרם ע"י חבן ולובן ועירוי ובפרט"ג בשלח ס"ק ל"ח כי דבשכ"ב בעקומיו שחופין לחם חם ומשיגין על העולמן אלא דבדיעבד יש לכלד בהפ"ע כיון דבכלי כמי תעריכן תחלה בגר (ועי' בש"ך יו"ד ס' ק"ה ס"ק י"ד) ויל דבפסקה שהכי כיון דבהגעלה כשאר ומשהו עכ"פ אלא דמ"מ מ"ם הפ"י. דאם הבלוע בעולמן בפעל ביולה שוב יאסר להכיח עליו לחם ל"ש ומ"מ בעלמו בפעים יפות ויקרא ו' כי דהא דבלוע ובכלי לף בכשהו אסור כדי קליפה הוא רק לחומרא ודבדבן אבל לא מלאורייתא ועי' יו"ד סי' ק"ה בהג"ה סעי' ז' ובש"ך שם ס"ק כ"ב כ"ג ובהגה"ט שם ומיהו מדברי הג"ה דלף בבלי אי' אלא רובא ומ"מ שם וביותף דעת רפת מקרי דבר פיש גו קלת רובא כיון שבשר שלפף הוא ואלא ניש ל"ש ומ"מ רא"י ומפשים ואם לם כל הפת טלה אסורה להתבשל בשפודא שזה ליתא דשם הטעם דא"א להתבשל להתקבח יפה והוי בענין עשוש וה"ן שם ובעו"ז יו"ד סי' ל"ז ס"ק ד' ועי' בדא"מ סולין ס"ח סי' כ"א ובש"ך שם ועי' פרמ"ג ומוו"ד יו"ד שם וגם י"ל דעה שבשלח ואלחם בעולמן בשרם שהולילו הוי בבלע בהיתר וי"ל עוד כיון דכל החוש ה' רק ע"י כח ולפמ"ש בל"ק ומכוחש (לף כ"ט) לף ה' הכח ומכח אלחם רק ומכוח העולמן שהי ומשער אח חוש אלחם ומשלפה אינן ומכוחש (לף ל"ד) ומינה בשם הגר"א דעשרו של שולמן היינו שהי דפוש של אלחם על העולמן ולא ה' אלפק דדפוש חשוב כלחם עלמו (ועי' בפים יפות פ' תרומה ופ' תמור כ"ד ו' והרבה י"ל בזה) ולפ"ז ודאי לא ה' לחוש לבליעה ומכלי לכלי בפרט לפמ"ש בחוש חגיגה (לף כ"ו ע"ב) ד"ה קלוקו כפירושו שזה לענין שהי דך ומ"מ חוש ביוש הלקחו לאו דוקא דאם לא ה' לאיכא נ"ד שהי כאפה ומ"מ ור"א שיאמור החוש עד השבת (ואולם הריטב"א יומא כ"א ע"ב) שהי חם הרבה ודי יולא ומומו הבל כמו לחם ביולא וע"ש בתוכו חם הכח הרחו לעולי רגלים שירחו בקרוב ע"ש) אם לא שנאמר לדברי בשאר בשהר לשמור חומו עד השבת בבוקר ועי' רד"ק ולבע"ג שמואל א' כ"א שבאתו כן ונדעתם בדרך אשפר ובמחכ"א לא אזכירו שכן הוא מפורש בחוש שם ועתוש (לף ל"ו ע"ב) ד"ה שילוקו ושם (לף ל"ט ע"ב) ד"ה אחד שלם בשף ועי' הגרש"ם יומא (לף כ"ח) שכי דהלחם לא ה' אם רק בהלקחו ועל העולמן ואולם בעוד שהי נוכח על העולמן שבאולם עד שיוקרבו הביכין ה' ולבעל ביום הלקחו פירש בעת הלקחו (ומ"ש הרש"ם ומכוחות ק"ח ל"ל לחלן ע"ב ובשהחוח ומשבח כו') ועי"ש ומכוחות (לף כ"ט) ביום הלקחו כשמלקין ה' חוש ושם (לף ל"ו ע"ב) פרש"י ביום הלקחו הוי חוש ובחגיגה (לף כ"ו שם) פרש"י שיאח אם ביום הלקחו ועל העולמן ועי' בשקלים פ"ו ה"ג ושם אין מכירין מעשה כשים ומוכח מ"ש מירושלמי שמוליאין חוחו ודאי לא ה' מוליכין אותו לחוץ ושוב מכרתי מדברי המל"ח פ"ח מה' מעכב ומוסב ה"ח ומ"ש בזה ו"ל ודו"ק:

ג) **באות** כ"ח הבחתי דברי הכו"ד תכיכח תו"ח ס' ח' שכי ד"ל דהא דאסור למיפפי לקטן בידים חיכו רק לחיזורא מדרבנן (ועי' כו"ד שה"ע קמח ס' ע"ה ד"ה והכה) ואילו דילי' מ"ם יבמות (לף ק"ד שם) דאיכא תלמח קרחי בשרלים ודם ובעומאה להזהיר גדולים על הקטנים ומקקי דלא ליעשו להו בידים ולריכי וכו' ולפמ"ש הב"י חו"מ ס' שמ"ג דכל הכי דאיכא הוא רק מעיקרא אבל למקבלה הול"ל שלא כחובן ואין מלונדין אלא דהכו"ד שם הביא מדברי המכחה למלך פ"ג ומה אבל (והוא בלחם ומכוח ה"ב שם) ולדבריו ל"ל בעומאה שאני כהנים שריבה בהו מלות יחירות ושוב ילפינן בכה"ת מגרלים ודם דכי פרכח וה בשרלים שאקורו במקהו דם יוכיח מה לדם שכן כרת שרלים יוכיחו ומה הלד ילפינן בכה"ת ע"ש ובחוחת לפמ"ש הטו"ז בחו"ח ס' שמ"ג שם ס"ק ל' הלריכותא דוקא דים כאן פירכא על מה הלד דהא בעומאה מת מחכחן מני פעמים דומיא לידי כרת כגון אם נכנס למקדש וקרבו וכבר דיבר בזה המהרש"ל בימומת שם ד"ה ולריכי וכחב דאיכא בהפרשם עומאה מני לד כרת דאוכל קדשים בעומאה הגוף מיוב כרת אלא דזה ל"ש דהרי כיון דכל האיסור הוא ליפפי לקטן בידים ל"ש ומכחה לה אכילה אלא מגיעה והיינו בחפ"ו אחידו בבית הבליעה וערשב"ש יבמות (לף ע"ה) ד"ה למה דאורחא דקרא לכחוב לפון מפוכה שהוא כלה יוחר ועי' מהרומ"ך והגרומ"ם שם ועתוס'

מוליכין אותו לחוץ ושוב מכרתי מדברי המל"ח פ"ח מה' מעכ' ומוסב ה"ח ומ"ש בזה ו"ל ודו"ק:

ועתוס׳ כתובות דף ל״ט ע״ב ד״ה חין וחכמ״ל) ובפרמ״ג חו״מ סי׳ שמ״ג בשבל ס״ק ג׳ סס כי דחף סס מוהן כפילה לקטן לפיו וטעם לח לקי דכפיק טדרסח ודיכו כחמ״ם לחיקור חורה יס ולח טלקוח וי״ל ועפילה (דף י״ב) המשבל גס״כ ביו״ט לוקה חומם ושסוס ושבשל גיד ושסוס הבערה ח״ל פוק חכי לצרל הבערה ובישחול לינה ושסבה וחח״ל ושסבה ד״ם הוח דחי ב״ז כיוטל ומחוך שהוחרה הבערה לטורך הוחרה כמי שלח לטורך ובחוס׳ סס ד״ה ס״כ הקשו ומחי לטוך ליכל במשבל גיד כיון שהוח חסור וכלחורה י״ל דיוכל ליהן לקטן חלח שזה ליהח דהח טדרבנן ודחי חסור (ועתוס׳ סס ד״ה ח״ג רס״י) חלח דוק״ו יקשה למה לקי טהבערה כיון שהוח לחיל חס טחרוני לי׳ קטן יוכל ליהן לו בידים ח״ו דשו״ח חסור לכפות לי׳ בידים וחכחי יקשה דבכה״ג לח ילקה דהוי כמו ח״ם ומ״מ י״ל דלח סס חיטו רק לישורל דרבנן ועקרי ח״ר ושו״ח ובוח לח חמריכן הוחיל וכבר בחרתי בפרים דוק״ד דח״ר טדרבנן הוי ח״ר ושו״ח דק״ל דרוב הוי ודחי וקושים הסמ״ק ס״ק חלח לוק״ל דרבנן לק״ו ושפיר דרסינן ועבחו ומכרו ושו מכירה ע״י חחר וקיפל דקרח טפרס כי־בח וקרח חטוקי יכיכך דרסינן כר״י דשמין ושסבה יוני פרחים כגרסו ומוחר ללמוד לחלמידים בסוק (ועי׳ יבמות דף ק״י ע״ב ומוקמו חקוחבח בסוקבח דפוטבדיחבח ושם״ם ותוס׳ שם) חיה שרטה לו פוק חכי לצרל הבערה ובישול חיכה ושסבה ופרס״י לח כשכים טעולם בניס המדרש דוחבר ללמוד בחוך (ועי׳ סו׳ הוריות שם תורה ונבחון ושם״ל) וחח״ל ושסבה וכו׳ וסבן:

אלא דבעיקר הדבר י״ל כיון דהלריכוחבח הוח ד״ל שה כדס דלריך רבינים ח״כ לר״ם דס״ל כ״ם לטוכות סוב הו״ל שלשה כחוברן חלח דלסיטות רבינו יקיר בחוס׳ (ע״ז דף ס״ז) דבחערובת גס ר״ם מודה סוב גס בדס ים קולח דצ״י חערובת טוחר סס חין בו רבינים ועי׳ בהגרש״ם יטטות שם ס״ם בהך דדס לריך רבינים ועי״ חתי״ם לח״ם ס׳ פ״ג ובטלה״ר לוח קטלי״ב וסס לוח כ״ח הביח ושוכלחבח פי בח בפלינו ר׳ יהושע ור׳ יטחק דר׳ יהושע ס״ל טלח יחכל לרבות המחכיל כחוכל ור״י חטר ח״ל ושוה שרלים הקלים טשה בהן המחכיל כחוכל וכו׳ והקשה בטלה״ר החיכח לטיפרך טוה לשרלים שכן לימורן בטשהו וכבר קדטו בזה בחוס״ם בירושלמי פשחים פ״ב ה״ח ד״ה ר׳ חבהו ובפיס יפות שטיני ס״ל ר״ג הביח ג״כ טחכילחבח וכו׳ דמ״ר בחחכיל בכבדי וחנדברי הירושלמי סס דמייתי ג״כ פלוגחבח דר׳ יהושע ור״י לח חשטע לכי ובטלה״ר סס חוס כ״ז טלה וכשחפק בחחכיל בשר בביצה לגדול והוח קוטן וחיכו יודע שהוח בביצה חיש חיכו יודע חס חיש המחכיל חשוס לח חחכילוס דהח בזה שהיכו יודע כחשב בקטן והטיר עוד לטעין לפ״ע ולח הביח כלל ונדברי הס״ם יוח״ר ס׳ קכ״ח ס״ק ו׳ ודגול מרבבה סס ושרחב״ם פ״י מה׳ בלחים הלכה ל״ח המלבים חת חביהו כלחים ולח ידע טלובם שהוח כלחים וכ״ש סס ובלחס ושסבה פ״ג מה׳ חבל הלכה ה׳ ובח״ם בחלה״ר דמ״ל דלח חחכילוס טל קטנים דלמח הוח טל גדול שהיהו יודע ע״י חי״כ שחיכי פ״ח ס׳ פ״ז ופ״ב ס׳ קס״ב ורס״י בחוחם סס ופ״ח סס שהבחתי ושו״ר בבית יטחק חו״ח ס״ו ע״ד חות ח׳ ושס חות יו״ד ע״ם דגס גבי דס בעי כזית ובפמ״ל דקתי חליבח דר״ח דכ״ם למכות ושו״ר בלב חרי חוליו (דף ק״כ) בחוס׳ ד״ה שכן חלח דח״כ יקשה ע״ם בינוחו שחיכי שרלים דבשהו דהח לר״ם כל חיקורין בחשהו בלחי חס כחוור דבחערובת גס ר״ם מודה ושוב חלחתי בפלחי סי׳ ק׳ חות ח׳ שדיבר בזה (ושו״ר פחו״ם שם ס״ק ג׳ בשם חפרי פכ״ח ושו״ם דהפרמ״ג לח כ״כ ע״י שפ״ד שם וכו׳ ס״ב ס״ק ג׳ ובשעו״ת חי״ב סי״ב) חיה שרטה לו פוק חכי לצרל הבערה ובישול חיכה ושסבה ופרס״י לח כשכים טעולם בניס המדרש דוחבר ללמוד בחוך (ועי׳ סו׳ הוריות שם תורה ונבחון ושם״ל) וחח״ל ושסבה וכו׳ והבן:

(ועי׳ חולין דף ק״כ שם ושה לטרלים שכן טוושהן בשהו וערס״י שם) ובחוס׳ שם ד״ה ושסוס כי דיקוחין בשהו דלוקה על כלה ושסוס ברים ופ״ע ד״ל דבשבל זה לח חוי חניר כיון דברים הוח כשו כזית וכבי שחיגרו בבדה (דף מ״ג ע״ב) שחכי חבר דכולים בוקוס עדשה קלי ופרס״י ושחוך חפיזוחים חביב בוקוס עדשה וגס שה שחיגרו בחוס׳ על רס״י להח גס בטרלים לוקין בכזית י״ל דשי״ג ושסבה בטרלים השוחלין הרוי בכעדשה דוגשת ש״ם בבבה שם סוס שרן קלכי ועי׳ חולין (דף ק״ז) ועי׳ בהגרש״ם יבשות שם ש״ם דגס טוושהן שה בשהו חייבו בחבר שלם וערמ״ם פ״ב מטו״ש ושו״ם לעיל בהערה ח׳ ולפמ״ש י״ל ועי׳ חשו שיבח לין ס׳ ד׳ ש״ם בדברי הכו״ב שהבחתי ובש״ם הפרש״ג בפ״כ ח״ם חות ג׳ ועי׳ שם חות ט׳ וחות יו״ד ובח״ד חות ט״ו ובביבח חדש ס״ק ח׳ ח׳ ועי׳ ס׳ יהלים ש״ע ל״ח ובחיבוך ש״ע ל״ב ובשכ״ח ס״ו חות ל״ט שם ועי׳ לקמ״ח ברכות (דף כ׳) ד״ה ועוד ובבי״ל יו״ד ח״ח בקוף הספר בחשובחו חלי ולעבין חקד״ר חי שפיבן לי׳ לקטן שבחלקו בזה הקדושים והחריך בזה בטלה״ר שם חות י״ד והביח חשבה (דף קכ״ז ע״ב) דחלי הח לח חזי לי׳ וקשה הח חזי לקטנים חלח ש״ש דבשפק לימור חורה חורה לקטנים ותע״ג דדעחי רוב ע״ם טעשרין ש״ש לימ בלח חזקה טבל ושמוך טיעושה לחזקה (וקדטו בזה הלכ״ח בבילה דף י״ח ד״ה רבח חגר ועתוס׳ יבמות דף ק״ד שם ד״ה חרי״) ובחוח טפורש זה בירושלמי דעתי פ״ג ה״ד חבריית בשם ר״י טפני החיזוקה לקטנים חן החטוי ועי׳ פ״ד ה״ח שם טוהן לחוך ידו וחיבו טוהן לחוך פיו ובשש״ם ולירו״ם שם ובפרמ״ג ס׳ שמ״ג שהבחתי ש״ם אחך ניהן לפיו של קטן ועי׳ בירושלמי ערלה פ״ג בפלוגחת ר׳ יהושיה ור׳ יטחק (ושש״ם בטלה״ר חות כ״ב דחפשר ל״ל ר׳ יוכחן דהוח הטיד בר פלוגחיה דר׳ יהושיה ועי׳ קידושין דף ל״ז ע״ב ח״ל רבי טליעזר לרבי יהושיה דדרי׳ ופרס״י שהיו בדורו חמורה לחפוקי ר׳ יהושיה קשיטח בר פלוגחיה דר׳ יוכחן וערס״י קושה דף י״ט ע״ח ד״ה לר״י ובנחוחות דף ע״ח סס) ועי׳ הדב״ח בשכוחות הרחב״ם ס׳ כ״ט ועי׳ בהרה״ן פ״ח טה גביבה טלכה יו״ד בהלכה פשוט דבעבידחת שבין חדש לחבירו ודחי טפרשין לקטן וח״כ י״ל בשבל דחיכח ג״כ ושסוס גזל כהן ועי׳ בחטיבח דבבן חות הקבי״ו ועי׳ בטלה״ר ח״ב חות שכי כחוביס ובבהגהוחי לפ׳ יד טלחבי בשכיס חלו וחכמ״ל:

הבחיס כחחד והרבה י״ל בשכיס חלו וחכמ״ל:

ד) **באות** וח״ו הבחתי חשו טהר״ח והשו הר״ב שה שטקשים בפסחים (דף פ״ג) כהבריכה ומחלקה לשוח בידהו וכו׳ (ועי׳ בטכ״ח בשו׳ ה״ם והרבה י״ל בדבריו) דקשה דהח העלטות בלעי טוחר ושבחכ״ח חשחטיע להו שזהו קושית הטוידכי פרק כל שעה ס׳ חקפ״ב בשבח״ם שם והוכיח טה דעשם לח בלע (ועי׳ בכ״ח יו״ד סי׳ ל״ד בהגב״י חות כ״ח) חלח שכי דלבו טוקף קלח טטי״ם בפרסח כלי עדין וכל טעשה עזיס ופרס״י להבית חח הקדיטים ושח הטלפים והעלטות וכשכ״ח כלי עשם וכו׳ חלטח חיכח בלישה בכלי עשם טדקאטר חחבחטו וכן דרים לה בפ״ק דחולין (דף כ״ח ע״ב) ע״ש (ועי׳ בלוח הביטין שבטוכדכי שם חות ק״ש דכלי עשם ח״ל הגעלה) ושחטוי טהר״ש שם חטה דהחם טרבינן רק לעבין קבלה טוטשה ולח לעבין חיקור דבולע והרי לעבין טבילה כלים לדעה הסוברים דטח״ת הוח פטיטה דכלי עשם הביקה טעכו״ם ח״ל טבילה והכה שי טהה לח חריש דהח ילפינן טבילה כלים טטבילה כדה לעבין טי טהה כטי״ם בעי״ז (דף ע״ה ע״ב) ולפ דלעבין בלישה חיקור ח״ל לחיקור טטוטחה לח ילפינן דטוטחה חידוש הוח כפרס״י והרשב״ח בימטום (דף ק״ג ע״ב) כבר חקבי לה חקבייחח דבכ״ט ילפינן חיקור

ה) **באות** ד' הנחתי דברי הכניס יפות פ' בהעלותך
שכ' בפסיטות דצוותא חיבא תרי לחוי ולא
תחי חד עסא ועקר תרי לחווין ולכתורם כן הוא בס"ק
תמורה (דף ד' ע"ב) חולם בס"ק ניד (דף ט"ז ע"ב)
חמרו תלינא דרי שמעתאל מה לי חד לחו מה לי תרי
לחווין וצחום לעיל סם (דף ט"ו ע"ב) ד"ה ואי ואו"ן
והגהת הר"ב רבסבורג סם ועתום חולין (דף פ"ח ע"ב)
ד"ה הכא דהא דאין עסא דוחה תרי לחוי היינו בסני
לחווין דמיכי ובלב תרי, סם כי מחוסי זצחים דהייבו
דמיכי תלת הנסא וכבר דיבר בזה בפעה"מ פ"ח ומחוסי"ל
ה"ב ועי' בפעה"מ סם ווה שחוסה בלב תרי, על הפרוי"ג
בב"ו שלח הרגיש בדברי תוס' זצחים דף קי"ד לחכם הנה
כי הפרוי"ג בעצמו בסוס"ה כלל כי החריך בזה ע"י"ש ובכ"מ
ובפ"כ סם (ועתום' חולין דף ג' ע"ח ד"ה וקופ ומהרש"ח
סם ולפ"מ פ"ח ומחוסרה ס"ח ובדוחם לעיל ד"ז ובהגה"ה
סם ועתום' ב"ב דף ק"ח ע"ח ד"ה לעבור וכחבו תלת מי
מוקמינן לכוסם סכר סכיר נחש"ב לקי הפיר ובמחלת תרי
ס' פ"ב ד"ה וכחזר חנה דהח נהחי קרא והניח בהגילה
כחוב כוני חו חת הטוסק חסר עסק וקדמו בהפרש"ח
בחקומו סם ועי' הסר בדב"ז ח"ג פי' חסל"ח וחסר חכ"ל
פ' כ"ג ועי' שמל ומנים ובהד"ג ח"ח פי' הפ"ח סומיח
קוסים השמל מהך דר"כ דחין חוכחח לפרוחות וכ' שזהו
קוסיח נהולה וכבר הקשה כן המהר"ח פ"ף סם בב"ח
בחקומו ובחחוכה החרכתי בעניו זה בסח דר"כ) ועי' הגהת
רס"ם כיר סם שהעלה דרך לרי' שמעתאל ס"ל דחין עסא
דוחה ב' לחווין וקדמו בזה הפרוי"ג בשוחת הטמקים כלל
ג' ד"ה קוף דבר ועי' כלל ב' וכלל ד' סם וברחם יוסף
הנח (דף ט"ג ע"ב) ד"ה והנה והרבה י"ל בזה ודו"ק:

לף גולמי"ח ולף פסוטי"ח ופירש יוכחן סם ול"ע ותכמי"ל:

ו) **בהערה** ח' הנחתי מדברי חוס"ח פ' ויקרא
ות"ו) נחילו של יחוק שכ' הסקרכים כחלמו
ועליו קודם זריקה ומלחתי שכבר דיבר בזה הרמב"ן עה"ת
פ' יתרו ע"פ במשוך היובל דפרש"י שהוח סופר של חיל
ותמה הרמב"ן דחילו של יחוק עולה הקרבנו והסרכים
והטלפים הכל בשרף ומנחתו סם כתב ד"י"ל שפירש מוקום
מיבורו כהח דרך יהודה דחמר סופר של עולה לף יתקע
דפרש"י דהלבו מחיים דחלו לחחר זריקה חין מעלה לף
בעורה ולא בקרבים כי וכשפירשו מחיים חיה בהו מעילה
חבל לחו כי הקטרה ניכרו ועי' בפ"ח סם חולס עיקר
כוונת המחרי דפירש לחחר זריקה ומ"מ הבחתי בפניס
דגוף דברי רש"י (ר"ה דף כ"ח סם) ל"ע דזה דוקח לר"ח
חבל לרבה חדבדה חחר זריקה מועלין ועי' בכפ"ח סם
ולפענ"ד י"ל פרש"י על כרחן דהכח בפ"ק (ר"ה דכ"ח)
דחמר דר יהודה בשופר של עולה לף יתקע ולח מקע יכל
חמה הגחון רמ"ז ביש"ק פ' ר"ה למ"ד יש דיחוי חבל
מלמ מ"כ הח הוי דיחוי כיון דחיכ רחוי ללחח בו ומעשה
ומעילה ומחמי יוכל בדיעבד ועי' עוד חבן בחבני סם
שהקשה כן ויומר יש לחמוה דהח רב יהודה ס"ל דיש
דיחוי ועתום' סם ובסוכה (דף ל"ג) ד"ה בחסרה וחין לומר
דהכי בידו לסחוט ולזרוק ולח לף יעשול וכל שבידו לף הוי
דיחוי דהח עד בעת זריקה הוי הקרבים של הקדש ולחר
הזריקה חדבדה מועלין בו כרבה ולכך פרש"י דרב יהודה
לסיעחו דיש דיחוי ע"כ ס"ל כר"ח דלחחר זריקה חין
מעילה ובזב הוי בידו לסחוט ולזרוק ויהיו הקרבים מוחרים
ובזב לא הוי דיחוי חבל למסקנח דקי"ל כרבה דלחחד זה
ולחחד זה יש דיחוי דמלמ"ש בזב י"ל דסקי"ל כרבה דבפירש
זריקה מועלין בו כיון דבשעת זריקה ומחוברים הוו קבעתן
זריקה לעזבה ובכה בקרן (בחסחים כ"ב י"ב) כחיב וירח
ובכה חיל לחחר נחחו בשבך בקרניו ובסי דזה ה' מחיים
כמ"ש בחוס' ר"ה (דף כ"ו) ד"ה ושיה חבל ומדכחיב ויעלהו
לעולה מחם בנו ומשמע דזריזותח לחברהם ה' לתיקף
העלה חליל בעודו ה' בקרביו לעולה הרק לח דמו ובזה
ספיר הקשה הרמב"ן דהכי הקרבים והטלפים הכל בשרף
כעולה חלח דהם כיון דפירש מחיים ולח ה' רחוי להקטרה
יקשה ונ"ל חמציות זה הסופר חילו של יחוק כיון דפירש
נן החיל מחיים וע"י גור חריה פ' יחרו סם ותמכם כוונת
המזרחי דפירש לחחר זריקה וכתקשם בשעת מחיעת החיל
לעולה מחם בנו חלח דחכחי יש דו מעילה לפי ום דק"ל
דפירש לחחר זריקה ומועלין בו ותולם יפה כחב בגו"ח סם
שהסשבח ע"י הקרבה לחוי רק לדברים הטעונים חבל לף
בחילו של יחוק שבשרף בין הסומסות שלף בטעב ע"י בשב"ח
הגו"ח דגם כעור של דוד ה' שלף עפ"י הטעב ע"י בשב"ח
בחכוח דף ג' ע"ב ד"ה הכניר ובזוח"ק ויגש דף ר"י ע"ב
ופי תרוחה דף קנ"ב ע"ב וביהוסלמי בחכוח פ"ח ה"ח ר"ח
בר' ונחם ה' נועל בפל ובכור כי' ועי' פ"ו ומה"פ סם ובפ'
הדעים סם דגם שליפעב ה' לו בכור כדוד ועי' כפיסות יהודה לסר"י
מוסקחבו ד"ח ועי' עקידה סעב י"ב) וחולס מ"ש לעניו דיחוי לפי
מ"ש בחוס' בכיבורה כ"ו ע"ח ד"ה ההולם דבסופר של עולה ומכי
פדיון קדשים ביו"ט הח לף הוי דק חי מדבנן והוי דוחיח
דעלמה בו חמרה ביו"ט דס"ל דס חם דבכי לחקור לסעב מ"מ
בידו לעשב ועתום' פסחים (דף כ"ט ע"ח) ד"ה לח ועי'
חו"ח סי' חקפ"ו וסג"ח ס"ק ו' ופרש"ג ומחה"ם סם ועי'
פרש"ג חו"ח ס' חרמ"ו ומ"ז ס"ק ו' ודע"ח ס' ו' סי' ס"ק
ו' ובחדושי בסוגיח בעניו דיחוי החרכתי ומשכה (ר"ה כ"ו)
כל הסופרות כשרים חוץ ומבל פרה ומכי שהוח דומ"ם בשבה
הפ"י הרי כולהו חקרי קרן וחולס י"ל בסוס דומ"ם בשבה
ומכי שהוח קרן לח הכוונה שנקרא קרן רק דבכולם הוי

סם קרן סם לזוי כיון דנקרע סופר ומשמ"כ של פרה הוי סם קרן סם העלמי כיון דלא נקרע סופר כלל ח"ם ופסי קהוח קרן ולא תוכרו מפני שנקרע קרן רק קהוח קרן כלומר שהוח בעלמותו קרן ומם העלם שלו קרן ולא נקרע בשום מקום סופר וכפרס"י בשמיכה שהוח קרן ולימו קרוי סופר ועי' מחה"ם סי' תקפ"ו ס"ק ג' וז"ק ומ"ם הנגי"ח דה"ה של סור עי' בפ"י מ"ם הטעם דלא נקט של סור וכ"כ בשוח"ם סם ועי' בשירי קרבן בירושלמי ד"ה פ"ג ה"ג ד"ה ונקרן ובעורי חבן סם ד"ה חון כי ל"י תמלי נקט פרס ולא סור וקדמו המרי"ט בזה ועי' בלב"ח סם ד"ה והל תכא ע"ה ועי' בד תפריס סם בעו"ז ס"ק לי מ"ם ותלפיר והסעיר קרן חזות ובחוחת ליחל נקרע (דניחל מ' כ') והסעיר גרס"ן ובבי"י סם הניחו רק והלפיר ועי' בתו"ר לליון ד"ה סם חלל דלכחלן (פסוק כי כ"ח) כחוב החיל חסר רחים בעל הקרנים וכו' והלפיר הסעיר עלך ין והקרן הגדולה כו' ועי' פי"ח סם שהניח מדברי הי"ן שכחסף מנה שחוכו חון ונסל פרה חפסר דדוקא בעהוריס חבל בעוחין לל והעלה בל"ע והפי"ח העיר ומ"ם המוס' דלא נפיק כמי שי רחס ומפני שהס מיכס חלולים ולא מעשם שהוח טוען ובחוחת הרי"ן לעיל סם הניח בעלמו דברי המוס' חלו חלא ד"ל דגם המוס' ומפקפ"ל בזה וכי רק ומוען מיכס חלולים ד"ל ג"כ העשם מפני שהוח טוען ועי' פר"ח יו"ד סי' פ' ופרומ"ג סם ובחמו' כי"ג יו"ד סי' קנ"ט ומכמ"ל בזה:

ז) **באות** ד' הבחתי מ"ם בחלי"ר ע' עדל"ח חוח ב"ו והכה כי סם בפשיטות דלפ בחקד"ר מקדי מ"ח לקריס שכיסה ועי' חוס' שבח (דף ק"כ) ד"ה ל"ח ומם ד"ה שלח ומהרש"ח וברשב"ח סם ומ"ם בנהם"ח וגליון רש"ח ומוס' שבח (דף ל"ד) ע"י ומהי"ם חי"ח סי' ס"ח ק"ק ע"ח ובחלי' שבח סם ועי' לקמ"ע פ"ז ומחנידין ס"ו ובירושלמי ומגילה פ"ב ה"ז ובלימודי ד' למוד קע"ז ומסו' ברכח רל"ה למ"ר ומחוש"ג ז"ל סי' כ' ובישע"ק חי"ח סי' חקפ"ו ובדלם יוסף להפרומ"ג שבח (דף כ"ה) ד"ה בפפקחי ועי' חסו' בריס לברכם חי"ח סי' חצ"ג ומ"ם לענין הוחכח

ע"י שעש"ג פי"ב מה' עכו"ם ומשובה הלכה ח':

דרוש הרביעי.

ביך ברכת הפסח פטר את של ובח ביך את של ובח לא פטר את של פסח דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא זו פוטרת זו כו' משנה פסחים (דף קכ"א ע"א) ולעיל במשנה (דף קט"ז ע"א) הלילה הזה כלו צלי:

שרשי דרוסמו פחוח חלי יבלי נים עוקים, ולהעלות פניסים בפלפולים מוקקים, כפריס עם כדרים, לקבל ולסלם מבניות חלו ושו לחחדים, ויחד יהיו חומ"ם, עפ"י הקדמות בדרוסקו הקודמים, ה) חי רוב סוי ודל"ו, ז) חי ח"ר ומדרבן הוי ח"ר ומ"ם, ג) חי עוחלח ונסקו דחוי"ת, ד) וגם חי עוחלח הוסדה בלבור, ה) חס עך בחכ"ר מהיר ודל"ו, ו) וחס יכלו חז"ל לחקור וגם שהחורה החירה בפירוש ואח קניך בחה, עולות בקבה בחד:

ח) **דהנה** בגמרח שם חוכו כשהמלח לוכר לדברי ר"י זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה לדברי רע"ק לא שפיכה בכלל זריקה ולא זריקה בכלל שפיכה וחולס בירושלמי שם (פ"י ה"ז) ח"ר ונחח הפסח עיקר והזמה טפילה וח"כ חוכה הוח לבדך על העיקר ועחוש סם ומחוכ בהירושלמי והמ"ם בגלי לפיטחם הם חלוי חי חגיגה חבשה עבר דחוריי"ח חי דרבן ובירושלמי (פ"י סם ה"ד) חכי חגיגה הבחה עם הפסח היכה כחיכה חחילה כדי שיחכל הפסח לשובע רבי בן בסם ר"י בר דסי חלא יבוח לידי שבירה עלם ובגהם"ם סם הניח ובדברי הכלבו סי' כ' דמחחילה חוכל ונקלח בן הפסח ובח"כ החגיגה ובח"כ הפסח וכי דעכחן בן הכרע חלא דים קלח לחיח דבי (הם ל"ע דהרי קיי"ל כרבי"ק דלא פטר) ומשום דפסח עיקר ובחיך פוטר למפרע ולפנ"ם הכלבו ח"ם וכבר הרגיש בזה הכלבו בעלמו (דפוס פיורדא דף נ"ח ע"ב) וכי בזה"ל דהח בחבן בירך על הפסח לל פטר חח חל שבח ובח כי חכלו בחר החגיגה בלי יפטרהו חלא לאו ש"מ שבמחילה הי ובברך כמו שחנו עושין בנעלה ובח"כ חוכלו על השובע כמו שחנו חוכלין כזית ונלה בחחרוכה כדי שיהי' הטעם בפיו ש"מ ומשום בפסחים (דף ק"כ ע"ב) ד"ה ומצרין כי בחגיגה הנחה עם הפסח חע"ג דחיח בח ומשום שבירת עלם ובפ"ה חיכה לאכלה על השובע ומשום דפסח בן שבחו ורכיך ומיאוכין לשב"ע לבל חגיגה לל ובהגהת ר"ש חבר בש"ם ווילנא חמה דהל בבן חימח דש"ל דלישקק לפסח ש"ל דחגיגה בל בן שבח בפסח וכן חמוך בחמו' הכ"ג ח"ב סי' ל"ב וכבר הניח קושיח זו בצל"ח בחקושו שם וקדמו בש"ק בירושלמי שם פ"ו ה"ד ד"ה שלח ומשום (דף ע' סם) ד"ה לאו חובה כי דלרבבן דבן חימח ש"ל דחגיגה י"ד לאו דאורייחא רק ירדבבן כדי שיהי' הפסח בחכל על השובע שלח יבוח לידי שב"ע ובן חימח ש"ל דחגיגה דאורייחא ובניח ילחק חו"ח סי' פ' חוח ג' כי דגם בן חימח הוא הועילה בחורה דכמו דיש לחוש בפסח משום שב"ע בן יש לחוש בחגיגה ע"י"ש ולי ונהח לל חביל דהרי עיקר הפסח ומשום שב"ע בפסח הוח ד"ל שחמוך שחוח בעד יבוח לחטח חחרי עלמות שיש בהם נוח ויפגרם ובלל"ח (דף ע' סם) ד"ה חיבעי לי הועלה דחף חם יש בחגיגה ומשום שב"ע היכי דוקח בעלם שחין בו נוח חבל בעלם שיש בו נוח חין בחגיגה ומשום שב"ע בהרי גם בפסח רחשון דיש בו ומשום שב"ע חף בעלם שיש בו נוח לל לפשר להעמד חגיגה ופסח דדבר הלמד בקהל ח"ח ומלמד בקדשים (ועי' חוס' יומח דף ס' ע"ח ק' ד"ה חד ותוס' זבחים דף כ"ז ע"ב ד"ה היכי) ומ"כ כיון דחגיגה חין בו ומשום שב"ע רק בעלם שחין בו נוח (ועחוש שהבחתי) שוב חין לחוש בחגיגה ומשום שב"ע דלמד יחבוו מחרי עלם שחין בו נוח ולפמו והכה ק"ל לחוש דלב"ח בחגיגה י"ד דאורייחא ק"ל דדחי בבת ובהגהת מלה"ר הניר מדברי המוס' לעיל (דף כ"ט ע"ב) ד"ה ב"ר שכ' דגם בזן חימח לח בחי שבח וכן סניר בנהם"ח וכבר הרגיש בזה הלב"ח וקדמו בוחרם"ח ומהם"ש כאן ובמוס' (דף ס"ט ע"ב) הקשה רשב"ח בזן חימח דדרים לקמן בחגיגה הבחה עם הפסח הרי הוח בפסח רשבה חג זה חגיגה היכי ניחוקם הלי קרל בשבח הח ונדה דלל בחיח שבח ותי' דב"ח יפבור כרי יסוענחל בחלבי חול חין קרבן ביו"ט וונעשה לרע"ק דק"ל בחלבי חול חין קרבן ביו"ט הקק"ל לילך בניחוקם הלי קרל בשבח ול"ל דק"ל לרע"ק בחגיגה י"ד בדבן ושוב ח"כ חין לומר בבבילך על הפסח לי פוטר של זבח בפלינו ס"י ורע"ק הוח משום

עיקר וטפל וס"ל לרע"ק דאיכא פוטר אפוס דגם חגיגה עיקר היהו ונה"מ דהכי ע"כ ס"ל לרע"ק דחגיגת י"ד דרבנן ולזה תמהו בפ"ם דפלוגתתם ר"י ורע"ק הוא בזריקה ופסיכה חולם לפנים בתוכי תירץ הירושלמי דבן תימא יפרש שמרהו מלא יצוה לידי בל יחיו ח"כ י"ל דס"ל לרע"ק דחגיגת י"ד דאורייתא ושוב י"ל דפליג עם ר"י בעיקר וטפל ורע"ק ס"ל חגיגת י"ד דאורייתא ולכך אס בירך על הפסח אינו פוטר אל זבח פסח אוב ל"ק קושית רשב"ם כיון דק"ל דר"ם חלש דא"כ דרע"ק ס"ל דחגיגת י"ד דאורייתא שוב הי"ל לפ"ם דחגיגת י"ד דרבנן נאכל בכל יום ולילה אפילו בשבי יום רק מדרבנן נאכל ליום ולילה ואפוס תערובת הפסח ונקרא לה יהי ניירי בחל בשבת ואז מצילין החגיגה בע"ם ובלבד שלא יבוא לידי הוצאה ושוב י"ל דס"ל כסיטת הירושלמי ועפ"י מ"ש בע"ק דגם ב"ח ס"ל דמה"ת חגיגה נאכל בשבי יום רק מדרבנן נאכל ליום ולילה ואפוס תערובת הפסח ונקרא לה יהי ניירי בחל בשבת ואז מצילין החגיגה בע"ם ובלבד שלא יבוא לידי הוצאה ושוב י"ל דס"ל כסיטת הרי"ו ומ"ש בע"ק דגם ב"ח ס"ל דקרא דלא יהי בחל בשבת אינו אלא לבשר חגיגת י"ד שנאכל ביום ראשון אבל לא בשני ואילך ומדרבנן נאכל בכל יום ולילה ואפוס תערובת הפסח ונקרא לה יהי ניירי בחל בשבת ואז מצילין החגיגה בע"ם ובלבד שלא יבוא לידי הוצאה ושוב י"ל דס"ל כסיטת הרי"ו ומקורו מהא דתנן בפ"ק דביצה (דף ט"ו ע"ב) ואלו דברים שבית שמאי אומרים אין עושין אותן ביום טוב ובית הלל מתירין אותן אלו הן הבוצע והמפריש והמלבן והמרקד והמפרק והמולל והמנפה והמברר והלש והטומן ואמרינן בגמ' מאי טעמייהו דבית שמאי אמרי אין עושין אותן ביום טוב שמא יתקן ואין לו אלא יום אחד ובית הלל אומרים אף על פי כן אין עושין אותן ביום טוב שמא יתקן ואין לו אלא יום אחד ומפרש רש"י שמא יתקן ביום טוב שני ואין לו אלא יום אחד ומדרבנן נאכל בכל יום ולילה ואפוס תערובת הפסח ואפוס ביום ראשון ואפוס בלילה שני ואפוס בשבי יום ולילה ואפוס בלילה ראשון ואפוס בשבי יום ולילה ראשון ואפוס בשבי יום ולילה שני ואפוס בשבי יום ולילה שלישי ואפוס בשבי יום ולילה רביעי ואפוס בשבי יום ולילה חמישי ואפוס בשבי יום ולילה ששי ואפוס בשבי יום ולילה שבת

נגבי דייק רב חסדי דחגיגה י"ד דסומא דחסי"ד חובא תיתי בשבת כו' ותובא בכלי"ח שם ועקשה לסיעת הריטי"ק דנחל ע"פ בשבת ונדוי החגיגה ועט"ש ח"כ לה שהיה חובא שבת כיון שחפשר להבדילה ועט"ש וכל שחפשר לעשותו ועט"ש לחד"ם וכבר החריך בזה בשעט"ש סוף פי חומ"ו וכי דלסיעת הריטי"ק ל"ל דחגיגת י"ד לאו לחורייתא ולבן תיעוץ דעת"ת הוא פסוע דחקי שבת (ולא הניח ועחוק' דכ"ע ד"ה בחרבצה עמר) ותובא לפע"ם חדרבה ס"ל בפ"ב ג"כ כסיעת הריטי"ק דנחל י"ד בשבת ונדיחין החגיגה בע"ש ושוב לא ועוכח ועקבח לה ילין דנחכל ביום ולילה וס"ל בפ"ת דעה"ח נחכל לבקי יומים ולילה רק מדברנן מחבערת החגיגה עם הפסח ועסוס חערובת הפסח וכסיעת הירושלמי וכיון דנחל י"ד בשבת ונדיחין החגיגה בע"ש שוב אין רלי' עזה דחגיגת י"ד לאו לחורייתא ועוה שהיכי דוי"ל דהוה ועסוס היכול להבדילו ועט"ש ולכך הירושלמי לסיעתו דייק דחגיגת י"ד דשות ועך דחגיגה בחה עין הטעבר ולא ועהו דחדו"ש כיון דס"ל להירושלמי דיוכל להבדילו ועט"ש וכסיעת הר"י ועחוליכים והר"י ועקורדיל וכעו שבארתי ודו"ק:

ד) **והנה** בחויי"ט בעוכבה (פסחים פ"ו מ"ג) דייק דבריבח חכי ליעתי ונדיח חגיגה עעו וזעון שהוח בח בשבת בעורבה ובטוועה ובקיבח חכי וזעון שהוח בח בשבת בעורבה ובטוועה ובקט ובעורבה קודם (ועי' בעט"ש פ"ו ועק"פ ה"י"ב דבקט גם בקיבח כעו בריבח) ובכלי"ח בעכבה סם דקדק עוד בלשון רס"י דבקט דחפס"י דפסח דחי שבת ובטוועה חגיגה לח דחי שבת ולא בקט דחגיגה חיעו דוחה בוטוועה (ובק"ע ופ"ע בירושלמי בעכבה סם בקעו בפסיעות דחגיגה ל"ד שבת ובטוועה) ותובא ל"ל דהכי עיקר החגיגה הוא כדי שלא יבוא בפסח לכפ"ע ובפסח הבא בטוועה אין בו ועסוס שב"ע (עי' ר"ועו פ"י ועק"פ ה"ב) ואז חיעו ונדיח חגיגה עעו ושוב לכ"ל דחגיגה ד"ח טוועה כיון דועולא בפסח הבא בטוועה אין לורך בכלל בחגיגה והוא הדין בעורבה הוא דאין לורך בחגיגה ולכך לא בקט בבקיבח שבת ובטוועה בהדי דלאו חד טעעה הוא רק בקט בעורבה ובטוועה (בוח"ו הנוקב) דבפיסא העעם אחד דאז אין לורך בחגיגה אלא דאם ניעוח דבחגיגה ג"כ בו ועסוס שב"ע הדק"ל אין יאכל החגיגה ועקודם לכל"ל דכל החסם דשב"ע בפקח הוא שיבוח לאחר אחרי עכס ש"מ בו ועוה ובכה"ג ועועלח אין בחגיגה ועסוס שב"ע ובע"ם הלכ"ח ובפ"ז בפסח הבא בטוועה אחין בו ועסוס שב"ע ד"ל בחגיגה ותובא לפי' חגיגת י"ד חובא הר"ל קבין שעוועה קבוע לדחות חף טוועה ועי' בלח"ם פ"ח ובחגיגה ה"ה ועעוק' פסחים (דף נ') ד"ה ועיט (ודף ע"ו ע"ב) ד"ה קע"ל ותו"ט חגיגה פ"ב ע"ב ותו"ח שם:

ומעתה לסיעת הר"י ועקורדיל גם שם חל ע"פ בשבת י"ל עין הזבחים ועין הפסחים (עחוק' דף ק"י ע"ב ד"ה אחד ובדל"ת פי' כ"ה ובשלה"ט תו"ח פי' תע"ב ס"ק ז' ובקרה"ח ובקדור הגינעי"ן בהגדה שם) כיון דחגיגה בחה בע"ם ובמצה (דף קטו ע"ב) כי עקינח חוועד עין הפסחים ועין הזבחים ולכחורה י"ל דרע"ק ועירי בחל ע"פ בשבת דחז חומרינן עין הפסחים ועין הזבחים (עי' בב"ח פי' תע"ב בשם ועהרי"ן) חלא דבחוק' שם כחבו דגרסינן בדר"ע עין הזבחים ועין הפסחים (ועי' ברל"ח שם ובמסיעת פ"י ע"ו ובירושלמי שם) ועוה ועסוע כסיעת הר"י ועקורדיל דגם בחל ע"פ בשבת ונדיחין החגיגה בע"ם ולכך ל"ל תעיד עין הזבחים ועין הפסחים ועי' בחורחים ובוכחים שם:

ה) **והנה** בקרב"ג ברל"ח פי' ע"פ פי' כ"ה שם הביח קושים העולם על סיעת הריטי"ק ועפסחים (דף ע') שכין שמלח בחרבצה עמר בוחבו בה ויד כי קופין בין בזה ובין בזה בוכה ובעבול ובעבי כגון שבח

בשבת ולסיעת הריטי"ק הל בח החגיגה בע"ם ובוחלי טעלו חוחו כבר לעיל בחגיגה ועי' בלל"ח שם ובשבות יעקב ח"ח פי' י"ח והחרבתי בזה בחבוכה ועל שלא עחה בחלי בשבת דבר שבחחדש והוח דלכחובה יקשה לפע"ם בחוק' (דף ק"ו ע"ח) ד"ה חוכח לו בעורו והח בעיבן כ"ש וי"ל שהקדיבום השבח (ועי' בחהרח"ח דר"ל שהקדיבום ועע"ם ובהגבח קרבי רל"ח שם בקבק בזה ובחכ"ח חשחחיעתי דבעי הבוק' זבחים דף ע"ו ע"ח ד"ה חיזהו) ובעבע דיש חיקור הר"ר בימוסלים (ובעלל"ח שם) וכ' בחהרח"ח דבעבע להו דחדין ר"ר בעני בה ולא ועסוס כרועלים ודפריך לקבן והלא ובחוב דלא בייך חיקור בחוב כרועלים ודבוכח כדבוכח פרק הבולית חפילין ובבח בעירובין שם לא בבלא רוע ובה ובולי ל"ל פי' בי שהחשיך דחוב ר"פ (דף קכ"ג ע"ב) כל שהכבו פעור חצל חקור בחוכו ובוחר לכחחילה ובבע"ל בכרועלים שהוח ועסוס שבות ובוחר בשבוחו ועי' בע"ח פי' ס"ה ס"ק ו' ובוחב"ם שם ות"כ יקשה בהך דקכין בחוק שבבע"ל דבקבק בוע בטוועה הל הול"ל בקבק טוועה בר"ח דבקיקו עהול וערש"י בקחים שם בוקוח כפילבה והכי כי הר"ם בעוהוח פ"ו ע"י דכל היכי דכבים ועלים חפילו בשבת חלין שם שלשה ויחשב הר"ר ובולי ל"ל בפע"ם הבוע"ן רים חולין דבעוקבין דבעיבן ביעור לריך שיהא בבי לו שהן טהורין ועי' ב"ל חו"ח פי' פ' חית פי' ע"ם לעבין הקח"ד ובוחה על הלל"ח בחוק' חגיגה דף כ"ח וקבוע בשו"ע ובחב"ג ח"ח פי' רכ"ג) ובצאור דבריו י"ל כע"ם הבוע"ק דרוב לא הוי רק בקבק ובעשר דבעינן ודלי ל"ע רוב דס"ט בר"ח טי כמו בקבק בקיקו וס"ק הוא ועעשה רוב וכיון דרוב ל"ה ודלי ה"ה ס"ט בר"ח ועי' בב"ל ח"ח פי' פ' חות ה' ובטהרות פ"ה ע"ח חביע חחד ומסה ות"י רע"ק ועעוח וכי הר"ם ועיהו תיעוח דהא קי"ל ק"ט בר"ח טהור ות"י דזה דוקא לטהרות ולא לבבי בדרח דחיוח לי' חקבה בעבילה כע"ם (בע"י דף ל"ז) ק"ט בר"ח חביר לבן ותו"י שלבה ותן ועירין בן כי חתי לבבי דר' יהי חוכר הא ועיל בבר"ח טי פ' עבולו (ועי' בהגהות סגר"ח שם ובר"ן שבר"ח טי פ' כל הבע ד"ה כל טהרות ובב"ב חה"ע ועה"ק פי' ל"ח ע"ם ועה וכו' ובלל"ח בקוגיא דרחקבה"כ חוח קל"ז קל"ח ועי' פ"י דף י"ט ע"ב בחוק' ד"ה הא בר"ח ובפע"ם להר"ע עדיות פ"ב מ"ג חלא דבעל"ע פ"ט מה' ה"ח ובפ"ב מי ה"ח כי דחך דר' יהי זילו בבילו לא בחוכ רק בעוועה כרן ולא בעוועה ום דבעי החח עי"ם ועי' פרה פ"ב מ"ד הוחה ובחלן שלל כל דבים ובר"ם ולח"ם ובוע"ט שם ועי' כ"ע פע"ו ועה פרה הלכה יו"ד ול"ע) ובוה ובכח דגם ס"ט בר"ח לא בקבי טהור ודלי (ועי' בב שבועתח ד' פ' ד' ובבקוע"ח פי' חק"ז ק"ק ט' ובלו"ע ועה"ג ח"ח כי שכ"ה וק' ס"ע ו"ח"ג ק' ע"ב) ועחוק' כדה (דף ד') ד"ה מעל"ע ובהם"ם שם ועי' בחר הרבב"ח הבי"ח בחוק' להרבב"ן בי רכ"ע והרבב ל"ל בדבריו ובדבב פרע"ו ועהחה"ע ה"ע כי חעפ"י בקבק ה"ה טהור חם ע"ל ובבע"ל בבוע"ח ובם לא ע"ל ועשה טהרות ה"ה בבורות ובוב"פ בירושלמי בבועות פ"ב ה"ח ד"ה כל ביחר בבקיעות דחפילו חעהו לו לעבול ולא ע"ל ועשה טהרות טהור ולא הביח ועוע"ם הר"ם ס"ה פ"ה דטהרות שם ופשר דשם עודע לו בקבק קודם שעשה טהרות ועשה ועעוח לרע"ק ור"י ול"ל ובלל"ח פסחים (דף י"ח) בחוק' ד"ה הלך כחב לחלק בין חם כבר עשה טהרות ופלא שלא העיר ועדברי הר"ם חלו שהביחו בעלעו לעיל שם ועי' פ"י שם ועט"ם ועחוק' כעוועה (דף כ"ז) וכבר החריך בזה בעל"ע פי"ע ועהה"ט קו' ה"ח וס"ב ד"ה ודע ובשעט"ם פ"י ועקוקוחה כלל ה' חירץ יפה דבבי החוק' חלו ועט"ם הל"ע שם בחוק' כעוועה שם ועט"ם דבעי למיחבי קיפח קדעו בעהרח"ח בעקוועו שם:

וח"י) **ובש"ס** סוטה (דף כ"ט) אמר רב גידל א"ר
דבר שם בו דעת לטמוא וחבל"ל ונהי
קרא כפקא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל ודלי טמא
הוא דלא יאכל הא קפק טמא וס"ט יאכל תיובא קיפא
והבשר כל טהור יאכל בשר ודלי טהור הוא דיאכל בשר
הא ס"ט וספק טהור לא יאכל תלא לאו ס"מ כאן שם
בו דעת ליטמא כאן שחבל"ל ובפ' קדן תורה שם הקשה
לטמוא לאחר מוקמת בדברי הי"מ ז"ל דבדבר שנזדמנו כרת
ספק ונהי"ת לחומרת א"כ לא קשיא קראי דהבדי דריש
דקרא בטומאת בשר דאיכו תלא בלאו ספיקא לקולא וקיפא
בטומאת הגוף דבכרת הוא ספיקא לחומרת והכיא בע"ט
וכבר הקשה כן החוס"ד בפ"ק ד"ח ב' ק"י וכי דספק
טומאה שאני ומשאר ספיקות דכל התורה כולה טומאה ודלי
ובריה"ר טהור ודלי ולהכי מילטריך למילף בין ים בו דעת
ליטמא תו לאו ומשמכח"ה דבריו תמוהים דהרי בפ"ק שם
ומילטריך דבר גידל א"ר ומילטריך למיגמר ומקוטה דלי
ומדרב הוי חוניא בין בהמ"י ובין בהמ"ר הרי מבואר הבא
שם לא הוי ניחלקין בין ס"ט בהמ"י לבהמ"ר וניהו רמיכן
קראי דהבדי ולשמועינן לחלק בין בשר שם בו דעת ליטמא
לאחבל"ל ושוא הדקל"ל הלא יש לחלק בין ספק כרת ללאו
ומ"ר בגיטת ווידים דלפרמ"ג כלל ז' מ"ם בזה (ועי' בקו
תורה שם ובכל דבריו קדוש בגיזו שם) ותמכם י"ל בזה
עפמ"ש בפסחים (דף ע"ט) הרי שהיו יכרחל טומאין והכהנים
וכלי שרת טהורין וכו' ואפילו יכרחל וכהנים טהורין
וכ"ש טומאין יעשו בטומאה אחר רב חסדא לא שנו אלא
שכטומאה הסכין בטומאה אחר רב חסדא מעיקרא כי
מתעניד בטומאת הגוף דכרת קא מיתעניד אבל בטומאה
הסכין בטומאת שרץ דבשר הוא דמטמיא לי' לגברא לא
מטמיא לי' טהורין עדיף טומאין לא עדיף ומוצ יאכל בשר
טומאת בשר בלאו ואל יאכל בשר בטומאת הגוף שהוא
בכרת תלוי טומאין קשבר ר"ח טומאה דחויה היא בלבור ורבא
אחר אפילו טומאין כמי עבדי מ"ט דכתיב והבשר אשר יגע
בכל טמא לא יאכל כי והבשר כל טהור יאכל בשר כל
היכא דקיימין בי"ח (עי' הגרי"ב שם בגליון) והבשר אשר
יגע בכל טמא לא יאכל קיימין בי' והבשר כל טהור יאכל
בשר וכל היכי דלא קיימין והבשר כי לא קיימין כל טהור
יאכל בשר ומעתה אפיר רבי ר"ג קראי דהבדי דהרי כל
טמא שאכל אם הטהור כיון שנגע בו טמאהו (עי' חולין
ק"ח) וא"כ אם כאן שהוא בפק טמא ומטומאת הגוף יגע
בבשר לא נטמא הבשר ומותר לכהן טהור לאכלו ומוכ"ל
גם הוא שהוא בספק בטומאת הגוף אלא שספק כרת הוא
מותר לאכלו כיון דלא קיימין בי' והבשר אשר יגע בכל
טמא דבשר שהוא בלאו ספיקו לקולא מוצ לא קיימין בי'
והבשר כל טהור כי א"כ קשו קראי דהבדי דבקרא והבשר
אשר יגע ומטמע ספיקו להקל וקרא והבשר כל טהור ומטמע
לעשות ספיקו לחומרת ומשכי כאן שם בו דעת ליטמא
וכאן שחבל"ל ופרמ"י דהבשר דבר שחבל"ל הוא ועי"כ
בכרת"ג דבשר שנגע בספק טמא הוי"ל ס"ע הבאה ע"י אדם
דכחלין עלה וספיקו טמא גם בשר וע"כ קרא והבשר
מיירי כשלא נע הטומאה ע"י אדם והוי דבר שחבל"ל ומ"מ
הו"א דאין חילוק בין הם"י להם"ר לכך מילטריך למיגמר
ומקוטה דס"ט בדבר שיבל"ל בהם"י הוי ודלי טמא (ועי'
בפלפלה בחומות דף ט' ד"ה וכיון ועי' בתשו' הרשב"א
הנ"מ בקונטרס להרמב"ן ס' רכ"ט שם) ובהם"ר טהור ודלי
ועי' ובכ"מ מ"ש רס"ג ור"ל ובו"ר בחרכבת המקנה ס"ט
ומטו"מ שהקשה ג"כ על הר"מ דאחלק בין ספק שים בו
כרת שהוא לחומרא ומהך דרב גידל בסוטה דכ"ט ובקונטרס
החוס"ד שהבאתי וכי דקונגיל דסוטה שם תחיל כרבא בזמות
(דף ק"י ע"ב) דאמר מה לי לישקו לאו מה לי לישקו כרת
והרמב"ם פסק כר"ש דאחלק בין לאו לכרת וב"ש ועי'

מהרי"ט בשכיות יו"ד סי' ל' ובמ"ב קמץ לוח"ת סי' כ"ח
ועי' בחור חדש קידושין (דף ג') ובמק"ל החרכתי:

ז) **והנה** בגלי"ר לוח ט' העלה דרבא ס"ל טומאה
דחויי בצבור דחל"כ למ"ל הקושיא והבשר כל
היכא דקריכן כי ולומר דטמאין כמי שעברי דהא בלא"ה
טומאה הותרה וכבר העיר בזה בשאלת חבי סי' ח"ח ס"ק
וקדמוש בשעט"ן פ"ד ובציחת עקדש הי"ד (ועי' זבחים דף
ט"ז ע"ב תוכ רבא ובשטו"ק הגירסא רבה ועי' סו"ב מהד"ת
לוח"ת קו' סי' פ"ו) ומ"ש בגלי"ר דדוקא בק"פ דכל יחיד
ועבידי לעלמו ס"ל דטומאה דחויה ומשל"כ בקרבן לצור כבר
הקשו בשעט"ן ובשלג"ש שם ומכהדרין (דף י"ב) ומעתה
בחזקיה ולק יהודה שעיבר לח בשעה מפני הטומאה כי
תלוגת לית לי' לרי' טומאה דחויה ובשעת כיוון בקפ"ק דכל יחיד
שאני דלא הוי קרבן לצור עי"ש ויועתה ע"כ נוכח דרבא
דגם להקשות כל היכי דקריכן בי' והבשר דס"ל טומאה דחויי
דלפ"ז רמיכן שפיר קראי והבשר אחהדי (קוסה כ"ט שם)
וס"ל לאחלק ג"כ בין ס"ט בהם"י וס"ט בהם"ר ולא"כ ס"ל
דס"ט בהם"ר טהור ודלי ואולם בשעת שיטות למהר"ן
ראשונים דף ל"ב העלה והביא דס"ט בהם"ר אם כלגוד
מפקח רק לחוי הוא (ועי' כסף השרכבת בפתיחה) ולכך
תוכ ר' יהי זיל בשילו דכל כמה דאפשר לאחבדי לטהדורי
מהדרינן ולא הוי טהור ודלי (ועפ"ש יומא דף כ"ח ותוס'
שם) ובאהל דוד בחדושיו לחגיגה כי דרי עקיבא ס"ל
טומאה דחויה ולפ"ז בהסיבו אחד מהם ודא"י (רפ"ה דצה
דביבמות) שפיר תוכ רע"ק דטמא ובשעת שיטות שם העלה
דגם הא לאחזקיה בשר רוצה וחזקה הוא כמו דחויה ושם
(דף כ"ז) כי יותר דאף למ"ד הותרה לא ניעקר הלאו
לגמרי שלכך אי אינה טהורין בשלי בית אב טהורין עבדי
והי"ה ברובא וחזקה וכמ"ש דרוב הוי שפק ולא ודלי ובעטרת
מכמים מ"ש דף ט' כי דרבא דאמר כל היכי דלא קריכן
והבשר אשר יגע כו' ס"ל דריש דקרא ומפרש לפיפא
וכבר נאחרי בדרום שבכי אות י"ח דמעתן דס"ל הכי ס"ל
דרוב הוי שפק ועי' בטוקמת הגרי"ב בפ"ק (דף ע"ט שם) בדברי
רבא כל היכי דלא קריכן בי' והבשר כי גבירתא הילקוט
שם ובוכחות דף כ"ה ופ"ש ויקרא ז' כי ולפמ"ש בעמ"ח שם
דהרמב"ם ס"ל דפיפא ומפרש לריש ס"ל דרוב הוי ודלי
וס"ט בהם"ר הוי ודלי טהור ועי' זבחים (דף ל"ד שם)
ויל"ד ודו"ק:

ח) **ובש"ס** שבת (דף כ"ח ע"ב) כשכנכנו יוכיס
לחיכל טומאו כל המוכיס שבחיכל
וכשבגדיה ונלכות בית חמוכאי כי ולא מלאו אלא פך
אחד של שמן ומעשה בו בם והקשה הפ"י דכל טורח הכם
זה לומה דהא קי"ל טומאה הותרה בצבור ותיו יכולין
להדליק בשמן טמא ותוא קושית הרמ"ם בשחורין לשמ"ע
ועי' ח"ל ס' פ"ז ובצכור שור שבת שם ולפ"ז לא הוי
דחויה היו יכולים להדליק עי"י דיחוי אחרי אלא הי' להם
שמן טהור למאור ולכאורה י"ל דהרי לא טמאו כל המוכיס
בפעם אחת וכשאר התחילו לטמא ונקלא מהמוכיס הי'
חשבר לטיהרה וכיון שלא מודע תיכה שמן טמא
לבסוף כשעשו הכל פסולים רק הפך שכשאר טהור שה"
מוכח בחומתו של כה"ג ולפ גם לפ"ד טומאה הותרה י"ל
כיה להך ליטמא ביומא (דף י') דהיכי דליכא טהורין
וטמאין בההוא בית אב כ"ע לא פליגי דטהורין עבדי
טמאין לא עבדי ולפ"כ כל שמן שכשאר עוד שמן אלא
טמא הי' חשבר לטיהרה ושוא בפקלו כולם כיון
שלא הודע תיכה טמא לבסוף אלא די"ל כיה לעיל דיחוי
אלא מלוה ועי' ע"ז (דף מ"ז) ובוכח (דף ל"ב) ובחה"ר
שם הכיכי דבעצד יפלו לא מצינו דיחוי (ועי' שכחה"ר
דף י"ב שהבאתי) ועי' מנ"א ס' תקפ"ו ס"ק ו' ומחה"ש

סם ומנכם בלח"ם י"ל דהרי חמרו בסמ"ק ע"ז (דף כ"ג ע"ב) ובאו בה פרישים וחללוה ומעשה הכל חולין והי' ברין כפ"ז להקדיש השמן ומחדש וכיון שבטעות השמן לא תפסי בי' קדושה דה"ל כמקדיש בעל מום למזבח למאי דקי"ל (מנחות דף פ"ה ע"ב) למומרת דכיון דפסול כבעי"ג דמי (ומה שהעיר הגרע"ק בגסם"ק סם ומחוס' יומא דף ס"ג ד"ה זריקת קדמו בעל"מ פ"י מאיסורי המזבח ה"ג ועי"ש אם כל הדבר קפק ועי' בדרוש הקליפי חות ז') ועי' בחד"ח בסמא סם:

(ט) **ואמנם** י"ל בזה דהנה בזבחים (דף ל"ג ע"ב) תי"ה נקבים שבטומאו עושה להן מערכה בפני עלמן ושורפן שבאחר וכל כי בקודש בתם תשרף תכי"ה הדם והשמן והנתחות (ובהגהת חק נתן כי דל"ג והנתחות ובאמת היא הגירסא בתוספתא מעורה פ"ד) והנקבים שבטומאו עושה להן מערכה בפ"ע ושורפן (בזבח ועי' לח"ע פ"ו ומיהודי מזבח הלבה ה') ולכאורה מאי שנא נוכל הנקבים שבפסלו דאוניין לעיל (דף פ"ד) דלף אם עלו על המזבח ירדו מלא דטומאה שאני דהלין מרלה בדיעבד וי"ל דאם עלו לא ירדו ואכתי הא יוכל לנקבם לשתין מלא ד"ל דטומאה עליו לקיים מצות שריפה בקדשים טעונים שרפה דכתיב בקודש בתם תשרף ובסמ"י ניה (דף כ"ז ע"ב) שאין קדשים טעונים ושהעבירם ניט"ע דרחמנא אחשבה להעבירתן דכתיב בתם תשרף תילכך מלאכה הוא והייט דניעורו מן העולם אחוב ומלאכה בפני עלמו (ועי' פי' אם ופפסחים דף ה' ובמ"ג קמץ תו"ח סי' ט"ו ועי' תוס' קהדרין דף ל"ח ע"א ד"ה אין ואם בא ד"ה אחד דתקון מעשה היינו הקומי גבדא דיש לו כפרה) ומעשה באחר דלף לגי"ד טומאה הותרה בלבור ולף אם יש לו שמן טהור אי"ל לאהדורי ומותר להדליק בשמן טמא מ"מ היינו דוקא אבל בשבת ויו"ט אסור דלף דהדלקת מצוה הוי עבודה לבור ודו"ק זה דוקא בשמן טהור דעלאכה דהדלקה והבערה הותרה אבל בשמן טמא הרי כוסף על הבערה אסור ניעור קדשים טעונים בשבת אבל זה ומלאכה בפ"ע ואיכא טורך עבודה אבל יוכל לקיים גם בחול ועי' יהושלמי תרומות פ"ח הלכה ה' ומדליקין בשמן שריפה בחכוכה ועי' בשבת (דף כ"ג ע"ב) ולי שמן שריפה וכו' ובירושלמי רפ"ב שם ומ"ם בגסם"ק ע"י מה"פ שם בחכוכה וי"ל (ועי' כ"ג ומהד"ת תו"ח סי' ל"ו בי שריפת קדשים טעונים כשרים בלילה ועי' יהושלמי יומא פ"ו ה"ו זר שברף ובירי קרבן שם ומיהפ ד"ה תכל ר"ז ובכר מוערבי ניין להרי"ו בק על כשרים בזר וחול לעיין גם על כשרים בלילה) ובמדרש רבה פי נשא ובמדבר בשבת והכן תרי' ערב שבת ה' תמר הקבה יוסף תהה שמרת תת השבת חייך שאני עושם לבן בנך שיהא מקריב קרבנו בשבת שכאחר בזוב השביעי כשיש לבני לפרים ובשלמי הבנזרים בהגהת מרדכי בשבת פ"ה כי ואחי ר"ש הכותב קשלמי קיימן אחר בפי' ובקן ובמצות בשבת והכן הא' ומצות בחכוכה והתיבה בן והכיון הם מותיות חכוכה ומקן לקמוחין שמשון בחכוכה (ועי' בטוס"ע סי' תר"ע) ויש לכוין רמז זה דסי' לג כגד חכוכה הכסלים (ועירובין ר"פ בחעלותך) וחל לג כ"ה בכליו ביום רחשון והי' מדליקין ומבערב בעוד יום ביום השמיני ולפ"ז אחרי לכטומאו השמנים כחי דטומאה הותרה בלבור מ"מ הי' אסור להדליק בו בשבת ובשמ"ק (דף כ"ב) שאלו אם אסור להדליק בו בשבת ובשמ"ק בשמן טמא מ"מ הייט דוקא בחול אבל בשבת ויו"ט אסור דלף דהדלקת מצוה הוי עבודה לבור ודו"ק זה דוקא בשמן טהור דעלאכה דהדלקה והבערה הותרה אבל בשמן טמא הרי כוסף על הבערה אסור ניעור קדשים טעונים בשבת אבל זה ומלאכה בפ"ע ואיכא טורך עבודה אבל יוכל לקיים גם בחול ועי' יהושלמי תרומות פ"ח הלכה ה' ומדליקין בשמן שריפה בחכוכה ועי' בשבת (דף כ"ג ע"ב) ולי שמן שריפה וכו' ובירושלמי רפ"ב שם ומ"ם בגסם"ק ע"י מה"פ שם בחכוכה וי"ל (ועי' כ"ג ומהד"ת תו"ח סי' ל"ו בי שריפת קדשים טעונים כשרים בלילה ועי' יהושלמי יומא פ"ו ה"ו זר שברף ובירי קרבן שם ומיהפ ד"ה תכל ר"ז ובכר מוערבי ניין להרי"ו בק על כשרים בזר וחול לעיין גם על כשרים בלילה) ובמדרש רבה פי נשא ובמדבר בשבת והכן תרי' ערב שבת ה' תמר הקבה יוסף תהה שמרת תת השבת חייך שאני עושם לבן בנך שיהא מקריב קרבנו בשבת שכאחר בזוב השביעי כשיש לבני לפרים ובשלמי הבנזרים בהגהת מרדכי בשבת פ"ה כי ואחי ר"ש הכותב קשלמי קיימן אחר בפי' ובקן ובמצות בשבת והכן הא' ומצות בחכוכה והתיבה בן והכיון הם מותיות חכוכה ומקן לקמוחין שמשון בחכוכה (ועי' בטוס"ע סי' תר"ע) ויש לכוין רמז זה דסי' לג כגד חכוכה הכסלים (ועירובין ר"פ בחעלותך) וחל לג כ"ה בכליו ביום רחשון והי' מדליקין ומבערב בעוד יום ביום השמיני ולפ"ז אחרי לכטומאו השמנים כחי דטומאה הותרה בלבור מ"מ הי'

נמצרה:

לעצמו בטהרה (ועי' בעלי התוס' עמ"ת פ' שמיני שהקשו בשעיר ר"ח דהא קרבן לצור קריב בטומאה ועתוס' שבחים דף ב"ז ד"ה לצפון ושטוע"ק שם) ת"ל דגם תכת דעכביתין ס"ל הכי ולכך לא תני ונמצרה דלא שם הת' טומא ומנגע ע"ה ומטמא המגע הלא טומאה הוחרה בצור ות"ל להחדורי תטהרה ומפ"ק בשלחן שם יש' טומא יטמא את הלחם ובכ"ג דחיכא סירים לחכילה לריך להחדורי תטהרה ולזה תוגרין להם הזהרו שלא הגעו בשולחן ותולם הכא דבריית ס"ל טומאה דחוי' ולריך לעולם להחדורי תטהרה ולכך גם בנמצרה מהירים שלא יגעו ולפמ"ש בכון דגם בנמצרה לף שם כיתת טומאה הוחרה יש' לחקר להחליק בשתן שכשתת דה בשבת ויו"ע מלד חיקור סריפת קדשים טמחים כיון דעל טומאת מגע ע"ה קורבן תמורה וקדשים משום דחית בית דרגא דחוריית כמ"ש בתוס' כחם שם וערי"ם לחלות פי"ג מ"ה (ובדרוש ג' לות ד') ובפרי חדש שם כי ומוקשו למה קבעו ח' יתים ותילו שחלקו שתן בשבת לחי חלקים ותיו מחזור דהא תורין ומערב עד בוקר תן לה מדתה וכבר הרגיש בזה הרח"ש בעלמו שם וכי בזה לעלוה ולא לעיכובא חלא שבריו ל"ע מחזיק בשני חלקים ומחזיק כדת מ"ש (דף ו"ח ע"ב) דמוקמי נרות דכתיב בין הערבים הכי נמי דכולי יומא כשר ומשכי שחי בתם דכתיב ומערב עד בוקר וכו' תן לה מדתה והרי שם לחד דריב"ז בפשה שבחנו שחרים דמכשיר קלי לענין דיעבד כמ"ש בתוס' פסחים (דף ק"ח ע"ח) ד"ה כיצד ומוכח נמה דתן לה מדתה לף לעיכובא ועי' מכחות (דף פ"ט) שבשחתי ועי' בכ"ש בשבת שם מ"ש דמנמרה חפילו שלא בן לילה שלא לעלוה כלל כדמוכח שלחי בשבת חלא בשבת חפילו בשלא בן לילה כ"ש דחרי בשבת חפילו

הטעם כפי׳ הסמי שכ רס״י דולה״ט לא בעי הערב שמש וכוונית דפסחים שם לא יתפרש בטומ״ט בולה״ט טולס הר״י מלוניל״ם והרימ״ק ס״ל דה״ט דולה״ט טובלין בשבת כפי׳ רלשון שכ רס״י דולה״ט דלימו רק מדרבנן לא חציב מתקן ולא״כ גם ולה״ט בעי הערב שמש ולכך נקופין בין זה ובין זה שהם ומטביל דודלי לא טבלו ב״ג כיון דלפסק לעבול בשבת ולהעריב שמש שכ מו״ם ולחי״כ לשבור עלמות חלא דלחבי יקשה הא דקכין דב״ג שהם ומטביל הא ודלי טבלו הבעלים ב״ג לגורך חגיגה בע״ש כיון דבעי הערב שמש (ו״ל דב״ג היינו שחל בשבת ועתוס׳ שם ד״ה והא והבהם רס״ל שם) ובקרב״ל שם הקשה לביטול התוס׳ הך דקכין שממלא ב״ד שוחט בה מיד הא יש לחוש שמא בטומ״ט בולה״ט (ע״ש וכל דבריו שם ל״ע וע״ש בשבת״ם סו׳ ס׳ חו״ג) ובמחב״ת בעלה ממנו לפי שעה מ״ש התוס׳ בזבחים (דף ל״ט ע״ל) ד״ה בעי׳ חלא דלא כיון דקוגיל דפסחים שם קלי לעכין ולד הטומלה ל״כ לפמ״ש בתוס׳ זבחים (דף מ״ז) דפסחים קדשים בעי כלי שרת על כרחך הוי הקכין כלי שרת (ובערש״י קושה דף ו׳ ע״ב ד״ה קדם בקומן ודף י״ד ע״ב ד״ה קכין ועי׳ יומלמי מגילה פ״ג ה״ב כ״ם מלינתי כו׳ וי״ל ובערמב״ן עה״ת שמות כי כ״ג ובחדושי רים חולין ובלב״ח פסחים בקוגיל דר״ט קגב״כ הבלה והבית לומר מן החדש דכלי שרת של קודם מקבל טומלה מה״ת לף מרלשון ומכי עי״ש ממילא ים לחלק בין שכין לקופין דקכין שוחט בה מיד דלף שם בטומ״ט ודלי בבלומו מלחמול כיון דבטומ״ת מה״ת ובעי הערב שמש משל״כ בקופין דלא הוי כ״ש (ועי׳ לק״ח שם מ״ש מבשת קב״ג דקופין הוא שכין של הקלנים ובערש״י בילה דף כ״ח בשבת ר״י לומר) ים לחוש דשמא בטומ״ט בולה״ט וא״כ מלי מקשה הש״ם מ״ש קופין וגם לפ״ז לחור לבעול כ״ש בשבת כיון דכ״ש בקב״ט מה״ת שוב הוי מתקן ומבשה מתוך יפה קושית העולם דשמכי כגון שבת בשבת והייט דמגיחין החגיגה מבע״ש כבינת הריטב״ק חלא דשחילוק הוא דקכין שממלא ב״ד שוחט בה מיד כיון דהוי כ״ש ומקב״ט מה״ת גם מולה״ט ובדלי הטבילו לוחו הבעלים מלחמול דבשבת לחור לבעול דהוי מתקן משל״כ בקופין שוכח ומטביל כיון דלא הוי כ״ש ל״א טומלה מולה״ט רק מדרבנן ושוב לא הוי מתקן ולזה לא בבלומו ודלי מלחמול כיון דמותר לבעול בשבת ולולם לחכי לבה בלי ב״ד להיות בשבת שוחט בה מיד ופרש״י בקופין דודלי הטבילוה מלחמול בע״ש והרי קופין דלא הוי כ״ש ובטומ״ט דלא״כ ל״א טומלה מה״ת ומותר להטבילו בשבת ולא טבלו לוחו הבעלים מלחמול ולולי לזה כי הר״ת בפסוני״ם שם ובפ״ג מלה״ט דלקי לחקכין ולא לקופין והרמב״ם לקיטתו פ״ד מטעש״ק ה״ז דלכתחילה אין שוחטין אלא בקכין מכלי שרת ובע״ל יו״ד ק״י ו׳ כי דבפסח לכ״ע בעינן כ״ש ולדברנו ים לעיין בזה טוב:

(י״ב) **ואמנם** בדרוש ג׳ לות ו׳ הבלתי מדברי הפ״י והלב״ח דגם בדבר שהוא לק לעשה מקום מיוחד בשבת חקון והא דולה״ט דמטביל הוא הטעם מקום בעכ״פ ה״י לחור הכלי להשתמש בייוי טומלתו לחולין ולא״כ בכלי שרת של הקדש דלא סייך זה שוב בלא״ה מיחשב מתקן גם אם בטומ״ת בולה״ט ועי׳ טורי חבן חגיגה (דף כ״ו) ד״ה עבר הרגל והבהות הגרב״ם שם וכתבתי בדרוש דגם לחולין יקשה דהא לחולין לא בעי טבילה ולתרומה לא חזי למידי אע״כ דגם לתרומה חזי בפחות מכבילה וכמ״ש הרשב״א בפסחים ד״ה טומלה לף מדרבנן חלא דלפמ״ש הפנוי בשיטת הר״י מקורביל דס״ל דגם בולה״ט בעי

הטעם שהם ל״א שוב לא הוי התיקון תיכף וממילא ל״ח מתקן ולפיטה זו י״ל דס״ל דגם אם חיטו לחור מדרבנן הוי ל״ר מה״ת והא דולה״ט דל״ח התקון הוא משום דלא הוי התיקון תיכף וקושית הש״ם (ר״ה דף ז׳) בע״מ מי מלי לאכול מדרבנן דמה״ת הוי כוב גמור דמוב הוי ודלי חלא דס״ל דל״ר מדרבנן הוי ל״ר מה״ת והכה ר״מ דס״ל דחייסינן למיעוט כי בתוס׳ חולין (דף י״ב) ד״ה פסח דל״ח חלא מדרבנן ולכך לא פריך מנסר חמור ובהגרב״ם שם כי דמזה קחירה למ״ש הטו״ז ביו״ד ס׳ ק״ז דבדבר המפורש בתורה להחיר אין כח ביד חז״ל לחקור ולחולם ממ״ש בתוס׳ דבפסח וקדשים אין יכול להחמיר כרלה לכלורה כמ״ש הטו״ז ועי׳ בהגהת מלה״ר שם חלא דממ״ש דל״פ מנסר חמור משמע שלא כדברי הטו״ז (ועי׳ במלה״ר חות רוצח לר״מ) וכמ״ש הרש״ם וכבר קדמו בזה בשעה״מ פ״ה מיסה״ת ה״ח (ובפמ״ש יו״ד ס׳ ק״ז ק״ך ב׳ שם הקשה כן לדעבו ועי׳ חמ״ש יו״ד ס׳ ע״ט וס׳ ק״ט מה דכ״ל יחד דברי הטו״ז בחור״ח ס׳ תקפ״ה יו״ד ק״ז וחו״מ ס׳ ג׳ ועי׳ יד מלחכי ס׳ רל״ה ובציח ליון ס׳ ל״ב) ובתוס׳ חולין (דף ״ח ע״ב) ד״ה ליחוש כ׳ דרבץ חיים למיעוט ובגיחת ורדיס להפרמ״ג כלל ק״ח כ׳ דרבץ ק״ל דמה״ת חיים״כן למיעוט (ועי׳ מהרש״ח בחדד״ב חולין דף י״ח בתוס׳ ד״ה ליחוש ובלב חרי׳ ד״ב ודף י״ז בתוס׳ ד״ה רבץ ועי׳ בפלחי בחפל״ח בקה״ם סעי׳ ס׳ ו׳ שם ובלשון התוס׳ בכורות ד״כ ד״ה ולי״ע) ובוב י״ל כמ״ש הטו״ז בדבר המפורש בתורה לא יכלו חכמים לחקור ובמכה בחוכות (דף ק״ה) דחר״ח עקינא עקרת מה שכתוב בתורה בחועדו כוי כי הלל״ח שהוא כמ״ש הטו״ז דלא יכלו חכמים לחקור מ״ש התורה בפירוש להחיר ועי׳ לל״ח בריכות דף ע׳ ד״ה ועד מתי ולדברנו ח״ש כיון דרבץ חיים למיעוט מה״ת ק״ל דפיר כמ״ש הטו״ז ולפ״ז כיון דרבץ ק״ל דחייסינן למיעוט מה״ת ע״ש ק״ל דוב לף הני ודלי ובקושיות הש״ם (ר״ה דף ז׳) בע״מ מי מלי לאכול מה״ת וא״ר מדרבנן הוי רחוי מה״ת ולכך ולה״ט מטבילין משום דלא הוי רק מדרבנן ולא מיבעב מחקן ובחוס׳ בזבחים (דף ק״ו ע״ל) ד״ה כוורת של קש רבץ מטמא הקשו והיכי מטמא ותירלו דקש כמי חשוב של עץ כמ״ש בנכרות פרי שלכל חדה״ר חשם היחה לי כמי לך טומלה דרבנן הוא ומבשה מהלות פ״ח מ״ג חלו מביחין ולא מוללין כוורת הקש כוורת הקנים (ועי׳ מנו״מ ה״ד מהלכה ועי׳ הגהות הגרי״ח והגרי״ב בשבת שם) וכי הרל״ש כיון דמקבלי טומלה לא חייבי ובחוס׳ ב״ב (דף כ׳ ע״ל) ד״ה ועו״כ כי דלעשו״י דחכמים עשלום כזבים לכל דבריהם כיון דמה״ת לא מקבלי טומלה מוללין מפני הטומלה ויקשה ח״כ לחש כוורת שקש רק טומלה דרבנן הוא לרבץ למה לינו חולן בפני הטומלה חלא ד״ל דזה שלו חלו לש ל״ר מדרבנן הוי ל״ר מה״ת ולתירון הסמי שכ התוס׳ ח״כ ל״ל דל״ר מדרבנן הוי ל״ר מה״ת לולם לחירון הרלשון שבחוס׳ ק״ל דהוי רחוי מה״ת ולחרי דרבץ ק״ל דהוי רחוי מה״ת שוב חולן בפני הטומלה (ובערש״י בילה דף ג׳ ובדבש״ל ב״ב כ׳ שם ו״ל) ולמר דס״ל לרבץ כמ״ש התוס׳ בחירון הרלשון שבחוס׳ דקש נמי חשיב של עץ בדפי שלכל חדה״ר שלו חלו לש ל״ר דלר״י בבלי חטה כי דלר״י בשם (דף ט״ו) חר״י משום רבץ מפני מה אמרה תורה הניחו שתי הלחם בעלרה פרט״י דהא חזלה כמ״ד (ומ״ש הגרש״ם דר״י בעלמו ס״ל כן ע״י חד״ח שם) עץ שלכל חדה״ר חטה היתה ושוב ״ל דטומלה כוורת הקש מה״ת ולכך חולן בפני הטומלה ולפ״ז הקש ונה״ת ולכך חולן בפני הטומלה דגם בולה״ט בעי

י"ל דר"מ ס"ל ג"כ דחייסינן לנויעוט ומ"מ ומ"ר מדרבנן הוי רחוי ומ"מ ולכך בכוורת הקם ע"כ טונף ומ"מ ולכך ח"מ נפכי הטומאה והוא כמ"ש דשם ת"ר מדרבנן רחוי ומ"מ ת"כ קוסים שם"ם (ר"ה ז') בע"מ מי מלי תכיל מ"מ דרוב הוי רק קפק והי"ם ס"ט בדר"ר לא הוי טהור ודלי ולכך ס"ל בפ"ה דטהרות לבגדרת ל"מ ס"ט בדר"ר וכמ"ש ר"י זילו עיבילו ולזה ס"ל לרע"ק טומאה דחויה בעלמא כמ"ש בשהל דוד קוף חגיגה שהשתי וכה בתרתי בדרוב ג' דמ"ד דרוב הוי קפק ות"ר מדרבנן רחוי מ"מ ת"כ קסם קוסים שם"ם (ב"ק ע"ח) אלא למ"ד דרבנן תמוי פטרו רבנן ול"ל דלא דרבו ת"ו ואחת לדבוק השלום וקרא ונטמו ומכרו דרים עם עניהם שח"ח וס"ל דריסת דקרא מפרש לקיפא ות"כ י"ל דגם רע"ק ס"ל כרבא (פסחים ע"ט) דדרים כל היכי דלא קרינן והבאר כוי וכמ"ש בעמ"ח דרבא ס"ל דריסת דקרא מפרש לקיפא אלא דלפ"ז אם ס"ל לרע"ק דת"ר ומדרבנן רחוי מ"מ שוב מטמאין ולה"ט ביו"ט מטום דמוה שהוא מדרבנן ל"מ מחקן ואל"ל דל"ה התיקון תיקף ובאמר מפרש לקיפא ושוב ס"ל כמ"ש רבא (פסחים ע"ט) והבאר אשר יגע כוי כל היכי דלא קרינן כוי ועכ"ל טומאה דחוי כמ"ש השתא"ח ס' ל"ח שהשתי ומוכיח לה דגם ס"ט בדר"ר בקוגיא דקופין הא הוי ס"ט בדר"ר כיון דגם קפק קפיקא לא הוי טהור ודלי כיון דס"ט בדר"ר הוי כמו קפק קפיקא וס"ם כרוב ורוב ג"כ לא הוי ודלי (וצ"ע בב"ל ת"ח ס' ס') ולפ"ז ס"ל טומאה דחוי בעלמא ובהך דהשמוכחים י"ל דמ"מ לא היו יכולים להדליק בשמן טמא בשבת אלא תיקור בשעה קדשים טומאים ואולם לגמ"ד דפמ"ג ומשקין פחות מרביעית ח"מ טומאה לא בטומאת הגוף כי אלי לוג בחבלן לפמ"ז חלקים חלא דבלח"ה יקשה לרב דס"ל (פסחים ט"ז) דכל טומאת משקין מדרבנן ות"כ ס"ט בדר"ר טהור ומלאתי בהבאות תו"ח להגהות מנערמן מס שהרגים בזה ולדבריו י"ל עפמ"ש בדרוש ג' תות י"ח דרב לפיטמו דהולכין בממון אחר הרוב וס"ל דרוב הוי ודלי ואין בדיון דלין הולכין בממון אחר"ר דרוב הוי קפק וטומאת משקין מה"ת ושוב ס"ל דת"ר מדרבנן רחוי מה"ת והא דמטמאין ולה"ט בשבת הוא ומשום דהוי רק מדרבנן ומקרי רחוי מה"ת ולא"ל דהוא משום דלא הוי התיקון תיקף כיון דבעי הערב שמש ד"ל דלא בעי הע"ש וקופין בין בזה ובזה שוה ומעמיד דשמא בשעת בולא"ט דיוכל לעשות גם בשבת ותת"ל הקונית גם לפיטת הרי"ף ומחוליכים והר"י מקורביל"ל על כהן לפסח דכתיב לכלי והכל כפיטת הרי"ף ומחוליכים והר"י מקורביל"ל דבחל י"ד בשבת מציתין החגיגה בע"ש ודוק היטב:

יד) **והדרינן** לכללא דלפיטת הריטק ס"ל גם לבן תימת החגיגה נאכל לפני יניס ולילה רק מדרבנן מהבערה עם הפסח וקרא לא ילין זבח חג הפסח דחיירי בחל י"ד בשבת תמי ספיר דאז בח החגיגה בע"ש וכלין שמ לכילת הפסח וחגיגה יחד וממילא גם לרבנן ל"ל דזבח חג זה חגיגה ואיתקום לפסח דנאכל לפי ושוב י"ל דחגיגת י"ד דחוריימח ומה דלא דמי בשבת ומשום דיוכל להציתו מע"ש ושוב י"ל דר"י ורע"ק בפלוגתתם בצידך על הפסח פליגי בעיקר וטפל דרע"ק ס"ל דחגיגת י"ד דחוריימח והוי ג"כ עיקר ולפ"ש דילן ס"ל לרע"ק דחגיגת י"ד דרבנן ולכך מוקי פלוגתת ר"י ורע"ק בצידך על הפסח בזריקה ופיכה ואולם ממה דקסם לן תכף בשבתה הלילה הזה כלו לפי דחמיא בצידך על הפסח פליגי חגיגת י"ד דחוריימח ואם בשבתה בצידך על הפסח פליגי זבח הוי קסם ותת"כ מתלוקת (ואולי י"ל דמה דנקטי הלילה הזה כולו לפי הוא דרך חגב וערין בדרים דף ע' ע"ש תינח"ש ובכ"מ פי"ד מהעה"ק ה"ג ותכ"מ) ואתמה בתמי דלפיטת הר"י מקורביל יקשה כיון דקרא לא ילין מייירי בחל י"ד בשבת ומ"ל לבן תימת החגיגה בע"ש ושוב כלין זמן החגיגה ופסח ובתרתי דגם לפ"ש דילן ס"ל לר"ש ור"ח כפיטת הירוסלמי ומ"ל גם לב"ח דחגיגה נאכל לפני יניס ולילה רק מדרבנן מהבערה עם הפסח וקרא לא ילין בחל י"ד בשבת ושוב גם לרבנן מיתקם חגיגה דחל י"ד בשבת מציתין החגיגה בע"ש ובכלל כמ"ש בקרבן לפסח דכתיב הרי מחוליכים והר"י מקורביל"ל דב

כשתבא דעתי העקידת השולחן הוא בעניני תכילה מ"מ אין זה מספיק על לכתת ר"ח השחלות אצר יהיו על י"מ וע"ו ועי"ש סי' תע"ג ס"ק כ"ו ומתה"מ שם והדרכה נהך דר"כ שאמר לדרי עבדים עבדת דומיא לי' ונדיה לחירות כי היה נרחה יותר ענין י"מ ונאמת בתוס' שם ד"ה כדי שיכיר כי ההוא דאמרי לא פי' הגמרא אלא תחילת שחלתו והרמב"ם שם כי דמ"ל לומר מה בשתבא אלא להשיב על דבריו של נבו לפי שבשתעבדהו כו' ותיובתא אלו של נבו מוקף מקשיב ולכאורה י"ל דשחלת מה בשתבא לא מעקרי השחלות הוא רק דנוקף על השחלות העקרים שבכל הלילות כו' לריך לעשות תיובא שיהי כמו עקידת השולחן או חופפין אלא כדי שלא יסנו ואשר ע"ז יתעוררו החרבעה שחלות העקרים ואלה נקראים שחלת הנז ושחלת השיני נקרא שחלת מה בשתבא ולכך נעיל דקט"ו דשחל חציי על עקידת השולחן תמר רבה פעורתן מלומר מה בשתבא אחרי דכבר שחל על השיני ופרמב"ם דכיון שחלתו לנו מה בשתבא מ"מ ל לומר מה בשתבא אלא להשיב על דבריו של נבו הי"ו על החרבעה שחלות שבכל הלילות כו' שנקראים שחלת הנז ודלא קט"ז שם דר"כ דאמר לדרי עבדי' כו' דכתעורר ג"כ ע"ז לשחול שחלות העקרים ואמר ר"כ פעורתן מלומר מה"כ פתח ואמר עבדים היינו פרמב"ם שפיר לאחר שחילת הנז ילא דבתעוררת ע"י שאמר דרי עבדת לא בפעמו רק משחילת השיני מה"כ (לנוח ע"ז לשחלות העקרים) אבל לא משחילת הנז המה החרבעה שחלות (הנקראים שחלות הנז) החחיל לומר עבדים היינו אלא שמדברי הראשונים ז"ל לא נראה כן וגם ממכתיבין שם נחנו לו כוס שני בכבר ה' עקידת השולחן אבל מלומר מה בשתבא נראה דכל השחלות על שיני ליל פסח ומכל הלילות ככלל בלשון מה בשתבא ר"ש ואומנם נראה ברור שיטת רמב"ם ואומ' שם דבעקידת השולחן וכדומה בזאב שיטי לא יפטר מומה בשתבא היינו מהחרבעה שחלות ובכלל דבהך דאצי וגם בדר"כ בדרי עבדים היו גם יתר השחלות העקרים ולרמב"ם היו ע"י נן ואל פתח ואמר עבדים היינו ובנין מספט אות ז' ליין ע"ז סי' תע"ג סעי' ז' בהגה"ה והוא ומ"ש הרמ"א וכשהנן או השחה שולחן א"ל (לחזור ו) לומר מה"כ אלא מתחיל מיד עבדים היינו וכ"ה בד"מ שם אות י"ח ומקורו מדברי הש"ך אלו וכמ"ש הפרי חדש שם אות ז' וכ"ה בשהגיה מהגה ש"ך ובשהסת שם אות ל"ח ופ"ת אות ח"ק וברור:

והנה ענין הטעם בשיטות כדי שלא ישנו אומרו בש"ס (דף ק"ח ע"ב שם) הכל חייבין בחרבעה כוסות הללו אחד מבשים ואחד בשים ואחד חיוקת חר"י וכי מה תועלת יש לחיוקות ביין ופרמב"ם הלא פטורין מן השולות אלא נחלקין להם קלישא ונחנים בע"פ כדי שלא ישנו וכו' ולכאורה דברי הרמב"ם תמוהים דבתי דפטורים מעלות מ"מ חייב על החד לחכם מעלת (ועי' תו"ח סי' שמ"ג וסי' תע"ג סעי' ט"ו וחי' ח"ק כ"ו ופרמ"ג בחבל ס"ק ט"ז י"ז) וגם ליכתב דמ"ש וכי מה תועלת לחיוקות ביין ל"א ומה שחייבים אלא שלא נחלקין להם קלישא ונחנים כי ומה שחייבים להך דחייב חרבעה כוסות ואולם ל"ל עפמ"ש בש"ס (דף ק"ט ס"ב) ולא יפחתו לו מחרבעה כוסות חיכי מתקני רבנן עידי דאתי בה לידי סכנה שהן זוגות ואתר רבא כוס של ברכה מלערב לעופה ולא לגעה ומעתה החינה בגדולים דמחויבים בברכת המזון ולדעת כמה ברהמ"ז עשוה כוס (עי' תו"ח סי' קפ"ג ומג"א שם) אבל בקטנים דת"ח בשהמ"ז מה"ת ולחי ל"ש בהם ענין כוס אלא משום סכנה זוגות ומשו' יקשה ת"ל בחרבעה כוסות משום סכנה זוגות וכה דמקשי ר"י וכי מה תועלת יש לחיוקות דבתי דגדולים יש תועלת בכוס בהמ"ז דת"ח לעשה אבל בקטנים אוק אוק יש בהם משום סכנה זוגות ול"ש תיובתו

דרבא כוס של בהמ"ז חינו מלטרף לרעה כיון דאין בהם סום חיוב כוס בבהמ"ז ואולם אמרו אמר (דף ק"י ע"ב) ולא אמרן דאיכא סכנה בזוגות אלא לכתת אבל בניתו לא אמרן דאי"ז ולישן כלכתת לדרך דעני והו דמנסבי אסש"ם מעלה אחלים להם קלישא ונחנים אלא יסנו ושוב א"כ מעלה אין זה משום סכנה דזוגות כיון דבניים הוא ואינם שיכים ושוב א"כ יש בהם חיוב לרעה כוסות ומעשה חיוק ובר"ן פי' ע"פ שם כי מה תועלת לחיוקות ביין כלומר דבבי הא ל"ש לחכנס בעלמה דכיון שאין בהין ומעתין בו אין להם דרך חיוב ואולם גם לדברי י"ל עפמ"ש בקידושין (דף מ"ט) עשרה קנין סיכה ירדו לעולם חשעה נטלו עבדים ולזה אמרו אחלקין להם קלישא ונחנים כדי שלא יסנו הם להרחות זכר לחירות על י"מ אשר יצאו ומעבדות לחירות אלא דלפ"ז ל"ש הך אלא אחלקין להך דחרבעה כוסות ומ"ש לענין בשים הוא משעם שלפ הן היו בחותו הכם עפרמב"ם ותוס' שם וברמ"י שבת (דף כ"ג ע"ב) ובפלתי סי' ת' ס"ק ג' ד"ה עבדים כי דתוק הקשו לנמ"ל קלת דבשים תירצו דר' כוסות תיפוק-לי' דהיו בחותו הכם ובמחכת"ם שיטפא דלישנא הוא דחדרבה בש"ם לא יצאי עקרת רק תמרו להדיא השעם שלפ הן היו בחותו הכם ואולי כוכח הפלתי לדברי התוס' ומגילה (דף ד' ע"ב) ד"ה שלפ ס"ב נגי אלא יש מקשה לנמ"ל הקושא דכל שישנו בכל החכל חנן יסנו בקום חכול מלא חפ"ל השעם עבדים ועי' ב"י תו"ח ס"ו סי' תרפ"ח ופרמ"ב שם וברמ"ם יוסף ומגילה שם:

ואמנם נהך דזוגות דפרמב"ם ותוס' שם ד"ה רבא דהשעם דמייתינן לכשפים (ועש"ם דף ק"י שם) ל"ב ממ"ם חז"ל בילקוט (ויכלה רמז קכ"ב) ליח חרשין מלכין בלילה ועי' ילקוט שמואל פ' כ"ח (רמז קכ"ט) ויש על החשה לילה וכי לילה הי' אלא מותה שעה הי לפס שפילה בלילה וכ"ה ברש"י שמקרא שם והוא הענין כיון דבעלת אות מכשפת הי' וחרשין לה מלכין בלילה ועכ"ל יום ה' ות"ב כיון דחרבעה כוסות המה בלילה שוב ליכא לניחש לכשפים ועי' מורה כצוכים פל"ז ומליגי ובדומין פי' טופטים י"ח ט' ובתשו' הרמב"ח הניחסות להרמב"ן סי' רפ"ב ע"ש:

ובש"ם שם דחריב"ל בשים חיינות בחרבעה כוסות פרש"י שלשה נגד ג' כוסות שבמזמו בפסוק זה וכוס פרעה בידי ואומר ואביעי בברהמ"ז ובהגהת מרחה כאן ופ"ע העידו מה דשינה רש"י ז"ל טעמו מש"ם בשכה דהוה נגד ד' לכוסות של גאולה וקדמה החר"ח בזה ובשולחן ומביא מהר"ב מ"ח סי' קכ"ו כי שזה קושית המרדכי והכה המרדכי לא מקשה רק דלטעמו זה אבי בחרבעה לחנים אלא דבנבדי יש שם הרבים בשחירת פרש"י וכי דאי משום ד' לכוסות גאולה הו"ל דיקא ד' לחנים ואי משום דרשם של ג' כוסות לא נרמז זה על גאולה שבחול ומעלים ובחתם גם זה רמזו על הגאולה כמ"ש בפני משה בירושלמי שם הלכה א' דבחותו חכוס של אר המשקים בחצער יוסף הלדיק על הגאולה ועי' שוטה (דף ע') וחד"ח שם ומעתה להך טעמא דרי כוסות הוא של נגד ד' לכוסות של גאולה שפיר ומקשה שם"ם וכי מה תועלת יש לחיוקות ביין להרי יש בזה משום זוגות ול"ש בהם לומר דכוס בהמ"ז חיא לרעה כמש"ל ואי"כ אבי גם בדי לחנים נגד ד' לכוסות של גאולה חלא דהרמב"ם גרם רק וכי מה תועלת יש לחיוקות ולא גרם ביין (ועי' פר"ח סי' תע"ג שם אות ט"ו) ועכמב"ם שם ד"ה שלפ (ולח ל"ש שם) ד"ה ולא ובע"ב (דף י"ח) כרמב"ם ד"ה רבינתי ועי' בתוכ"ח ס"ע כ"ח ושם אות ו

דכסיס ח"ח בחמירת הגדה וחולס בחי"ח כלל ק"ל חות י"ב כי דחייבים ובהבחת מרח"כ פסחים (דף קכ"ז) כי דכל סיסמו בבל תאכל חמץ יכמו בזכור את היום הזה ולכך חייבים ע"י"ם וטעה בזה י"ל מדברי הר"ן שבת פנ"ז שהביא מ"ם ר"ח דכסיס חייבות גם בעודות שלפ הן היו בכם המן ואין לנרך שבבל מעשה שבת היו ואפשר טוען בדילפינן ומכור ושמור את סיסמו בשמירה יכמו בזכירה ובכלל זה הוי כל חיובי דשבת ו"ל ודו"ק:

ג) **באות** וא"ו הבאתי מש"ס פסחים (דף ע"ט) והכא בתוס' שם ד"ה לו שהיו כהכיס טומאת יעשו בטומאה הקשו דהא יכולין ליהנר שלא יגעו בשבר והגרע"א בגחש"ם תמה דהא מצוס טומאת גברא שהוא בכרת קתיכן עלה וא"כ לא תלי כלל ביכולים ליהנר בבגיעת בשר ובאוחה במהרש"א שם ביאר דברי התוס' דשחיטה כשירה בזר טהור ויכול לכהן טומאת לקבל שהם בומנרן ולא יגע בשבר כלל אלא דבגחש"ם תמה דלפ זה אי 'שמוט ונ"מ הזריקה מיתעביד בטומאת הגוף דבכרת וכבר דבר בזה הלל"ח שם ובש"ם ג"ק (דף ק"י ע"ח) אמר רב שמם אם היו כהן טומאת בקרבן לבור כותבה לכל מי שילה ועבודתה ושורה לאכלי ממאר היכי דמי אי דליכא טהורים עבודתה ושורה לאכלי ממאר הא טמאים היכו ולא מלו אכלי אמר רבא חימא לעבלי מומין טהורין (ועתוס' שם ד"ה לבע"ח חימא ושורה אחלי הוי לבע"ח ובהגרש"ם תמה שבעלם מהם מבכה ר"פ עבו"ז ואפאחיטי' דברי הפני יהושע בחוסס ושי' בהגרש"ם דע"ב לריך שיהיו הבהכי הטומאי' שלא יגעו בשבר עתוס' פסחים ע"ט (ולא הבית מדברי מהרש"ח שם) אולם חזיק מהכח דאע"ג שבחק בטומאת ונ"מ בהכל לטהורים אם לא בטומאת השבר והדום הוא ושי' יומא דף ז' תוס' ד"ה דם עכ"ל ושי' בים התלמוד שם שחמה לחיק עבודתה ושורה לבע"ח טהורין הא לא אלי אכלי לשבר דקרבן לבור הבא בטומאה חיכו בהכל וכי בלים בגר ובר בגר דיפרקיבים ושי' ופפ"י שם ובצ"ל לוח"א פי' י"ג לות ח' כתב דלק"מ דהרי שחיטה בזר כשירה ולא בטומאת השבר ע"י"ם ומדיון לא תלוק בזה ע"ש ומ"ש לעבין חפר פרה ומ"ש בירושלמי שם) וכי דגלגלתו של תרוסה חיכו עשם גלגולת אלא גלגל הטומאה שממשבה ומתגלגלה מקבורת של תרוסה עד שחת המחבה וק"ל להירושלמי דקברי עכו"ם מטמאים בחוכל ומאחכ"ת כעלם ממנו דברי המל"מ פ"ח מ"י בית הבחירה פי"ג וכבר מערבי בשומה שם ליין לירושלמי מדרים פ"ד ה"ג בחרכון ובגלגולת הא טעות דשם קלי לעבין מעשים ותרכוסים המוטל על קרקע לו על גלגולתו של תדם לשלם ול"ל כדרים פ"ו ה"ח ועי' בש"ק ומ"ש ומ"ם בי"ע דבירושלמי שבאדרין שם גרסינן ר' יוסי חומר מעבדין ושוב ל"ק מהא דק"ל לר' יהודה הוחרה בלבור הבא בירושלמי כדרים שם הגירסא ר' יהודה ועי' מהרש"ח שבאדרין שם שכ' ד"ל דר"ש כמי ס"ל טומאה הוחרה ובהגהות קר"ח חמה מיומא (דף ז') ובאחת פשוט דשם ובפסחים (דף ע"ז) קלי לישנא דמסקנא דהכא דר"ש ס"ל דמעבדין לכחחילה והמהרש"ח שכ' ד"ל הוא לקושייתו למאי דבעי למימר דר"ש כמי חין מעבדין לכחחילה קשה ובעלה"ר לא הבית מזה (ועי' ט"ב תכילת חו"ח פי' פ"ו שם) ועי' בב"מ פ"ד מעמק"ד ה' י"ח מ"ש דרביו כ' דבעיבה מפני הטומאה כדברי ר' יהודה דהלכה כוותי' לגבי ר"ש (ועי' טו"ז יו"ד סי' קי"ט ס"ק ז' מ"ש הבי' דר"י ור"ש הלכה כר"ש ומשם דרבה ס"ל כוותיה וכ"כ הב"י בעלמו בכ"מ פי"ב ממעשר הנ"ז ועתו"ש בכורות פ"ד מ"ט והבחת הגיעב"ן בכורות דף ל"ד שם ולפמ"ש בחלה"ר דרבה ס"ל בוחאה דחויה הול"ל להר"מ לפקוק כר"ש ו"ל) ולפע"י דמשמע דלי הוי מעוברת בדיעבד כו' לא הי' לריך לבקש רחמים הייבו לר"ש אבל לר"י (בכרחה ס"ל הייבו לר"י אבל לר"ש ועי' בעה"מ פ"ד מבילה מקדש שם הנ"ז) ולע"ג דבדיעבד מעוברת מ"מ הולרך לבקש רחמים ובזה מהורן קושית המהרש"ח בשבחדרין שם לר"ב דבדיעבד מעובר מ"ב לר"ש מפני מה בילש חזקיה רחמים ולפמ"ש הב"מ ס"ל לר"ש דלפ שם דבדיעבד מעובר הול"ל לבקש רחמים ועי' בעה"מ שם ועתוס' ד"ה שעיבר מ"ש לעבין חפר פרה ומ"ש המפרש נר"מ פ"ד מקדש"ח ה"ו ודו"ק:

ד) **באות** ח' הבאתי מש"ס שבת דכ"ח ותגב תעיר בש"ס שם תני רמ"ח פחילות ושמנים כו' ון מדליקין בהן במקדש והגרע"א בגחש"ם תמה הא ון מדליקין במקדש רק בשמן זית ובדו"ח כ' לתגב גדול דשבת נקט' וכ"כ בהגרש"ם לשבגירת לישנא הוא ובפ"ע כי ג"כ לי"ב ושמנים (ועי' יומא תלוה רמז שע"ח) ובהבחת מלפ"ח כי לל"מ דמלבד העכורה היו מדליקין במה נהות במקדש ובהגחש"ם שם מביא מהא דפרין מבלי בגדים כו' ובמ"כ תשמיט לכולהו דברי הרמב"ם פ"ג מחנידין ומוספין הט"ו דבדיוק כי כל הפסילות ולא נקט ושמנים ובכ"מ שם העיר בזה דכן מוכח מהש"ס דמכני שמחת בה"ש שלמי וכבר דבר בזה הרב המחירי שם וכי ושמנים מיהא לא הולרכה ללמדה לעבין מעורה דשמן זית אך כתב ועי' פני יהושע דף כ"ח שם שכ' ג"כ דלכאורה שמנים כדי נקבה (ולא הבית ג"כ מהר"מ והכ"מ והמאירי) אלא דכ"מ לעבין שמן קריפה ועי' מ"ב תכילת חו"ח סי' ל"ד שהבחתי ועי' תשו' שער אפרים סי' ל"ח (ומוצ בחש"ט חו"ח סי' תרע"ג ועי' שע"ת שם ופמ"ש יו"ד סי' פ"ז ס"ק ג' ועי' שפ"ד שם סי' ל"ט ס"ק י"ח ו"ל דספרמ"ג לא נחית שם רק לעבין בב"ח ועי' פרמ"ג חו"ח סי' רס"ד וסי' תרע"ג שם ו"ל) ועי' מל"מ פ"ג מתרומות ה"י"ד ובראש יוסף להפרמ"ג בשבת שם ועי' תשו' עט"ח חו"ח סי' ח' ומה"פ בירושלמי סוף תרומות ד"ה מהו ועתוס' סוכה (דף כ"ח ע"א) ד"ה מבלי דבר"י הבית התו"ט מה שהניח בתימה שלא הקשו גם ממלכפת ובמחב"ת לא זכרו מדברי הכ"מ פ"ח מהלי המקדש ה"ו ומ"ש בהגרש"ם

סוכה סמ ע"ד התו"ח לענין תפנע ע"י בעת"י ובמהרי"ט בחדושיו לסנהד סמ ועי' בעלי התוס' עה"ת פי' חלוה ומערב עד בוקר כו' וכן משמע בתוכחות (ל"ל ביומא דף כ"ג וערכ"י ותוס' ותכחות דף פ"ע ע"ש ד"ה ובעיבו) דמקיק בן ביבי היה מתוכה על הפקיע והוא לעשות פתילות ול"ע דלהדיה ומקיק ביומא סמ מאי פקיע מגדל חלה בירושלמי בסקליס פ"ה ה"ח תיתב כן דבן ביבי על הפקיע סהי מזיק פתילות ובהגהת יפ"ע סמ הרגיש בסתירת דברי הירושלמי לבבלי זה ותיתמיהה דברי הרמב"ם והרתב"ד פ"ו מ"ה בלחים ה"ח ומכף משמה ועתו"ם יביים יומא (דף ע"ו ע"ח) ד"ה תן ועי' פהמ"ם להרי"ן ובתוספות ותו"ט בסקליס פ"ה סמ:

ה) **באות** יו"ד הבחתי ומפרק הולילו לו (דף מ"ה) ותגד תעיר בפ"ק סמ בכל יום הוי סתיס מערכות והיום שלם תחת ומערכה גדולה ותחת מערכה שני של קטורת ותחת שומרין בו ביום ר' יוסי תומר בכל יום ג' והיום תרבע ופרפ"י שומרין לבו ביום ליטול ממנו נחלים לקטורת של לפני ולפנים וכן הוא בתוספתא פ"ג סמ ותחת שומרין לקטורת שלפני ולפנים ובתוס"ס פ"ג ומ"ש עבודת יוה"כ כי טעם תדם שומרין ומערכה כדי להדר המזבח ולעטרו וכ"כ בפיהם המפקח סמ חס כנד הפ"ם דהטעם משום קטורת שהוצא לפני ולפנים ובשאלתי בזה בירידי פ"ג הרב הגביר החריף החכ"ם מו"ה דוד ווילנע כ"י ומבחדי והשבתי לו דלק"מ דזה פשוט דהי' מקטיר קטורת לפני ולפנים חלה דלזה לא הי' לריך ומערכה ביחוד דהי' יכול ליטול ממערכה שניה של קטורת והטעם שהי' ביוה"כ תוספת מערכה לא מכר בגמרא ולכך כי הרי"ן שזה הי' כדי להדר המזבח בעיני העסבכל הכך דמקט בשעה סמ דבכל יום הי' חותה בשל כפף והיום בשל זהב משום כבודו והיום עולין בחמלא וויהדין בחמלא לפני כה"ג כדי להדהו וחולם כ"ז למוד ערוך הוא בירושלמי פ"ד הלכה ו' ומיכן למערכת יוה"כ (ופי' בפ"מ לקטרת לפני ולפנים בתהת מערכה בפ"ע ולא יעול הנחלים ומערכה שניה כמו בכל יום ויום) ר"י בשם ר' פדת נחלי מם ת"ל שם שהוא בעילה ע"ג נחלים ובק"ע סיהיו הנחלים מרובין ומשלהבת ולחי בשאר ומערכות ה' שם הרבה ובשירי קרבן סם תמה למוח לא קפיד קרא חלה שלא יהי' בשחתה השלהבת יותר ונחלים חצל על המזבח לא קפיד קרא ומיכן למערכה יהיה ביוה"כ עי"ש ובחתם ביוה"כ הי' ומלילך הקטורת על הנחלים תשר בשחתה חצל בהיכל היו הנחלים על המזבח ועליהם ה' ומלילך הקטורת ועי' במ"ח מ"ע ק"ג ובחנוכ כרחין דברי הפ"מ שם שהיה בעילה ע"ג נחלים כלומר כשיקיר הנחלים בעילה זו שתם ובי"ע ש"ב שמערכה בפ"ע היו ובהיה חלה בעילה ליטול ומשה נחלים להקטיר קטורת לפני ולפנים דלי מערכה שניה של כל יום ויום הלא היו היה בעילה ולריך ליטול עוד ממנה להקטיר קטורת של בעה"ב ושם בירושלמי נחלי תם מן הלוחשות (ועי' בחיב"ע פ' אחרי סם ט"ז י"ב) ומיכן שתהא החם בעילה ע"ג נחלים ת"ל נחלי תם ובפ"ע ש"ב כלומר ע"ב תרתי ס"מ ועי' בתו"ס פ' אחרי נחלי יכול עזומות ת"ל תם כו' ומיכן שתהא החם בעילה ע"ג נחלים ת"ל נחלי תם ובתוה"מ סם לא מכר מדברי הירושלמי ומשה ומזוחר דבירושלמי יליפי מקרא' מעם להוקפת מערכה ביוה"כ ושלא ה' גם הקטרת של לפני ולפנים ומערכה שניה ותחרי דבפ"ק לא הניחו לפרסם ומיבירושלמי יליף לזה מן ל"א על לפרסתא זאת ובירושלמי ה' קילורין לעניניס להרי"ן ז"ל ועי' בפהמ"ם להרי"ן תניד פ"ה מ"ח וכבר חמרנו בהלכות

ירושלמי סחבדנו ועי' בהקדמת העתיק פהמ"ם להרי"ן סדר כניס ובתב"ד פ"ו מ"ה כלחים ה"ח מ"ם על הר"מ כי עלחכה גדולה עשה בשיקיפתו דברי הגמרא והירושלמי ובפ"ד (ד' לנוב) מ"ח דף פ' ובפ"ג ובפ"ו מהר"י הכהן מ"ב בפעה העניכים סי' למ"ד לא רחה כל זה ועי' בהקדמת הגחוניס בכר מערכי בזרעים סם ותכת"ל בזה:

ו) **באות** עי' הבחתי מפ"ם כדה (דף ל"ד) ובפ"ה בפקה להו ומחת תורת הזב בין גדול ובין קטן ובתוס' סם ד"ה וב"ה כי הו"ו למיתר מחיס חיס חלה דבעי לאוקמי ב"ה לפילו כתי"ד דבתה תורה כלשון בני חדם ותולם בתבוגה יב"ע ויקרא ע"ו כי בבר עלי תו בבר קיב ופי' יותן סם דכ"ל ומכפל חיס חיס דלח כהלכתח ובחתת כן הוח בפ"ק (דף ל"ב ע"ב סם) ת"ב מה ת"ל חיס חיס דבתה תורה כלשון בני חדם וכ"ה בפ"ק (דף מ"ד ע"ח) סם ובחות"ה פי מלוקת סם בתב"ד ליך לבעת למה בפל לומר חיס חיס וכי ע"ד הדבוק ולפלח דבמת"כ קדשו לח תזכיר בזה לומד עיוך בפ"ק סם ועי' בפכיס יפות סם (ומ"ש סהוח דלין וניעוע תחר ניעוע חלה לרבות עי' תו"י רפ"ב דזבים וכ"ה בחזקוני סם) ועי' בתלח עחיילל בגדה סם ו"ל:

ז) **באות** יו"ד סם הבחתי מדברי בעה"ו בהך דבחו בפ פרילים וחלוה שכי דהייבו פרילי יפרחל ומתורת מעילה המזבח לח הוי כ"ב ומשמ"ב בכלי שרת דחמ לח ילחו לחולין והרחנ"ן הסיב עלה וכבר כודע קושית הגרי"ם ס"ו ז"ל ומבדיים (דף ס"ב) ומה בלמלר בשמתעם בכלי קדם שנעשו חול שכחמר ובחו בה פרילים וחלוה כיון שפרלוס נעשו חול וכן העיר הגרע"ח בגהס"ם ובהגהות מלפ"ח סם ובהגהת הגיעב"ן בבדיים סם תמה הח לין ומועיל לחר ומועיל חלה בבהמה וכ"ש ובבית לחק מ"ח פי' יו"ד חול ד' כ' ד"ל דבשם בדיים קלי למ"ד דע"י מעשה חדם לוקר דשח"ם והרי"ה קלי למ"ד ח"ח לוקר דשח"ם חף ע"י מעשה ולח ה' ליך לכתוב כן בדרך חפשר דהכי הרי"ה בע"ז שם כ' להדיה ולח תני הלי שניה דרי כמיומרת דחמורלי דאמרי עשה בה ומעשה חקרה מכלן מכלים דחשו ומ"ז קובב והולך בבריו והכי בבדיים שם הוח ומיומרת דרי יוחנן ושם (ע"ז דף כ"ד ע"ב) ק"ל לרי יוחנן דעשה בה ומעשה חקרה ומי' בחם"פ בירושלמי ע"ז פ"ג הלכה ה' ד"ה הנעבד ומלה"ר ערך חדם לוקר דשח"ם ובהגה"ה שם ובשפרי קרבי רחם דף יו"ד ומחכם י"ל עוד דהכח הרי"ה שם כ' לעיל ומבי"ג דע"כ ומיבחל קבי חבל ומבוחה לח דכתיב לרי' החרן ומלוחם ובחת"ם יו"ד ס' ל"ב כ' דכ"ל וכולם עפ"י ד' כשנו חרן יבחל ומולחת שעה היתה ולסם נקנה בכנוס ולכך בשלמלר שסחתם בכלי חול בזה גם ע"י פרילי עכ"ם ילח למולין ולח ומשה ומעילה ומי חת"ם שם מה שביים ומי הרי"ה ומוב"ן בתב ע"ז בעין ומעילת גוים ומחובר ומ"ש החת"ם שם ובבי רפ"ד ע"ד הר"י מבקבדבי שבב"י יו"ד ס' רע"א שנעלם ממנו לפי שעה מ"ש דבחו בה פרילים וחילולה וקדמו הרבד"ז בחסובה ל"ל דהקשה לוך מבקבדבי ומיל רלי' מהפ"ד ליומ מקיים לי' דיקשה לוך כתלו לח הוחבה חע"כ דלכולך תקון שרי ועי' בחסובת בית שלמה יו"ד ח"ב ס' קל"ב ופ' ק"כ חלה דבעיכן לי מוחבה חוי כ"ם ל"ל מוחבים (דף פ"ז) ועי' בדרוש ג' חות י"ח ותכת"ל:

ח) **באות** י"ג הבחתי מדברי הטו"ז לו"ח כי תקפ"ח ויו"ד ס' ק"ז וכ"כ הטו"ח בחו"מ ס' ג' וכבר החריכו בזה הוחבדים ובחת"ם יו"ד ס' ק"ח הטיר מתוס' ג"ו (דף ע') ד"ה תסיך וכבר דיבר בזה הפמ"ח

פ"ה מ"ס ובנו"ב תכ"ה י"ד ס"ג ועמוס (קפ ס"ד סם) ד"ה ולא ועי' ב"מ (קפ ס"ז ע"ב) מ"ד דהוה חצרה תחום בעמוק"י סם ומגרש"ם בגמ' סם ועי' בפ"מ להר"מ בפרוש הסמ"ע ומוסף כלי"ח סם בתרוכא ובתשו' חוות יאיר ס' קנ"ב והחת"ם לא הביא מזה ועי' יהוסלמי פרק ה' מוכל ס"ז אם לחם חומר כן (מגם הכתים תקורות לטומת למחים) כמלחת מדמה פפסח טומחות דפיירום כתיב בני ההכן ולא בגות ההכן ועי' בק"ע ופ"מ ומה"פ שם ועי' גיכת וורדים להפרנ"ג כלל ע' מ"ם מקידושין (קפ ע"ג) דל"ד ד"ה שתוקי כשר ומ"ט תמרי שתוקי תקור כו' והוח ומשם מעלה עשו ביומקין ול"ע דמה יעכה למ"ם בסוטה (קפ ז' ע"ב) מה"ת החים מציל לת חשתו חצל חמרו חכמים ותולם בירושלמי שם תמר ר"י דגזה"כ הוח (ועי' פרמ"ג פ"כ ה"ח תות ט"ו) ועי' בתוספתא פ"ח שם ר' יוסי תומר ומ"ם בנומות בכורים שם ע"י מהרש"ל בשות' סוטה שם ובשך דקידושין בלח"ה י"ל דהרי הח דל"ת שתוקי כשר הוח מעשה חד ורוב לח הוי רק קפק לסיטה רצח וכמ"ש בפרים תות ז' ועי' בצ"ם תה"ש ס"ק ד' ס"ל ט"ו ע"ם דבורד פסולים הוי מומר ודאי ול"ע ומ"כ הוי חסרון יהועה דלח נכנס בגדר קפק עי' י"ד ס' כ"ג טו"ז ס"ק ח' וס"ך ס"ק ט"ו וס' ל"ח טו"ז ס"ק ו ובש"ך ס"ק ט' ובצ"ם תה"ע סו' ס' קכ"ה ובחרעף דדבקן מ"ב תות ס' כי קפק חסרון יהועה מדחורי"תא לחומרא (תה דלח כמ"ם בתשו' בית שלמה י"ד ח"ח ס' קכ"ב) ולזה כי התורה רק עת לחת תדע דחלי התורה בידיעתו סיוכל לדעת זחת ובתשובה החרכתי:

ט) **הארכתי** בפרים בעניו ס"ט בדה"י ובלימי בשובתה העתקים לספרמ"ג כלל י"ג ובניה בצם המצ"ט בקרים ספר דבר חדש דס"ק בדה"י טומת הוח רק מדרבנן ועי' שפ"ד י"ד ס' ק"י בדיני ס"ק תות י"ז והנה בטי"ב תכ"ה י"ד ס' ל"ח כי דפפק ח"ל הם זיכתה מקרי פפק סוטה ובסוטה עשתה התורה פפק כודאי ובליון יהוסלים בירושלמי כתובות פ"ח ה"ח ד"ה פפק תוקה כי דלפ"ז ס' לגו לחלק בין רס"י לרה"ר (עי"ש שכ' דגם בדה"ר יכולה להחפחות ועי' מכ"ח מ"ע ס' סס"ה דהעקור הוח מקום שתור ושוי תמיד רה"י וי"ל) ול"ב בפך דר"ח כתובות (קפ ט') החומר פ"פ מלחתי דמקשה ותמתי הל ס"ם הוח יקשה הל בדה"י קפ ס"ם טומת (ועי' שיבת ליון ס' ע"ח) חולם לפמ"ם המצ"ט דס"ק בדה"י דטומת תיכו חלה דרבנן ולדעת הרמ"ה בצדה"י טער ג' (ובשבות יעקב מ"ח ס' ל"ג בקפפק בזה ולא הביא מדברי הרמ"ה סם) לא תמרינן בחלר"י שוין בחפשי תחיכת החקורת ושם בהא דר"ח רק מעשה שתחר"ת קתיבן עלה ושפיר מקשה הס"ק הל ס"ם הוח וכהי דברה"י טומת הל לא הוי רק מדרבנן ודברבנן ל"ם שתחר"ת ותמילה מתורן קושים שמואל בנו"ב שם דמתי מקשה הס"ק על ר"ח תכ"ה החומר לישה קדשתיך כו' דשם הוי לימור תורה משח"כ בדר"ח דפפק תחד ים תמיד ולהר"ת קר"ח מדרבנן לחומרא וקמ"ל ר"ח דלפ בדרבנן נחמן לחוקרה ושתחר"ת וכן הקשה בערוגת הבושם דפ קנ"ם ס"ע לדעתו ולא הביא מדברי הנו"ב חלו ועי' בשבו"י שתלת שכ' בשיטות דשם בדה"ר ונ"ל דאף לפי"ק חייבין עי"ש ולפמ"ש לק"מ דהרי זה הוי כמו קפק סוטה ולפ שם כימת בבכ"ג סד"ח לקולא ומ"מ יקשה הל ים לחלק בפומת העתקים לספרמ"ג כלל נקרים בקרים דבר חדש דס"ק בדה"י טומת הוח רק מדרבנן ועי' שפ"ד י"ד ס' ק"י בדיני ס"ק תות י"ז והנה בטי"ב תכ"ה י"ד ס' ל"ח כי דפפק ח"ל הם זיכתה מקרי פפק סוטה ובסוטה עשתה התורה פפק כודאי ובליון יהוסלים בירושלמי כתובות פ"ח ה"ח ד"ה פפק תוקה כי דלפ"ז ס' לגו לחלק בין רס"י לרה"ר (עי"ש שכ' דגם בדה"ר יכולה להחפחות ועי' מכ"ח מ"ע ס' סס"ה דהעקור הוח מקום שתור ושוי תמיד רה"י וי"ל) ול"ב בפך דר"ח כתובות (קפ ט') החומר פ"פ מלחתי דמקשה ותמתי הל ס"ם הוח יקשה הל בדה"י קפ ס"ם טומת (ועי' שיבת ליון ס' ע"ח) חולם לפמ"ם המצ"ט דס"ק בדה"י דטומת תיכו חלה דרבנן ולדעת הרמ"ה בצדה"י טער ג' (ובשבות יעקב מ"ח ס' ל"ג בקפפק בזה ולא הביא מדברי הרמ"ה סם) לא תמרינן בחלר"י שוין בחפשי תחיכת החקורת ושם בהא דר"ח רק מעשה שתחר"ת קתיבן עלה ושפיר מקשה הס"ק הל ס"ם הוח וכהי דברה"י טומת הל לא הוי רק מדרבנן ודברבנן ל"ם שתחר"ת ותמילה מתורן קושים שמואל בנו"ב שם דמתי מקשה הס"ק על ר"ח תכ"ה החומר לישה קדשתיך כו' דשם הוי לימור תורה משח"כ בדר"ח דפפק תחד ים תמיד ולהר"ת קר"ח מדרבנן לחומרא וקמ"ל ר"ח דלפ בדרבנן נחמן לחוקרה ושתחר"ת וכן הקשה בערוגת הבושם דפ קנ"ם ס"ע לדעתו ולא הביא מדברי הנו"ב חלו ועי' בשבו"י שתלת שכ' בשיטות דשם בדה"ר ונ"ל דאף לפי"ק חייבין עי"ש ולפמ"ש לק"מ דהרי זה הוי כמו קפק סוטה ולפ שם כימת בבכ"ג סד"ח לקולא ומ"מ יקשה הל ים לחלק בין דמחר לדבר הקשו ע"ד התוס' דל"ל כימת הל בלילה יליף ובמ"ח ובמחם לפמ"ם המפרש רפ"ב דמתיד דלא ה' רמלין להקטיר עד חחר מחיד של שחר לק"מ דהרי ליפסל בלינה ועי' בצ"מ פפחים כ"ט) ויומר ה' נרחה לומר דבמלינה בדחם"מ נעשה בקרבן היום לענין זה כלנו כשחט היום וכין דמותר

בין רה"י לרה"ר דבדה"י לפ ס"ם טומת ומלי פריך הל ס"ם הוח ועכ"ל דס"ם בדה"י טומת הוח מדרבנן ובס"ל כסיטה הרמ"ה דבדרבנן לא תמרינן שחחר"ת ועי' פרמ"ג יו"ד בפפ"ד סו' ס' ל' (ובפת"ם לה"ע סי' ל"ז ס"ק י"ל ובס' מ"ח ס"ק ג' לא הביא מדברי הפרמ"ג שלו) חלה דמ"ם הכי"ב שם בבם"ס לחקורת גם הר"ח מודה דסד"ח מה"ת הכה הפ"י בכתובות דף (ט' שם) כי דלפר"ח אין לחלק בין חדל דפיקה לכמה פפיקי ולא תמרינן ס"ס להחמיר מה"ת גם מ"ם הט"ז בפפיטות דפפק שם זיכתה הוי פפק סוטה ועוד שגם כאן רגלים לדבר ע"י בפני יהועם שם שכחב היפך מה וכי ותדע מדנקטה ותחלי ס"ם הוא ואלו בפפק טוחלה דילפינן מסוטה ל"מ ס"ם ע"י"ם ובק"ל חום מ"ו ועי' מהר"ט בשניות י"ד סי' ט' וס' ג' ובחידושיו לכתובות שם ועי' בעל"ל בשו' החשו' ביו"ד סי' קפ"ה והרבה י"ל בתקטע חזה ותכמ"ל:

ובענין זה הפצתי תשובה תרוכה להרב הגחון המצוה מו"ה מנחם שלמה חצענד ז"ל תצד"ק בעניוכ ובקלת מזה כדפפ בשתי בחו"מ להרח"ג מהר"ח סי' כ"י ותציח בזה רק המוגע לעניניכו והוח ע"ד התוס' יומח (קפ כ"ט) ד"ה חלל וכה דברי:

י) **הנה** מ"ם כ"ת דלמ"ד חין ליכה מוטלת בראשו של מזבח בהוח הטעם דכעבה לחמו של מזבח יכול להקטיר בשבת ח"ם בתוס' ויעלה וילין בראשו ויקטירם בי"ט ותי' דקונר ליכה מוטלת ובוד חין תקנה מקום דחין חלבי חול קריבין בי"ט הכה פסוט ל"ל ליכה מוטלת חז גם בחול חין תקנה דחע"ג דלח ירד הוח מקום דמזבח מקדש פקולין ועכ"פ תקור להעלותו לכתחילה וכמ"ש בתוס' ר"ה (קפ ל') ד"ה ותקלקלו ובטורי חבן שם ודברי הכפ"מ שם ל"ע ועי' מהרש"ל יומח כ"ט שם והגהת קרני רח"ם ומל"מ מחוידים שם חלח דגוף הדבר שחידש לשם חין ליכה מוטלת עוחר להקטיר בשבת לח מתעה בן כנראה מפ"ם ור"ן שם ותה גם לסיטת ר"ח וריב"ח בתוס' פפחים פ"ג ד"ה ולח דגם בשבת בתן החור דכעבה לחמו של מזבח הרי הן כקרבן היום ודתי מצטוערו לפילו בשבת וריב"ח מסופק בשחר קרבנות דלאו תנייד ומשלה חלוק לי הרי בשבת ול"ב בשחר שלחים דחל"ם ודלי חלוק להקטיר בשבת חלח דגם ביו"ט יתי דהוי כקרבן היום מ"מ ל"ל דל"מ גם ליכה בראש"מ דלח"ה יקשה הל דפפחים (קפ כ"ט) דרמי לי ר"ם לרב כתיב לא יליו לבוקר הל כל הלילה יליו ומלי רומיל כימת דכל הלילה יליו בשליכה בראש"מ ולגירסת הגר"ב ושלי"ח לרבה ניחל דרבה ס"ל בזבחים (קפ ב:) דליכה מוטלת ועי' מ"ם ס"ע כי חוכם בהגהת מלפ"ח כי דבשחת גרסינן לרבה והרי רבה ס"ל חין ליכה מוטלת ל"ו בדלפ במלינה בראש"מ מ"מ חין חלבי חול קריבין בי"ט ותיכה דומה למסלה בהן החור (ועי' מג"ח ס' רס"ז ס"ק ט' בטעמת דמקדימין תפילה עדבים בע"ם מסוס שהוח כבבד תופ"ד דבשבת תסור ליתכן ול"ב הל מסכחת במלינה בראש"מ חלח דבלח"ה הל מסכחת במסלה החור בפרט לפמ"ם בתוס' יומח (קפ מ"ו) דסמוך לבוקר דבלח"ה מצטיר תם לעורך תמידין מוחר ועי' בצ"ל חו"ח סי' י"ב חלח דכבר הקשו ע"ד התוס' דל"ב כימת הל כל הלילה יליו ובסמוך לבוקר יקטיר ע"י בי"ע ובמ"ח ובחמת לפמ"ם המפרש רפ"ב דמתיד דלא ה' רמלין להקטיר עד חחר מחיד של שחר לק"מ דהרי ליפסל בלינה ועי' בצ"מ פפחים כ"ט) ויומר ה' נרחה לומר דבמלינה בראש"מ

סם ובשעה"נ פ"ג ומנעה"ק ס"ג וכה"נ) חשבינן הכא יומים ניום ל' כל י"ט ויוכל להקטיר החיתורין בנוקר כל חוה"מ ולחכול לז הבשר ואולי זהו שכי המל"ו ח"ל ומפ"ה הקטו וילין חותם ולמחר כשיקטירם יחכל כלומר ולמחר מוחרתו כל י"ט היינו בנוקר כל חוה"מ ומלתתי כן בניח ניחיר בשפחים סם בזה דפקח שבחערב בנוורות דר"ם אמר סם הנוורות כהנים יחכלו דע"כ מיירי במליכה בראש"ח עתוק' מנחות (דף מ"ט סם) והקשה דהא גם למחרת ח"ח להקטיר החיתורין ומפני ס"ט הוא וכי דעבכל"ל שמליכן חותם בראש"ח ער נוקר דחוה"מ ולז מקטירו והניח סם ג"כ מדברי המל"מ פ"ח ומתמידין סם חלה דוקא שחמה בצ"מ סם היכן מליט דבשר שלמים חקור לבעלים קודם הקטרת חיתורין ועמל"מ פ"ח ממעה"ק ה"ד ובכל"ח גילה (דף כ') ועי' בראש"ח כדרים (דף י"ח) ובזה דבעי ר"ח הרי עלי כבשר זבחי שלמים שכי לכל כמה דלא מקטרי חיתורין לא משכחי בשר שלמים בלילה והחיתורין הא יוכל להקטיר גם למחר כמה ימים וז"ם בחוש יומא (דף כ"ט) ויעלה וילין בראש"ח דלא משכחי בליה דבעשה לחנוו של מזבח ושוב הוחר הבשר ה'כף לחכילה חלה דהמל"מ כי ולמחר בשקטירם יחכל גם ע"ם כ"ם בצ"חור שחי הלשונות ביומא (דף מ"ו) וכן הוא בהגהמ"ק ויובנה הכא משלה החור לף לע"ד חין ליכה מועלת:

ג) **והנה** ע"ם כ"ח בדרך פשוט דכוונת החוש ביומא שיקטיר החיבריס ביו"ט לחחת בהם משום שלמי שמחה יפה העיר מחכי הרב החריף המשלם ע"ה דוד בפחלי כהנה כ"י דהרי מייירי בחול ול"כ יכול לחחת בחגיגת י"ד משום שלמי שמחה ער"ן פ"ג מחגיגה ולפיעת המל"ו כבר בשחו חגיגת י"ד קודם התמיד ועי' פני יהושע בפסחים בלקוטים (דף ע"ח) ולפענ"ד י"ל דחי משום שלמי שמחה ה"י יכולין להקטיר החיתורין גם בליל יו"ט ולף בבשחו מעיו"ט בחול ולין מבבי חול קרינן ביו"ט ע"ש כיון דבי"ז יולח משום ס"ם חלבי יו"ט ביו"ט הוא כיון דס"ם דוחה יו"ט וכ"ש בעו"ח ועי' בלילה (דף ה') ול"ב למה הקשו בחוש' שיעלה וילין לחוחו בראש"ח ועוד ול"ל ומנוחה טעמים ועי' חוש' חגיגה (דף ז') שם:

ד) **עוד** בחב כ"ח דלש חגיגת י"ד בשחו לחר החמיד ע"ב יום זבחו לין עולה לו ען המקן ובחמת ים לפקפק טובא בזה ועוד דהרי בפסחים (דף פ"ח) דכיחת לי' בחקבחת דרביה ופרש"י דהא ל"ע למימר כי סמעטע בחכילחו והחיר לנו החכ"ל בחמו' פ' קכ"ל ומעטע חכילת דשלמים בחכלין לשבי יומים ולילה ה' כוולח ומעטע חכילת שלמים מיום לשמן שהוא יום זבחו ויקשה דהא בשחו לחר החמיד (ועחר"ם יומח דף כ"ט ומנחות דף מ"ט שם) ול"ב לין יום זבחו עולה לו ען המקן והוי יום שכי יום הרשמון ולא מעטע בחכילה ושם כחמר חוקי לילות בהדי יומים ע"ב לילה הרשמונה היא מחת יום הרשמון והרי חוכל בלילה חלה דבלחו"ה יקשה לחמ"ם הרא"ם דטעמא דהוא דחגיגה מיכול בלילה ביום הקרבנה פסיעת ביום הקרבנו ען המקן והכא דלא יוכל לחכול בעוד שיעור הרב סוב י"ל דחוקי לילות בהדי יומים חלה דר"ל דרש"י לא ק"ל כשיעות הרי"ו וגם י"ל בין המשחים גם מ"ם מגילה (דף כ') לעניו עבר ושחט עי' בצ"ט בשבר הוחיל ומחוך ד"ב והרבה י"ל בזה:

ה) **ונחזור** על הרשמוחם דבעיקר מ"ם כ"ח דהר"י מקורב"ל ס"ל דחגיגת י"ד בשחו חחר החמיד ולכך ין יום זבחו עולה לו ען המקן (וכעת רחיתי בשמועה הקב"ח מה"ח ע"ד הר"ען הק"ם פ"י ה"ג שהעיר בזה) מזכרתי כי ע"ח בחקבלה שבחל ז' בשבר פרים יפות פ' ל"ו ז' ט"ו חלה דר"ח ועל' ומקשה לעיל שם בהה דפסחים (דף פ"ט) ובטרחו וכייתי עוחר דחכחי הפשה בחכילחו חותו יום וי"ל לחנכם עיקר קושיח ז' בשבר הקשה בשעה"מ פ"ג מ"ה ק"ם ה"ט ובקיל ועוי שם בדברי החכ"ל פ' קכ"ל שהבחתי ועי' לל"ח פסחים דף פ"ח שם גם מ"ם בפ"ם שם ע"ד הרמב"ן לבען תיוח חגיגת י"ד חיכה כחכלה חלה בלילה (עי' רעב"ן שם) הכה כן הוח להדיח בחו"כ ויקרא פ' י"ד קב"ט ועי' בחחוס"ח שם ובי שעה"מ שם וכ"ה בחוספחח פסחים דף פ"ט בף פ"ט (ועי"ש פסחים שם ד"ה וכיתי עוחר הפשה וגשם"ם שם שהביח שעה"מ עלמו פ"ו מ"ה פקהמ"ק ה"י (ובפ"י מכחח ביכורים בחוספחח זבחים שם לוח ג' הבין הגירסח שם כפשוטו דבן עזחי ס"ל דחגיגת י"ד בכל יום ולילה ולא דאה דברי החו"כ חלו גם עה שהקשה שם בחוח פ' ע"ד הכ"מ קושו בשעה"מ פ' פקהמ"ק שם) ועי' ירושלמי פסחים פ"ה ה"ג וירושלמי שקליס פ"ג ה"ד והגרי"ח וגהש"ם שם ועי' זבחים דף ל"ו ובעין ועשפט שם (ובהגהוח חסק שלמה חמה ע"ד ולא דאה דברי הכל"ח פסחים דף ע' ד"ה ועפ"ז) ותוס' זבחים דף מ"ע ד"ה פסח ועי' רש"י בחומש פ' לו ז' ע"ו ובפ"ח והן הנה דברי הרמב"ן וכ"כ בפי' הריב"ח עה"ח ועי' ומזבחי ובוי"ח שם וברש"י פ' רחל ט"ז ד' ותרגום יונ"ע ופי' שם ועי' טו"ח ר"ה דף ס' ובוכ"ח מ"ע קמ"ח ובקונן מנחה שם והדבה י"ל עפ"מ הל"ח בכל המקומות שם ובעין הא דבקדשים הלילה הולכת חחש"י והדברים חמוכים ודוק:

ה) **והנה** הרח"ם בפסחים שם חחר שהביח שיטת הרי"ו והר"י מקורבין בכחב ולא בהיח דהח דקד"ח דפסח בוקי לילות לבהדי יומים משום דח"ו בלכל ביום הקרבנו דכתיב בלילה הזה הלכך יום הקרבנו חיו חן המקן עכ"ל והכה מ"ם הרח"ם דכתיב בלילה הזה לכחורה הא עיקר הילפותא מן הזה דמ"ם בלילה חלטריך למילף בלילה הוא בלכל ובחו בלכל יום ולולם י"ל דבדיוק כ' הרח"ם דכתיב בלילה הזה דשכח בפ"ם בפסחים דף ק"כ שם רחב"ע חומר בחמר כחן בלילה הזה כו' ח"ל הזה ובחמר להלן ובעבתי בחרן ונלרים בלילה הזה כו' ח"ל רש"ק והלא בחמר חפזון (ובהגהב"ח בחפזון וכ"ה בבכורות דף נ' ובזבחים דכ"ז) ח"כ מה ת"ל בלילה הוא בלכל יהא בלכל בקדשים ביום ת"ל בלילה בלילה הוא בלכל ובחו בלכל ביום ובע"ק הא הזה מלי עביד לי' למעוטי לילה חחר הוא דחחת קד"ח ומה שלמים בלכלים לשבי יומים ולילה חחד לף בפח חוקים לילות בהדי יומים ויהא בלכל לשבי לילות ויום חחד בשב בחמבח הזה ולכחורה יש להמבוען דחם רחב"ע דרים הבז"ם ען בלילה גם לדידי' קשיח הזה למ"ל ומה רחב"ע דרים הבז"ם ען הזה ח"כ חמר רע"ק הא ח"כ מה ת"ל בלילה בלילה הוא בלכל ובחו בלכל בקדשים ביום ת"ל בלילה בלילה הוא בלכל ובחו בלכל ביום ובע"ק הא הזה מלי עביד לי' למעוטי לילה חחר הוא דחחת קד"ח ומה שלמים בלכלים לשבי יומים ולילה חחד לף בפח חוקים לילות בהדי יומים ויהא בלכל לשבי לילות ויום חחד בשב בחמבח הזה ולכחורה יש להמבוען דחם רחב"ע דרים הבז"ם ען הזה ח"כ חמר רע"ק הא ח"כ מה

דרוש החמישי.

רבי יהודה בן בבא העיר חמשה דברים שממאנים את הקטנות ושמשיאין את האשה ע"פ עד אחד ושנסקל תרנגול בירושלים על שהרג את הנפש ועל היין בן מ' יום שנתנסך על גבי המובח ועל תמיד של שחר שקרב בארבע שעות. (עדיות פ"ו מ"א.)

על הרבי פסגי הפלפול נבאתי בזה לקסר ולסלב כל החומשה עדיות אלו יחד בסרסורות גבוהה ונעשה עצום, אחת אל אחת מסוגלות, כאחד לאחדים, על אחת מעידים, בעצעות זהב התיחוד למעודים, וזה הכלי, בעזרת לורי ונועלי:

א) **גרסינן** בירושלמי יבמות פ"ג ה"ח יחדיו פרט לאחת אחיו שלא ה' בעולמו דלא כן מה תלן תעדין מת בלא בנים תהא אחתו תקורה להכשה ממע יעיד בן והתה אחתו זקוקה ליבם וכו' אלא כן קיימין כשנים והניח את אחתו ומעוברת שלא תאמר אלו ועת והניח את אחתו ומעוברת ממע תיבה לריכה להמתין לידע אם בן קיימע הוא אף הכא תהא לריכה להמתין ולידע אם בן קיימע לפוס בן לריך ניעור יחדיו פרט לאחת אחיו שלא ה' בעולמו ובפ"ק דילן יבמות (ד"פ כילד) תיתא ת"ח שלא ה' בעולמו היכי כתיבא (ופרט"י היכי כתיבא לתקורא) תרי"ת ת"ר תינר קרא כי יבמו אחים יחדיו שהיתה לפס יבמה אחת בעולם וכו' והקשו בתוס' אם ות"ת תיפוק לי' ולכתיב דרכיה דרכי טועם ותר"י תלטריך להיכא דחמוחה על יבמה ומעוברת דהוי ספיר דרכי טועם ותעמין ממע תלד זכר ותהא זקוקה לו ע"י"פ ולא הביאו מדברי ירוסלמי תלו (ועי' בחי"ר ובפ"ע בירוסלמי שם) והמרסי"ח בחדי"ב כי ע"ד בתוס' שהיו דעיבי כשחוחה על יבמה ומעוברת וח"ל ועי"ל תפילו בהיכא ומעוברת וכגון דמת חניי' על יבמה ותעמין שלשה חדשים ממע ומעוברת היא ותלד זכר ודבריו ל"ע דהא בשחוחה אין לחוש ממע ומעוברת היא כמ"ש בתוס' יבמות דף ל"ז ע"ח ד"ה הו דלין קשרל לומר נעשים שהרו עם בעליהם כמה שנים ולא עיברו דרוב מעוברות (ועי' מהרי"ם שם וכו"ב קמל תפ"ע ס"ע ס"ע ו"ל) ובהי דבללי"ה לריכה להמתין ג' חדשים שבחלה הא לרבה (יבמות דף ע"ח ע"ח) הוא רק משום גזירה ממע יפל על חתוחו ותאניו ולפ לשמואל הבחלה דרבנן הוא כמ"ש בתל"מ פ"ח ה"ט ועי"ש ולביט ס"ו ובן כ' בב"ם פ"ט מ"ו ס"ק ל"ג ס"ק ל' לה"ה (ועי' בהגמ"י פ"ל מה' גירושין חות י' בשם הספרי ו"ל) ובבל קלי תלתוריתא דלילטריך קרא למעוטי ועוד הל בירוסלמי מוקי כשנתן החל ומ"ע קלתר דוקא בשהיה ומעוברת תלל דמתה"פ שם כי דלאו דוקא נקט הירוסלמי כשנתן החל דתם תתו מעוברת הוא העיקר דלילטריך קרא למעוטי דליכא לריכה להמתין (ועי' בם"ח וילבל בהגהמ"ח שם) תלל דיש להקשות דלמ"ל לאוקמי בשחוחה דיבמה ומעוברת הל בלמ"ה מסכחת לה כשנתן ולו תחיס בעולמו ותח"כ מולד תת תחר דהו"ל למר שתם שהו רולים להמתין על זה תתה שנולד תח"כ שיוכל ליבם תותה ולבל תלטריך קרא לאיסורא ובדיעבד ותדוק להגרע"א ז"ל בינתת שם לל הביא מהרתנ"ן והרסב"ח שם תירלו בחתת כן ע"י"ם ותתכם בלפעמ"ד בזה למר ע"ד דדוק להכה בספר כחלת עזריאל בחולין דף י"ח הביא קושית העולם דלמה לל לילפינן דחליגן בחר רובא מינהו מלריך להיות תחיו מן החב וכיוצא דלמע לאו תביו הוא רק תביו של תת הסכי ושל המת ובכזה מייפס פוגע בחיסור

על הרמב"ם פרק ט' מהלכות מלוה ולוה (גם מ"ם הלל"ח לעיל מה ד"ה וקריאת הלל דבורמיש לל מזכיר קריאת הלל תמוה כלל הביא מדברי הרמ"ם שם דגרס בם"ם ותלו תכילת פסחים והלל שבליל פסחים לל קתני אלא דברסב"ח שם מהביא גם הל"ח גרס בגירסת דילן וע"ם הרסב"ח דלרע"ק תפילו מדרבנן תכילת פסחים עד עמוד השחר הכא הרסב"ם פסחים שם ד"ה רחב"ע לל כתב כן וכן הוא בעכילתו מוצ"ש נומחי פ' בח ע"ב יו"ד וע"ם הרח"ם ופרסי' הוא דברי הרסב"ם ועי' בתה"פ בירוסלמי ברכות שם ולל הביא מדברי המל"מ פ"ח מק"פ הי"ד ועי' בעוה"ע חו"ח ס' תע"ז ופרמ"ג שם ד"ה ורעיכתו ותכ"מ) ולזה הרח"ם דייק דקד"ח דוקי לילות בהדי ימים ועשו דחיכו כתכל ביום הקרבתו דכתיב בלילה הזה כלומר ונדכתיב בלילה ההרסינן לחיכו כתכל תלל ביום לגתה שפיר קד"ח דוקי לילות בהדי ימים ובתכל בתכי לילות ותכי ימים ובתי לילות ותמ"כ בחגיגה והבן:

ואמנם לפיטת הרי"ף והרימ"ק י"ל דק"ל דוקת כבן חימת הלדידיה חגיגה שוה לפסח בכל תקותיו ומשפטיו ותיכו כתכל ביום וה"ב יום הקרבתו חיכו נן הטוכן והת לחמר בן חימת חגיגה כתכל דוקת ליום ולילה היינו דוב הסביט ליום י"ד חיכו חל בשבת חבל בשבת חל פסח י"ד חל בשבת לחו ונדחין החגיגה בע"ם ולחי כתכל חגיגה לבני לילות ליום הקרבתו חיכו נן הטוכן לחיכו כתכל ביום כמו פסח וטעמא פיטת הרי"ף והרימ"ק טולה דוקת לבן חימת דק"ל הסלכתת כוותיה וכמ"ם בחוס' דף ק"י ד ע"ב פי חבל לרבן ק"ל דחגיגה חיכו יום אחד בכל הלכותיו לפסח וכתכל גם ביום שוב אין לומר דוקת לילות בהדי יטים ל"ב כתכל לבני יטים וכני לילות לחו גם בשלטים הוי מחר ולפ"ז בתך דקופין דמסבי לה לטולם רבן וכגון שבת בשבת לל יקשה לפיטת הרי"ף והרימ"ק לל"רבן והל חיכו ונדחי חגיגה בע"ם ומטעם חוקי לילות בהדי יטים כיון ל"רבן כתכל ביום חיכו לי' שבי יטים ובני לילות ומ"ב ל"רבן חיכו ונדחי חגיגה בע"ם וכל פיטת הרי"ף והרימ"ק דוקת לבן חימת דק"ל כוותיה וערמ"ן ופכים יפות שבאתי ומ"ם בדרסי בפכים ודוק היטב:

א) **באות** ז' הבאתי לי פסח ונקרי קרבן לבור וקבה כן כי הרסב"ח בתשובות דף מ"ע ע"ב דבפסח לל ל"ריך בקור משום הכי קרבן יחיד ול"ע ניישע דף כ"ל ע"ם פסח דקרי ליה קרבן יחיד וע"ם חגיגה דקרי לה קרבן לבור לי משום דאתי בכופיא פסח כמי שתי בכופיא ומ"מ אי"ה פסח שבי חבל פסח רשאן הוי קרבן לבור ועשוי פסחים דף ע' ד"ה הא ודאי ועכרסב"ח שם וגם בפסחים דף ל"ו שם מפורש יולא דפ"ר לדורות בעי ביקור רק פ"ם לל בעי ביקור וכן בדף ל"ע שם בפסקי הלכות פ"ם חיתא מה בין פ"ר לבני רשאן ל"ריך ביקור ד' יטים (ורסב"ח בלדו הייכו לדעת רש"י ותין כן דעת התוס' והרמב"ם וכה תשוה מלוד דבחשת גם דעת התוס' כן לעיל דף ל"ה ד"ה וה ועלל"ח שם וכירוסלמי פסחים פ"ע הלכה ה' והרמב"ם השמיט דין ביקור גם בפ"ר ועי' משנ"ז חו"ח ס' תכ"ע וס"ל ס"ק ח' ומהח"ם שם) חבל לל בפ"ם ועי' חתיב יו"ד ס' ל"ג ד"ה חומכם דיוה"ד חייב יום בקור פ"ם ולפ"ז הבחי פ"ם לל ל"ריך בקור ועי' מ"ע ס' ח' ולל הביא מדברי הפרמ"ג ועי' מ"ע ו' שם וקוטב"ם שם בשבין חגיגה בשוטלת ועי' מ"ם בפכים חוה ס' וחוה י"ל (ומ"ם לשבין מוטלת ע"ז עי' ירוסלמי פסחים פ"ע ה"ל טוטלת ע"ז עשו חוסה כבוזני זיבה) ולעיל דרוס ג' חוה י"ז וקלרתי:

בחיקור יצוה לסוק לו דלמוח לאו מצוי הוא על מת הנמח ובמצע בחיקור מסת מחיו נן האם ונתרלים דהו"ח דקרא ליירי דליכא כי אם בני מחים נן האב ובא נן האם דמי ונמ"כ ניעם אם מחיו הוא ספיר וניעם ונאם לאו בכרי הוא מללה ואין כאן חיקור יצוה לסוק לכך ליריך ליעוד דאלינן מתר רוב עיי"ם והכא זה פשוט ונעוחר בכ"ע בס"ק אם דיעוס הוא היכא דאיכא כוה מחים מלא דהוה לוגא לוגר דקרא וייירי דוקא בבני מחים ונאמת נרחה כן ומפרש"י יצנות (לף כ"ד ע"ל) ד"ה ומת מחד ונסס דפרס"י ונמעוט מלא הי אם מלא בנים ומת מחד ונסס (מלא דבספרי דפוס זולבמאך לף ע"ב פי מלא אם מיחת לביבך ומת מחד ונסס אין לי מלא בוגן אחס בנים מבין אפילו אם ונרוגים ת"ל ומת מחד ונסס ר"ל) ונעמתה אם כימת דקרא דנמעט ת"ל מלא הי בעולמו ויירי בכים עוד מחים אוב הדבר"ל דלמ"ל ילפוחא דאלינן בחר רובא מלא ובוכח ונכאן דאלינן בא"ר דאל"כ לא ונסכחת בזה יצוס בכל דבינות דלמח לאו מצוי הוא ולמ"ל קרא למעוטי ולכך בבל"ל דהא דמנמעינן מקרא ת"ח מלא"ב ויירי דליכא כי אם מת זה מלא"ב וקשה תפ"ל דבכי דרבי כועם (וכיון דליכא ועוד ונסוס דרבי כועם אוב מיכא ונסוס לאם מת עי' בחוס"י אם) ול"ל דעיירי בכחנוחה בל יעוה ונעובדת והינם הוא רק מחיו ון האב ואוב ל"ל דלא מלינן בחר רובא דמנמ"כ מייבם דאי לאו חצי הוא בבבי הוא מללו ומנילח כיון דאיירינן האמת לפי הב"ד דלא מלינן בחר רובא יאיירינן אפיר ומה דקשה עלה דמנוקמינן כאחנוחה ונעובדת דבמ"ל קרא דהא הוי זכרים ניעוטו בגד ונחלה דבקיבות ומיעוטא דמפילות ומלינן בחר רובא וכן הקשה בדוח"ת לקרמ"ן ובפ' חוכן יבוחות ע"ד החוס' ביבמות אם ולפ"ז לק"מ כיון דקאי האמת לפי הב"ד דלא מלינן בחר רובא מלא ד"ל בעובי רובא עי' ומלה"ר אם:

ג) **אלא** דבמ"ה יש לחמוה על קוסים הגרע"ח והחוכן ביבוחות דהבי הא דאמרינן בינמות דף ק"י ע"ח אם) קמוך ומיעוטא דמפילות לגוחלם בקיבות מלי רק על הא דיסיה לה חנות דאיכא חוכמא כיון דלא איכפת ומעובדת מבל כמאיה ומעובדת מעבה עדוכה הוא אם וק"ל כן דיללה ומלינן חוכמא דכיון שהיה מעובדת לה חייבין למיעוטא דמפילות דרוב בנים ולד ומעלית ילדן מלא דבינמות (דף ס"ז ע"ל) לענין תרוחה כשהניחה ומעובדת אמר ר"ח בן יוחי זכרים יחכלו ופרט"י אם יש זכר בבנים חוכלים העבדים בשבילו ולא חיישינן לחלקו של עובר דאמות בקבה היה ואין לה חלק במקום בן ואח"ל זכר היה אמת הפיל בכל היולדת ונחלה זכרים ונחלה בקבות ויש אמפילות אמוך מיעוטא דמפילות לנחלה דבקיבות הוי להו זכרים לרוב ומיעוטא ולמיעוטא לא חיישינן הרי ומוחר דגם בשאיה ומעובדת אמרינן אמוך מיעוטא דמפילות והרמ"ח אם (ס' ר') הביא ראי' נוסף דהיסה לה חנות דאיכא חוכמא ואל"כ קשה ומה לאמרינן אם בילאה מלינן דאוכמא דכיון מילאה ומעובדת לא חיישינן למיעוטא דמפילות ועפל"ל כוי"ם המנוק"י יוקף ד"ם האמה בחרא אם לחלק דאמות הפיל חיישינן ומאות הפילה לא חיישינן דומיא דאמרינן גיטין (לף כ"ח) אמות יאות חיישינן ומאות אם לא חיישינן (לף דיש לחלק דאמרי התם דהטעם הוא לפי אבל לפרס יש לו חזקה מיס כאו אמי מי עד עתה עדיין אי הוא אבל אין לאפרס חזקה אלא יאות אמרי יאות פנים ר' ולכך בכל מעה חיישינן אנרגא יאות וכאמר כבר עברה הטעה אוב לא חיישינן אמת ומה וכאו אביאר הט"ח מהד"ק יו"ד ס' ס"ה וס' כ"ו אם (ולפלא אלא הביא ומדברי הרוא"ן וחבוסי הר"ן- בדה לף ל"ו ע"ש"ם) ומשל"ה הכא לענין מפילות למה לן לחוש אמת תפיל אין כל אמה עוומדת להפיל אלא דיל"ל דהא אין כל אמה עוומדת להפיל

ואחרינא רוב בנים יולדת ולד קיימת ועי' טו"ז יו"ד ס' סל"ז ונקה"כ אם ובבד אמעמתא ס"ג פ"ח ובכ"מ אם ועמוס ב"ק לף נ"ו ע"ב ד"ה ניידע ידעי ובמק"א התרבתי בזה ואכמ"ל) ולכך לענין תרוחה אפיר חיישינן אמת תפיל עוברה ומבמ"ב בילאה מלינן חוכמא דלמאת הפילה לא חיישינן אלא דמ"מ קאה דעל כרחך הא דמיעוט מפילות לענין יבוא היינו למוס בבבר הפילה דלמאת חפיל ומילח לא חיישינן דאם עדיין לא ילדה אפילו לא חפיל חיבו זוקק ליבוא דהוי אמת אחיו אלא ה' בעולמו ואל"ב עכ"ל דמיעוט מפילות היינו בבבר הפילה ואבי ומבואר דחיישינן גם לאמת הפילה ואל"ב בהיסה לה חנות חוכמא חוכמא בהבית הרא"ש דאי נמה לענין תרוחה דאמרינן אמוך ומיעוטא דמפילות לנחלה דבקיבות אמוך ומיעוטא דמפילות והרא"ש אם ועי' בהגרא"ם ביבמות אם) והכא בנחמרי פי ומספרים אם ע"פ ובגפו אמת הרא ויבאו ילדי' (ועי' בפיס יפות אם מה שדייק מה דבתיב ויבאו ילדי' לאון רבים ואפר"י והכא מחומים בהבאתי ו"ל) כתב דבבל זמן אלא יבא הפיבור לאויר העולם בחזקת בפל הוא דאמות לא בלו לו חדבי ובבור אדי' אם חנות עליו דהא דאמרינן זמבין דיבול לו חדבי ואוכמ"ל דדוקא בבילאה לאויר העולם דיש לו חזקת חי וז אלינן בחר רוב רובא בבים ולד ומעלית ילדן ומבמ"ב בבאמר לא יבא לאויר העולם דרק בילאה לאויר העולם וז אלינן בחר רוב בבים ולד ואפילו אין לאו בפל הוא ואלא

כלו חדשי חזקין מהר רוחץ ומטמ"א בעוד הולד במעי אמו (ועי' דגול מרבבה ביו"ד ס' ס"ה ובחס"ק י"ד ס' רל"ד ו"ל) וה"ה כשילקה מלקה וכלו יחי עיבורי' ת"כ אמו דכיון דכבר ילדה והולד יצא כבר לאויר העולם ואוב"ם יכול להולד חזקת חי ולריך אמו לטהר שמא ילדה בפל הייטו דהולד לא יחי' לעוד יום ועי"ז קאמר הכמו"י דאין לחוש שמא הפילה דהו"ל כמיעוטא ומה לא חייטין כיון דיש לו חזקת חי וחזקין מהר רוחץ דרוב כשים ולד ומעלין יולדת וכן עורה לשון הכמוק"י שם שכ' וז"ל כיון דמלקה היה ליה לה חזקת היכר לעמוד וחדרבה קלקו הוחזקה ליפוש דלמעוטי מפיל מני לה חייטין דכיון שילקה מלקה ועבר זמן ליולדה אין חוששים שמא הפילה דהו"ל כמיתה ולמעוטי מת לה חייטין וכיון שכחלק מיעוטו ומפילות וחזקה דקוקה (עי' מה"פ ופ"ק בירוסלמי שם) לה נמחר כאן מלה מלקה קפך דומלה זכריס ומחלה נקבות ולפיכך יצאה ומלקה מוסמת כלומר כיון דדייקינן לה מסמת דעבר זמן הליבה והולד כבר יצא לאויר העולם דה"ו חזקת חי סוג לה חייטין שמא הי' הולד בפל ואין כאן מיעוטא דומלה אבל בילקה ריקנית דלריך לחוש שמא כחעברה וילדה ולד ומעלין ולזה אין חוששין כיון דלא הי' לה חזקת יסוד כלל ומלמרך שפיר מיעוט דומפילות דאין לומר דשם ילדה ודאי ולד ומעלין ילדה דמקודם לריכין אנו לדון שם כתעברה כלל ואף שם כתעברה שמא היא עדיין בתוך ימי עיבורי' ואין להעובר חזקת חי כלל ובכה"ג שלא יצא לאויר העולם ים לומר דבפל הוא דאין לדון ובפבר על זמן יציאת הולד ולומר שבבר ילדה כיון דלא ידעינן שם כתעברה כלל ומתי כתעברה ומטמ"א בילקה מלקה קודם כלות ימי עיבורי' והוחזקה קלת בחזקת יסוד וכבר עבר זמן הליבה שוב אנו דנין השתא שם ילדה ולד ומעלין אי לא ודאי תומלין דלא הפילה ועי' בתוספות הצומקים בכל ע"ו ומ"ש שם לתמוה דלכאורה ומטעם דבילקה מלקה ונה"מ הוא ומוסמת ומטעם ונדרבן הכה ופפורם יולא ומדברי הירוסלמי יצמות (פנים ח"ח שם) ילפת מלקה חוששת שהוא שפוך קפך אחד קפך זכר קפך נקבה ומדברי תורה להחמיר ועי' בשי"ק שם ומ"ש הפרמ"ג דהוששת ומטעם ונדרבן הכה להדי"ת כתבו התוס' בכתובות (דף כ"ח ע"ב) ד"ה תוכף וז"ל תע"ב דלפיש דקמוחל חייטין קאמר ומטעם לי' דמדאורי"תא קאמר ועי' ונהרמ"ח כתב דף ע"ו ד"ה תלת (ועי' מהרש"ל שם ד"ה והא הוששת ותוס' יצמות דף י"ז ד"ה ר"ז ומהרש"ל שבת דף כ"ח שם והגהמ"ם ונגילה פו' דף ב' ועי' תוס' גיטין דף נ"ו ע"ב ד"ה חייטין ו"ל) ומעשה"נ פ"ע ומה עו"מ ס"ב:

ו) **ובישך** יו"ד ס' שע"ח הביא דברי הרוקח דחשת כאן שעוברת ונותנת ליכנס בחבל הנתל דס"ם הוא שמא בפל הוא לו שמא נקבה היא ובגליון רס"ח הקשה לשחול דהא רוב חיכם ופפילות וכבר הרגיש זה הפרמ"ג בחו"מ ס' שנ"ג בחס"ק ג' ולדברי המזמרי שהבחתי שפיר י"ל כיון דעדיין הולד בוער אינו חוש לו חייטין נתר רוצה דחיכם כפיכם ושו"ר בהגהת חנוני בדרך שכתב כן חלא דנ"ם בח"ב שקובר הרוקח דכל זמן שלא כלו חדשי להעובר שמוני חצה ניכר חיקור לטוחת חוטו ומ"ש דהרי הקשה הנמ"ח בס' שנ"ג על דברי הרוקח דהא בלח"ה עובר כיהרה בלועה חיכם ומיטוחה (בפ"ל וכן הגיהו בכח"ה ומהח"ם שם ובגליון רס"ח הטעיק דברי הנמ"ח חלו בכי הגה"ה) ובפ"ל כנ"ח הבח"ח שם להרוקח חייבי בחצה שקבבו יני' לגלות שיוכין שמא חבל חכל דכל בעה חיכח בלועה ונקבל בקבר ולכולחה הרחם וכנ"ח בחח"ע שהבחתי דחז ונקבל טוחוחה ומוכיהים הגדולים על הקטנים ומלטוחה חוכח ומלולי כוחח הרוקח שכי שמא בפל הוא ד"ח שכחבו התוס' בימחות עמ"ן ס' קכ"ז ד"ה חיברח וכו' (ולח הביח כלל מדברי הנמ"ח חלו) דחייטין בחוח בחסה שקבבו יני' לגלות שמא חבל וחז ונקבל טוחוחה ע"י"ה ולכ"ד ל"ק ומהך דפרח פ"ג ע"ב דחייטים כשים עוברת ויולדת שם שהקשה בבח"ה כיהוש שמא שכבשו לשהל הוחח ד"ל דחייטים כשים ועוברת שלח כלו עוד חבדי עיבורם ובבה"ב לח חייטין רק ומשום גזירה חלו כלו חבדי עי' שלי"ע שם ובהגהוח חנוני בדרך ביו"ד ס' שכ"ד בח קוביס הנמ"ח ד"ל דעובר יכך חמו וחוי כשחר ומקבל עוחוחה והביח כן בשם הגחון בעל הפחרח לוחשם ומחחכם"ה זה חמוה ומחבי חדחדבה חם כיחה לעובר יכך חמו הוא וחוי כשחר ומחבי לח הוי הולד כהן להה הרוקח ועיי בחשת שפיר ומ"ש בחי' ס"ג ס"ק ל' ו"ל) ורחיתי בשו"ת ומהרי"ו חסאל ביו"ד ס' שכ"ד שהביח קוביס הרח"ג הסוחל שהקשה בחוח ע"ד הרוקח להיפך דלמ"ל טעוחה ומשום ס"ס ותיפוק לי' דעובר בחני חמו זר הוא ואין כאן ומשום טוחוחה כלל וחוא כשר שלא יצא לאויר העולם הבין חניהת הרב הסוחל דוחלי ניחא לי' להרוקח בטעוחה דס"ס דנפ"מ לפילו בצח כאן דעובר בחני כשהם כאן הוא ע"י"ס ובוחכ"ת שגם בזה דקוק קוק אם ניחח דעובר יכך חמו אין כאן ומשום טוחוחה ואפילו אם היה בח כאן לבעין טוחוחה כשיש בני אהרן כחיב ולא בחוח אהרן וכיון דעובר יכך חמו הוא הו"ל כהכח דחיכם ונהחרח על הבוחוחה ועי' בחוחחה חיכוך ונ"ב דס"ג כיון דיכך חמו הוא ל"ם כלל כהוחה ואף דבטעוח הו"ל כשבד ומצבי לא כאן חלא בכח עוד דאף בחני

(דף ס"ז ע"ב) ד"ה חין לנכרין תרומה שם דיש להקשות שמעת כבר הוא בפרי ובסוטי ג"ב (דף קנ"ב ע"ח) ד"ה בן ובמדה (דף ע"ר ע"ח) ד"ה חומר בישראל דבריהם יותר מדבריהם תלינן שמעת כבר בשעת אכילת עבדים וגם העובר בגטן ולית ליה זכייה ושמא אפי' בשעה שהוא בבטן אמו הוי כגדול ומקשה עליו מעשה טובה (ועי' תי"ע בשנדפר י"ט ח"ג ותשו' הגרל"ח סי' ד' ובדבריו תמוהים וי"ל ושכו"ל) מה שהוא נקבה ועי' בפ"ד מהל"ת יו"ד סי' ר"ז שם ובפנקי"י ד"ה ההולך ד"ה ור"ל חומר וי"ל:

ה) **והנה** בפ"ב שם הביא קושיות הרב המחבר שם ע"ד הסוגיה ומהך דמתכיתין יצלח מלאכה מהשתא ושכי קי"ל הכי דלא מצאנו בש"ס שהיו נוקבה ושהיו ש"מ דלא חיישינן בשפ"ס לספל לחפילו למיחסדה בש"ס ומעשה דרב ולדות בני קיינין (וי"ל בזה בפ"ס הניח הדבר בש"ך יו"ד סי' כ"ג וסי' כ"ה ס"ק ד' בשעין שפך חסרון ידיעה דמהי דלא הוי שפך ופ"מ לש"ך ב' לחשבו דוושין ופ"ש שכתבו בשעות רפט"ו שם בשם הביעב"ח דוושין שלישי ומחצרות הוי ושעון גרוע ולשעות מלפים ולרפיון לי' וי"ל בין שמושים ובי' בהגה"ש יו"ד סי' ל"ה ד"ה ואי"ת לענוות על שעורו שלא הניח כלל ודברי הפ"ג שהניח שלישי ברי"ד בשכ"ע שם) ותירץ הכו"ב דשלחי בילחה ולחה דהיתה בחי בעלה בחזקת ח"ח ולח כשאת בעלה בשלחה בחזקת חיסור ח"ח ופ"ש כיון שהשפך טולד מן בשלחה בחזקת חיסור ומה לשוק והניח ודברי הפ"ש ודי"מ ונוסף בש"ך יו"ד סי' כ' ס"ק ג' דלא תלינן בשאת קדמו בשלח יצלח ומחזקתה מחייש ע"י"ש וכבר קדמו בקושיות זו בקרבן כתכאל על הרח"ש בשעות רפט"ז סי' ל' חות ג' (ובקמון על הח עד שחדש שמא מעוברת היא לרתה ולריך לליין על הח בילחה ולחה חשבת ע"י"ש) שהקשה ג"כ על הרוקח ומהך בילחה ולחה דחושבת ולעה לא תבעל מכח ס"ק וחי' ג"כ דנקוט דהוי חזקת חיסור ל"מ ס"ק בעו"ז בי"ד סי' ק"י דחשב שהיחה בחזקת ח"ח וכולל חש"כ בפיקוח נפיחת הנעל תפילו תיכח בפיקוח טוצא לא יוציאו ע"י"ש ובקה"ב ובפ"ד שם ס"ק כ"ז ופרמ"ג בעש"ז ס"ק ט"ו ובפ"ד ס"ק כ"ז ובחו"ד שם בילר דעיקר החילוק הוא דלעולם תורינן בילחה ולחה דכבר נעשה נעשה ונעשה לא מהכינן על ס"ס ותורינן דולד בן קיימא ילדה בלא בשוש בכורות (דף כ' ע"ב) ד"ה רביכא כתבו עלה דתשוים דחדש לא חשוב חלי בעשה (ועי' שיר מהרח לבנרש"ק ז"ל ח"ב בשו"ת סי' י"ד ו"ל) כמו חשמים דבשמה (ובחשובה הנחתי ונדברי המרדכי בילה פ"ד סי' תרפ"ה) אלא דח"כ יקשה לין שהוו הך דחשב בבהמה בספק ביברה ביומה בחלי דלריך לדון שם בעשה ועשה כיון דחשוים דבשמה חשיב ועשה ו"ל:

ו) **וראיתי** בחשו' מהר"י חשחל שם שהניח קושית הפרמ"ג על הרוקח דהא מיעוט דברי הש"ס ולנערף לש"ס להקל וכי עליו שבעלם ומנו דברי הש"ס בזיבות (דף ס"ו) דבקבו קטול ומיעוט כפליס לפלגא דנקבות והו"ל רובא ומנ"ש לא רלה בפרמ"ג שם מנוקמו שרמז בעלמו לדברי הש"ס בזיבות ק"ש שם ודברי הש"ע שם ס"ק ו' והוא הוא גם מ"ש הנהר"י חשחל שבעה"ש הר"ן בחולין בפי' ח"ע דתרי מיעוטא הו"ל פלגא ופלגא ומפשר דה"ל רובא והכא בחשש כהן ליכא תרי מיעוטא ומיעוט כפליס ומיעוט דלמא ילאו חזיו הוא מחכ"ת לא קרב זש"ה דבשלמא שם חם דכן על בנה שם הוא כהן יש לומר דלמא ילאו חזיו הוא כהך דחולין (דף ש"ח) ומש"ה בחשש כהן שהיא בעלמה ילדה בעלמה הוא זיבתה ובעלה הוא חזיו שלו הולד חך מוחרת ליכנס לחוכל הומה ומשום דלמא

(דף ס"ז ע"ב) ד"ה חין לנכרין תרומה שם דיש להקשות שמעת כבר הוא בפרי ובסוטי ג"ב (דף קנ"ב ע"ח) ד"ה בן ובמדה (דף ע"ר ע"ח) ד"ה חומר בישראל דבריהם יותר מדבריהם תלינן שמעת כבר בשעת אכילת עבדים וגם העובר בגטן ולית ליה זכייה ושמא אפי' בשעה שהוא בבטן אמו הוי כגדול ומקשה עליו מעשה טובה (ועי' תי"ע בשנדפר י"ט ח"ג ותשו' הגרל"ח סי' ד' ובדבריו תמוהים וי"ל ושכו"ל) מה שהוא נקבה ועי' בפ"ד מהל"ת יו"ד סי' ר"ז שם ובפנקי"י ד"ה ההולך ד"ה ור"ל חומר וי"ל:

ה) **והנה** בפ"ב שם הביא קושיות הרב המחבר שם ע"ד הסוגיה ומהך דמתכיתין יצלח מלאכה מהשתא ושכי קי"ל הכי דלא מצאנו בש"ס שהיו נוקבה ושהיו ש"מ דלא חיישינן בשפ"ס לספל לחפילו למיחסדה בש"ס ומעשה דרב ולדות בני קיינין (וי"ל בזה בפ"ס הניח הדבר בש"ך יו"ד סי' כ"ג וסי' כ"ה ס"ק ד' בשעין שפך חסרון ידיעה דמהי דלא הוי שפך ופ"מ לש"ך ב' לחשבו דוושין ופ"ש שכתבו בשעות רפט"ו שם בשם הביעב"ח דוושין שלישי ומחצרות הוי ושעון גרוע ולשעות מלפים ולרפיון לי' וי"ל בין שמושים ובי' בהגה"ש יו"ד סי' ל"ה ד"ה ואי"ת לענוות על שעורו שלא הניח כלל ודברי הפ"ג שהניח שלישי ברי"ד בשכ"ע שם) ותירץ הכו"ב דשלחי בילחה ולחה דהיתה בחי בעלה בחזקת ח"ח ולח כשאת בעלה בשלחה בחזקת חיסור ח"ח ופ"ש כיון שהשפך טולד מן בשלחה בחזקת חיסור ומה לשוק והניח ודברי הפ"ש ודי"מ ונוסף בש"ך יו"ד סי' כ' ס"ק ג' דלא תלינן בשאת קדמו בשלח יצלח ומחזקתה מחייש ע"י"ש וכבר קדמו בקושיות זו בקרבן כתכאל על הרח"ש בשעות רפט"ז סי' ל' חות ג' (ובקמון על הח עד שחדש שמא מעוברת היא לרתה ולריך לליין על הח בילחה ולחה חשבת ע"י"ש) שהקשה ג"כ על הרוקח ומהך בילחה ולחה דחושבת ולעה לא תבעל מכח ס"ק וחי' ג"כ דנקוט דהוי חזקת חיסור ל"מ ס"ק בעו"ז בי"ד סי' ק"י דחשב שהיחה בחזקת ח"ח וכולל חש"כ בפיקוח נפיחת הנעל תפילו תיכח בפיקוח טוצא לא יוציאו ע"י"ש ובקה"ב ובפ"ד שם ס"ק כ"ז ופרמ"ג בעש"ז ס"ק ט"ו ובפ"ד ס"ק כ"ז ובחו"ד שם בילר דעיקר החילוק הוא דלעולם תורינן בילחה ולחה דכבר נעשה נעשה ונעשה לא מהכינן על ס"ס ותורינן דולד בן קיינין ילדה בלא בשוש בכורות (דף כ' ע"ב) ד"ה רביכא כתבו עלה דתשוים דחדש לא חשוב חלי בעשה (ועי' שיר מהרח לבנרש"ק ז"ל ח"ב בשו"ת סי' י"ד ו"ל) כמו חשמים דבשמה (ובחשובה הנחתי ונדברי המרדכי בילה פ"ד סי' תרפ"ה) אלא דח"כ יקשה לין שהוו הך דחשב בבהמה בספק ביברה ביומה בחלי דלריך לדון שם בעשה ועשה כיון דחשוים דבשמה חשיב ועשה ו"ל:

ו) **וראיתי** בחשו' מהר"י חשחל שם שהניח קושית הפרמ"ג על הרוקח דהא מיעוט דברי הש"ס בזיבות (דף ס"ו) דבקבו קטול ומיעוט כפליס לפלגא דנקבות והו"ל רובא ומנ"ש לא רלה בפרמ"ג שם מנוקמו שרמז בעלמו לדברי הש"ס בזיבות ק"ש שם ודברי הש"ע שם ס"ק ו' והוא הוא גם מ"ש הנהר"י חשחל שבעה"ש הר"ן בחולין בפי' ח"ע דתרי מיעוטא הו"ל פלגא ופלגא ומפשר דה"ל רובא והכא בחשש כהן ליכא תרי מיעוטא ומיעוט כפליס ומיעוט דלמא ילאו חזיו הוא מחכ"ת לא קרב זש"ה דבשלמא שם חם דכן על בנה שם הוא כהן יש לומר דלמא ילאו חזיו הוא כהך דחולין (דף ש"ח) ומש"ה בחשש כהן שהיא בעלמה ילדה בעלמה הוא זיבתה ובעלה הוא חזיו שלו הולד חך מוחרת ליכנס לחוכל הומה ומשום דלמא

דלמעט הפילה לא חייסין היא דוקא בילפה מלפה שהוזקק
עוברה בצמיו וכיון דיש להעובר חזקת קיום דמי להא
דלמעט מת לא חייסין אבל בלא ילדיו שכעובדה גם
שמא הפילה תאמרינן עכ"ל ובמחכ"ה לא עיין יפה בדברי
הרמב"ח שם דמחחילה הביא דברי הרוגח"ן שכי דלכך
בילפה מלפה חומסת דכיון דמלפה היא בחזקת יוסי עומדת
ול"ש שמא תפיל (והורע חזקת יוסי בחיי בעלה ומזה
נשמוע כמ"ל בכוונת הכ"ש ויו"ד ס' ר"ז שם) לא היא
דכיון שביעבה לי לפסור שמא תפיל דהו"ל כמיתה ומחה
הרמב"ח ומכך דהכיס בניס והכיחה ועובדה לענין תרומה
דחייסין לשמא תפיל וכחב בזה"ל ונשחבר לי דלשמא הפיל
חייסין לשמא הפילה לא חייסין וכדחיקנא פ' כל הגט
דשמא שת לא חייסין ובבי חמות (בילפה מלפה) שמא שת
הוא כיון שהוזקק עובדיה בפניו ועבר עלי' זמן לידחה
לא חייסין והו"ל כפלגא ופלגא ולא תכשא הכי להדיא
דלמו מעשה שהוזקק עובדה בפניו קמחי הרמב"ח שהרי
בהך דחרומה לפ שהכיחה ועובדה והוזקק עובדה בפניו
חייסין לשמא תפיל אבל בילפה מלפה עיקר הטעם
כיון שכבר ילפה מלפה (דומלפה מעשה קרוב לזמן לידחה)
וכבר עבר עלי' זמן לידחה ח"כ ודלי כבר ילדה ואלו דכן
השחא שמא הפילה ולכך אין חוסמין הכי כשמא שת ולא
חייסין דכבדים החלה מעשה כחב גם המפוק"י שם ול"ל
כיון דמלפה היא לית לה חזקת היכר ואדרבה קלת הוזקק
ליסוד (הכו כמ"ש הרוגח"ן) ולשמא תפיל נמי לא חייסין
(הכו כחי' הרמב"ח) דכיון שילפה מלפה ועבר זמן לידחה
אין חוזרים שמא הפילה דהו"ל כמיתה ומסיקנא בפרק כל
הגט דלשמא שת לא חייסין וכיון שבשהלק נישוט ופילוח
וחזקה דשוקא לא בשאר כאן אלא שפק דמחלה זכריס
ומחלה נקבות ולפיכך ילפה מלפה חומסת עכ"ל הרי עובדה
שהרכיב דברי הרוגח"ן והרמב"ח יחד ומחחלה כי כדברי
הרוגח"ן דכיון דהוזקק ועובדה יש לה חזקת יוסי ולא
תאמרינן שמא תפיל ועי"ש כחב ולשמא תפיל נמי לא
חייסין כאן כלומר דכאן הוי שמא תפיל כמו שמא הפילה
כיון שעבר זמן לידחה על כרחך דייכינן לה שמא הפילה
ולכך לא חייסין ומוחלת נשחלק נישוט ופילוח וחזקה
דשוקא (ומ"ש הפמ"ג מדברי המרי"ט עי' בויסלמי
יבמות רפט"ו שם ול"ש) ולפיכך ילפה מלפה חומסת וכל
מעיין בלדק יראה שדברי אלה מכוונים בדברי המוק"י ושאר
עיקר כוונחו ועי' בשמעתא הבית שהביא בשומסת העוקים
שם וכחזור על הרחשונות עלה לחומרין ח"ת שלמ"ש היכי
כחיבי שהקשו בחוס' הפ"ל מדכחיב דרכי נועם ונעובדה דהוי
ותי' לחלטרין להיכי דחמוחה של יבמה ונעובדה דהוי"ל
דחמחין עד שחבל זכר ואחה זקוקה לו דהשחא יקשה כיון
דע"כ דייכינן עלה בעובדה ונעובדה שחהא לריכה להמחין
שוב קשה דהא כ"ז שלא עבר עלי' זמן לידחה ועדיין
חייסין לשמא תפיל ות"ל כיון קיים ונישוט ופילוח
דמפילות למחלה דקבוע ודו זכריס ונישוט ולמה לן לחוס
ופשיר הקשו הגרע"א והחוקן יהושע שהבחחי חלה דלמ"ש
חחי שפיר דהא ומ"ל חיישין השחא לפי הס"ד דלא
חלינן בחר רובא וכמ"ש ודו"ק:

ז) **וביש"ם** יבמות (דף י"ו שם) חמר ר' חמר רב
יחדיו ניוחדים בבחלה ופרש"י הרחוין ליכם
זל"ז (ועי' ר"פ יש בוחלין ועי' חבן עזרא בחדבר כ"ז פ'
וכחבם חת בחלחו לזחיו כי לזחיו מחב חו ומם ול"ש)
פרט לזחיו ון החם רבא חמר לילף חחום חחום ומבי
יעקב ופרש"י דכחיב שכים עשר שחים בני חיבו וכן הוח
בגמרא להלן (ועי"ש ל"ב דף ק"י ע"ב דבקט קרא קחם
שכים עשר עבדיך שחים מכחלו בני חיש חחד ועי' בפי'
רגמה"ג שם ובמזרחי פ' חלה הביח דברי הס"ק בישמות
ומ"מ נקט קרא קחם שחים מכחלו בני חיש לחד ול"ע)
ופריך ולילף שחוח מעריות ומבי כיש שחים ושחים ואין
דכין שחים ושחיך ומקשו הא חנח דבי ר' ובמ הכהן זו
היא שיבה וכו' (ועי' במזרחי פ' ומספרים כ"א ר"ש ס"ק
וכלן לין דומות שהשחח דמיכם והשחח דמיו ושעש"י
שמוחי זו היא שיבה וכו' אין זה כל כך רחוק כמו המלות
הבלחי דומות ול"ע ועש"ק פ' חלו הן הלוקין (דף י"ג ע"ב)
דכין לעיכי מלעיכיך ואין דכין מעיכי מלעיכיך ופריך והא
מדבר"י זו היא שיבה וכו' ומבי בס"ק) ומבי ה"מ היכי
דליכא מידי דדמי לי' ופריך ולילף שחוח ומלוט דכחיב כי
יכבים שחים מכחלו ופרש"י ושחיכם שהם שחי שבזי שהרי
בן שחיו ה' ויש לדקדק שלא פרש"י לשיך גיבא ושחיכם
שהם בן שחיו ושולם ל"ל דהכא חמרו שם בגמרא ושלטיך
לעיכבא שחים ושלטיך לעיכבא יחדיו דלי כחב רחמנא שחים
הו"א לילף שחוח ומלוט כחב רחמנא יחדיו המיוחדים בבחלה
ופרש"י שחולקין בחלה שחת (ועי"ש לעיל שם ובדיוק
פרש"י כן ועי' בדבר"ח ובהגה"ה שם ועי' בגוור"י שם
שכי יחדיו המיוחדין בבחלה הרחוין ליבם זל"ז ושחולקים
בחלה שחת פרט לשחיו בן השם ועי' בגהרחי פ' חלה
שהבחחי ול"ע) ולו כחב רחמנא יחדיו הו"א דמייחדי בשחת
ובשחת ופריך והא ומהיכי תיתי יבוש בבחלה חלה רחמנא
ובחלה בן החב ולא בן השם ומשכי ס"ד חמינא הואיל
וחידוש הוא דקמשמרינן עלוה גבי חיוח עד דמייחדי
בשחת ובשחת בריכא ובשחוק ס"ש שם הקשו חמוך שלטיך
לעכבא יחדיו ושחים דלוט לשמוק ומחרוייהו דמשום דכחיב
חד שלטיך לידך ותיכלו דמשמע יחדיו דמייחד בשחת
ושחת משום חומר ל"ש דקמשמרינן גבי שלטיך ול"ש שלטיך
שחים לומר לך בשאר כחן חלה שפק דמחלה זכריס
ומחלה נקבות ולפיכך ילפה מלפה חומסת עכ"ל הרי עובדה
שהרכיב דברי הרוגח"ן והרמב"ח יחד ומחחלה כי כדברי
הרוגח"ן דכיון דהוזקק ועובדה יש לה חזקת יוסי ולא
תאמרינן שמא תפיל ועי"ש כחב ולשמא תפיל נמי לא
חייסין כאן כלומר דכאן הוי שמא תפיל כמו שמא הפילה
כיון שעבר זמן לידחה על כרחך דייכינן לה שמא הפילה
ולכך לא חייסין ומוחלת נשחלק נישוט ופילוח וחזקה
דשוקא (ומ"ש הפמ"ג מדברי המרי"ט עי' בויסלמי
יבמות רפט"ו שם ול"ש) ולפיכך ילפה מלפה חומסת וכל
מעיין בלדק יראה שדברי אלה מכוונים בדברי המוק"י ושאר
עיקר כוונחו ועי' בשמעתא הבית שהביא בשומסת העוקים
שם וכחזור על הרחשונות עלה לחומרין ח"ת שלמ"ש היכי
כחיבי שהקשו בחוס' הפ"ל מדכחיב דרכי נועם ונעובדה דהוי"ל
ותי' לחלטרין להיכי דחמוחה של יבמה ונעובדה דהוי"ל
דחמחין עד שחבל זכר ואחה זקוקה לו דהשחא יקשה כיון
דע"כ דייכינן עלה בעובדה ונעובדה שחהא לריכה להמחין
שוב קשה דהא כ"ז שלא עבר עלי' זמן לידחה ועדיין
חייסין לשמא תפיל ות"ל כיון קיים ונישוט ופילוח
דמפילות למחלה דקבוע ודו זכריס ונישוט ולמה לן לחוס
ופשיר הקשו הגרע"א והחוקן יהושע שהבחחי חלה דלמ"ש
חחי שפיר דהא ומ"ל חיישין השחא לפי הס"ד דלא

ומתרוייהו ולא לכתוב יחדיו ואחיס דלוט ועוקבת דאחיס בנבי יעקב כדרוש לעשותו אחיו מן האם והכל כפשוט דאחות דלוט לא תאייפס וגם בפשט אחיס לא בעינן דווייאדי בתנא ואוזל ועכ"ל דעוקבת דאבינדיך לא אזלי אליבא דרבה (עי' ברמב"ם שם) רק אליבא דר"י אומר רב הלח דריס קרא דאחיס בנבי יעקב ועי' בחי"ר וברמב"ן ומהרש"ל בקונטרס שם ובתוס' ב"ב (דף ק"ח ע"ב) ד"ה ואחיו ועי' בגור אר"י פ' תלת שם ד"ה פרט ועי' ביבמות (דף כ"ד ע"ב) ותיגח כי תיכא בכור וכו' ובחדושי על הש"ס בתירוץ אח דבדי הש"ס ותפוסים יפה וכולן לא נתתי רק לעכינינו דלפ"ז בקבר התירון דנעניל דלכתי הדק"ל כילוף מכולן דאזלינן בתר רובא דיבום לריך להיות מן האב ולענין לאו אבוי ואין לומר דמשכחת דליכא כי אם אח מן האם והי"ו עם האם אחיס מן האב לבד דמוע"כ ע"כ אם אבוי הוא שפיר ע"כ אם לאו אבוי הוא הרי זה הוא דמוע"כ בתרא ובתוס' ב"ב (דף ק"ח ע"ב) ד"ה ואחיו ועי' ביבמות (דף כ"ד ע"ב) ותיגח כי תיכא בכור וכו' ובחדושי על הש"ס בתירוץ אח דבדי הש"ס ותפוסים יפה וכולן לא נתתי רק לעכינינו דלפ"ז בקבר התירון דנעניל דלכתי הדק"ל כילוף מכולן דאזלינן בתר רובא דיבום לריך להיות מן האב ולענין לאו אבוי ואין לומר דמשכחת דליכא כי אם אח מן האם ע"כ אם אבוי הוא הרי זה הוא דמוע"כ בתרא ובתוס' ב"ב (דף ק"ח ע"ב) ד"ה ואחיו ועי' בגור אר"י פ' תלת שם ד"ה פרט ועי' ביבמות (דף כ"ד ע"ב) ותיגח כי תיכא בכור וכו' ובחדושי על הש"ס בתירוץ אח דבדי הש"ס ותפוסים יפה וכולן לא נתתי רק לעכינינו דלפ"ז בקבר התירון דנעניל דלכתי הדק"ל כילוף מכולן דאזלינן בתר רובא דיבום לריך להיות מן האב ולענין לאו אבוי ואין לומר דמשכחת דליכא כי אם אח מן האם והי"ו עם האם אחיס מן האב לבד דמוע"כ ועי"ש דאם אבוי הוא שפיר ועי"ש

שלין לבי קורלח בה וכו' ועי' בחבבי מלוחים סי' קנ"ד ס"ק ג' ובחמני חכם לבבי ס' מ' הביא דברי מהרי"ט בחמני עמ"ש הרחב"ח לחולן לחיבו חולן הטעם לחולן פטור ממלות (ובמלה"ר לות כתב כן רק המהרי"ט חידש זה עכ"ל ובבה הרחב"ח לא כתב כן המהרי"ט) והקשה החכ"ל דח"כ חין לך חלה שכשרה ליבוש שהרי הוח והיח נעשו חוגנים וקי"ל כל ישמה שלין לבי קורלח בה בשעת נפילה ישמה יצח עליי וכו' ובהגהת הגרל"ח (ישמות סק ג') תמה על החכ"ל מדברי תוס' חלו עי"ש ובמלה"ר שהשחט בחלה"ט בחל"ע בזה בס"ק ג"כ ישמות וקדושם הנחל"ט בחל"ע ס' קס"ט ס"ק מ"ז ועי' פרע"ג בפתיחה כולכל ח"ג חות כ"ח כ"ט (ומ"ש בחוכן בר"ה לעכין חק"ם להולין רגיש י"ח דמחוי"ג בדבר קרינן בי' ומשל"ח לעכין תפילין דפטור ביום לחלון ולימו מחויב ונקרי ל"ע מירושלמי ברכות פ"ג ה"ח ובחכי חוכן פטור ממק"ם וכו' ועי' בדבינו יונה ברכות רפ"ג וברח"ם ס' ל' סם ובטוס"ע ולו"ח ס' ע"ל סם ו"ל) ורלימי בגוף חסרי מהרי"ט והוח בחל"ע ס' ע"ז סב' כן בטעמל לחוכן לימו חוכן דפטור ממלות לחלה לחמניר על עלמו לימו רשלי עי"ש ובבה הטעם לחימו רשלי הוח מפני כבודו של חת כמ"ש בירושלמי שם (ועי' סנהדרין דף ו"ו ע"ב במשנה בהרוגי ב"ד דקרובין לין ומחללין לחל חוכלין וברש"י לחין ומחללין כדי שתשא בזיון כפרה להן חלה חוכלין בלבד לחין זה כבוד להרוג ול"ע חיך הדין בזה לי חוכן בהרוגי ב"ד פטור ממלות דטעם סיבי מתעסק ל"ש בזה דשלוחי ב"ד המה המתעסקים ומטעם מפני כבודו של חת ל"ש בחלדרבה הח לין ומחללין בשביל שתהח בזיון כפרה ועי' בפמ"ש להרמב"ם שם ובחוו"ע שם ועי' יו"ד סי' שמ"ה ו"ל) והכי כתב הטוו"ז בחו"ם סי' ע"ח ס"ק ג' דבן שמוח חוכן על לחיו ויש מתעסקין (עי' פרמ"ג בשפ"ז ולבו"ם שם וכן כ' בבחל"ט שם ס"ק ד') יכ"ל לבחל"ח ויחמר קדיש כי זהו כבודו של מחיו (ועי' בחמני עה"ג סי' ס"ג ובש"ם על הטוו"ז יו"ד סי' שע"ו ס"ק ד' לחיו ובחדושי הגרמכומי שם ובלח הביח מדברי הטוו"ז בחו"ח סי' ע"ח שם) ועי' בגוף הסרי מהרמ"ל סי' ע' שם לענין מילה ובבו"ב קומל חו"ח סי' כ"ז והבן ולפ"ז שפיר י"ל לחוכן מייבש לחדרבה זהו ודלי כבודו של חת וחה הוח עיקר היבוש להקיש לחהיו שם (ועי' רמב"ן פי' ויצב פי' תבלה וחו"ע שם פי' על הרמב"ן פי' ויצב שם) ומשל"ח בחלילה דליכח הקחת שם למה י"ל לחוכן חיכו חוכן דפטור ממלות ולח סיבך בזה כל ישמה שלין לבי קורלח בה ישמה יצח עליי וכו' דלעכין יבוש שפיר י"ל לחוכן מייבש ומשל"ל בחלילה ולחבש י"ל דגם עכין הלילה הוח לצורבתו של חת וצ"ע בזוה"ק פי' ויצב פי' חקת ובפי' תבא ובתיקונים הקונח שתיחתה וכזוהר חדש מעדרש הנעלם שם ומכו"ל בזה וצ"ע טו"ז חו"ס סי' קס"ד ס"ק ז' שכי בטעמל דלח תחייבי בעת כדחמה ולח חמריכן לחתי עשה דיבוש ודחי ל"ח דכחה כי היכי דלחי חיכור לחת לח ומשום לחשפר לקיים שכיחם להמתין עד שתטהר ול"ע ומ"ש הרמב"ח (בבח דף כ"ד ע"ב) ד"ה ל"ב ומיכח דקשיח ותחני מי שריפה קדשים עשה ויו"ט ל"ח גרידח מכחי היכי הוי לחי לח לחפשר לקיים שכיחם להמתין עד למחר (ועי' שבת דף כ"ה שם בחוס' ישכיחם ד"ה סו"ע ו') ותירץ הרמב"ן ז"ל דלח חמר ר"ל הכי ללח היכי דלחי לחפשר לקיים שכיחם עכשיו בלח דחיית הל"ח מבל היכי דלחי לחפשר לקיים שכיחם היום עקבי לי לחפשר לקיים שכיחם ע"י (ועי' שבועות ג"ילה דף ח') והכי ממי דכתיב"ה בבדה כיון דלריכה להמתין עד שתטהר ולבידין לספור שבעה נקיים הוי כלח לחפשר לקיים שכיחם (ועי' ברח"ם ריש ישמות ובקרבן"ח שם חות ל') וגם בפמ"ש בדורש לעיל ד"ה דעכשה חינו דומה לשבי לחתן ח"ב בישמה כדה הח לי"ח בי לחתן ומשום לחשב לח וכבה ולי"ך הוי"ל דחלי עכשה דיבוש ודמי בי לחתן ולולי י"ל בזה כמ"ש במל"מ פ"ח מה' שופר ה"ד היכי דלבעי"ד בי לחתן כגון יו"ט וכלאים וחי' דס לפור וחרש כדי לכבות ד"ל דדומה עכשה דיבוי לחו דכלאים כיון דעכשה ביו"ט ודוקח היכי דבעינה לחת רק ע"י מקרה דלחיתרוני ביו"ט ודוקח היכי דבעינה לחת לילח תוריד עכשה ולי"ם לל דמי עכשה ל"ת ועכשה ע"י"ם והל"ל בבדה דרך ע"י מקרה לימתי לחו דכדה ולחו לחחות לחשב יחד שפיר הוי לחילח דדמי ועי' ישמות (דף כ' ע"ב) בזה ולם בעלו קנו ובמ"ש פסחים (דף ע"ב) לחשתו כדה בעב חייב ישמתו כדה בעל פטור ומוקי כשחשתו מעוברת ומשמע דמוכחת גם מעוברת פרשה כדה ו"ל:

ואולם המוס' גיטין (דף ע"ו ע"ב שם) ד"ה דהח לל חלכי בשיטת הירושלמי (ועי' ישמות דף קכ"ח ע"ב לין מכירין מעשה כשים ע"י"ם) והקשו ולחכחר מה ים למוס כיון שמת ותירלו לחילכ למיגזר חטו לל מת (ועי' במ"ק בירושלמי שם) והר"ן שם תירן דהיינו טעמל משום דחיתו ודלי לל חיים למיתה דיד' ולל הי' גומר ומגרש חלל לחחר י"ח ומ"ש מיישכין ולל פריכן לם מקמי הכי ובפבי יהושע שם הביח מדברי הרמ"ח שהבחתי לעיל לריך שימשעל התחלי בפועל ובמ"ש הרמ"ח שם לחין מחזיקין חותם בגרושם עד שיהי' ווקים בפועל (ועי' ישמות דף כ"ג ע"ב החם לחפוקי קיימל ופרמ"ז הכלך לחו חשמו היל) ע"י"ם ומ"ש מדברי הירושלמי פ' מ"ם ובי' בטוס"ע חל"ע ס' קמ"ג ובחבבי מלוחים שם ס"ק ג' ג' ד' בחוכה וחכמ"ל בזה ומעתה לר"ח לף דקי"ל דומלמדין חותם בחמלן יהודן קושין התוס' לריך קרל למעוטי ח"ל שלה"ג כגון שגירשה בעלה הרחשן ע"מ שלל תכשל חלל לפלוגי דחקורה להכשל לחחר לעולם רק להחייב וכיון דמ"מ לריכה למיתן וחקורה להכשל מעשה דבעינן בי' מקרה לפיכה ח"כ שם לחי"ב מולד לח הו"ל דמ"מ חקורה להחייב לי לחלין ולכך לריך קרל לחקורה:

והנה בס"ק קועה (דף ג' ע"ח) פליגי ר"י ור' עקיבל בהכהו חלמה וקבל חת חשתו לה ישמל לעולם בהם תעבודו דר"י ס"ל רשות ורע"ק ס"ל חובה ובירושלמי (קועה רפ"ק) חיתח לחיל דר' חליעזר בבית שמלי דס"ש חומרים לל יגרש חדם חת חשתו חל"ב חלח בה ערוה לקיימה חינו יכול שחלח בה דברים כעורין לפום כן הוה חומר חובה ובחוס' (קועה שם) ד"ה ר"י הקשו דהח רע"ק עיקל טפי מבית הלל ואמר חפילו חלח לחחרת כלה היינה מגרשה ולפ"ה חמר חובה (ועי' בס"ק בקועה שם ד"ה לפום ובקוף גיטין שם) ומשכ"ל לכחורה דמ"מ עדיף לי לבעל טפי שיקבל חת חשתו מלגרשה דשם יגרשה בהח מוחרת לבועל הכחשד ולם יקבל חובה בהח חקורה לבועל חלח דלר' חליעזר דס"ל בגיטין (דף פ"ג שם) דיכול חדם לגרש חת חשתו על מכח שלח מכשל לבלוחי ממילה יוכל גם בגירושין לחקורה לבועל ולמה לי לקבל ח"ו דס"ל דוקבל חת חשתו חובה והוח הטעם דס"ל בב"ם דחין חדם מגרש חת חשתו חל"ב מלח בה ערוה ולם מלח בה דברים כעורין דלגרשה חינו יכול ולכך מוכרח לקבל חובה והתימה לר"ח חולם רע"ק דפליג שם בגיטין (דף פ"ג) גם בעל מכח וס"ל דלח יוכל לגרש חת חשתו ע"מ שלח תכשל בלבוחי ולכך לף דס"ל דיוכל לגרשה גם שלח מלח בה ערוה דבר ע"מ ס"ל דחובה לבקל כדי שיקבר חובה לבועל ומעתה ל"ש דר' חליעזר דס"ל דוקבל חת חשתו חובה ס"ל ג"כ דלה יעמל חובה ובס"ם ישמות (דף פ"ע ע"ב) מ"מ חדם יורם חת חשתו קטנה וכו' ר"ח חומר

מסתגדיל ותנעל ויורדם ומנעמן לה וכו' ומקשו והא הכא
דמדאורייתא לעיה מנעמן לה ומדרבנן מנעמן לה בעל ומשני
משום דסו"ל מת מלוה ופריך והתניא לחכו מת מלוה כל
שאין לו קוברין ומשני ה"ג כיון דלא ירתי לה קריב ולא
עבו לה הוי מ"מ ומשני סם ד"ה כיון הקשו דלמ"ד יהושע
בעל דחורייתא חמחי לילמריך קרא שהבעל מנעמן לאשתו
ותירן ר"י דמשום דירים לה לא הוי מ"מ חלא משום דיש
כח ביד חכמים לעקור דבר שהוא מה"ת בדבר הדומה
וכיון דלא ירתי לה דומה לנחת מלוה ובחוס' סם ד"ה
מסתגדיל ותנעל כתבו ומנעמן ויורדם לר"ת משום הפקר
ב"ד הפקר ומהרש"א סם כי היכ חסדת דלא קניב לדעתי
מנעמן דהפב"ד ס"ל דלר"ת נמי גבי יהושע עוקרין דבר
מה"ת והחוס' שכתבו מנעמן דהפב"ד היינו למסקנת דהכא
ומיהו לא קאמרינן לר"ת הפב"ד חלא לאחר שהגדיל ותנעל
וכפשט' דבריהם יבמות (דף ק"ח ע"ח) תניא ר' אליעזר
אומר אין מעשה קטנה כלום ואין בעלה זוכה בנכסיה
ואימו יורשה ואין מנעמן לה והשתא לר"ת ס"ל לה יבמות
חוצה וס"ל דבקטנה אין הבעל מנעמן לה לגדידי אין הכרח
לבקרת החוס"ם דיכולין חכמים לעקור דבר שהוא מה"ת
בדבר הדומה וס"ל דאין יכולין לעקור דבר מה"ת אף
בדבר הדומה והכא ביבמות (דף פ"ח ע"ח) לעכין מסיחין
את החשה עם"י אחד אר"ז ומתוך חומר שהנערה על"י
בפופה הקלת על"י בתחילה וכתבו בחוס"ם סם ד"ה מתוך
וכרחה לר"י דליח לן למימר הכי שהרי דדייקא ומיבעיא
ונחמן נכך עד אחד מה"ת חלא מחקנת חכמים הוא
דנחמן ואין זה עקירת דבר מה"ת כיון שדומה הדבר הגון
להחמין כמו שחפרש שבדבר שיש קלת בעשם ושמך לא
חציא עוקר דבר מה"ת אף בדבר הדומה יבבור דאין מסיחין
לעקור דבר מה"ת אף בדבר הדומה יבבור דאין מסיחין
את החשה עם"י עד אחד כמעוחר בעבדה יבמות (דף
קכ"ג) רבי אליעזר ס"ל דאין מסיחין החשה עם"י ע"ח
ומעתה נאמר דר"ח לשיטתו דס"ל יבמות (דף ק"ע) דממחין
את הקבינות לגדידי' קשה קושית התוס"ם (דף י"ז סם)
דלמ"ל קרא למעוטי מחשלה"ג חפ"ל דרבי' דרבי טועם
ומהרליבן לגדידי' דמשבחת לה כשגירשה בעלה הרחשון ע"ג
שלא תבשא חלא לפלוני דליבא זנה ומשום דרבי טועם
דממילא מקורה להבשא לאחר וס"ל ג"כ דיבול לגרש את
אחתו ע"ג שלא תבשא לפלוני דהוה הוא עי' בב"ם סם
(ועחוס' יבמות דף יו"ד ד"ה לעולם שהקשו ליחני ח"ח
שפוטרת לרחה בחתר לה ה"ז גיטך ע"ג שלא תבשאי ב"ם
לפלוני כי ואולם י"ל דר"ח סמותי הוא מחלוגדי ב"ם
דלית להו כלל דרשה דלגלות כמ"ם בעשנה ד"ג סם)
ולפ"ז עכ"ל לר"ח בפשטות דוקבה את אחתו מוצה דס"ל
כב"ם דאין לומר דעדיף לי' לבעל לקבה חוצה כדי לאקרה
לבועל דבלח"ה יוכל לגרשה ע"ג שלא תבשא לפלוני היינו
לבועל וממילא ס"ל ג"כ לה יבמות חוצה ולפיטתו דאשתו
קטנה אין הבעל מנעמן לה לא ס"ל כשבתב התו"ם דיכולין
חכמים לעקור דבר מה"ת בדבר הדומה שמנעצה זה מסיחין
החשה עם"י אחד ולכך ס"ל לרי אליעזר דאין מסיחין אחשה
עם"י ע"ח ואולם רבי יהודה בן בבא ס"ל ביבמות (דף קכ"ג
ודף קכ"ג) דמסיחין את החשה עם"י עד אחד ולכך אחרי
שהעיד דממבין את הקטנות בלשון רבים היינו אחד דרי
אלעזר ביבמות (דף ק"ח ע"ב) ואחד דרי אליעזר ביבמות
(ק"ע שם) אחתר שלמדין את הקטנה שהגיעו בו (בנחם"ם
נרשם שם ס"ל אלעזר ולא כן הוא ערש"י יבמות ק"ח
ע"ב ד"ה ר"ח ועפ"ז כתב דף ח' ובנחם"ם שם וכן הוא
גירסת הקדמונים) וקשה לגדידי' קושית התו"ם למ"ל קרא
למעט ח"ח שלה"ג חפ"ל ומשום דרבי טועם דבשלמא לר"ג
אחתר מתחין עד שתגדיל ומשכחת לה בבה"ב דממילא
מתחין ולכך בזה משום דרבי טועם (ואף שם הגדיל

עדיין יהי' היבם קטן אין בזה משום דרבי טועם כמ"ש
בחוס' ריש יבמות ד"ה ואחות דמה שמוחבת מחמת שהות
קטן ואינו יולו לגיהה הוי בפיר דרבי טועם ועמ"ש) אבל
לרי אליעזר דמלמדין אותה שתמלן הדרך קודם התוס'
לגדידי' ולפלה"ל דמשכחת בשגירשה בעלה הרחשון ע"מ
שלא תבשא חלא לפלוני ולפ"ז ס"ל בפשיטות דקיבוי הוי
חוצה דחלה"ה למה יקבה לאחתו ואי בשביל שיקרה
לבועל הלא בלח"ה יוכל לגרשה ע"מ שלא תבשא חלא ח"ו
דס"ל דוקבה את אחתו חוצה וממילא לה יעמד ג"כ חוצה
חלא דלר"ת נרחו דלא ס"ל כקבלת התו"ם דבדבר הדומה
יכולין חכמים לעקור דבר מה"ת ולפ"ז אין מסיחין החשה
עם"י ע"ח ולכך ר"י בן בבא בשיטתו הולרך להעיד דמסיחין
את החשה ע"ח דבזה אם הבעל מנעמן לאשתו קטנה
לא ס"ל כר"ח רק דמנעמן לה וממילא מובחרין אנו לומר
כשגירשה החוס' דבדבר הדומה יכולין לעקור דבר מה"ת
ולכך ספיר ס"ל דמסיחין את החשה ע"פ עד אחד ודו"ק:

יוד) **והנה** בגיטין (דף ל') בפלוגתת ב"ש וב"ה דב"ש
חומרים לא יגרש אדם את אשתו אא"כ
מלא בה ערוה דבר בעדים הקבו בחוס' אם ר"ה מה
בשם הירושלמי דאתחי' אילטריך קרא דלא יוכל בעלה
הראשון אשר שלחה לשוב לקחחה תיפוק לי' דבלח"ה אשור
להחזיר קושטו כיון שיש עדים ומשני לעבור עליו בב'
לאוין (והגריבו"ח בגלוי הל"ג ובחקובה בדרבי' דבדי החוס'
יפה) והגרע"ח בבחס"ם אם הקשה החאיך חל איסור מחזיר
גרושתו על איסור קושה בלא כולל ומוקף ולומר דגזה"כ
היא מכ"ל הא י"ל דלריך קרא להיכי דבאו עדי הזמה
והזיבו לעדי העומחה ובעלה בל"ע ודבריו ב"א דהרי לב"ש
דאמרי ח"ח מגרש ח"ח אא"כ מלא בה ערוה דבר אם כן
רק על דעת זה הוא מגרשה בשביל שאמרו העדים שזיבחה
ואחר שבאו עדים שוחנין ובחברי שבקר העידו ממילא הגע
בעל כיון שהי' ערוה בהגירושין ואוב אין כאן איסור ומשום
מחזיר גרושתו ומלחתי ביאושע יעקב חס"ע סי' קי"ע בפ"ח
ק"ק ג' שכחב כן וכן מבחבר דהא בלח"ה כיון דלב"ש
לא בחבה חורה כח לבעל לגרש את אחתו חא"כ מלא בה
ערו"ד ממילא אם גירשה בלא ערו"ד אף בדיעבד לא מהני
וכן משמע לכאורה בקונטי דגיטין אם דאמר לי' ר"פ
לרבא לב"ש אם לא מלא בה ערוה ולא דבר וגירשה
מהו ערש"י אם ומדלא בעי בם לב"ש אם גירשה בלא
ערו"ד מהו משמע דלב"ש ודאי בעל הגט כיון דאין להבעל
אוב כח לגרש את אחתו בלחי מלא בה ערו"ד חלא
דבפני יהושע אם כחב היפך מזה דגם לב"ש היכי דלא
מלא בה ערוה בבר וגירשה ואי דעביד עביד (ומ"ש אם
בהא דאוקם בגירשה עי' בב"ש ס"ק קי"ט ס"ק ג') וכן
משאר בחוס' הרמב"ח אם שכחב על קושית הירושלמי
לב"ש למ"ל קרא לא יוכל בעלה הראשון לבוא לקחתה
דהרי בלח"ה אסורה עליו משום קושה וכ' הרמב"ח דלפי
מה דאיקשה בלא מלא בה ערוה ולא דבר מה דעבד
עבד אחי קרא לב"ש בעבר וגירשה הרי משאר דגם לב"ש
אם גירשה בדיעבד חלו הגירושין חלא שאסיים הרמב"ח
ומיהו לא מחוור דבהא לא משחני קרא ובשורי קרבן
בירושלמי אם העחיק דברי הרמב"ח דבאי לא משחני קרא
ומאה עליו דהרי משקיק ביבמות (דף ע"ח) דאי לאיקורא
כחב קרא ובפ"י בגיטין אם כחב דאסתר דלשיטת הרמב"ח
ז"ל קושר הירושלמי דאי לאיקורא נמי לא כחב קרא ועי'
בשושנת העמקים (כלל כ') מ"ש בזה ובמחכת"ה נוסחא
אחרת מדמין להם דברמב"ח אם אינה דבאי לא משחני
קרא וכוונחו פשוט דאין לומר דקרא לא יוכל בעלה
הראשון מיירי בגרשה בדיעבד בלא ערוה דבר כיון דבפרשה
זו (דברים כ"ד) כחיב והי' אם לא חמלא חן בעיניו כי

ועלה גם עניות דבר וכתב לה ספר כריתות וגומי לא יוכל בעלה הראשון חזר לקחתה וגומי וכיון דכתיב בפרשה שם כי ועלה גם עניות דבר קאי עלה גם האי קרא דלא יוכל בעלה לשוב לקחתה ועי' בסו"ב ה"ט ס"י וקכ"ט ובהג"ה שם שלכך לא נקטה הירושלמי קושיא היוהר מזקה דלמ"ל קרא לאקור גרושה לכהן דהא נמי עלה תקורה לו משום זונה לב"ש דח"ש ונגרם לה תקתו ח"ש ועלה גם עניו"ד (וכן הקשה בפ"י שם) והוא הטעם דכיון דלאו זה נאמר בפני עצמו פשיר ולא לאוקמי בגרושה שכתגרשה בדיעבד עלה עניות דבר (ומ"ש שם דב"ש לא מיירי רק כשנתגרשה בע"כ ומ"כ ומשכחת לה גרושה לכהן כשגירשה ורלוזה קדמותו בקרבי"ב על הרח"ם שם ע"י"ם) עכ"פ ונפותה דבעבר וגירשה מהני בדיעבד גם לב"ש וכמ"ש בסו"ב ובהג"ה שם (ומו"ר בס"ל ס' פ"ח ונ"ש בזה) דלח תאמרו ב"ש ח"ח ונגרם לה תקתו רק מגזלת גם עניו"ד ע"ש ולזה מתפני הגם לומר שיעכב אם גירשה אלא ומחמת עניות דבר כיון דגם לב"ש ליכא גט מגילתה לח אלא עניות דבר כגון שנתגרשה ורלוזה (ועי' בב"י רס"י קי"ט ובלחורה יש להביא רח"י בדורה דהיכי שנתגרשה לרלוזה גם ב"ש מודו דיכול לגרשה דהא בב"ש עירובין (לח כ"ג ע"ח) תנן הנותנים נכסיו והיתה עליו כתובת אשה כו' חליעזר חומר בגירשה יותר ליכא ופרש"י יותר שלא יחזירנה לעולם דשמא עניות ונגרם לה תקתו כתובתה ון ההקדש ויחזירנה וכמ"ש בב"ש שם וקשה דהא ר"ח שמותי הוא ופירש ומלמידי היא שמעי (כמ"ש בתוס' כלה לח ב' ע"ב ד"ה שמותי) בשם הירושלמי הנזכרות פ"ה ה"ג וכן הוא בירושלמי לעיל שם פ"ע ה"ו ובירושלמי יבמות פ"ג ה"ו ועוהכרס"ח בכלה שם ותוס' שבת לח ב' ואלי קשיעתי ע"ב ד"ה דר"ח ובתוס' ר"ד שבת שם כי ואלי קשיעתי דר"ח שמותי שהי' מתלמידי שמעי ולפלא שלא הזכיר שכן הוא להדיא בירושלמי בכמה מקומות ע"ש) וק"ל ג"כ דח"ש מגרש את אשתו ח"ש ולא לה עניות דבר כמ"ש ואלי חיך חייבין שיעשה קנוניא ויגרשה הא לא יוכל לגרשה ח"ש ולא לה עניות דבר ובעדיס ובכה"ג ניחלא חין לה כתובה (ועי' בס"ק בירושלמי פ"ח ה"ע ד"ה ב"ש פ"ט ה"ש ד"ה והא ר"ל) ח"ו דורלוזה יוכל לגרשה גם בלא עניות דבר ובכל בעושה קנוניא לרלוזה ומגרשה חלא אם כיון דגם לב"ש אם מגרשה בדיעבד חלו הגירושין ומוכחת לה שיעשה קנוניא ויגרשה ובדיעבד חלו הגירושין ואולם כרחה להבין רלי' ש"מ גיטין (לח ס"ה ע"ח) דתק התקבל לי גיטי מנוקום פלוני תוכלת מחרונה עד שיגיע גט לחותו מקום ר' חליעזר (בגמרא ובר"י הגירסא ר' חלעזר ר' חליעזר ועי' ירושלמי שם ובירושלמי דוחי פ"ד ה"ד ובתרומות פ"ח ה"ח ולא ר"ח כר' חליעזר דתניין ר' חלעזר חוכר ניד ע"י פ"ו שם) חוכר ניד וקחזר עלה בירושלמי מה טעמא דר"ח לכי חזר לחר מחר הדלת ונלח ונקשה דהא ר"ח דשמותי הוא ק"ל כב"ש דח"ח ונגרם לה תקתו ח"ש ונלח גם עניות דבר ובעדיס וכיון שכתבה מוכיח לחקור לחכול בתרומה גם קודם שנתגרשה ולע"ל טעמא דחחר הדלת ונלח ובשכתב העטקים (כלל כ' שם) הביא בשם קונטרס הגאון ונהרמ"ח נרבי לב"ש חיך יצוי קרא ובת כהן וגזני חלמנה וגרושה וזרע חין לה עד גרושה ומוכיח זה היא ולחקורה בתרומה ע"י"ש ולפמ"ש נכון כיון דמתכיחין מיירי לרלוזה כיון שלחרה התקבל לי גיטי בב"ג גם לב"ש יוכל לגרשה חף בלא עניות דבר ובוד גם קרא ובת כהן מחוקמת בהכי חלא דמ"מ היכי שגירשה ומשום עניות דבר ובעדיס וחח"כ הזמין העדיס ונתגלה שעדי טומחה בשדה ונ' עטות בהגירושין שוב ע"ל דהגט בטל וחין כחן ומשום מחזיר גרושתו חף לב"ש הגט גט כלל וכמ"ש בי"ט ק"ל בשם עיין שהביא בשם הרמב"ם שם חלח דמ"מ ואע"ג דשם לא נזכר רק שיכול לחזור בו ולא שהגט בטל מ"מ משמע דלכתחלה חסור לו לחזור בו ולכאורה ק"ל דלמה לי לחזור בו ולא יחזיר לה מעלמה ולכאורה נ"ל דלב"ש לא חיישינן שיעשה קנוניא ויגרשה הא לא יוכל לגרשה חח"כ ניחלא חין לה עניות דבר ובעדיס ובכה"ג ניחלא חין לה כתובה (ועי' בס"ק בירושלמי פ"ח ה"ע ד"ה ב"ש פ"ט ה"ש ד"ה והא ר"ל) ח"ו דורלוזה יוכל לגרשה גם בלא עניות דבר ובכל בעושה קנוניא לרלוזה ומגרשה חלא אם כיון דגם לב"ש אם מגרשה בדיעבד חלו הגירושין ואולם לה שיעשה קנוניא ויגרשה ובדיעבד חלו הגירושין ואולם כרחה להבין רלי' ש"מ גיטין (לח ס"ה ע"ח) דתק התקבל לי גיטי מנוקום פלוני תוכלת מחרונה עד שיגיע גט לחותו מקום ר' חליעזר (בגמרא ובר"י הגירסא ר' חלעזר ר' חליעזר ועי' ירושלמי שם ובירושלמי דוחי פ"ד ה"ד ובתרומות פ"ח ה"ח ולא ר"ח כר' חליעזר דתניין ר' חלעזר חוכר ניד ע"י פ"ו שם) חוכר ניד וקחזר עלה בירושלמי מה טעמא דר"ח לכי חזר לחר מחר הדלת ונלח ונקשה דהא ר"ח דשמותי הוא ק"ל כב"ש דח"ח ונגרם לה תקתו ח"ש ונלח גם עניות דבר ובעדיס וכיון שכתבה מוכיח לחקורה לחכול בתרומה גם קודם שנתגרשה ולע"ל טעמא דחחר הדלת ונלח ובשכתב העטקים (כלל כ' שם) הביא בשם קונטרס הגאון ונהרמ"ח נרבי לב"ש חיך יצוי קרא ובת כהן וגזני חלמנה וגרושה וזרע חין לה עד גרושה ומוכיח זה היא ולחקורה בתרומה ע"י"ש ולפמ"ש נכון כיון דמתכיחין מיירי לרלוזה כיון שלחרה התקבל לי גיטי בב"ג גם לב"ש יוכל לגרשה חף בלא עניות דבר ובוד גם קרא ובת כהן מחוקמת בהכי חלא דמ"מ היכי שגירשה ומשום עניות דבר ובעדיס וחח"כ הזמין העדיס ונתגלה שעדי טומחה בשדה ונ' עטות בהגירושין שוב ע"ל דהגט בטל וחין כחן ומשום מחזיר גרושתו חף לב"ש הגט גט כלל וכמ"ש בי"ט ק"ל בשם עיין שהביא בשם הרמב"ם שם חלח דמ"מ ואע"ג דשם לא נזכר רק שיכול לחזור בו ולא שהגט בטל מ"מ משמע דלכתחלה חסור לו לחזור בו ולכאורה נ"ל דלמה לי לחזור בו ולא יחזיר לה מעלמה ולכאורה נ"ל דלב"ש לא חיישינן שיעשה קנוניא ויגרשה הא לא יוכל לגרשה חח"כ ניחלא חין לה עניות דבר ובעדיס ובכה"ג ניחלא חין לה כתובה (ועי' בס"ק בירושלמי פ"ח ה"ע ד"ה ב"ש פ"ט ה"ש ד"ה והא ר"ל) ח"ו דורלוזה יוכל לגרשה גם בלא עניות דבר ובכל בעושה קנוניא ויגרשה וב

תקורה עליו ובסיעתא הרמב"ם אלא דאם נתגר כמ"ש החי"ת דבכה"ג מוהרח לבועל יתורן ג"כ הקושיא שהקשו לב"ש למ"ל קרא לתקור גרושה לכהן דבלא"ה נכהן היא ותקורה לכהן ולפ"ז י"ל דמשכחת לה בכה"ג שמשמדת לכהן הישראל תיכף להתקורה דלדידי' תקורה ולהבועל שהוא כהן מריח כיון שעומדת לבועל יתורן ג"כ הקושיא שהקשו לב"ש למ"ל קרא לתקור גרושה לכהן דבלא"ה זונה היא ותקורה לכהן ומשום תיקור גרושה ועי' בב"ש שם ס"ק ג' ובגולי"מ פי"ג מהי"ב הי"ב ודו"ק:

וראיתי בספרים ישנות שם שכי ולריך להבין לב"ש דמוקי קרא בזנות ובעדים מ"ש מה זה לתמוה קרא ודו"ק אם לא תמלא תן בעיבו הרי תקורה לו מדתורייתא שם בקושיא זו ועמ"ש שם ב"ש שפרי הפר"ח (וכבר קדמו הפר"ח שם בקושיא זו ועמ"ש שם ב"ש שפרי ודו"ק) אם לא תמלא תן בעיבו דהא מלא בה ערוה"ד וי"ל וכ"ב ח"ל ונראה פשוט דאפילו כשזנתה החתיו אינו מוחזק לגרשה ולפ שתקורה לדור בתלירו הייבו ונדרבן אבל מה"ת אין בו תיקור והייבו דכתיב שאם לא תמלא תן בעיבו שכשלה יגרשבה ובעיבו עכ"ד ובמחכ"ת תשתוטיב לי' דברי הטוב (זבחים דף ז' ע"ב) ד"ה שם שתה לאו בגירושין עומדת שכאחבו להדיח בן ח"ל ואפילו זנתה תחת בעלה מ"מ לאו להתגרש בגבו זה עומדת וגם אם לא ירלה הבעל לא יגרשבה אלא שלא תשמעבו וע"י בפקבי חוש שם ובאחרי הרמב"ם פ' אחיות הובא ביותר יובף תלה"ע פ' ק"ז כי בשם רי' בזבחים דאפילו זנתה יכולה להיות תחתיו ותשמעבו כשאחה ואוח הטעם שלא תיישבין שמא יצא עליי דכיון שזנתה תחתיו שוכח לותה ומוקמה בעיבו (ועי' בתשו' עבודת הגרשוני פי' ל"ג והעיר ג"כ ומהך שתקורה לדור עמו ומה שהעיר בעבוה"ג ומחוש גיטין ע"ט ע"ו בב"ש פ' ק"ז ק"ק ח' שם) וכן כתב רמ"ח בפי' ק"ז שם ע"י"ש ובאחי יעקב ח"ת פ' ק"ו:

וראיתי בשו"ת בית יהלם להגאון מלבוב מו"ח פי' יוד חות פי שהקשה על דברי התוס' בישוות (דף ל"ו ע"ב) ד"ה ולא שכאחבו אחך דלמא שמ ומעוברת הניחו דהיכי שקיבא לה ומקחרה לה תיישבין שמא יצא עלי' כיון דתקיבא לי' ומדתורייתא ולא בעי גט (ועי' בתשו' להר"ש קוביא פ"ח ע"ג) ועי' הקשה דמ"ב עם הועילו חכמים שתקיבתם שיגרש והרי הוא יקבא לה ותקחר ולא יצטרך לגרשה וכתב שזה קושיא גדולה ונמאת י"ל דהרי עיקר הטעם כתבו התוס' שם דלכך לא בעי גט כיון דתקורה לו ומ"ת לא תיישבין שמא יצא עלי' וזה תיכף היכי דנאמת שקחרה והבעל תוכף תוכה שזכתה ותקורה לי' וא בודאי לא יצא עלי' ומש"ב שם יאמר לה הבעל לעשות עשוה שתקחר כדי שלא יצטרך לגרשה בכה"ג ודלא תיישבין שמא יצא עלי' ובעי גט ומ"ב יצטרך לגרשה בפרט לפנים הרמ"ם שם (פי"ד מי' די) בשם הרי"ף דלא דמי לקושה דשלחי החם לפי שהוא שוכתה ומוקמה עליו שהרי קיבא לה ובקחרה (ועי' בב"ש שם ס"ק י"ב ד"ה ומ"ש) הילכך לא תיישבין שמא יצא עלי' והתיבא שם קיבא לה נאמת ובקחרה דתוכך תוכה שזכתה ומוקמה עליו לא תיישבין שמא יצא עלי' ולכך לא בעי גט ומש"ב שם יפה שכתבו לפנים בשדי שלא יצטרך לגרשה י"ל דאינה מוקמה עליו ומוכח שם דאפילו בלא יועיל כלום ואהא תקורה עליו ומוכח שמא יצא עלי' ויצטרך לגרשה ומפיר הועילו חכמים שתקבתן מעוברת חנרו מיגרשבה ולא תיישבין שמא יצא עלי' שעשה בערמה ויקבא לה כיון דגם אז יצטרך לגרשה בפגיל שמא יצא עלי' לאחרי דיתכוון שלא שזכתה ומוקמה בעיבו וכהי דהב"ד לא ידעו שם קיבא לה נאמת ובקחרה אז בערמה עשה זה הבעל שלא יצטרך לגרשה מ"מ הבעל בעלמו מיודע שלא שזכתה דבכה"ג שאינו מוכחה ואינו מוקמה עליו

ס"ק ד' וסו"ר בהגהה ס' לעורה ס' ק"ז סם ע"ם בזה ובלח"ם ים להחבונן בדברי החוס' סם שכי דמעשרות חצירו דשותה לרבן ומעשם ביכול הוא להפריסה ולהחזירה לאחר זמן דכיון דקיכול לה ומקחרה לא חייסין ביצא עלי' ולכי יקנה דהא לאחר שהשתה ותחגלה שעהורה היא דאז תהי מוחרת לו ונה"ם שוב ביחום שמע יצא עלי' ולומה לא יגרסינה לאחר"ב ולילך לעורו רבן ביכול הוא להפריסה דהרי תיכף לאחר שהותה יה"ו נוחיב לגרסה כיון דאז חיכה לקרה עליו ומ"ת ושוב חייסין שמע יצא עלי' ועוחיב לגרסה ולולי החוס' לעיתם (בסוטה דף כ"ו ע"ח) ד"ה מעשרות דגם ומעשרות חצירו חיכה שותה רק עד שאלב כדי דלא ליקטל ליולד וז"ם ביכול הוא להפריסה לאח"ז ואח"ב שותה וממילא עד לא לקרה לו ונה"ם ולא חייסין ביצא עלי' ולכך ל"ל לגרסה אלא ס"ז ד"ה דהא ע"ג אחר שאלב הולד שותה וגם הא בעיקה חצירו דליכא למיגר הכי גורלי שותה תיכף ושוב הדק"ל דהא אחר שאלב דעוחרת לו מה"ת שוב חייסין שמע יצא עלי' וילטרך לגרסה ומלאתי ביצ"ק באח"ע ס' קע"ח שכאב דבר כלן דכבר כאלו הפוסקים דבשוגג לא חייסין שמע יצא עלי' ודוקא בעוזד חייסין אלא דק"ל להחוס' דאף בשוגג יוליח בגט כדי שלא יאחר כל אחד שוגג לכי וזכה שפיר כאלו החוס' כיון שקיכל לה וכקרה לא חייסין ביצא עלי' ואי דשמע יצא עלי' לאחר שהייה ומ"ש שוגג הוא שוגג בשלא"ה לא חייסין שמע יצא עלי' ואי דשמע עוזד הוא שוגג ואומר שוגג לכי לא כיון דיודע בעלמו שה"ו ומ"ד ואילו מכוקה ושלו כלן רא"י ונהך דלא בדקו הנים בוחה דהא כשלין הים מכוקה ושלו אין הנים בודקין לוחה ולא"כ לקרה עליו מחמת הקילוי והקחירה ולא יצא עלי' כמ"ש החוס' ע"ש ועי' בחשו בגעשה פכחם ס' יוד וכחיבות לשנת ס' ג"ג וביביע"ק סם ס"ק ז' ולפ"ז קרא מהר קושים הצ"ל מהשתי שהקשה ע"ד החוס' דלא"כ מה הועילו חכמים בחקנתן במעשרות חצירו שיגרם ואני הוא יקנה לה ותקחור ולא ילטרך לגרשה ולפנים מ"ש לקמן דכ"ע בשם שאלב בעוזד דכיון שיודע שעבר ונכנס ומעשרות חצירו שוב לא יקנה לה שהקחור כיון שיודע שהנים לא יגדלו לוחה ומעשה שהוא חיכו מכוקה ושלו וכך דמחכיחין במעשרות חצירו דשותה שהי דמע"ב כח חוחה שוגג ואח"כ חוקדם בעוזה בשחו פלוני וקיבל לה ובקחרה קני בהפרסה ושם כשאלב בעוזד ואח"כ חירש שקיבל לה בבא"ג לקורה עליו בעוזה ומעשה קיבני ומחירה ולין הנים בודקין לוחה מכוס שהוא חיכו מכוקה ושלו ומשמ"כ בע"ז בעוזה שקיבל לה חלק מן הנחלה שפיר הועילו מ"ל בחקנתן בשם יהודין שעבר וכשהה יגרשה ושוס שוב יצא עלי' דהשחא לין לומר שבעבל יקנה לה ותקחור ותהא לקורה עליו לו מה"ת ולא ילטרך לגרשה דהא ע"ג שאר שהשתה יהא ונחויב לגרשה כיון דעוזד הוא שוב לא יקנה לה אחרי שיודע שהנים לא יבדקו לוחה כיון שהוא חיכו מכוקה ושלו ועוכ"ע פ"ח ס"ה ובביע"ק סם לא הביא דברינו כלל ועי' כו"ב חשע"ב ס"ק י"ח ובביע"ק חשע"ב ס"ק י"ג סם ד"ה:

יג) **והנה** הרמב"ם (פ"ג מה' סוטה ה"ד) פסק דקטנה שהשיאה אביה וילכה ברשות אחרים על בעלה לפיכך ומקנין לה וכו' והרשב"ד חמה עליו דהא חומרין פיחוי קטנה חוכם הוא (ובשב שמעחחא ס"ח פט"ז הקשה דהא ס"ט בריה"י ומקוטה ילפינן לה והא קטנה הוא דבר שלין בו דעה לשחול ולפלא שלא הזכיר הגרעק"א מדברי הירושלמי סוטה פ"ח ה"ג רבי יסא בשם ר"י קטנה שזכתה לין לה רשות וכו' ברם הכא חנפ"י בש בו דעה לישחל ועי' בחוס"פ ובמשנה למלך פ"ב מהלכות גרושין ה"ב ובמנחת חינוך מצוה תכ"ג) ולכאורה יש ליישב דברי הרמב"ם בפשטות דהנה בגט פשוט (גיטין ע"ז ע"ב) אמרינן דאין שליח לדבר עבירה ולכאורה לכאי' הוה לן למימר דה"ה בשוגג דלא יהא שליח לדבר עבירה ולכן כחב הרמב"ם דבשוגג אין לחוש לזה ולכאורה קשה דהא בגיטין (דף ל"ח) אמרינן דאין שליח לדבר עבירה אפילו בשוגג ומ"מ בקדושין (דף מ"א) אמרינן דשליח לקבל קדושין הוא אף בשוגג ולכאורה לכאי' הוה לן למימר דבגט שאני דכחיב בה כחב לה ונחן לה ובשוגג לא הוי נחינה ולא כחיבה ולכאורה קשה דהא בקדושין נמי כחיב ונחן לה ולא הוי נחינה ובשוגג הוי נחינה ועוד דהא בגיטין (דף ל"ג ע"ב) אמרינן דאפילו בשוגג לא חעשה דבר שיהא בו משום עביר

ומיה בגיטת והבדר התורה דהרי תמוקה ומותרת כישראל ולמה מחויב הבעל לגרשה ובידוע יוכחן שם כי דלעיקה הענרה הפידום שנת לבקה (עי' חצ"ע ורמב"ן ופרפ"ש שם) ובבורה ממיתה ומ"מ מקפיקא לין מהידין אותה לבעלה דשמע מהדליה לו ודבריו ל"ש ובפני יהושע כתובות (דף ס"ח) הניח דברי התרגום יוצ"ע אלו וכי דשיעת התרגום כלשון דשמואל שם דאמר שפראל שבאכה לשורה לבעלה ח"ש שנת החלמה בחוכם וקופה בדלון והקשה הפ"י דאמאי לא מוקמינן בחזקת היתר לבעלה וחזקת כשרות ותירן דרוב הבעלות בחוכם קופן לכלון ע"ש ובק"ל ס' קל"ח שם (ועי' בצ"ל חס"ע חצ"ב ס' ק') בתשובתו אלי ועי' בקפורנו בחוושם שם) ובהפלאה כתב שזה דחוק דכתי לשעין חזקת היתר לבעלה ל"ל כן לגל ונחזקת כשרות אכתי קשה ותירן הוא לכפי מה דאמר אביי בפסחים (דף כ"ה ע"ב) דלא אפשר וקיכון שרי לכתחילה לרי יהודה דלא חזיל בתר כוונה (דהא ק"ל דשא"נ אסור) ה"נ שפיר חיישינן כיון דכאכשה דשמע מתרלים לו בקוף ניחא דיתרח הוא לדידה כיון דלא אפשר ולא שייך חזקת כשרות כלל והא דאסור לבעלה ומשום דלאו בעבידה תניא ולאתא דהא קי"ל בתה"ע סי' קע"ח והוא ונדברי ונהרי"ק דכאכשה בשוגג ואומר מוחר אפ"ה אסור לבעלה דף דלא מכוונה לעבידה ומשום דעכ"פ ועלה זו ועל וה"ה בכה"ג ח"ש התרגום יוצ"ע דעלה יפטריכה בגיטת ומיירי דהעדים יודעים בכתרלה אלא כיון שראו שכעקה ומחילה ומא"כ מתרלים דהוי לה אפשר וקיכון ולפ"ז אפילו בשוגג ובכה"ג גם ועל ומ"מ אסור לבעלה דמעלה זו ועל ולריכה גט לכל מקום אימור קושה רק ומשום ומחזיר גרושתו וכל זה אם ס"ל כר"י דדשא"מ אסור ולביעת דאל"י דלא אפשר וקיכון ומהשתא כיון דלרי אלישנר דס"ל ג"כ כש"ס דא"א ומרש ח"א ומרש ח"א ומ"כ ועלה דה ערוי"ד דקשה קושת הירושלמי למ"ל לאו למחזיר גרושתו ומאחר דמשכחת בכה"ג בלא אפשר וקיכון ומ"מ אסור לבעלה ומשום הכי לריכה לכתוב לה בכה"ג אלא אפשר וקיכון ולדידי ליכא לתרץ קושת הירושלמי בכה"ג ולכך ס"ל לרע"ק דלא כש"ס אלא דאף אם ועלה אחרת כיה היינה יוכל לגרשה ולפמ"ש הפ"י בכתובות (דף ו') דאפילו דמשא"מ מותר ומ"מ אסור לבעלה ר' עקיבא דס"ל (ב"ק דף ק"ג) דדשא"מ מותר ומ"מ לא אפשר וקיכון לחור ולדידי ליכא לתרץ קושת הירושלמי בכה"ג ולכך ס"ל לרע"ק דלא כש"ס אלא דאף אם ועלה אחרת כיה היינה יוכל לגרשה ולפמ"ש הפ"י בכתובות (דף ו') דאפילו דמשא"מ מותר ומכ"ש דמחזיר גרושתו מקושה לריכה לגרשה (ועי' בחרב המגיד פ"ח מ"ה אבות ובמ"ש ח"ו ולא"א מה שהגולל"ל לא אפשר וקיכון אסור ולא"ל דמשא"מ מותר ומ"מ

גו ובחבירו והרי מחל יוה"כ להיות עדיב שבת (ועי' כתובות דף ה' ע"ח ח"ל חציי חלת ועתה יוה"כ מחל להיות בשכי בשבת ובשמ"ק שם פ' הא דלא נקט בחד בשבת שח"כ מלא ר"ה ביום ו' ולא חד"ו רחם ול"ע דהא בזמן שהי' מקדשין ע"פ הרואים היו מל יוה"כ ביום ו' או ג' בשבת ערמנ"ש פ"ח מה' עירובין ה' יוד וכ"מ שם וערמנ"ש פ"ח מה' קדה"ח ה"ג ועש"ם ר"ה שהבחתי להלן חלת שבחוקי פסחים דף פ"ח ע"ב ד"ה כאלו כתבו דחב"ג דה' מקדשין עפ"י הרואים היו מהרין שלח יבאו הרי שבי בהדי הדדי ועי' בשהיימ פסי מ"ב שבת הב"ח ובלח"מ פ"ח מחנידין ה"ז ע"ש ועי' מ"ב תביח חי"ח ס' ק"ג) ועשה מלאכה בין השמשות שומע אני יהא חייב ת"ל כי כל העושה בו מלאכה יומת בו ולא בו ובחבירו ולפ"ז מוחלח שמעינן דהיום הולך אחר הלילה דאם כימת דהלילה הולבת אחר היום לא מצטרח כלל בו ובחבירו דאם עשה מלאכה בה"ש אלו בפקח אינה דמ שהלילה שייבת ליום שלפני חב"ב דהיום הולך אחר הלילה ואין לריך קרא דומחלי' לחילוק ולפ"ז בשבת דרשינן ומקרא דומחלי' אחיא לחילוק ומלאכות ובחלח"ש אם לח"ש דקרא דומחלי' אחיא לחילוק ומלאכות למיחד דבחיב כל העושה מלאכה דקשה לת קרא דומחלי' לריך לכתוב הלילה ולדעת דהיום הולך אחר הלילה ולבך הגיה הב"ח דבחיב כל העושה בו דומ"ש בו דרשינן ולא בו ובחבירו דע"ב מוכיח מוחלח מ"מ בו דהיום הולך אחר הלילה ולייחר קרא דומחלי' לחילוק ומלאכות:

ואמנם בד דייקינן עלה בכוכים דברי הילקוט בטעמת דהבה מוב"ח מוחוק הבשבת ובין שם דמקשים להקוברים דהחזות לת יהלו ומבלבל בן בח להקל לין שמרו לת הבשבת הת גו' בשבת חיב ומיתה ומקח יום ולילה לת יבבותו ובפכים יפות עפ"ח שם תירן יפה דבב"ב הלילה הולבת אחר היום והחזות שומו שבת כמו בישרחל בלילה ויום בהיום הולך אחר הלילה ולת עשו ומלאכה בליל שבת וביום הבשבת ומלאכי שבת עשו ומלאכה דלת עברו על יום ולילה לת יבבותו כיון דבמולש"ם עשו ומלאכה ובב"ב הלילה הולבת אחר היום ול"ע לדיך קיימו לת הבשבת ביום"ב שהל בע"ח הו ביום ת' דעל כרחך לת עשו ומלאכה ביום וגם בלילה ושם כחוב דלין עירוב ושלחה ליום"ב שהי שפיר ועי' בחב"ח פ"י ומ' מלכים ס"ו ובלל"ח בילה ט"ז ועי' בחב"ח ס' ע"ח ועי' לעי"ד הבערה בללו יהיה לי לחור ביום"ב ו"ל ועי' בחי"ח בזה ושולם ים להקשות ומש"ם ערוך ר"ה (דף כ' ע"ב) ד"ה ל"ל דלריך בישה לילה ויום מן המובח ומקרא (שמות כ"ד) עד יום השמד ועשרים לחדש בערב ופרש"י למדנו יליחת המועד בערב הרי שהלך היום אחר הלילה ע"ש והרי מקרא זה בחוב קודם ומתן חורה וע"ע ה' היום הולך אחר הלילה ול"ע:

ואמנם לכאורה יש להבין רש"י לדברי הפכים יפות מדברי הש"ם יבומות (דף ע"ח) דבעי רחב"ע קטן ערל (ופרש"י תוך שומנה) ומהו לקושרו בשומן של חרושה ערלות שלא בזמנה מעבבת או לא ת"ש חש"ו חין לי אלא מילה שבזמנה עשויה ועבדיו בשבת אלילה מכין ליתן לת האשור על זה בזה ת"ל לת לבז"ש בשלמת עבדיו ומשבחת לה לחיבתה בשבת אלילה וליבתה בשבת עשויה כגון דזבלתה ביני בין אלא זבריו לחיבתה בשבת אלילה וליבתה בשבת עשויה היבי משבחת לה לאו לחיבתה בין עשויה לאלילה ש"מ ערלות שלא בזמנה הוי ערלות (ובחמ"ש פ"ח מה' תרומות ה"ז כי דבל שבשבת לא חשיב ערל ובב"מ אם כי ר"ש הערל בעיא דחיפשטא הוא ומעתי ומלחי בש"ק ובמ"ש בירושלמי יבומות פ"ח ה"א שהרגיש דחבחות לא יהלו ובלבל בן בח להקל לין שמרו לת הבשבת הת גו' בשבת חיב ומיתה ומקח יום ולילה לת יבבותו ובפכים יפות עפ"ח שם תירן יפה דבב"ב הלילה הולבת אחר היום והחזות שומו שבת כמו בישרחל בלילה ויום בהיום הולך אחר הלילה ולת עשו ומלאכה בליל שבת וביום הבשבת ומלאכי שבת עשו ומלאכה דלת עברו על יום ולילה לת יבבותו כיון דבמולש"ם עשו ומלאכה ובב"ב הלילה הולבת אחר היום ול"ע לדיך קיימו לת הבשבת ביום"ב שהל בע"ח הו ביום ת' דעל כרחך לת עשו ומלאכה ביום וגם בלילה ושם כחוב דלין עירוב ושלחה ליום"ב שהי שפיר ועי' בחב"ח פ"י ומ' מלכים ס"ו ובלל"ח בילה ט"ז ועי' בחב"ח ס' ע"ח ועי' לעי"ד הבערה בללו יהיה לי לחור ביום"ב ו"ל ועי' בחי"ח בזה ושולם ים להקשות ומש"ם ערוך ר"ה (דף כ' ע"ב) ד"ה ל"ל דלריך בישה לילה ויום מן המובח ומקרא (שמות כ"ד) עד יום השמד ועשרים לחדש בערב ופרש"י למדנו יליחת המועד בערב הרי שהלך היום אחר הלילה ע"ש והרי מקרא זה בחוב קודם ומתן חורה וע"ע ה' היום הולך אחר הלילה ול"ע:

גזה ע"ש) והקשה בחשו' ומלפה חרי' ליד"ב הגחון ומהי"ל בירושלמי החב"ד דחב"ה לבוב ס' ל"ג בשם גדול אחד לפנ"ם בירושלמי שבת (קה פ"ט) לילי שמיני ום לת עביד בין מן מם דחכי ליל שמיני ככבשן לדיר להחעסק הדא חומרה ליל שמיני כשמיני ולפ"ז בפשוטות ל"ל דהכא מיירי דעבד פסק הוא יום ז' לילדתו ומשום הכי חשבינן ליחכנו בשעת עשייה אבל בלילה שעת אכילה דהוי כשמיני חשיב עלה ומעכבו בחכילה הפסח וזהו קושית גדולה ולפנ"ם בפכים יפות לק"ו דהא קרא דשמול לו בן שבר ואז יקרב לעשותו בפסח מלינו בחיב קודש ונתן תורה ואז ס' הלילה הולבת אחר היום והוי ליל שמיני כשבינו והי' עליל גם בשעת אכילה והבן:

והנה בש"ם שבת (דף קל"ב ע"א) בגילה דדמי שבת לחר"י ביום ואפילו בשבת ומקשו הוא מיבצי לי ביום ולא בלילה ומשני הוא ומבו שמוטת יוצים בפקח ומקשו בחוט' שם ד"ה הוא ומהא דחניא בהו"ב ומיימ לה בפרק הערל הסמיכי יאול יכול בין ביום ובין בלילה ת"ל ביום אין לי אלא שביאול לה' ביאול לטי לי"ד ול"ח ומכן שמיטו ביאול אלא ביום ת"ל ביום ותירט דסניך אבן שמוטת יוצים ודרשת פסוטים נקט ותוצים שם הוהר"ם ומלובלין דהשתא דילפינן ומקרא ובן שמוטת יוצים מכ"ל דביאול לה' ול"ד דחיטו ביאול אלא ביום בשלמא הם ילפינן ומקרא וביום הסמיכי אחי ספיר דאתי בן ומהו"ו דוביום אבל למאי דמיפיק לי' ומקרא דבן שמוטת יוצים קשה ובטורי אבן (מגילה דף כ') כתב בחמת דומ"ש ומפקא לי' הגזרת ומהאי קרא ומשום דומיבי כ"ל לרבבן דחפילו מגילה שלא בזמנו חימו אלא ביום ומו"ש דוביום ואלו ובן שמוטת יוצים מימו מומנט אלא ליל שמיני לאוד אבל לאחר זמנו לא ע"ש ולפלא שבמחבת"ם בשלם ומש דברי התוספות יבמות דף ע"ב שם ד"ה ומ בבר שבתבו להדיא דומדבתיב מ' יוצים דרשינן ולא לילות וביום דרשינן אפילו בשבת ומ"ו דרצוי לגרוני כל הני דאין ביומלים אלא ביום אפילו ביומל לבי וביוד ולי"ח ע"ש ועי' ומל"ע פ"י ומ' ומלכים ס"ז ועי' בומהר"ם ס"ף בשבת שם ס"ש דוח"ו ובן וגם ואי"ו וביום כו' ע"ש ול"ע (ועי' ברשב"ח יבומות שם ובחשו' הרשב"ח בי' מחנ"ז ועי' שלחת חרי' בי' כ"ג ושם בסוי הסי' שלא הניח ונדברי הרשב"ח בחבושו שם) ומלחחי להדיח בירושלמי שבת (פ"ג ה"ח) חני ר' יוסי קומי ר' יוחנן ומכן לכל המומלים שלא יהו מומלים אלא ביום ת"ל וביום והיינו ומהא"ו יחיה עי' ק"ע ופ"ו שם ע"ש ולדבריהו ניחוב בחוסי שם דהכא במגילה (דף כ' שם) בשבבה ולא ומלן בלילה עד שחכן החעם וכולן שבשה מבשלה עמוד השחר יצא ובש"ם שם ולא ומלן דכחיב וביום השמיני יעמול ובחוס' שם הקשו ג"כ דהא ומבן שמוטת יוצים דרשי ולא בלילה ותירלו ג"כ דהכא מיירי הדרשה הפשוטה יותר כדחיית בגביט (ועי' רשם יוסף שם שכ' דומ"ש מיסי כרחיית בגביט לא ידעבא בעם פירושו ולא הזכיר בשחכ"ה ומדברי החוס' ומוי"ק דף מ' ע"א ד"ה בפקח לי' ע"ש) ומהוכם ל"ל דהרי קרא ומבן שמוטת יוצים כתוב עוד קודם ומ"ת דאי' ס' הלילה הולבת אחר היום והשתא שם ומעטעינן ומקרא זה לאין בלילה ליכא למיעוט דממעטינן ליל שמיני דהא ליל שמיני מומלי' פסול ומפי שעוד שביעי הוא הוי כיון דהלילה הולבת אחר היום ושם ממעטינן ליל שביעי דהוי יום שמיני יקשה ת"כ ומה לחוצרין במשכה וכולן שעשו ומעשה עשוד השחר כשר קשה לדרשה שם ומל בליל תשיעי כמי דלילה הוא ומ"מ הוי כשמיני ומשמ"כ בוגד כשעשה עשוד השחר ביום תשיעי הוא הוי שלח בזמנה ומלח על כרחך דממעטינן שלח בזמנה דהייבו ליל עשירי וי"ח וכדומה ולשמעינן דשם מילה שלח בזמנו אין ולין בלילה

בלילה וממילא כשעת הכס"כ בזמנה היינו ליל תשיעי ג"כ לן ועלין ולפ"ז מדרבה אם יפיקין מקרח ובן שמוכח יותיר דכתיב קודש ומהן תורה שמצינן יותר להכיעול לעי ליזד ול"ש לן מלן בלילה ול"ל לרבוי דו"ו ומתורן קושית המהרי"ט ז"ל על נכון וכיון שהצלחנו רח"י לזה דקודם ומהן תורה ה' הלילה הולכת אחר היום שוב נאמר דהחזות שמרו שבת כמ"ש ההפלחה דהחזות שמרו שבת בלילה ויום כמו לאחר מהן תורה ולא עברו על יום ולילה לא יצאותו ופסיר תורו בילקוט דקרא ומחלני מדבינן מזהרם על ליל שבת וכו"מ הז"ר דלשמעינן דהיום הולך אחר הלילה:

ואמנם יש להחזון זה למ"ד הצערה לחלק יצלת ופרש"י ביצמות (דף ו ע"ב) ד"ה לחלק שלא תאמר היו מיב מקילה עד שיחלל שבת בכל מלאכות (יצרש"ל שם ובמדרשי פי ויקהל ובמק"ח החרכתי בזה) ול"ב מוכיח לק"מ אין שמרו החזות שבת ועברו על יום ולילה לא יצאותו ד"ל דלא הי ס"ל חילוק ומלאכות ובחזות עבו ומלאכה רק שלא עבו כל הל"ט ומלאכות ול"ב קיימו יום ולילה לא יצאותו ולא חילקו אם השבת כיון שלא עשו כל הל"ט מלאכות יחד ולפ"ז שוב לא שמעינן מקרא דשבת היום הולך אחר הלילה ואין לומר דל"ב שמרו החזות שבת ובכל"ל דשמרו לילה ויום ומוכיח כשעת דשבת היום הולך אחר הלילה דיש לדחות דלא הי ס"ל חילוק ומלאכות ועשו בחזות שבת ומלאכה בשבת רק דכיון שלא עשו כל הל"ט מלאכות לא חילקו שבת לזה תמרו בילקוט ומיין לדחות הלילה ולעתיד היום הולך אחר הלילה ואי ומה דהחזות שמרו שבת דילמא לא הי ס"ל חילוק ומלאכות תלמוד לומר מהלכי ומת יומת כלומר דמיכי דרכינן חילוק ומלאכות וכיון דידעינן מקרא חילוק ומלאכות שוב ליכא למימר דהחזות שמרו שבת זה שלא עשו כל הל"ט ומלאכות יחד דהרי גם על ומלאכה אחת חייב ושוב הדק"ל תיך שמרו השבת ועברו על יום ולילה לא יצאותו ובכל"ל דקרא יום ולילה לא יצאותו כתיב יום וחכ"ל לילה דקודם ומהן תורה הי הלילה הולכת אחר היום והמה שמרו שבת כמו לאחר ומ"ש בלילה ויום ומוכיח שוב שמעינן דשבת הולך היום אחר הלילה שלא מלפ"ז הדק"ל מ"ש בפ"ק (ג"ב שם) יודע הי ומה רבינו שהמקושם בזיתיה שכאחר ומחלני ומת יומת דהרי הא קרא מיירי בשוגג ואחיה לחילוק ומלאכות גם לסיעת הילקוט שהצלחתי ולמה לא הביא קרא כל העושה בו מלאכה יומת דמיירי בזמיד אלא ל"ל דהרי קרא כל העושה בו מלאכה נאחר ומוחרם יהי"כ כשיבד ומה תן שהר ומעשה דמקושם הי' תיקף בשבת דאקושה כפרש"י שם בחומש ועדיין לא נאחר מקרא זה דכל העושה בו מלאכה יומת ורחיתי בספר תור לבי (פי שלח שם) שכאשר כן שלבך לא הניחו בפ"ק קרא דכל העושה מלאכה יומת דקרא זה נאחר אחרי יהי"ב ומקושם הי' בשבת דאשון ע"ש והכה תפש קרא כל העושה ומלאכה יומת והוא נפי תפש וקרא זה לא נאחר אחר יהי"ב רק קרא כל העושה בו מלאכה יומת דפי ויקהל נאחר ומוחרם יהי"ב ואכתי יקשה שלא הניחו בפ"ק קרא דפי תפש כל העושה מלאכה ביום השבת יומת יומת דמיירי בזמיד (ועי' בחוה"ח פי תפש שם שכי ודקדק לומר כל העושה בו וקאי גם אקרא דפי ויקהל שם ועי' בפניס יפות שם וע"ש לעיל דף י"ז ומלאתי במדרש תגדה (הנדפס מחדש) עה"ת פרשת בהעלותך דאיתא שם בהה המקושם שהי' ומשה יודע שהמלכן את השבת חייב שעשה שבתי נאחר שבתי בזעושה המשכן כל העושה בו מלאכה יומת אלא שבפרשת שלח שם איתא יודע הי משה שהמקושם בזיתיה שכאחר מחלני מות יומת ול"ש:

ודברי המדרש תגדה שם דאתיא ליהן כיומת בי' עלהא דאיתא שם (פי בהעלותך ק' ע') בזה"ל ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא וכו' שאל שניעי שלהם בערב פסח ויאמר אליהם משה עמדו ואשמעה אשר יצוה ה' לכם כאשר ניתה לכך פרש שלח הי' יודע ניתה לכך כי לא פורש ניתה ניתה יתיהו אים אים כי הי' טעת לנפש אים כדאה לפשה שכי ש"ב המדרש ודברים קטונים ואתוניס דומה ענין ומקושם להך דפשה שכי ושוד דמקושם ונ"ת להא דאים כדאה שכי ואח"כ הא דמקושם ושוב מצינו הא דאים כדאה והכי"ב תוכם המדרש יאר ולכאורה הוא הכרכה שאינו קושטת:

ואמינא זה ע"ד הדרוש והוא שפמ"ש בפסחים (דף כ"ם ע"ב) בזמכה דר' אליעזר חוטר דפשה דוחה שבת והסיב לו ר' עקיבא הזהר תוכיח ושם (דף ק"ט ע"ח) דהזהר שבות הוא ואינה דוחה את השבת ופריך והזהר מלי טעמא לא דחית שבת מכדי מלמולי בשלמא הוא חדמי שבת ומשום פסח ואתר רבה גזירה שמא יעלה ויעבירכה מרבע תומת בהמים הרבים והכה בפ"ק ר"ה (דף כ"ט ע"ב) בזמכה דתק"ם אינו דוחה שבת אתר רבה אי מדאורייתא הוא ומסכי כדרבה דאתר רבה גזירה שמא יעלו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירו ד' תומות ברה"ר ובתוס' שם ד"ה את לאו מלאכה הוא תניא ע"ז דתדרבה אי מלאכה היא לא תילמדיך קרא דשה משה מעשה כל מלאכה כפקא (ובפרש"י והגהצ"מ שם) ואתכם לולא דבריהם ז"ל אתיכא דשבת כבוה הגירסא ועוד הא לאו מלאכה היא דהכה הר"ן שם הקשה דאתי שבת ומילה דשבת ולא גזרינן שמא יעביר תיכוך או תזמיר ד' תומות ברה"ר וכן הקשה הרשב"א בחדושיו לכובה (דף ק"ג) ד"ה ואפשר וכתב דמילה יש מעשה אחר נכון כיון שמלאכת המילה עלמה גמירה היא ודחייה תורה לחלל בה שבת אחד יגזרו חכמים מעשה גזירה הולאת דרבה היא גופה לא דחית מילה וגזירה דמלאכה אחריתי יהיה לה הה ודאי ח"ש ולפ"ז ל"ל שזהו דאתר רבה אי מדאורייתא היא מקושם היכי תקשינן ועוד הא לאו מלאכה היא דילמדיך קרא למעוטי כלומר לומ"ל קרא למעוטי הא ל"ל דגזרינן שמא יעבירו כמו בלולב ולין לומר הא מילה לא גזרינן שאני התם דמילה מעלמה מלאכה היא ודחית שבת ומשום גזרת הולאה לא תדחה זה אי אפשר ומשכ"ב שופר דלאו מלאכה היא שפיר יש לגזור ומשום שמא יעבירו ולזה ומכי רבה כדרבה דשמות לאו דאורייתא הוא רק ומשום גזרה שמא יעבירו ד"ת ברה"ר ואולם הר"ן בר"ה שם תירץ דהכי לאי שהכל מרודין בהם ולא מידכר חד מחבריה ומשכ"ב מוכיח עי"ש והכה לפמ"ש במדרש דהכך מדאו לפשה שכי דאו אל ע"פ בשבת הוא הטעם שלא הי' יכולין להזות עליהן וכדלמר רבה בפסחים (דף ל"ג ע"ח) ערל שזאה ואינו העמידו דבריהם במקום כרת ועיימב"ם ורחב"ד פ"ו מהק"פ ה"ו (ובספרי מכי מיס דף י"ח תמרתי בזה ענין כאות) וזהו לדעתי בזור הילקוט בהעלותך (רום השכ"ח) תכאו טמאים לנפש אדם יחידים תכאו בעודם שם שהוא בעודו בכרת והדברים, בלאי מצוחרים, ולפמ"ש לאתר דהסבוכה כך הוא דהא הטעם בזהזה הוא דבזרינן שמא יעבירו ושרי כל הטעם דשמא יעבירו הוא משום דלא מדכר חד לחבריה כמ"ש הר"ן (ועי' בחבני מלואים בשבועותיו ס' י"ד) ושמיכה שם כל הלבור עושים בעודה דלא מדכר חד לחבריו. אבל הלא יחידים תלכו ול"ל לחזות רק עליהן יחידים שוב הוי כמו מילה דמדכר חד לחבריו. והו ט"ו בעכתם הלא דבדי הר"ן ל"ש

דהרי אם תירע טומאת מת אחר שנגעו שלו שבעה ימות שמנה ג"כ הן הזזה דומה שבת ומשם שמת יעבירנו ולו הן כל העם טרודין בפרט לפמ"ש הרמב"ם בפתח"מ בפסחים שם דב"ג דחל בשבת ג"כ הן מזין וכבר הרגיש בזה הלב"ח שם (ומ"ש שם בדף ס"ט דעיקר קושית הרי"ן במגילה שם על מ"ש היה רק מהזה ולא משופר ולוקב הכה דברי הרי"ן אלו המה בר"ה שם ושם הקשה להדיא משופר ולוקב ועמ"ש מגילה דף ד' ע"ב ד"ה שמת יעבירנה וברמב"ם שהבאתי) וכתב המלבד הטעם שמת יעבירנו ביום הזזה עוד ליקור שנות דמתקן גברת ושניה פרש"י בשנה הזזה משום דמתקן גברת (ובחצר"י במקומו שם גם מ"ש שם מצאנו לה הגיה מדברי הלב"ח במקומו שם שכוונת פרש"י לה נכון ע"י"ש) אלא שבע"פ לעולם הפסח שהוא עשה ים גם כרת לה ה' משניהן בשנות קל כזה דמתקן גברת חבו שמתו יחידים תוכחו והוי כמו מילה דיוליכר חד לחברי ולי משום ליקור שנות דמתקן גברת תם שהוא בשנתו בכרת וכיון דעשה ים גם כרת הוא לה משניהן בשנות קל כזה אלא דמ"מ נדחו לפסח שני דמ"מ יש בהזזה החשש שמת יעבירנו כיון דכל שרחל היו טרודין אז בפסחיהן וכמ"ש הרי"ן שם דאע"ג דנזרקין בהזזה טומאת מת אחר ז' שלו בערב הפסח אחר בשבת החם היינו טומאת דכהי אחין הכל טרודין בהזזה הרי כולם טרודים בפסחיהן ולא מדכרו לי' וכמו שביאר הלב"ח דבשאר ימות השנה ליכא החשש דמתקן גברת ובע"פ אחר בשבת ליכא דמ"מ יש בהזזה החשש שמת יעבירנו כיון דכל שרחל היו טרודים

עלי׳ לחיסך בן יהודה דאמר דעל מלאכה אחת חיסך חייב ומכ״ל בשאת דבשה מיהם לח מקפקק אלא דס״ל דידע מדרש״ם זה ממה שמלמד החכמים לכחמו עושים בכפם חדם (ובאמר דמעשה דמקומם ס״ו אחר זה ע״י במד״ר ובילקוט סם) ובדחו לפקח שכי מעשה דאז חל ע״פ בשבת ולא ס״ו יכולין להזות עליהן דהזאה חינו דומה שבת ומשום שמא יעבירו חרבע אמות ברה״ר ואי״כ מזה ידע ומדרש״ם דמעבד חרבע אמות לח בכבכ בכלל הספק של חיסך בן יהודה ולכך ידע דמקומם חייב מיהם אלא שלא ס״ו יודע בחיה מיהם שיהרג עד שאמר לו ד׳ שידון המקומם בקקילה ח״ם במדרם חבדה שם ויאמר אליהם ומשם עמדו ואשמעם כי בשאלת החכמים כשהפך ומשה חס ידחו לפקח שכי דדלמא הזאה דומה שבת עד שאמר לו ד׳ שידחו לפ״ם ואז ידע שהזאה חינו ד״ם אבל לעבין מקומם כאמר לו אף שידע ומשה דשמחלב שבת מיהם מ״מ ס״ו לו להשהפק שאל מעביר ד״ח ברה״ר זה המלחכה שחינו חייב עלי׳ לחיסך ס״ו אלא דאכמ״ם חכמים למה נגרע ומ״מ כדאו לפ״ם ומעשם דהזאה חינו ד״ם ומשום שמא יעבירו ד״ח ברה״ר מזה ידע ומדרש״ם דמעביר ד״ח חייב ובהא מיהם לא מפקפק לן ומילחא חייב מיהם בשבילו שחילל שבת והכא מה דכאו לפ״ם בשביל הזאה חינו ד״ם אף אלא ס״ו רק יחידים וחינה למיתר דמידכר חד לחברי׳ מילחא דמעינן דיחיד כדאה לפ״ם כיון דכולם עתידים מי בפסחיהן ולזה קיים בעדרם חבדה שם חים חיב כי יהי׳ טמא חים כדאה לפ״ם רק ליבור לן כדחים ובבן ע״ד הדרוש:

ובלימוד יח) היסיבה שלי בשחלתי מלח חחבי הרב החריף השלם מו״ה דוד בפחלי כהנח כ״י בעזבה דמוכן (דף י״ד ע״ח) המזמנו בשבת ויוכ״ב בעפ״י שמחחייב בבפשו שחינהו בשרה והקשה לשלימי ד״י דאיכו חייב על אחת ובכל מלחכה שם עשה ים לבפקק שם חייב ומיהם כמ״ש הפרמ״ג בפתיחה לה׳ שבת (ובבי״ל יו״ד ח״ב סי׳ קל״ע כי בחמלח חייב מפקק מעשה רוב כיון דעל ל״ח מלחכות חייב ע״ש ואולם י״ל דכרת לא יתחייב כיון דכלפי שמיא גליא וכל מקום שחיינין על שבגהו חטלח חייבין על זדונו כרת ו״ל) וא״כ בשלמא ביוה״כ ניחא דלשיטת החום׳ (שבת דף ו׳ ע״ב ד״ה הא) גם לשיטי ד״י חייב חטלח וגם כרת כמ״ש הפרמ״ג בפתיחה שם ובדחם יוקף על מס׳ שבת בכ״מ (ועי׳ בהיבת גמל להפרמ״ג פ׳ יתרו) אבל בשבת בחייב מיהם בשוחט דעלמא קשה דלמח חוח המלחכה לחינו חייב עלי׳ וכי פליג חיסי חמחכיתין וכמבואר בכ״מ בחייב מיהם בשוחט בשבת והשתא לו דמ״כ חייב דלכך (שבת דף ע״ה) חייב שחיט משום טובא ומשום בעילה בשמה ואיסי לא חמי רק דעל מלחכה אחת חינו חייב ולשמואל הא ס״ל (דף ע׳ ע״ח שם) דהבעורה בלאו יכאה ולדידי׳ על כרחך זהו המלחכה דח״ח עלי׳ לאיסי ד״י ועל שאר מלחכות כולם אין לבפקק כלל ואולי ל״ל כיון דבד אמר הך דאיסי ד״י וס״ל הכי עכ״ל לדידי׳ דשוחט דעלמא (ועחוסי שבת ע״ה שם ד״ה שוחט דקאי אשוחט דעלמא) חייב שחיט משום טובא ומשום בעילה בשמה דאל״כ ליכא לאייבו מיהם מפקק לאיסי ד״י דח״ח על אחת ועל כל מלחכה איכא לאסקפוקי דלמא זהו המלחכה שח״ח עלי׳:

ובמדרש הובא בחוסי (ד״ה קי״ע שם) ד״ה אפילו אימא דמקומם לבם שמים כאכוין שהי חומרים שבאזר כיון שבגזר עליהן שלא ליכבם לארץ ומעשה מרגלים שוב אין מאוינין בשלות עמד ואילל שבת כדי שיהרג וירחו לעובד ע״ז ולא עשה עבירה אחרת שחיינין עלה כי ויש שאלו אחיך חטלח דהמהרש״ל בחדושי חגדות שם כי ויש לומר דהכא חחמיר השלם מו״ה דוד בפחלי כהנח כ״י בעזבה דמוכן (דף י״ד ע״ח) המזמנו בשבת ויוכ״ב מעמ״י שמחחייב בבפשו שחינהו בשרה והקשה לשלימי ד״י דחיכו חייב על אחת ובכל מלחכה שם עשה ים לבפקק שם ובשרה שבת ויוכ״ב מעמ״י שמחחייב בבפשו שחינהו בשרה והקשה לשלימי ד״י דחיכו חייב על אחת ובכל מלחכה שם עשה ים לבפקק שם (ובבי״ל יו״ד ח״ב סי׳ קל״ע כי בחמלח חייב מפקק מעשה רוב כיון דעל ל״ח מלחכות חייב ע״ש ואולם י״ל דכרת לא יתחייב כיון דכלפי שמיא גליא וכל מקום שחיינין על שבגהו חטלח חייבין על זדונו כרת ו״ל) וא״כ בשלמא ביוה״כ ניחא דלשיטת החום׳ (שבת דף ו׳ ע״ב ד״ה הא) גם לשיטי ד״י חייב חטלח וגם כרת כמ״ש הפרמ״ג בפתיחה שם ובדחם יוקף על מס׳ שבת בכ״מ (ועי׳ בהיבת גמל להפרמ״ג פ׳ יתרו) אבל בשבת בחייב מיהם בשוחט דעלמא קשה דלמח חוח המלחכה לחינו חייב עלי׳ וכי פליג חיסי חמחכיתין וכמבואר בכ״מ בחייב מיהם בשוחט בשבת והשתא לו דמ״כ חייב דלכך (שבת דף ע״ה) חייב שחיט משום טובא ומשום בעילה בשמה ואיסי לא חמי רק דעל מלחכה אחת חינו חייב ולשמואל הא ס״ל (דף ע׳ ע״ח שם) דהבעורה בלאו יכאה ולדידי׳ על כרחך זהו המלחכה דח״ח עלי׳ לאיסי ד״י ועל שאר מלחכות כולם אין לבפקק כלל ואולי ל״ל כיון דבד אמר הך דאיסי ד״י וס״ל הכי עכ״ל לדידי׳ דשוחט דעלמא (ועחוסי שבת ע״ה שם ד״ה שוחט דקאי אשוחט דעלמא) חייב שחיט משום טובא ומשום בעילה בשמה דאל״כ ליכא לאייבו מיהם מפקק לאיסי ד״י דח״ח על אחת ועל כל מלחכה איכא לאסקפוקי דלמא זהו המלחכה שח״ח עלי׳:

ובמדרש הובא בחוסי (ד״ה קי״ע שם) ד״ה אפילו אימא דמקומם לבם שמים כאכוין שהי חומרים שבאזר כיון שבגזר עליהן שלא ליכבם לארץ ומעשה מרגלים שוב אין מאוינין בשלות עמד ואילל שבת כדי שיהרג וירחו לעובד ע״ז ולא עשה עבירה אחרת שחיינין עלה כי ויש שאלו אחיך חטלח דהמהרש״ל בחדושי חגדות שם כי ויש לומר דהכא חחמיר השלם מו״ה דוד בפחלי כהנח כ״י בעזבה דמוכן (דף י״ד ע״ח) המזמנו בשבת ויוכ״ב מעמ״י שמחחייב בבפשו שחינהו בשרה והקשה לשלימי ד״י דחיכו חייב על אחת ובכל מלחכה שם עשה ים לבפקק שם ובשרה שבת ויוכ״ב מעמ״י שמחחייב בבפשו שחינהו בשרה והקשה לשלימי ד״י דחיכו חייב על אחת ובכל מלחכה שם עשה ים לבפקק שם (ובבי״ל יו״ד ח״ב סי׳ קל״ע כי בחמלח חייב מפקק מעשה רוב כיון דעל ל״ח מלחכות חייב ע״ש ואולם י״ל דכרת לא יתחייב כיון דכלפי שמיא גליא וכל מקום שחיינין על שבגהו חטלח חייבין על זדונו כרת ו״ל) וא״כ בשלמא ביוה״כ ניחא דלשיטת החום׳ (שבת דף ו׳ ע״ב ד״ה הא) גם לשיטי ד״י חייב חטלח וגם כרת כמ״ש הפרמ״ג בפתיחה שם ובדחם יוקף על מס׳ שבת בכ״מ (ועי׳ בהיבת גמל להפרמ״ג פ׳ יתרו) אבל בשבת בחייב מיהם בשוחט דעלמא קשה דלמח חוח המלחכה לחינו חייב עלי׳ וכי פליג חיסי חמחכיתין וכמבואר בכ״מ בחייב מיהם בשוחט בשבת והשתא לו דמ״כ חייב דלכך (שבת דף ע״ה) חייב שחיט משום טובא ומשום בעילה בשמה ואיסי לא חמי רק דעל מלחכה אחת חינו חייב ולשמואל הא ס״ל (דף ע׳ ע״ח שם) דהבעורה בלאו יכאה ולדידי׳ על כרחך זהו המלחכה דח״ח עלי׳ לאיסי ד״י ועל שאר מלחכות כולם אין לבפקק כלל ואולי ל״ל כיון דבד אמר הך דאיסי ד״י וס״ל הכי עכ״ל לדידי׳ דשוחט דעלמא (ועחוסי שבת ע״ה שם ד״ה שוחט דקאי אשוחט דעלמא) חייב שחיט משום טובא ומשום בעילה בשמה דאל״כ ליכא לאייבו מיהם מפקק לאיסי ד״י דח״ח על אחת ועל כל מלחכה איכא לאסקפוקי דלמא זהו המלחכה שח״ח עלי׳:

ואמנם חכחי קשה לשמואל דאמר (שבת דף ל״ו שם) דמקומם מעביר ס״ו ולא עשה רק מלחכה אחת ח״כ חיך ידע שידכוהו למיחה דלמא זהו המלחכה שח״ח עלי׳ אלא דלשמואל דאמר הבעורה לללו יקשה על כרחך זהו המלחכה שח״ח עלי׳ מיהם ועל שאר מלחכות אין לבפקק ואולם יקשה לפ״ז הא דאמר שמואל דמקומם מעביר ס״ו לשמעינן דבהא מיהם לא מפקק הא כיון דס״ל הבעורה לללו יקשה לח״ח עלי׳ מיהם מילחא שמעינן דעל שאר מלחכות כולם אין לבפקק כלל דאל״כ חיכא שאי מלחכות שח״ח עלי׳ מיהם אלא חד ואמאי קחני ב׳ ואולי דמ״ש מלחכות ממש ח״כ גם בהך ל״ו מלחכות ים לבפקק דמקומם ולכך חיכו חייב על אחת והו דאל״כ מלחכה מ״ש ומכאן בה לחיסי ד״י אומר לבעות מלחכות מ׳ שבר אחת ואיכ חייב על אחת מהן דלכאורה לפ״ל להקדים הא בחיקור שבת בשביל לזכות אחרים ותירץ דהכי ס״ו לריך למלחכה זו אלא לידע בחיה מיהם וכו׳ הו״ל מלחכה שחיכה לריכה לגופה כמו חופר גומא ואל״ל אלא לעפרה שהוא פטור לר״ש ומיהו ס״ו חייב מיהם בדיני אדם אלא ידעו העדים שהחרו בו שהוא עשה על דעת זה ואיכא אלא דברים שבלב ודכו אותו למיתה בשביל שעדות ע״י״ם (ועי׳ בפכי יהושע שבת דף ע״ב בחוס׳ ד״ה הכיחא ובדחם יוקף שם) ולפ״ז לא ס״ו יכול לעבור עבירה אחרת רק בחילול שבת דמלחכת מחשבת אקרא הורה ומשמ״ל פטור (ולר״י דס״ל דמקומם הורחה מעה ס״ו ועתוס׳ ב״ב שם ד״ה שלחמר) ואכתי יקשה לרב אלינא דאיסי ב״י ע״מ אין ידע המקומם שידכוהו למיתה בשבת ומלחכה אחת ודלמא על מלחכה זאת לא יתחייב כיון דלאיסי ב״י ים מלחכה אחת שחיט חייב עלי׳ מיתה אלא דלפי מה דהכי בחתכיתא דמקומם תולם הוא ל״ל דהי׳ זומר ומריך לעניס וכדרב כהנא בשבת (דף ע״ג ע״ב) דאמר רחיב שחיט משום קוצר ומשום טוחן אלא דא״כ מלחכה אלריכה לגופה ומהדר קושית הגראם״ח לדוכתי׳ דהא דמקומם לשם שמים כאכוין אין בשבת אחת בשביל שיזכה חבירו ואולם ל״ל דמ״מ הו״ל מפשל״ל כיון דבשבת כ״ז כדי שיהרג וירחו אחרים ובתוס׳ שבת שם ד״ה ומריך כאבו לפיסי דלא לבעות מלחכה אחת מיקרי בעניס דמחייב מפשל״ל בעיכן לריך לבעות דלא מיקרי בעניס קושר אלא בעכין זה ו״ל:

דתכן מצות מלאכות מי חסר אחת והול"ל דיש מלאכה אחת בשבת דח"מ עלי' ולדבריהו יתחיים מאוד דתרתיה מזה דייק תיקי ז"י דלעולם תכי מי מלאכות חסר אחת ולא נקט כ"ע מלאכות ובכל"ל המעם משום דמפקפקין מי לעשות מלאכתו או דהמלאכה היתה דיש לאו ממניינא ול"ב לפמיתו ס"ל דהמלאכה היתה דיש לאו ממניינא וגם קרח לעשות מלאכתו ומפקפקין ז"י מי מלאכתו ממש ול"ב גם בהכך ל"ע מלאכות יש מלאכה אחת דמפקפקין בה לחייב עליי ויתה ובתן:

יט) **נוסף** ויש נוסף קושח לבאר בזה דברי הרמב"ם פי"ד מה' שבועות ה"ב שכ לעולם אין ב"ד מחייבין עד שיודו לבעל עקלה ועקלה ועקלה וכו' אבל אם עשו והודו ואמרו המוליח ומשום לרשות הוא מחייב אבל הזורק או המושיט מותר או שעקרו אב מלאכות והודו שחיבה מלאכה הרי אלו חייבין וכ"מ שם תוס' דהרי בעיא דלא פיפשעא הוא בעקרו אב ומצות מלאכות והול"ל למיפשע לקולא (ומ"ש הכ"מ דלא"ל פ' אלו פעורין ה"ז כדבה לע"ג דהא אין חטאת בא בגללה ועי' במל"מ פרט"ו מה"ס שם הלכה ה' וכן תמוה בלח"מ לעיל פי"ג מה"ד ועי' בעה"מ פי"ד מה' ועה"ק ה"ח ע"ש) ועי' בלח"מ שם ובלח"ה דברי הרמב"ם אלו בפלאים דהא בפ"ק הוריות (דף ד' סם) בבעיא דר"י אין חייבה בשבת ומה מי אמרינן כיון דקומדו בכולהו מלאכת בביטול ועקלה ועקוש ועקלה דמי או דלמא כיון דקא עקריין לי' לחייבה כל עיקר כעקירת גוף דמי ותמוה עלה ה"פ פ שבת בתורה אבל המוליח מדרבנן ר"ת פעור ותוספ' ועי' במהרש"ל שם ובמוס' ורא"ש ובתוס' שם במקומו ועי' במהרש"ל שם ובמוס' כיון דקומדו בכולהו מלאכת בביטול ועקלה ועקוש עלה דמי או דלמא כיון דקא עקריין לי' לחייבה כל עיקר כעקירת גוף דמי ותמוה עלה ה"פ פ שבת בתורה אבל המוליח מדרבנן ר"ת פעור ותוספ' ועי' במהרש"ל שם ובמוס' ורא"ש ובתוס' שם במקומו ועי' במהרש"ל שם ובמוס' ומשמע דבעקר אב ומצות שרי דלא הוי עקירת כל הגוף ומשמע דבעקר אב ומצות מלאכות הוי עקירת כל הגוף וא"כ לית ל' כר"ש דתניא בתורת כהנים ופרש"י ה"ה כדתנן דמושיט חוץ לחבירו פחות מכדי שיטול בה יד ומשמע דבעקר אב ומצות שרי דלא הוי עקירת כל הגוף וא"כ לית ל' כר"ש דתניא בתורת כהנים ופרש"י ה"ה כדתנן דמושיט חוץ לחבירו פחות מכדי שיטול בה יד ומשמע דבעקר אב ומצות מלאכות

עליס מן הקרקע ועתוס׳ קוכח דף י״ח ד״ה דמלפיכהו (ורלחי׳ מחמרי ספר עה״ת להגאון מהרש״ק ז״ל פ׳ שלח שם שמדייק מה דכתיב בקרח ויקרינו מותו המעלים מקוסם עליס דהתי מקוסם מיותר דהול״ל ויקרינו מותו המעלים מותו ומעילת כדע דעל המקוסם קתי ונחתם מזה דייקו בש״ם מכסדרין דף מ״ח ע״ח שלח הכיח מלקוסם לף ממעלותו והתרו בו וערש״י שם ועי׳ בספרי דף כ״ג וברש״י בחוקת ובמדרשי ופי״ם שם ועי׳ בתרגום יוכתן שם קס גברת מדבית יוסף וכו׳ וכבן תשתומדע קכקף לכל בית ישראל וסל״ל דמקוסם לש״ם כתכון עי׳ חד״ח ג״ב ולכאורה יקשה לתיקי ג״י תיך ידע המקוסם שירמיהו לומיתה דלמה זהו המעלתה שת״ח עלי׳ תלח דכבר בתרתי דסל״ל לתיקי ג״י דלעשות מעלתה תיכח לספיקי דלמה לתו מעלתה ממש והתרגום יונ״ע ס״ל דלעשות ממעלתה ממש כמש״ל ולכך ד״ייק ותכי קס גברת מדבית יוסף שמה דיי״ק מ״ד מעלתה ממש מדכתיב ויצח ״הביתה״ ומעלתה שעליו מן הבית עי׳ בתכחומת פ׳ וישב שם ח״ם התיונ״ע קס גברת ״מדבית״ יוסף) ומעלתי בעכ״ח מ״ע ל״ת חות ד׳ שהרגיש זשה ובמ״כ בעלם ממנו דברי החוס״ת פ׳ שלח ט״ו פסוק ל״ג שם שהקשה כן ות״ל דבחרה על מריס ה׳ מעקה ומגדל למתים ע״ש ומ״ש המע״ח ע״ד רס״י ד״ה מעוור עי׳ מג״ל פ׳ ש״מ ס״ק ט״ו ט״ז (ומ״ש הע״ש לתה פכק כתבי עי׳ כ״ח בשם הרמ״ק שם) ובמחש״ם שם הביא מדברי התוס׳ תלו וכתב לתפשר רחי״ם ודח״ר פרק כלל גדול הלי מתן דכסף ומלחו ממעלתתו דהייתו ממקום שכעשה המלח ובמחכ״ם תיפתתיו לי׳ דרתי זו כתבו הרשב״ח בילה (דף ל״ג) ד״ה ובלבד והרי״ן שם ד״ה וה״ה ועי׳ שעה״מ פ״ג מהי יו״ט פי׳ ה״ד ובעיקר דברי המחב״ם שם הביתוכי מש״ם ערוך בבילה דף ל״ג ע״ב שם ו״ל והפרה״ג בתשם יוסף ר״פ כיצד כתב דתולי מקוסם עליס היינו תכן דומיא דתתן שתכל תדב״ר חנה הי׳ ובחתת תמרו בנודרם בב״ר שם רבב״י בעי קתי ר״ז ס״ל לפשר חטים הי׳ ס״ל הין ס״ל ובהכתיב בן ס״ל בתמרות הי׳ כתרז לבנון ועי׳ בגפש״ם סכהדרין (דף ע׳ ע״ב) ועי׳ יהוסלמי פסחים פ״ד ה״ח ובחעכיס פ״ח ה״ו תטיען דשיעור הוח בוגדל לבעיית שמשם קלן יעקב תע״ה תרים ועבש״י בחומש פ׳ תרומה ע״פ ועלי שעיס ובחבן עזרת שם ועתוס׳ שבת (דף כ״ז) ד״ה כל ובגירסה הרח״ם שם בן שתכל תרב״ר פסחן הי׳ ובקרב״כ שם שהגיה ובדרוש בתרתי הגירסה זתת ע״ד תגדה לפמ״ש (ברכות דף יוד) דפליגי רב ושמוחל רב תמר קדין של פסחן שליעה ועפמ״ש בתר״ה (ברכות דף ק״ח) בהח דשמוחל דתמר ליה״ר דומה לחטה ותכמ״ל בזה:

ובש״ם שבת (דף ע״ה) שהשתי תמרו ומשום טובא מין משום כ״ב לח ולכאורה מתי הקשה לי׳ להמקשן ותמנם ״ל דבתי״ט שם כי דדוקא בשותט בשותט ע״מ למכור חיב משום טובא ומפ״ב בשותט בציבו ומתכיתין בשותט בציבו מיירי ובכה״ג דלח ומיב משום טובא לח יתחיב כלום מע״ב דחיב גם משום כ״ב ועתוס׳ שם ד״ה שותט וי״ל תלח דזהו למקקת הש״ם דכיתח לי׳ דלתוש בה״ם דמ״ת ובפי׳ יהושע שם הקשה דלחיב משום מפרק (ועי׳ בתפארת שרחל שבת רפי״ד בחדושים) ותירן דבחולין ל״ם חיבא דמפרק דלין לריך לדם דשותט ולח יצח שם דם כפרס ועי׳ בפרמ״ג תי״ת בפתיחה לה״ם שם ותי״ב בכה״ג תי״ת משום טובא ומכ״ח בשותט בציבו ומתכיתין בשותט לשתול השבת הקשה בפמ״ש בחולין (דף י״ד) בשותט בשבת לפמ״ש הרין בבילה דבדני דחזון ישעיה דתי״ב תי״ת ועי׳ בתוס׳ ביצה (ע׳ ב׳ תיבה מידי) ותם כיצח לי עציך ומכי מותרים הב״ח לבכרי (ע׳ תב״ח קס״ה) תסורים הב״ח לבכרי ל״ם מי תיכח מידי (ע׳ תב״ח ס׳ כ״ז) ותם כיצח לי עציך ומכי מותרים הב״ח לבכרי

ומוי רבוי בשיעורא וכיצח תעכ״ח ויתקן קלת הלימור ותרלתי דתם יתקר בתכילה שוב לא הוי תוכל כמ״ש החכ״ל ס׳ ל״ג ויתחייב משום טובא ודומה לרבוי מלתכה דגרע מרבוי בשיעורא ומ״ר בשמפני שלום על חי״ת להגאון מופת״ד ומנערתן שתירן בן תלח ד״ל בשתט בשבת ולא יצח דם ומדברי הטור״ז יו״ד ס׳ ס״ק ס״ז תין רח״י לכ״ד ועי׳ בעט״ח בחולין שם ותי״ת ועתוס׳ שבת שם ד״ה כי היכי ובר״פ שומה שרלים בגיאור הסלשה שיעות תם חייב ומשום טובא תו כ״כ תו תפרק וברשב״ח שם כי דחייב בחוכל לף ומשום טובא דומיא דשותט שלחנו ומשום טובא תין משום כ״כ לא תלח לף משום טובא וע״י ברחם יוסף שם ותי״ת מדברי הירושלמי פ׳ כלל גדול ערשב״ח שהבחתי ובגשם״ת בירושלמי שם ועי׳ תי״ח פ׳ שבת ט״ז ס״ק ה׳ ותי״ח ס״ק ט״ו ותמילה ביחח תי״ת ומשום טובא תין וכו׳ ועי׳ בשו״ת מהד״ב ח״ח פ׳ כ״ה גם מ״ש בהח דשותט בשבת בחון ובשפופה התרכתי זשה:

נחזור כ״ח) לעניכיכו דהכה בשבת (דף ל״ו שם) דתוכר ר׳ עקיבא ומקוסם זה לשפחד ות״ל דיב״ע עקיבא שם כדבריך התורה כיכתו ותתה ומגלה ותם לתו תתה מולית לעז על תותו לדיק ותתכם י״ל דרע״ק לשיטתו ס״ל דמקוסם לש״ם כתכון ותין כתן לעז והה דתלל שבת ומשום דה׳ תלתה שת״ל לגופה וכמ״ש בחד״ת ומולית כשתע מזה דרע״ק ס״ל ומשלל״ג פשוט כר׳ שמעון ולח כר׳׳ (ועתוס׳ ג״ד ק״ט שם ד״ה שכתוכר שהבחתי) ורע״ק ס״ל ג״כ דשח״ת מותר ולדידי׳ לל תשבר וקוכרין תשר כמש״ל וקשה קושית היהוסלמי קוף גיטין לש״ם למ״ל קרל למחזיר גרושתו ותין לומר דמשכחת לה בלח תשבר וקוכרין ולכך ס״ל לרע״ק דף פ״ח תלח תחכת כתה היימה יוכל לגרשה ותוכם ר׳ תלישזר לשיטתו דס״ל ומשלל״ג תיב יסשור ג״כ דשח״ת תשר ולכך שביר ס״ל כש״ם דח״ת ומגרש תת תשתו תח״כ ומלח בה ערו״ד וקושית היהוסלמי לש״ם ס״ל קרל למחזיר קיטתו יתכן ר׳ תלישזר דמשכחת לה בשלכשה ותי״שיכן דשכתלית בקוף היתתל הוח לדידה כיון דלח תשבר וכתני תלישי תיב״ע דר״י ומ״ש תשורה לבעלה דמעלה גו ומעל וכמ״ל:

ובפסחים כט) (דף ה׳ ע״ח) תמר ר׳ עקיבא דתשביתו מעיו״ט דוקיכו להבערה שהוא חב מלתכה ובתוס׳ שם ד״ה וכתיב הקשו תע״ג דכשיקרב ויעשה בחליס הכלתו מותר ותי׳ בתיכן הסכי דכיון דומחלת הבעירה תיכו יכול להכות ומתו תע״ג ס״ה׳ לו הכלה מתו ח״כ תשר כתו מדרים ובדבות דלין קרבן ביו״ט בעש״ו ש״מ בהן מלכל הדיוט לבקוף יקשה לפמ״ש בחבני מלואים ס׳ כ״ח ס״ק ס׳ בשיחר דברי הש״ם ר״ם כל שעה ולח יקיק גו תטר וכיריים פשיטא ל״ל תלח לרי יהודה דתתר תין גישור חתן תלח שריפה קד״ת בהני דקשריך להכי מיבי קמ״ל דהוה הטעם משום לחפשר לקיים המלוה שלא יהכה בכה״ג תתריכן תלוה להכות בתו כיון דחיכא הכלה הגוף ע״י״ם ובתשובותיו שם ס׳ ״ט וס׳ כ״ח ולפ״ז כיון דתשביתו דוקא ביו״ט ותותר גם בחלת הבערה כיון דחיכא תלוה בהדי הכלת הגוף ותין לומר דיוכל לקיים המלוה בלא הכלת הגוף דהל קיימיכן הכלת דתשביתו ביו״ט ות״כ תדרשם בלא הכלת הגוף יפ׳ תקור ביו״ט ותוכיל ע״כ מותר גם בחלת הבערה כיון דלא תפשר לקיים המלוה רק בהכלת הגוף ובכה״ג תתריכן תלל״ה לשיטת הרשב״ח ורע״ק דס״ל דדשח״ת מותר ותוכיל ס״ל דתלל״ה לגוף בתו כיכוה לף היכי דחיכא הגוף בהלת הגוף בש״ם בתשר תקר לתרשם תל״ח פ׳ כ״ז דמ״ד דשח״ת מותר ס״ל דתלל״ה לף בית הגוף בהדי המלוה תלל תכבר בתרתי בהשר בלחת בעשת דתלן דס״ל

לא חפצר וקונכון לחזור ס"ל דהיכי דחיכה הכחה הגוף בהדי העלוה לחזור בכל ענקום וח"כ רע"ק דס"ל כר"ש דדמח"ת ונותר דחזיל בתר כוונה וק"ל ג"כ דלא חפצר וקונכין לחזור ולא כר' יהודה וכחש"ל שוב על כרחך יקבור דהיכי דחיכה הכחה הגוף חוריץ מעט ליהנות נחנו (ועי' ומחכ חפרים ה' כדרים ס' כ"ה) ומיהלא לרע"ק לח חפצר ליכא לפלוגי בסכי ומשמ"כ לר' יהודה דס"ל לא חפצר וקונכין מוחר ספיר כחב החבני עלוחים לחלק בחן בחיכה הכחה הגוף היכי דחפצר לקיים המוה שלא יכבה דחז חוריץ מלה"כ (ועי' ר"ה דף כ"ח לר"י סם ובס' החיים ס' חקפ"ב ובחב"ש סם ובחשו' חו"ח שהבחתי להלן) ולפ"ז ר' אליעזר דס"ל דחפ"ש לא חזור ולא חפצר וקונכין מוחר יקבור דמלה"כ לף בחיכה הגוף ולף כש כיון מעבירת דרך היכי דלי חפצר בעלין חחר לקיים המוה חז חוריץ מלה"כ דהוי דומיח דלא חפצר וקונכין מ"מ גרור דגם היכי דחיכה הכחת הגוף ס"ל לר' אליעזר עלות לחו ליהנות נחנו:

כג) **ובש"ם** חולין (דף ק"מ ע"ח) לפור עסיר חפצחן דחקברי לפור ולא נוטל ותוריץ עלה חז"ש שחי לפרים חיום עסוכות וכלל דחיכה עלמות ומשני רבב"י למעוטי לפרי עיר הבדחת ודבינה חוור למעוטי עוף שהרג חת הנפש דדיבו בפקלה ערפ"י שם ובחיבי שם ד"ה למעוטי לפרי עה"כ הקשו הא מני נפקא ומדברי ר"י דלא קריכן ב' ומשמע שמיהל ודילמ דלא ומעטינן אלא דומיא דערלה וכה"כ דלי חשום הכחה עלית ליהנות נחנו לף דחיכה גם הכחת הגוף שהוכשר לצוח חוך המחבה וכמ"ש החח"ם ח"ח סי' ק"ם ע"י"ם ותמה לרבינה ניחוי דס"ל כמ"ד מלה"כ ולכך חחרן למעוטי עוף שהרג חת הנפש ומעתה לר' אליעזר דס"ל מלה"כ ולדידי' יחורץ קרא עסורות כחוקומתא דרבב"י לא ידעינן דעוף שהרג חת הנפש הוה בפקלה והשתא מחזור והקוב פניכו נהא בפשיעה ריב"ז על הרבנול שבקל בירוסלים פ"ה חת הנפש דחחרי שהשיר שמוחלין חת הקטוחת אבל הקטוחת עלית הסוב (ימוחת דף י"ז) נחשב מחיו שלה"ש חש"ל דרבי דרבי מושב ובחרבו דלר"ח יהורץ בחופן דיבחה ע"ו שלא חכשא חלא לפלובי ולפ"ז יקבור דוקא חת חשתו חובא וס"ל בב"ש דח"ח ומגרם חת חשתו חלי"ש עלא בא עדו"ד ובקשה קושיח הירוסלמי לע"ל לאו לומחיר גרוסתו ומתרן דמשכחת לה בשוכשה וס"ל לר"ח דלא חפצר וקונכין מוחר ומשני"ל ס"ל דדשח"ת חקור ולפ"ז יקבור דמלה"כ לף בחיכה הכחה הגוף ומשני"ל רוחא שמעחתא לתרן קרא שחי לפרים עסורות כרבב"י למעוטי לפרי עיר"ב דלין לומר בחיכה הכחה דהא מלה"כ כמ"ש בחוש' ות"כ ומכ"ל דעוף שהרג חת הנפש בפקלה ולכך הציר ריב"ז ס"מ עפ"י עדוחו על חרבנול שבקל בירוסלים שהרג חת הנפש ודו"ק היטב:

ובחום' חולין שם ד"ה למעוטי כי חח"ז ול"ע בשחות עה"ל חם עבר והקריבה חם הוח קרבן כשר כיון דלכריבה קיימה (והגרי"ב הניה ד"ל דלהריגה ועי' מהרש"ל ובלב"ח הבדמ"ח שם) ובחש"ם שהבחתי כי חחום' קלי חלבעיל ד"ל דלי לאו קרא ה"י ל"ע חם עבר והקריבו חולי ה' מכפר וחולם ומדברי מהרש"ל שם שהציל בעצמו שם לא כלום כן (ועי' שדי חמד דברי חכמים ס' ט"ו חות י"ד דחשחניט כ' דברי מהרש"ל חלו ועי' ל"ש שהבחתי וכח"ש שם ובקונ"ל דמלה"כ לף ענין זה בעבר ולדבריהו כחוב דמה לי מלה"כ לפחנף לפו ענין זה בעבר והקריב חם כשר בדיעבד:

כ"ד) **דהנה** בפסחים (דף כ"ט ע"ב) רש"י כ' רע קפרח לרב כחיב לא ילין לנבקר זבח חג הפסח לנבקר הוח דלא ילין הא כל הלילה

כתיב ואין חגיגה דומה שמח וכ"ל כדי חיכוך דחס עבר והביא כסר וכ"ל דדבר שקשור להביא לכתחילה מ"מ חס עבר והביא כסר וכפ"ז אין רח"י מהא דיין בן מי יוס שכתכתך ע"ב המזבח דלמאי ה"י בדיעבד דהא חס עבר והביא כסר ולכך סולרך ר"י בן בבא להעיד עפ"י עדותו על יין בן מי יוס שכתכתך ע"ב המזבח אף לכתחילה כמ"ש תוס' בנדה שהבאתי ודו"ק כי מרין הוא:

כה) **והנה** בתוס' מגילה (דף כ' ע"ח) ד"ה דכתיב הקטו למ"ל קרא לומו ולא לומה לומר דאמה היכה חייבת למול את בנה אף אם הי' הרה"ל מ"ע שהזמן גרמא כיון דמילה היכה בוהג בלילה ותירבו דמ"מ למילה שלא בזמנה למ"ד לכוהגת בלילה (ועי' יבמות דף ע"ב ותוס' שם) ואפשר למ"ד דגם מילה שלא בזמנה היכה בוהגת אלא בזיוס הדק"ל ובפ' חור לבי עה"פ פי שמות כי דמ"מ לריך קרא דבלא זה הו"א דמ"מ יכולה למול קמ"ל קרא דאמה פסולה למול ועי' בתוקפת בקידושין (דף כ"ט ס"ם) מ"ש דמילה היכה בי חיובים חיוב אחד למול את בנו וחיוב על כל שרחל מקרא דהמול לכם כל זכר ובחיוב זה דכל ישרחל גם אמה חייבת ומעתה אם אמה פסולה למול מוכיח היכה בכלל עדותו (ועי' בריש"ם בדכות דף כ' ובדיבו יוחה שם) ופטורה מחיוב דכל ישרחל עיי"ש ועי' יבמות (דף ע"ח ע"ב) דבא אמר כבון שהיו חבין ואתו חבוו מבוין בבית השקורים פרש"י ומעות מילה ומוטלת עליהם ובדברי שאול ז"ל בי' דק"ד הוה אם בייאטי דאתו לכאן הבא היא היכה ומעות מילה כלל והעלה בלי"ע וכבר קדמו האהרש"ל ביבמות שם שהקשה כן (ובהגהות מהריעבד"ן ביבמות שם לא הבין שאלת מדברי האהרש"ל אלו) ותירן דהכא כיון דחייבת לעשות פסח אלוה מי עלי למול בבא דמילה זכרים כי עיי"ש ובמל"מ פ"ה מהק"פ ה"ו ולכאורה כיון דילדת היא לקורה לאכול בפסח וכ"ש לפסח בי עי פסחים (דף ל"ב) ובכריתות (דף יוד) ועיתמ"ס פ"ו ומהק"פ ה"ד אלא דבלא"ה י"ל דלא הוי יולדת בעת ומשכחת לה דהוי מילה שלא בזמנה והרבה י"ל בזה:

כו) **וראיתי** בס' חו"ל שם שהביא דברי הש"ם (כדרים דף ל"ח) דק"ק לאי אמר שמשה כחרשל שלא בזו ור"י אמר אי"ו שכחרשל אלא כך אמר אמול ואלא כבבה הוא לו וכו' וביאר שם בכתוביס (שמות ד') ויהי בדרך במלון ויפגשהו ד' ויבקש המיתו ותקח לפורה לור ותכרת את ערלת בנה ולגיעת ק"ק דגם בזיהו כחרשל למה כתיב ויהי בדרך במלון אלא דקסח מלון הייבו בלילה ומעיקרא היתה קודרת דמילה שלא בזמנה היבו מוהג בלילה ואי"ב לריך קרא אותו ולא אומה דאמה פסולה למול אבל כשהיתה במלון בלילה והמלאך בא להזהיר על מילת הילד גם בלילה אי הביבה דמשמ"ז מוהג בלילה ולא הוי מילה ומעשה"ש ולריך קרא אותו דאמה פטורה ונלמול בה אבל היבה פסולה ולכך ותקח לפורה לור ותכרת עיי"ש אלא דלהדיא פרש"י בבדרים שם דאותו התיבוק לא הי' בן שמוכ אלא בן שמוכ ובמל"ל דמלון לאו דוקא בלילה ועוד הא ש"מ ערוך הוא (ע"ז דף כ"ז) בפלוגתא אי אמה כשרה למול ופריך הש"מ ומי אילא למ"ד אמה לא והכתיב ותקח לפורה לר ומשני קרי ב' ותקח ע"י שליח ותי"ע אלא מיבו ואתחלה ואחת ומשה ותגורה (ובשני יהושע קידושין דכ"ט בתוס' ד"ה אותו שכי ועוד י"ל לא הביא כלל מש"ם ע"ז שם גם מ"ש הפ"י דמילה דאפשר ע"י שליח ל"ש מעשה"ש עי' קלוש"ח ס' שפ"ב ס"ק ב' ועי' שילה יעב"ץ ח"א ס' כ"ד וס' ל"ו ושעש"ו פ"ח מה' מילה ופי"ט ומפקמ"ק הלכה ה' ובשם חפרים בחומש שם) אם לא שכחתר דלמ"ק

ה' מש"ז ולע"ד דמשב"ז כוהגת בלילה אף לריך קרא דאותו דאמה היכה חייבת להמול בבב אבל כאמה להמול הם ואם עבר והביא כאר ולפ"ז אין רח"י אמר אמול ואלא מאמע אלי דגם לר"י אמר אמול ואלא מאמע אלי ראוי מקודם למול ואפ"ה פרש"י אלא ה' התיבוק רק בן שמוכה יום (ועי' בהגרל"ח בבדרים שם ולא הביא מדברי הספרים יפוח שמות ד' כ"ד וגם הוא לא הביא מדברי רש"י בגמרא שם ועי' חד"ח שם) ועוד הא כתבו התוס' (ע"ז שם) ד"ה אמה דלרך דאמר היכה כאמה למול בבא ואם הי' לבקש למהלו אותה למדרש שהיכה חייבת למול בבא אם הייבו לבקש למהלו ואכתי קשה קושית התוס' בקידושין שם למ"ל קרא אפ"ל דאי מעשה"ש ול"ל דאמה כמ"ד דמשב"ז כוהגת בלילה ומ"מ אמה פסולה למול אי אפשר לומר דגם מ"ד דמשב"ז כוהגת בלילה מ"מ אמה פסולה למול אלא דאי אפשר לומר דכי פסולה למול מ"מ מחייבת להמול בבא ע"י אחרים ולכך לריך קרא דאותו דאמה היכה חייבת לבקש למול בא חיוב ועוד הא ר' יוסי דאמר בבדרים שם ח"ו שבאתרשל אמה אלא אמר למול ואלא וכו' ומעבי מה בעבה שבאתעקק במלון אלא החילה דרים לי' מיאוירא דקרא ויבי בדרך במלון אלא דלבוקאתא הש"ם שם דבי הוא דאמר ח"ו שבאתרשל אמה (והבי"ת הביא בי' יוסי ובערש"י בחומש שם) ובבי הוא ר' יהודה הבשיא דק"ל בש"ם ע"ז שם מקרא ואתה את בריתי תשמור דאמה פסולה למול ועכ"ל דקרא ומקרא לפרש לר הייבו ע"י שליח ולדידי' שפיר פרש"י דהחיסוק לא ה' אלא רק בן שמוכה יום ומשא"כ לח"ק ועי"ש בש"ם דמלון בדברים דבכרי פסול ומהמול יומל (ופרש"י מי שלוא מל יומל בבדרים) אמה כשרה למול דאמה כמלון דמילה דמיא לשאר אברים (ועתוס' ז"ק דף ה' ע"ב ד"ה כי) ובחמת בתר"ר פ' מ"ו אם דרשו המול יומל אחד למילה ואחד לפריעה אלא דמלון דילף מקרא ואתה את בריתי תשמור ק"ל אמה פסולה למול ולדידי' שפיר אלי קרא המול יומל אחד למילה ואחד לפריעה ואולם ל"ע דהא קרא דהמול יומל כאמר לאחע"ה ובש"ם (יבמות דף ע"ח) אמר דב דפריעה לא בתבה לאחע"ה ואלי דב ק"ל בע"ז אם דאמה פסולה למול ולדידי' ליבא למימר דהמול יומל ואתה את בריתי תשמור ולדידי' ליבא למימר דהמול יומל אחד למילה ואחד לפריעה ועי' יבומלמי בדרים פ"ב ה"ט אם ומש"ם ובירושלמי יבמות פ"ח ה"ח ד"ה המול:

כז) **ובש"ם** קידושין (דף כ"ט) אם היתה חיבי מכלן דלא אמרינן דכתיב כאבר לה אותו אלא אמרינן דכתיב כאבר לה אותו חלקים אותו ולא אותה אבכאן ומיד לדורות מכלן אבא אלי רבי כל מקום שבאמור לו חיבי אלא זיהו מיד ולדורות ולכאורה לאיזה ענין מביא הש"ם בבאן הא דלו חיבי אלא זיהו ולא הול לבביה רק הא דלדורות דע"ז קבעי בש"ם אבכאן מיד לדורות מכלן ואמינא דזה ע"ד הדרוש דהרי בהוס' אם הקשו למ"ל קרא אותו אפ"ל דהול מעשה"ש דמילה היבו מוהג בלילה ואילו אמה פסולה למול אפי' בשעת הדחק כמ"ש בתוס' (ק' יוד) אמה היכה וזיוס השמיני מלמד שכל היוס כאר למילה אלא שהזהירין מקדימין למלות ולעיל אם בחו"כ (ק' ט') אמה בשמיני יכול בין זיוס ובין בלילה ת"ל ביוס ולא בלילה אין לי אלא בשמול בשמוכה קיה"ל ביוס מכין לאמה לעשות ובו' לא יהי אלא ביוס ת"ל וביוס אחר תלמוד אחר לפני רע"ק לריך לאוקמי לילו אחר ואחמה אבעבת יוס ביוס השמיני יומל יכול ז' ומי הרי ט"ו ת"ל וביוס אחר ולא כבר נאמר ובן שמוכה יום יומל לכם כל זכר לדורותיכם ובאמורה ואמלה ביאר אם שהוא"ו בא תמיד לאבר הענין ואי"כ ל"ל דמ"ש וביוס השמיני יומל הוא אף אם בכלות ז' ימי הטומאה כי המפר הסדורי יומל אחר אחר חבירו בבכרת אחר ז' ימי טומאה מתחיל עבין המילה ומשם

ימי הטהור (ועתוס׳ כריתות דף יוד ד״ה לי שהקטן למ״ל קטן גבי זכר ועומלה ז׳ יניס הא ומילה טומלה ומסום כדה ובהגהות הגאון מהר״ז נתקנוין שם העיר דלילערך היכי ס׳לינה ביומי כדתה וכ״כ בתקו״ח בסוי הס׳ ובתשו׳ הגרע״ח סי׳ קס״ח (ועתוס׳ לעיל שם ד״ה וקולפן) ועי׳ בפניס יפות פי׳ תזריע שם וכבר דבר בזה בקדרי טהרה סי׳ קל״ד ס״ק לי בשם סי׳ תוכי ומי דליתא בתו״כ כלן סי׳ ד׳ ה׳ ו׳ ז׳ ל״ק קוסיס התוס׳ ותכמ״ל) וזה נכון אם נאמר דמילה שלא בזמנה פסולה בלילה ולילה היה רחוי למילה בלא ח״כ בתחלת ענין המילה מתחיל מיכף תחר בלוח ז׳ יומי הטומלה בתחילת ליל השמיני ומה שלא ביומו בלילה חימו רחוי ומכ שלא הגיע עדיין זמן המילה רק מכל שהלילה חימו רחוי למילה דהת גם אחר יום השמיני אין מלין בלילה אבל אם נאמר דעיום השמיני ואילך מלין בלילה ח״כ מה שאין מלין בליל שמיני ע״כ לימו מכל שלילה לימו רחוי למילה רק מכל שזמן המילה מתחיל רק מעלות של יום שמיני ואילך וח״כ לי אפשר ליה׳ ונאמר ביום השמיני יומל מעלך על קדר הזמני כי ועומלה ז׳ יניס הוא עד ליל שמיני ומליל שמיני ואילך לי״ג יום אבל מ״ש ביום השמיני יומל הוא בעוקר של יום השמיני לא בכלות יתי הטומלה ואימו דומה לל המקפר שלפניו ולאחריו שכולל יניס ולילות והוא לפ״ז נאמר מוקצר בפ״ע והול״ל ביום השמיני בלא ואו״ א ולזה קשיר הוכיחו דגם לתשעה ולעשרה לימו מומל אלא ביום ע״י״ם בדבריו המדוקדקים (ועי׳ בשלמ״ח סי׳ כ״ג ס״ק בזה) ומעתה נאמר כיון דוח״ו וביום השמיני הוא וח״ו אחיזר דגם מליל שמיני מתחיל בחשת זמן המילה רק מכל שהלילה לימו רחוי למילה ממילה בשעיכן ג״כ מן וביום דזרייז מקדיימין מיכף ביום השמיני בעוקר כיון דזמן המילה הי׳ עוד בלילה רק שהלילה לימו רחוי למומל אבל בעוקר השכם שרחוי למילה לריך לזה ולמומל מיכף דומיא בפדיון הבן שאל בשבת דפודין מיכף בטומלס״ק ואין להמעיין העלוה יותר כיון דגם בשבת אל הפדיון רק שלא הי׳ רחוי לפדות מלד חיסור מו״מ בשבת (עי׳ ס״ק יו״ד סי׳ ס״ק ס״ג ולעניו ת״ם) וה״ה הכא דכבר אל מלות מילה עוד בלילה שלא שלא הי׳ יכולין למול אז מלד החיסור שהין למול בלילה ח״כ בעוקר לריך לזה ולמול תיכף והחיוב למ״ד דגם ומשב״ז חימו מומל בלילה דאז דעיכן דגם ליל שמיני מתחיל עכין המילה רק שהלילה חימו רחוי למול והרחי דגם ומשב״ז חימו מוהג בלילה אבל למ״ד דמשב״ז מוהג בלילה ח״כ ע״כ נפקק ליל שמיני וחימו מתחיל עוד זמן המילה רק בעוקר לא ידעינן דלריך לזה ולמול תיכף בעוקר ובודאי לריך קדת מיוחד דזרייז מקדיימין גם בלילה ולכך בשיש קידושין שם דדרשו חותו ולא חותה שכ׳ בתוס׳ דקאי למ״ד ומשב״ז מוהג בלילה שפיר הניחו בשיש דלריך זירוז גם בלילה מקרא דכתיב בלילה כאשר לוה חותו תלקיש וכל מקום שנאמר לו חימו אלא זירוז:

והנה כן מבואר למ״ד דגם ומשב״ז חימו מוהג בלילה אף דקרא ביום השמיני דרשינן לי׳ לגילה דחותה שבת מ״מ מיתורא דוח״ו אל ביום השמיני דריש לי׳ דגם כשמול לתשעה כמול רק ביום וכשמ״ל ואולם י״ל דכולה קרא ביום מיותר ואתי לרבות דגם ומשב״ז חימה רק ביום והל למילה דוחה שבת ילפינן מקרא לך את שבתותי תשמורו וכן כתב הרמב״ן עה״ת (פי׳ תשא ל״א י״ג) לך את שבתותי תשמורו ופרש״י תכין ורקין ומיעוטין למעט שבת ממלאכת המשכן וכי הרמב״ן ולא כתבון תלמי כי לפי מדרש רבותינו בתכין ורקין ימעט בשמירת שבת ואם תדרוש מיעוט בעניו ומלאכת המשכן יה״נ מיותר לעשותם בשבת אבל מיעוט

זה למילה מדוחה שבת ומש (פי׳ ויקהל ל״ה ל׳) כתב הרמב״ן הקדיש ומברי״ה שבת למלאכת המשכן לומר שאינו דוחה שבת ומכאן ילפינן זה ולא מאל עי״ש אלא דאכתי יקשה הא לריך קרא ויום השמיני יומל שלא בזמנה דמילה יה׳ לע״ו אלא דכבר הסיב ע״ז רע״ק בתו״כ שם דהלא כבר נאמר הליוני לאתי״ה ובן שמונת יניס יומל לכם כל זכר לדורותיכם ומע״כ כתיב ויומל אברהם את יצחק בנו בן שמונת יניס כאשר לוה חותו אלקים והיכן לוה חותה אשר אמר לו ד׳ ובן שמונת יניס יומל לכם כל זכר לדורותיכם והלוא למ״ד משב״ז מוהג בלילה ולדידי׳ יקשה קרא ויום לומר אחת אחת ומכ״ל לדידי׳ דויום אתי שלא בזמנה דמילה יה׳ בע״ו ולכך כתיב ויום (ועי׳ בתוס״ם שם ו״ל) דמילה הוא בשמיני:

כ״ח) **ולנושא** מאמרינו זה יתכוין לכו אור בהיר להבין דברי המדרש תכחות פי׳ תצוה דאיתא שם בזה״ל ואתה תצוה יללמדינו דביכו קטן לכמה שמול כך שנו רבותינו קטן כמול לשמונה מה טעם כשם שמשמול יפתח אביכו והדבדים ומפליאים דהרי מקרא מלא הוא ויום השמיני יומל וגם מה ענין דרש זה לפרשת ואתה תצוה ועי׳ בעמפים שם (ומ״ש בבילור דברי התכחות קדמו הרמב״ח פ׳ תלא שם עי״ש) ולדבדינו יתפרש יפה כענין אומר דהכא נאי דכתיב ואתה תצוה בשלמ ליתי אלא ואתה תדבר פרשב״ם שם דליתי הוא לשון זירוז (ועי׳ בשעה״מ ובאוה״ח שם) ואל״כ מה שנאמר בתלת״ה כאשר לוה חותו תלקיש הוא ג״כ לשון זירוז כמ״ש בשם קידושין בלילה מ״ד דמשב״ז מוהג בלילה (דלמ״ד דמשב״ז חימו מוהג בלילה ומילה שמעינן ענין זירוז בלילה מקרא ויום כומ״ל) ולפ״ז שפה לומ״ל קרא ויום השמיני ול״ל דאתי שלא בזמנה דמילה הוא לע״ו וז״ש בתמהומת ואתה תצוה (ולא כתיב ואתה תדבר והוא ללמד ענין זירוז ומילה גם בלילה ילפינן זירוז מקרא דכאשר לוה ואתיא כמ״ד דמשב״ז מוהג בלילה ולדידי׳ לריך קרא ויום דמילה לא יה׳ לע״ו וע״כ) ילמדינו רבינו קטן לכמה מעול שם לשמועה לו לע״ו ולולם כבר לאמר רע״ק דע״ז ל״ל קרא כיון דאתי״ם על אתי ילפינן גמ לשמועה בלילה שבת״ם אלא ובן שמונת יניס יעול לכם כל זכר לדורותיכם ולזה אמרו בתמהומת שם כך שמו רבותינו קטן כמול לשמועה מאי בעשה כשם שמשמול יפתח אביכו בת״ל ויעל אברהם את יצחק בנו כאשר לוה אלקים והיכן לוה אשר אמר ד׳ לאמור ובן שמונת יניס יעול לכם כל זכר לדורותיכם והבן:

כט) **ומה** בעיס לנו בזה להבין דברי חכמיס ומדוחס בשם״ק יבמות (דף ע״ב) תיתבי רחב״פ לר׳ יוחנן תין לי אלא כמול לשמונה שתין כמול אלא ביום ובין לרבות לתשעה לעשרה וכו׳ ת״ל ויום תשתיק אחר דכפיף ת״ל ר״י לר״ל רליתי בבן פדת שיוצא ודוחס כשבת ומפי הגבורה ת״ל ר״ל דידי׳ הוא ומכיתא הוא בתו״כ כפך תכייה בתלתא יומי וקברה בתלתא ימי דיש להתבונן על בסון אמור ר״י רליתי בבן פדת שיוצא ודוחס כשבת ומפי הגבורה ולדבדינו יבעס מאד בתחרי דדרש בן פדת דגם ומשב״ז חימו מוהג בלילה ומקרא ויום קשה הא קרא ויום לריך לגמור דמילה דוחה שבת (ור׳ יוחנן דריש בתחת בשבת דף קל״ב קרא ויום תפילו בשבת) ומכ״ל דאה שמעינן מקרא לך את שבתותי דמילה דוחה שבת ממ״ם הרמב״ן ולפ״ז ל״ל דהא דמלאכת המשכן ת״ל שבת יליפינן מהא שהקדיש ומשה שבת למלאכת המשכן לא מקרא דלך שכאמר בלילו הקב״ה למשה שהקדישי מלאכת המשכן לשבת (עי׳ שפ״ח שם) תהו שתהה ר׳ יוחנן ואמר לר״ל רליתי בבן פדת שיוצא ודוחס כמשה מפי הגבורה כלומר שתפשם אה הדרש דלך כמו שמעת

עמה מפי הגבורה שהקדים ומלאכת המשכן למשה ולפיטת בן פדת דדרים ויוסף בתוכ"ז דתיכו מוהב בלילה ומילה דדחי שבת ילף מקרא אך על כרחך לדרוש המלאכת המשכן תיכו דוחה שבת ומנה שהקדים עמה שבת למלאכת המשכן לא כמו שמוע עמה מפי הגבורה שהקדים שבת למלאכת המשכן שא"כ לא כמוע המלאכת המשכן חא"ד שבת דחה כתוב כמו שמוע עמה מפי הגבורה שהקדים מלאכת המשכן למשה ע"כ לרוך לדרוש המלאכת המשכן חד"ש מקרא דאך והרי ר"ח בן פדת דרים לי' קרא דאך לעילה דד"ש וזהו שמתנה ר"י על רחב"ש ותנר בלילה דמוכחת רחיתי בן פדת סיוע לדרוש כעמה מפי הגבורה ורחב"ש לפיטתו ע"כ דרים המלאכת המשכן חד"ש שהקדים מנרע"ש שבת למלאכת המשכן ות"ל ר"ל מתכיתת הוא בתר"ש דדרים ניתורת דוח"ו וסיוע השניני דמשב"ז ת"כ בלילה וקוב י"ל דקרא סיוע תתי למילה ד"ש ומיתורת דוח"ו וסיוע לפיכן למשב"ז דת"כ בלילה וקרא אך תתי המלאכת המשכן חד"ש ולפיכך דרם רחב"ש כקורה, כעמה מפי הגבורה, והבן בדברים כי נעמו:

לגד) **ובש"ם** שבת (דף פ"ח ע"ב) דרים ההוא גלילאה עלי' דר"ח בריך רחמנא דיהב תורין תליתאי לעם תליתאי ע"י תליתאי סיוע תליתאי בירחץ תליתאי והוא לרוח עמ"ש בעקרים (פ"ז מרחמון) כי דם הוא על ג' פרים טבעית ניתוקים חלקים ותוה"ק תורם ד' תמניעה כלומר בהדדה כל הפלגה יחד חבו תורין תליתאי וכן כתב הרב רמ"ע מפאנו (ק"פ ל"ו מרחמון) בפקוד היו כתוים למשה יניס שהוא על טבעיות ניתודות חלקים וירוח עיד ע"ד שכתב החכן עזרא (בראשית כ"ד ל"ה) כי שלש לעולם קשה הוא לפי ענין טבע המזלות (ע"י מרגליות על ת"ע ויקרא י"ד ח') ותולש בישראל תדרבה הפלגי הוא המוצחר לדעת שליכם כתוים תחת ומטעי המזלות רק הפגחת ד' עליהם וזהו ענין המילה לפוטה כמ"ש בעטעי ד' שהטעם הוא כי כל חד' יניס יוכן התיתוק ומטי שבעה כוכבי לכת וניוס השניני והלילה תחרי שמול ירלה לד' (ועי' עקידה שער י"ח ובחזות קשה שער ט') ולזה כתוב בשניני כי נתן הוא תיכף תחת הפגחת ד' ותנרו חז"ל (מגילה דף י"ג ע"ב) הפיל פור הוא הגורל וכו' שתח שתחה גדולה תתר כפל פור בירה שתח בו ומה ולא ת' יודע שבשבעה תדר תת (ועי' חד"ח קידושין דף כ"ח ולפמ"ש בתוק' ר"ה דף ג' ד"ה לתכיבה לק"ת ועי' ס"ת בירושלמי ר"ה פ"ח ה"ח ומ"ש שם) ובשבעה בחדר כולד וביתר בעשרה ותחנויות (ח"ג פ"ד) כי לא לבד יותת שכולד קבריס כי אם יותת ד"ד בחדר יום שבו כתוב גרס להשבעים תויב ותחנקס בינו ותרדכי ותקהר ובחרתי כי שם נאתר (תג"ת ת') ויותר העולך לחכתים יודעי העתים (ודברי חז"ל יהושע ועי' ח"ג פ"ש שם) כי כן ת' טעותו של תחשורש כי ישראל ג"כ תחת ומטעי המזלות וע"כ שלל לת יודעי העתים לדעת העתים לטובה ועתים לרעה לפי טבע המזלות ותחכם בחלה בשוה בחעה ולא ידע כי יעקב בחר לו ה' ישראל לסגולתו להסגיס עליהם ממעוכתו, ות"י נעלמו ובכבודו, ומסגיס עליהם בזיו הדרו והודו, ומע"כ ניתכה מילה בשניני וז"ש ולא ידע שבשבעה בחדר מולד וממול ב"ש בחדר תשר זה יורה על גודל ההפגחה העליונה בזוהר שני מעלה, ומכאודו יתעלה, ולפ"ז גם שם כימת המקרא תך תת שבתותי ילפיכן המלאכת המשכן תיכו דוחה שבת (ועי' יהושלמי ריש פסחים ובק"ע ובשמ"ש שם) ומ"מ ידעינן המילה דוחה שבת כיון המילה ע"כ לריך להיות תיכף סיוע השניני תחרי המשכן תת תחת הפגחת ד' ותחרבה מקברת ידעינן דהשתא הוא תחת הפגחת ד' על ככה דיפרשל תיכם תחת ומעריכת המזלות כי לפי טבע המזל שמולת תי שבתתי יורה לרע ת"ו והשבת תדרבה יורה על גודל הפגחה הפרטיות ונד' על ישראל עם קדושו (ועי' ביע"ד ח"י ד"י יבכ"ג שם) וגם לפמ"ש בתוק' ומחות (דף לומד ע"ח) ד"ה מכלן (ועי' בר"ן ר"ה פ"ד ד"ה מכלל ובטו"ז תו"ח סי' רל"ג ס"ק ג') בשם ר"ם גחון דמעה רביו עת בשבת בתנחה וכן הוא בזוה"ק פי תרוטה (דף קכ"ו) עמה תחתלק מעלמות בהמה שבעת דללותה דוכחה בשבת וכו' בג"כ כל תרעי דני נדרשת כעלו ותלטריכו כלה לכדקת ליה לקודשת ברין הוא בחרת שבתת והייטו לדקתך כהרי אל תלחת תיטן וכו' וכלהו בלילו בעמה ע"י"ש ובעקידה שער שמוטים ות"ב כיון שמ"ב מולד בשבת ומול לפ"ד מילה כשוע דוכלה לפמיני ודוחה שבת ומעתה תחרי שתוה ר"י על רחב"ש שדרש כעמה מפי הגבורה דקרא דאך תתי למילה דוחה המשכן חד"ש והרי לריך קרא דאך דמילה ד"ש וקרא וסיוע למשב"ז דמול ג"כ סיוע תשר לו' ר"ל מתכיתת הוא וקבלה ר"י כפיך תכ"ה בתלחת יוניו וקבדה בתלחת יחרי והוא לרוה דתלישתי הוא המוצחר ולפ"ז שוב ק"ל דאך בלתי שדרש מהמעקרות ידעינן דמילה בשניני כיון דכל תכיתה לפי טבע המזלות קשה ובישראל תדרבה הפלישי הוא המוצחר לשתר תיכם כתוים תחת המזלות ומע"כ ניתכה נלילה בשניני כי עד ז' יניס יוכן התיתוק ומטבעה טוכני לכת וסיוע השניני מחרי המולדי הוא תחת הפגחת ד' תה גרס הגלולה ביני מולדי ב"ש בחדר ומוילה שמטבעה בחדר מולד ומה ומול בשבת תה רוח כתה דומטרע"ה מת בשבת מולד בשבת ומול בשבת תה רוח כתה:

לה) **והנה** בש"ם (תו"ק דף ט"ז) תיתת פ"ת גזר רבי שלא ישמו להלמידים בשוק מתי דרים תמוק ירכיך כמו חלשים מה ירך בשתר תף ר"ת בשתר ופרש"י דכתיב בקיפוי דקרא ומעשי ידי תנן התורה ומעשה תומכתו של הקב"ה (ומ"ש בהגהש"ם עי' פי' ר"ת שם) ותולש בש"ם קוכה (דף מ"ט ע"ב) דרים ר' תמוקי ירכיך כמו חלשים מתחולין ויורדין תנן תמוקי ירכיך חלו המיתין כמו חלשים מתחולין ויורדין עד התחום ומעשי ידי תנן זו מעשה ידי תומכתו של הקב"ה ותחילוק הוא בדבי ק"ל דרישא קרא עיקר ורישא מפרש לפיכך דומעשה ידי תומכתו של הקב"ה הוא התורה לריך להיות בשתר ותמוקי ירכיך הוא פירוש על הפיכת דקרא ומעשה ידי תנן ור' יוחנן ק"ל דפיכת דקרא עיקר והפיכת דקרא ומעשה ידי תנן הוא פירש על ר"ש דקרא תמוקי ירכיך והייטו דתמוקי ירכיך הוא חלשים המה ומעשי ידי יולד ולפ"ז ק"ל לר' יוחנן דמותר ללמוד בשוק והכה רש"י בתוגעים ר"ם ויקבל הגיה הא דהקדיש לחם ומקה שבת לליווי מלאכת המשכן לומר שהיו דוחה שבת והקשה בשפתי חכמים דלעת תדרבה לכך הוכפלה לומר תעפ"י שכתיב לא תעשה כל מלאכה ע"ע מלאכת המשכן דוחה שבת ותירן כיון דכתיב פרשת שבת בתחלה ותח"כ מלאכת המשכן ודתי תוחו שכתב בתחלה עיקר (ועי' בתוק' שבת ולפ"ז לרחב"ש סבי' דוקא כעמה מפי הגבורה ללמוד מקרא אך תת שבתותי הפמיני דסם הקדיש הקב"ה מלאכת המשכן לשבת ק"ל דעת שכתב תח"כ עיקר והייטו דקרא דקרא עיקר ותח"כ קיפוי מפרש לריסא ומילה מעניין דומתר לשמות בשוק ולכך תחרי שקבלה ר' יוחנן לתך דמתכיתת דמקרא ויוסף ללמוד למשב"ז דלריך להיות סיוע ומקרא אך ללמוד דמלאכת המשכן תד"ש כמש"ל וק"ל דתך שהקדיש הקב"ה מלאכת המשכן לשבת מ"מ קיפוי דקרא עיקר וקיפוי מפרש לריסא דשבת עיקר ותך מלאכת המשכן תד"ש דמילה מילה ק"ל ר"י יוחנן לקיטתו מקרא חמוקי ירכיך לענין מיתין דקיפוי מפרש לריסא דמיתין הוא מעשי ידי הקב"ה ות"ח מתר ללמוד בשוק ולכך תמרו בגמרא סם כפיך תכ"ה היינו שה' לומד בשוק כיון דקיפוי מקרא עיקר תה רוח כתן ע"ד הדרוש:

נהזור (ג) ובקוב לדבריהו דלפי תירוץ הירושלמי שהצחתי דלריך קרא דלא ילין (י"ד) שחל בשבת לף דאיגיבא הצלם עונו תיכו ד"ם ומ"מ כ"מ לעיכן דיעבד בעבר והציא דכשר ח"כ לפמ"ש הצ"י ביו"ד סי' רס"ג שם הרצב"ח והרח"ש דאם וגל בלילה ח"ל להטריף דם בריה אוב לא תיכו מילה ומעשה"ג ומעשה דתיכה בלילה העכ"פ אם מל בלילה יכל בדיעבד לא הוי מעשה"ג כיון דעכ"פ יש סייכות למילה גם בלילה לעכין דיעבד ואו מלתא דמסתבר וכן ומשמע ומדברי התוס' פסחים (דף כ' ע"ח) ד"ה לא שכחנו כיון דדיעבד אם שחט הפסח קודם תעויד כשר אחיב זמן שחיטה מחלוה ואילך וה"ה הכא ולכך לריך קרא לחותו ולא לחותה דמ"מ אין הפש חייבת למול בכה ולפ"ז יתורן דברי הצ"י ביו"ד רפ"י ר"ס ס"כ עמ"ש הטור דאין הפש חייבת למול בכה דכתיב לחותו ולא לחותה וכ"כ הצ"ח שם ולכאורה קשה דהרי כתב הטור סי' רס"ג שם דגם מילה שלא בזמנה הוא רק ביום ואי"כ הוי מילה ומעשה"ג ומוילפא לפש פטורה מלמול בכה דהא קרא לחותו ולא לחותה ל"ל רק למ"ד מילה שלא בזמנה מותר בלילה כמ"ש בחוס' וכיון דפקק הטור כמ"ד דגם מילה שב"ז חיכה לילי ביום מוילפא הוי מילה ומעשה"ג ולפ"ז ניחא דהצ"י לשיטתו דס"ל דשם וגל בלילה בדיעבד ל"ל להטריף דם בריה אי"כ אוב לא הוי מילה ומעשה"ג כיון דיש סייכות למילה אי"כ וגם בלילה ולכך לריך קרא לחותו ולא לחותה דשם חייב למול בכה ומילפא מיכי בלילה ומקשה אי"כ למ"ד ומעשה"ג מיכי מהכא דמילה שלא בזמנה בלילה למ"ל קרא לחותו ולא לחותה לילטריך למ"ד מילה שלא בזמנה מהכא ומקשה אי"כ למ"ד ומעשה"ג מיכי מהכא דמילה שלא בזמנה בלילה למ"ל קרא לחותו לבטל מ"ע דמילה שלא בזמנה ומהרי"ט ה"ה דסוב לא הוי מעשה"ג ואכתי קשה מ"ש מהרי"ט ה"ה מ"מ ומעשה"ג כיון דשם (ועי' בשם ע"ז שהצחתי) וכתב ורש קידושין דף ל"ה שם (ועי' בשם ע"ז שהצחתי) שהקשו בלא"ה הוי ומעשה"ג ומשום בלא"ה לילטריך למ"ל ומעשה"ג בשבת ויו"ט ולפמ"ש י"ל דהא שם מל ומעש"ז בשבת שפיר מהני ול"ל להטריף דם בריה כמ"ש בשחר הגרע"ח סי' קנ"ד (ועי' בשח"ס יו"ד סי' רס"ו ס"ק ל' וס"ק לג' ונ"ש שבת דף קל"ז ע"י בתו"ח מ"ש ג' שהרגים בזה והחריך שם בכל פרטי הדברים) שוב לא הוי ומעשה"ג כיון דעכ"פ בדיעבד מהני ודוהרי"ט שם כתב עוד דקושיא ועיקרא ליתא דאחו ומעקה ומלוה הקן וכרי שחיטה יכול לעשות בשבת זמן גרוע ומקרי אין הדבר כן חלה כל במלותן מוהגת אחר עשייתן מחמת שיכול לגמו בה שאין דוחין שבת ואם נעשו אין בשיהר ע"י עכו"ם אין בשיכול מי לא שהקיימת מלוה ע"י"ם (ועי' בשח"ל סי' שלוחין לעכין מעקה ומהרי"ט חלבוי פ"ד דכבורות אות כ' ובחשו' החרכתי) ומעשה"ל אות כ"ו וחולם י"ל דהא בש"ס קידושין שם אמרי דפריר הוי מ"ע שלא זמנה גרוע ומקשה דהרי מ"ע דפריר שיכה מוהגת בי"ט ומשו הוי מעשה"ג שלא ד"ל בנים ואם שי' לו בנים ואחו לא קיים מלוה פו"ר כמ"ש בימות (דף ק"ב שם) ח"כ כל עידן ועידן שהבנים קיימים מקיים מ"ע דפריר וא"כ גם בי"ט מקיים המ"ע בהוייה הבנים ולפ"ז חולי גם בחוייה י"ל כן דעיקר המלוה שיהי' עליו חותם בחות בריה קודם ח"כ תויד מקיים המלוה (ועי' מכחות דף מ"ג וכיון שמכר בחלה) רק הכסר עשיית המלוה שיכה מוהגת בחשב"ז בשבת ויו"ט שלא בזמנה בחשב"ז בשבת בחלה דלא הוי כלל ומעשה"ג וי"ל ולחלק דגם אי הוי הוא כחול ולא הוי מעשה"ג וי"ל כיון דלא שייך אלא בחול אבל בשבת ויו"ט שייך שפיר לילטריך קרא לחותו ולא לחותה ול"ל דחול מקיים המלוה בחוייה ולא בשבת ויו"ט ולחלק בין הסוגיות:

ובסוגיא דכתובות (דף ה' שם) כתב בשטמ"ק דחמילה יש לחקור מוקף ומשום גחו ולפ"ז קשה מהך דחמרינן דוחהלילין לי' בשבת וחוי"כ שם חי הוא שפיר קחשיב ושם לאו מחתך בשבר הוא (ועי' בחור יו"ד סי' רס"ו ובב"י וב"ח וטו"ז ס"ק ז' וס"ק ס"ק ט"ו שם) דאכתי יקשה דכי דחמחוך בשבר הוא מ"ח יש ב' לחקור משום גחו דחוזח שייך לף בחת כמ"ש בירושלמי (שבת פ"ז ה"ז) דאכתי חכם חן המיתה חייב חליטתה אי היא גיחתה (ויבחמב"ש פ"ט מה' שבת ה"ז ופ"ש ומה' יו"ט ה"ב ובהרמ"ח ולח"מ שם ובטו"ז לו"ח סי' שכ"ו ס"ק יוד ויו"ל) ואולי ד"ל ממ"כ מותר לנחיהל דאי בר מילה הוא שפיר דמי לנחלו בשבת ואי לאו בר מילה הוא ח"כ הוי לי' נולחה שח"ל לנופה חלא דחנדרי החנ"ח סי' ש"ג ס"ק כ"ב ומכרתי מדברי החנ"ח סי' תקכ"ו ס"ק י"ח ומחה"ש שם ס"ק ובח ורחיתי בעת בדברי שחול בי"ד סי' רס"ו ס"ק ג' ומחכ"ח לא זכר לפי שעה בדברי החנ"ח סי' תקכ"ו ושם:

ומעתה (ג) נחנר בשפיר לילטריך קרא לחותו ולא לחותה דחילה הוי מעשה"ג כיון דשם מל בלילה יכל בדיעבד (ועטו"ז סי' רס"ב שם לעכין וגל תוך ח' ובצ"ע ום שהביא הש"ך ועי' בד"ר ויקרא פי' כ"ז בר"י ומשפט בחנה ומשפט שרון ומשפט בחם המשיבי יחול ומשפט בחנה ומיום השמיני והלאה יקרא ולהלן שם ועי' שחגת בחי' סי' מ"ג וכ"ד ו"ל) וכל זה שם חס כיחנ לחילטריך קרא לעכין דיעבד כמ"ש בירושלמי לעכין לא יכין לבוקר וכשחנ מזה למחי דקמ"ל מעשה"ג כשים פטורות עכמ"ל דלריך קרא לחותו לעכין דיעבד דסוב לא הוי מעשה"ג וחכתי קשה מ"ש הנהרי"ט דהא מ"מ ומעש"ג חיכו כימול בשבת ויו"ט וסוב הוי ומעשה"ג ולמ"ל קרא לחותו ולא לחותה וכבר "קשנו זה ותוכנ י"ל עוד דהכח בחו"ח (קידושין דף ל"ה) כי דחם יקשין דמעשה"ג כשים פטורות ומפילין ומכח דחכ"ג זמן גרוע נוח שחיטו כוהג בשבתות ויו"ט וחם יקשין מרח"י לא הוי זמ"ג מה שח"כ בשבת ויו"ט וח"כ לר' יהודה דקמ"ל דחפילין לא הוי מעשה"ג (ועחוש עיהודין דף ל"ו ע"ב ד"ה לא ס"ד) שפיר י"ל דהא דמילה שב"ז ח"כ בשבת ויו"ט לא הוי מעשה"ג ושפיר לילטריך קרא לחותו ולא לחותה ושפ"ז מעיין החכמה (ד' ל"ט) עלה ובקחפך ח' גם בקדשים חמרינן מעשה"ג כשים פטורות ומפילין ולפיל יקשה דהקשה מחי"ח ח"כ הא בקדשים דבר הלמד מהקש אין חוזר ומלמד בהקש ולפ"ז לא חמרינן בקדשים מעשה"ג כש"ם ומאן דלא יליף מעשה"ג כש"ם מפילין חמרינן גם בקדשים מעשה"ג כש"ם ועיי"ש והכא בתוס' קידושין (דף ל"ד ע"ח) ד"ה "ומעקה הקשה הרי"י שרחל בהא דאין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט משום דיו"ט עשה ול"ת ושריפה קדשים חינה חלה עשה ח"כ הא חשה שחינת בעשה דיו"ט דהוי זמן גרוע וכי תוכל להדליק בשמן שריפה ביו"ט וכי הפי יהושע שם ומנעתי מקטין דשמן שריפה כמי אין שורפין קדשים בלילה (ועי' שעה"ו כמי מעשה"ג דהא אין שורפין קדשים בלילה ועי' פ"ג מה' מעה"ק הלכה ה' וכ"כ מהד"ת חו"ח סי' ל') וחוכמה ל"ל דחם יקפיל מחפילין דחיתקש לת"ת שוב לא חמרינן בקדשים מעשה"ג כש"ם כמ"ש המעיין החכמה ושוב ח"כ גם חשה חייבת בשריפה קדשים וחולם שם כימא כמ"ד דקדשים שלא בזמנם כשרים גם בלילה מ"מ ל"ק קושית הפ"י דבכה"ג לא הוי מעשה"ג כמ"ש בחוס' קידושין (כ"ט שם) ד"ה חותו וביבמות (דף ע"ב) ד"ה אין כיון דמשמוכה וחילך כל שעתח זמנו לא חשיב זמן גרוע עיי"ש ועי' בפ"י שבת (דף כ"ה שם) ובמכ"ח מ"ע סי' קמ"ג ובחיבוך פי' בא שם ודוק:

כה) **ובירושלמי** עירובין (פ״י ה״ח) תיתח כסיס ענין ולמדתם תותם תת בניכם ולא תת בעוריכם בתורה חייב בתפלין כסיס שאין חייבות בתורה ח״א בתפלין ופירש בקרבן עדה שם כסיס ענין שהן פעורין מתפלין למ״ד שבת ולילה זמן תפלין פריך למ״ד שבת לאו זמן תפלין כסיס פעורות דהוה ע״ע שזמן גרוע ובגהש״ם שם כתב בזה״ל עי׳ ק״ע ולא דק דהא בכסיס פעורות בע״ע שהז״ג יליפין מתפלין דהוה לומ״ם המ״פ בירושלמי ברכות פ״ב ה״ג (ומ״ש מתוס׳ עירובין ל״ו עי׳ מה״פ במקומו) ברכות שם דמ״ם בפסיקתא ט״ס הוא ול״ל בירושלמי ועי׳ הגר״א שם והכה הוא בפסיקתא רבתי פכ״ג) ובחכם השיג על הק״ע שלא כדעת הבה בירושלמי ברכות פ״ג ה״ג שם חתר מי כסיס מכין ומנדתם תותם תת בניכם וכו׳ עבדים מכין שלאחר שעוע יפרחל ד׳ אלהיהו ד׳ אחד מי שתין לו אלא תדון אחד ופי׳ בחכ״ם שם כסיס מכין דפעורות מק״ם וכן מתפלין ועיקר הלימוד קאי על תפלין אף דתפלין הוי מעשהז״ג אפ״ה צעי מכין ומוסיף דמעשהז״ג כסיס פעורות יליפין מתפלין והלכך בעי תפלין גופייהו מכין וקאמר מולמדתם ומקשינן תפלין לתלמוד תורה וזה כמ״ש בנחש״ם (ועי׳ בפי׳ חרדים שם) ותולם בחכ״ם תשתמיט להו דברי הרא״ש ה״ק ה׳ תפלין פ׳ כ״ט שכ׳ בזה״ל כסיס ועבדים פעורים מן התפלין מוסיף דהוא״ל מעשהז״ג ובירושלמי (פ״ג דברכות) ונשמע דאפילו למאן דאתיא לי׳ לילה ושבת זמן תפלין אפ״ה כסיס ועבדים פעורים דדרים לי׳ מקרא דקאמר כסיס מכין ת״ל ולמדתם תותם תת בניכם עבדים מכין ת״ל שמע יפרחל ד׳ אלהיהו ד׳ אחד מי שתין לו אלא תדון אחד ובמעבדי יו״ט שם תות ני תמה דלמ״ל קרא למעט עבדים הפ״ל מגז״ש דלא לה מאתה דיליפינן מיניה לכל המוסות שאין עבדים חייבים בהן אלא בחותו שבכסיס חייבות וכן הקשה בחכ״פ בירושלמי שם מדעתה דנפשי׳ (ותמ״ם בחכ״פ שם לענין הילפותא ומקרא בגוף כל יפרחל עי׳ לח״מ פ״ג מה׳ תפיג״ה ה״ב) ובאמת לפמ״ש התוס׳ ז״ק (דף פ״ח ע״ח) ד״ה יהא לק״מ דהכי כללא כיל לן התוס׳ שם דלא גמרינן לה לה מאתה רק להחזיר על העבד לעשותו כיפרחל לכל הפחות מוסות שהאתה חייבת ולא להקל אלא שדברי התוס׳ שם ל״ע ועי׳ בגליון רש״א שם ותמכם לכאורה זה גופא טעותא צעי לומר הבית הרא״ש בחח״ם שם דך העבדים דעי״י הירושלמי גם לענין ק״ם ולא ה׳ לו להבית רק מ״ם הירושלמי כסיס מכין דעיקר הילפותא זה הוא לענין תפלין כמ״ש בחח״ם שם ומעילא נילוף גם עבדים ונם לומר לא הבית הרא״ש דברי הירושלמי לעיל פ״ב ה״ב שם דמיירי רק מתפלין ועלה קאמר הירושלמי כסיס מכין ולמדתם תותם תת בניכם ולאחר לורך הבית הרא״ש רק דברי הירושלמי פ״ג דשם ממעט מי עבדים מקרא לענין ק״ם וזה דבר הרחוי להתבונן עלי׳:

כו) **ואולם** כלפענ״ד ל״שב הכל על נכון דהנה בחל״מ פ״י מה׳ מלכים העלה דלא יליפינן לה לה מאתה אלא מעשהז״ג שהכסיס פעורות להך מלחא אחקים עבד לאתה מגז״ש דלא לה אבל בחל״מ שלא הז״ג דמדיבת ה׳ כסיס חייבות אלא שגזירת הכתוב הוא שלא יליפין גז״ש לה לה מאתה ע״י״ם (ועי׳ בעורי אבן ריש חגיגה ובאחי״ם שם דף ד׳ בהא דאמרו דעבד ומשוחרר חייב בחתי״ם ולכ״ע מחוסרן קומים המעבדי יו״ט ומ״ם דלכך מצית הירושלמי קרא למעט עבדים ולא יליף לה לה מאתה ומשום דהירושלמי קאי שם לומ״ד לילה ושבת זמן תפלין (ועי׳ בוי״ח חי״ח ה׳ ל״א ופרחל״ג ולבחי״ם שם) וחיכ מה דהאתה פעורה מתפלין לא שי טעותא משום מעשהז״ג רק גזה״כ הוא ושוב מוילא לא יליפין עבדים מגז״ש לה לה מאתה ולכך הלריך הירושלמי קרא למעט עבדים מק״ם לה דק״ם הוקש לתפלין

(ערמנ״ם פ״ד ומה׳ תפלין ה״ג) וזהו גופא דאית הרא״ש ה״ת שם שכ׳ ובירושלמי ומשנע דאצטיו לומ״ד לילה ושבת זמן תפלין אפ״ה כסיס ועבדים פעורים מן התפלין ורבה מצית הירושלמי קרא למעט עבדים ומקשה למ״ל קרא למעט עבדים תפ״ל דהוי״ל ומעשהז״ג וליפין לה לה מאתה אלא ודאי דהירושלמי קאי לומ״ד לילה ושבת זמן תפלין ולא הוי תפלין מעשהז״ג והל דכסיס פעורות מק״ם וחומכם לפמ״ש דלקושיא דתפסיס דק״ל דהירושלמי דלרך קרא דלא יליף לענין דיעבד חיכ ״ל לפמ״ש בתוס׳ יומא (דף מ״ו שם) דאפילו דחול שרי היכי דמאתה בהן החור וחיכ כיון דעכ״פ קיימין אינך ים חיוב חול בליל שבת היכי דמאתה בהן החור אבל אינך ים חיוב להפלת ערבית נם בליל שבת נגד חופ״ד מקיימין בליל שבת היכי שמאתה בהן החור ולא הוי תפלה ומעשהז״ג ולפ״ז נאמר דקושיא דפסחים דלא ק״ל כתוס׳ ניומא דשקוף לילה קיימין חופ״ד ק״ל בחיקן הרחמן

בתוס' שם דגם כשריש חיכה קריינן גליל שבת חלת היכי דמשלחה בהן החיר וגם להרי"ף פוסק ס"ל כן ועי' בתוס' ישיש שם ובתוס' שבת (דף כ' ע"ח) ד"ה לומשרי ע"ש:

נז) **ובש"ם** יבמות (דף ל"ג ע"ב) זר שמשמש בשבת בגדי כהונה אי בהקטרה והא"ר יוכי הקטרה ללאו ילפת והקשו בתוס' תימה דאמאי מי לא מכי לאוי גרידא ותירלו דגם בחיקור כולל ס"ל לגזרת דלא חייל קל על חמור וחייל על חיקור זרות ולכאורה קשה דהא הקטרה אינו חייב זר חל"כ הקטיר כזית כמ"ש הרמב"ם פ"ת מה' גירות מקדש ד"ה (ועי' בר"מ ה"ב שם ומ"ש הגה"מ ומהר"ם פי' שמיכי עי' כ"מ פ"ת מביאת מקדש שם הטעה"ן שהביא דברי התו"כ תלו) ועכל הקטרה חייב בכל שהוא כמ"ש הרמב"ם פ"ב מה' שבת ה"ת וא"כ חיקור שבת קדיש (ועתוס' שבועות דף כ"ב ע"ב ד"ה חיחירא ושם דף כ"ג ע"ב ד"ה דעוקי וי"ל) חלת דבכ"מ שם כי בשם הרמ"ך דכל זה דוקא חלבים דר"ם חבל לר"י הוי הקטרה ככל מלאכות וכו' ותוס"ל דלכאורה הוי הך הקטרה מבחלב"ג דפטור לר"ם חלת כיון דחשיב לעשות מלוי הוי"ל ומבחלב"ג כמ"ש בתוס' שבת (דף קי"ו ע"ח) ד"ה בחובב והתימה אם הקטיר כזית חבל כל עוד שלא הקטיר כזית רק כל שהוא לא הוי לן שום מלוי והוי ומבחלב"ג ומוכיחנא פשוט גם ושום חיקור שבת ועכ"ל כיחך חיכו חייב רק כשהשליש בהקטרה בכזית ואז חל חיקור זרות וחיקור שבת ול"ע ועפ"מ שבת (דף ל"ח ע"ב) לחד חיקומתא דר' יוסי ס"ל כר"ש ורמב"ם פ"ח מה"ש ה"ז ובהר"מ וכ"מ ולח"מ שם והרמב"ד פ"ב מה"ש שם כי ואם הטעה חחת השלימו חייב שהרי וכיוצא שבת פ"ב סוי הלכה ה' ויחא זר שמשמש בוקדם בשבת וכו' חלת ושום חיכוך חברים ופדרים שהי' ומחלכלין ע"ג המזבח כל הלילה על דעתיה דר' יוחל דו חמר ושום ומעיר ניחא על דעתיה דר' יוסי דו חמר ושום ומבחל מה בישול ים כאן ומכאן שהוא רוצה בחכולן כמבחל דמי והקשה בקרבן העדה שם ד"ה ומה בישול יש כאן ח"ל והקשה למאי הא דחייב שהיה חחת ושום זרות ואחת ושום הטעה ותירן דחלינא דר' יוסי קיימין דקושר הטעה ללאו ילפת חלת דלפ"ז קושיין דלעיל קיימת עכ"ל והכא קשה שם"ש דילן בישולין שם דמקשה והא"ר הטעה ללאו ילפת והא חייב ושום ומבחל וכן העיר בזה הגרע"ח בגהס"ש שם ובקונט' בחי"ם כאן (ועי' מה"פ שם ד"ה ר' ור"ם ומ"ש לעיל חות י"ד) ותירן דשם"ש דילן לח ס"ל הכי ושום דזר שמשמש ושמוע מפילו בכל שהוא כגון שהיפך בלמודא בשבת הקטרה (ערמב"ם פ"ד מביאת מקדש ה"ג ושם פ"ט ה"ד) ולענין שבת לח הוי כמבחל וחום ע"ש:

נח) **ומה** כעיס לגו ל"ג דבי הש"ם (ביחות ל"ג שם) דפריך חי בהקטרה והא"ר הטעה ללאו ילפת ולכאורה קשה לפמ"ש בתוס' ישיש שבת (דף כ"ט ע"ב) דחע"ג דר"י חיב לי' הטעה ללאו ילפת בכיוצי מודה דלא ללאו ילפת וחייב חף בפני עלמה וח"כ הא הקטרה בשבת חגומרי הוא דהוי כיוצי כמ"ש בשבת דף ק"י ע"ח שם) ובכיוצי גם ר"י מודה (ועתוס' שבת דף י"ו ד"ה ומפי ובקונט על הר"ח פ"ז מה' שבת) ומ"ש מקשה הש"ך (ועי' פילה דף כ"ג בגירסת הרי"ף והרח"ם ובקרבי"ב שם ועי' פ"י שם ותוס' שם ד"ה ע"ג ובבעה"מ ומלחמות שם) ולפמ"ש ניחח דהא בלא"ה קשה ומ"ש (זבחים דף ל"ח) דחמר שמואל המחבר יין מביח בשר ומחלפו ע"ג החיפים ומקשו והא קא מכני (וכחיב שם חמיד תוקד על המזבח לא תכבה) ומפני כיוצי דמלוה שחי וח"כ התיכח בהקטרה דמלוה חבל בזר שמשמש בהקטרה דעבירה הוא בידו שוב ח"כ חייב גי"כ משום ובכה ועכל"ל כחירון קושי בש"ם (זבחים שם) דכיוצי מוקלת ל"ש כיוצי (ועי' יומח דף ע"ו ע"ב) וב

דלכיתחו חזיל דס"ל לבר קפרא (יומא דף ע"ו סס) דעומק להן מערכה בפני עלמן וקודרן ותמרין עלה דרוקח סומלה בהן החור וא"כ לא ס"ל הכי ומצאל לענין שבת כיון שכבר ומצלה בהן החור אין ביטול לחר ביטול אלא ד"ל דומצלה החור רק בעקלתו ערש"י זבחים (דף ע"ג ע"ג) ד"ה חבר ועמל"מ פ"ג מה' פסהמ"ק ה"ט ושפיר ס"ל ומסוס ומצאל וחולי לפי מה דמצאי בירושלמי בין שרולה בילכולן (ולא נקט דע"י עיכולן הוי כמצאל) הוי כמצאל כלומר דשחי ומצאל כדי לחכול דרולה רק שיחצאל ולכך אין ביטול אחר ביטול ומצא"כ הכא שרולה שיתבטל לגמרי הרי הוא גם בזה כמצאל בעלמא גוף קשה ועי' רעק"ס פ"ט מה' ס"ח והלכה ה' ובטוס"ע או"ח ס' ס"ח בטור"ז ס"ק ג' ובעמ"ק ס"ק יוד (ומ"ש בית חצרים סס עי' בפרע"ג בשלמ ס"ק יוד סס) והרפ"ל בשלן לומר בענין זה אין ביטול אחר ביטול ואכמ"ל:

נ) **ודאתאן** עלה כתוב דגם לקוגיא דפסחים (דף כ"ט) דלא ס"ל . בתוס' ביומא דשקוף לילה קריבין חופ"ד מ"ו לא הוי תפלה ומעשה"ג אף דתפלה בגד חצרים ופדרים תקנה כיון דעכ"פ ומצלה בהן החור קריבין אף בלילי שבת ויש שיטות לחופ"ד גם בלילי שבת זמנה וכמו כן תפלה ערבית גם בלילי שבת זמנה ובשס"ק ברכות (דף כ"ז סס) ליתא ומפני מה תמרו תפלת השחר עד חצות שהרי תמיד של שחר קרב והולך עד חצות ור"י תמר עד חרבע שעות שהרי תמיד של שחר קרב והולך עד חרבע שעות ולפ"ז עכ"ל דס"ל כרבנן דתפלת השחר עד חצות הא הוי תפלה ומעשה"ג דהא ועד' שעות עד שבא שעות שזמן ומכח לן כאן תפלה כלל וכבר הקשה כן בשפ"ח סי' י"ג ועכ"ל כרבנן דתפלים עד חצות דמתיד של שחר ה' קרב והולך עד חצות ושפתי חכמי דס"ל בחרתי דס"ל כן בגמ' ס"ל כירושלמי דלבר שלקור להניח לכתחילה ומ"מ סס עבר והניח כבר ולכך הולך להמיד על יין בן ג' יום שנתבבך ע"ג הומצה אף לכתחילה וכוב ח"כ ס"ל כקוגיא דפסחים דקרא דלא יליף מיירי בשחל בשבת ושם דחבינהו הוא כרי חיכה בעבר והניח ולא ס"ל כתוס' ביומא דשקוף לילה קריבין חופ"ד של חול וקשה דח"כ אין שום שיכות לזמן תפלה בלילי שבת והוי תפלה ומעשה"ג ולי"ל דס"ל כתירן קרא שבתוס' לקיומי ריש"ת ור"י (דף ל' ב"ב דאילטרך קרא לענין דיעבד עתוס' סס) דבומצלה בהן החור קריבין אף בלילי שבת ויש שיכות לתפלה ערבית גם בלילי שבת ושכחי קשה קושית השג"ת דהא מן ד' שעות עד שבא שבת אין כאן תפלה כלל ועכ"ל דס"ל כרבנן דתפלת השחר עד חצות ולפ"ז ס"ל דתמיד של שחר קרב והולך עד חצות וה"ז בן בגד ס"ל הכי לא עדיף מי שלא הגיע לו תפלת מנחה עד הלילה דס"ל דתמיד כנגד תפלת השחר ומקריב אחר הלילה ומ"מ ס"ל דמתפלל עד ד' שעות

ד׳ שעות וכו״י וח״ש (ברכות כ״ז: שם) תמר ר״ב הלכה כרי יהודה הוחיל ותכן בבחירתה כותי׳ ופרש״י דלין תמיד שם שחר קרב לאחר תרבץ שעות וה״ה לתפלה ודו״ק:

ולכאורה י״ל דהא זמן מנחה הוא בשעה שמים וחצי וח״ב החלי שעה שלאחר שעה שמים וחצי לאו זמן תפלה הוא אלא שזה ליתא דהא כדעת הטו״ז ס״ק פ״ש שם לא לה התפלל שחרית מתפלל עד שעה שמים וחצי ומקבל שכר תפלה עכ״פ וכדברי הטו״ז ברוח מפשוטות דברי הש״ס ר״פ תפלת השחר דפריך וכ״ע עד חצות ומה לה והתמר ר״מ וכו׳ תר״י טעה ולה התפלל שחרית מתפלל ממנחה שחים ומקבל כולי יומא ומלי וחזל עד חצות יהבי לי׳ שכר תפלה בזמנה מכאן ואילך שכר תפלה יהבי לי׳ שכר תפלה בזמנה לה יהבי לי׳ והקשה הפ״י דאלו מקשה מצא דר״י דהרי הא דמתפלל ומנחה שחים ע״כ לריך למתען עד זמן תפלת ומנחה ומתפלל ברחשונה ומנחה ולכך שפיר נקט ומתיתין עד חצות דעד לו הוי תפלת שחרית ואמכם י״ל דהש״ם הכי מקשה לעולם נקט עד חצות דוקא הא תר״י טעה ולה התפלל שחרית מתפלל שחרית ומנחה שחים דמשמע דאם לה התפלל שחרית עד חצות אין לו תקנה רק שיתפלל ומנחה שחים ומנחה ברחשונה והא יוכל להתפלל שחרית בחותה חלי שעה שמים וחלי אלא דאלו חותה החלי שעה ככלל זמן תפלת שחרית ואין זה בכלל שעה ולה התפלל שחרית ועל כרחך דעד חצות לאו דוקא ופ״ה עד חצות וחלי שעה ול״ל נמי נקט עד חצות ו״ש מכאן ואילך יומא ומקבל רק שכר תפלה ולה שכר תפלה בזמנה כלומר דבאמת יוכל להתפלל בחותה חלי שעה אלא דאיהו מקבל שכר תפלה בזמנה וכו״ש הטו״ז ולפ״ז גם בחותה החלי שעה הוי זמן תפלה אלא דגם להש״ס המג״א שם ס״ק ט׳ דאסור להתפלל בחותה חלי שעה אחר חצות הוא הטעם דבאמת זמן ומנחה מתחיל תיכף אחר חצות בחותה שבע (עי׳ פרמ״ג ובפ״ש ומחה״ש שם וכן ביאר הלב״ח ברכות שם ד״ה כולי יומא) אלא מפוש שלא למבעי החמירו חז״ל שלא להתפלל ומנחה עד שם ומחלה (ועי׳ תו״ח ס׳ ל״ב ס״ב שם) ול״ב הוי מתחלת שעה שמים ג״כ זמן תפלה בחותה היינו זמן מנחה ואין כאן בחפלה מפוש מעשה״ג:

ובש״ם (ברכות שם) תפלת המנחה עד הערב ר״י אומר עד פלג המנחה ת״ל ר״ח לרב יצחק החם מלי תר״ב הלכה כרבי יהודה הוחיל ותכן בבחירתה כותי׳ הכא מלי למשתק אמר ר״ח כאן מגדף אלהי של שבת בערב שבת ומצוה יום ט״ו הלכה כר״י (ופרש״י ט״ו כר״י ק״ל דאמר ומפלג המנחה חזל כ׳ זמן תפלת המנחה ועיל כ׳ תפלת ערבית) ובגל״ח שם הרבה לחמוה למה תלה נמה דאמר ר״ב החם חלו הוחיל ובחדא הלכה כר״י יהי׳ כפולם הלכה כר״י ואלו זמן מנחה יש לו סייפות בשל כפולם יום ומשום להדיה דבשחר יעות בחול לא הי׳ מתפלל של ערבית ומצוד יום מלא מפתחלך ולא ולחי קופיץ רבתי ולרבינו נאמר דהכל קובע על ומנרה כוונה לחת עד״ז דהנה בש״ס שם ר״י אומר עד חרבע שעות ולא עד בכלל (ופרש״י לר״י הוא דקבעי וכן הוא להדיה ובגל״ח ס״ק ח׳ בשעה שם ומ״ש פ״י ש״ם זה) והקשו שם בחוס׳ ד״ה בשעה תלמוד לומר דהא מתחיל מ״ש ומלי לומר עד חרבע שעות ולא עד בכלל ומלי לומר עד חרבע שעות ולא עד בכלל ש״ם ד״ה

להדיא דהכ"מ הוא רק לענין שנה רביעית ועפר"מ שהנתי ומענק נסגרת העזר שפיר כתוב דלפי המסקנא דעד ועד בכלל רק עד שנה רביעית ועד בכלל דר"י חזיל רק בתר שחיטת חבריה התמיד וזהו עיקר ורבנן ס"ל דתמיד של בתר סחר הי' קרב עד חצות:

והנה בפלוגתא ר"י ורבנן בתפלת המנחה דתמרו בפ"ק דר"י אחר התמיד של בין הערבים הי' קרב והולך עד פלג המנחה ורבנן ס"ל שהי' קרב והולך עד הערב כתב הפ"י שם דבתמת זמן הקרבת התמיד הי' בט' ומחלה רק דקטורת של בין הערבים זמנה בין חצרים לנסכים ומה שתמרו חכמים דהי' קרב והולך עד הערב היינו כל זמן דצריך להקרבת התמיד והיינו נסכי התמיד שהן בכלל תמיד והיינו משום דזמכן הנסכי התמיד הוי קרינן קוף היוס קמוך ללילה הכוכבים ור"י לית ליה חזיל בתר נסכים חלה שהכל תלוי בהקטרת התמיד שהוא קודם לזמן קטורת עפ"י אחר עד פלג המנחה כנ"ל התוס' דזמן קטורת הי' בחומה שעה והכה רב כחנן דאחר חב חבן מני תביון דתעבדומו על ר"ג נשמע כר"י ומינלף שמעינן דעיקר חזלינן בתר הקרבת התמיד ולא על שחר עבודות התמיד ות"ב בתפלת המנחה שהוא נגד תמיד של בה"ע דגם לר"י הי' הקרבת התמיד בט' ומחלה רק קטורת הי' בפלג המנחה שפיר יש להסתפק מי קיי"ל כרבנן דחזלי בתר נסכי התמיד שהי' עד הלילה כיון דגם לר"י לית ליה חזלין בתפלת מנחה בתר הקרבת התמיד הכו דמספקא לי' לרב חסדא ואחר לרב יצחק החם אחר ר"ב הלכה כר"י הואיל והכן בבחירתא כוותי' דהתמיד הי' קרב בד' שעות חב להקטרה הי' עד חצות מ"מ חזלין רק בתר שחיטת חבריה התמיד ואחר כך תחלת מ"מ חזלין בתר הקטרה הכא מאי דהא ע"ב גם לר"י לית חזלין בתמיד של בה"ב בתר הקרבתו תמחיק ולא אחר כי' ולא ניחא והיינו שהי' מספקא לי' (ועי' יד מלאכי חות כ"ה שכתפסק מי תמחיק היינו דיעבד אה להסיב חלה לכתחלה בתמיד ב' ועי' לעיל בפתיחה דף ד' ועי' ברכות ע"ז ע"א תמחיק ח"ל ניחיד שמיע לך בהא ורבות כחלה בפ"ק) ואחר רב חקדא כחזי חבן מדרב וגלי של שבת בע"פ מבעוד יום והוא הטעם כנ"ם הגה"ח פ' רס"ז בטעמא ומשום דתפלת ערבית כתקנה כנגד תמידים ופדרים שהעבלין בלילה ובשבת חסור ליתן דאחרינן ולא עולים חול בשבת וקשה דהא כי בחול' יוחנ דבקוף לילה הי' קרינן חופ"ד של חול ול"ל כנ"ם הגה"ע דלכתי יש זה חיסור מכנה בשבת חגוגרי חלה זה הוי מתפלל"ג ותוס' ביומא חלי חלילא ע"ד מתפלל"ג פטור וקוגיא דפסחים (דף כ"ט) ס"ל כר"י דמתפלל"ג חייב (ואחר דרב ס"ל ומתפלל"ג חייב ועי' פ"י כתובות דף ה' שהנחתי חלה דבתמי תורת חסד פ' מ"ז העלה דרב ס"ל מתפלל"ג חייב ע"ש) ולכתי יקשה דאי"כ הו"ל תפלה מעשה"ג דחיכה כוהגת בלילי שבת (וקוסית המתג"ה דהא הוי תפלה מעשה"ג כיון דומשעה ד' עד חצות ליכא זמן תפלה לר"י לק"מ כיון דלמסקנא דעד ועד בכלל ס"ל לר"י המקרבה ה' עד חצות ולפ"ז אם לא התפלל בשעה ד' ומתפלל עד חצות ושוב יש סייכות ענין תפלה גם מן ד' שעות עד חצות ובתר בתרתי) ועכ"ל כיון דעכ"פ חצרי שכחותרו קרינן בלילי שבת מעלה בהן החור שוב יש סייכות תפלה גם בלילי שבת לענין דיעבד מחוורתא דכסקינן מעיקרא ופירש הריטב"א שם ד"ה ישן ח"ל כדסקינן מעיקרא דפליגי בחד מילתא לקומתא ובס"ם שם לחד לקומתא פליגי ס"ק ור"ב בשעות לריכות כווכה ובניר דוד חדר מי העלה דמ"ד מלות לריכות כווכה ס"ל מלות ליהנות כתנו ומ"ד מחל"כ ס"ל מלה"כ ע"י"ם ובירושלמי בתר הקטרה התמיד (ובי' עו"ז לו"ח ס' קל"ב וס' רל"ד ס"ק ב' ופרמ"ג שם ובא"ר ס' רס"ז ס"ק ה' ובשעו' בחכמי כ"ז לדיכת) ולא"כ תדרבה עיקר דיוקו של רב חסדא (עי' יומח דף ו"ו שם בפלוגתתם ר"ח ורבה ותוס' שם ד"ה תחילתו ו"ל) מהא דעלמי רב של שבת בערב שבת מבעוד יום שה"ר קרבנות ושלמים ודו"ק היטב:

מג) **ומעתה** על זה הדרך, כל החומה עדיות חלו יחד עולים בקנה אחד כפשוט ופרש"י דר"י בן בבא שהעיד שמעתיכן חת הקטנות (לעון רבים חד דרי חלעזר וחד דרי חליעזר ע"י כדה מ' שם וגם"ם ברכות כ"ז שם) כרי חליעזר דלדידי' קשה קושית התוס' (יבמות י"ז) למ"ל קרא למעט מחשלה"ג תפ"ל דרכי' דרכי טועם ומתחלין לדידי' דמשכחת לה כשבירסה בעלה הרחשון ע"מ שלא תכשל חלא לפלוגי וס"ל ג"כ דיוכל לגרש ח"ש ע"מ שלא תכשל לפלוגי דלפ"ז ס"ל וקשה חת חשחו חוכה דחין לומר ומעשם דעדיף לי' לגעול לקמן כדי לחסרה לחבועל דבלח"ה יוכל לגרשה ע"מ שלא תכשל לבועל ועכ"ל דחוכה לקמן דס"ל כב"ש וכומ"ל ומינלף ס"ל ג"כ לה יומח חוכה ולפ"ז חשחו דחשחו קטנה חין הבעל מטוחה לה ס"ל כשבירסה התוס' (יבמות פ"ט) דיכולין חכמים לעקור דבר מ"ת בדבר הדומה שמטעם זה ומלין החשה עפ"י עד חחד (כמ"ש תוס' יבמות פ"ח) ולכך ס"ל לר"ח (יבמות קכ"ג) דחין ומלין החשה עפ"י ע"ח ור"י בן בבא ס"ל שם דמלין החשה עפ"י ע"ח ולכך חחרי שהעיד דמינו ומלין חת החשה עפ"י ע"ח:

ואחרי דס"ל לרי' בן בבא דמינחלין חת הקטנות כר"ח וס"ל ג"כ דוקחו חת חשחו חוכה יקבור כפ"ש דחין חדם מגרש חת חשחו חח"כ ומלח מה עדות דבר וקשה קושית הירושלמי למ"ל קרא למיחזר גרושתו הרי בלח"ה זוכה היה ולקור להחזיר קרוטו ולריך לחתן ע"פ החרגום יוכחן (פ' חלח) דמיירי בכחנקה ולח בכחרלית לבקוב וכמ"ם ההפלחה דהוי לה חפסר וקחכוין וכדס"ל לחבי (פסחים כ"ה) חלימח דרי יהודה דלח חפסר וקחכוין הרי לח הוים זוכה ולפ"ה חלריה לבעלה ומעשם דמעלה מו מעל ובחרתי דמ"מ על כרחך ס"ל לרי חליעזר דמלח"ב דלפ"ז ליכח הוכחה על עוב שהרג חת הנפש (חולין ק"מ) ומשום דקרח שחי לפרים חיוח שהוחות ומוקמינן שפיר כרבנ"י דחתי למעוטי לפרי עה"ב דחין לומר דבלח"ה חלור ומשום הנחה דהא מלה"כ ות"ל לחוקימתח דרבינה דקרח חתי למעוטי עוב שהרג חת הנפש ולכך הלריך ר"י בן בבא להעיד מ"מ על תרגום שנקבל בירושלים שהרג חת הנפש ומוח עובדח בירושלמי עירובין (פ' המוליח חפילין ה"ח) דחיתח שם ת"ר ירחים שיעבו לומר (לכך לר"ב ומכיסין זב זב) עד ומשום שגגתו של רשע ממיק וכומה ממיק שמוח וכו' ת"ר זריקח חבברי רב המכוכ על ומשום שמוחו של התיכוך רופף חתן תכיך על תרגום שנקבל בירושלים על שהרג חת הנפש רחה רחתו של תיכוך רופף הלך וכיקרו ת"ר יוסי כיכי מחכיחין ובלבד ע"י שכיס דס"ל דומשם ים בדשם להניח שפיס ופי' בפני עשה שם דחיירי דחייבי לעיל בומשם ' חפילין מייתי להך עובדח דחתכבול שנקבל ולפעכ"ד י"ל ע"ד דחם דבש"ם בבלי עירובין (דף ל"ו שם) חמרינן דס"ק ור"ב פליגי בדר"י ח"ש דחמר ים ומשם בדשם להניח שתי חפילין ועוד מיכח כמה חיקוחתות ומחרו חלח מחוורתא כדסקינן מעיקרא ופירש הריטב"א שם ד"ה ישן ח"ל כדסקינן מעיקרא דפליגי בחד מילתא לקומתא ובס"ם שם לחד חיקוחתא פליגי ס"ק ור"ב בשעות לריכות כווכה ובניר דוד חדר מי העלה דמ"ד מלות לריכות כווכה ס"ל מלות ליהנות כתנו ומ"ד מחל"כ ס"ל מלה"כ ע"י"ם ובירושלמי

סם דמ"ר זריקת וכו' עד מקום שנוהגו של תיוקן רופף ופ"מ דלמ"ל ס"ל ומקום ים גרהם להכיח שכי חפלין ולפ"ז כאומר דמ"ק ור"ג פליגי לי' ונ"ל מ"ק קודר ונ"ל (ערמ"י סם) ור"ג קודר ונ"ל ח"ק דקודר ונ"ל ס"ל מלה"ב וקרא דסמי לפרים חיום טהורות לו חני למעוטי לפרי עה"ב דנ"ל ח"ק תקור ומקום הכתה ועל כרחך קרא חני למעוטי עוף סהרג לח הכפם ולכך מיימי קידושלני הך עובדא ומיכה ס"ע"ח לכ"ק דומ"ל וגלה"ב ועי"ז חל"ר כיכי מתכיתן ובלבד ע"י בכיס כיומר דס"ל לר"ג ג"כ ונ"ל ומלה"ל ונ"מ ס"ל ומכיתן שתים שתים סהם דס"ל כר"י ח"ם דומקום ים גרהם ובהח פליגי ח"ק ור"ג עי' בתה"ם סם ודו"ק:

ולדבריו נחמר דהכה בידוסלני לעיל סם ור' לך לחוח יליף מבחות ויו"ט כסיס מכין (סהן פטורין ומחפלין עי' בקרבן עדה ובחה"ם סם סחוה עליו ומ"ל ועי' בח"ח קידושין ל"ה סהבחתי) וס"ל דומעשה"ג כסיס פטורות וקבל קושי החוס בקידושין לנ"ל קרא חוחו ולא חותה חפ"ל דהו"ל ומעשה"ג דחיכו טיהג בלילה ותירלו דחתיל לנו"ד ומבש"ז טוהנת בלילה ותכתי קבה למ"ד ומבש"ז ג"כ פקולה בלילה ותרלו כיון דעכ"פ הם ול בדיעבד בלילה ומכי יש לו סייכות לעולות וילה גם בלילה ולפ"ז ניחל דלריך קרא לענין דיעבד וכשיטת הירוסלני דקרא דלא יליף ע"י ג"ד מהל בשבת ולא מסוס הגיגה דחל"ם ל"ל בעבר ומביח ולא ס"ל כחוס' ביומל דקוח לילה קרייז חבים ופדרים אל חול ומיל הטעם דס"ל דומכ"ד הבערה חית בה מסוס מכבה בישרת חגומרי וס"ל דומשלמ"ג חיב ומבשה (דף כ"ד ע"ב) יליף מבי דחין טורפין קדשים ביו"ט ונקרא עולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביו"ט והקשה בחוס חדם בפקחים שם דהרי לפנים החוס' ביומל דקוח לילה מוכר ס"ח חיך יליף חבי ונקרא זה דחה לא ומוכח רק לענין החילת הלילה חבל ביום דיכין לדחות לכתך היום דלומל ה"ה לסריפת מוכר ולפמ"ש כחוב דמבי דקשקיל וטרי מלישא דר' יהודה (פסחים כ"ה) ס"ל כחוס' דומשלמ"ג חיב ומומלת לח ס"ל כחוס' ביומל סם ומומלת ס"ל דלשא"ג חכור ועי' בטעה"מ ה' לולב סבחתי ולפ"ז ס"ל דגם היכי דחיכא הכחת הגוף ס"ל ומלה"ב ולפ"ז ומקטיכן קרא שתי לסרים חיום טהורות כרבב"י דחתי למעוטי לסרי עה"ב דס"ל דחקור ומקום הכחה דהח מלה"ב ולח ידעינן הך דעוף שהרג לח הכפם ולכך הביחו בידוסלני דעובדא הוי בחרבנה שכקבל בידוסלים על שהרג לח הכפם והכל קבין חד בחר, הולך וקובב לל ומקום לחר, והבן:

וכיון דחחיכן עלה ס"ל לר"י בן בבא דומשלמ"ג חיב שוב חין לומר כחוס' ביומל דחופ"ד קרייז בקוח לילה ועכ"ל בקונין דפסחים דקרא דלא יליף ע"י ג"ד סהל בשבת ומקה קושית הירוסלני דהח מני כחיב ול"ל כי חיכחי דחם עבר והביח כשר וס"ל דדבר שחקור להביח לכחחילה ע"כ חם עבר והביח כשר וח"כ חין רחי' ומהח דיין בן יו יום שכחכתך ע"ב הומבח דדילמה ה' העושה בדיעבד ולכך הלריך ר"י בן בבא להניד על יין בן יו יום שכחכתך ע"ב הומבח לף בקושי דלמה ס"ל דכי הלריך להניד על חמיד סל שחר שקרב דוקח בחרבנ שעות חלא שכבר בחרתי ד"ל דגם ר"י בן בבא ס"ל כרי יהודה והכל ותיבשב על כפון ות"ל כי כל דברי חלה יקרים ונחמודים, בלילים ופרהים ומקודשים, חריפים ומתוקים, זהב הפלפול ועליהם ונריקים, הכל על זה הדרך, בעזרת שנו יחנרך:

סדרי משנה.

ח) באות ד' הבחתי דברי הס"ם יעמות (דף פ"ה) דכהנת חינן ומזהרת על הטומחה וכמה כן הוא בס"ם נכ"מ ועי' קושה (דף כ"ג) בומכה כהנת ומומחה לומתים וחין כהן ומומא לומתים ומס בגורת ו"ש בני חהרן ולא בנות חהרן וערמ"י ב"מ (דף י"ח ע"ח) ד"ה וחיכה ומומחה דחיכה זקוקה לטומא לו וכימות (דף כ"ט) סהבחתי וערמ"י ותוס' והגהב"ח סם ובספר הומלה להרמב"ם מ"ע ו"ז כחב דכהנת שלא החחתו ומ"מ לא לו להטמא לקרובים וכן כחב הר"מ בס"ג ומה חבל סם ותרח"ם בה"ט ס"ד ל' כחב כי דברי הר"מ לריך ליון, לפטור הכהנים ומומלה זו ועי' בתעלבי יו"ט סם תוס ו וחולי ס"ל להרמב"ם כיון דכתיב לכפם לא יממא בעניו כי חם לכתחו הלי הלמו גם על כי חם לכתחו ה"מ חלה חימו ומומא לכתחו עובר גם חללו דומיא ס"ם בפקחים (דף ו"ח) חם חכלו לא לוקה חתם ומקום לח חחכלו ממנו לא ומקום כי חם לכלי חם דכי חם לכלי חם נמי חללו לגמ' חלכך חלי ותרח"י ותוס' סם ד"ה חכל וס"ל דכתוח"י דהוי כחלו כתיב לכפם לא יממא כי חם לכתחו וכיון דהלחו כתיב בתיבות כי חם לכתחו מפיר חמרינן דכהנים בחיכן ומזהרת בללו דלא יממא ומילת חיכם ומהרת להטמומות לבעל (ועי' בומ"ם בירוסלני קטנה פ"ג ה"ז סם ד"ה כהנת ובמ"ח ס"ע רס"ד חות ג' ועי' בומרחי פ' חמור סכ' לכך דהכיון בני חהרן ולא בנות חהרן ומלמדתם חותם חת בניכם חת ובניכם חת בנותיכם לא חיי"ח קרא גבור חרי סם ובינ ומלכי ס' ר"ז הביחו ובמ"ח בקמ"ח מ"ע רכ"ג תוס עליו ועי' בהתורה והומלה ר"פ חמור סם) ע"ש"ם ובספר לומדי ד' לומד לומד ד"ה ומ"ח תוס על הומרתי דכהנים בת"ת ומכ"ל דפטורי הח ומלה עשה שחין הזמן גרמא סוא והעלה בל"ע ובחות לומד ערוך הוא בס"ק קידושין (דף כ"ט ע"ב) ולומדתם חותם חת בניכם ולא חת בנותיכם ע"ש (ועי' ומב"ח ס' ס"ק ט' בני ישרחל דהח בנותיכם

ועבדים ח"כ למה נאמר לית לית להניח את העבו"ס וכו' וע"י בריב"ש קידושין (דף ל"ו סס) ובהגהס"ם סס ע"ש בתוס' ד"ה הקבלות ע"ש ועי' בקובץ סס כתן מוכל בקר"ס קדשים ואין כהנת מוכלת בקר"ק ופרס"י בזבחים חטאת ואשם ועוכחה בכולם כתיב כל זכר בכהנים יאכלנו ובגמרא סס נקט קרא דכתיב כל זכר בבני אהרן יאכלנה ופרס"י בזבחים ועוכחה כתיב ובגרעטורה קוטה פ"ג ע"ז סס כי בחטאת ואשם ועוכחה כתיב כל זכר בבני אהרן יאכלנה (ועי' בפהמ"ס להר"ש סס) ואפה רק בזבחים כתוב כן ובחטאת כתיב (ויקרא ו' כ"ב) כל זכר בכהנים יאכל אותה ובאשם (סס ז' ו') כתיב כל זכר בכהנים יאכלנו ועי' ירושלמי קוטה פ"ג ה"ז סס אין כהנת מוכלת בקדה"ק דכתיב כל זכר בכהנים יאכלנו ובק"ע סס כי דכתיב בחטאת ובאשם וכזבחים כל זכר בבני אהרן יאכלנה ובפ"ו סס כי כל זכר בכהנים יאכלנו כתיב בחטאת ואשם ועי' זבחים פ"ה ע"ב בגרעטורה סס שכי דבני חטאת ואשם ועוכחה כתיב כל זכר בכהנים יאכל אותה ועבה"ק (דף כ"ג ע"ח) ברפ"ק ד"ה נזכרי כהונה ושם (דף כ"ה ע"ח) בגמרא ומה חטאת ודף (ל"ז ל"ח) חטאת ואשם בהדיא כתיב הכא והכי ובזבחות (דף פ"ב פ"ב) ומה זבחים תיכה מלכלה תלת לזכרי כהונה ופרס"י דכתיב כל זכר בבני אהרן יאכלנה (ופרס"י כתי"ק בפ"ק ובילמ תיכה בזבחים כתיב כל זכר בכהנים תה תמוה) והכא ל"ל בזה:

ג) **באות** יוד הכאתי דברי הס"ק בזמות דאי לאיקורא כתב קרא ושכח בפ"ק קידושין (דף י"ג ע"ב) דילף דניתא הבעל ומיהו כמו בו ודאמר רחמנא אלמנה לכהונה אקוראי אם לכהן הדיוט כדיל ושקלו בזוזי סס לכה"ג ומדאמר ות"ת ודלמא ס"ק רחמנא אלמנה לכה"ג אקוראי אפילו כשהוא יבם הא לכ"ע אריא ליבמין ותילו דא"כ הו"ל למיכתב הא קרא אלמנה וגרושה ואלמה בפרקא יבמין וביאר הגהרש"ם סס כיון דנאחר קרא כתבי הו"ל למיכתב כולהו בפרקא יבמין אבל אלמנה דלא אריא לכ"ע בלא יבמין אלא לכ"ע ביבמין אבל גרושה ואלמה ודאי דאקבתן אפיר דאריא לכ"ע אף בלא יבמין ובאמת ביומלמני קידושין פ"ח ה"י סס אר"י ב"ר בון אם אומר את סתין ניחה אחרת ונן אבן ומשכחין אלמנה לכה"ג גרושה ואלמה לכה"ד ואר"י בר ורייה חפתר ביבמה ועי' בפ"ק ופ"ח סס אלא דבהגהרש"ם סס הקשה דהלא לאקבוחי דאחוי אצידו סל כה"ג יפת גרושה ואלמה דאקור נהן דדוחק להעמיד שכשהן באיקור ודבריו ק"ע דהלא דאי לאיקורא כתב קרא אלא דגם תירוצו של הגהרש"ל סס תימ מוכן דתירן ד"ל כגון דאצוי סל כה"ג ומשה דאר"ל את זה סל כה"ג אצוי באיקור ומה הועיל בתירולו דסוף סוף מוקי שכשה אצוי באיקור ומה לי הוא ומה לי אצוי (ועי' ב"ל יו"ד ח"ח ס' קכ"ו) וכך הוכיח עלית מתעתי בסס הגה"ק מקלמינקא ז"ל דכתוב הגהרש"ם מ"ש דדוחק להעמיד שכשה באיקור הייבו דא"כ יקשה התימה למ"ד קידושין תופסין בחייבי לאוין אבל למ"ד אין קידושין תופסין בהו"ל הוי אלמנה אצוי באיקור ובין להמ"ד תירן הגהרש"ל דאצוי באיקור אפילו בשכשה אלמנה אצוי באיקור ומה לי הוא ומה לי אצוי אלמנה אלמנה אפילו לכתחלה ולכן הכא אלמנה לכהן גדול ואלמנה לכה"ג ואלמנה לכה"ד ואלמנה לכה"ג גרושה ואלמנה לכה"ד ואלמנה לכה"ג גרושה ואלמנה לכה"ד ואלמנה לכה"ג גרושה

הוי פתח בפרשת קטורה וכלומר ע"ד זה דהכה בכתובות (דף נ') תנורי וכ"ת מעשה ד"ה ומצבי עמי לא תקטרה גם שבע על דוד ומשכי התם תוכן הוי ע"י"ש ובספר מחלת בניהו (ע"ע כ"ו) כתב דבר חדש דלרע"ק דאמר אין קידושין הופסין בח"ל לא חטא דוד בלקיחת ב"ש ומחורי דהרי לא הי' לאחוי קידושין בב"ש דאחרי שחתי גר הי' מתוך שבעה תועות החתי והאמורי דכתוב בהו לא תתחתן בם (ול"ע מקידושין דף ע"א והתיכף תוריה החתי מלי לאו דאתי מחת לא דייקי בחת והערכי לזה מחכי הרב החריף תוכך בלוש מ' דוד בפתחי כ"י ו"ל ועי' רד"ק שמואל ב' י"ח ג' ומחכ"ת בעלם מעומו דברי הע"ם בלאו) ומ"ל לרבות לף אחר גירותן אבתי עובר משתחוה בלאו דלא תתחתן בם וקשיא דכתובות דמשכי החם תוכן הוי אחלי דוקא לע"ד קידושין תופסין בח"ל ע"י"ש ובש"ם קידושין (דף ס"ח ע"ח) אמר ר"פ חייבי לאוין בהדיא כתיב בהו דתפסי קידושין דכתיב כי יקח איש לאשה ובא אליה וכתיב החתם והחתנה בה ואחת מהנה לפני המקום (ופרש"י וכי תחנתו לו בכחו של בעל תפוה לפני המקום לעבות דין הכתוב) אלא תהוה בעבודה" כגון חייבי לאוין חלוצה חיים בהו הויה ופריך ולרע"ק דאמר אין קד"ת בח"ל כי תהייה בעלי עוקים וכו' ותמצא ל' דהכה בתוכי שם ד"ה וכי יש תפוה ושבועה הקטה דלמא לדקת ורבעת קאמר ותולם ל"ל דליכא לעיולי הכי דהא אין מחוגין לחדם הקה אלא לפי מעשיו וקרא כי תהיין קחנת ויירי בין בזיווג ראשון ובין בזיווג שני וא"כ לא ומשכחת לה ביבמה לאיש שני כשיש אחת לדקת ואחת רבעת דמיא"כ אם הוא לדיק ע"כ שתיהן לדקות ואם לאו הרי שתיהן רבעות אלא דקושים הכוש לא תקוב לרישא לקים רק אם כאשר דמחוגין לאדם תקה אף אלא לפי מעשיו ובפ"ו דאמר דרע"ק דב"ש לית קד"ת בח"ל עוקי קרא כי תהיין לאיש שני כשיש אחת תפוה ואחת שבועה לא שהיא שבועה בעבודה" כגון בחייבי לאוין דהא ק"ל לרע"ק דלית קד"ת בח"ל רק עוקי קרא דתפוה ושבועה הייט לדקת ורבעת וק"ל לרע"ק דאחלי לאחוי דהא ק"ל לפי מעשיו וכבר הצלתי דברי הכח"ג דקושיא דכתובות דמשכי התם תוכן הוי ע"כ אלו מילתא לא חטא דוד בב"ש כיון דלא תפסי קידושי אחרי אחתי וא"כ כאשר דמ"ד דאוכן הוי ק"ל קד"ת בח"ל ודייק לי' הא מקרא כי תהיין לאיש שני כשיש תפוה ושבועה וקשה קושיא דלמא תפוה ושבועה הייט לדקת ורבעת ועכ"ל דלא משכחת שיהי' בב"ש בעבודה" כגון ח

החומר רק פ"ח בעקרן ובחט"פ וע"י מהרש"ל בחד"ח (שנת דכ"ו סס) ד"ה שכ' ותם ערוכתם שכ' הלי קרק לאו בעלמות בית דוד כתיב הלח בעלמות בית שחול הלח דעקמות ה' דוד ונהג כן בעלמותיו ופלח שכן פרש"י להדיא בכתובות (דף נ' סס) ד"ה דכתיב ובשולל ועשיב מהד"ג ח"ג סי' ל"ו לא מכר ומה בעחכ"ת ע"י"ש וע"י בפ' חקר הלכה להגהות בעל תו"ח חקירה ח' ומה שחתם דזה לא שייך רק בחין לו בניס ויש לו לחתים מן החב ולא הביא מתוס' כתובות סס ד"ה כל ועי' בקרן חורה קוטה (דף ע"ד) שהעיר ממה שהסמיט הרמב"ם הל דיעות הילוניס וקדמו בזה בלח"מ ומל"מ פ"ז מהי מלכיס סס ועי' בשירי קרבן בירושלמי פ"ח ה"ו ד"ה תרי"י ושם ד"ה חדשה ע"ס ונדברי הספרי פ' שופטים והניח דל"ל חדשה פרט למחזיר גרושתו ולא לקחה פרט לחלוטה לכהנ"ג ולא הזכיר מדברי הספרי פ' חלח ע"פ כי יקח חיש חדשה שכ' חדשה ול' מחדשה לו פרט למחזיר גרושתו (ועי' חצ"ע חלח סס) וחלוטה לכהנ"ג כו' ועי' קמ"ג מ"ע קכ"ח ובניו ומשפט לח עיין עליו ועי' בילקוט שופטים רמז תתקכ"ג ופ' חלח רמז תתקל"ו ובספרי וילקוט סס ריה"ג חומר בירה ורך הלבב שהוח בן חרבעים שכה ולח מכר מהם בשום מקום רק בסמ"ג ס"ע ק"כ וכ' בן חרבעים שנה פירום הם כה ועי' תוספתח סוטה פ"ז רע"ח לפילו בגור שבגבורים (ועכ"י בחדבר ד' ג' וחצ"ע סס) ובערי' בחומש סס ע"פ בן עזות ובחכ"ח כי בבס"ח ור"ת לח מכר מזה והוח בספרי וילקוט סס ועי' בס"ח ח"ר לשר חרש בחד המחזיק לח החלמנה ובהגרס"ם המוחרם לח הבתולה ואחד המחזיק לח החלמנה ובהגרס"ם סס כי רחה וחכס שהבריחה לישה חומרת בכתן לין לי חלח ותסתייעתים מ"ס בירושלמי סס לשר חרש לין לי חלח רובה שבחה ישה מכין רובה שבחה חלמנה כו' ועי' בתיבת גוחה להבהג"ע פ' שופטים מ"ס בס"ס קידושין שהבחתי ובצ"ל יו"ד ח"ב סי' קט"ו ומה שהקשה סס שהה חתורין בעיה מדברי הס"ק ומה"פ שהבחתי) וכי כיון דבירושלמי בעיה לחיבעיה הוה קשך המחב"ם על בירושלמי ושוב נזכרתי שכבר קדמו בזה בית ונלחכי חות ל"ד ע"י"ם שהעתיק ובחריב הדברים בדוב בקיצור בקודם:

ד) **באות** כי הבחתי דברי הספרי בדחס"ג בדחס"י ר"פ כיבה דחולי ומקושם עלים היינו תבן דוחיח עץ שבכל חדש"ר חבוח ה' ושוב מכרתי ודברי הס"ם שבח (דף ע"ח) דתבן כותרת של קש ופרש"י דיבש"ל ומעבר בכלי קש דלאו עץ ניכרו ורע"ק חשוב להו דקשין הן ושוב' סס ד"ה כותרת כתבו לחד תירולח דקש ומי חשוב של עץ כדחמר התוב"ה ויקרא ד' פ' ה' לל"ח על עלים בשם וכו' חפילו בקש של כתבן ועי' בחוב"ה לעיל ל"ד סס ובל"מ פ"ג מה' תיסודי התורה ס"ג ועי' בהחומ"מ סס ובשלחן הטהור ס"ל ל"ח ל"ג ובגרס"ם פקחים (דף כ"ח ע"ב) ע"י"ם ועי' ירושלמי ברכות פ"ד ה"ו ותעתיק בפשחי הענן וכו' ובבלי ברכות (דף מ' ע"ח) ע"י"ם:

ה) **באות** י"ט כי הבחתי ומדברי הר"מ פ"ד מהמ"ב ובלח מה בדפס בשמי בועי"ח וזה חשר הבחתי להרב הגי' ר"ם פרידמן ומדיקוד מ"ם דדברי הר"מ לח מסתברין כדברי ודיק בלימתח דהר"מ כי חצל סס הוכו המולים מרבות לרבות חיינ הורק ומושבו מוחב ולח המולים מרבות לרבות חיינ הורק ומושבו מוחב ולח כי פטור (בשבת סס תבן חצל המולים כי פטור וע"ז חומרו בפ"ם דהיינו שחומרו בחושבו הורק שרי ז"ל) ומ"ם הר"מ לו מעקרו חצ מחבות מלחכות היינו שחומרו שח"ח מיתה רק לחו חה הוי כביטול רק ומקלת עכ"פ חה לח נכון כלל דלמוד ערוך הוח דח"ם חין ב"ד חייבין עד שיחומרו מוחרין חסס לעבות ופקקה הר"מ פ"ג ופי"ד ומבפ"ג סס וכמ"ם בחל"מ סס וידידי הרהג"ח ומעלומטו כי יותר נכון דמ"ם הר"מ לו מעקרו חצ מחב"ת היינו שהותו שהותו נחולדה ובזה ל"ה עקבה"ג כיון דהולחה קוטה חלף שהותו נחולדה הוי עקבה"ג כיון דהולחה כתיבה חולף גם זה דוחק לכל עין רוחה בפ"ם ור"ת סס וגם הח כי בחו"י בבת דפ"ם כיון דלח ידע חבות כפ"ב חולדות (ועי' בחו"ת ומהד"ג ח"ח סי' ס' קכ"ו ו"ל) ומחוורחת כדכתיבנא דהר"ת העלה יסוד מוקד בהנך ב' עקרי דיים דבעקירת כה"ג לו נדבר שהלקוטין מודין פטוריס וכ' בה"ל ב"ד שהורו לעקור גוף מגופי תורה ועשו כל העם וכו' פטורין ובח"ג כי לעולם חין ב"ד חייבין עד שיורו עקירה ומקלת בדברים שחינם מפורסין בתורה כילד שגגו והורו שמותר להבחתות לע"ז או שמותר להולין ומדבות לרבים בבבת ה"ז כמ"ם חין בבת בתורה כי חצל סס הורו המולין מדבות לרבות חוא בעלין דקל"ח דבבת הר"ת דבעקר חצ מחב"ת חייבין וכולה בבגו והורו שמותר להבחתות לע"ז או שמותר להולין מדבות לרבות חוא בעלין דקל"ח דבבת הר"ת דבעקר מלחכה חחת ל"ה כעוקר כה"ג ומחי הולחה דהוי דבר שהלקוטין מודין בי (ודברי הסמ"ג עשין סי' ריז ל"ע) ועי' מ"ח מ"ע ק"כ סס שכ' דחין בבת בתורה כי הר"ל בעקבה"ג לף בדבר שהב"ד מודין (ועי' תוס' סס ד"ה בדבר) וחין הולחה הוח ומבעם להלקוטין מודיס ומלחתי מוסי"ם בירושלמי סוריות פ"ק ה"ג שכ' להדיח דמ"ם הר"ת חו בעקרו חצ מחב"ת ר"ל חין חריבה בבבת בי הוי בעקבה"ג וכו' והח דבעי ר"י חין חריבה בבבת בי הוי בעקבה"ג בחדש מלחכה ולח חיבבתה דהוי בעלמת הוח ולדיבה ודלי בחדש מלחכה ל"ה בעקבה"ג וכחבוחר בירושלמי סס ובמה שבחתפק בבבלי לענד הר"ת מבבתות בירושלמי ע"י"ם (ובתום' ברכות דף י"ח ע"ב ד"ה שכבר וסמ"ג עשין י"ט ובבחור ונהרש"ם ומעבי"ל בבד"ת לף ל"ט חות ה') ומה שהביב עלי דהח הר"ת חלי הטעם רק דהוי עבה"ב הבח בפשוט דהר"ת כי כן ע"י"ם דהרי הוח כע"ם לין בבת בחודה ולדבבה הח קיים הר"ת ולין זו וכיו"ב שגגת הולחה חלף שבחה וטעם זה יקוב ע"ד שבלדוקין מודין בו עב"ם ופבחי"ם להר"ת סס ות"ם דעיקר הקושי' מבחתי בבבת בל"ת דמתחיי בבבתו היינו כרת דגם לחיבי ב"י חייב (ע"י תוס' בבת דף ו' שבחתי וכ' ע"ד פלפול דהר"ת לח ב"ל הכי) זה ניחח ועי' בלף ועבה פ"ח מה שחיתה הב"ח ב"ל ובח"ם (כוונתו ע"ד התוס' דף ו' ע"ב סס ד"ה ח"ח) דלח ניחח לחו לומר דחיבי בבבת בי הוי ע"ב בפיבים חות ט"ל ו"ל זה:

ו) **באות** ט' הבחתי ומב"ם (בשנות פ"ט) דחל"ח חין מעבה קטנה כלום ועי' בקהדרין (דף כ"ה ע"ב) בת בבב בבים ויום חחד הבח חס בת עלי' יבם קולה ובם בן תבבת בבים ויום חחד הבח על בומתו בקולה פרב"י בקולה ליורבה ומהרש"ח שב כי לבעיל בבי בת בי בבים לח פירש בן ליורבה מבום דלבעיל בקולה מדחוריי"תח לף ליבומי לה ובחות בן פרש"י להדיח (דף ק"ט סס) ד"ה בקולה וחולם יפלח על דבינו מהרש"ח שלח הזכיר מחוב' קידושין (דף י"ט ע"ח) ד"ה ומדחוריי"תח דלרש"י גם בבן ט' בקולה ליורבה ולימות לה ועי' תוס' ביבין (דף מ' ע"ב)

ד"ה וכתב ובקרב"ל נרש"ם יצטוה פ"י קי' ז' תוה לע"ד ומחדושי הרמב"ן יצטוה (דף ל"ו) כי דהנה רש"י תלו בחרטי ניכהו ולכתורה יש להעיר מהך דנתעטיקן (יצטוה ק"ם) דקטן אינו חולק תיפוק ל' כיון דמ"ם ת"ל ניצב הוא"ל כל שתינו עולה ניצוב תינו עולה למליכה תע"ב דמ"ת קנאתה ולכך לריך קרא למעט קטן ומחליפה אלא דהרמב"ן ביצטוה (דף ל"ו שם) כי הכל הטעם דיבם בן ט' קוטה ומ"ם ומשום דניבום ת"ל דעת דמליבו בשוגג ובתוכם קוטה (ע"ש ומהרש"א שם ד"ה ור"ש ודבריו ל"ע דהא לר"ש מפוקי מדפקח ל' אי בן ט' קוטה מה"ת) ומעתה לפנ"ם הרמב"ן (דף ל"ע שם) דלאחת שתיל דהכוונה אם יצטוה לשם מי כאלו פוגע בעורה וכ"ל דבניבן. דוקא כוונה לשם מלוה ל"ש ניתא היבם בשוגג ת"ב לרש"י דס"ל כחב"ם י"ל דיבם קטן אינו קוטה מה"ת ושו"ר בגו"ב תה"ע אי' כ"ד ונ"ם זצ"ל ועי' בתשו' רבינו בצלאל ס' ל"ד ורלוחי בשו"ת הרמ"ס להגהון מהוה"ג ומצערלון ח"ב ס' רנ"ז שכתב דמשמ"ם מכהדיין דכ"ש אם שתורו בקטנה כיון דמזידה היא יש סיוע לביטוח הרמב"ם לענין פיתוי קטנה תוכ ובכר דבר זצ"ל בשו' מהר"ם מ"ע ס' קע"ח ודחה זה ועי' במכ"ח ס"ע רס"ג ובקובלה"ח שם ופתח"ם תה"ע ס' קכ"ח ס"ק ה' וגם נ"ם הגרס"ם מהמב"ם פע"ז ומהח"ע ה"ט קדמו בגתס"ם בירושלמי חגיגה פ"ח שם אלא דהקו"ע מפרש שם אח שתוק חפוק ליד תצו היינו כשתוק גדול ובפ"נ לא פ"י כן ועי' בר"ם עשרות פ"ב מ"ו וערמ"י קידושין (דף ל"ג ע"ח) ד"ה ר"ל דכל היכי דיבב ידיה היינו להצען אחרים עליו (ועמ"ם שם דאל"כ מ"ל לאו תורה כותה כאחן ב"ח ליכא בשוק ועומ"ל בסד"מ דף כ"ח תות י"ד) ו"ל ואכמ"ל:

ובש"ם ב"ב (דף קכ"ו) אל"כ ת"ם בודקין לגיטין ולקדושין ולגירושין (ובחל"ם שם בודקין לגיטין ולקדושין ובפ"ח שם כ' וה"כ בקדושת של הנעקבות גיטין וקידושין ובשות בחל"ם כתה פ"ו ס' ג' נקט מקודש בודקין לקדושין ולגירושין ואל"ז גרס לגיטין וקדושין ועי' בר"ף ב"ב שם) ומקשו כיון דבדקינן לקדושין לגירושין לומ"ל לא כלכתא אלא ליבום דאכן בן חסש שכיס ויוס אחד שבח על יבומו קנאה ואינו נוהן גט עד שיגדל ויצוח עלי ובפ"י דאינו יכול לגרש עד שיגיע שתי שערות והשתא שם כיעוט קנאה רק מדרבנן לומה לא סמכינן אחזקה דרבא דודאי הגיע ג' שערות ת"ו דקנאה מה"ת ולכך לא סמכינן אחזקה כמ"ש ס"ב ועי' תוס' ד"ה סמוך שם ד"ה ת"ר ד"ה וכיון ובו"ב תוי"ט ס' ד' ובפ' שמעתתא שמעתא ס' פ"ד ומ"ש שם מחשו"ת בנחלקות ס' ק"ח ובס' כ"ש ועי' תשו' הגרע"ח ס' ז' והכה בית"ם יבוח פ"י ס' ל"ד כי דהך דאינו יכול לפטור בגט עד שיגדל היינו דיבעול בגדלותו ותה"ל תשתו גמורה ואח"כ שם רולה לגרשה ל"ל אלילה אבל אין לבעול שם דעתו לגרשה אח"כ ומשום אל תחרום על ערך רעה ובחוח"ל כ"ל כיון דיודעת ורלתה שיגרשה אח"כ ליכא ומשום אל תחרום כי' והוא יוסף לבטח אחר כוח"ם בחי"ם ס' ק"ט ס"ק ו' אלא דמ"ם החי"ט בלשון אפשר הכה כן ומפורש לעיל בטוח"ע ס' ג' סעי' י"ד ועי' בטו"ז ובי"ח שם ומ"ש בדרישה ובב"ח ס' ג' דהך מתן בעי ליומא לא מיירי בגרשה אח"ז ערש"י יצטוה (דף ל"ז שם) ותוס' ברש"י יומא (דף י"ח) כי התלא אחר זה (ועמ"ם יצטוה שם דאחר ותבעל יהודי הוי מיירי מיבי שך התכא רחצ"י ויומא שם מקשי מתה עלה דרך ור"ב) ועי' מל"מ פכ"ח ומקו"ב הכ"ח (ועי' בהגהע"ש ס' ק"ט תות ח' ולא הזכיר ספרי"ב בתשובות ד"ה ודע ועי' ב"ש שם ובר"ח פ"י ומה"ג הכ"ח בתחילה בגרשה בחו"ז ליכא ומשום אל תחרום (ועי' ט"ב בשוקע ועומ"ל בסד"מ דף כ"ח תות י"ד) ו"ל ואכמ"ל:

ולגירושין (ובחל"ם שם בודקין לגיטין ולקדושין ובפ"ח שם כ' וה"כ בקדושת של הנעקבות גיטין וקידושין ובשות בחל"ם כתה פ"ו ס' ג' נקט מקודש בודקין לקדושין ולגירושין ובחו"ז גרס לגיטין וקדושין ועי' בר"ף ב"ב שם) ומקשו כיון דבדקינן לקדושין לגירושין לומ"ל לא כלכתא אלא ליבום דאכן בן חסש שכיס ויוס אחד שבח על יבומו קנאה ואינו נוהן גט עד שיגדל ויצוח עלי ובפ"י דאינו יכול לגרש עד שיגיע שתי שערות והשתא שם כיעוט קנאה רק מדרבנן לומה לא סמכינן אחזקה דרבא דודאי הגיע ג' שערות ת"ו דקנאה מה"ת ולכך לא סמכינן אחזקה כמ"ש ס"ב ועי' תוס' ד"ה סמוך שם ד"ה ת"ר ד"ה וכיון ובו"ב תוי"ט ס' ד' ובפ' שמעתתא שמעתא ס' פ"ד ומ"ש שם מחשו"ת בנחלקות ס' ק"ח ובס' כ"ש ועי' תשו' הגרע"ח ס' ז' והכה בית"ם יבוח פ"י ס' ל"ד כי דהך דאינו יכול לפטור בגט עד שיגדל היינו דיבעול בגדלותו ותה"ל תשתו גמורה ואח"כ שם רולה לגרשה ל"ל אלילה אבל אין לבעול שם דעתו לגרשה אח"כ ומשום אל תחרום על ערך רעה ובחוח"ל כ"ל כיון דיודעת ורלתה שיגרשה אח"כ ליכא ומשום אל תחרום כי' והוא יוסף לבטח אחר כוח"ם בחי"ם ס' ק"ט ס"ק ו' אלא דמ"ם החי"ט בלשון אפשר הכה כן ומפורש לעיל בטוח"ע ס' ג' סעי' י"ד ועי' בטו"ז ובי"ח שם ומ"ש בדרישה ובב"ח ס' ג' דהך מתן בעי ליומא לא מיירי בגרשה אח"ז ערש"י יצטוה (דף ל"ז שם) ותוס' ברש"י יומא (דף י"ח) כי התלא אחר זה (ועמ"ם יצטוה שם דאחר ותבעל יהודי הוי מיירי מיבי שך התכא רחצ"י ויומא שם מקשי מתה עלה דרך ור"ב) ועי' מל"מ פכ"ח ומקו"ב הכ"ח (ועי' בהגהע"ש ס' ק"ט תות ח' ולא הזכיר ספרי"ב בתשובות ד"ה ודע ועי' ב"ש שם ובר"ח פ"י ומה"ג הכ"ח בתחילה בגרשה בחו"ז ליכא ומשום אל תחרום (ועי' ט"ב בשוקע ועומ"ל בסד"מ דף כ"ח תות י"ד) ו"ל ואכמ"ל:

ובש"ם ב"ב (דף קכ"ו) אל"כ ת"ם בודקין לגיטין ולקדושין ולגירושין (ובחל"ם שם בודקין לגיטין ולקדושין ובפ"ח שם כ' וה"כ בקדושת של הנעקבות גיטין וקידושין ובשות בחל"ם כתה פ"ו ס' ג' נקט מקודש בודקין לקדושין ולגירושין ובחו"ז גרס לגיטין וקדושין ועי' בר"ף ב"ב שם) ומקשו כיון דבדקינן לקדושין לגירושין לומ"ל לא כלכתא אלא ליבום דאכן בן חסש שכיס ויוס אחד שבח על יבומו קנאה ואינו נוהן גט עד שיגדל ויצוח עלי ובפ"י דאינו יכול לגרש עד שיגיע שתי שערות והשתא שם כיעוט קנאה רק מדרבנן לומה לא סמכינן אחזקה דרבא דודאי הגיע ג' שערות ת"ו דקנאה מה"ת ולכך לא סמכינן אחזקה כמ"ש ס"ב ועי' תוס' ד"ה סמוך שם ד"ה ת"ר ד"ה וכיון ובו"ב תוי"ט ס' ד' ובפ' שמעתתא שמעתא ס' פ"ד ומ"ש שם מחשו"ת בנחלקות ס' ק"ח ובס' כ"ש ועי' תשו' הגרע"ח ס' ז' והכה בית"ם יבוח פ"י ס' ל"ד כי דהך דאינו יכול לפטור בגט עד שיגדל היינו דיבעול בגדלותו ותה"ל תשתו גמורה ואח"כ שם רולה לגרשה ל"ל אלילה אבל אין לבעול שם דעתו לגרשה אח"כ ומשום אל תחרום על ערך רעה ובחוח"ל כ"ל כיון דיודעת ורלתה שיגרשה אח"כ ליכא ומשום אל תחרום כי' והוא יוסף לבטח אחר כוח"ם בחי"ם ס' ק"ט ס"ק ו' אלא דמ"ם החי"ט בלשון אפשר הכה כן ומפורש לעיל בטוח"ע ס' ג' סעי' י"ד ועי' בטו"ז ובי"ח שם ומ"ש בדרישה ובב"ח ס' ג' דהך מתן בעי ליומא לא מיירי בגרשה אח"ז ערש"י יצטוה (דף ל"ז שם) ותוס' ברש"י יומא (דף י"ח) כי התלא אחר זה (ועמ"ם יצטוה שם דאחר ותבעל יהודי הוי מיירי מיבי שך התכא רחצ"י ויומא שם מקשי מתה עלה דרך ור"ב) ועי' מל"מ פכ"ח ומקו"ב הכ"ח (ועי' בהגהע"ש ס' ק"ט תות ח' ולא הזכיר ספרי"ב בתשובות ד"ה ודע ועי' ב"ש שם ובר"ח פ"י ומה"ג הכ"ח בתחילה בגרשה בחו"ז ליכא ומשום אל תחרום (ועי' ט"ב

ז) **באות** י"ח הבאתי ומשום (דף כ"ו) בטעיבת ומיקה תבוו והכה בומכה (דף כ"ד שם) פרש"י ומעוברת תביאו שתם והכיחה ומעוברת ומיקה לו בגירסא והיא ומעוברת לו מיקה ופ"י בלשון דגבי מעוברת כי ומיקה בוי"ו המחברת וגבי גירסא בקו לו מיקה ורחיתי בשו"ת בר לוי להגהון מהוה"ג ז"ל ומשמילקלוו בתו"ע ס' י"ל להלק בין מלומה לגרושה דבתלומה לף שבשתרה דרש"י ס"ל להלק בין מלומה לגרושה ומעשים בחי"ב ומיקה לפ"ה מעוברת בשעה שתת בשלה ומעשים בחי"ב ומיקה לתורה להכות ום לה דין ומיקה תבוו ומשו"ב בגרושה תיבה בקרלתו ומיקה תבוו רק בתם היתה ומיקה בעודה תחת בעלה תבוו לבד לו בשתרסה ותה"ב בעשים מיקה ומ"ש רש"י לו ומיקה ר"ל בשגירסה היתה ומיקה גם תלומה בתורה כ"ד תודם ובשה יסודו גם ממה שתמרו בכתובות (דף ס') ומיקה שתת בשלה ולא בקו ומיקה תבוו בשלה ובימות (דף ס"ג) תיבת לו יש תדם מעוברת תבוו ומיקה בתורה ובכן קשה הש"ם תודם ומיקה תבוו לתורי דהיתה ומיקה בעודה תחת בעלה תבוו לבד בכתובות מיירי רק בתלומה ובכך בקו ומיקה שתת בשלה לשמעינן דאפילו בעשים ומיקה לאחר שתת בשלה תבוו חל עלי' שם ומיקה ובמכ"ת דבריו לו יתה בתו להתתר כלל דהכה בתוספתא כלה פ"ב תיבת שתת מיקה שתת בשלה לבד בש"ם בכתובות שם גרסינן ומיקה שתת בשלה בתוך כ"ד תודם וכ"ה בגירסא הר"ב והרתב"ם ופ"ת בשלה ומיירי דוקא בגרושה בעודה בחת בשלה ומ"ש והרי מבואר דמיירי שפי' ומיקה בעודה בשלה ומ"ש דבשמות (דמ"ב שם) מיירי דוקא בגרושה ליתא דהא בש"ם שם פריך וליתבעיכים ליורשים ומיירי שם גם בומיקה שתת בשלה

בו ביום דרש ר"ע את ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר שאין ת"ל לאמר ומה ת"ל לאמר מלמד שהיו ישראל עונין שירה אחריו של משה על כל דבר ודבר בקוראין את הלל ר' נחמי' אומר בקורין את שמע ולא בקורין את הלל.

בו ביום דרש ר' יהושע בן הורקנום לא עבד איוב את הקב"ה אלא מאהבה (מתניתין סוטה דף כ"ו ע"ב).

רש"י בו ביום בברכות (דף כ"ח) אמרינן דכל היכי דתני בו ביום הוא יום שהושיבו את ראב"ע לנשיאות וכו' והא דקתני לה הכא נראה בעיני דהך דרשה דנטמאה ונטמאה דלעיל נמי בו ביום הוא.

פנת יקרת דרושנו ונרכז ונצטו יסוד לפתח פתוחי תוחס, להבין דברי חכמים וחידותם, לקצר ולכלל כל הענינים תלו יחד כאחד לחודיס, דוס זוס תלויס ועומדיס, ונחוור לתחרי סדרס רע"ק דסכי עוסק סליסי בחולין דרס ספיר ורקיע תלפס דתחוינן דתוריתא וריס"ג לסיטתו לא ס"ל כן ודע"ק לסיטתו דרס בקיא תז יסיר כגדול המקיא את ההלל ותולס ר' כחניי לסיטתו לא דרס כן ור"י בן הורקנום ותלמידי רע"ק נלא ותקום תז לדרוס לסיטת רע"ק דלא עבד חיוב את הקב"ה תלא רק בו ביום וכל תלה יסודנו על דרס דכתוחה וכתוחה תחד לבעל ותחד לבועל וכל עוד סלא כתוכה רחט"ע לכסיא לא ס"ו יכול רע"ק לדרוס סוס דרוס מהדדיות התלה רק בו ביום דוקא שכתוכה רחט"ע לכסיא תז עלתה בידו כל הדברים התלה לתור ולדרוס הכל כמין חומר לתקוף כוסס בחפציו, כחפוחי זהב בנוסכיות כסף דבר על תפניו:

והנה ע) סרבי דרוסנו זה פתוח תל דברי הש"ס בפסחים (דף כ"ג ע"ב) יתיב הוות מרבנן קמיי דרבב"ב ויתיב ורקאנר משמיי דרי"ל ונין לכל תיקורין שבתורה דבי ריכי דתקורין בתכילה הכי נמי תקורין בהכלה ונתי ניסו חונפ"ש ושוס"ב ופריך ונין תפ"ל ונלא יתכל ומשכי לא יתכל תיקור תכילה משנע לי' תקב"ל לא משנע לי' ותפ"ל מכנילה ומשכי ס"ל כרי"י דתמר דבריס ככתבן תי סבר לה כרי' תפ"ל מהכי דנפק"ל לר"י מתותו ומשכי קפבר תשב"ע דתוריתא וכו' עד תלא תנר ר"ש מהכא והבשר תשר יגע בכל טמא לא יתכל בתש ישרף תש"ע לגופו דהא נפק"ל מק"ו ומעשה הקל כו' תכהו ענין לכל תיקורין שבתורה ותש"ע לתכילה תכהו ענין להכלה תי מה כתן בקריבה לף כל תיקורין שבתורה בקריבה תשר קדש הטוזר הטיתר בקריבה ותין כל תיקורין שבתורה בקריבה ובתוס' סס ר"ש תש"ע הקטו הכא לתילוריך קדש והבשר לרציני בקודש ותיללו הלא לכתוב יתכל בלא ישרף והכה לעיל (פסחים דף י"ח ע"ט סס) והא תנר רבא לא ר' יוסי סבר כרי עקיבא ולא רע"ק סבר כרי"י ת"ל ר"י בסיטת רבו רע"ק תנרה ולי' לא ס"ל וכו' דתכיא ת"ר יוסי מכין לרציני בקודש סכוא פסול ודין הוא ומה מחוי"כ שמותר בתרומה פסול בקודש סליסי שפסול בתרומה ת"ד בסיטת רציני פסול בקודש ולמדנו סליסי בקודש מן התורה ורציני בק"ו סליסי ותי"ת דכתיב והבשר תשר יגע בכל טמא לא יתכל (ובתוס' סס הביאו פרש"י דלכאי תלטריך למימר סליסי מס"ת דלא תימא דיו בלא בתוס דכתנו דס"ה דהו"א למידרש סליסי בקודש ק"ו מעבוד יוס-וכן פרש"י בעלמו בקוטה דף כ"ט ע"ב סס) מי לא עסקינן דכגע בפני (ופרש"י דהא שכי נקרע

נעלה וגם תיסתמיע להגלון פרש"י בימנות (דף ל"ו ע"ב) ד"ה ד"ת שכי מעוברת חבירו ומיקלא חבירו תשה סמא בעלה והיא מעוברת תו מיקלא תשורה להכשה וכקו רש"י גס בעת תיצא תו וברש"י בקוטה סס לתו דוקא בקו ובפני יהושע בכתובות סס בתוס' ד"ה ותלכתא כי דעיקר דברי ר"ש הוא מלישנא דברייתא דקתני מיקלא שמא בעלה ולא קתני לה יפה תדס מיקלא חבירו תלמ"ד דוקא קתני מה תלך נתגרסא שריח ור"ה משמע לי' עיקר תידך ברייתא דהתוכן דקתני סתמא משמע ש"מ תלוקה ל"ש גרוסה ורי' בגו"א תס"ע סי' י"ד ס"ק בבחור הסיכוים מקוגיא דימנות וכתובות (ומ"ש הגו"א סס ולעיל סי' י"ב ע"ש הנהרס"ח בכתובות סס בתוס' ד"ה ותנור ר"ל תמוה שלא הביא מדברי סרי"ף והרא"ש סס פ"ה סי' כ' וקד"ל סס תוס ע' וכן העיר הפני יהושע סס ד"ה ועוד מפרש ורי' בתשו' עטרת חכמים תס"ע סי' ת' ד"ה ונתוך ותשו' הגלון מליקט בנס"י סי' ז' ונהנהת קרני רח"ש על הנהרס"ח סס נעלם כל זה) וגם מדברי כרלה דש"ל דבימנות וי"ב ע"י ניירי רק בגרושה ול"ע וכמ"ש תי' ועי' בגו"א סי' ל"ח דדייק דלא תני סתם לא יפה תדס מיקה תו מעוברת ולמה נקט חבירו ומה העלה דמי שכתה עם ערבי תיכה בכלל גזירת חכמים דערבי לא נקרי חבירו ול"ע ותוס' קוכה (דף ל"ט) ד"ה הלוקח דגם ככרי נקרי חבירו ועי' ענ"ח תו"ח סי' שכ"ו ס"ק ו' וסי' ס"ק ס"ק ג' ומחה"ש סס ובהנהת הגלון ונעורוזלן נתו"ח סס תביא מה שעלה בהנהת מרדכי קידושין סי' תקס"ה ונחוות הן הן דברי התוס' בקוכה שהביא גס בעהה"ש סס ועי' ס"ק (דף כ"ח) ומה נפשך אי דעתו דוקא ומיהו תנר קרא ערל וימודד חרן ושמוע"ק סס שכי כלומר לעולם ככרי תיתא שפיר בכלל דעתו ועי' בתו"ע סי' ס"ו סעי' ג' ובתשו' הר"ב להגלון מסטריל ח"ו סי' קכ"ח ומביא מתוס' קידושין דכ"ב ד"ה שלא ומשמע דקי"ל וקדמו בשו"ת הגרע"ק סי' ל"ה ועי' שבהדרין (דף כ"ב ע"ב) שלא דעתו פרע לשתא תחריס ופרש"י ותוס' דתחריס היינו כותי וערש"י בחולין ויקדל כי פקוח יו"ד ופ"פ סס (ומ"ש לענין התרתת קפק ל"ע כיון דלמוהדה לא הוי קפק עתוס' כתובות ל"ב) והרבה ל"ל תי' מיהקת עכו"ס לא ונקרי מכיקת חבירו ועי' פרע"ג תו"ח סי' תרל"ה ח"ת ק"ק י"ת ותכי"ל ועי' בפני יהושע בקי"ת בכתובות סס סי' ק"ל ומה שדייר רתת נגד המקלים מוכיקת שלא התחילה להניק ולענין היתר בשעת הדחק לתחר ע"י חודש ועי' יהודלני קוטה פ"ד ה"ב רבי נוטל הורי י"ת חודש ולם כל החוש יוחש ובלי"ר סס כי נחלא חזר בו וכמו שעשה תביו (ל"ל תביי) בב"ק היל הוא ומשום כבודו של ר"ת וכתב דומה שאך למ"ש הפ"י דלתחר ט"ו חודש (והוא י"ת חודש כהכרעת רשב"ג) תי עבד עובדא לא ומהדרינן ובשו"ת מהדורת רביעאה תי"ג סי' ק"י כתב בעלמו היפך מזה ועי"ש היטב החילה להקל ובתשו' החרבתי.

דרוש הששי

בו ביום דרש ר' עקיבא וכלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא אינו אומר טמא אלא יטמא לטמא אחרים למד על כבר שני שמטמא את השלישי.

בו ביום דרש רע"ק ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה ונומ' הא כיצד אלף אמה מגרש ואלפים אמה תחום השבת ריה"נ אומר אלף אמה מגרש ואלפים אמה שדות וכרמים.

נקרא טעמא כל חמר בחוכו טעמא) רבינו מקו"ו כדלעמיהן ומ"ש דסבר כרע"ק כיהכי נמי רבינו בתרומה וחניגי בקודש ולילף רבינו בתרומה בק"ו ונעבו"י וחניגי בקודש בק"ו וממה"כ חלת ודלי לית לי' כר"י שכי עושה שליגי בחולין ורע"ק דס"ל שליגי בחולין ה"ג למילף רבינו בתרומה ונק"ו ונעבו"י וחניגי בקודש בק"ו וממה"כ חלת דלא ס"ל סום ק"ו בזה רק ילף שליגי בחולין מקרא ושבר ונעשה ים להתבונן בתרומה ורבינו בקודש מקרא והשבר לרע"ק והא מצטריך קרא והשבר בקומים התוס' שהקשו לרע"ק והא מצטריך קרא לרבינו בקודש והרי קומיח זו מקוב גם לרי יוסי דילף נחמת שליגי בקודש מקרא והשבר ולמה זה הקשו התוס' קומיחם רק לרע"ק דילפינן לרבינו בקודש:

ג) **ולכאורה** י"ל דהכה הפ"י בפסחים (דף כ"ז) הקשה לרי יהודה דס"ל דחין ביעור חמץ חלת שבירה וליף לה ממומר דחיך ס"ד למילף בק"ו הא חולין ונקדשים לא ילפינן וכ"ש דקשיח למאי דמסיק ר"י וליף זה ונבטן חצ (ועי' מלה"ר ח"ם חום חמ"ק שלא בפיח מזה) למימר התוס' שם והרח"ם כתב בחמת דרבבן דפליגי וס"ל הסבתחו בכל דבר ה"ימו טעמא משום דס"ל חולין מקדשים לא ילפינן ותירן הבכ"י דר"י ורבבן חזו לטעמיהו דלא יאכל לא ומשמע להו תס"ל ומנפילה לא ילף ר"י דס"ל דלדבריס בכתבן הוא דחמת ומדכתיב תומו ג"כ לא ילף למימר התו"כ דס"ל לר"י חסב"ע דחורייתא ות"כ ע"כ ילף ר"י מאחר לומדים חו מקרא והשבר חסר יגע בכל טעמ לא יאכל בחם תסרף (ס"ל ספרף) והיינו בחס"ע ולפ"ז מנילף ידבינן למחן בשבירה מהך קרא גופה חלת ד"ל דהכותר ומעטו דס"ת לימס בשבירה ע"ז קאמר ר"י דלא מסמע לי' לומטו ומוחר למחב"ע היו בשבירה בין דלימס ק"ו (ומחומ' פסחים דף כ"ז ע"ב ד"ה ומה כותר) ולא שייך לומר הומ"ד לא ילפינן כיון דבלח"ה ומוקמינן לקרא בחס"ע ומקדשים לחמן ות"כ מומעטין מוהמותר רק סום"כ חו חב"ע ולא מחנ"פ ומס"כ רבבן דרבי יהודה דילפי מ"כ ומבילה ולא מקרא והשבר ולדידהו לח ומקום ללמוד דחומ"פ בשבירה ומותר ומשום דחולין ומקדשים לא ילפינן ע"י"ם ומלה"ר חום מעו"ח כלחל כמ"ל בן לפ"ז דמ"ד חסב"ע ל"ד ע"כ ס"ל דחומ"פ היו מעון שבירה ובבבן חסב"ע עלה ומסתפק דס"ל לרע"ק חב"ע ל"ד ובחומת דיק עלה רבח (לעיל דף ה' סם) דס"ל לרע"ק דחין ביעור חמץ חלת שבירה ויקשה לכחורה לימ ילף מכותר הא חומ"ק לא ילפינן ובבל"ל דס"ל מומ כרי יהודה ולא ילף מחומו דס"ל בחמת חולין בעזרה דחורייתא (ועי' חולין דף י"ז ותכמ"ל) רק ילף ה"ס מקרא והשבר בחס"ע ומומלת ידעינן דחומ"פ בשבירה דכתיב בי בחומו קרא בחם יפרף רק שלא למעט מוהמותר חמרינן דחיכא ק"ו ומסתברא דוהמותר היו מומעט חמ"פ ולפ"ז שפיר הקשו התוס' לרע"ק דחפי לפחות מלטריך קרא והשבר לרבינו בקודש ותמ"ס ר' יוסי כלשה דס"ל דחמן השבתחו בכל דבר ומלה"ר בסתפק בזה וכי ד"ל דגם ר' יוסי ס"ל חומ"פ בשבירה ומותכת"ם כעלם מומו דברי התוס' פסחים (דף כ"ח ע"ח) ד"ה ובבן דרבבן דפליגי על ר' יהודה ס"ימו ר' יוסי וס"ל השבתחו בכל דבר (ועי' פסחים דף ט"ו בתך דר' יוסי ומנ"ל רס"י תמ"ם וח"י ופמ"ג שם ובסברו גינת ורדים כלל י"ח עי"ש) ומומלת לא ילף ה"ס מקרא והשבר בחס"ע ולדידי' שפיר ל"ל דקרא והשבר לחיב לבבי בחס"ע ולכך מקטו התוס' קומיחם רק לרע"ק דס"ל כרי יהודה דחומ"פ בשבירה ול"ש לומר מקרא והשבר דכתיב בי בקרא בחם יפרף ולדידי' שפיר הקשו התוס' הא מילטרך קרא לרבינו בקודש ותילפו דלא לכתוב לה יאכל חלת יפרף עי"ש:

ד) **ובזה** יתבאר לנו דברי הס"ם מכחות (דף מ"ה ע"ח) כה חמר ד"ל בדילפון בחמד מחם המוקדש מעלה הוא ה"ר יוחנן פרשם זו מליהו עתיד לדורשה רב חבי חמר מלוחים הקריבו בימי מנרת כדרך שהקריבו בימי משה ים לדקדק מדוע לא חמר גם ר"י המלוחים הקריבו בבימי משה כמו שחמר ר"ש ולפנ"ם כפן הדבר דחדוויהו לשיטתם דר"י דס"ל מצרי"ם כאן ה' ומעבי טומחה בשבירה ע"כ ס"ל דסמיני למלוחים ה' מ' כיון וקרא דיחזקאל כתיב בדלשון בחמד לחודם ולכך לא הו"מ למימר מלוחים הקריבו כדרך שהקריבו בימי משה אחרי דסמיני למלוחים דמשה ה' מ' כיון ומשו"כ רב חבי דס"ל דפסחם לא כתכען עוד וס"ל לפ"ז דמשום חכיות בשבירה ומצרי"ם לא ה' כאן ואחכען שביר למשה חמת לא מעמת חלת בקדשי משה ולא בק"ד וסמיני למלוחים ה' ר"ח כיון שביר חמר דמעלוחים הקריבו בימי עזרא כמו שהקריבו בימי משה:

ה) **והנה** הומרחי מה פ' לו ובים פי' סמיני הבית מדברי הספרי פי' בהעלותך ויהי חכשים חסר היו מומחים לכפם מחדם דר' עקיבא חומר מישחל ומלעפן היו שכשומו

שכוונתו לכדב וחציוה שכתוב ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא ביום ההוא לא ה' יכולין לעשות אבל יכולין היו לעשות ביום שלאחריו ומעלתו למדין שהצניעי של נדב וחציוה ה' בע"פ ומיתתן ה' בשמיני לניסן וכיון שיום מיתתן ה' בשמיני למולאים מעלתו למדין דר' עקיבא ס"ל דשמיני למולאים ה' בניסן והכתוב דתו"כ פליגי אדר' עקיבא ע"י"ש ודברי הפלאים דשמות בספרי שם מיחת לציפך ח"ל בפיסקא ויהי אנשים כו' וי היו מטמאי תרומו של יוסף היו דברי ר' שמעאל אומר ר' עקיבא אומר (ובפ"ק כ"ה מיחת דברי ר"י בע"ק אומר ובפי' ר"ח שם גורס ר' יהודה אומר) וישאל והלכלפן היו שכשעתו לפסח שכי ר' יצחק אומר אין לריך שם נוסחי תרומו של יוסף היו יכולין לטהר (ובפ"ק מיחת כשר היו יכולין לטהר והלכלפ"ח פסחים דף ל' ד"ה עלה דעל ע"ד תרומו של יוסף ה' אומר כשר היו יכולין לטהר ועל ע"ד וישאל והלכלפן היו אומר היו יכולין לטהר ושאומת בספרי כאן לא גרסו גם לעיל וכשר וכן הגיה רש"י בכוכח נזוקוזו שם ע"י"ש) ואם וישאל והלכלפן היו יכולין לטהר למי היו לומר עליה בשעתו שכאומר ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא היו יכולין לעשות גו ביום אבל היו יכולין לעשות ביום שלאחריו כמלאמו למדים שאל ז' שלהם בשעת פסח עכ"ל הספרי והרי ומצאתי דר' יצחק דריש הכי ומיום ההוא דתומי וחמ"ל היו ואל ז' שלהם בע"פ אבל ר' עקיבא דאומר וישאל והלכלפן היו מדרשה ס"ל להיפך דמיתת כדב ואביהוא ה' נאחר כמיכי ה' שמיני למולאים וכן הוא להדיא בפ"ק בכוכח (דף כ"ה שם) אלא דבתוס שם ד"ה שאל הציאו דיש ספרים דגרסו רב שבר לה כר"ע דאומר וישאל והלכלפן היו שאל שביעי שלהן בע"פ וכאמנו ומיהו אומה גירסא ליחא אלא ר' יצחק גרס החם ובפ"ק פסחים (דף ל' שם) ומוסי (דף ל"ב ע"ח שם) ד"ה רע"ק והכל"ח בפסחים דף ל' ע"ב הגירסא דס"ל כרע"ק שאל שביעי שלהן בע"פ והכה לאומה גירסא שהציאו החוסי ולפיטת המהרי נרחה ומצאתי דיסבור רע"ק דשמיני למולאים ה' מ' ניסן ועי' חמוי רבינו ז' אלפים רכ"ב ולפ"ז יסבור רע"ק דלא ה' קדמי דוכות ומתרן קראי שאת לא שמעת אלא בגילה וכו' וס"ל ומפי עוותה בשרפה ומגילת ידעינן דבשר חצר יגע בכל שכעזעת בשריפה ובשיר חצי קרא והבשר חצר יגע בכל טמא לרביעי בקודם:

ובש"ם זבחים (דף ק"ג שם) מיתבי חומש שמות היתה לציפצע יתירה (ופרש"י בו ביום שהוקם המשכן) על פתח שהרהל יעמוד אלך ליפה בה"ג כי קחבי מיהם יבמה אלך אלך אין בה"ג לא ומפני אלך ובשות ניזוכלמי פרק כהן ומוסי ה"ג אמרו אין אלך ובשות בהכים רבי יוחה עכשודריים על שם לא יסור שבט מיהודה תרחב"ג לעולם יהריך יונים על ומעלכתו היא ובכיו בקרב כל (בקרא לא כתיב כל) שהרהל וה כתיב בתורה לא יהי' להכהים וכו' וברחב"ן עה"פ פי ויהי כתב מזה דשפשר שאם היו חמש חמוונים בזוכלכוחם ומפני שהי' כהכים ולא היו ליהם לעולם רק לעבוד אם עבודת ד' והחרם"ח בחר"א ברכות (דף כ"ח) נהג דרחב"ע כי שלבך אומר ר' יהושע אלן דלמצם ועדא יבצם ועדא דומיכא תחזור הכשיחות לר"ג שהי' מנכי הכשיחים ואין רחוי לרחב"ע שהי' כאן ליטול הכשיחות ומ"מ כשכחתה רחב"ע לנשיא ואתרחים ניסא ואהדר' לי' מנכי קרי דרי מיזורתא ס"ל דגם כאן יוכל להיות אלך (ובירושלמי ברכות פ"ד ה"ח ס"ל לפיטתו דרחב"ע לא ניהו אומו רק לחב"ד) ומוסיף ס"ק דילן נזכחים שם דמתרע"ה הי' כאן ואלך ס"ל ג"כ הכי דאף כאן יוכל להיות אלך ולפ"ז ס"ל שפיר דומתרע"ה הי' כאן ואוב ס"ל דמפני עוותה בשרפה ומגילת ידעינן דבשר חצר קודם שכעזעת בשריפה וקרא והבשר חילעריך לרביעי בקודם:

ומעתה נדרוש כגון אומר דעדש שכחתה רחב"ע לנשיא לא ה' יכול רע"ק לדרוש וקרא וכלי חרס כו' כל חצר בחוכו יטמא דשני עוסה שליבי בחולין דאכתי יקשה דא"כ כילוף רביעי בחרוסה ונק"ו מעטול יום וביום הכי נמי נצטרי דכשר בחולין פשול בחרוסה שליבי דפשול בחולין חיכו דין שיעשה רביעי בחרוסה והיכי דמפרך ק"ו לא אומרינן דיו עכ"פ קומה שם וכא כילוף חמיסי בקודם ומק"ו ומחר"כ (ועי' רמב"ם פ"ח מהי' חבה"ט הלכה יה ובראב"ד וכ"מ שם ועי"ש ובדעמורה והוי"ט טהרות פ"ג מ"ג ועי' יהוסלמי קומה פ"ה רים ה"ג שם וק"ע ופ"מ ומפ"ש שם והבן) ואין לומר דרע"ק ליה לי' ק"ו רק ילף שליבי בחולין ותרומה מקרא יטמא ורביעי בקודם ילף ומקרא והבשר דהרי חילעריך קרא והבשר לגופה דבשר קודם שכעזעת בשריפה וכי תימא הא מעיקן זה ומעיר החטאת שכשרף ומפי הטומאה זה ליחא דהרי אם ק"ל ומפי טומאה בשרפה עכ"ס לומר כאן כהן הי' וזה אי אפשר כיון שהי' אלך וכהן לא יוכל להיות ואלך כשיטת הירוסלמי תעכ"ל דשני חיבי עוסה שליבי בחולין ושליבי בתרומה ילפינן ק"ו ומטעמי ורביעי בקודם בק"ו ומחר"כ דלין לומר דיו דא"כ בעיל לי' הא ק"ו דשליבי בקודם ג"כ מוכל לילף ונק"ו ומטעמי (ורש"י דילף שליבי בקודם ומקרא והבשר הוא רק להצדפה כשרפה לחוסי ותוסי שהבאתי ועי' יהוסלמי חגיגה פ"ג ס"ב ליח לריך להדין ק"ו מקרא דרם ועי' יהוסלמי קומה פ"ה ס"ב ונק"ו ופ"מ ומפ"ש שם ועמוס דף לומד שם ד"ה שליבי ומהרש"ח והגרש"ם שם ו"ל) ומקרא והבשר חילעריך לגופה לחומי דבשר קודם שכעזעת בשריפה ולכך קודם שכאומה רחב"ע לבשיל וה"ה ס"ל דכהן לא יכול להיות אלך לא ה' יכול רע"ק לדרוש דמפי עוסה שליבי בחולין וחולם גו ביום שכאומה רחב"ע לבשיל דאי נגלה לנו דגם כהן יוכל להיות אלך ובשיל ושוב תוריכן דומפה כהן ה' ולף אלך ומלמ"ז ס"ל ומפי טומאה בשרפה ומומילא ידעינן דבשר קודם שכעזעת בשריפה ק"ו ומה ומה ומפי עוסה שליבי בחולין ודוק היטב:

נוסיף ויש נוסיף קומה לבאר ע"ד פלפול עמוק דרע"ק ס"ל דשניר החטאת ומפי טומאה בשרף ומרע"ה כהן ה' והיו ומקונית דכהכדרין (דף כ"ב) בחתיכין שם ומלות הנשרפין וכו' ומדליק חם הפחילה חוזקה להוך פיו ומוזרת לחוך מעיו ובגמרא שם ומי פחילה חוזר רב ומהנה פחילה של חצר ונ"ל חתיכ שריפה שריפה ומעדם קרא ומה להלן שריפת כשוה וגוף ק"ו אלן ס"ב וגו"ק ר' אלעזר חוזר חתיכ שריפה שריפה מצכי אהרן ומה להלן ט"ב וגו"ק אלן ס"ב וגו"ק ומלן דילף ומצכי אהרן מ"ל דכתיב ויומתו לפני ד' כעין ומתה ותיכף ההוא שריפה ממש הוי ומלי דכתיב ויומתו דאחתיל בהו מגופי כעין ומתה דהכיא אצא בן דוסתאי חוזר שכי חוטין של תם ילאו מציה קס"ק ומלקו לאהרצ וכבכו שכים בחוטמו של זה ובכים בחוטמו ס"ז ושרפום ושריך והכתיב ותאכל אותם (ופרש"י דומסמע ויעוט חוסם ולא דבר אחר ואם הכל בשרף ומלי קל מוענע) ומשכי חוסם ולא בגדיהם ושוב ומקבי הס"ק ומלן דילף ומעדם קרא ס"ט לא ילף ומ"ח ההוא שריפה ממש וחוזר רבי' חוזר קרא ואחצת

לרבע

לרעך כמוך ברור לו וניחא יפה וכי מאחר דחיכא ד"ר גז"ש ממ"ל ומסכי לי' לאו גז"ש הוי"א ס"ב ונוף קיים לאו סריפה הוא כלל ולי' מקום ולחכמה לרעך כמוך נפיש לי' חצילי זמורות כי היכי דלסריוף לענין ק"ש ופרט"י קמ"ל גז"ש דעקרן מי סריפה ומקחת דחיכי ועקרינן סריפה ברור לחוכה לה מדרב כחגן וכבר היו מקח ולחרון ונחלכין בדרך וכדר וחציהו מהלכין לחריחן וכו' ח"ל כדר לחציהו וכו' ומוך הניחו לה בגמרא לישנא בת טלי בת כהן שזיכתה הוחי לקמה רב חנין בר טוביי חצילי זמורות ושרפה לחמר רב יוסי טעה בחרתי טעה בדרב מתכה (ופרט"י לחמר לעיל סריפה ב"ד פחילה על לבר הוא וכן כ' בעמוק"י סס ועי" מהר"ם בקונץ ל"ע) ועשה בדחניח ונחת לל כהכניס הלוים ולל הסופט לבר יסי' בימים החם בזמן שיש כהן ים מספט בזמן שלין כהן לין ומספט וברט"ל סס כי לכלורך סעה ס' ועי' בהגיעב"ן סס ובהגרל"ח סס העיר ג"כ מרט"י סנהדרין (דף כ"ז ע"ל) ד"ה לכהיחו לעיכי מקום דב"ד מכן ושוכסין שלה ון הדין ומס ס' ג"כ זמן הרבה לאחר החוכן וכי ואולי גם ר"ח עכס שלה ון הדין (ולה הניח ושוכסין שלה ון הדין כוו בעובדה דרכה על המקום בשבת ובח לב"ד ומקלוחו ובוחכ"ם כעלם מוכו דבכי הכוויקי יוקף כלן שהניח מכל זה וכי דהך דרכה על המקום בשבת ומקלוחו חסס מקהדרין גדולה הוו והך לכהיחו לעיכי סיימו לעוסקו בקלת מה שחיכה עליו תורה כגון שיכהו עיכי החורג שכחחייב מיחה לבל לחייבו לגמרי כדין תורה לה וע"י שבות יעקב ח"ל ק' ק"ל עייש:

אלא דבגוף הסוגיה זאת יש לדקדק טובא ק') מהרט"ח סס הקשה לכחול דחתוך הקוגין כרחה דהא דחבת דוסי בן דוסחאי דאמר כחן ג' חוטין וכו' סיינו שלינה ד"ת סריפה ממש הוא לף הגוף מבל למ"ד כשחתן סריפה ונוף קיים לה מילבריך לן לענין כחן ג' חוטין ורט"י בחוחם לה פירש בן שכחב בפי' שניני ושאם בכחכחם בכחכוחם של ותים ולוגד שלה כשרפו בגדיהם חלה כשחתם כחן ג' חוטין הרי ומבוחר דלף לענ"ד שלה כשרפו רק כשחתם ס"ל הך כחן ג' חוטין והוי ומדברי חסו"ב סס ובאמת בחו"ב לעיל ס' י"ז אימת כילד ה' מיחתן שכ חוטין של יאלו ומנים קס"ק ומחלקו לד' שכיס ככנסו בחוכוחו של זה וכו' ובשרף גופס ובגדיהם קיימים רק לחלן ס' כ"ה סס חיחת ותאכל חותם כשחתם כשרפת ולה בגדיהם שכאמר ושאם בכחכחם ובפירש החוי"א סס כי דזה אחיל לענ"ד סריפה ממש ולפ"ז ומה שהניח הרט"י דכשחתן כשרפת ולה בגדיהם סיינו דגם הגוף כשרף ואחי לחשחעיגן בבגדים כשאלו ולה כשרפו וכזה כשוכ מהך ושאם בכחכחם חלה דבחרגום יוכחן סס על פקוק ואחא שם מלפני ד' כחב ופקח שלהוחים חשחח וכו' ואחפליגא לאחרבי חוטין ואחלה גבו אפיהון ומוקידת יח כשחהון ברט גופיהן לף חיחחרכו ובפירוש יוכחן סס כי לכל זה סס בגמרא ואחוח ומחוך בגמרא סס דהך דאחא יוסי ב"ד אמר כחן ג' חוטין וכי"מ ס"כ וגו"ק וגו"ק ואחחיב"ע דכי הך דאחי' בד' כחן ג' חוטין וט"מ ס"ל דס"ל וגו"ק ה' וכזה מלאחי בפירום רב כסיס גאון בשבת (דף קי"ג ע"ב) דסב"ר אמר ואחח כבודו כסריפה ב"ח מה להלן ס"כ וגו"ק וכי ר"כ גאון ח"ל ס"כ וגו"ק מסכחת לה בסנהדרין פד"ו חכיל אחא יוסי ב"ד אומר ג' חוטין של עם והכחב ואחכל אותם אותם ולה בגדיהם (ועי' בגה"ס סס ובסנהדרין דף ל"ד ואח"ח סס) ואמו כן כפלאחי ברט"י פסחים (דף ע"ח ע"ל) בגמרא סס וגאלאת של מחכת אחת לו ואח גבי שת כהן ואמר ואמר רב ונחנה פחילה של אחר וכו' אחיל סריפה סריפה מבני

אחרן מה להלן סריפה כשמה ונוף קיים אף כאן ס"כ וגו"ק ופרט"י בני אהרן סריפה כשמה ונוף קיים הוא בסנהדרין דף כ"ב אמרן ג' חוטין של עם שכשאו להם נחוטיהן הם פלה דמקוגין עם עצמה דזה אחיל למ"ד סריפה ומס וכמ"ש המרט"ח ולה הניח מדברי רט"י חלו ג') החוס' בסנהדרין עם ד"ה הוא הניחו דברי החו"ב ס' י"ז דבסרף גופן ובגדיהן קיימין שכאמר ואחל עם מלפני ד' ותאכל חותם ויומחו (הסיום ותאכל חותם הוא בפי' כ"ה עם לדייק חותם ולה בגדיהם) ובאמר הכי (פי' ל"ב) גבי יבכו אח הסריפה קחבי ס"כ וגו"ק ומקשו בהוס' והא חוניון בפי' היכן דמיבאל ומלבפן היו שכחחו לפקח שבי ואי סריפה ממש הוא לף כעומאה ואילו דבלבן קיימת הוא ובאו"ח נעיל לדקה הניח קוטיח הרב מפיורדח דהרי אפילו מ"ד סריפה ממש עודה דבגדיהם כשאלו ואי"כ כעומאה בבגדים שכעומאה ממש ובלל"ח פסחים (דף לי סס) כי הקוטיח מעיקרא ליחא לבעיות החוס' דדוקא כלי מחכת אחרינן אבל אחי הוא כחלל ולא בשאר בגדים ואי"כ בחיבעה בגדי כהן הדיוט חיו בהם כלי מחכת ולא כעומאה בהבגדים כלל אלא דיקשה לבעיות הרמב"ם דלקמן כל הכלים היכם ככלי מחכת (ועי' בהגיעב"ן בסנהדרין סס) ואי"כ כעומאה ומיאל ולחלפן מהבגדים עלמם ובדוחל"ל ד"ח כי לפי זה אחיא בחו"ב שאחו בשרים ובחיבחות גדולה ולא בגעו הוה בהבגדים עלמן והוי להו כלים בכלים ומוך חיבן ומעומלן אדם אלא שהעיר שאפילו הוליאום בשאר כלים מ"מ היינו עד שהניחום למען לבל אחי"כ כחיב ויבאום בכחמחם ושפיר כעומאה בעומאה ומה ואחמם בפי"ד יחורן קוטיח הרב מפיורדח ע"ד ומה בפסך דהרי הרמב"ם פ"ח מה' טו"מ ה"ג כי דעומאה חרב בחלל הוא רק לעומאה מגע ולא לעומאה משא ואולם מדברי החוס' חולין (דף ע"ח) ד"ה בלע טעמא ומס ד"ה כי קאמר רבה בחלה ומוחר דקמ"ל דאחרב הרי הוא בחלל ומעמיו לף במשא ועכ"י אם ולפ"ז יחורן הקוטיח ומ"ב דהרי אם הולילום בשאר כלים הו"ל כלים בבלים דאינם ומעומלן אדם אלא דאח"ב בחיב ויבאום בכחמחם ומעומלו במשא וביון דעיקר מה שקבלו עומאה מהבגדים הוא רק ע"י מה שבאום אח"ב בכחמחם (ולא מגעו בהבגדים עלמן) ומעומלו בעומאת משא והרי לבעיות הרמב"ם לא אמרינן חרב חרי הוא בחלל הרי החוס' לבעיחם דחרב בחלל הוא רק בבלי מחכת ולא בשאר כלים והבן:

וראה זה מלאחי דבר חדש בדמיין עה"ת פ' חקת ח) י"ט ט"ז שכ' אלין החרב הטוגע בחם בעי"ת שהאדם הזה הטוגע בו להלביהו הזאת בלים ובגיני אעפ"י שהאדם הזה הטוגע בו אב לעומאה והוא ומפני שבבחוב הבכי שאחר בחלל לא אחר לו כחיב וכל הטוגע בחם או בעלם או בחלל לא אחר לו בחלל חרב ואי"כ החרב בחלל לעונין מגע עומאת שבעה אבל לא לעונין בחלל ולא להלביהו הזאח וכן כחב הבעל המאור בחך דבלע טבעת ופ"ז מוילא לא בוכל לומר דעומאת מיאל ומלבפן ה"ו על ידי הבגדים אלא דהחוס' בחולין סס ס"ל דחרב בחלל הוא גם להזאה וכן כ' בחוס' מיר (דף כ"ד ע"ב) סס ד"ה ס"ם וערמב"ם ורחב"ד פ"ז מבאיכות ה"ח ופ"ח מה' ט"מ ה"ג ומל"מ סס ודוק:

ואולם כבר כ' הקרבן אהרן בסס חכמי לרפת הטעם אלא כעומאו מלעצר ואיחמר לבו"א מפני סה"י יום ומחחבן וה"י דיקס בו ביום כבהכים גדולים לעשות בעומאה בגדים וה"י בסס הלין ושוב ס"ל דמיבאל ומלבפן כעומאו מהבגדים דחבל חרב הרי הוא בחלל וכ"כ הפלא"י

אם ושוב הדק"ל מחי' ונקטו התוס' למ"ד דסריפה ונמצא הת
לת כטעמו הרי נטעמו בהנדים ובדולב"ל הוסיף להפליג
על קוסים התוס' דמה קושית הילמע הלי ונ"ד דקונר
סריפה ונמצא קונר כחידך הנאי דטושבי לרוכו על יוקף לו
טעמי נ"מ היו ועע"ק דאמר ניסאל ותלפון היו ס"ל כנ"ד
סריפת נשמה וגוף קיים ותוניבא ל"ש בעוב טעם דהכא
בדולב"ל שם הקשה לשתול למ"ד דלף בשניני העמיד ושם
הוסכן ופירקו ח"כ למה הוצר ללוים לכבוש למקום שלין
רשום ללוים לכבוש לו לעשות פעולות זרות ורחוקות לגורש
נקניס לכל מי כדאיתי לי' הרי כל זמן שלא נחה השמש
לין כאן שום בית מיטוח להשהות השת והי' להם להתחין
עד פריקת המשכן ולו יקשה משם בסיתר והי' ושטח
שהכהנים היו לריכים להיות בעזרה ושטח טוענות שהל
שהיו לריכים עוד לעשות עבודת היום להקטיר קטורת
ולהיציע נרות בהיכל ולפ"ז נוכח שהי' גוף קיים דאלת"ה
ח"כ לא הי' כאן רק טוענות הבנדים ואיכא מיעוטין
טוענות שהל עיעמ"ש פ"ה ונהטו"ו הי"ג ומעתה נאמר
דמ"ד דגם בשניני בתפרק המשכן דקשה לדידי' למה לא
הוצרינו ניסאל ותלפון עד אחר פריקה ועכל"ל ושטח
הכהנים שהי' לריכין לכנוס לעבודת היום ושטח טוענות
שהל ושוע"ל ונוכח לדידי' דס"ל דבנ"ח הי' סריפת נשמה
וגוף קיים דאם הי' גם הגוף כסרף שוב לא הי' טומאה
רק מהבנדים ובנדים אינם מעונים טוענות שהל אולם ומ"ד
דבשניני לא בתפרק המשכן דשוע"ל היו מוכרחים לנוים
לכנוס למשכן ושוב אין כאן שום הוכחה ואאמר דס"ל
דבנ"ח הי' סריפה ונמצא ומעתה נפן ואמזה שיטת רע"ק
אם ס"ל דגם בשניני בתפרק המשכן:

כ) **דהנה** בילקוטו נשא אם ס"ל לת"ק דבשניני העמידו
ולא פירקו ור' יוסי אומר אף בשניני
העמידו ופירקו שכאמר ויהי בחודש הראשון בשנה השנית
בחד לחודש הוקם המשכן וכי היה רעבן פירושו דהרי
כתיב ונזקרו ויהי ביום כלות ומשה להקים את המשכן
ומשמע שמשה רבינו הקימו וכתיב הוקם המשכן ומשמע
שהוקם מעצמו בלי התעולות בני אדם אלא ומשה
הקימו ואחר עבודת היום פירקו ושוב הוקם מעצמו (ועי'
בקרבן עדה בירושלמי יומא פ"ו ה"ב ד"ה העמידו ומשה
ופירקו) והכה הוכחה זו תתיא שפיר למ"ד דשניני למעלות
ס' בר"ח ניסן דקסיין קרתי מהדדי וכ"ל דגם בשניני
העמידו ופירקו ושוב הוקם מהלו חולם שם שניני למעלות
ס' ח' ניסן אין כאן שתיהה מנקרות דהוקם המשכן קתי
בר"ח ניסן ונקרא להקים המשכן ס' בשניני לניסן עי'
בדולב"ל שם וכבר הצתנו דר' עקיבא ס"ל דשניני למעלות
ס' ח' ניסן דשוב ס"ל אלא בתפרק המשכן בשניני ומעלה
ס"ל דנ"ח הי' סריפה ומעם הזה שהקשו התוס' לרע"ק
דס"ל ניסאל ותלפון היו שנדחו לפ"ם וס"ל אחל שניני
שלפן בפ"ם כמ"ש המזרחי ומעלה הי' שניני
למעלות ח' ניסן דשוב ס"ל בשניני אלא בתפרק המשכן
וא"כ ס"ל דבנ"ח הי' סריפה ומעם ואלא אמאי אלא ד"ל
דבמעמו בעומעת הבנדים דאלל חרב הרי הוא כאלל וכמ"ש
הגי"ב עפ"ם הקרבן יהרן בשם חכמי לרפת הטעם שלא
בעמו אלעזר ואיתמר לבדד ואביהוא מפני שהי' יום מסיחתן
והי' היום בו ביום ככהנים גדולים לשמח בשמונה בנדים
והי' בהם הלין דהוי מחכת (ע' תוס' מזר דף כ"ד ע"ב
ור' ד"ה חם) דלכ"ע אמרינן חרב הרי הוא כאלל:

יד) **והנה** הרב בסרעמורה בכהדרין פ"ז ע"ח שם בשם
דסריפת נשמה וגוף קיים יליפינן
מדכתיב ויקרבו ויטחוט בכתונתם והדבר כמו זר יקחב דהרי
בתוס' שם ד"ה חוחם ולא בנדיהם הקשו דהא כתיב ויטחם
בכתונתם הטוטחים ולא בנדיהם ולא כתיב ויטחם
בכתונתם ותירלו דלא ידעינן אם בכתונת הטוטחים או
הכיטחים וגם אי אמייט' ללמוד מדכתיב ויטחם בכתונתם
על ס"ב וגוף קיים ודחיתי בהבאת הרמ"ם שהנה בחנת
ע"ד הסרעמורה אלו ומטאר בחינה ולפענ"ד דבני הסרעמורה
בדור מלכי דהנה בחי"כ פ' שניני אם חנכו אחרו וחלה אם
מלפני ד' וכו' אלא יוסי בן דוסתאי חוזר שכי חוטין של
אם יאלח ונדים קרי"ק ומחלקו לאחרנה וככלו שכים בחוטמו
של אם זה ושכים בחוטמו ס"ז ומחלכל אותם כמותם כסרפת
ולא בנדיהם שמחזר ויקרבו ויטחוט בכתונתם בכותנת
הכיטחים או יכול בכתונת הטוטחים ת"ל אותם ולא בנדיהם
ואחזר ולבבי מהרן תעשה כתונת כתונת לכהנים ולא כתונת
לוים ובהתוס"ע אם ניחל הדבירים דאותם ניעועת הוא
ולא דאלא יוסי ס"ד ס"ל דסריפה ונמצא ס' ואותם לנעעו
בנדיהם שלא כסרפו דמקחל ויטחוט בכתונתם מוכל לומר
בכתונת הטוטחים ונ"ם ואחזר לבני מהרן אם דברי הכל
דסריפת נשמה וגוף קיים ס"ל דאותם לנעעו גופו (ונלפתי
בתחזוקת פ' נח ע"ו ולפם מה פרע לו כשכבקו בני
מהרן להקריב ואלא אם ס"ל דאותם לנעעו גופו ולא הוי בנדיהם סרופים
אלא סרופי הכשמה ולא הגוף שכאחר אותם ולא הגוף
אותם ולא בנדיהם ונ' שבת ק"נ והד"א אם) ובנדיהם
שכאלו יליפינן ויטחוט בכתונתם דת"ל בכתונת הטוטחים
דאין כתונת לוים ונ"ד דסריפה ונמצא ס"ל דאותם לנעעו
בנדיהם לבד ונקרא ויטחם בכתונתם לא מוטעין ני"ל ד"ל
בכתונת הטוטחים ואולם ע"ד דסריפת כשמה וגו"ק ס"ל
דשפיר מוטעין ומיטחם בכתונתם לנעעו בנדיהם ומעלה
אותם לנעעו ולא גופו ובש"ם מכהדרין אם ומעלן דילף
ונבני מהרן ונ"ל דכתיב ויעמדו לפני ד' כעין מיתה ואידך
הוא סריפה ממש הוא ומלאי דכתיב ויעמדו דאחמיל בהו
ונגועי ומעצמם אחרי אסר נדחה בדור דגם ונ"ד דס"ב
הוא ס"ל דאחמיל בהו נגועי דאם ומעלן היו הבנדים
כשרפו ואי"כ לא נשמע מידי ונקרא ויעמדו לפני ד' דע"כ
אתי לדרוש דאחמיל בהו נגועי ואע"ב עיקר ליעמד הדבר
הוא עתה ונקרא אותם לנעעו גופו ולפ"ז שניהם ס"ל
הך דאמר יוסי ס"ד אלא דנ"ד דסריפה ומעם ס"ל דס'
סריפה ומעם ואותם לנעעו בנדיהם ולא יליפינן זה מויטחם
בכתונתם ד"ל בכתונת הטוטחים אבל מ"ד דס"ב וגוף קיים
ס"ל דנקרא ויטחם בכתונתם שפיר ידעינן דהוא כתונת
הניטחים דאי"ל בכתונת הטוטחים בין דאין כתונת לוים
ואותם לנעעו גופו ואי"ב קרא ויטחם בכתונתם אתי לאוקי
דנשארו בנדיהם ומעלה אותם לנעעו גופו ת"ש הסרעמורה
דסריפת נשמה ונבני מהרן יליפינן ויטחם בכתונתם כלומר
דלא מעניין דמיטחם לא נשמע מידי ומשום דהוי"ל דהוי
בכתונת הטוטחים ואותם לנעעו בנדיהם אלא דמיטחם
בכתונתם מוטעין שפיר דהבנדים נשמר ומעלה אותם למעלו
גופו ולפ"ז שפיר י"ל דדין לנ"ד ס"ב וגו"ק ודין לנ"ד
סריפה ממש ס"ל שפיר הך דאמר יוסי ס"ד דשני מוטין
של אם ככנסו שניו בחוטמו ס"ז וכו' כיון דבשניהם ס"ל
דהבנדים נשארו ואחמיל בהו מגועי והבן:

טו) **והנה** אם נאמר דמיטחם ונלפון בעועתו בעועתו בנדיהם
קודם שכשרפו גופו כגר בעועתו הבגדים וכיון שהבגדים
לא נשרפו שוב קבלו עשו"ת עועתם מהבגדים עלמם וכמ"ש
בדולב"ל ואולם י"ל בפשיטות יותר דמקודם ה' סריפת
נשמה לבד והגוף ה' קיים וה' כעין מיתה אלא דאחר
זמן מה נשרף גם הגוף ולזה דרש אחת יוסי ס"ד דשני

מוטין

חומרין של גת ישלו ומחלקו למהבא וכבכתו שכיס בחומרו ס"ז היינו לחומר אחד ה' קורקי הכמוה ועוד ה' הגוף קיים ואח"כ קרב חומר הפני הגוף ולפ"ז פשוט דכשעתו הבגדים בשומתת הגוף אלא דאח"כ יקשה קושית הס"ק בפהדרין שם מתן דיליף ומעדת קרח ע"ש לא ילף ומבני יחזקאל דשם ה' קריפה ומתם שהרבה כילף ומיהו להאי קריפה מתם היינו דגם בשם כהן כיעף דמקודם יהי' קריפה בשומה ואחר זמן הם יהי' קריפה הגוף דשוב ל"ש בכ"ש הירך הגמרא ומשום דרך בחזון דאחר ומחשבת לרעך כמוך ברור לו ניחא יפה כיון דכבר נתה ע"י קריפה בשומתה שוב ניחא מרגמא כלום בקריפת הגוף (ועי' תוי"ט לחומ פ"ג מ"ז ובפ"י יו"ד ס' ס"ג בבד"ה ודו"מ והבה"ש שם ובפרי כחל דמעה דף ש"ז ע"ג וי"ל) אלא דבחומ' בפחים (דף ע"ה ע"ח שם) הקשה הרי' דאורליינ"ש מתני' לישנא דמעטי אבר ומעיקרו של מתניתין לי' ומהלשנ"ך קרא לא הצערו למעטי שאין קריפה בא כאן דומה שבא והרי יכול לעשות בלא דחייה שבא ויהיו בחבר ומעיקרו ואומס ש"ל דגם בחבר ומעיקרו עכ"פ ניחא לאו דחובל ומשום בטילה בשעה אלא דזה קאי ע"כ אלישנא דרי יהודה (שבת ק"י) דאומר מה לי לבשל פתילה מבר ומ"ל בשעין ומ"ל דקריפה בא כאן הוא פתילה מבר ומ"ש הא ס"ל דחובל ומעביר פעור ואומנם ש"ל דמקור ומשום חומר תקון ואכה כבר כתבו בחומ' שבא שם ד"ה חון דלר"י לא חשוב לי' תקון רק היכי דהתיקון עז בשעת הקלקול ומשתע אם כימע דבקריפה בא כאן לפיכן דומקודם יהי' קריפה בשעה ולאחר זמן יהי' קריפה הגוף שוב הדרך קושית התום' למה בעומתו ולש"ל דבעומתו בשעה בחבר ומעיקרו ואין לומר דגם בחבר ומעיקרו ניחא לאו דחובל דהא מקלקל הוא ותקון דעלוה לא חשיב תקון כיון דאין התיקון עז בשעת הקלקול דבשעת קריפה בשעה בחבר ומעיקרו דהיכא בטילה בשעה אלא מבחי תיכו מקיים המתה דגמר מעלוה לא יהי' רק בחי"כ בשיהרף גם הגוף ולא הוי התקון בשעת הקלקול ולפ"ז שפיר ש"ל בבני לחהן דהי' מקודם קריפה בשעה ואח"ז קריפת הגוף אלא בבא כאן שהי דשם לריך לומר שהיתה ס"כ והגוף בשעתה חדא דאל"כ יאתר קושית התום' לדוכתא לומ"ל קרא דקריפה ב"כ אל"ם תפ"ל דיוכל ליקח חבר ומעיקרו דאל"כ דהיכא ג"כ ומשום חומר אלא דהא מקלקל הוא ותקון המתה ל"ת כאן תיקון כיון דמיקומו של המתה הוא רק עד אחר גמר קריפת הגוף ואין התיקון בשעת הקלקול ואומס בבני לחהן שפיר ש"ל דבשרף קודם בשומתם ואח"כ גופם ושוב בעומתו הבגדים ומעומתת הגוף אלא דיקשה לבי"ת התום' דהרי לא תמרין אחר הרי הוא כאלו רק מחכת ומ"ל כמ"ש הלל"ח בשעה חכמי לרפת דבני לחהן ה' דיכם אז ביום ומשיחתן ככהנים גדולים בשומה בשומתה בגדים וה' בהם הלין ולכ"ע תמרין אחר הרי הוא כאלו ועי"ש:

יג) **והנה** המהרש"ח בפהדרין שם כתב למ"ד דקריפה ממש ה' הוא הטעם ומשום שה' מקלין בשבת ואהרן וע"כ בעשו שבשרף לף גופן על שם שאתור ורק עלמות קבלה ולזה היו שבי חוטין כבגד ומה ואהרן שבחקלו בהם יאכלו לד' וככבקו שבים לחומתו ש"ז ושבים בחומתו ש"ז לפי שכל אחד ומהם בחקנת בבגוד של בניהם ע"ש ומעתה הדרין לכללה דרי עקיבא דפ"ל דמשאל ולחלפן ה' שבאלו לפ"ש ואל שבניבי שלהן בע"פ ומ"מ לומלוים ה' מ' ניחן שלפ"ז ס"ל דבשמיני לא בחפרק האוכן (דהוקם האוכן היינו בר"ח וקרא לחקים תיהי בשמיני לאחדם) ושוב ס"ל דקריפה ומעם הוי ויקשה לרי"ד קושית התום' למה בעומתו ולפ"ל דבעומתו בשומתת בגדים וכו"ש הלפ"ח דה" דיכם לו ביום ומשיחתן לשמש בשומה בגדים וה' לין וכבלי ומחכת לכ"ע תמרין אחר הרי הוא כאלו חלה דיקשה לפ"ז דבירן דשעתו בשומה בגדים וה' בהם הלין חלה ה' גם המלבפת דמכפר על גבי הרוח דאר"ח זבחים (דף פ"ח ע"ב) יבוא דבר שבגופה ויכפר על מעשה (כן הוא הגירסא בעירובין דט"ז ע"ח) גופה ולמה בעשתו כדא ותבינהו ולא ה' בגדי כהונה ומכפרין ומתנם בעשתו במכפר אחר ואין קרבנות נעשה שכינור (עי' י"ל בין שחטתו במכפר ואין קרבנות נעשה שכינור ר"ה דף כ"ו ע"ח ופרטת דרכים דף ס"ט בענין שחוט) אלא דאכתי יקשה דהתינח לענין אהרן שה' כ"ג י"ל שחטתו במכפר חבל למה נעשתו גם בשביל ומה דהרי ומה ע"ה לא ה' כהן וכבגדו לא חטתו במכפר ומ"ש למה לא כפרו בגדי כהונה על חטת הקנאה שבתקלו ומשום ולדבריהם אתי שפיר דהרי למ"ד דקריפה ממש ה' ס"ל דבשמיני לא בתפרק האוכן ומ"ל דמפני טומתו בקריפה ומוד ס"ל דמשרע"ה כהן ה' ומ"ש חטתו במכפר ולבך נעשתו בשני חומרן אחד בגד אהרן ואחד כבגד ומה שה' ג"כ כה"ג ומעתה אחרי שהשלתו בס"ם מ"ד דלא ילף מבני אהרן ומשום דס"ל דקריפה ממש הוא דבירתו דעל בריחך ס"ל דגם משרע"ה כהן ה' ומ"ש חטתו במכפר שוב נעשתו בשני חומרן אחד בגד אהרן ואחד כבגד ומה שה' ג"כ כה"ג ומעתה אחרי שהשלתו בס"ם מ"ד דלא ילף מבני אהרן ומשום ד

גז"ם דס"ב וגו"ק נמי סריפה הוא ואהכי דר"ב לחפוקי זוחרות ורוחתין ופ"י בהגהב"ח לכלדרין קתני דמגז"ם מעעטינן זוחרות ורוחתין נדר"ב וכ"כ הרמ"ל והמהרש"ל סם ולפ"ז אחר שבאילו זה גם בגמרא בשעתין דקכלדרין סם הניחו תמ"ב עובדא דאיעתא בת עלי ב"ב שניתה הוא דחקפה לה חמת בר טוב חבילי זוחרות ורחפה ור"ל דרחב"ע לה דרם הגז"ם בכלל וק"ל דבבני חזקן ס' סריפה נמם וילף ואי"ב דגם בגת כאן סריפה ממם ואי ממום דר"ב ואהבא לרעך וכו' לחקפה בחבילי זוחרות היינו טובא דהרי זוחרות לה מעעטינן רק מגז"ם ונבי חסרן. וכיון דלא ס"ל לרחב"ע הגז"ם סוב לה מעעטינן זוחרות ולכך חקפה בחבילי זוחרות וסרפה חלה דיקפה קוסיס התוס' דלמ"ד דבב"ח ס' סריפה ומם למה נטעמלו ניישאל ואלפסן ול"ל דנטעמלו מהבגדים דס' הכי ובמהכא תמיהן לכ"ע חרב הרי הוא כחלב וכעכבו נדמ"ח גם בסריפה הגוף ומסום ורקב עלמות קבלה וכבכבו קבים בחוטמו ס"ז וקבים בחוטמו ס"ז נגד ומפה ואהכן סחטאו נגדם וקפה דלמה לה ס' המלבפה מבפר על גופה הלב סל מד"ח ול"ל דחטאו במבפר בפבים ומפה ואהכן דגם ומפה כהן ס' וכיון דבפבעים זקבים ס' ומפה על בניהן שמעינן דמלוה בקהדרין להיות כהן ומקרא ואתה אל הכהנים הלוים ואל המופט ולא דרשינן ומקרא זה בזמן בית כהן יש ומפט ול"ל דלא בזמן שלין כהן יש ומפט ולכך הן אותה רחב"ט בסריפה אף בזמן הזה כיון דלמיטה ז' ס"ל דלא בזמן שלין כהן יש ומפט ומקרא ואתה אל הכהנים וכו' אלא לדרשא הפפרי דמלוה להיות בקהדרין כהן דמתרע"ם שם' על גניהן ס' ומפט ומקרא זה בזמן בית כהן יש ומפט ול"ל דלא בזמן שלין כהן יש ומפט ומקרא ואתה אל הכהנים הלוים ואל המופט ולא דרשינן ומקרא זה בזמן בית כהן יש ומפט ול"ל דלא בזמן שלין כהן יש ומפט ומקרא ואתה אל הכהנים וכו' אלא לדרשא הפפרי דמלוה להיות בקהדרין כהן דמתרע"ם שם' על גניהן ס' ומפט

שנעשה רחצ"ע לכפ"ח לא ה' לריך רע"ק לדרוש ומקרא
אלמים דתמוזין מה"ת חולם בו ביום שכתובה רחצ"ע לכפ"ח
לף שה' כהן וק"ל דנועלחין כהנים ולכיס שוב ס"ל דנועה
כהן ה' וקעיר החטאת ומפני טוומה נשרפה ולא ה' קדשי
דורות דשמיני לנולדוים ה' מ' כיסן ומוילא ס"ל דשמיני
לא נתפרק המשכן ושוב מ"כ ה' שמיני תחילת עבודה
דבשל ז' ימי הנולדוים שנתפרק המשכן ה' לו דין בפה
ומשמ"כ בשמיני וח"כ ילפינן פריסה ומולדוים ולא מקיני
דשקיני לא ה' פריסה כלל ושמ"כ ס"ל דשמשה נתנה
תורה ומתי שמי שמי לחכיימ ובשמה היו בנעבן ולא בלעוו
מן על התחומין ושוב מ"כ ומכלן תחומין מה"ת ולכך דרש
רע"ק בו ביום ומקרא אלמים דתחומין דתורייתא ודו"ק
היעב כי חריף הוא:

מה) **ובש"ם** זבחים (דף ק"ל ק"ב) אומר רב ומשה
רבינו כה"ג ה' וכו' ומיחבי ומיים מי
הסגירה מ"ה ומשה הסגירה ומשה זר ה' ואין זר רואה את
הנגעים ומ"ה לההן הסגירה לההן קרוב הוא ואין קרוב
רואה את הנגעים אלא כבוד גדול חלק לה הקב"ה לומיים
שתורה שעה אחי כהן ואחי ומסגירה כי קתני ומיהם ומשה
זר הוא ותרבה"י אחי ומרואת נגעים דאהרן ובניו כתוביס
בפרשה ומהרמ"ח בחד"ח סם כי דלמ"ד פנחס כהן ה'
שתורה שעה קשה אומאי לא רשה נגעי ומיים ואם הוא
ומקרי קרוב יש להוכיח ומהכא דרשקון בשלישי פסול לעדות
ובספר חור יקרות כתב דלמ"ד לף אהרן נלעזרע יקשה
לומה לא הזכיר הכתוב הסגירו של אהרן אלא דאחי תכא
ס"ל דפנחס רשה נגעי ומיים דשליטי בישקון כשר ולכך
לא ה' שאהרן סוס הסגר דלא ה' ומי לרואת נגעו לפנחס
ה' בן בנו ושמוש סם ד"ה אלי ומסגירה ושכה בס"ק כהנהדרין
(דף ל"ע ע"ח) ס"ל ההוא ומיכא לרבי שמואל אלקיכם כהן
הוא כי קברי לומשה מומאי בשל וכי בשוש סם הא לא
קשה ל' לאיך לומות דישראל נקראו בניס לומקום וכבר
התעוררו בזה איך רשה הקב"ה נגעי ומיים כיון דישראל
נקראו בניס לומקום ואין קרוב רואה את הנגעים ס"ל
לדברי השוש דס"ל כאחי תכא לף אהרן נלעזרע דלכדידי'
ס"ל לפנחס רשה נגעי ומיים ואולם המהרש"א בחד"ח
בהנהדרין עשה כתב תירון אחר על קושית השוש איך
שמות דקבורת ומשה ה' כעין ומה ומלוה כיון דלא ידע
איש את קבורתו ומת ומלוה מותר לכהן ובש"ס סוטה (דף
י"ד ע"ח) ואחרא"ח (לפי גירסת הע"י) ומפני ומה נפחתר
קברו של ומשה ומעיני בשר ודם ומפני בגלוי וידוע לפני
הקב"ה שעתיד ביהוי"ק ליחיד ולהגלות את ישראל ומתלים
שוש יבואו לקבורתו של ומשה ויעוררו בבכי ויתחכמו לומשה
וכי והקב"ה דחדרשה יספלו ולא יה' כאחד ביהוי"ק ומפרי"ד
דף ט' הביא לתרן דהרי כשבע הקב"ה על דור המדבר
שלא יבואו לומוחה ואם כפל הביא ומתר לכבוש (ועי' תשו'
הרוני"ע ומפתו פי' כ"ה וירושלמי סהנהדרין פי"ג ה"ג ומש
ה"ח ומוספתא סהנהדרין פי"ד ועי' רש"י דף ק"ג סם ד"ה
את יהיה וחד"א והגיעה"ז סם ו"ל) ולכך נפחתר קברו
של ומשה כדי שיהי' כאחד ביהוי"ק ויהי' תקנה לדור
המדבר לעתיד בתחיית המתים ובזה יתבאר ומדקם פליאה
הרולה לדעת תתה"מ יהיה ואם ומיים ומעורעת כשלג
כלומר דרק ומיים נלעזרע ואהרן לא נלעזרע דלפ"ז ס"ל
דהקב"ה רשה נגעי ומיים ויקשה הא ישראל נקראו בניס
לומקום ואין קרוב רואה את הנגעים ועכ"ל דלעולם דיבא
לא נקראו בניס לומקום והדרא קושית השוש: בהנהדרין
(דף ל"ט סם) לדוכתא החיך נעשית כיון דס"ל דישראל
נקראו בניס לומקום וס"ל כתירץ המהרש"א דקבורת ומשה
ה' ומת ומלוה דלא ידע לים את קבורתו ומלוה הטעם
הקב"ה בחמת קבורתו של ומשה חלא שהוא הטעם כדי

שיהי' לדור המדבר תקוה לתתה"מ ושוב שומעין ומה תתה"מ
ומה"ת ואולם לומ"ד דלף אהרן נלעזרע דיקשה לומה לא כתוב
בחורה הסגירו וס"ל כומ"ש התוי' יקראה דהתי תכא ס"ל דפנחס
כהן ה' בחומה שעה והוא רשה נגעי ומיים דסליטי בישקון
כשר ובאהרן לא ה' יכול לרחות הנגע כיון שהי' בן בנו
וכיון שלא ה' כהן לרחות לא ה' לריך הסגר ולפ"ז שוב
ס"ל כתירץ התוס' בהנהדרין דלכ"ק החיך נעשית ומשום
דישראל נקראים בניס לומקום ואס"ל כתירץ הנזכרש"א דהי'
מ"מ שלא ידע לים את קבורתו ומעתה י' עקיבא דס"ל
(בשבת דף ל"ז ע"ח) דלף אהרן נלעזרע וס"ל דאהרן
דף ק"ח ע"ח) דדור המדבר לין לסס חלק לעוה"ב יקשה
כתירץ התוס' שלכך נטוע ומשום דישראל נקראו בניס
לומקום ולא רשה הקב"ה נגעי ומיים רק פנחס דר' עקיבא
לשיטתו דשמיני לנולדוים ה' מ' כיסן ולא ה' קדשי דורות
ס"ל דומפני טומאה נשרפה ומומילא ס"ל דומשה ופנחס
כהניס ה' נחותה שעה וכיון דס"ל לרע"ק דדור המדבר
לין לסס חלק לעוה"ב א"כ לא ס"ל הא דרשה דרחצ"ע
שלכך נקחתר קברו של ומשה כדי שיהי' לדור המדבר
תקוה לתתה"מ ושוב יקשה ומ"ל לרע"ק דתתה"מ ומה"ת
ול"ל דס"ל ומה דילף ר"ומ מבקהדרין (ל"ח ע"ב) דאומר ר"ומ
ומכין לתתה"מ ומה"ת מבאומר מן יכיר ומשה ובכי ישראל את
הגירה הזאת לדי אר לא נאמר אלא יכיר ומכאן לתתה"מ
ומה"ת ומכה בסוטה (דף לומד ע"ב סם) דרש ר' עקיבא
משעה מעלו ישראל מן היס כתבו עיניהס לומר מיהה וכו'
פליגי רע"ק ור"ל בזו של ריה"ג ור"ע לף אחד אומרו מיהה
ולכל אר כדלית לי' ס"ל עכ"פ דומשה וישראל אומרו יחד
מיהה (ועי' בתוס' סם ד"ה ר"ע ובחד"א סם ולא הביא
מדברי הירושלמי סוטה פ"ה ה"ד ועי' בק"ע ופ"מ סם
ביי"ש) ומעתה יש להתעורר לרע"ק לף ילף ומה יהיה
דתתה"מ ומה"ת ודלא כתיב מן אר דהרי סם ה' כתיב מן
אר הוי מוכיח דומשה דביבו אומר ומקודס מיהה בפני עלמו
קודס שלומר עם ישראל (דישראל לא אמרו עד
שבומר הכא ומכרע"ש שם" ומאיזן מיומר הכא אומר מיהה
ומיד נרס בילפו ומן היס ועי' בומ"ר בשלח סם) אלא
מזה ליתא דהרי ס"ל לרע"ק כגדול הומקרא לא אמרו אלא
ומקרהו לכיוצא בהולילן ידי חובתן וק"ל מזה יבא ומיהו ומילף
(ועי' בב"י או"ח ס' תכ"ג בשם בדה"ג ומג"א סם ק"ק ס'
ופר"ח ומנחה"ס סם וס' תכ"ג בשם ו"ל ובתוס' החרכתי)
ועל כרחך לא אומר ומשה מיהה ומקודס בפני עלמו וא"כ לף
אם ה' כתוב מן יכיר אלא אר לא ה' הרי"ח דומשה אומר מיהה ומקודס
ולא כתיב מן יכיר אלא ללומד דתתה"מ ומה"ת ואתי שפיר
דרי עקיבא לשיטתו דס"ל דישראל ואלפין לא ה' מכדאי לפ"ם
וחל שביבו בעי"פ ומביבו לומלוה כשרפה ומוכח ה' ה' כיון דלא
ה' קדשי דורות וס"ל דומפני טומאה נשרפה ושוב ס"ל
דומשה ופנחס כהניס היו נחותה שעה דלפ"ז ס"ל דפנחס
רשה נגעי ומיים ולא הקב"ה בפרט ומילא ס"ל לרע"ק לף אהרן
נלעזרע ומילא ס"ל דפנחס רשה נגעי ומיים דס"ל לרע"ק דדור
כדרשם רחצ"ע דכתתר קברו של ומשה כדי שיהי' לדור
המדבר תקוה לתתה"מ ול"ל דילף רע"ק תתה"מ ומה"ת
ומילפותא דר"ומ ומקרא לז יכיר אר אלא נאמר ויקשה רשה
ה' כתוב לז אר ור"ח דומקרא"ה אר ומעלמו ומקודס ומיים
שאמר לא"כ עם ישראל לומה דרם רע"ק שהי' חומרים
שיהי כבבוד הומקרא לא ההלל להולילם ידי חובתן ושוב
לין לומר דומשה אר ומקודס בפני עלמו די"ל דס"ל דילף
ליכו ומילף והדק"ל לומה לף כתיב לז אר רק יכיר אלא
ללומד דתתה"מ ומה"ת ומכה ומיים שכתובה רחצ"ע לכפ"ח

ומ"ש ס"ל דאין מוכחין מלכים כהנים מ"ש ס"ל דמסתע"ה
לא מ"ש כהן כיון שהי' עלך ומוטלת גם פנחס לא מ"ש כהן
והקד"ה דאף בגעני מרים וקסה הא אין קדוש רוחה את
הנגעים דישראל נקדשו בכיס למקום ול"ל דלעכין זה לא
נקדשו בכיס למקום ויקסה קושית התוס' בקהדרין האיך
נטעמ ול"ל כתירץ המהרש"ל דהי' עת מלוה שלא ידע אים
את קבורתו וכמ"ש רחב"ח דכשתחר קבדו של עשה כדי
שיה' לדור המדבר תקומה לתחה"מ וכשמע ומה תחה"מ
והי"ח ושוב לא יפיקו תחה"מ ונקרא אז יפיר ומעשה דשם
מ' כתוב אז אר הו"ח דמסה אר ומקודם וס"ל בקטן
המקרא את ההלל או כקופר הפורס על שמע שלא הוליאם
ידי חובתן ואולם גו ביום שבתוכה רחב"ע לכשיח דס"ל
דמוסחין כהנים מלכים ומשה שם מ' ועלך (ועדש"י קידושין
דף כ"ב ע"ב ד"ה שכאחור והגהת מלב"ח שם) מ' גם כהן
וגם פנחס כהן מ' וס"ל דפנחס לשה נגעי מרים ולא
הקד"ה ומעשה דישראל נקדשו בכיס למקום וכתירץ התוס'
בקהדרין ולא ס"ל כתירץ המהרש"ל דמ"מ מ' וגם לא ס"ל
כדרשת רחב"ח דכשתחר קבדו של עשה כדי שיה' לדור
המדבר תקומה לתחה"מ דסשתא יקבר רע"ק לכיטתו דדור
המדבר אין להם חלק לעוה"ב ויקסה וכ"ל דחחה"מ ומ"מ
ס"ל דילף ונלו יפיר אר לא כאחר ויקסה דשם כאחר אר
הו"ח דעשה אר ומקודם הכיר בפני עלמו ולכך דרש רע"ק
בו ביום שמ' קורין הכיר כגדול ומקרא את ההלל להוליאין
י"ח ומוטלת אין לומר דעשה אר ומקודם דילף מיכו מולין
ולומה כתיב אז יפיר אלא ללמד דחחה"מ ומ"מ ואולם
מ' כאחר לכיטתו דס"ל בזבחים (דף ק"ח סם) בשעיר
החטאת דנפני תכיעת בכרפה וס"ל על כרחך דעשה דשיבו
לא היה כהן וגם פנחס לא כאהכן אז ואל"כ הקד"ה רחה
בגעני מרים וקסה דשה ישראל נקדשו בכיס למקום ואין
קדוש רוחה את הנגעים ול"ל דלא נקדשו בכיס לעכין זה
ומקושית התוס' בקהדרין האיך נטעמ יתורץ בנ"ט המהרש"ל
דמ' ונ"מ שלא ידע אים קבורתו וס"ל כדרשת רחב"ח
דנקטחר קבדו של עשה כדי שיה' לדור המדבר תקומה
לתחה"מ ומוטלת אין להם חלק לעוה"ב ולא יפיקו ונקרא אז
יפיר אר לא כאחר ועשה אים כאוב אז אר הו"ח
דנ"ע מקודם דלא ס"ל לר' נחוני דמ' בגדול
המקרא את ההלל להוליאם י"ח ולזה ס"ל לר"ל בעשה
כפופר הפורס על שמע ור' פנחים דף פ"ב פ"ב דריב"ז
ור' נחוני אומרו דבר אחד ודבה מוסיף אף ר"י הגלילי
ול"ל דגם ר"ש בנו של ריה"ג לפיטת אנשי ס"ל בקטן המקרא
את ההלל ר"ש ול"ל ועדש"י והוסי בפנחים שם ודו"ק היטב:

ט) **ומעתה** נחזור ונקוד פניכו לפלוגתת בפעיר החטאת
שם ומפני תכיעות אר ומפני הטוומה בכרפה
דהכה בהרגום יוכחו שמיכי שם כי יש חלמת לפיריך
דחתקריבו ביומא ההוא לפיריך דרים יכחו ולפיריך דחטאת
לבעמת ולפיריך דחטאת דקריב בחסון בר עשיכבא לחכוסת
ונדבת חצל מהכן ובגי וחוקידו תלתיהון חטאת ועשה ותבע
ית לפיריך דחטאת די לבעמי ודחי ודחי תיפוקד לסון יחיד
והדברים נפלאים דהכי בהדיא כתיב והכה קולף לסון יחיד
ונפי' יוכחו שם כי לכתן דהכה בזבחים שם אמרו ר' ור"ש
ומפני טוומה בכרפה שחם חטה אומר ומפני תכיעות בכרפה
אין להם לשלמתן שיכרפו ומשמע מה דהאי דקבר ומפני
תכיעות בכרפה ק"ל דבאומת שלמתן בכרפו חלת דכיעים בכרפי
כדין דהייכו פעיר בחסון ומפני הטוומה ופעיר ר"ח ומפני
תכיעות דהוא קדשי דומת וחקור לאכול בחכיעות ופפליגי
דהייכו פעיר העם דרם לכריפתו מפני מה בקרב שם ומפני
תכיעות הא קדשי פעיר הוא ומוחר ושם מפני הטוומה מי
לא מ"ש כן דכיון דפעיר העם הוא היו כהכין גו כיון

דבעים הוא ה"ם וחוסה כתן לכם לשאת עון העדה דהייכו
פעיר העם שבא לכפר על ועשה פעיר שהביאו הפנחים
לפני יעקב והו שכרוה בעון העדה דכל עדה הוא עשה
והייכו עשרה ונהפנחים שהיו בעוכיות יוסף ול"ל להחי"
דעל זה מ' וכפר פעיר העם וחף דפעיר בחסון ג"כ מ'
מכפר חעוכיות יוסף ו"ו לא מ' מכפר רק על שבט יהודה
כדפרש"י בפ' בשא (ודבריו תמוהים בעוחב"ת דבחוכת בפעיר
בחסון פרש"י דבא לכפר על קבר החהום רק בשבט יששכר
פרש"י דפעיר לחטאת לכפר על ועכיות יוסף ע"ש)
וועשה כחוב דלוי"ד ומפני טוומה כפרף דלא ס"ל הכי
יקבור דעכיות יוסף לא מ' חטא כלל ובפר הדברים
דהכה בשבת (דף יה ע"ב) חוב רבא ובו' ח"ר לעולם
אל יסכה אדם בין הכיסים שבשביל ועקל שכי קלעים מלא
שכחן יעקב ליוסף בחקבלו בו בחיו ובחגלגל הדבר וידעו
שבחיהו למלכים ובכתו בחום, שם ד"ה ה"ג ותע"ב דבלא"ה
בגזר דבכתיב ועבדום ועבו חומם שבוע לא מ' בגזר עליהם
עיבוי כל כך אלא ע"י ע"ה זה ע"י"ם ובש"ם סוטה (דף י"ח ע"ב)
ובקהדרין (דף ק"ו ע"ב) תרחב"ח ח"ר מיבוי שלשה היו
בחומה עלה בלעם ואיוב ויתרו בלעם שיבן בהרג איוב
שבשחק בדון ביסורין יתרו שברח זכו ובבי בביו ביסורין בלעם
בגזית ובזוה"ק פי בא בגין דאיוב ועקיבי עיטא דפרעה
הוה וכד קס פרעה עלייהו דישראל בעא לקטלא לון מ"ל
לא אלא בזול ועומהון ומליט על גופיהון בפולחכא קשיא
ולא תקשיל לן וכו' ובעה דאיהי דן בי' איתדן ובעבם
ביסורין בגופו והכה בעיון יעקב בסוטה שם הביא שלכך
בדון איוב ביסורין ומשום שבעד את הקב"ה עירבה ולא
מחבבה ומעבה שם כאוב דאיוב בתן עלה על קושי הפעבוד
לא ס"ל הבגזר קושי הפעבוד בשביל ועכיות יוסף ובאוב
דס"ל הפחת דעכיות יוסף לא מ' חטא כלל ועשה אחיו
הכל כמיו חוב דר"י בן הורקנום שהי' מחלוידי רע"ק
דס"ל ג"כ דמויבי למלוים מ' מ' כיסן ולא מ' קדמי
דודות שלפ"ז ס"ל דמפני טוומה בכרפה ולא ס"ל דבכרפו
שלמתן ומשה רבינו תוה על פעיר העם שהי' ומפני עכיות
יוסף ס"ל דמ"מ לא אחות דעכיות יוסף לא מ' חטא כלל ולא
בעבור זה בגזר קושי הפעבוד רק ס"ל בפיטת הזוה"ק
דאיוב בתן עלה על קושי הפעבוד ובעבור זה בדון ביסורין
ושלפ"ז בוב בוכל לוחר דעבד איוב את הקב"ה מחבבה
והא דבדון ביסורין הוא ומשום שבתן עלה על קושי הפעבוד
ולא מ' קושי הפעבוד ומשום ועכיות יוסף ס"ל דעכיות
יוסף לא מ' חטא בלל אחרי ס"ל ומפני טוומה בכרפה
והכה קודם שבחתה רחב"ע לבפיל דמ' ס"ל דאין מוחלין
מלכים כהנים ומשה לא מ' כהן אחרי שמ' מלך וס"ל
דומפני תכיעות בכרפה ושלפ"ז ס"ל דשלמתן בכרפו ומשה
חוה על פעיר העם שבא לכפר על ועכיות יוסף דעכיות
יוסף לא מ' חטא כלל ושפ"ז ס"ל דקושי הפעבוד
מ' בעלה איוב ושבשביל זה בדון ביסורין ובאוב עבד את
הקב"ה מחבבה לכך בו ביום שבחתה רחב"ע לבפיל דרם
דרם ר"י בן הורקנום ומחלוידי רע"ק (דס"ל כרי עקיבא
רבו דמשה כהן מ' ומפני טוומה בכרפה ועכיות יוסף לא
מ' חטא כלל כמש"ל) ולא עבד איוב את הקב"ה אלא

יח) **ובזה** נבאר דברי המחבר פליאה בפעם שנתו שני פולסין ומלאכי השרת כפי הקבלה ומפי מה קרעה לפניהם תחזרו ולא היה הסיבה שרפי קודש הסיבוני ד' תליך וכסובה וגומי ולאמר בדרך זה דהנה במדרש (ויק' פרשה פ"ד) אימת ויבואו אחיו בשביל שיקרע היס לפניהם ונאחרו המפורסמי עפמ"ש במד"ר שם הכה בעל החלומות וגומי ח"ר לוי זה עתיד להסיתם לבעלים וכשאו על ירבעם שהוא ואחיו יוסף שיתף אותם לעבוד את הבעלים וכבר תמרו חז"ל דבפעם קי"ס טען מה"ד ומה כשהמו אלו ואלו אלהי עובדי ע"ז ואלו עובדי ע"ז אלא שהזכות ה' בשביל שיקבלו את התורה ולו אותם הקב"ה על שם קופסא ולא תזליון בתר הפתח והבפעם שהיו דכין את יוסף ג"כ על שם הקוף בשביל ירבעם היו קוברים לדבים החדש על שם קופו כמו שיה' בקר"ש והזו בשביל שיקרע היס לפניהם לחלוטי שדכין ע"ש קופו לא ה' קר"ש דהרי טען מה"ד הלאו עובדי ע"ז וכו' עי' בזהסיק ופר"ד ובח"ש ובפ"ז לא ה' בתמרות יוסף בום חטא כלל אחרי שדבו תובו ע"ש קופו אלא אפשר יהיבעם ולא ה"כ ק"ל דבעיר החטיאת ומפי מוטאת כשרפה ולא ה' קדשי דוחות דבמעיני לא בתפרק המשכן כיון דלאן לבו סהיה בהמקרואות כמש"ל דבנדב ואביהוא ה' שריפה ממם (דבמלואת אם ק"ל ומפי תכיות כשרפה וה' קדשי דוחות דבמעיני למלואים ה' ר"ח ניסן ובשמעיני ג"כ בתפרק המשכן ממשעות המקרואות הוקם להקים ויקמה קומית הדורל"ל למה בכבכו וישחט ולכלפן ולא התמינו עד הערב אחרי שבתפרק המשכן ול"ל שהיו מוכרחים לכתוב בשביל הכהנים שהיו צריכים לעבודה היום והיו מהבינים בשביל ועכל"פ ס"ז דה' ס"ב וגוף קיים דאם ה' שריפה ממש והמוחאת ה' רק ע"י הנגדים הרי בגדים אין ממוחאים בטומאת אהל וכלך עכל"פ שהי' ס"ב וג"ק וממ"כ אם ס"ל מפי טומאה בשרפה ולא ה' רק קדשי שעה דמעיני למלואים ה' ח' ניסן ובשמעיני לא בתפרק המשכן מ"ל ק"ק קומית הדורל"ל ושוב ס"ל דבמ"ח ה' שריפה ממש ובאמר בתרתי) ומ"ל כאחד יומי בן דוקמאי דבכי חוטי אל אם ילאו ובהחלקו לאחדע ובכבכו בניס בחוטמו אל זה ובניס בחוטמו אל זה בשביל שכל אחד חטאת בגד שניהם בגד ושפה ואהרן ומשום ורקד עלמות קנאה כיון שהחטאת בגד שניהם ושפה ואהרן שהיו שניהם כהניס ועי' חל"ח שם ו"ל עוד שחוט אחד ה' שורף הכשחה וחוט אחד ה' שורף את הגוף ואולם לע"ד ה' שר"ב וגו"ק יבשר דבכי חוטין אל אם ילאו ולא בתחלקו לאחדע ולא ס"ל כך לאחד יומי בן ליקחתי ומעיל"ל ס"ל דבמעיני ג"כ בתפרק המשכן ומשחל ובלכפן בכבכו בשביל שכל הכהניס בחטאת בחדי שהי' טומאה ומשם מגוף לא מעומאת הנגדים ועכס"ל דבמעיני למלואים ה' ר"ח ניסן מהכרע המקרואות וס"ל לפ"ז דשעיר החטאת ומפי תכיות כשרפה וכמ"ש התיב"ע דשלמתן כשרפו ומשם רביו הוא על שעיר העם שחט לכפר על מכירת יוסף וק"ל דמכירת יוסף ה' חטאת והבניס שדבו את יוסף על שם קופו שיצא ממנו ירבעם לא דבו יפה ומשום דאזליון בתר הפתח דלפ"ז יקשה למה נקפץ היס לפניהס כיון דאזליון בתר הפתח והרי טען מה"ד הלאו עובדי ע"ז והלאו עובדי ע"ז ולא שייך לומר בשביל שיקבלו שרחל את התורה ולכן עובדי ע"ז אלא שיקבלו את התורה דכין ע"ש קופו רק אזליון בתר הפתח והו בתור המה"ב בשעה שהוא כלומר כי פולסין דורות לחדע רק בככבו בניס היינו הוא ה' שריפה ממש והוא ה' לשמה ור' לגוף לכל אחד רק שריפת בשמה לבד והגוף בשתר ושלמתן כשרפו ומשרביס תמה על שעיר

ואמנם ז"ל עפומ"ש הר"ן חלמוסכינו ע"ה הקומיח מידיעה ובחירה דזהו שייך בחדש חשר הוא תחת הזמן ואולם אלל הס"י הלא עבר עתיד הוא הכל אחד הוא לפניו ולא"כ לף שהבחירה בחדש חפשית בפ"ז הקב"ה יודע את הכל אחרי אשר לפניו הדבר כאלו כבר נעשה ובאחרי בדומם רח"י שבפ"ז מקבל הקב"ה תשובה ולף אם יחטא החדש ואשם רוחה הקב"ה ונרחם גם את התשובה אשר יעשה החדש והרי הוא כבר עשוי לפניו בשעת החטא ונעשה שרה הקומיח ומקו"ש דלף אם חכמו לרון את החדש נחשב הוא אם ע"ש קופו חולם לפני הקב"ה לא שייך לרון את החדש על שם קופו דהקוף הוא כאלו נעשה בתחילה ומלא הקב"ה ונרחם שיקבלו שרחל התורה ולפיכך נקרע היס לפניהם ומלו' מהיונע לזה הוא התשובה וזה הסיבו שרפי קודש הסיבוני ד' תליך ובשובה וגומי והבן כי זה עמוק וחבו"ק:

יט) **והנה** אם נאמר דמכירת יוסף לא ה' חטאת כלל הוא הטעם כומ"ש במדרש שהבחתי דהסבניס דבו את יוסף בשביל שרחל ונעכו ממנו ירבעם בן נבט (ועי' בזהרס"ח בחד"ח שבהדרין דף ק"ח ע"ב) ובגדולה עבירה לשמה ובפ"ק נזיר (דף כ"ג ע"ב) תרבצ"י גדולה עבירה לשמה ממילה שלא לשמה ומקו' והתר"י ח"ר לעולם יעסוק אדם בתורה ובמלות אפילו שלא לשמן שמתוך שלא לשמן בא לשמן ולכן מלה שמלו לשמה ולפ"ז ק"ל גי"כ דגדולה עבירה לשמה אחרי דמלוה בל"ם ועבירה לשמה קשה הס והבה קודם שבחננה רחב"ע לבשית דס"ל דלף לאן מוסחין בהניס נולכים ומשה לא ה' כהן ועניר החטאת ומפי תכיות כשרפה וק"ל דשלמתן כשרפו ומשה תמה על שעיר העם שה' בא לכפר על מכירת יוסף וק"ל דמכירת יוסף לא ה' חטא לף שדבו אותו שלא מדעו ומעו ירבעם ולא ק"ל דגדולה עבירה לשמה ומעילה לא ק"ל הך דלעולם יעסוק אדם בתורה ובמלות אפילו שלא לשמן ומ"ש לא ה' יכול לכתוב לביהמ"ד מי שלומד שלא לשמה חולם כשבעשה רחב"ע ונתיא לף שה' כהן וק"ל דמוסחין בהניס כהניס ומשה ה' כהן ומלך ומלפ"ז ק"ל ומפי טומאה כשרפה ולא בשרפו ומשה על שעיר העם שה' בא לכפר על מכירת יוסף לא ה' חטאת כלל משום שדבו אותו הסבניס בשביל שרחל ומעו ירבעם לשמה וגדולה עבירה לשמה והוא הדין מלוה שלא לשמה ולכך תבא אותו היום דוקא שכתתנה רחב"ע בבחינת דק"ל לעולם יעסוק אדם בתורה ובמלות אפילו שלא לשמן ומ"ש לא ה' יכול לכתוב לביהמ"ד מי שלומד שלא לשמה חולם כשבעשה רחב"ע לבשית דס"ל

בעילות שבעל ליעל משם חבר הקיני ובתעברה מן הימנו וומכני בניו בת רע"ק ומולתי בברכות (דף כ"ז ע"ב שם) בפירוש ר"ש נחון ר"ש בוקי לרי עקיבא ניחא לי זכות תנות בזה"ל תיתא בסנהדרין בפרק כל ישראל יש להם חלק (דף ל"ו) ומכני בניו של סיסרא לימדו תורה בירושלים ומנח תינח ר' עקיבא ותיתא מי בפרק המקיז דמקבת ניתין (ולפניהו בשם"ס ליתא בירמא זו ומנח תינח רע"ק ועי' במדרש שוחר טוב מי' י"ח ובתנחומות ויקהל מי' ושמע"י ותצטלין וצ"ע בל סיסרא וכו') ועי"ש והשתא אם לא כתיב דגדולה עבירה לשמה מי' לחטיא יעל לשבל ולבועל ועי"ש הא ס"ל בגיטין (דף ע"ז ע"ב) דכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר תע"ש דגדולה עבירה לשמה ולכך קודם שנתגיירה רחצ"ע לבסיא והי' ס"ל דומא לא מי' כהן ומפני תיובתא בסרפה ומכירת יוסף מי' חטא ולא ס"ל גדולה עבירה לשמה דשוב עשה יעל עבירה ונתקרה לשבל ולבועל והי' ביתה תחומה ותו לא מי' יכול רע"ק לדרוש ומעותה ומעותה בחד לשבל ובחד לבועל מוכח בסנהדרין רחצ"ע לבסיא דס"ל דומסין כהניס ולויס ומשה מי' ולך ובהן וס"ל מפני טומאה בסרפה ומכירת יוסף לא מי' חטא דגדולה עבירה לשמה ושוב לא היתה ביתה יעל ביתה תחומה ותו דרש רע"ק בו ביום בעומאה ומעומאה בחד לשבל ובחד לבועל והבן:

כ) **ומעתה** נחזור ונסופה פתח שער דרושינו לקבר ולשבח כל הדבריס תלו יחד בחד בחודיס, גלילים ופרחיס משוקדיס:

בבאור ומתניתין בסוטה שם בסם שתקורה לשבל כך תקורה לבועל שבחזור בטומאה ובטומאה דברי ר' עקיבא ובלפ"ז ס"ל דהא דיעל משם חבר הקיני לא תקרה לשבל ומשום דגדולה עבירה לשמה ומוילת גם מכירת יוסף לא מי' חטא משום דהוו תורתו מוילת שלא מטו לידגדולה עבירה לשמה וס"ל לפ"ז בשביל החטאת דלא נסרפו שבשבן ומשה חטה על שביל העם שבא לכפר על מכירת יוסף דמכירת יוסף לא מי' חטא כלל וס"ל דשביל החטאת ומפני טומאה בסרפה ולפ"ז ס"ל דמשה כהן ולוי משחין כהניס ולכיס דשוב ע"כ ס"ל דמשה לא מי' כהן וס"ל כמ"ד ומפני תיובתא בסרפה ושמיני למולואים מי' ר"ח כיון דגם בשמיני כתפרק המשכן (כיון דקולי תחרי תחדרי דכתיב ומשה הקימו המשכן שהוקם ונעלמו וכתיב להקים שמשה הקימו ושבח הוקם המשכן בר"ח מיירי ועכ"ל דמשה הקימו ופירקו ושוב הוקם מחליו) ולא מי' שמיני תחילת עבודת ושוב לפיהן פרשה ומקיני וקרא ויקרא אל משה ביום השמיני מפני שביום השביעי היינו ב"ג בחדש דבשבת כתבה תורה ועד י"ג בחודש מי' פרשה ושוב לא ס"ל שבי בחודש וס"ל כרבנן דר' יוסי ומוילת ס"ל דבשבת לא היו במשכן ובלעדו אז על התחומין ולא לריך למילף מקרא חלפים דתחומין מה"ת ואולם כשהתחה רחצ"ע לבסיא דס"ל דומסין כהניס ולויס ומשה מי' כהן וס"ל דשביל החטאת מפני הטומאה בסרף ולא מי' קדמי דוחות ושמיני למולואים מי' ח' ניסן דשוב בשמיני לא בחפרק המשכן ומשיני תחילת עבודה ולפיהן פרשה ומולואים ולא משה ביום השביעי לקבולי עבודת הדבדות ובשבעה בתחה תורה וכו' יוסי ולדידי' תחיל בריית' דשבי בחודש כרבנן דשבי לחכייתן דבשבת היו במשכן ולא בלעדו אז על התחומין ושוב יקשה מכ"ל דתחומין מה"ת ולכך דרש רע"ק בו ביום דוקא דתחומין מה"ת מקרא חלפים:

ל) **ויסוד** מוכח זה דס"ל דמשה כהן מי' ומס פתח בהכהן אז בחוחה שעה ס"ל דפתח רחה בגגי מרים ולא הקב"ה ומשום דישראל מקרחו בניס למקום ואין קרוב רוחה אח מנגעים (וכמו דס"ל לרע"ק בחומת רחץ אהרן בלטיבא שלפ"ז ס"ל דפתח רחה בגגי מרים כמ"ש החור יקרוס שהנחתי) וס"ל בסיפרי החוס, בסנהדרין

הל"ק

כג) **ולשילוב** הדברים האלה אמר ומתוכם מוצא אור הפלפול יתמלא, ומחגרי שלא ומעיניהם מי מעוני הדרום יפולא כאמר דאחרי דקיל"ל דכשרפו שלמתן ומעמא תוקה בעומאה כשרפה שוב לא קיל דכשרפו שלמתן ומעמא תוקה על שעיר העם שצא לכפר על ומכירם יוקף דקיל"ל שחוטת דיוכירם יוקף לא ה' חטאת כלל וקומי העמעוד ומשום מכירם יוקף רק לזיוק כתן עליה על קומי העמעוד וכמ"ש בזוה"ק ומלכך נעכם לזיוק ניקורין ולא כמ"ש הגיון דלי"ק החיך נטוענה הקב"ה למעמ ומשום דיסרלל נקרלו בניס למעקום ולא כתירן המהכרם"ל ומשום שה' ג"ע שלא ידע לזיוק שלא ידע עבד לזיוק לים לת קבורתו ולא ק"ל כדרכם רחב"ע דכשהתה"ק נקברו על ומשה כדי שיה"י לדור המודבר תקוומה וכמו דקיל"ל לרע"ק דדור המודבר לין להם חלק לעוה"ב ולא כמוע מה מחה"ע ונלמוד דדיק רע"ק מחה"ע כדילף ר"ע ונקרלו לו יפיר ולא כלמר לו שר וקשה דלשם ה' כתוב שר הו"ל דומשה תמר מירה מקודם בשבי עלמו שלא שזה ליתא דהרי ק"ל לרע"ק שה' חומרים המירה כגדול המקרלו לת ההלכ ומשה הולילם י"ח וק"ל בזה דילמ חיכו מוליכ ולא"כ לם לם ה' כתוב לו שר לא ה' ה"ל דומשה שר מקודם ולמה כתיב יפיר אלא ללמד דמחה"ע ומ"ת והכה קודם שכעשה רחב"ע לכמ"ש דהוה ק"ל דלין מומתין כהגים ומלכים ומשה לא ה' כהן וגם פחם לא כתכהן לו ה' ק"ל דהקב"ה רלה בגני מרים וישרלל לא נקרלו בניס למקום לעכין זה ולכתן קומי התום' בסנהדרין (דף ל"ט) לילך כמוע עכק"ל כתירן המהכרם"ל דה' מ"מ דלא לים לת קבורתו וכדדרים רחב"ע דכשהתה קברו כל ומשה כדי שיה"י לדור המודבר תקומה לתחה"ע וכמוע מה מחה"ע נהלא שר ומעמש דלם ה' כתוב שר הו"ל דומשה תמר מירה מקודם בשבי עלמו ולפ"ז לילך ל"ק ע"כ דלא לימרו שירה כגדול המקרלו לת ההלכ ומשה הולילם י"ח ומ"ת לם לם ה' כהן ופנחס לא כתכהן לו ה' ק"ל דהקב"ה רלה בגני מרים וישרלל לא נקרלו בניס למקום ולין קרוב לעכין זה דקיל"ל דמשה ואהרן הוכיחו לת בני ישרלל על שלא ידעו לים לת קבורתו וכדדרים רחב"ע דכשהתה קברו כל ומשה כדי שלא יאמרו בישרלל שלא יחרב הבית שלא יה' לדור המודבר תקומה לתחה"ע ולפיכך מה דתחה"ע נה"ם ולא נקרלו לו יפיר ולא כתמר שר ומעמש דלם ה' כתוב שר הו"ל דומשה תמר מירה מקודם בשבי עלמו וקשה הל היו חומרים המירה כגדול המקרלו לת ההלכ ומשה הולילם י"ח ומ"ל ג"כ דזה יפל תילו מוליכ ולכך תמר ר' כתוב לפירושו שהיו קורין כקופר הפורש על שמע עתוק, וחד"ל שהנחתי ונק"ע ופ"ע בירושלמי סוטה שם לעכין מה שמרמה רומ"ק על כולם ועש"ה ועמ"ש לעיל בפיעות ר"ח גמ שלם ריש"ג והנן:

כד) **ובמשנה** נרכות (דף י"ב ע"ב) מזכירין י"ט בלילות חרחב"ע הרי שכן שנעשו שם ולא זכיתי שתמר י"ט בלילות עד שדרשה בן זומא שכתוב וכו' ופרש"י ד"ה כבן שנעשה שם כבר ה"ימי נרחה זקן ולא זקן ממש שנחת עליו שיבה וכו' וחולם בירושלמי שם תמרו תעם"י שכככך לגדולה התרוך יניס ובפ"י ומעל כ' חרדים כי דהירושלמי פליגי זה שבבלי (ועי' גהש"ס שם) דשבר דכבן ע' תמר ביום שנעשה לו שם שה"י בן י"ג שנה הנקה גו שיבה דשם כן לוך תמה דלא כמ לחכמים שכתי כער הוא שתמה תלא כשה"י זקן בן ע' שנה תמר ומשה

ע) **הבאתי** דשרי הש"ס נרכות (דף כ"ח ע"ל) נרחב"ע ומש לימת שהוא יוצא בר המני שרי שכי הוה לימתים לי כיצד ותשדרו לי תוכי שרי דרי חיורתת ה"יכו דקתמר רחב"ע הרי אלי כבן שנעשו שנה ולא בן שנעשו שנה וחולם בירושלמי שם פ"ד ה"א לימת הלכו ומיכו לת רחב"ע ניסיבה בן שם עשרה שנה ומתולת כל רחמו סיבות וכו' ורלימ בחבורסם פ"י סדר הגדה שהניח שם הירושלמי דשרכות שלא ה' רחב"ע כי לם בן י"ג שנה וכו' ומעשה לו כך ושלו לו י"ג שוחות של שער לבן כוכן שכיו וה' דומה לחיש שיבה ושחות בירושלמי שלפניכו ליתא כן ע"ש ול"ע ועי' ירושלמי תענית פ"ד ה"א ושוש שנה דף כ"ד ד"ה הוי מעשר והגהת מלה"ר שם ו"ל:

ומצה זו עי"ש (ועי' חולין דף פ"ד תרחפ"ע כו' ותמר רב כריכין תמו לחום לדברי זקן ובלב תרי' והנהם פותת יוסף שם ועי' יהוסלמי יומות פ"ח ה"י) ותוכח לפעמ"ל דתלתה תחרי שהי' בן י"ז שנה וכעשה לו כם תמה ותמר שלש נלח לחכמים שתמר יל"ע בלילות והוה עפמ"ש הרחשונים על הקושיא דהרי כתיב ועבדום ועמו חותם תרבע מחות שנה ולח היו רק רד"ו שנה ותירלו דשתר גליות הסליעו ומהם תירלו דלילות הסליעו ולפ"ז ל"ל דלת"ר דשתר גליות הסליעו חין להזכיר יל"ע בלילות וחם לילות הסליעו ס זכר לנס להזכיר יל"ע בלילות וכרעים רחי' יס לפניה דלילות הסליעו ועמ דתריב"ל (קיטה דף ע"ו ע"ב) בפניל תרבעה פקיטות שלוה פרעה לחברהם שנחמר ויהי עליו פרעה חנסים וגומי בפתעבד בגוי תרבע ומחות שנה שנחמר ועבדום ועמו חותם תרבע מחות שנה (ועי' תד"ח שם) ומעתה חין לומר דשתר גליות הסליעו כיון שזכה פרעה ביניו ומסועבדים חללו שנות ומקפר תרבע ומחות שנה בפניל ד' פקיטות תעכל"ל דלילות הסליעו ומכה עה שלוה פרעה לחברהם ה' שלש לשנה כעובחר בעד"ר ול"ל דגם על שלש לשנה מוכיח מיכה כעיהע"ד ולפ"ז ל"ש דגם על שלש לשנה ומחות שנה ומכרון בידים ע' ומפתחן דכל גניזת דעתירות סהו כדין ועלכה כריך להסות דיוקת דכל ברכלן דבריך לחברהם ג"כ דעביד בפעלן דחייבין וקלים לי' קע"ו ועלכה ומעבידותה וכו' ומכרון בידים ע' ומפתחן דכל גניזת דעתירות סהו כדין ועלכה כריך להסות דיוקת דכל ברכלן דבריך לחברהם ג"כ דעביד בפעלן דחייבין וקל"ש רעיו לד' מכרין עלמין ומעלן להסות דיוקת ומזלן עמי ומיהו עתל ל"ע עלעין גניזין דלת זכי סהו בר סם מחרת בר תיוב גניזין לחימן דעבדי בפעלהן דחייבין ע"ש ומסה למדן דעי שמזכה בפעם חייבת זוכה בברכות תבר ברך הקב"ה לחברהם בתיבו ומליבו בע"ק ג"ש (דף פ"ז ע"ש) תמרו עד חברהם לת ה' זקנך כו' מתת חברהם בני רחמי והוה זקנה (ובפהדרין דף ק"ז ע"ב) חיתת בעת חברהם רחמי דליהוי ל' זקנה) וביתר בחד"ז שלש ה' בעולם הזקנה הביכרת בלילות סיער ועי"ז בקע רחמים סיה"י לו הזקנה בלילות סיער (וכן נרחה ומדברי המדרש רבה קדר חי פכ"ט ועי' במד"ר תולדות ותבחומות סם) והנה רחל"ע ה' לו ג"כ עדה זו לזכות בפם דחייבין ותמר תב מי שלין תוכו בברו יכנס לבהמ"ד ומתוך שלש לשמה יכה ללמוד לשמה ולתמר דבפעיל זה בתבדך בברכת חבה"ש שבתבדך בפיבה ובעבה כם גם לרחל"ע ובזרקה גו סיבה כבן שבעים שנה וירמה עוד על ע' ושפחתן ועי' עלעין שכ' הזה"ק עי"ש ומעילה חס לתמר דגם על שלש לשמה ומיב שכר בוב ה' ומיב שכר לפרעה על שלוה לחברהם תב שבשה שלש לשמה ובפעיל זה בפתעבדו יסרחל ד' מחות שנה וקבה הלה לת היו רק רד"ו ול"ל ע"כ דלילות הסליעו כיון דלפרעה ה' לתין לומר הבתת דשתר גליות הסליעו כיון דלפרעה ה' ומיב זה הבכר שיתעבדו יסרחל חללו ד' מחות שנה תעכל"ל דלילות הסליעו ולפ"ז לריך להזכיר יל"ע בלילות והוה שתמר רחל"ע הרי לכי כבן שבעים שנה כלומר שבעבה בי בים שבתרקה בי בימה ולומה בעבה לי בם זה ובודלי שלש מקום יבוח לבמה ומיעילה חס ומיב שכר גם על שלש לשמה שיתעבדו יסרחל חללו ד' מחות שנה וקבה הלה לת היו רק רד"ו ומקום דלילות הסליעו כיון דלפרעה ה' זכות לפרעה שיתעבדו יסרחל חללו ד' מחות שנה וקבה הלה לת היו רק רד"ו ומקום דלילות הסליעו לריך להזכיר יל"ע בלילות ותעפ"כ לת זכיתי ה"ינו לת בשתי שתמר לתכמים שתמר יל"ע בלילות כן נרחה לי נכון ע"ד הדרוש חלת דחכתי יקבה דהרי לת ה' זכות לפרעה לבעבד

בקום' הבעבוד ול"ל דס"ל דחיוב נתן עלה על קום' הבעבוד ותיוב נעכם על ככה ניסורין ולת בגזר קום' הבעבוד ומקום ובכית יוסף דס"ל הבתת דמכירת יוסף לת ה' חבת נחות בלל ולת בבניב זה בגזר קום' הבעבוד רק חיוב נתן עלה ע"ז ועי"ז בעכם ניסורין ובחות עבד תת הקב"ה ותחבה וכיון דס"ל דמכירת יוסף לת ה' חבת ס"ל דבעיר החבחת ומפי מומחה בקרפה (ולת ומפי תכמים דלדידי' ל"ל דבקרפו בלבתן ומבה תמה רק על שעיר הבע שצת לכפר על ובכירת יוסף ובחות ס"ל הבתת דמכירת יוסף לת ה' חבת כלל) ומוברי"ה בהן ה' לף שה' ולך וגם רחב"ע ה' רחוי לבמיחות לף שה' כהן ותתי שפיר הכל לריח"ע לבעטו כתבר נתרתי והבן הדברים:

3) **באות** ח' הבתתי קושים רבינו הבו"ב בדולל"ל לע"ד לף בשמיני העמיד מבה המעכן ופירקו ח"ב ה' להם לכוים להמתין עד פריקת המעכן ות יקוום מבה בהיתר ודבריו ב"ע ומדברי הירוסלמי יומת פ"ח ה"ל בעין עמידה ובריקה דפליגי ר' יוחנן ור' חייה בר יוסף. ומס ר' יוסה בי ר' יודה חמר לף ביום השמיני העמידו ומקום ופירקו ולהלן מס בשמיני חית תכיי תני בתפרק ועכ"פ ומחוכר מס לף לע"ד דגם בשמיני בתפרק היינו קודם עבודת היום לבל לחר שהעמידו לעבודת היום ב"ז ומדו דשוב לת בתפרק ות"ב בגדר ותביחות מתתו בשעת הקרבת בעבודת היום שוב לת ה' ות"ב שום פירוק ולת היו ומרוחים שוב הלוים להוחזין עד קודם בילת השום בתפרק המעכן כיון דבשמיני לת ה' עוד שום פריקה כמבואר:

ונבאר הדברים דהנה לפי פ' הפני ומפה מס ס"ל לר"י דה"י שבע עמידות ומפה פירוקין וביוש הרחשון לת ה' שום פירוק דכל הלילה היו יוסבין מס ולומחרתו ביום הפני בבוקר פירקו והעמידו ת"ב לעבודת היום וכן בכל הפפה ימים ולר"ח ב"י יבבו ומקלם הלילה ויהיו יכולין לבתת דכיון דמבר יום ולילה דו חלת שלש הזהרו לבתת בלילה ולדידי' ה' מפה מפרק בלילה לחר שיבבו מס בתחלת הלילה וכדי להרחוק להם שמוחרין לבתת לחר שיבבו ומקלם הלילה ולמבר לת חזרו לבון לביתם ובו בתחיל בל לילה בפירקו חזר והעמידו ולומחרתו בבוקר ה' לריך לפרקו ולחזור ולהעמידו ת"ב לעבודת היום ומפי שהקפה בלילה בקולה לעבודת היום נמלת שה' ביום הרחשון לת ה' שום עמידות ופירוק לחר עמידה בבוקר לעבודת היום ופירוק לחר שיבבו בתחלת הלילה להרחוק הביהר בלבתת ועמידה ת"ב ומפי שלנו מס ובמחר מפה ימים ה' פירוק בבוקר ועמידה לחביו לעבודת היום ולחר שיבבו בתחלת הלילה ה' פירוק ועמידה הרי לבמעת הימים תרבע עפרה עמידות ושלש עפרה פרוקין ושל יום השמיני לת בקטיב ולפיהם ר"י בי ר' יודה דשכי פעמים ה' ומפה מוחזו להמעכן בכל יום ומחיה רחשונה קודם שהעמידו והשני' לחר שהעמידו ות"ב ה' לריך לחזור ולפרקו כדי למעזו פעם שביע ות"ב העמידו לעבודת היום ולפ"ז ה' לר' יוחנן י"ד עמידות וי"ג פריקות ולרחב"י לחד ועשרים עמידות ועשרים פרוקין ור"י ר' יודה ש"ל דגם בשמיני ה' לריך למעזו פעם שביע ות"ב גם ביום השמיני ה' פירוק חלת דהפירוק ה' קודם עבודת היום שוב לחר שהעמידו לעבודת היום גם ר"י ב"י עודה דשוב לת ה' פירוק וכדכתיב פי' בהעלותך ויהי בחודש השבי וכו' שלו נעלה הענן ומעל המעכן ות יבבו לבתת ופירוק ומס בעין זה בחור דברי הירוסלמי לפמ"ש הפ"מ שם:

ואולם הקדמן עדה בחר לו שיעה לחבחת דר"י ס"ל שבתו בשוב היום ויבבו מקלם הלילה והלבו לשם וכן עשו בבוקר ממלת שה' בכל ערב עמידה ופריקה וכן

בכל צורה חוץ מיום הכפורים לפי ר' פריקה (בערב) ומ"ל דבכל שבעת הימים ר' עקודם עמידה וחמ"כ פריקה בצורה וכן בערב ומ"ל לר"י לפ"ז דהי' י"ד עמידות וי"ג פיוקין ורחב"י מ"ל דלפי ר' בכל יום רק עמידה אחת לפנות היום ולילה ובלילה ר' פריקה ולדידי' ה' ז' עמידות ומשה פיוקין ויום הכפורים לפי עיירי ור"י בי ר' יודה העלה לפי היום הכפורים העמיד העמיד ומשה המעכן ופירקו ומשה הקמה הרחמנה מי' קודם חור היום כשאר הקמת והקמת הלילה פסולה לעבודת היום ולכך הולרך שניה להקימו לעבודת היום ולפ"ז מ"ל שהי' בכל יום ג' הקמות וג' פירוקין העמידה אחת קודם חור היום לפנות ימיתמן שיתחל מועד מן הלילה ליום ולשאר ר' ההקמה בלילה ר' לריך פירוק ולחזור ולהעמידו לצורך עבודת היום ואח"כ פירקו והעמידה ג' לפנות היום לילה ואח"כ מ"ל לר' יוחנן דהי' י"ד עמידות וכ' פיוקין ורחב"י מ"ל דהי' י"ד עמידות וי"ג פיוקין (ולפ"ע לפי ביום הרחמנה לפי ר' ההקמה הרחמנה קודם חור היום דעוד לפי הוי לריכין להקמיך לילה ליום ואח"כ למה ר' לריך לפרק ולחזור ולהעמידו לעבודת היום ול"ל) ומ"ל לר"י בי ר"י דלפי המעכן העמיד ומשה ופירקו היכו שפירקו לאחר ההקמה שהיתה קודם לחור היום אלא דלפנ"ם אפ"ע שם המעכן העמידו ומשה ופירקו אח"כ בו ביום ונ"ל דהמעכן העמיד ומשה ופירקו ג' פעמים בכל יום ר' ומשה ומעמידו ופירקו (בגירסת הפ"מ) אחת בצורה ואחת בערב ר"ח הגדול תומר ג' פעמים בכל יום ובצפ"י שם ומיש קושיא בשם ספר כפ"ר דהכי לין אחה מולא שבעה אלא שבת ואח"כ לילך ר' מעמידו בשבת ופירקו הלא י"ם בו ליקור בכין וקחיתה ע"י"ש והוא כקושיא הס"ק שהבאתי (ועי' פרים יסוד פ' כשל ז' ס') וכזה י"ם לדקדק בחוכ' פ' שהי חלחם (דף ל"ה ע"ב) ד"ה ס"ע ים קילוק ומשעות בילה שכתבו דעל כרחך בשבת לא היו יכולין לוקבן דאפילו לא היו תחוניין דאורייתא לא היו יכולין ליקבן ומשה הולילה (עכוכ' שבת דף פ"ז ע"ב ד"ה תחוניין ותוכ' עירובין דף י"ז ע"ב ד"ה לאו ובעוק"ע שאלרכתי שזה) ולילור נחמר ולכאוחה לעה לא כחבו ומשה ליקור בכין ובקרים בהצעדה ופריקה אלא בשבת ס' המניא (דף ל"ב ע"ב) חעמו בכין קבע חקרא חורה בכין ערחי לא חקרה חורה וגם בשבת (דף ל"ח ע"ב) לעכין קושר חמר עולא דקושר ע"ע לבנות אלא בעקומו הוא הוי קושר וה"ל שאכן בעה"ב וחולם רבה ועקשה שם ומבדי כל ולאלכות ילפינן לה ומעכן ושהם קושר ע"ע לבנות אלא בעקומו הוא ומ"ל שאכי שהם כיון דכחיב עפ"י ד' יחנו כקושר ע"ע לבנות בעקומו ובגמל"ח ביאר הסוכה דכמו בכין העוקדם בירוסלים הוא אין מתעסוד ירוסלים עולנים אל יום אחד עפ"י ליה אל הפ"י וכמו שכחכב שמה עפ"י ד' כן כחכב וה בחכב החהל יום אחד מעבדר ע"י דיוקו אל הפ"י ועקומו העיקרו הוי וכבר הסיר למו רש"י ז"ל עכין זה בצירופין (דף כ"ה ע"ב) בגמרא דגלי ומבר קחמרת כין דכחיב בהו עפ"י ד' יחנו ועפ"י ד' יסעו (ומשם"ם שבת לא הביאו המעכן ועפ"י ד' יסעו) כמלן דקביע להו דמי ופרש"י כיון דכחיב עפ"י ד' יחנו חסובה הוא חכוייחן להיות כידועית קבע וביומלמני פ' כלל גדול ס"ב ומה בכין ה' מעכן שהיו מוחכן קרשים ע"ב חדכים ועקשה ולא לשעה היחה ה"ר יסי ועכיון שהיו חוכים "ומוקעים" עפ"י הדיבור כמי שהוא לעולם ת"ש בי ר' בון ועכיון שהבעיק הקב"ה שהוא ועכיון לאין כמו שהוא לשעה הדא מינה וכו' וכן הוא בירוסלמני פ"ש ה"ח שם ובק"ע שם כמי שהוא לעולם כיון שלא ידעו חימתי יסעו והוא הטעם דהכי כחיב (במדבר כ') ויסע מאר ה' הענן ומערב עד בקר ובעלה הענן בצורה ובשבו או יומם ולילה ובעלה הענן ושבתו או יניח עד שבתלק הענן ות"ש בעקום שחבו לא היו יודעין מם עוד שבתלק הענן וישבו ובלבד שלו החבייה קצר כיון דכ"ז שלא בשבתלק הענן

ואפרש שיחחי דבפ"ק שם הקשה לביעחו כיון דבכל שבעת הימים ר' עמידה ופריקה ולא היחה הקמה שלין מחר' פריקה אלא ביום בשמיני ח"כ הר"ל למיחבש שמוכח ועי' עמידות (ויש בשבעה הימים ר' י"ד עמידות ובשמיני ג' עמידות ר' עמידה ראשונה קודם חור היום בלמוך לילה ליום ואח"כ פירוק ואח"כ עמידה דבפ"ק בקומיהו לא קחי אלא בר"י בי ר"י דק"ל דבשמיני הוקם ונלוי) ותירן דאפשר לומר דבשבת לא ר' עמידה ופריקה (ויש"כ בשבת ג' עמידות וג' פריקות ומשה ולפ"ז משניהן גם העמידה ופריקה ניוהו בשמיני ולר"י ג' לומר דגם בשמיני ר' העמידה קודם חור היום ואח"כ פריקה ושוב העמדה ופריקה ושוב הוקם ונלוי ול"ע דאח"כ ר' בחר בפריקה גם הפריקה עלין שבת דהקמה ר' קמוך לערב והפריקה ר' לריכה להיות בלילה אלא ד"ל דאם לא ר' פריקה בלילה שבת שוב אין המעכן יכול לעמוד עד ווולחי שבת שוב ר' פריקה בשמיני ול"ל) ושוב הקשה דהכי שמיני לעולמים ר' פריקה בעי"ש ול"ל) ושוב הקשה דהכי שמיני לעולמים ר' ביום הרחמנה ואח"כ דבשבת לא ר' עמידה ופריקה אח"כ מלי ביום שמיני לא ר' עמידה (כיון דר' עומד המעכן עומד ויום ו' לעת ערב) ולקיל כחיב ביום שמיני הוקם המעכן וגם אח"כ פחחו עמידה אחת וכי ול"ל דקומר שביום (ביום שמיני) פריקה והעמידו ול"ע בשמוך גבי כ"א עמידות דקחניא (דבשלמא שם ר' הקמה קודם חור היום ר' לריך לפרוק ולהעמיד ולפרוק ושוב הוקם ונלוי ואח"כ שבשת דקיימיכן דבשבת לא ר' עמידה ופריקה ובשמיני בצורה ר' עומד ויום ו' לעת ערב) ו

לא היו יכולין לפרק המעכן בכל יום והרי רע"ק הוא דאמר ונעמיד ומפרק המעכן בכל יום והרי רע"ק הוא דאמר דשביעי לעולמים הי' מ' ניסן לא ס"ל דמעכה דניסן הי' מעומד לחתיכה אלא דס"ל דשמיני הוקם ונחלו וכמ"ש בק"ע שהשתי ועי' בח"ש ס"פ פקודי ובמהרחי ר"פ שמיני כי דלרע"ק דס"ל דשביעי לעולמים הי' מ' ניסן לא ס"ל דמעכה דניסן הי' מעומד לחתיכה אלא דס"ל דמעכה דשביעי

אלא דסיעת הרלב"ע והרמב"ן ל"ע מ"ם חגיגה (דף י' ע"ח) דפליגי ג"ם וב"ה ויליפי ג"ה דחגיגה עדיף מחגיגה יכבה לפני הדיבור דכתיב ויצאו אלמים ופרש"י להלן דתענ"י אלא נרגל לוקדנו חגיגה ומקריא שבתן כתקייס ויחזקו לי במדבר ועי' יהושלמי חגיגה פ"ק ה"ג חגיגה מוקדם לפני הדיבור לפיז חגיגה מוקדם לפני הדיבור אלא את עמי ויחזקו לי במדבר ועי' במ"פ שם לפי"ד אלא את עמי ויחזקו לי במדבר ועי' במ"פ שם מכי ומלינו דקודם ניתן תורה הקריבו אלמים כדכתיב ויקלא כערי ובאמת לעיל בריב"ה לא הביא בטעות דבר"ה ומשום דחגיגה יכבה לפני"ד ויהושלמי פ"ק דמגילה ה"ל ר' לעזר חזר אלמים הקריבו בכי כח וכו' התיב ר"ל לריב"ה והא כתיב ויקלא את כערי ב"י ויעלו עולות וגומי והיינו ויזבחו אלמים ולא ומכי אחר ניתן תורה הוי ח"ו דס" קודם ניתן תורה וריב"ג בעלמא דר"ל בפסי כתיב תורה ס"ל בחגיגה שם דאם ה"י לפני"ד ועי' ע"ז ח"ב שם בתחוכה וי"ל ועפ"ם יצחק (דף ה' ע"ב) ובהגהת מלפ"ח בחגיגה שם כי דלב"ה לב אם כיון דאם ה"י לאחר ניתן תורה ניתן עריפת חגיגה ומלחייה ומשום דכתורה ניתנה לפה"ד בפי' צח דכתיב וחגותם ומפסקינן דס"ם לב"ה דילן לא ומשום הכי וגם עוד מקשי ג"ם לב"ה ר"י נמי לפה"ד כו' כיון דסלקי חגיגה דכתורה בפיזום ועי' יהושלמי סהבחתי ובדס" חגיגה שם ועי' זבחים (דף קי"ז) ובצ"ר פי' כ"ב ל"ד ע"י ס:

ובנוף דברי התוס' יומח שם יפה תוכי אחבי הרב כ"י דכרחה דקוס"ת חקוב על ג' יני הגבלה דה' הזאה ולי דשם לא ה' הזאה של פרישה ' יניס מ"ח ס רש"י חכר כלדב למילף ומקיי גם לעכין פרישה של ' (דהרי גם למען דילף ממולחים לא דמי לגמרי דממולחים לא ס ולכח ומח אלא דלרוחמא ומדמי אל"ת ה"ה הכח ולזה לא ליי התוס' קושיים רק אחר שחמרו ככנסו ניס תחת דס דב"כ לא דמי אהדדי ואפי"ה ילפינן אל"ת וה"ה דנוכל למילף פרישה מקיי אף אלא דמי להדדי זה דהחם אכשם יניס והכח ' ומ"ז תירלו התוס' דשם לא ה' שום הזאה כשביל שהרה אלא דס הבריח וכחבו ח"כ הזאה כל ' בקיי מי הוה דומ"ד ממולחים עכ"פ פוים מוקפר היניס ומשמ"כ בקיי ואלן פרישה של ' בעינן למילף ובהגהת הגרל"ם חוה ומדברי החרגום מוקלטום שכ' הרק על ומדחח דכפר על העם ח"כ בקיי לא הוי הזאה על העם (ומזיח דברי המחרמי דכן דרכו רז"ל וכ' אלא אלא דברי חזא"ל זאה ומכח הוה מוקדם לקח טוב פ' ומפסיק שם) וכי דשיעת הח"ת הוה לגיבת דר"ת דומל ולא עבל פי אלא הוי גר ע"כ הזאה על המזבח הוי וכן כי בהגהותיו לעיל (דף ו"ו ע"ב) ובנוסח"ם בעלמ ומזמו שכן הוה להדיח בחוס' יפיים בעומות שם בוקמוזו ומ"ם לעכין הזאה ע' תו"ח ומח ויהושלמי פ"ח ה"ח ובפ"ק ד"ה למה ומפ"ק ד"ה ולא עניים ובערי' בחוגם שם ויזקק ענין הזאה ותרגומו חזק על מדבחח לכפרח על עומח ובדי ענין הזאה שה' לריך עגילה ומקודס (עחוס' יכמות שם ד"ה דלין וחוס' ומגילה דף כ' ע"ח ד"ה ולא ומ"ם בגהסמ"ק מחוס' חגיגה ע' ומל"ח פ"ח ומפ"ח הלכה ג') ובהזאה על המזבח ח"ל עגילה ובערי' כריתות (דף ט' ע"ח) הלילח דמים זריקת דמים על המזבח ועי' יהושלמי קידושין פ"ג ה"ג ובערוב"ם פ"ג מהל"ב ומ"ם דעגילה היתה בומדבר קודם ניתן תורה שכשמור וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם ובסגהת הרמ"ם בבריחות שם תעה על הרעוי"ם ופ"ה דפסחים שחניח ג"כ לך ליומר ומכבסו דהרי בומדבר דחיכן לה דוכבסו הוח רק לקרוחת בעלמח ובכיח בתיחה וכבר קדמו בזה הב"ח בי"ד סי' רס"ח ותירן יפה לכומקבץ דלריך בעגילה שוב חמרינן דגם וכבסו הוח חזהרה לבעגילה גם מ"ם הרמ"ם ע"ד

ועי' זבחים (דף קי"ז) ובצ"ר פי' כ"ב ל"ד ע"י ס:

ובנוף דברי התוס' יומח שם יפה תוכי אחבי הרב כ"י דכרחה דקוס"ת חקוב על ג' יני הגבלה דה' הזאה ולי דשם לא ה' הזאה של פרישה ' יניס מ"ח ס רש"י חכר כלדב למילף ומקיי גם לעכין פרישה של ' (דהרי גם למען דילף ממולחים לא דמי לגמרי דממולחים לא ס ולכח ומח אלא דלרוחמא ומדמי אל"ת ה"ה הכח ולזה לא ליי התוס' קושיים רק אחר שחמרו ככנסו ניס תחת דס דב"כ לא דמי להדדי ואפי"ה ילפינן אל"ת וה"ה דנוכל למילף פרישה מקיי אף אלא דמי להדדי זה דהחם אכשם יניס והכח ' ומ"ז תירלו התוס' דשם לא ה' שום הזאה כשביל שהרה אלא דס הבריח וכחבו ח"כ הזאה כל ' בקיי מי הוה דומ"ד ממולחים עכ"פ פוים מוקפר היניס ומשמ"כ בקיי ואלן פרישה של ' בעינן למילף ובהגהת הגרל"ם חוה ומדברי החרגום מוקלטום שכ' הרק על ומדחח דכפר על העם ח"כ בקיי לא הוי הזאה על העם (ומזיח דברי המחרמי דכן דרכו רז"ל וכ' אלא אלא דברי חזא"ל זאה ומכח הוה מוקדם לקח טוב פ' ומפסיק שם) וכי דשיעת הח"ת הוה לגיבת דר"ת דומל ולא עבל פי אלא הוי גר ע"כ הזאה על המזבח הוי וכן כי בהגהותיו לעיל (דף ו"ו ע"ב) ובנוסח"ם בעלמ ומזמו שכן הוה להדיח בחוס' יפיים בעומות שם בוקמוזו ומ"ם לעכין הזאה ע' תו"ח ומח ויהושלמי פ"ח ה"ח ובפ"ק ד"ה למה ומפ"ח הלכה ג') ובהזאה על המזבח ח"ל עגילה ובערי' כריתות (דף ט' ע"ח) הלילח דמים זריקת דמים על המזבח ועי' יהושלמי קידושין פ"ג ה"ג ובערוב"ם פ"ג מהל"ב ומ"ם דעגילה היתה בומדבר קודם ניתן תורה שכשמור וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם ובסגהת הרמ"ם בבריחות שם תעה על הרעוי"ם ופ"ה דפסחים שחניח ג"כ לך ליומר ומכבסו דהרי בומדבר דחיכן לה דוכבסו הוח רק לקרוחת בעלמח ובכיח בתיחה וכבר קדמו בזה הב"ח בי"ד סי' רס"ח ותירן יפה לכומקבץ דלריך בעגילה שוב חמרינן דגם וכבסו הוח חזהרה לבעגילה גם מ"ם הרמ"ם ע"ד

והנה בעומי חגן חגיגה שם הקשה עפ' פרש"י שכי חעפ"י שלא בהגל בהקריבו בקרחו חגיגה דהרי בחומאם בקיון בכה ומבח והקריב עליו חומן קרבנות ולרבנן דבעשה בקיון בכתב תורה וחייר וקיון (מ"ם חייר וקיון כלחה דל"ל כיקן וחייר) דהלי שכח. מילי מליוהו ומלחה רחב המבוחות פ' חז בה בקיון וחי"כ היו חגיגה מוקם ותי דבעכ"ל דלח בלחו לא על הרגלים מבע להח בבו מזבח גו ביום והח לפיזו בכן בית הוקבש חיזו דוחה יו"ט עי"ש (ובערש" מבוחות דף ט"ו ע"ב דחין בכי בית הוקבש דוחה שבח ויו"ט כמי שבחות חיקרו ועבחוק שבח דף ל"ח ע"ח פ"ח והרוחה דבכין ביו"ט ווחר ומעשה מחוך דק מדרבנן חבור דהוי עובדח דחול וי"ל) ומזה מבילה גלו' בומ"ם הגחון ומהר"י חיטיבעל ז"ל בהבוחותיו חא פ' פ"ח לחדם דלא חמרו חלא דחין בכין בהומ"ק דוחה שבח בכין בעי מיסיר ומבין גופה וממ"ם כ"מ מיזר המזבח דשם בוכין בלילה המזבח ומשום דלא חקרי בכין בהומ"ק הרמב"ם ע"ש בזה"ל ומיהו לענין בלילה המזבח ומשום דלא חקרי בכין בהומ"ק

שוב כ"מ סיור המזבח דלא הוי קידוש בשעת בכין והניח
עמ"ס מנ"ק דהו"ל לסייר כליל עורב והעלה בל"ע והוה
דילפי מס בגמרא דלין ומערבין שמחה בשמחה ונקרב ועשה
שלמה בעת ההיא וגם החג וכל ישראל עמו וכו' שבעת
ימים ושבעת ימים מהבעה עשר יום וחג חיתה דמערבין
שמחה בשמחה חיצעי' לי' למיעבר עד החג (ובשוס' שם
ד"ה חיצעי כי כדי שלא יפצולו ישראל ממלאכתן כל כך
והמהרש"א בחד"א שם כי ועוד ר"ל כדי שלא יעצבו
מלהתעסק ביום וכבר רמזו לזה בשוס' ונכוחו דף ק"ז
ע"ב ד"ה כליל ע"ש) ומיעגד שבעה להכא ולהכא ונקשו
ולמעלה מיעבר לה מערבין והיכי דאחרינו עבדינן חיצעי לי'
לשיורי פירחא שיורי בכין בהניק לה מסיירין ונקשו חיצעי
לי' לשיורי שחוה כליל עורב ופרש"י דזהו לה חשוב כבכין
הרי מצאתי דנקשו הו"ל לשיורי כליל עורב לף דלא הוי
בכין אלא לענין דברי הש"ס שם ל"ע כיון דלפי שברחו
דהנקשן דלאו שיורי בכין בהניק ונקרי ולא לורך בכין הניח
הוא הדק"ל ודילמא מיבעי לה מטורין וכבר חוה זה
האהרש"א בחד"א שם וכי היש ליישב בדוחק ואוכמ"ל
ל"ישב זה בלא דוחק לפמ"ש בשוס' שם ד"ה חיצעי דבשעת
הבכין בזמן שלא היו הבכיכה שורה בו לא היו לורך לכליל
עורב רק ונעת שהי הבכיכה שורה היו לורך כדי שלא
יניחו העורבים אחה עוונאה לנקדם ובנקרא (מלכים ח' שם)
ויהי בשלח הכהנים מן הקדש והענן ונלא לא תוכלו לעמוד
שהיה בכיכה בהיכל שרש"י שם (ועי' בילקוט רות רמז קפ"ט שם)
ואל"כ שרש החיכון שלא שהיה הבכיכה לא היו כליל עורב
ובבין הניח וכשבחכך ושהיה בכיכה חיכף כרגע שהיו לורך
לכליל עורב ונעשתה שפיר ונקשו הש"ס חיצעי לי' לשיורי
שאוה כליל עורב דשרש החיכון לא היו כליל עורב לורך
הבכין ולא הוי שיורי בכין בהניק ואין לומר דהדק"ל ודילמא
מיבעי לה מטורין כיון דלאש היו ונאחין עד החג ושוי' לי
מחכך הניח וניד שוב שהי לי הבכיכה שורה ונאוחה רגע
היו כליל עורב לורך הבכין והיו לי גומר בכין הניח ונשכי
חוה כליל עורב לורך הבכין הניח הוא (ורש"י גרס ודלמא)
דגם בשעת בכין היו בלא לורך שלא יניחו העורבים
מוחלה ולכך לא שייכי כמו בשיורי בכין בהניק גופה דלא
ומשייכין שלא השערוך ערך כל פי שעשו לירה להבריח
בה העופות ונגב ההיכל כדרך שעושין עכשיו שוערי זרעים
וקרקור חוחה כליה עורב וכי דנקדם רשלון שבכיכה שרוי
בו לא היו לריכין כליה עורב שלא היו העופות פורחין
עליו ואולם כבר הקשו החוס' בשוחות (דף ק"ז ע"ב) ד"ה
כליל על פי הערוך וגפ"ק דמו"ק שם דמשמע שהי
בנקדם רשלון כליה עורב ושירלי דשמא שחילה עשה כל"ע
שלא היו יודע לחש"ב כשרשו קדושתו שמעו וכ"כ החוס'
בעירובין (דף ו' ע"ב) ד"ה כגון שהי שלמה ירא שמא
לא תהי עליו קדושה וכשרשו שהי קדוש הבירתו ולפיכה
זו שרבה בשעת חיכוך שהי הבכיכה שורה לא היו לריכין
שמודע ונקדושתו וקדש כ"ז וגם בשעת החיכוך היו שבורין
דשרבה לרוב קדושתו שהבכיכה שורה לריכין לכליה עורב
וי"ל והגר"א בשפלחה שבערכין שם כי דבר חדש לכוונה
דייק הערוך וכי וקרשו חוחה כליה עורב ולא כי חוה
כליה עורב ומשום דהו הלורה לא היו לה שעור ומכון והיו
כל עיקר כוונת הלורה הזו להפחיד העופות שלא יפרחו
ע"ג הבירל ולמעלה מחירו ד'אליבו שם דבר טומחה הה
לא היו לריך בנקדם רשלון שהדבר הטומה בפיהם מצד לא ומפני
העופות פורחים בעוד דרך שלא יפכחו העופות על גג
הבירל בעוד שהעופות מהירים לגמרי ומהטיית רלה מפני
כבוד דהבירור הניח שלא יסכון עליו מוס עוף ובזה עשה
חוחה כי היו מניחין טבלחות של בדיל וכו' וביחר זה

שיעשה הש"ס בנו"ק חוחה כליה עורב לורך בכין הוא ר"ל
דבל עיקר בל כליה עורב היו רק לבורך הבכין דהייבו
בעוד שלא בגמר הבכין כדי שלא יבא שום מומחה עליו
ומפ"ש כשבגמר הבכין ושרחה הבכיכה בו לא היו לריך
עוד לחוחה כליה עורב ומפני רוב קדושתו ביהש"ם ולדבריו
גם לפי' הערוך היו גם בנקדם רשלון חוחה כליה עורב
רק הלורה כדרך שומרי הזרעים לא היו ואלבאי ל"ע ונם
דנקשו הש"ס בנו"ק חוחה שם חוחה כליה עורב אחרי דגם
בנקדם רשלון היו חוחה כליה עורב כדי שלא יבטלו עופות
מיסורים על הגג ובפני בעוד הידור הבית ועי' בשוס' ובנחות
ובעיהוכין שבשחתי ו"ל ואכמ"ל בזה:

אלא דמש"ס בנו"ק שם יש לחמוה אחך דשבועות שם
ובסייר בה פורחתא דשרי בש"ס בנו"ק (דף ט'
ע"א שם) תמהו להדיא דשיורי בכין בהניק לא מסיירין
ובבר בשלחני בזה ואחחריך מי יהודה אחרי כ"י ומטחיבא
בבל בעל הפנים ואיחות ז"ל דש"ס שבועות ובנו"ק
שאחרי בישהו והשחני בשבועות דלקי"ו דשבה המהרש"א
בשבועות שם שהקשה ע"ד השוס' לאחד חירולא דשלמה לא
קדשה בלל בשיורי ובמה ובשום דלא שי' לפשר ואחה
הא שי' לפשר להמחין עד העוגר ואחרן דוחלי אחילה
בכין הניח ובקרי לא לפשר להמחין לבטל ובעבודה בהניק
בש"ב אבל הבא גבי הוקשה העזרה דלא ואחבטל עבודה
בהניק ובקרי שפיר שפיר לפשר להמחין עי"ש והוא הטעם בש"ס
שוק"ק שם שלמה שיורי בהניק לא מסיירין בדי שלא
ליבטלו ובעבודה בהניק ובש"ב בשבועות דמיירי בהוקשה
העזרה שפיר ובחר לשייר כיון דלא ובטלין בזה עבודה
בהניק ולפ"ז ובילא ל"ק הבל קושיות לבעיל כיון דבהוקשה
העזרה מיירין כאן ש"ב הרי המזבח שי' בשו ושוחר ול"ש
לומר דהו"ל לשייר בכין מזבח ובנוף הדבר וש"ס בב"ל
מבחים (דף ס' ע"ח) דכין בלי ובלי ואין בכין בלי ובבין
ומשוחר דמזבח הבחוחם ל"ש בכין ש"ם לשעיר ובש"ס לבעיל
(דף כ"ז ע"ב) החי רלפה והחי בלי שרת ערש"י ושוס'
ובשוע"ק שם וערש"י בחוחות (דף קי"ו ע"ב) ד"ה כ"ש
ובהפלחה שם ושוכש לפוע"ב בזבחים (דף ס"ח ע"ב) שהיו
ובהלין חללו של המזבח חדשה (וערש"י בחוחם שחוח כ"ו
שי ובובלים ש' שי שם) ש"ב ל"ל דוחבור לקרקע בקרקע
והוי בכין דוחיא דאור רבא שבת (דף ע"א ע"ב) היחה
לו גוחה ושוחה בבית חייב ושם ריבה (ושם דף פ"ח
ע"א הגירסא רבה וכ"ה בירסא הרי"ף והרא"ש ובהג"א פ"ח
ה"ש גורס רבא) וערש"י שם ובחוס' פ"י ה"ש ד"ה
ושוחם חגיגה (דף כ"ז ע"ב) ד"ה ובזבח ובחרש"א שם
ושוע"ש פ"ה ושוע"ש ה"ב ושוחם' ב"ב (דף ס"ה ע"ב) ד"ה
הרי ושטו"ק שם ובירושלמי שבועות פ"י ה"ב ובחוס' לבוניא
דבית חוכיו (ע"ז דף כ"ב) החרכתי בדברי בעה"ו ורמבין
שם שלא דבגוף הענין שי בכין ובזה בלילה לכחורה משרא
ומפורש הוא (שופטים ו') ויהי בלילה ההוא ויאמר לו ד'
קח לך פר השור אשר לאביך ופר השני (ובפי רב' יעש'
בשרקחות גדולות כי פירש שי הוא ופופטס כמו ועל ויהי
שלמה על הבקר ועל המסבים וכן פירש רבינו"ה בפירושו
למשוה דף ב"ח ע"ב ובשחת בעה"ר ויקרא בב"ב ובחבבת
שמואל י"ב שיחת בעשה בפרו של בדעון וכן הגירסא בירושלמי
ובילה פ"ח ה"ב וחולס בשדרש חהליס ב"ז בפרי בעשה
בפרות של בדעון וכן חרגום יב"ע ותור חביעה וערש"י
קופטים שם שב' ופר השני ותור חביעה ובשוחל ט"ו ט'
והשפטים פרש"י על שם שהוח בשול בשבר ובשוחן וכן
הפר השני שבע שנים וערש"י דה"י ש' ה' ובני שמואל
וכו' ול"ע וערד"ק ולל"ג בשרקחות שם ובק"ע בירושלמי
ובילה שם כי שלבך קרלו חוחו פר השני שבבי דבריס
בעשו בו ושוקלה ובעבד ו"ל) שבע שנים והרבה שת חבבה

הבעל וכו' וכיון מצה לה' תלקיך וכו' ויקח גדעון כו' ויכי כתכי יכל תת בים תציו ותת תכתי תציר ועשות יומם ויעם ליכה ותורי לחצ"ב (תמורה כ"ח כ"ע סם) שומעת דבריה התירו בחיתו ביכה תון וכיכה תכל דהתם שהכי הקריב בתה ולא תצטו בצה מצה בכיכה תכל דהתם שהכי הה"ו בתה והוחרה לעורך בעת בחורת בתה ולא קיימ"ו כו דין מצה ו"פ:

ובתום' בצוערי סם ד"ה תין עזרה מתקדשת תכל בצ"ו תכתי תכתה הקטה לנו"ד דאין ותכה בצמה החיך מתקדשת בצלמת בימי עזרא ע"ל דקצר קד"ר קדשה לע"ל תצל בימי שלמה ויסוסע קטיע (ועמהרש"א סם ע"ש דמוסע לא קטיע לתו ובימיו ומסוס דבמקה לא הוה לרך לקדש בצוערי ותכתה וערש"י בחומש פ' שמיני קמו תת תכתה המוחרת ס"ע) ותילכו כיון שהכל צל בצת תחת הקידוש ועשיית ותכתה לא תחצינן ותכתה בצמה ובקונילה ובהקטרה היתה ומקומה מתקדש וכל העצודה היתה ותכתה ומתקדש ומקומה ותכה בתקרא פ' תלוה (כ"ט ע"ל) תסרף בצת ומתן לנוחכה תטאת הוא פרש"י לא מליטו תטאת כשרפה תלא זו ומלאתי בחזקוני שם שכי טעם אחר למה זה כשרף כמו שמפרש בכתוב תטאת הוא (והוא) בתיכת טעם למה בשרף לפי שצת לחיטוי המצה בלכתיב ותטאת המצה (שם כ"ט ל"ו) ותטאת על המצה ערש"י ורומצ"ן שם) ולא כגון אחיטוי רק בדגים כמלא בצמת הצחיטה כאלו לא ס' עליו ומצה והו כשמוטי תון שחיטו בלבל ולכתורה לפ"ש החוס' ע"ל דבצמת שחיטת החטאת המקום ומתקדש ואיטוי הדגים וקידוש מצה בצים כאחד ולפ"ה שחיטת לאו עצודה הוא מ"מ ס' שחיטת פר החטאת ואיטוי המצה בצמצת יתי המלואים (וצ"ע בתקרא ויקרא כ"ו בתוצ"ן ומצ"ת) ושם כ"ד בצ"ע שם ועש"ם ריש יומא וצ"ל) המקום לנורך החיתוך ות"ב ע"ל דבכל עכין עשייה ס' המקום ומחקדש ואחיטוי לעיכר המצה מחרות עד שגמרה ע"ל ובחקדש ואחיטוי וקידוש מצה בצו כאחד ומעת בתחלה שפיר לתו החיטוי וקידוש מצה בצו כאחד ומעת בתחלה עד גמירא ס' בכל נורך החיתוך ובכל עשייה ס' המקום ומחקדש ומחוסע ע"ל בן כיון לתו ס' עצודה ומחכתן ות"ב בכל ויסוסע ע"ל בן כיון לתו ס' עצודה ומחכתן ות"ב בכל עכין עצודה ס' ומחקדש ובצמת קוילה וחקטרה ס' ומקומה ומחקדש ומצ"ב צימי אפ שתו לא ס' עצודה מחכתן בכ"ם כל הכלים צעמה אפה מפיחתן מקדשתן מפיחתן כ"ם כל הכלים צעמה אפה מפיחתן מקדשתן מכאן ואילך עצודתן מחכתן ות"ב לומר דצמת שחיטת החטאת על המקום ומחקדש כיון לתו צימי אפה לא ס' העצודה מקדש רק המפיחה ותרי כל צמצת יתי המלואים לא ס' למצה רק דין צמה כיון בכל יום ויום ס' אפה מפרק המזבח ורק ויוס המפיחי ותלתה מאפה המזבח והמצה וכל כליו לסיות עליהם קדושת מזבח ומצה ולפ"ה מיטוי על המצה לטהרו מחרות ע"מ לא מחקדש מקדושת מצה עד יום המפיחי רק בעצודה מפיחה תל כגון המפיחה לגומכן וכליו לקדושת מזבח וקדושת מצה ולכך כי שפיר החזקוני דבכל צמצת ימים ס' החטאת כשרפה כיון תל לא מאפה המצה וכליו בחורת מפיחה ס"ה עליו קדושת מצה תלא דצפרפת תמיכי (ט' י"ל) ותל הצשר פרש"י לא מליטו חטאת מילוים כשרפה תלא זו ומל מלואים ומפיחי הרי מאפה המזבח ומצה וכל כליו לקדושת מזבח ומצה ועי' מחמי פ' תלוה (ה' י"ל) ות ממו על המצה ועי' בחזקוני לעיל סם ובחזקיל י"ג ובר"מ סם ובר"מ פ"ה ומה פ' תלוה ובחמ"ע חומ פ"ג מ"ע ובחמ"ע חומ פ"ג מ"ע בצחיכת ובחו"ע יומע פ"ג מ"ע ובחמ"ע חומ פ"ג מ"ע ומסם פ"ד ות"ו לעכין כלים עורד ועומ"ל והרצ"ל בחקטין ובחקרצ יחזקאל מ"ג ובר"מ סם ובר"מ פ"ה ומה פ' בחיכת ובחו"ע יומע פ"ג מ"ע ובחמ"ע חומ פ"ג מ"ע

הזה ובעכין שעיר החטאת סם ותכמ"ל בזה:

אלא בבלח"ה יש לחציר דהרי בחכתוב (לק כ"ז ע"ב) לח דרשי קרא חותם לומעט חותם בחפיחה ולח לדומות רק לעכין ומה לח ויבש דפליגי ר"י ור' יחמיה ושוב מוכח לומר דגם ביתי אפה לח ס' תלוי בחפיחה לבד ותול עיקר הקידום ס' בעצודה תלא דבחתם סם ד"ה ר"י הקטו בחתת מסוגית דבצוערי סם דדבקיכן חותם ולא לדומות בחפיחה ותילכו דבם תחית כר' עקיבא דס"ל דמה לא בחפיחה בפכים ובחן ומה יבש חול סוא ות"ב לא תילטריך חותם תלא למיורח דלדומות בעצודה וכבר בצחתי דחוס' (ע"ז ל"ד סם) גרסו רע"ק תילקיט לגיסמך ובחרתי דס"ל לרע"ק דומה דבימו כהן ס' (ומומ"ל דברי התרומה זו"ע פ' שמיני בפעיר החטאת ופפ' יוכהן סם ופ' כפא ז' פ"ו) ובקה קוכיס החוס' דלמה לא בעי רק על ז' יתי המלואים כיון דס"ל בחפיחת כל תרבעים סמה סהיו יפרחל בומדבר ס' ומה ומומה בכהומה גדולה ול"ל כתירון הר"י מחולכ"ים דכל ז' יתי המלואים ס' כו דין מה ורע"ק לפיטתו ס"ל לחותם ומיעט חותם בחפיחה ולא בעצודה ולכך לא מוכל לומר דבחפת בחטאת הוא קודם זה תפ"י לכם כל מעש' לא היו תלא בקודם ובכה פסוק זה לא ילומיכ בקטורת כ"ת בחמן החפיחה וכו' ע"ש ולפמ"ש דכל הכלים בחפה רק מפיחתן ומקדשן מ"כ חוצ תין הוה תיניכ לומר דחמן החפיחה בעצודה בקודם כיון דחוסכן גופה לא בחקדם רק בחמן החפיחה ומה בחקדם חיפוי הכלי בחפיחה גו חמן החפיחה וגם הא בכל ז' יתי המלואים ס' ומה ומומה העוכן לא ס' עוד על העוכן רק דין מה ותיל ס' לו תל חמן החפיחה ומ"ש בחקדם בחמן החפיחה ולא בעצודה ומ"ש בחקדם בחמן החפיחה ולא בעצודה ומ"ש בחקדם בחמן החפיחה ולא בעצוד

עבודתן מחנכתן לקדושה ולומר שירה (דף י"ג ע"ג) ברש"י ונראין וקדושתן כדכתיב ויעמוד ויקדש לומר ונכון ואילך לא נתפרשו "ככלים חדשים שנעשים שם" כדמוריין מזה שמיהא והרי זה נעשה חלף דלפ"ז הרי"ל לעיבוי בירושלמי ככלים שעשה ומשה מחיה נמי ה' נתקדשו ועי' ירושלמי ונגילה פ"ח ה"ג שם ועי' בכריתות (דף ה') ושיומא (דף כ"ד) ובערכין עשה"ת פ' וילך ויקץ כמון על ראשה שכי וומשה לומר לקדשה להקריב עלי' קרבנות בשנוי כדכתיב ויעמוד וכלו ויומשחו ויקדש לומר וכו' וי"ל דלזה נעשו כולם חנן לחת מחרי דכתיב ויסך לומר מלכה שהוא לחן לחת וערמע"ן שם ועי' בפדר"א ל"ח לענין מזבח ומנחת נרמז"ן עשה"ת פ' וירא כ"ב ג' ועשה"ק זבחים (ק"ח ע"ב) ויבן גם מזבח לה' דלר"ם הוזה בזבחה בעלמא ושם ומנוח לחן לחת וערמע"ן שם ועי' בפדר"א ל"ח לענין מזבח ומנחת נרמז"ן עשה"ת פ' וירא כ"ב ג' ועשה"ק זבחים (ק"ח ע"ב) ויבן גם מזבח לה' דלר"ם הוזה בזבחה בעלמא ושם ומנוח זורמת שעה"ת פ' ושם (דף ק"ט ע"ב) דרמז"י חומר זו חו יהושלים ומקנו למ"ד זו חו שילה ובמות הוה חקורין מלי ויקח מנוח ומנחי הזרחת שעה היתה ועי' זבחים שם (דף ט"ו ע"ב) מה להלן השוה שבהן שכן לא מיתרו בשעה ופרש"י בשעת יחיד בשעת היחר השעות חמור מזר שכשר בשעה וכו' וקרבו מני ומכאי בגדעון ומנוח ושמואל שהקריבו בשעה ולע"ג דהרי גדעון ומנוח היו בשילה ולא ה' בשעת חיסור המזבות חלף דהירחת שעה הי' כמ"ש בש"ם ובירושלמי ונגילה פ"ח ה"ב שהבחתי (ועי' בק"ע וגם ובפ"ח שם פ' בעכין אחר ודברו ל"ע וגם מ"ש דומקנו מדשמואל בשילה חלב ללא ונכה חיסור בשה זה תמוה דהרי ה' זה אחר שילה והוסרו הבמות וכמ"ש בעשמ"ח אחש"ב שעשה מנוקרת שמואל ובמחני (ועשמ"ל ובמחני עט"ח חו"מ סי' ל"ט ומ"ש מתוס' שבת ל"ב שהבחתי ובהגהת ר"ש מגרדין בשבת שם ועי' בירושלמי עירובין פ"ה ה"ו וק"ע ומה"פ שם ד"ה מ"ד כקוהש וגשם"ק שם ש"ה) ולע"ג טוענתה שם ועי' בזר בילקוט שם מ"ם דעדין לא כלתר מן פרשת טוענתה חלב ומ"ש שכנוחו ומשם דמוכח פרשיות כחורו בירוש שהוקם המשכן הרי"ו טוענתה ונגע ולא טוענתה חלב ש"ה ובכח מוקרש פי חוקת בפרשת טוענתה חלב שם כתור נחלב חרב ומגילת סך דחרב הרי היא כחלב לא כתור מן ולא"כ שפיר הקשו החוס' שם שריפה ומגם ה' לא כטוענתו ועי' גיטין (דף ס' ע"ב) ברמ"י ותוס' ד"ה פרשת ורש"ל ורש"ל ומהרשמ"ך שם ועי' בהגהת מלפ"ח שם ובוי"ר בפ"פ פי שמיני שם ובשם תפריס מ"ם בזה והבדה ל"ל בזה ולין עת החשך פי ודו"ק:

ס) **באות** ט"ז הבחתי מש"ם סוטה (דף י"ד) ושם ר"ח בר"ח תמר לף מקח שם הבינו לומי יודע היכן קבור כתיב הכא ולא ידע איש את קבורתו וכתיב התם ואת הצרכה תחר ברך ומשה איש החלקים וחולם כשבתי פ' ברכה תיחת ובזה"ל י"ל לף מקח ה"א מקום קבורתו שכתור ולא ידע איש את קבורתו ולין איש אלא מלא מקח שכתור ומשה עניו מאוד ול"ע מש"ם יומא (דף ע"ו) דכין איש ומשה ולין כין איש מוחלים ומחוק ישיבים שם ד"ה כין איש ומשה כי והא דכתיב ומשה איש החלקים לין כין אלא שהיה מחלק לכל אחד ואחד חלקו ומש"ם קטוה שם דילפי מומ"ש ומשה איש החלקים ועתוק ר"ד יומא (דף ע"ד) ד"ה כין איש ומשה שכתוב שמוחו על גב איש (ועי' בחוס"ח שמות פ' כ"ט) איש זה משה שכתור ומשה עניו מאוד (ועי' רש"י יתרו ע"ח ז' ובפ"ח ותוס"ח ותוס' ומזקוני ומתרח וגו"ל שם) ועי' תקוני זהר בהקדמה דף ג' איש מודד זה משה שכ' ואיש ומשה ותוכם יש לקיים גירסת הספרי דילף מקרא י"ד ומשה עניו מאד לפש"מ הרשב"ם פי' חקת כי פקוד י"ד דהחטוא של ומרע"ה בהכתם הסלע לא פ' גדול כל כך רק שהקפ"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה פ' (ועיין"ש שם וש"מ בשם ר"ח דהחטוא של ומרע"ה פ' בשלח שכתור מ"ל ועי' בספרי ראה דף ז' כ"ג) ולכך ומרע"ה שהי' עניו מאוד ולא הרגיש בנפשו שהקפ"ה יקדקד עמו

דוחה יו"ט והבחתי מנדברי הירושלמי פסחים פ"ו ה"ד (ומש"ם בריש יומא ומבח ולא פ' יו"ט ולין בכן ומבח לדי ומש"ם שבת פ"ג ע"ב ומה"פ בירושלמי בילה פ"ג ד"ה על דעתי דרי"י וכו' ומעלתי לחיתי בק"ע בירושלמי שבת פ"ט ה"ח שבדר זה עלה דמקבח בירושלמי שם הרי מבח שבפל בשבת הרי חיתו רחוי לבטות בשבת וכו' הק"ע ח"ל וקשה ומה פריך הא קרק כתיב דלין בכן בהמ"ק דו"ם וכו' וי"ל דבכן מבח שלכי בכן בהמ"ק וח"כ חברבה ומכח מנדברי הירושלמי להיפך דבכן מבח י"ל דדו"ם חלף דבק"ע שם הביא דמכילתא ר"פ ויקהל דרים מקרא לחן בכן ומבח דו"ם עי"ש ומ"ש המו"ל דחיר ובין דהאי שבת מילוי מלישבו עמש"ל ועי' שבת (דף פ"ז ע"ב) ברמ"י ותוס' ד"ה לבכן ומהרש"ל ומהרש"ח שם ומ"ש דלף מוקמיכן בריי"ת דחכיח בשבר עולם כר"י ותרוייהו ה' חקרין כן הקשה בזבי"ח מ"ש ע"ש ועי' בזרלפ"ח פ' חומר ד"ה ומומס ומוצח בפרי"ח חו"ח פ' ט"ל ד ועי' מחב"ש שם:

ר) **באות** ז' הבחתי חמר מנע"ל מ"ש קדשים ע"ד התוס' מכהדרין (דף כ"ב) ד"ה התוס דהרי לפילו מ"ד סריפה מומם מדה דבגדיהם בשתרו ומ"ב בטומאו בבגדים מכטומאו בתם דחלל חרב הרי. הוא כחלל וכעת רלתי בתב"ח מ"ע רקד מ"ם בזה ולף הביא מכל מ"ם ומדברי הלל"ח שהבחתי ושם בקונב"ח הביא קושית העזר"ח עה"ת שהרי המשכן הי' של פחתן וטומאת בטו"א ולריך הזחר ובשילה ולף מלינו שהחפרק המשכן ות"י כיון דכתיב עפ"י ד' יחנו חסיד קבוע (ועמש"ל ובחתי עט"ח חו"מ סי' י"ט ומ"ש מתוס' שבת ל"ב שהבחתי ובהגהת ר"ש מגרדין בשבת שם ועי' בירושלמי עירובין פ"ה ה"ו וק"ע ומה"פ ועי' בזר בילקוט שם מ"ם דעדין לא כלתר מן פרשת טוענתה חלב ומ"ש שכנוחו ומשם דמוכח פרשיות כחורו שהוקם המשכן הרי"ו טוענתה ונגע ולא טוענתה חלב עי"ש ובכח מוקרש פי חוקת בפרשת טוענתה חלב שם כתור נחלב חרב ומגילת סך דחרב הרי היא כחלב לא כתור מן ולא"כ שפיר הקשו החוס' שם שריפה ומגם ה' לא כטוענתו ועי' גיטין (דף ס' ע"ב) ברמ"י ותוס' ד"ה פרשת ורש"ל ורש"ל ומהרשמ"ך שם ועי' בהגהת מלפ"ח שם ובוי"ר בפ"פ פי שמיני שם ובשם תפריס מ"ם בזה והבדה ל"ל בזה ולין עת החשך פי ודו"ק:

ענו כחוט השערה לא ידע טעם קבורתו וי"ל עוד דהרי עכ"ן הקבורה הוא כי יסוב הענפר אל האדן כמו שהי' וכלכך תמהו ז"ל בילקוט חקת (רמז תשס"ג) ואמאי שם מריס ותקבר שם מעוך לניחיה קבורה דחי"ל לא מריס בנפיקה ממה (ועי' מוי"ק כ"ח וחד"ל ג"ב ד"ז) והוא הענין דכל זמן שחלקי הנפש מסופכים עוד בחלקי הגוף לא נקרא נחמת קבורה מניחים לאחר מכליתה היא לבלתי היות שם ערוב בחלקי הנפש והגוף רק כל חלק יסוד למקומו (ועי' זוה"ק תרומה דף קכ"ו ובעקידה שער שמונים ושער ק"ה) חולם מריס ממתה בנפיקה ויניחו ההפרדה שלימה הי' תיכף ממוך למיתה קבורה ולכך ומשרע"ה שהי' עניו ומחוד לא הרגים בעלמו את גדול ומדרגתו ולא ידע כי תיכף ממוך למיתתו הי' ממש קבורתו ועי' זוה"ק ברלחים (דף כ"ז ע"ב) ומד"ר בראכה פרשה י"ח ותכחומות פי' לו י"ב ועי' ילקוט בראכה רמז תתקפ"ח ותהלים (רמז תתמ"ח) בענין חיים החלקים ע"ש ותכוי"ל:

דרוש השביעי

רע"ק איקלע לגינזק בעו מיניה מתענין לשעות או אין מתענין כו' קנקנים של ע"ב אסורין או מותרין כו' במה שימש משה כל שבעת ימי המלואים כו' אתא שאל בי מדרשא אמרי הלכתא מתענין לשעות כו' והלבתא קנקנים של ע"ב לאחר י"ב חורש מותרין במה שימש משה שבעת ימי המלואים בחלוק לבן (ע"ז דף ל"ד ע"א ותענית דף י"א ע"ב).

להבין דברי חכמים וחידותם תמר שחלו שלשה שילוחות חלה דוקא לרי עקיבא ולא קישור ים ניסיס הנוה כנוה להחיר חור מוגה על דבריהם, לקשר השלשה שחלות חלה בחזון הנעזלם בגולחות תכלת הפלפול יחד תגדים, והיו לאחדים, ועפ"י הקדמות חלו ה) תם ומשרע"ה לא חטא בהריגת המלרי ג) תם בן כח כהרג בדרין אחד. תקור גם לעבוד עבודה ג) תם בן כח כהרג בדרין אחד. ובזה כולא פשר שלשות הכתוריס, יתבדרו ויתבצבו הדברים:

ו) **דהנה** בפ"ק ד"ק (דף ל"ח) תנרי ותן תכא דשמעת ליה (תלינא דרבי"ק עתוס' שם ד"ה חלא תכא) דחנר תן חדם רשאי לחבול בעלמו תילוחא שאי תכא הוא דהכיא תאך תת דוכח לנפשותיכם תדרש כי ודלנמא קטלא שאכי חלא שאי תכא הוא דהכיא תר"ת הקפר בדבי מה ת"ל וכפר עליו ומשמר חטא על הנפש וכי בשיכה נפש חטא זה (ופרפ"י על הנפש ומשמע שחטא בנפש חדש וערפ"י תענית דף י"ח ני הרג שקרקע תוצא) חלא שביער עלמו תן היין וכו' המלער עלמו ונכל דבר (ופרפ"י שתקנף עלמו בתעניות) עשכיב שתוקי שם ובתעניה (ד"ח שם) כי דודאי הוי חוטא לבל ני"ת המלה שהוא עושה בתעניה גדול יותר תן העבירה ממה שהוא מלער בפשו ושתוקי ע"ז שם כי דהא דמתענין לשעות ע"ידי בדלא קבלה מאחמול ואיכ מקבל עליו שכר תעניה חלא בקרא חוטא על שביער עלמו ומ"מ כדרו כדר ומעשה לרע"ק לפיטתו דהא דחין חדם רשאי לחבול בעלמו היינו להתענית על כרחך ע"ידי בכה"ג בחתענה לשעות ולא קיבל מאחמול דחז בקרא חוטא ושוב מ"כ פ"ל דחין ומתענין לשעות ולא קבילת ן"ן דהך דרע"ק דחין חדם רשאי לחבול מ"ע קאי על הסורג מ"ע דחין חדם רשאי לחבול בעלמו מ"ע ולא קבילת ן"ן דהך דרע"ק דחין חדם רשאי לחבול מ"ע קאי על הסורג מ"ע

ז) **ובש"ם** בקהדרין (דף ל"ט) מ"ל ההוא מינא לרבי חנהו תלקיכם כהן הוא כי קדריס לנפשא בעתי עניל כו' מ"ל בסורג ומי מקשי טניולתא בסורג מ"ל תדרבה עיקר טניולתא בסורג דכתיב וכל תסר לא יצוח נתם תעבירו בעים ובפ"י ר"ח גורס שכתוב כל דבר תסר יצוח נתם תעבירו בתם -ובסר וכל תסר לא יצוח נתם תעבירו בעים ותכתי ל"ע דלא סו"ל להש"ס להעיל רק קרא כל דבר תסר יצא נתם כדמסכי דעיקר טניולתא בסורג ולעה עניל הש"ס כיהודה ועוד לקרא וכל דבר תסר לא יצוח נתם תעבירו בעים ובפרט לגירסת דש"ס דעניל רק הקרא וכל תסר לא יצוח נתם תעבירו בעים ורש"י פי' דדחוי קעדתי לי' ודרש ל' הכי כל מי שתירו יכול לצוח נתם תעבירו בעים והדברים לריכים בחור ותעכם בגוף הענין תעהו דברי עיקר הטועתה בעת הוא ע"י עה"ע ותיוש קוב טועתה הי' בעיתת ומשרע"ה שעת בסיקה (ועי' ב"ב דף י"ז) ותעכם ל"ל עפעים דרעיל מה"מ פ' בהעלותך (דף קכ"ג) כל דבר תסר יצא נתם כו' תצל תיכון דעשתדלין בתוריתת דבכתב ובתוריתת דבע"פ דתיכון תם ועים ותיכון דעשתדלין בהי דתוריתת דתיהו תור דכתיב בה ותורה תור בתוריתת תיכון מתדכין בה (ועי' בפ' התעובה תעובה ג') תהו הי' ענין הטהרה בעשרע"ה בעים ותם (ועי' לקוט יסעי' רמז טנ"ג דהשעם תוחן בהר של תם הבקרא בהר דיכור) ולזה מצית הש"ס קרא וכל תסר לא יצא נתם תעבירו בעים שזהו טניולה יחולם זהו לפרש"י בחיעם פ' ועעות ל"ת כ"ג שכי דחעבירו בעים ועטיולו בעים ודיו תצל הרחע"ן שם כי שתין לשון תעבירו טניולה ועוד שתף הכלים שתשתיפן בזעון לריכים הבשר תן החיקור שבהן ועכצ"ל הטניולה ולכך כי דחעבירו בעים הייעו לכבשם ולשפשם תוחם בעים יפה שזהו הבשרן תן החיקור והוא דדבר שלא נשתעשו בו נתם תלא בזעון תדייעו חוטו בעים עד שיתעדך ויטהר ובפיים יפות שם ע"ש וכל תסר לא יצוח נתם תעבירו בעים כי לכתורה תעוה למה לי חשם להלריך הטניולה לכלים תלו ומשם שה' נשם חיקור כעוה ועל"ע דקי"ל כעוה כעוטפל ותן לומר דניעולי עכריס חידוש הוא ונאמת לי נאקר להם כעוה דוקא בשב"א תומרין דחידוש הוא דאי תרי לי בולה יומא נאכלא שרי ולא הניח כלל מדברי הרמ"ם ע"ז פ"ב ה"ב ופ"ה ה"י (ומ"ש בהגרי"ב דבאולין ליתא רק בפקחים ובמיר ע"י הנחת הרא"ש בטור יו"ד רס"י ק"ה) ועכ"ל כן דהרי החידוש בבע"ח הוא דכעוה מותר ותניחה אם בטע"ע כעוה תקור אבל אם גם בטע"ע כעוה מותר שוב ליכא חידוש בבע"ח וממילא מיושב קושית העולם דמכ"ל למילף טע"כ מטע"ע דילמא הטניולי משום בע"ח ומבע"ח ליכא למילף לחידוש הוא ועי' תוי"ד ס' פ"ז ולפמ"ש אם בטע"ע הי' הטניולה משום בע"ח ולא מטעם כעוה וק"ל דכעוה מותר שוב שתיכן טע"כ מבע"ח דלא הוי חידוש דכעוה מותר כיון דגם בטע"ע כעוה מותר ת"ו דבטע"ע הי' גם משום כעוה דכעוה תקור ובפ"פ אם כי עוד דת"ל כעולעו כך פולעו וכיון דנתקר ע"י כעוה כך פולעו ע"י כעוה והא דכתיב

התעדיו בזמים היינו ע"י כשום דהא לא נאסר אלא כלי זה ועוד והיינו להסתפק בשותפו יום דלי אפשר ע"י כשום והכא י"ל דעמה מיעטה לעיטת החו"ס שהניח העו"ז ס' ק"ס דבכלי מתכת ס"ס כשום ועי' פרמ"ג שם ובאו"ח במשב"ז ס' תכ"ח ס"ק ל"ח אלא הלשיטת העו"ז דגם בכלי מתכת שיך כציפה אכתי י"ל כיון דהתורה אקרא בזמדין גם כלי כסף על כרחך היינו ועטעם כשום וגם הכשירין דתעדיו בזמים היינו ע"י כשום מעל"ע ות"ל כמ"ש הפ"פ דהא לא אקרא תורה אלא קדירים בת יומן ואחר מעל"ע הוי כו"ע לפגם דהרי כ' התוס' פסחים (דף מ"ד ע"ב) ד"ה אלא דמדין כמי היו כליהן בלועות ניין ואתורים לנזיר וקי"ל דיין היינו לפגם אחר מעל"ע כמ"ש בשו"ע יו"ד סי' קל"ז ס"ק י"ד אלא דבאסורי אב יעקב ס' ל"ג כ' דבכ"מ גם יין לפגם ול"ע:

ג) **והנה** בשו"ע (דף ע"ה) דבריס שבשותם בהן ע"י לוהן כגון כוסות וללוחית ודיחן ונעדילן והם טהורין וכולן שבשותם בהן עד שלא יעדיל ושלא יגעיל תני חדא לקור ותניא לידך נותר ל"ק הא כמ"ד נטל"פ לקור הא כמ"ד נעל"פ ונותר והיין סס כ' בשם הרמב"ן שמכאן יש ללמוד שכל שבשותם בו י"ל ואח"כ נהן בו יפרש"י יין כיון שלא הי' בן יומו סרי בדיעבד דכ"ע לפגם הוא דהא תניהן הכא דכוסות שבשותם בהן עד שלא הליהן סרי משום נט"ל ופתם חשניהן של כוסות ביין הוא מלמע דכי היכי דתניהן בשאר כל האיסורין שכלי שאב"ו פוגם ה"ג בי"ב ולפ"ז אתי הרב ז"ל שכל מה שבשיבו במודום ע"י וקנקניסם הינו אלא לכשירין לכתחילה ה"ג בבני יומן אבל בשאין בני יומן בדיעבד יין בכוסות בהן סרי אלא שהר"ן הסיג דהדרבה הכאיין מוכיח שכל שהכלי מיושן הרבה בשמושיבו של יין הוא ומבשיל יין לתוכו (ועי' בשאגה"ת סי' קכ"ז שהניח ממדרש שהש"ר כי טוביס דודיך מיין ועם יין כל זמן שהוא מתיישן בקנקן ומשתבח וכן הוא בשפרי עץ אבל ושם אינו יין אי אפשר לו להתקיים לא בכלי זהב ולא בכלי כסף ול"ב בכוסות שהם של כסף אלדבדא הין שמתיישן בו פוגם) ולכאורה יש להניח דא"י לדברי הרמב"ן ומפתים (דף ו"ד ס"ב) דרע"ק ילף טע"ב מגיעולי נכרים ורבנן גיעולי נכרים מני חידוש הוא דהא כל מותן טעם לפגם ומותר והכא אקור ומתוס' שם ד"ה אלא ילף ומגע"ב הקשה הש"י היכי ילף רע"ק טע"ב מזיר ומגע"ב של זיר קל ומכל שכן אקור שבאורה שאין אקורו אקור עולם ום"ל היאך לאקורו ותירן דבמדין מני היו כליהן בלועות מין ואתורים לנזיר ומעתה יקשה לרבנן דלמא לא בלוע ומגע"ב דבין ליכא בט"ל דיין ומשניה אלא ודאי דגם יין הוי נט"ל כמו בכל אקורין ועי' שבת ח"ג ס' ע"ב והכא בזי"ד ס' קל"ז סע"י ד' כלים שאקורים ואתונת יין שלא עכו"ם מותר ליתן לתוכם בין ויש שכר כו' ובעו"ז שם ס"ק ז' כ' ותע"ב דבשלר דוכתי קי"ל נט"ל אקור לכתחילה שאני הכא דבבלע בלוען ולפ"ז לדעת הרמב"ן דגם יין נט"ל י"ל דקנקנים של עכו"ם שאינם בני אתורים בלי הכשר דתני"ב דבבלע בלוען אלא לכתחילה הכא שאני דבבלע בלוען ועצומ' נזיר (דף ל"ז ע"ב) ד"ה ומגיעולי ובאו"ח שם ופני יהושע פסחים שם ובשו"ת שבשתי ודו"ק:

ד) **והנה** לפ"ז ק"ל דתעדיו בזמים היינו מעילה ולא לטהר ומיקור ולפ הרמב"ן ק"ל דגם יין נט"ל ומ"מ כי בפי ועטות דתעדילו בזמים להכשיר ומיקור י"ל דהיינו לכתחילה אבל בדיעבד מותר בקנקנים של עכו"ם שאינן בני אתורים ב"י ומשו"ה בבלע בלוען אלא לכתחילה ועי' חכם לבי ס' ע"ם (ומ"ש דכלי שנתיישן יב"ח ומותר כמו בכלי י"י ב' עי' בר"ן חולין

דף ק"י ע"ח ד"ה סכין שכי היפך ומה דלא ומהכי יסון יב"ח אלא ב"י"ב בלבד ואין ללמוד ומומו לבאר מיקורין ושו"ר בהגהות הגרי"ס ז"ל שהרגיש בזה ולא הביא מתוס' זבחים דף כ"ט ע"ב ד"ה עירה דטעמא דבי"ב אין מיקור מותר כלל ו"ל) ומעתה נאמר דשם ק"ל לרע"ק דאין מתענין בשעות שאם שנלער ח"ע על כרחך לא ק"ל לרע"ק דאין אדם רשאי לאכול בשלמו בתחי מנת דדרש עקרא ואך את דמכם לנפשותיכם אדרשם זה לריך על ליעוד דבן נח נהרג בדיין אחד ושוב לא אתא ומשם בהריגת המלרי ומה שאמר ר"ש דהקב"ה עבד בחורה היינו בזמים ואם וקרא וכל אשר לא יצוד בשם מעבידו בזמים היינו מעבילה לא להכשיר ומיקור דס"ל דכוסות וקנקנים של נכרים מותרים בלא הכשר דגם יין הוי נט"ל ולכך בדע"ק דאיקלע לגיזכת ובעי מיניה אי מתענין בשעות או אין מתענין בשעות ושם מתענין בשעות אף שנלער ח"ע עכ"ל דדע"ק דאתר אין אדם רשאי לאכול בשלמו אלא על ליעוד דדרש עקרא ואך את דמכם לנפשותיכם אדרשם זה לריך על ליעוד דבן נח נהרג בדיין אחד ושוב לא אתא ומשם בהריגת המלרי ומה שאמר ר"ש דהקב"ה עבד בחורה היינו בזמים ואם ומקרא זה דב"ב נהרג בדיין אחד ושוב לא אתא ומשם בהריגת המלרי ומה דוקא בחזן דבקיים ומחנא בש"ס ובחו"ח ולפ"ז ל"ל דתעדיו בזמים לא קאי על מעילה רק להכשיר ומיקור וכ"ל דקנקנים של עכו"ם מותרים ולזה בעי מיניה דרע"ק דאיקלע לגיזכת אם מתענין בשעות או אין מתענין בשעות ומתענין בשעות אף שנלער ח"ע והא דרע"ק דאתר אדם רשאי לאכול בשלמו אלא על ליעוד דבן נח נהרג בדיין אחד ושוב לא אתא ומשם בהריגת המלרי ושוב ע"כ קאי דתעדיו בזמים לא קאי על מעילה רק להכשיר ומיקור ושוב ח"כ ל"ל דקנקנים של עכו"ם מותרים רק לאחר י"ב חודש והבן:

והנה קי"ל דכהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו ובאו"ח סי' קכ"ח סעי' ב' דאם הוא בעל מום אפי' בשאר בני אדם אינו נושא את כפיו ומבואר בש"ס דאם נתערב בכהנים אחרים אפי' באלף כהנים הגדולים ז"ל שהרגיש בזה ולא הביא מתוס' זבחים דף כ"ט ע"ב ד"ה עירה דטעמא דבי"ב אין מיקור מותר כלל ו"ל) ומעתה נאמר דשם ק"ל לרע"ק דאין מתענין בשעות שאם שנלער ח"ע על כרחך לא ק"ל לרע"ק דאין אדם רשאי לאכול בשלמו אלא על ליעוד דבן נח נהרג בדיין אחד ושוב לא אתא ומשם בהריגת המלרי ומה שאמר ר"ש דהקב"ה עבד בחורה היינו בזמים ואם וקרא וכל אשר לא יצוד בשם מעבידו בזמים היינו מעבילה לא להכשיר ומיקור דס"ל דכוסות וקנקנים של עכו"ם מותרים בלא הכשר דגם יין הוי נט"ל ולכך בדע"ק דאיקלע לגיזכת ובעי מיניה אי מתענין בשעות או אין מתענין בשעות ושם מתענין בשעות אף שנלער ח"ע עכ"ל דדע"ק דאתר אין אדם רשאי לאכול בשלמו אלא על ליעוד דבן נח נהרג בדיין אחד ושוב לא אתא ומשם בהריגת המלרי ומה דוקא בחזן דבקיים ומחנא בש"ס ובחו"ח ולפ"ז ל"ל דתעדיו בזמים לא קאי על מעילה רק להכשיר ומיקור וכ"ל דקנקנים של עכו"ם מותרים ולזה בעי מיניה דרע"ק דאיקלע לגיזכת אם מתענין בשעות או אין מתענין בשעות ושם מ

ובשם ע"ז אם נמה שיעם ומסה כל שבעת ימי המילואים כהנ בהנחם יפ"ע אם לביהמ"ק בפ"ק דיומא ליתא שבעת ימי המילואים ומשמע דס"ל כמ"ד כל מ' שנה שעם בכהונה גדולה חלא דלא יתכן שיהי' בחלוק לבן בכל מ' שנה דכה"ג צעי מ' בגדים חה ליתא דז"ל הירושלמי אם תרי"ל בי ר"י פשט הוא לן שבחלק לבן שעם ומסה בכהונה גדולה ח"ר מנחום בר יוחן ותני לה כל שבעת ימי המילואים הי' ומסה ושעם בכהונה גדולה ולא שרתה שכיבה על ידיו וכיון שלבש להחן בגדי כהונה גדולה ושיעם שרתה שכיבה על ידיו ופי' הקי"ע והפי"ע דהך ותני לה הוא כמו הניח נמי הכי כדר"ל ועל כרחך גם ר"ל קאי על שבעת ימי המילואים חלא דתכתי הך בכהונה גדולה לא תאי שביר דכה"ג ומשמע דשיעם בח' בגדים ולא בחלוק לבן כמ"ש בתורת כהנים אם ועי' במד"ר תלוה פל"ז רבן תאודי כל מי שנה שהיו ישראל במדבר שעם ומסה בכהונה גדולה ים תומרים לה שעם חלא ז' ימי המילואים ובמד"ר שמיני פ"ח תר"ח בר"י פשוט הוא לן שבחלוק לבן שעם ומסה כל שבעת ימי המילואים ועי' בפיקתא דר"כ פי פרה ובהעברה שם תוא קמ"ז תומה על התוס' בלא הביאו וירושלמי ופסיקתא שבחלוק לבן שעם ומסה כל תחרבעים שנה חה ליתא דירושלמי לא מזכר מי שנה וגם בפסיקתא ומד"ר ליתא שמיעם בכהונ"ג ולא מזכר בחלוק לבן ובתוס' שם תמוה בתומה ליומ"ד דומערי"ם כה"ג הי' ובשעתם בכהונה גדולה מי שנה לפ"ז הי' לריך לשחול נמה שיעם ומסה כל מי שנה ולא יוכל להביא ע"ז בחלוק לבן שאין בו תיומא דלשון בכהונה גדולה משמע בשמונה בגדים בכה"ג והר"י מחולי"ים פירש דשבעת ימי המילואים דוקא תיבעיא שהי' ומסה ומעיד המשכן ומפרקו והי' בחשב כמו נמה ואין בגדי כהונה בשמה (ועי' בשגרמ"ם תעתית די"ח ומ"ם לעיל בדרוש השני אות י"ד) ואומנם נאמר דזה תלוי בזה דאם חטא ומסה בהריגת העלרי שהי' רק בדיין אחד והוי בכהן שהרג את הנפש ולא הי' בשעת רצה ולמ"ד דשיעם בכהונה גדולה על כרחך ס"ל דבן נח נהרג בדין אחד ולא חטא ומסה בהריגת העלרי כיון שהרגו בדין בעבור שהכה איש עברי ואחיו ושוב הי' חז לכהונה רבה:

ומעתה ה) לשיטת דבתרא, יפתרם דרומא, לבדר האומר, כמין חומר, דהשלמה בעיות אלה יחד, עולות בקנה אחד, דבעי מיניה ורע"ק ומתעניו לבעות לו אין מתעניו לבעות וכו"ש בתוס' דמייתי בדלא קבלה ומתעמול ואינו מקבל שכר תענית אלא נקרא חוטא על שליער עלמו ורע"ק דס"ל אין אדם רשאי לחבול בעלמו היינו להתענות ובכה"ג מותענה לבעות בשביל נקרא חוטא וס"ל לפ"ז אין מתענין לבעות ולא ס"ל כשאי תנא דרע"ק דאמר אין אדם רשאי לחבול בעלמו אלא על שהורג את ומקרא ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מקרא זה דשיכן דבן נח נהרג בדיין אחד ולפ"ז לא חטא ומסה בהריגת העלרי ולא הי' שום טוותה בידיתו ומקרא דכל אשר לא יצוח בתם תעבירו בתיו טבילה בתים ובתם דשתעקין בתורת"ת ומתרכין בי' ולא ס"ל דתעבירו בתיס קאי להכשירו ומיקור דהרי בגע"מ הי' כלים תיין ריין נמי פוגם ומכי דכתי"ל תקור לכתחילה הכא דכתלב צלמן אדי לכתחילה ולפ"ז קנקנים של עכו"ם מותרים אחר ומע"ג ול"ל להתתין י"ב חודש ולפ"ז כיון דבן נח נהרג בדיין אחד ומסה לא חטא בהריגת העלרי ולא הי' שום טוותה בידיתו אלא דכל אשר לא יצוח בתם תעבירו בתיו טבילה בתים ובתם דשתעקין בתורת"ת ומתרכין בי' ולא ס"ל דתעבירו בתיס קאי להכשירו ומיקור דקרא דאל תטמאו בכל אלה כי באלה נטמאו הגוים אשר אנכי משלח מלפניכם ותטמאו הארץ ואפקיה ר"ע בתורת כהנים ופרכי' ומי מיתי מכל אלה שאין בהן משום אבות הטומאה ת"ל בכל אלה ולא בכל מקום ומשמע דאפי' בשרץ ונבלה ושאר אבות הטומא

ק' ח') כי נצרם ידע הנער קרח לבני ואוני וכי הדר"ק כי זמן אחד הוה עם התורה למעלה בזה אחז ערם ידע הנער מקום ברע ובחור בטוב והוא דעת שיטעוס טעם הגן שכתיב בו רע מחטא לדה"י לא ידע רע לך טוב וז"ש מזעקה ודמם יאכל כי התורה הנקלט מקומן החלב כתפך בו הרע נדם המזיהם ונעשה חלב (ועי' עקידה סער ע"ז וענקו"ח סם ויל) וכן דמם לף בשר נבילה מתפך בו ויי כלה יי (ועי' טור או"ח סי' תסז ס"ק ו') וז"ש בשליחות עשה למען יזכו שדים שלח חטאו עשה למען גמולי חלב שלח פשעו כי יזכו שדים בחלב תמס לין בהם לף תעף קל בשוגג ובקיים כמו החלב תוכם גמולי מחלב שבועתים נעשה דגן ויולדים לקרות תצח ותוען לף שלח יפשעו פשע תצל עכ"פ יש בהם חטא וענן הדעת המעורב בו טוב ורע (ועי' סנהדרין דף ל"ח ע"ב ותיתמי יהי"ר שולט בשדים וחד"ל סם) והכה השערות ונרינו זוהמת הדם יהיו על חלק הרע וכמ"ש (תהלים ו') הסגיבי עוונתי עשמו ונשערות רשעי וגמד"ר תולדות פי ס"ה הן עשו לחי לוש שעיר גבר שידין כתד"ה ושעירים יקרדו סם ותכני לוש חלק כתד"ה כי חלק ד' עמו יעקב וסם ונשף השעיר עליו זה עשו והוא קדקוד שער ותהלך בחשוני ובמכה יונת (דף ק"ו) ומפני הנצליים שהיו נחלצים בשערו ועי' זוהר"ק פקודי (דף רל"ז ע"ב) דהא חוטא דשערא ובמוקף וכן שעיר שנשתלח ובגלולי תורות סם ובמג"ת סי' ל"ב ס"ק ס"ל ובפ' מירות שמשון סם כי שתין לזה ומדברי הזוה"ק שהוא קוד עוקץ וז"ש כמשחל ויניקתו ונחלצה שלא נשתה בחלב סוס חלק שער ונחלק הרע רק כולו הפך לבן ממרחם החלב שהוא כולו טוב ולשונות זה תמרו ז"ל דקשה שבכולן הוא מיתה כפיטורי בפי ושט כי הוסט שהוא כלי המאכל יוסי על מוערי כוי"ם בעקידה שער ל"ח ועי' זוה"ק בראשית פ' בכתם דף רל"ב ותתקוים תקון עקרין ואד עייש:

והנה קוד"ה תורייתא ויפרחל אד הוא ונקראים יחד בהיותו שם כוי"ם ומרחם ד' כתם תוכלת התורה נקראת שם דת ובישראל נאמר ויי בית יעקב שם והוא לגולל לבן ומעטפה של הנתפלפים אחר הצעוניו שהוא לון מתחדות ילף ריבוי (ועי' רמב"ן בראשית פ' י"ז) תולם שם נסבילה ונביה נראה עין בעין כי לא נמלא בכל המלאות אשר כח הריבוי והתחדות יחדיו יהיו תוחנים זו רק כח השם כי ובינתן אחד יתלבב ויתעלם שלמבט שם להבדיל נרות לתלפיס ועכ"ז השם יאחר בשמותו ולא תחסר כל זו וכן שם התקרא הבר של החצוקה תכבה הבר ותשוב להתאחד למקורו כי בחלק שואב של כולו ובכ"ז לף תעדיף החצוקה להתבדל בכמותה ותיכותה וכן הוא ההסתכלות ומחדותו יתבדל כי בר תלקים נשמות תדש חלק תלקי ממעל מאורו הגדול ואחר שובו למקורו תשוב הרוח של התלקים אשר נתכה ח"ם כי תלדיקים דומין בכר נפשי החצוקה שבהשם לו הקב"ה לשמה מעצע של שם כי מתחלים השקל שבשתר זו עשרים גרה השקל שם להתחנן ענין ונתה"ם שבשתר זו עשרים גרה הוא דלשה"ק לורך קיפר הכתוב דהשקל שלש עשרים גרה הוא אחרי שלא נלטוו ליתן רק ונחלית השקל תומנס י"ל בזה שפתי"ם נתוני ג"ק (דף כ"ה ע"ח) ד"ה ק"ו שהאד ושם נוהנין זו כל אחד מ' דברים והקב"ה נותן זו י"ד דברים (ועי' הגרי"ב שם והגהצ"ח ג"ב דף ק"ל ובירושלמי כלאים פ"ח ה"ג ונד"ר קהלת פרשה ה' י"ג ועתוכי עשי"ת פ' בתלוחך ע"פ תכלס שבעת ימים ומצ"ן פ' תזריע ד"ה ת' ובירושלמי תלה כולו טוב ולעומת זה תמרו ז"ל דקשה שבכולן שהוא כולו טוב ולעומת זה תמרו ז"ל דקשה שבכולן הוא מיתה כפיטורי בפי ושט כי הוסט שהוא כלי המאכל יוסי על מוערי כוי"ם בעקידה שער ל"ח ועי' זוה"ק בראשית פ' בכתם דף רל"ב ותתקוים תקון עקרין ואד עייש:

והנה קוד"ה תורייתא ויפרחל אד הוא ונקראים יחד בהיותו שם כוי"ם ומרחם ד' כתם תוכלת התורה נקראת שם דת ובישראל נאמר ויי בית יעקב שם והוא לגולל לבן ומעטפה של הנתפלפים אחר הצעוניו שהוא לון מתחדות ילף ריבוי (ועי' רמב"ן בראשית פ' י"ז) תולם שם נסבילה ונביה נראה עין בעין כי לא נמלא בכל המלאות אשר כח הריבוי והתחדות יחדיו יהיו תוחנים זו רק כח השם כי ובינתן אחד יתלבב ויתעלם שלמבט שם להבדיל נרות לתלפיס ועכ"ז השם יאחר בשמותו ולא תחסר כל זו וכן שם התקרא הבר של החצוקה תכבה הבר ותשוב להתאחד למקורו כי בחלק שואב של כולו ובכ"ז לף תעדיף החצוקה להתבדל בכמותה ותיכותה וכן הוא ההסתכלות ומחדותו יתבדל כי בר תלקים נשמות תדש חלק תלקי ממעל מאורו הגדול ואחר שובו למקורו תשוב הרוח של התלקים אשר נתכה ח"ם כי תלדיקים דומין בכר נפשי החצוקה שבהשם לו הקב"ה לשמה מעצע של שם כי מתחלים השקל שבשתר זו עשרים גרה השקל שם להתחנן ענין ונתה"ם שבשתר זו עשרים גרה הוא דלשה"ק לורך קיפר הכתוב דהשקל שלש עשרים גרה הוא אחרי שלא נלטוו ליתן רק ונחלית השקל תומנס י"ל בזה שפתי"ם נתוני ג"ק (דף כ"ה ע"ח) ד"ה ק"ו שהאד ושם נוהנין זו כל אחד מ' דברים והקב"ה נותן זו י"ד דברים (ועי' הגרי"ב שם והגהצ"ח ג"ב דף ק"ל ובירושלמי כלאים פ"ח ה"ג ונד"ר קהלת פרשה ה' י"ג ועתוכי עשי"ת פ' בתלוחך ע"פ תכלס שבעת ימים ומצ"ן פ' תזריע ד"ה ת' ובירושלמי תלה כולו טוב ולעומת זה תמרו ז"ל דקשה שבכולן הוא מיתה כפיטורי בפי ושט כי הוסט שהוא כלי המאכל יוסי על מוערי כוי"ם בעקידה שער ל"ח ועי' זוה"ק בראשית פ' בכתם דף רל"ב ותתקוים תקון עקרין ואד עייש:

ולכך יתנו מחה"ם לעומת העשרה דברים שנותן זו הקב"ה בחדם ולחשר יהדמה חלק תלקי ממעל לשם תכר זו הריבוי והתחדות יחד לזה תמרו ז"ל מטצע של שם הרחה הקב"ה למשה ותמר זה יתנו וכן הוא בירושלמי פאה פ"ב ה"ו ובמדרש תהלים ס"ב ובמדרש חד"ל סנהדרין (דף כ"ח ע"ב) ומ"ש מויך תת המלרי ע"י מזרחי שם ועי' בפרשת דרכים דרך דוד ועי' מזיר (דף ד' ע"ב) תלה ניהכח ויך ותלמח גוסנין שוכן ועי' מד"ר נרחשית פרשה מ"ג ויכס וירדפס וכי יש תדם רוחף הרוגים כי ועי' בפי הרח"ש מזיר שם שחלק בין גוסף בידי שניים לגוסף בידי תדם (ועמוק יעמוק ק"כ ע"ב ד"ה למיתת והנהנת מיס חייס לספר"ח שם) ובהגה"ה בשם"ק ווילנא מ"ש מקהדרין (דף ע"ח) ובהגרל"ח שם ומיני קושיא זו בשם החח"ם נתשו תלין והוא בחת"ק יו"ד ק' תל"ח ע"י"ש תלת הזכירו שם בשמו כי דבר תלין תוכחת ועי' ס"ך יו"ד ק' ס"ע ס"ק ד' ד"י"ל דדוקא ליכנס לניית שיש בו גוסף תסור תבל ת"ל לנתת ולניע ובירושלמי מיר פ"ג תלכה ה' שמעון בר ווח בי דעך הוה תמר הא פיקוח ניכח ותא כפיקוח ניכח ועי' בק"ע ופ"ח בם כי שהי' תלוה להוליח תת הכלים תלת יעמתו חב תמוה דהתי רק משום להחלו תסור לכהן ליכנס ולא משום טומחה וכמ"ש בזבי (דף נ"ג ע"ח) ובעבה"ק שם רב תבי תמר כגון דעייל כסהות גוסף ובחוכה מיסור תנה לקמן פלינו בזה בי תסור ליכנס ובחתם לא פלינו רק משום חילול ולא משום טומחה ור"ח קאי לענין טומחה ועי' כ"מ פ"ג ומ"ש תבל ה"ו ולח"מ פ"ב מכירות הסי"ז ועי' בהגרל"ח כזה (דף ו"ד) ומ"ש מחסו בית יעקב עי' שבות יעקב ח"ח סי' י"ג שדחה דבריו ועי' ברח"ש מוי"ק פ"ג סי' ל"ז ובמ"ח ס"ב ל"ד ובח"י מ"ש שמחות פ"ח ומ"ב תרמ"ו סי' כ"ט ועי' מג"ח סי' שכ"ט ס"ק ד' והבהת מעשה חוקח מ"ש מחבי בי"ש ולא רחה מ"ש השבו"י שהניח נס בחה"ש שם ועי' גליון רש"ח ופה"ש יו"ד סי' של"ט ובגהה תו"ש שם ועי' ב"ש תה"ע סי' י"ז ס"ק ל"ד ודג"מ ופת"ש שם ס"ק קל"ח ושחגת תרי' המדשות סי' ת' ובזוהף דעת ודב"ש יו"ד סי' של"ט סעי' ת' וסעי' ב' ועטמ"י ניטן (דף ס"ה ע"ב) בשכה המסוכן חולה ותו"ש ומ"ש בהגרש"ש עי' בין שם ועטמ"י כתובות (דף כ"ה) ומסוכן גוסף ומלחת בירושלמי הוריות פ"ח ה"ב כוף (ותי"ט מסוכן עי' חולין דל"ז) זורקין עליו מדם חטחתו ובירושלמי מכה גיטין פ"ז ה"ח הגוסף זורקין עליו וס"ק שם ושם פ"ו הלכה ה' ומה בין מסוכן מה בין חולה ובירושלמי מכה פ"ג ה"ז ועי' מל"מ פ"ד מטמחין"ק ה"י"ד ובשו"ת מהד"ג ח"ב סי'

סדרי משנה

ע) **באות** ח' הנחתי מ"ש בכח"ג דמ"ש ומכח תיש עפרי דסחסח הכחת גוי הכחה תיש בח ונימה ובחת ברמ"י בחומש שם ועקתו ועדותו ועי' מהרש"ל סנהדרין (דף כ"ח ע"ב) ומ"ש עוד תת המלרי ע"י מזרחי שם ועי' בפרשת דרכים דרך דוד ועי' מזיר (דף ד' ע"ב) תלה ניהכח ויך ותלמח גוסנין שוכן ועי' מד"ר נרחשית פרשה מ"ג ויכס וירדפס וכי יש תדם רוחף הרוגים כי ועי' בפי הרח"ש מזיר שם שחלק בין גוסף בידי שניים לגוסף בידי תדם (ועמוק יעמוק ק"כ ע"ב ד"ה למיתת והנהנת מיס חייס לספר"ח שם) ובהגה"ה בשם"ק ווילנא מ"ש מקהדרין (דף ע"ח) ובהגרל"ח שם ומיני קושיא זו בשם החח"ם נתשו תלין והוא בחת"ק יו"ד ק' תל"ח ע"י"ש תלת הזכירו שם בשמו כי דבר תלין תוכחת ועי' ס"ך יו"ד ק' ס"ע ס"ק ד' ד"י"ל דדוקא ליכנס לניית שיש בו גוסף תסור תבל ת"ל לנתת ולניע ובירושלמי מיר פ"ג תלכה ה' שמעון בר ווח בי דעך הוה תמר הא פיקוח ניכח ותא כפיקוח ניכח ועי' בק"ע ופ"ח בם כי שהי' תלוה להוליח תת הכלים תלת יעמתו חב תמוה דהתי רק משום להחלו תסור לכהן ליכנס ולא משום טומחה וכמ"ש בזבי (דף נ"ג ע"ח) ובעבה"ק שם רב תבי תמר כגון דעייל כסהות גוסף ובחוכה מיסור תנה לקמן פלינו בזה בי תסור ליכנס ובחתם לא פלינו רק משום חילול ולא משום טומחה ור"ח קאי לענין טומחה ועי' כ"מ פ"ג ומ"ש תבל ה"ו ולח"מ פ"ב מכירות הסי"ז ועי' בהגרל"ח כזה (דף ו"ד) ומ"ש מחסו בית יעקב עי' שבות יעקב ח"ח סי' י"ג שדחה דבריו ועי' ברח"ש מוי"ק פ"ג סי' ל"ז ובמ"ח ס"ב ל"ד ובח"י מ"ש שמחות פ"ח ומ"ב תרמ"ו סי' כ"ט ועי' מג"ח סי' שכ"ט ס"ק ד' והבהת מעשה חוקח מ"ש מחבי בי"ש ולא רחה מ"ש השבו"י שהניח נס בחה"ש שם ועי' גליון רש"ח ופה"ש יו"ד סי' של"ט ובגהה תו"ש שם ועי' ב"ש תה"ע סי' י"ז ס"ק ל"ד ודג"מ ופת"ש שם ס"ק קל"ח ושחגת תרי' המדשות סי' ת' ובזוהף דעת ודב"ש יו"ד סי' של"ט סעי' ת' וסעי' ב' ועטמ"י ניטן (דף ס"ה ע"ב) בשכה המסוכן חולה ותו"ש ומ"ש בהגרש"ש עי' בין שם ועטמ"י כתובות (דף כ"ה) ומסוכן גוסף ומלחת בירושלמי הוריות פ"ח ה"ב כוף (ותי"ט מסוכן עי' חולין דל"ז) זורקין עליו מדם חטחתו ובירושלמי מכה גיטין פ"ז ה"ח הגוסף זורקין עליו וס"ק שם ושם פ"ו הלכה ה' ומה בין מסוכן מה בין חולה ובירושלמי מכה פ"ג ה"ז ועי' מל"מ פ"ד מטמחין"ק ה"י"ד ובשו"ת מהד"ג ח"ב סי'

דרוש השמיני.

וכל היכא דאמרינן בו ביום ההוא יומא הוה ולא היתה הלכה שהיתה תלוי' בבהמ"ד ואף ר"ג לא מנע עצמו מבהמ"ד דתנן בו ביום בא יהודה גר עמוני לפניהם בבהמ"ד אמר להם מה אני לבוא בקהל א"ל ר"ג אסור אתה לבוא בקהל א"ל ר' יהושע מותר א"ל ר"ג והלא כבר נאמר לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ד' א"ל ר"י וכי עמון ומואב במקומן הן יושבין כו' מיד התירוהו לבוא בקהל.
(ברכות דף כ"ח.)

על דרכנו בדרוש הסמי כמא עין וכיכרה לחן להבין לנוה דוקא בו ביום שכתוכה רחב"ע לבמיל בת יהודה גר עמוני בשלמלו אם מותר לבוא בקהל ואתור דזה תלוי בשניים אלו, ו) אם גדולה עבירה לשמה, אם שפק ומתר מותר, ג) בגירסת דבקים"ם לחת לשמים או לשמים שכה היתה בתת של שיריים לחללין, ד) בהקדמות הקודמות לי רוב הוי ודאי, ה) ואם ת"ר נדרשנן הוי ת"ר ומה"ת ובקדים לבאר דברי המודרש (והובא בפ"ד דרך החתרים) רבוי ואל תחטאו אתר דוד לבבי הקב"ה עד ומתי אם מתרבזים עלי ואומרים לו פסול ומשפחה הוא ולא נדות ממזרים הוא לף לחם לו בתחם משתי לחיות ולף תמר שלקחה יהודה זכותו של שם ולין זה עכין להך דהכא:

ואמנם כשכתבונו נראה דהכל תסוב על עכין אחד ו) דהכה בהך דשמ יעקב שתי לחיות התליך הרמב"ן פ' תולדות וכ' דהוה הטעם שה' בחון לארן והר"ם יפה כ' דגייר אותם וגר שכתגייר בקטן שמלד ולית ב' ומשום קורבה ומשם לפילו לחזקו והומרתי פ' קדושים דחה טעם זה דל"ב למה אתר יעקב תיכי ונבדך שכשלתי שתי לחיות (פסחים דף ק"ע) דהרי לף הטה בזה ולכי עלתי בחטוי הרשב"ם פ' ל"ד שהרחיב הדברים בענין זה וביאר דברי הרמב"ן בחסובה פ' הרל"ו ועי' ומהרש"ל בחר"ח ביומא (דף כ"ח) שלא הביא ומכל זה ועי' רמב"ן פ' אחרי בספור ואשה אל אחותה לף תקח לצרור וכשי התמובה כתב דרחל ולאה היו רק לחיות מן החב ולא מן האם (ועי' רמב"ם פי"ד מהל"א הט"ו ויו"ד פ' רס"ט סעי' ו' ז) ולבן כשם שתי כסים ועי' במדרש רבה פרשה תי הכתיב אלה לחדים וברש"י בחומש פי' ולא כחשתי לה להגיד אלא לחדים ובמ"א פ' ולא כחשתי ויברכני ד' בגללך כשבחתי לכתן לף ה' לי כסים ומוכח לשון אשה מקרא ובפ"ד כי בדרך אפסר לחולי בשם לא ידעתי שתי כסים ואולם בעשם שכתגיירו כי הפ"ד דשלכ"ת לקודש מתן תורה יצאו בני בת לגמרי דאל"כ חיך הותרו שתי לחיות כיון דלבני ב"ב חשיבי עדות ול"ם לומר בב"ב גר שכתגייר זה לא כמ"ם בניה ילחק אלא אברהם ח"ש פ' למ"ד ס"ם והכה בתחר ויהודה כי הפ"ד שם דער ואולן אלא כדרכן שמשו ולא קבלו אם תמר לאשה ולא חשיבא כלתו דיהודה ומזה ומכח לא יצאו מכלל ב"ב דאל"כ ישראל קונה גם בשלא כדרכה ומזה אין לומר בעקב בשתי לחיות שהטעם פ' שכתגיירו ואולם בס"ק קוטה (דף יו"ד ע"ח) לישא עשו אחר ואשה בפתח עיכים דשב"ב תמר שכתנה עיכים לדברים חומרה לי פנויה אבי שמע קיבל בך אבינ קידושין

קל"ז תוה עלינו ממה שמלא בגי"ם שמחות פ"ח (ועי' כח"י שם) ובמאכ"ם לא רלה שהדבר ביפורש בירושלמי בסוריות ובגיטין שם ועי' גם פסוט פ' קכ"ח ומ"ש בשם הרדב"ז לחלק בין נוסף המדבר לאיזו ועדבר ועי' שה"ע פ' קנ"ח סעי' ס"ח ס"ט וב"ם שם (ובגיון רס"ח יו"ד ס' קל"ט שם) ומ"ש בשתי"ם ס"ק ק"ט ע' תשו פרשם ועדבי שה"ע פ' כ"ט ובשו"ת שהבחתי ועי' תוס' ע"יבוכין (דף ד') ד"ה ולא מ"ם כדתנן בגי"ם שמחות ובהגהת הרד"ל תוה על זה ולישמעינן' דברי החוי"ע שם פ"ח ס"ג ועי' בתו"ב פ' בחקותי פ"ח והנעירו לפני הכהן ובפיכים יפות שם כ"ז ולכונ"ל:

ב) **באות** ה' הבחתי ס"ם בעקידה דוסט יורה על מורני ובחרתי בזה דברי הסמ"ק בהכות (דף כ"ו ע"ב) הרוחה קנה בחלוס שכיס ויאמר קנה לקון לף שבר ת"ר הרוחה קנה בחלוס יפה לחכמה שכאמר קנה חכמה קנים יפה בניה (ובילקוט שם הגירסא יפה לכולן) שכאמר ובכל קניך קנה בינה ובפדור יעב"ן בפת"ח הרכיב הנאמרים הלו יחד ובמחכ"ת הוא הרכבה שלישה קולטת ובהד"ח תוה בחות שזה סותר מ"ם ליעיל יכיס ויאמר קנה לקון לף שבר ועי' יבוות (דף ל"ג ע"ב) ויומקמי דעתי פ"ז ה"ח ועיו דחוק בלשי תלוי בי והגהת יפ"ע שם ואולם לפעניד"ל לעיל קלי בחות על קנה של עץ וחח"כ תסובב הכווה על עכין ונחקרי עפמ"ם העקידה בשתר הסמ"ק תעכית שהבחתי דקנה הוא עיקר כלי הכסוה תשר ונכללם הוא הכל והוא ונקוט מסכן החכוה והסמ הוא עיקר כלי המאכל תשר יקעדו כל חלקי ההילולכיים ח"ם הרוחה קנה בחלוס היינו קנה לעוות הסמ יפה לחכמה ומלחתי מפורש כן בזוה"ק פ' פנחס בריעיא ומיונוק ודא קנה דרי"ה כי ומה דוסה לעלוה דחתי ובניכים חוקמה מחרי ומחייב קנה דוסה לעלוה דחתי ובניכים חוקמה מחרי מחכיתין הרוחה קנה בחלוס יפה לחכמה הס"ד קנה חכמה קנה בינה ולחלן סם ועיין גניס ובחלים מן לבמן דשיהו לבוא דוסה דוחה בחלים על קנה דרי"ה כי עי"ש וכבר כי דולך הוא ווה לב כבד וב"ם מן ווה הוא חכמה ומלב בינה ומכבד דעת והכה הקנה ותחבלל ומסם יפרד לבלבה רחלים (עי' חולין מ"ה ומ"ש יו"ד ס' ל"ד) תחד פרים לבינה ותחד לריה"ה ותחד לכבד והקובב והולך לריה"ה הוא מבינוה דוחה רוחה על חכמה ו"ם הרוחה קנה בחלוס הוא הרחתי הכוחה לריה"ה יפה לחכמה שכאמר קנה חכמה הרוחה קנים גם הקנה הכוחה בלב בוחסוע יפה גם לבינה שכאמר ובכל קניך קנה בינה וגם דעת בכלל בינה כמ"ם תבות פ"ג ובגירסת הילקוט תמי ספיר עפי דרוחה קנים הייכו כל התלחת רחתין המתפללין לריה"ה הוא העוה ולבב ולבבד יפה לכולם כי ווה לב וכבד רומיס על בלבה תלה מעיבי לבד בני ומגרעת, על חכמה בינה ודעת, בלדק ומקרים, על לוח לב קשורים; והבן הדברים:

ג) **באות** ד' הבחתי ובפרש"י יבמות ד"ז מעם ומבחי ועדרש"י בכהדרין (דף ל"ה סם) ובמוכות (דף י"ב) ד"ה עעה יוצא ובסם"ק בהגדע"ח סם ובמל"ו פ"ה מה' רולח ה"ג ומ"ם דבמי תמרו חלה הא דכתיב ועשם ומבחי כו' ל"ע ובנוף דברין ע' בחוה"ח פ' ובפרים סם ובפיכים יפות סם ומ"ם מדברי הלח"ם ע' בכ"מ ה' יו"ד סם ועי' במ"ם בירושלמי ובכות פ"ב ה"ו ד"ה קבור ובירושלמי בכהדרין פ"ו ה"ו ד"ה כל ועי' ומל"ו מלכים ח' כ' ובם לבחר דברי המודרש (והובא בפ"ד דרך החתרים) רבוי ואל תחטאו אתר דוד לבבי הקב"ה עד ומתי אם מתרבזים עלי ואומרים לו פסול ומשפחה הוא ולא נדות ממזרים הוא לף לחם לו בתחם משתי לחיות ולף תמר שלקחה יהודה זכותו של שם ולין זה עכין להך דהכא:

ד) **ואמנם** כשכתבונו נראה דהכל תסוב על עכין אחד דהכה בהך דשמ יעקב שתי לחיות התליך הרמב"ן פ' תולדות וכ' דהוה הטעם שה' בחון לארן והר"ם יפה כ' דגייר אותם וגר שכתגייר בקטן שמלד ולית ב' ומשום קורבה ומשם לפילו לחזקו והומרתי פ' קדושים דחה טעם זה דל"ב למה אתר יעקב תיכי ונבדך שכשלתי שתי לחיות (פסחים דף ק"ע) דהרי לף הטה בזה ולכי עלתי בחטוי הרשב"ם פ' ל"ד שהרחיב הדברים בענין זה וביאר דברי הרמב"ן בחסובה פ' הרל"ו ועי' ומהרש"ל בחר"ח ביומא (דף כ"ח) שלא הביא ומכל זה ועי' רמב"ן פ' אחרי בספור ואשה אל אחותה לף תקח לצרור וכשי התמובה כתב דרחל ולאה היו רק לחיות מן החב ולא מן האם (ועי' רמב"ם פי"ד מהל"א הט"ו ויו"ד ס' רס"ט סעי' ו' ז) ולבן כשם שתי כסים ועי' במדרש רבה פרשה תי הכתיב אלה לחדים וברש"י בחומש פי' ולא כחשתי ויברכני ד' בגללך כשבחתי לכתן לף ה' לי כסים ומוכח לשון אשה מקרא ובפ"ד כי בדרך אפסר לחולי בשם לא ידעתי שתי כסים ואולם בעשם שכתגיירו כי הפ"ד דשלכ"ת לקודש מתן תורה יצאו בני בת לגמרי דאל"כ חיך הותרו שתי לחיות כיון דלבני ב"ב חשיבי עדות ול"ם לומר בב"ב גר שכתגייר זה לא כמ"ם בניה ילחק אלא אברהם ח"ש פ' למ"ד ס"ם והכה בתחר ויהודה כי הפ"ד שם דער ואולן אלא כדרכן שמשו ולא קבלו אם תמר לאשה ולא חשיבא כלתו דיהודה ומזה ומכח לא יצאו מכלל ב"ב דאל"כ ישראל קונה גם בשלא כדרכה ומזה אין לומר בעקב בשתי לחיות שהטעם פ' שכתגיירו ואולם בס"ק קוטה (דף יו"ד ע"ח) לישא עשו אחר ואשה בפתח עיכים דשב"ב תמר שכתנה עיכים לדברים חומרה לי פנויה אבי שמע קיבל בך אבינ

קידושין ממרים לי׳ יהושע תני ופרש״י שהייתי קטנה בעיתא תני והמיאוני תני ואחיי ואין כשואין לעד ואחזן כלום לשקר עליו ומשום כלאו ואין זכות לאם ולאחים להשית קטנה אלא אחא זוכה בה ולהך סברא לאו בתו אלא של אם היתה שמצמת שמים ליעקב (ובגהש״ם הגיה שמצמת חומים ועי׳ רשב״ם ג״ב קכ״ח ע״ב ד״ה קפלו והגרש״ם שם וקדמס בקש״ד ג״ח קכ״ה ועי׳ ע״ז דף ל״ו ע״ב והגיעצ״ן ורש״ם שם) כלו סמוכין של אם ויעקב כבר מי יותר ונתן ואלה ועשר ונתוש עש״ם פי ויפן אל הקטן ג״כ והרי כשתחנוך שנותיו של אם תעלה שכבר אם ובקרח כאמר שני אלמנה בית חנוך ותי׳ דבית חנוך קרי נמי לאחר שיתה חנוך ועי׳ ס״ך יו״ד ס׳ רט״ז ס״ק י״ג ובית שמואל אה״ע סי׳ קו״ג ס״ק ל״ד ובנרכ״י יו״ד סי ובגיל״מ פ״ח ני״ב בירושלין ה״ח ושעה״ג שם ופרשת דרכים דרך הקדש ד״ח (ועי׳ בחלת שבעה סי׳ י״ב אות ע״ל) ותכנ״ל:

ג) **ובמדרש** קדר ויפן אם הולידה ותפרק לפריס מקשחה תלמידו של ר״מ אחר ומשום ר״מ תמר בתו של אם היתה (וכ״ה בזוה״ק ע״פ ותפר בנדי לשמעתא ועי׳ בגליוני מורות שם) כתיב ובת חים כתן וגומי לפיכך הולידה ותפרק ובי״ת שם כי ותפש״י שביעלה משם הכתוב בדליתא בנדיס (עי׳ דף ל״ח שם ותחת״ל) לא כיעלה חלא ומזרעו וע״כ דמה בשריפה ומשום כבודו של חנוך כתן כדכתיב את חנוך היה ומחלת ש״ש ולהבין ע״ם לפריס מקשחה תלמידו של ר״מ ולחיה טעם כתבו סיגן זה שהי תלמידו ואחר ומשום ר״מ כאחר דהכה בתרגום תוקלוס (ויקרא כ״ח ט׳ שם) את חנוך היה ומחלת כי מקדושה תבוהה היה ומחלת והיינו שהיה בעלמה ומחלת מקדושה כהונה ולפ״ז יקשה כאחר דהיה בעלמה לא היתה כהנת כיון דיעלה כהונה ומזרעו של שם שוב הי ונגיע לה בשריפה חלא דשם״ש קמהדרין (דף כ״ב) הי ר״מ חומר מה ת״ל את חנוך היה ומחלת שחם הי מיהנין מן קודש מיהנין מן חול כשור כוהנין מן בזיון כו׳ ובהגהת מלה״ר תמה על אחרש מה ת״ל את חנוך היה ולדבריהו יפתרם שלא לומר כפי׳ ההרגום דרק היה בעלמה ומחלת מקדושה חנוך ולזה נת שכתוב להגיד כי גם את חנוך היה ומחלת ולכך תהון בשריפה ועש״ם (דף ע״ט שם) ומאי חומרא שכן ומחלת את חנוך ודש״י שם ושם דף כ״ח בתוס׳ ד״ה כשהוא) ולכך גם באחר הי מגיע לה בשריפה ר״ש לפריס מקשחה תלמידו של ר״מ ומשום ר״מ באו של אם היתה ולף דהיה בעלמה לא היתה כהנת כיעלה הכהונה ומזרעו של אם ע״מ ר״מ לפיעתו דאחר דמחלת את חנוך היה הי מוהין מן קודש מיהנין מן חול ולכך אחר יהודה הולידה ותפרק וכבר כודע קושית הגאון מהלבערסטאדט דאיך משכחת לה בת כהן בשריפה דשא מיניה לעיכה לא חלקין בתר רובא ומהם מהרלים דמשכחת לה כשקיבל בת חנוך קדושין בעודה קטנה וכ״כ בהגהות הרר״ל בכריתות (דף ז׳) וכתבתי בתשובה דמש״ם פוטרה שהאחי דש״ל אינה קיבל בך חנוך קדושין ואומרה יהושע כי משמע בהיפך דשפ״ה אחר יהודה לדומה בשריפה וחולם ש״ל דבאחר בלא״ה לא הי׳ לחשם דלענין לאו חנוך היה הוא בתו של אם ולא חלין לאחר בקונגיל דקטנה אם ובפרש״י אם היתה ושוב חלין לאחר בקונגיל דקטנה בת כהן ואם לאו חנוך היה הוא ודאי פרק בזמות בלא הרין ולכאורה הוא עלתה בלא טעמא ולדבריהו ש״ל דבהרין ליכא למיחוש דלמא לאו חנוך היה הוא ואז לכו בת כהן בשריפה וע״ל בעמ״ט פ׳ ויבא שם ובקוחל ועיש מהד״ב חי״ב פ׳ ק״ו כ׳ על קושית הגר״ל מהלבערסטאדט כיון דחנוך ואחר חיים ואם ניחוש שמא זכתה הרי היא חקורה על חנוך וכ׳ עוד דאחר״כ ונגיע לה בשריפה דאם אחר זכתה היא מחללת חנוך כיון שדר עמה בחיקור ע״ש ובנחכ״ת זה אחר דפשוט הוא דכל ענין חיוב שריפה הוא רק בעבור שהיא בת כהן ואם לאו חנוך היה הוא ודאי חיכה חייבת בשריפה בשביל זה דחנוך דר עם אחר ובשביל שחכתה הנת חין לאחר על הספק ולחקור לחנוך לדור עם אחר וי״ל גם לענין חזקת כשרות שלא עחוקי אם ואכ״מ וגם לפ״ז י״ל ולחלק דהיכי דחנוך את ח״ח בשריפה וה ליחא וגם חיך אחר יהודה הולידה ותפרק לחנוך דאם בת אחר עמה חנוך דיעקב

ונוחלת וה' רחוי להמעיט לגוף בקהל ועי' בצאר שבע מ"ם לענין מלך מן רחבעם בן שלמה שהי' מן בעומה הצעומים וקדמו בכתף משכה פ"ח ונ"ה ומלכים ה"ד ועי' בטו"ע חו"מ ס"י ז' ורו"ק הי"ט:

ד) **והנה** בתוי"ט ידים פ"ד מ"ד כי דפלוגתא ר"ג ור"י לי גר עמוני ומואבי לגוף בקהל הוא ומשום שהי' קפק ור' יהושע קנר דקפק עמון ומואב כמו קפק ממזר דדרסינן וממזר ודאי לא יצוא בקהל ד' הא קפק ממזר יצוא ובפעה"מ פט"ו מהל"ב הלכה כ"ח ובאבני התרומ"ב הלו סי' ד' ס"ק י"ח וס"ק כ"ז לא הביאו מדברי התרומ"ב הלו ובפ"מ יבמות (דף ע"ז ע"ח) בניס אסר יולדו בהם דור שלישי בניס ולא בנות דברי ר"ם ה"ר יהודה הרי הוא תומר בניס אסר יולדו בכתוב אלמן בגירה לא ונלא ידיו ורגליו ללו ה"ר יהודה בכתוב אלמן בגירה לא ונלא ידיו ורגליו בפמ"ד כיון דאמר מר בקל גרים לקרי בקהל מלרי בני עמוי יטהר ויצוא לירי דור שלישי ואקשו בתוס' שם שחוקית להא ר' יהודה היא ס"י בפרק עשרה יוחסין בקהל ודאי הוא דלא יצא הא ממזר בפק יצוא והבן כמי יהא ממזר לצוא בקהל דממזר ודאי הוא דלא יצא הא ממזר בפק יצוא ותירלו דשחוקין לא שכיחי (ועי' מהרש"א שם ובמלח"ר ע' לענין עובר ירך אמו והגהת קרבי רש"ס שם ובמלח"ר ע' עיב"ח שהם ח' ומ"ם בדעת הרמב"ם ולא הזכירו ובדברי הלח"מ פ"ז מ"ה עבדים הלכה ה') וביבמות (דף ע"ח) תל"ל ממזרת לאחר עשרה דורות ונוהרת ליף עשירי עשירי ממזרת ומיאבד מה להלן בקהל ונוהרים לף כאן בקהל ונוהרים ובתוס' בבורם לעיל דף כ"ז כ' דגם זכרים ונוהרים דברי זכר זה שהבה בא לאוקמי מגופא דקרא דממזר לא יבא בקהל לאחר דברי דור עשירי כתיב והאי אחד עשר הוא ומ"ל ממזרי אחה בא לאוקמי ומיבא מה עמוני אין לאחר כ"ח הגולד ועמוני בבל הגולד מבקיבא ואחר שברי חמו בעלמא מותרים לף זה כן ולפ"ז אבחי יקשה דברי יוכל ולכי כני לעולה פיפול ומחרם לאחר דור עשירי ובבא הוא קומים התוס' שביבים (דף ע"ז ס"ם) ד"ה ולכי כמה יטהר שבקשו ומ"ה ומ"ש ישה ממזר ומ"ל דגם בקהל ודאי לא יצא הא בפק ומ"ל דבר"ה לחומרא וקרא דכל חלב לא חתי לכוי (דה"כ יקשה תילטרך קרא לאתויי בפיקא להחמיר בהא בלא"ה בר"ה לחומרא) אלא לחני מיעוד ר' יוחנן לעיטחו דחש חסור ומ"ת ולפ"ז דברי ס"ל בפיר דעובר בריה בפ"ע הוא ומשו ס"ל דחוסבן לגרע בהא וכמ"ש בדחוס הכבי חוט כ"ד ולפמ"ש הריטב"א דמ"ד עובר לאו יד חוא ס"ל בפיר דעובר לאו יד חוא וחברי דס"ל בפק ממזר חסור משו ס"ל דהוא הוי ודאי (דרק אם ס"ל בהחוא הבירה בפק ממזר בשקה לבטל בקולא בלא"ה מוהר ומשום בר"ה ולפ"ל כהפ"י בפלילו בדוחא לאיסורא מוהר ודוק לף הוי דק בפק ונשא"כ אם ס"ל בפק ממזר בסור משו ס"ל דודו הוי ודאי) והיכא דאיכא בממזר דוחא לבירתי אז מוהר ובאבני בדוחם עם בחם דוב הוי ודאי בסוב קומים הס"ם (ר"ה דף י') בע"מ מי מלי אכיל מדרבנן (דמס"ת הוי רוב גמור והוי כודאי) גאיכו דאוי מדרבנן הוי ר"ה מ"ה ומשו ל"ק קומים הס"ם (ב"ק דף ע"ח) אלא לעיל"ד דרבנן מאלי בעדי רבנן ובפיר דרסינן לו ובחם וגם ובעבו ומכרו מם מכירה ע"י אחר ור' יוחנן לבעיטחו (בסוכה דף ו"ע) דדרש מעוקי יכיך דבתיון ומסקא יני בראשים כבדאו וקיפא דקרא ופרש לבירש ומוהר לבמוד בשוב ומזה רוב ר' יוחנן לר' זכאי (יבמות שם) פוק חני לבדא דלפ"ז ס"ל דרוב הוי ודאי ובפק ממזר חסור ול"ק קומים החוס' ד"ה ולכי מ"ל דיש שהוקים ופ"ל בפיר דדרסינן עמוני ולא עמונים (ולא דרסינן מלרי ולא מלרית) ויקשה קומים הס"ם מעמח לומה כבדים היא מבעיא ובכ"ל בעמוני שכשא בת ישראל דבתה מני כבדים ודו"ק:

ואולם

ה) **ואמנם** בקומים הס"ם מלרי שכי בעמי יטהר הקשו בילקוטני קידושין פ"ד ה"ג בפסיטות דגם ליבא עמונים חיבו יכול שהיא בקהל ר' חלבו חלה דבהך עמוני ולא עמונית חמהו בחוס' לרי יהודה חקשי לי' מלרי ולא מלרית והוא קומים הירושלמני יבמות פ"ח ה"ג ועי' בלי"ר שם (ומ"ש ומבואי והוא בח"ת ס' כ' לי בעכ"ש חמרינן מה שקבתה חשם קנס בעלה ועי' ב"ל חה"ע ח"ת סי' לנ"ד ולא הזכירו מדברי ומהרש"ל בחד"ח מגילה ע"ו ע"ב ד"ה הא דבקנות בעמון ומואב מוהתות הלמ"ן הוא עי' ומהרש"ל בחד"ח יבמות שם וכ"ה ברמב"ם פי"ב ומהל"ב הי"ח (ועי' חשו' חות יחיר ס' קל"ב חות כ"ד) וממילא ליכא לעולדם מלרי ולא מלרית חלא דאכתי יקשה קומים החוס' בעלרי שכי דיקא שחוקית דשקק ממזר ומחר ועכ"ל דשק דשקק ממזר חסור (ועי' בשו"ת בירושלמני יבמות פ"ח שם) וממילא גם שפק עמוני חסור כמ"ש החוי"ט חוסם לפמ"ש בחוי"ט שם ב"ל דשקק ממזר ומחר ולקומים הס"ם מלרי שכי בעמי יטהר בלא"ה ב"ל דיקא מחרם מדור עשירי ואמנם יקשה קומים הירושלמני אליב יפא עמוני עמונית כיון דבקיבות ומותרות וכבר הבאתי לעיל דדרסינן עמוני ולא עמונית ס"ל דגדולם עבירה לפעם וכמ"ש בחד"ח בהוריות (דף י"ד ע"ב) ע"ש:

ו) **ובש"ם** שם (דף ע"ז) כתבאי עמוני ולא עמונית ומואבי ולא מואבית דברי רבי יהודה ר"ש חומר על דבר חסר לא קדמו חחכם בלחם ומים דרכו של חים לקדם (ועי' בזה בפנים יפות פ' חלא וקדמו הרמב"ן שם ועי' בחזקוני שם ובאבני שכם בחא פ' חלא חות ג') ואולם כ' יוחנן שם לחמר בת בר עמוני כשרה עכ"ל עמוני ולא עמונית כיוסרם בש"ם וכ' יוחנן חמר שם לי לגו ד"ה יהודה הכהוב חלמן בגירה כו' מלרי שכי בעמי יטהר ובקשה קומים החוס' שפ"ל בקידה דחמר בת בר עמוני ולא עמונית ולפ"ל דגם בקהל ודאי לא יצא הא בפק יצא וכ"ל דגם בפק ממזר חסור ולפ"ז ס"ל דבר"ה לחומרא וקרא דכל חלב לא חתי לכוי (דה"כ יקשה תילטרך קרא לאתויי בפיקא להחמיר בהא בלא"ה בר"ה לחומרא) אלא לחני מיעוד ר' יוחנן לעיטחו דחש חסור ומ"ת ולפ"ל דבר"ה בריה בפ"ע הוא ומשו ס"ל דחוסבן לגרע בהא וכמ"ש בדחוס הכבי חוט כ"ד ולפמ"ש הריטב"א דמ"ד עובר לאו יד חוא ס"ל בפיר דעובר לאו יד חוא וחברי דס"ל בפק ממזר חסור משו ס"ל דהוא הוי ודאי (דרק אם ס"ל בהחוא הבירה בפק ממזר בשקה לבטל בקולא בלא"ה מוהר ומשום בר"ה ולפ"ל כהפ"י בפלילו בדוחא לאיסורא מוהר ודוק לף הוי דק בפק ונשא"כ אם ס"ל בפק ממזר חסור משו ס"ל דודו הוי ודאי) והיכא דאיכא בממזר דוחא לבירתי אז מוהר ובאבני בדוחם עם בחם דוב הוי ודאי בסוב קומים הס"ם (ר"ה דף י') בע"מ מי מלי אכיל מדרבנן (דמס"ת הוי רוב גמור והוי כודאי) גאיכו דאוי מדרבנן הוי ר"ה מ"ה ומשו ל"ק קומים הס"ם (ב"ק דף ע"ח) אלא לעיל"ד דרבנן מאלי בעדי רבנן ובפיר דרסינן לו ובחם וגם ובעבו ומכרו מם מכירה ע"י אחר ור' יוחנן לבעיטחו (בסוכה דף ו"ע) דדרש מעוקי יכיך דבתיון ומסקא יני בראשים כבדאו וקיפא דקרא ופרש לבירש ומוהר לבמוד בשוב ומזה רוב ר' יוחנן לר' זכאי (יבמות שם) פוק חני לבדא דלפ"ז ס"ל דרוב הוי ודאי ובפק ממזר חסור ול"ק קומים החוס' ד"ה ולכי מ"ל דיש שהוקים ופ"ל בפיר דדרסינן עמוני ולא עמונים (ולא דרסינן מלרי ולא מלרית) ויקשה קומים הס"ם מעמח לומה כבדים היא מבעיא ובכ"ל בעמוני שכשא בת ישראל דבתה מני כבדים ודו"ק:

ואולם

ז) **ואולם** בחומת ק״ל דדרשין ונוהג ודלי לא יצוה בקהל ד׳ הא ספק יצוה ולתרן קושית הס״ק ועלרי שכי בנוה יעהר ח״ל לומר דיש שתוקים דבלאה״י ל״ל כמ״ש בחו״י דיש ונוהגת תשיעים חס ל״ע דרק ונוהגת לאחר עשרה דורות ונוהגת ועי׳ בס״ם שם ובילוקוני קידושין פיד שם (וכמ״ש הכוזא דגם הזכר יוכפר) ותולם ״ל בזה עפמ״ש בילוקוני פי הערכל ה״ג אחת לשבעים שנה הקב״ה ונדע דבר בעולם ומכלה ומעיריהן ובשעה הענין ״ל כמ״ש בקהלדין (דף ק״ט ע״ב) דגם שנע תולידת בשים משום דאיתחת בריל ואי״כ עשרה דורות הוי שפים שנה (ועי׳ תג״ע בשנת ת׳ ו׳ ובקוף תיב ע״ש בזה ו״ל) ואוב ל״ל דיש ונוהגת עשירים דאז דבר בא לעולם ומכלה ומעיריהן אלא לבגירכא לשבעים שנה אוב ״ל דיש ונוהגת עשירים והולך יהי׳ דור אחד עשר ובשי״ק שם כי ואלהא בשעשוע דאחת לשפים או לשבעים שנה אחת משם שהקטרת ס״ו מכפר על הנגף (ועי׳ בס׳ התעוכה ת״ג אות ס׳ ואות ת׳ ובמדרש הנעלם בזוהר״ק פי ויהל דף ק׳ ק״ל) ובסיכו אחת לשפים או לשבעים שנה היתה אחת של שיריים של כל השנה לחלקין ולא הי׳ מפטעין אחותה שנה אלא ונחלים הקטרת (ועי׳ כריתות דף ו׳ ע״ב אחת ד״ה אחת ובשעשוע״ק והגה״מ שם ועי׳ יומלוקוני יומא פ״ד הלכה ה׳ ובדרד״ז ח״ב ס׳ תקל״ד) לכך ה׳ אפשר שיחול על הדבר ומעשה שם ניוע דיש ונוהגת עשירים עכל״ל דגדלין אחת לשבעים שנה היתה אחת של שיריים לחלקין והבן:

ח) **ונחזור** על הרשפות דרי יהודה דרש עמוני ולא עמונית ומה דלא דרש ועלרי ולא עלרית דעמוני ולא עמונית הלמ״מ הוא וק״ל מעלרי דהכתוב הלאן בגירה דאל״כ ועלרי שכי בנוה יעהר אלא ד״ל דיש שתוקים דבפק ונוהג ונוהגת אלא שפק עמוני ג״כ ונוהג כמ״ש התו״ט (ועי׳ כו״ל אה״ע סי׳ נ״ח ובקו״ש ח״ג ובשעשוע״ם פ״ו ובחאמ״ש הכ״ח והגהות הגרי״ש ז״ל שם) וכבר הנחתי דשם דרשין עמוני ולא עמונית ק״ל דגדולה עבירה לשנה ונעלוה כזיר (דף כ״ג) ולרבי״י גדולה עבירה לשנה ונעלוה לשנה ופריך והלרי״י א״כ לעולם יעקוב לדם בתורה ונעלוה לפילו אלא לשנה שנאוכל אלא לשנה בא לשנה אלא ונעלוה כעלוה אלא לשנה ופרש״י שפתיהן דבוקות והנחתי דבוקה השפי אות ת׳ (שכתובה ר״ת אוב יש״ע בהך דברכות שם דאיכא אוהו היום) ובחי״ש לכאורה) בקקותו לבאור הפתח ונתבה להס דשות לתלמידים לכעוס אף אי שאין תוכו כבדו והוא ונעלוה לעולם ישקוע אדם בתורה ונעלוה אפילו אלא לשנה בא לעולם דגדולה עבירה לשנה דהרי שתוקים שאות ושוב דרשין ק״ל עמוני ולא עמונית אלא דאוהר ר״י בעלרי שכתוב תלאן בלידה לאף הכקיבות אפורות ולא דרש ועלרי ולא ועלרית ונעלוה דעמוני ולא עמונית הלמ״מ ואל״ל ונעשה דהכתוב תלאן בלידה וגם לקושית הס״ק ועלרי שכי בנוה יעהר ח״ל כמ״ש התוי״ט ונעלוה גם ספק עמוני ונוהג ולכך באותו יום דוקא (שכתובה לאב״ע לכעיל ק״ל דגדולה עבירה לשנה כמ״ש) בא יהודה גר עמוני (דה׳ ספק עמוני כמ״ש התו״ט) לפניהם בשבת״ד ואל נא אל נא תכי ונוהג לבוא בקהל ודו״ק היטב כי מרוץ הוא:

ומהירותו לבוא בקהל

וזהו תוכן דרושנו, לקבל ולשלב דבריהם, דשולחי דוד תמרו לאו שפקהל ונפקחה הוא ולא דרשו שתני שהוא ולכך רוח להם דוד ונתך דשתי תחיתו שהוא ומשום דגדולה עבירה לשנה וכמ״ש שזה״ר שזהו ה׳ ענין סוד ונלכות בית דוד ונעלוה דרשין ונחני ולא עמונית ובקשה ובאוב לבוא בקהל וכן דרשין עמוני ולא עמונית ולא דעמוני ולא עמונית הלמ״מ דכיוון ועלרי ולא ועלרית ול״ל דעמוני ולא עמונית ולא דעמוני ולא עמונית ולא ועלרי ולא ועלרית ול״ל דגרשין אחת לשבעים שנה היתה אחת של שיריים לחלקין והבן:

סדרי משנה

י) **בברכות** דכ״ח שם אוהר לו ר׳ יהושע והלא כבר נאוהר ושפתי תת שנות עמי שראל ועדיין לא שבו ונעשכה ידים שם הגירקא ח״ל ר׳ הכתוב אוהר ושפתי תת שנות עמי ישראל ויהודה והגרי״ש נחום רחמון ליין שם כחב ועלה ויהודה ליתה בקרא ונאוהר גם שתום יצאות (דף ע״ו ע״ב) ד״ה ונכינן גרסי׳ ג״כ נמשכה ועלה ויהודה והכה בתורה אור ליין על בקרא זה עמוס ט׳ ושם לא כאוהר ויהודה אולם נוסכת״ת לא זכרו שזהו בקרא ועלה הוא (ירמיה לו״ד ג׳) ושפתי תת שנות עמי ישראל ויהודה ועכ״ק שם:

ב) **הבאתי** ומ״ש בקטרת אחת לשפים או לשבעים שנה היתה בחת של שיריים לחלקין ואגב אחאר מדרך בר״ת לפרש אלו ה׳ נוהן שם קולעת של שבע אין אדם יכול לעמוד ונפני ריחה (שפי׳ מדף ריח עוד עי׳ יומלוקוני יומא פ״ד הלכה ה׳ ועי׳ בס׳ הוונכיג שר הלכות תפלין) ולשון אין ונערכין שם דבש ונפני שהחורה מוהרה כי כל אשור וכל דבש לא תקטירו ומומו אשם לה׳ וחרב״ן בחדושות חי״ג סי׳ תרכ״ג חומה כיון דהדבש אשור ואי קי״ל בר קפרא ותי׳ אשם יוצא ונפטש ויאוהר שם ה׳ כוחבים דבש ה׳ ריחה חזק אוהרים לו כבר קדוק בר קפרא וזה דוחק ואוהבש כלשה שהוא עפמ״ש בחי״ב ויקרא פ״ב אין לי אלא דברים שאין הדבש יפה להס ונכון שפטעון אוהרים יפה הדבש לקטורת אכן ה״ל וכל דבש לא תקטירו ופי׳ בחוה״ש שזה מוכר עם אשור גו״א החיבור שזה מורה שבאו ביחוש אחד ובחו״י כריחות (דף ו׳) שבאו ואהרי״ב ת״ל כל דבש אולם בחו״י אחת ת״ל וכל דבש ות״ם ג״ק אלו ה׳ נוהן שם קולעת של דבש אין אדם יכול לעמוד ונפני ריחה העוב ולשה אין ונערכין שם דבש (דהרי אין לנו לאשור דבש רק בחקום שאין הדבש יפה לשם ונכון לרבות גם בקטרת שהדבש יפה לה דוא״ח אשור) ונפני שהחורה אוהרה כי כל אשור וכל דבש לא תקטירו כי וכיון שהוא דבוק עם אשור גו״א החיבור הרי הוא כבאשור ואשור בכל אקום שהוא להקריב חשם ל״ד ועי׳ בחאמ״ש פ״ה ובחא״ח ה״ל ואל״ח שם ובדרוש ובחיבוב ע״ב ק״ז ואחי״ן ע״ח ויקרא בי ״ל שם ובדרוש החרכתי בטעם הענין ואכמ״ל:

ג) **ובענין** ע"ם הפ"ד שהבאתי לי החבות יכלו וכלכ"ג ס"ל שהלכיכו בזה יש להעיר עוד ממ"ש בתוס' קידושין (דף ג' ע"ב) ד"ה ח"ל הלוכח למיעוד שהדה אלא קנה מנרשם מחקה לו בשטר ובתוס' (דף י"ד ע"ב סם) כי בשם ר"ת דאפילו בקרקעות עו"כ לית קונה בשטר אלא דבתוס' ס"ב שם כי ר"ת דבעפרון ס' קנין כלף ועי' בעלמות יוסף קידושין שם שכי ד"ל דעכו"ס קונה בשטר ועי' קלונ"ח ס' ס"ח ס"ק ח' וכ"כ בחומים סי"ח סי ס"ק ח' ועי' בשתיות שם ובשטי' עשרת חכמים סי"ח סי' ק' י"ד ד"ה וממ"ש ובחדושי על חו"מ בדרתי הדברים:

דרוש התשיעי

ויצאו כתוב בתורה אשר צוה ד' ביד משה אשר ישבו בני ישראל בסוכות וגומ' צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לעשות סכת בכתוב.

(נחמיה ח')

דרש רחב"פ ואתימא ר"ש לעתיד לבא מביא הקב"ה ס"ת בחיקו ואומר כל מי שעסק בה יבוא ויטול שכרו מיד מתקבצין עו"כ וכו' א"ל הקב"ה הראשונות ישמיעונו שבע מצות שקבלתם היכן קיימתם וכו' אמרו לפניו רבש"ע תנה לנו מראש ונעשנה א"ל הקב"ה מצוה קלה יש לי בסוכה שמה לבו ועשו אותה וכו' ואמאי קרי לה מצוה קלה משום דלית בה חסרון כיס מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו והקב"ה מקדיר עליהם חמה בתקופת תמוז וכל אחד מבעט בסוכתו ויוצא שנאמר ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו. (ע"ז דף ב' ג')

ד) **להבין** דברי חכמים הכתובים בנחת, לקבל ולקבל פלפול וחקרה יחד ומקובלים תחת לב תחת, נקדים זאת את דברי הש"ס (סוכה דף ל"ח) התינח קטנת דאחתי' דכל כחון תורה ליה ריש גלותא וכולהו רבנן דני ריש גלותא בסוכה גזלה הוי יתבי (ופרש"י דגזלו ממנה עבדי ריש גלותא עליה וקבכו בזה) צוחה (לכאורה לה עליה עלמן) ולא אמרינן בה רב כחון תורה ליה תיתחי דהוה ליה לאוושה תלת ואחה ותעני סרי עבדי לוותא קנייכו ולא אמרינן בה אמר להו פניתא היא לא ואין לה אלא דתי עליה בלבד ופרש"י לאוושה לאבריהם תביכו ילידי ביתו סוכה עבה וסלם עלות (ועי' בראב"ח סם) ע"ש והדברים מבוארים אין חזיוכם כפרן דעלי שחייבה לא הוי לאחעשי תלת ואחה ותעני סרי עבדי להך דסכה:

ואמנם יש ליישב זה ע"ד הדרוש דהכא בתוס' (סוכה דף לע"ב) ד"ה ומסום דהי"ל ועיין הבאה בעבירה כתבו והדחיבת לכם ומסלכם להוליא לת השחול ולת הגזול ומסום שחול תיעבורכת דגזלו לכם כפקה לן גזול ומסום ומבא"ע (ועי' תוס' סם ע"ש לענין תפירה דל"ש ומבא"ע כיון דלא כפיק ביה ומחמת העבירה ועי' טו"ז חו"מ סי' ת"ח ס"ק ז' ובכתי"ח סם ובפרט קרבן כתנחל בסוכה סם שחוא על השטר ועי' בחי"מ ס"ק ל"ב) ועל הטו"ז דחקתניע לי' דברי התוס' חלו וכן תמה הפרמ"ג סם ובחומת הך דיבח דמשתחוה לפסחן הוא מדברי הרמב"ם פ"ח מה' לילית ה"ח והרי"מ בפי' הנ"ש בסוכה סם כתב גם בשטרה הטעם דמהב"ע ע"י"ש ועי' בהגנת הרחב"ד על הרי"ף סם ובכ"מ פ"ח מה' גולב ה"ח) ותוכם לפמ"ש הגנ"ח (סי' הרל"ז ס"ק ג') לפיעות רש"י דחגיג דקי"ל דגזל עכו"ם חקור מקור ע"מ לח מקרי מהב"ע ח"כ שפיר ח"לטריך לכם למעט גזול בגזל עכו"ם דל"ם בי' מהב"ע ומ"מ חיכו יולח ומסום חקור גזל ותמכם בגוף דברי רש"י שכתבו סחם כותים גזלו תרעתא מ"מרחל שהחריכו זה המפורסי' יש לומר ע"פ מה שמידם הכו"ג קמך (יו"ד סי' פ"ח) דלף אם גזל עכו"ם חקור מ"מ לית ב' עשה דוהפיב (ונחרתי הטעם דבשלמת הלחו הוא בעבורכו שלח להרגיל ח"ע בגודות לח טובות ותין זה ומסום טובת העכו"ם ומשח"כ עשה דוהפיב שהוא לטובת העכו"ם שפיר י"ל דהתורה בכללה ופרטה לישרחל כיחכה ועי' תשובת חכם לבי סי' קנ"ח כ"ו ובזכובה החרכתי) וכן כחב בשתיות סי' קנ"ח ס"ק ח' ודייקו עלה מדברי רמ"ח בשט"ע (סי' כ"ח סעי' ח') שכי קדשה בגזל או בגניבת עכו"ם הוי מקודשת דשח חיכה לריכה להחזיר רק ומה קידוש הסם והוח מהסוי, מהרי"ו (ובחומת בדרכי משה סם חות ח' הביח דברי מהרי"ו חלו בזה"ל דחיכו חקור חלח ומסום חיה"ם ול"ע) ועי' בח"מ וב"ם סם:

ג) **ודנה** הרמב"ם (פ"ו מ"ה מגו"ח ה"ז) כחב הטעם לעכו"ם ומלם חת הקרן וחיכו חיב בחוגם בטלחור וכחם בעוניתו (והרמ"ח סם חפס מקום לדון זה וחכבי נלחתי בח"כ ויקרח בכ"ב מבואר להדיח כן) ותוה הטעה"מ פ"ח סם לפנ"ם הכפ"ת (ועמ"ל) דבגזל עכו"ם ליכח עשה דוהפיב בלח"ם פטור דליכח חביעת ממון ע"י"ם ואומם י"ל פשוט דהרי ע"ע מדבבן ומחוב להחזיר לעכו"ם (ובקונטרסי קרבי רח"ם החרכתי זה) ח"כ הוי שפיר חביעת ממון חף חם מדבבן הוח וכנ"ם בתוס' פ' שבועות העדות (דף ל"ח) ד"ה ודבן ועבש"ם סם (דף ל"ב) ומוב ס"ל דגזל עכו"ם חיכו חיב בהשבה:

ובענין מי יאום הוי כהפקר כתבו התוס' ב"ק (דף ס"ט) ד"ה כל הכלקט דלח הוי הפקר כיון דאין זה הפקר לכל דהרי לבגזל חיכו יכול לחבוע ומן המחזיק בה ומפני מחר יאום מ"מ כיון דכל חדם חקוי להחזיק בה ומפני שהיח לריכה לגזלן לפטר ומן הגזל שהרי ומחויב להשיב להגזל ח"כ לח חשוב כהפקר ביי"ם ומעתה מומכח דבגזל עכו"ם לריכה עשה דוהפיב שפיר י"ל דיאום הוי כהפקר ומוב י"ל דגם יאום למודח קני ומעשם הפקר ודכירכת כי בכפ"ת כתב בחמת דבגזל עכו"ם יאום למודח קני ותיכו כעת ת"י ולפ"ז שפיר פרש"י שהם כותים גזלי תרעתא מ"מרחל דבכה"ג בעיבן יאום וש"ר חבל בגזל עכו"ם יאום למודח קני ובפרט לבערת הפ"י דהא דיאום לח הוי כהפקר הוא ומסום. דגזל ולא כתיאמו הבעלים שביהם חיכם יכולים להקדימו ובב"ש בח"מ סי' כ"ח ס"ק ט"ז כי דהיינו כל אחד מ"י להקדים אבל בילי שביהם בעשה הקדם ואני סוגדכי ב"ש פ"ק כתב דהפקר חשיב כדעת מחרת ונקנה ומ"כ בשלמת בגזל מ"מרחל לח הוי יאום כהפקר דהרי חשור לכל מ"מרחל להחזיק ונעשם שריכה לגזלן להשיב להגזל ומש"כ בגזל עכו"ם דחיכו חיב בהשבה והוי הפקר ואמם שוב הוי כרילוי שביהם ואני יאום למודח ומעשם הפקר ועי' כתיבות ס' שכ"ז ומוסם רש"י ס"ל בכ"מ דיאום הוי כהפקר (ועי' ב"ק דף ק"ו ברש"י ותוס' שם ובירושלמי ב"מ פ"ב ה"ח) וי"ל והבן:

ואולם הרמב"ן בחדושיו נסתפק אם ביאר בזולתו חוזכרי ההחסם הוא דכותים גזלי מעכו"ם לרעתהו וכתב עלה דפרכינן אם קוף קוף כי גזזי חוזכרי ליהוי יהום בידייהו דידהו ופ"ר בידי הלוקחים וכי הרמב"ן וכ"ת דמ"מ לא חזי למזבן מייהו לכתחילה היכי דלא קני להו הא ליתא חדא דמקפיקו הוא (ועי' בגו"א ומהד"ת חו"מ סי' קל"ד סק) ועוד דמקחמת מעכו"ם הוא דנגלי לה וגזל עכו"ם כס"ג דכ"ע סרי ע"י"ם וכחו"מ סי' סק"ט דאין לקיים לגזלן סיפי ויקנהו וכ"ם (ב"ק פ"ג סס) ביאר דמי סקונה מגזלן גורס שלא יוכל הוא לקיים מלות הסנה וא"כ בגזל מעכו"ם (לפ שם ישראל הגנזל דעכו"ם ודאי לאו בר הסנה הוא ע' עירובין דף ק"ג) דלית בי' הסנת ודאי מוחר: —

והנה בגית יוסף חו"מ סי' שכ"ג הביא דברי הרמב"ן ג) בשם הרשב"ד דלעני דיהום ושיטו דסוח קני ו"מ דמים מיהא בעי לחהדורי ותניח הרמב"ן ומהך דחוזכרי דל"ל ר"ה לגזזי חיכו כי היכי דליהוי יהום בידו ופ"ר בידייהו דסוף סוף מאי חהכי דהא ו"מ לריך להחזיר דמים הדמיס ובקלוח"א סי' שכ"ג סק ג' חמה על חמיהת הרמב"ן דכיון סנוף סחפן שלו חש"ג דלריך ליהן הדמים חיגחי לא הוי לכם וכחב דסוב מלא בכ"ת קושיח זו בשם מוהרש"ן חסדן ז"ל ע"ש והכא הס' כ"ת לין בעת ח"י וחולם בעיני הדבר הפלא ופלא דהכא הב"י שם העתיק בחוחם לשון הרמב"ן בשם הרשב"ד דלעני דיהום ופ"ר קי דמים מיהא בעי לחהדורי וחולם ברמב"ן (ב"ק דף ק"ד סס) גבי נעלו ומבקען חת חגורו כחב בזה"ל והרשב"ד ז"ל פירש דכי קחני בחכיסין הרי הלו שלו דלא ופפקף מיני בעלים בלא כלום קחמר משום דקני לי' בידום ופ"ר חבל "בדמים" מיהא ובעי לי' לחהדורי ע"י"ם ובלאה בדור דכוחחו דבדמים כלחמר שם הגנזל ומחזיר לבוקח הדמים שכחן מחזיר הלוקח להחזיר לו גוף הדבר הגזול (ושם הדבר הגזול שיש יותר על הדמים שכחן ע' ש"ך סי' שכ"ג ס"ק כ' ו' ו"ל) ועל זה סביר הסח הרמב"ן ונהך דחוזכרי דחר"ה כי היכי דליהוי יהום בידייהו ופ"ר בידייכו וכי בזה"ל דוודאי מהכי דהא חיכה חלא כעין חפקח לא מקניא להו קכן הגוף דהא מיהא בעין ומכחן דבדמים בעי לחהדורי ושכן בעינן ביום הרחקחן לכם ר"ל דאה לא הוי לכם כיון דשם הגנזל יחזיר הדמים ומחזיר הלוקח להחזיר גוף החפץ להגנזל ושחרי דאין לו לחלוקח קכן הגוף לא ונקרי לכם הם פשוט ובחור בדברי הרמב"ן בשם הרחב"ד ועי' בשטמ"ק ב"ק דף ק"ד סס (ונ"ב הגרע"ח בגשמ"ם שם מלעיל דק"ו ל"ע ועשוק כסף) ונ"ב הב"י לשון הרשב"ם בשם הרחב"ד דלעני דיהום ושיטו דשוח קני דמים מיהא בעי לחהדורי ודלי ט"ס הוא ול"ל בדמים מיהא בעי לחהדורי והייטו כשיחזור הגנזל לבוקח הדמים שכחן וכ"ש הב"י בעלמא שם חמ"ז לשון הרמב"ן דהא חיכה חלא כעין ומכחן דבדמים מיהא בעי לחהדורי והביחו ג"כ הקלוח"א חלא שבטור חו"מ סי' שס"ח הביא כן בשם הרחב"ד לענין גניבה דשחמת הוי יהום ועי' בפרישה ובב"ח שם וחולם בס' שכ"ז כחב כן בשם הרחב"ד גם בגזילה דחפילו חחר יהום וס"ר לריך להחזיר הדמים ושחמת הרש"ו פ"ה ושהג"א ס"ג כחב להפיך בשם הרחב"ד ועי' בפרי יהושע ב"ק (דף ק"י:) ד"ה זאת חומרת וכחב שם שלא זכה בגילוח ומקור דין זה ברחב"ד (ומה שהאריך להקשות שם קדמוהו בשטמ"ק שם ועי' בנחה"מ סי' שכ"ג ועי' בשמ"ק שם) חלא שהב"י הביא הרמב"ן שכ' כן בשם הרחב"ד עי"ש והכא מהוך שהב"י שם קאי על שלשה בשם הרחב"ד עי"ש והכא מהוך שהב"י שם קאי על שלשה ושריא בשיטת סרש"ל דשמת דגם אחר יהום וס"ר מחזיר הלוקח להחזיר הדמים (ושם קכה ונגב הפוסקים עי'

בפוסקים) חשבו דגם מ"ש הב"י דברי הרמב"ן בשם הרחב"ד כוונתו כן ולפמ"ש ודאי לא עלה על דעת הב"י לחשוב כן בדברי הרמב"ן שם חלא דחנב לדיוקי שם בעניו יהום וס"ר הנחיק גם דברי הרמב"ן בעניו זה כדרכו ובאות בכוונת דברי הרמב"ן שם נראה ברור כאשר כחבתי ובל"כ יפה תניה הרמב"ן מהך דחוזכרי דוודאי מהכי יהום וס"ר כיון דאם הרמב"ן מחייב הלוקח להב"י גוף החפץ להגנזל ואין לו בזה קנין הגוף שוב לא הוי לכם:

ואולם לפי מה שפי' הרמב"ן (בוכח דף לו"ד סס) דהחסם היא דגלי מרעתא ומעכו"ם יש ליישב קושייתו דהרי הא דמחייב הלוקח להחזיר גוף הדבר לבעל הגזל משום דכתיב לו הדמים שכתן נראה שהוא ומטעם כדי שיקוים בזה שלוח הסנה וא"כ בגזל עכו"ם לליכא עסה דוהסב ודודאי לימא מחייב הלוקח להחזיר לעכו"ם גוף הדבר לף אם יחזיר לו העכו"ם הדמים שכתן ושפיר חנני ר"ה להכהו חוזכרי לבעל מיכחו כי היכי דליהוי יהום וס"ר דחחרי שהלוקח לימו מחייב להחזיר החסף ויש לו בזה קנין הגוף שוב הוי לכם ועי' ב"ק (דף ק"ד סס) בגוני דקאמר יהום כדי לא קכה ובגהסי"ק תמה דהא הוי יהום וס"ר וכבר הארין בזה הסטמ"ק שם והביא ג"כ דברי הרמב"ן בשם הרחב"ד בקבלן לסון זה שהבחתי וכ' שם בשם הרב המאירי דחפסר מחוך שעיטי רשות הוא מיטו נקרא גניבה ואבידה הוא ול"ע ומהך דחוזכרי ומכ"ע בס"ח וחכמ"ל ודו"ק:

אלא דמה שכחבתי דבגזל עכו"ס כיון דליכא עסה דוהסב והוי יהום כהפקר גמור גם יהום לחודא מהכי יש לפקפק ולומר בהך דחוזכרי דחדרבה בכה"ג ודאי מיטו יולא בידו"ט דאסון כיון דבעיכן לכם הם לא הוי שלו כיון דשם חטפו חחר מיד הגנזל לא ופקיכן ומיכ"ו חחרי דאיכא לריכה לגזלן לפטור מ"ע ומבגזל ושרי זה דומה למה דחוזרין (ב"מ דף ו' ע"ב) ולפי ש"ד חקפו כאן אין מוליכין בידו חוגלי ככפין לדיר מגלא זה פוטר ומגזו בעוגדו של כאן והכא ממי כיון דמועיל חפיסה לא ונקרי ממוכה של מוחזק ואולי ומטעם זה ס"ל לחירלים ומחא בונב"ח (סי' חרלז"ס סס) דלפילו לנו"ד גזל עכו"ס שרי ו"מ לא ונקרי לכם (ועי' בחוב"ן בחלחמות סוכה רפ"ג שם שכ' ולחב"ג דמחב"ע הוא יש להסיב דלחרחה דבכרי גזלי ולא של ישראל דלא שכיחי ומטוס לכם לימחר לגוקבי מייכו בעי יהום וס"ר ומייכו ומהב"ע ליכא חלא דהרמב"ן קחי הוא ור"ה ס"ל ב"ק קי"ב דגזל עכו"ס חסור וס"ל להרמב"ן דמ"מ מהב"ע ליכא וכמו שחידש הגר"ח לעיל סס) ומהו הטעם דהרי הא דגזל עכו"ס מותר הוא מקרא ראה ויחר גויס דסמוכה לפקירה ומוכו ליישבל כמ"ש בש"ך (דף ל"ח) ולחרי דהרי הפקר שוב כל חדש יוכל לחסוף מיידו וכמ"ש בחבני וגלוחים סי' כ"ח דבגזל עכו"ס לנו"ד מותר חין הגזלו קונה בגזילה וכל חדש יוכל לחסוף ומכו ציי"ש ח"כ שוב לא חקרי לכם:

ואולי ס"ל להירלים דהא דהסחורה הפקירה ממוכו של עכו"ס הוא בעין הפב"ד שחעלה המוקי"ח בפי' חמי"ח ק"ק ט' (ובחי"מ ס' כ"ח והחת"ס יו"ד סי' ס"ד) דהפב"ד לא מהני רק לסולילי הדבר ומסוס מי שהוא סיהי הפקר אבל חינו עושה קנין סיהיו של הבי עי"ש (ולחכי ומלחתי להדיח כן בבמ"ק ב"ב דף כ"ד ומ"ש המוקי"ח דליחוחו עליו בני מדרשא לא ראה בוחכ"ת דברי הי"מ ציוחות פ"י סי' י"ט ועי' ברשב"ח גיטין דף ל"ו ובשטמ"ק ב"מ דף יו"ד סס ובחסוסס החרכתי) ול"כ בגזל עכו"ס כי דמוחר ומסוס דהוי כהפקר שהפקירה מעוחו מ"מ לא הוי שלו בגזל בחורת קנין שיהא נקרא לכם חלא

דאם עצה קנין ומחדש ונכי וכפ"ז כ"מ"ר דבשעה שמוטל לצאת לדרך להבגיד דשמוכה לקנות שיהא שלו ואח"כ לדרך הבשה מחדש כדי לצאת דומיא מה דאמרינן בזבחים (דף י"ד) תיעבריך קד"א הוא"ל וכתיב ולקח ולו אחי קוף דמי להו תידים בעי למיסקל זוכא דאריתי ע"י"ש ות"ה הכא דכתיב ולקחתם כ"מ"ר דאחרי שהבטילה הרשמוכה היתה רק כדי לעשות קנין שיהי שלו אע"פ שעדיין הוא בידו מקודם ושוב לדרך ליקח ומחדש ולהבגיה לצאת ע"י אלא דא"כ יש להקשות גם בלקח די מיכים מחבירו בתחבה ע"מ להחזיר ולומר דבלקיחה הרשמוכה זכה שיהי שלו לצאת ואחרי דשוב מעיקא הדבר בידו בלי שום לקיחה לדרך ליקח מחדש הה לא שמענו וים לדון ולחלק ותכ"מ:

אלא דבנוף דברי הירחים שכתב דלף לע"ד בזל עכו"ס עוהר ע"מ לא הוי לכם הקוסיח קוערת מש"ס סוטה (דף ע"ג) ולא חכמו (עי' תרגום יוכתן שבתב ולא חכמו דלא קבע בי' ומחמת ובדרוש החרכתי) פרט לבזלן לימא דלא כר"י הבלילי דאי ר"ת הא תנור. מי הים הירח ורך הלבב זה הנתירה ומעבידות שבידו ופרש"י והאי אית לי' למיהדר ומשום הירח ורך הלבב וכ"מ"ל קרא ולא חכמו למעט בזלן דהרי בלא"ה עבידה הוא בידו ומשכי כגון דעבד הסוכה ויצא דמי ולדברי הירחים קשה הא ומשכחת לה בזבל בים ומעכו"ם לע"ד בזל עכו"ם מותר דעבידה ליכא ומ"מ לא הוי לכם ופפיר לימעט ומלא חכמו כיון דלא מקרי שלו ולע"ל לדחוקי ולחוקמי כשעשה הסוכה (ועי' תסובה מהרי"ו תשלח חו"מ סי' ל"ג) ומע"ל בדרוש הבני הום ט"ו וחוכם לפע"ם כיחא דהרי ע"ד בזל עכו"ם מותר הוא מעשה הפקר דהסוכה הפקירה מעומו מ"ב לפי ענ דקי"ל קרקע הינה בזבולה לא בי"ד בזה הפקר ושוב הוי"ל של עכו"ם והי"ב בים דהוי"ל כקרקע (ועי' תג"ח סי' הרל"ז שם ס"ק ז' ובשוחה"ס שם) ות"ב שוב ליכא לחוקמי ולא חכמו למעט בזבל בים מעכו"ם ומכל"ל בעשה הסוכה ומעשה כיחא דל"ד מי הים הירח ורך הלבב זה המתירה ומעבידות שבידו דל"ד" מכל"ל ולא חכמו פרט לבזלן ע"י בעשה הסוכה ע"ב ק"ל דקרקע הינה בזבלה ובזה כחוב לבעניבו:

ה) דהנה בס"ק סוכה (דף ל"ח שם) דפליגי ר"ח ורבנן בסוכה בזבלה קאמר עלה ר"ח לבעמי דאמר אין אדם יולא י"ח בסוכתו של חבירו אי קרקע בזבלה סוכה בזבלה הוא אי קרקע הינה בזבלה וסוכה שחולה הוא וכתיב לבעמי"ה דקרקע הינה בזבלה וסוכה שחולה וכתיב חצל וגזל עלים וקיבל דברי הכל אין לו אלא דמי עלים בלבד ובחוש שם כתבו דלא חקשי היכי דמי סוכה בזבלה דבמשכיון לבעל ומה הסוכות חצשה לך לבעמי בזבלה דהא קרקע הינה בזבלה וגזל עלים מני אין לו אלא דמי עלים בלבד דמשכחה לה שפיר בגזל עלים כיון דבזלוחי"ת לא קני ע"י"ש ולזה הביאו בש"ס תיקף הלי עובדא דבשחי לקמיים דיב נחמן דפרש"י דגזלו ממנה עבדי רים בזבולה עלים ושכבו בהן ובחשה לפכי ר"ל להחזיר לה העלים ומעשה דסוכה בזבלה ומבעיבן הלא קרקע הינה בזבלה ומע"ב לריך לחוקמי בגזל עלים דהוי גזל אלא דלכחורה ל"ל דגם גזל עלים לא הוי גזל ובשחה לא משכחה לה כלל סוכה בזבלה ואפי קרא הג הסוכות תעשה לך ממעט שחולה פסולה מזה הקדיוה הלי בשחה ופחחה היה בחמת ותנורה רים בזבולה וכולהו רבנן הוו יחבי והרי הסוכה הי' של רים בזבולה שחולה רבנן לאו י"ח בסוכה שחולה וכיון דס"ל דסוכה שחולה כשרה ע"כ קרא תעשה לך ממעט בזבלה ודרי קרקע הינה בזבלה וע"כ ממעט קרא בזל עלים דפסול ולזה תעשה להחזיר לה העלים לזותה כלום קנתה אפי חוט של

לה סוכה גזולה כלל כיון דמסתמא ס"ל קרקע מיכה מגזלת וגזל עליס לא הוי גזל עכ"פ מדרבנן ועל כרחך קרא דתצשה לך ומיעטו סוכה סחולה והאי כל החזרת מוקי לה ס"ם לגר שכתגייר וה"ב ומיעלת סמיעיגן דאין עושין סוכה בחוה"מ דאל"כ לא מילטריך קרא לגר שכתגייר והתיכא לג"ם דס"ל קרקע מיכה מגזלת אפל ר"ח דס"ל קרקע מגזלת (ג"ק דף ק"ז ועכ"ם סוכה סם) ומכחה לה סוכה גזולה בגזל קרקע והפיר הוי מיניה דאחולה כסרה וכל החזרת ומרבי סחולה והוא דעושין סוכה בחוה"מ שלכך לא מילטריך קרא לגר שכתגייר ועכ"ב ילף ר"ח מקרא דחג הסוכות תעשה לך דאין עושין סוכה בחוה"מ הא שמורו ג"ם (דף ט') וג"ם ס"ל כר"ח דאמר אין עושין סוכה בחוה"מ כיומר דקבירא להו לג"ם כן אפל לדידהו לא מילטריך קרא להכי ופפיר דייקו מקרא דסוכה יעשה פסולה כן הי' נראה לכאורה אלא דגם"ם סם ילף ר"ח מ"ת דסוכה סחולה פסולה ול"ל ומחוורתא כוה"ם הרמב"ן דאחרי שמעיט מיכה ועכ"פ כשוגג דלמ"ד דסוכה דיהת קבע בעיגן דסוכה גרעה העגלה פסולה וס"ל ג"כ דקרקע מיכה מגזלת על כרחך לדידי לא מכחת סוכה גזולה כלל לסיעת רש"י ועכ"ל דקרא תעשה לך מיעטו סחולה (ועג"ם דף מ' סהוה מיבעיא לי' ו"ל) ולפ"ז נחוור דכללא הוא דמ"ד דסוכה דיהת קבע בעיגן ס"ל דסוכה סחולה פסולה כמיבואר:

ז) **והשתא** דאתיגן להכי ניחוש גם מלתא בעלמא בדברי הג"ם סוכה (דף ל"ו ל"ז) דאמר רבא מנא הגיגא לה דקיש ועיקרא דדיקלא מיכא דלולבא הוא דאכיל מיניה ואוקי לה ר' יוסי בסוכות תעשה לך כל דבר דברי ר"מ ר' יהודה חוור לן סוכה טהגת מלא גדי מיכה בגלגל והיינו דאמרי אינשי מתן ושה לולא שחן מהג גלילות כביצים חיגו כיגו מלא חפלא בחרבעה מיכן סוכה שהגבת גלילות כביצים חיגו דין מלא חפלא בחרבעה מיכן אמרו לו כל דין שאתה דן מחילתו להחזיר ופופו להקל חיגו דין לא מלא חרבעה מיכן (ורש"י ז"ל גרס לא מלא חפל ועד' מיכן) יהא יוסף ובעל ואשתו חוור בסוכות תעשה לך כל כל דבר וכן בעזרת חוור כאחיים והוה כמ"ם בכהדדין מכדי כל מילי דעזרת כאחיים בן חבליה חוור ולא אקרי ספרא על שמיה ע"כ ובגמ"ם ביצה דף כ"ז ע"ב ולא הציר עוד ובדברי רש"י סוכה דף ט"ו סם ד"ה מעזיבה והרמ"ל סם כי ומוחק בספר עזרא ועי' רש"י סוטה דף ל"ט ד"ה ובפתחו וסם דף מ"א ויקרא זו לפני הרחוב ופרש"י בספר עזרא כתיב והמהרמ"ל בעלמו הגיה כן והוא קרא בנחמיה ח' ועדש"י ב"ב דף כ"ה ע"א ד"ה לפתותיו ע"ש) לאו הכי והשיאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי עץ הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לעשות סוכות (ל"ל בכת חסר רבן הוא שמקרא סם) ככתוב וכן יהודה בסוכות תעשה סכר הכי לחפוות עלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לבסך ותכן מסככין בשלשה מיני אילנות דיקא דקאמר הכי ולא כתבו ר"מ דיקא דיקלא ומיכא דלולבא הוא שמקרא סם ד"ה והביאו עלי זית כתבו רש יהודה דיקא דיקלא ומיכא דלולבא הוא שמקרא סם ובגמ"ם והדברים כפלאים דהכי כן הוא להדיא בג"ם סם ובגמ"ם כתב ס מוסחות שלא ה' כתוב לפניהם הך וכי יהודה עד לחפות (ג"ם הוא ול"ל עד לבסך ועי' בהגהת הגר"ח סם) ומלבד דקאמר לכתם הקפרים ס לדייק פלישתא שכי התוס' ר"י הוה מוקי לי' לחפות ולא כתבו ר"י מוקי לי' לחפות ולולי ל"ל זה דהכי לר"י מדרבנן מוקרא דעזרא דגם לסוכה בעיגן מי מיכים מלמה הלריך להביא עלי הדס ועלי חמרים ועבות ועץ עבות לבסך ול"ב קשה כיון דר"י ילף מקרא דעזרא מוכח דלא מיבעיא ליה מי קרא דהיכי לכתוב לבסוך לא מוקרן מלמה דגם"ם (קידושין דף כ' ע"ב) ולזה תירלו בתוס' דאי לאו קרא דעזרא הוה

מוקי לי' ר"י להק"ו גם לחפות דזה מוקי"ה דסוכה טוהגת ליליה כביומים מוכל לומלך דגם חפות הסוכה בעיגן עד' מיכן ומ"ל בחוה"מ לר"י דלחפות לא בעיגן מי מיכים רק לבסך וחולס מוקרא דעזרא דכתיב ג"כ עלי זית ועלי עץ שמן שמיכם עוד' מיכים שמעיגן על כרחך דלחפות לא בעיגן ר"ת לבסך והוה שכתבו בחוס' ר"י הוה מוקי לי' להק"ו לחפות כלומר דאי לאו קרא הוי"ה דגם בחפות בעיגן ר"ת ומוקי"ה ולכך מילטריך קרא דעזרא אלא גם יש לחקדק בפרש"י סם ד"ה עלי זית ועלי עץ שמן לאו ד' מיכן כיהוה ור"ת שבר הכך לחפות ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לבסך ותכן מסככין בשלשה מיני אילנות דוקא ולכאורה הך מסככין בשלשה מיני אילנות בחוכחי בפשטי פשטא הוא ור"י לו לרש"י לליין הך ותכן מסככין בשלשה מיני אילנות דוקא הוא מגזה ולמה כללינהו בחדא עם הך דעלי זית ובחדא מיחתא מיחתינהו:

ואשר ע"כ חמיכא דזה לכאורה יש לחקדק גם"ם סם דלר"י עלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לבסך דברי לעיל (דף י"ב סם) הקשו גם"ם היינו הדס ועץ עבות ואמר רב חסדא הדס קשוה לסוכה ועלה עץ עבות לגולב והדס דקרא בעזרת היינו הדס קשוה וה"ב חיך אמר ר"י דעלי הדס מעקרא סם הוא לבסך וחולס ל"ל לפמ"ם הרמ"ם (דף ל"ד ס' י"ד סם) דכתי דהדס קשוה פסול לגולב ע"כ ומיכא דלולבא הוא כמו כיג ועיקרא דדיקלא ואמר להם שרוף לבעיג עבות למלות לולב ועלי הדס לסוכה ורחיתי בכחלת יעקב להגאון מליקא ז"ל סם שהרגיש זה (וכבר קדמוהו בקרבן מחכלת סעל הרח"ם סם חות מ' וכי דגם לפמ"ג לא ה' סגיקא בגמרא ור"י הכי לחפות ומ"ל דעלי זית וכו' ועלי הדס לחפות זה חמוה דמה יעשה לפרש"י ור"י סבי לחפות ועלי הדס לבסך ע"ש) ועגיין עוד דלפ"ז ומיהלא ומהו דמיקי ר"י דעלי הדס קשוה לבסך כמשמע דקיש ועיקרא דדיקלא ומיכא דלולבא הוא שלכך גם הדס קשוה כבר לסוכה וה"ב למה לי להגמ"ם להוכיח זה מגופיה מהו דמסככין בסרים והרי"ף גמ"ם להוכיח זה מגופיה ממנו דאמר ר"י עלי הדס לבסך לאו דוקא דה"ל דהא לחוקי ר"י עלי הדס לבסך הוא לגופיה דמקשה דמעיגין מהו דמסככין בסרים דקיש ועיקרא דדיקלא ומיכא דלולבא הוא שלכך בלא"ה הוי מוקי ר"י גם עלי הדס לחפות ולבך הולרכו להגיה ומחכיתין דמסככין בסרים ולזה כתבו בחוס' ד"ה והביאו עלי זית (ולעיל על דיהת דקרא) ר"י הוה מוקי לי' לחפות וכוונתם על עלי הדס כלומר אי לאו מחכיתין דמסככין בסרים הוה מוקי ר"י גם עלי הדס לחפות אלא מחרי דמעיגין מחחכיתין דמסככין בסרים דקיש ועיקרא דדיקלא ומיכא דלולבא הוא שפיר מוקי ר"י גם עלי הדס לבסך דגם הדס קשוה כבר לסוכה דהוי ומיכא דלולבא כמו קיש ועיקרא דדיקלא ולזה פרש"י בדקדוק עלי זית ועלי עץ שמן לאו ד' מיכן ור"י כבר הכי לחפות ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לבסך ותכן מסככין בסרים כלומר דאי לאו דגם הדס קשוה לבסך לא הוי מוקי לי' לחפות ולולי ל"ל דגם"ם סם ילף ר"ח מ"ת דסוכה סחולה פסולה ומ"ל דגם הדס קשוה לבסך ומ

והם דלר"י בעינן בקובה כל הני מינן (ועי' בחגן עזרא סם סכ' ועלי עץ סתן ועלי עץ הדם ועלי תמרים הוין חיכם מוסיפים על העניך רק טעמו חו עלי עץ סתן חו עלי הדם וכו' ול"ע) וא"כ קשה כפי דמוקי ר"י עלי הדם תמרים ועצום לכקך ע"כ הרי חסר מין ערבה אלא ד"י ל דסל"ל דעלי עץ סתן הוי"ו ערבה וע"י מלי"ד גמוקדת סם סכ' עץ סתן הוא מין חילן קרוב ואף דכתוב לחו בהר ע"כ הא לרבנן (דף ל"ג סם) מדבינן דערבי נחל אל הריס כסר ולזה כתבו בחוסי ד"ה והביאו עלי זית וי"י הוא מוקי ליה כלומר הך ועלי זית לדפנות חבל עלי עץ סתן וכולהו מוקי לכקך אלא דליכתא הוא מוקי לי' לא אתי שפיר והו"ל מוקי לי' ובלאו"ה זה ליתא דעל כרחך ה' נחקר אתרוג מהרי' מינין דאין מקבלין מקבל טומאה והכי פ"ק (דף י"ב סם) דיק רב חסדא דאין מקבלין בדבר המקבל טומאה מהכא דכתיב לחו בהר והביאו עלי זית ועלי עץ סתן ועלי הדם ועלי תמרים וכו' ולא הזכיר קרא אלא דבר שאינו מקבל טומאה ופרש"י לחו בהר פקוק הוא בפני עזרא לעשות סוכות וים להתפונן דלאו"ה טורך הביא רש"י קיום המקרא לעשות סוכת ועוד אלא קיים רש"י כל המקרא לעשות סוכת ככתוב ופס (דף ל"ז) הביאו פ"ק כל המקרא לעשות סוכת ככתוב:

ואמינא ח) ל"ק כל זה לעיל בהא דרב חסדא עיקר הדיוק ולעשות סוכת ודבק ל"ז פס עיקר הילפותא ולעשות סוכת ככתוב דהכא בהך דר"א דיליף ונקרא דעלי זית דוקא ונמכבין בדבר המקבל טומאה קשה לכתורה דהא מ"מ נה דקאמר להתוכל ונקבל טומאה מתורת יד הו סומר (עי' רעז"ח פ"ה מ"ה טומאת סוכלין ה"ח ובי' בעל"מ ה"ח פס ובמג"א סי' תרכ"ט ס"ק י"ב) ואין מסכבין זו וא"כ לית לי' ונסכבין בעלי תערים לף מכחלם הפרי ומהם כיון דתחילתו ה' ונקבל טומאה כהא דרב חוני בר עזיוני (סוכה דף ט ו ע"ז) דאמר סיכבא בצלחי כלים פקובה ופרש"י הוחיל ונכלי קחתי ומחילתה ה' ונקבלת טומאה ונסכב הזב והבדה אלא שזה לק"מ דהא ק"ל דהקולר לסיכוך אין לו יהות שהרי חינו לריך ליד כמ"ש הרמב"ם (פ"ט מהלו"ח ה"ז) וכתב בכ"מ שם שהרי א"ל ליד כלומר שא"ל שיהי יד לאוכל כיון שאינו לריך לאוכל יאם קלקן לאוכל חעפ"י שנעלך לסיכוך הוא בכלל אוכל (ועי' ברמב"ם פ"ה מהי סוכה ובלאו"ה ה"ג שם) ולזה פרש"י הא דר"ח דיליף דאין מסכבין בדבר המקבל טומאה פקוק הוא בפני עזרא לעשות סוכת כלומר שלזה להם שיהוו בפתח חלים לעשות סוכת היינו לסכך אבל יהות לו יהות ושע"י יוכלו ליקח עלי תמרים לסכך ואין"ל דר"ח יליף דאין מסכבין בדבר המקבל טומאה מדכתיב לחו בהר והביאו עלי זית ועלי עץ סתן ועלי הדם ועלי תמרים וכו' ומשמע דכל המקבל טומאה לא מסכב ואין"ל דר"ח יליף מדכתיב לחו בהר והביאו עלי זית וכו' לעשות סוכת ככתוב אלא דר"ח יליף מדכתיב לחו בהר והביאו עלי זית וכו' לעשות סוכת ככתוב ולא כתב נקרא כלומר

והנה בפ"ק (דף ל"ז) דאמר ר' דבניון סוכה מד' מינין וילף לה ונק"ו מלולב דאינו טהב ליטות כבישים לכאורה י"ל דק"ו פריכא הוא דאינו למיפרך מה ללולב דשחול פקול בו ומשמ"כ בסוכה דשחולה כסרה אלא מזה ליתא דר"י ס"ל ג"כ דשחולה פסול דהרי ס"ל לר"י ג"כ דסוכה דיעת קנע בעינן כמ"ש בפ"ק (דף ז' ע"ב סם) ובחמת ס"ל ג"כ קרקע חיכם נמלא וגזל עליס לח הוי גזל מתקנת הפנים ולדידי' לח ומסכחת סוכה גזולה כלל דסוכה גרחם הענלה פסולה למ"ד דיעת קנע בעינן ועל כרחך קרא חנפ"ם תעשה לך ממעט שחולה דסוכה פסולה וליכא למיפרך מידי על הק"ו אלא דאכתי יש להקשות מה דר"י דיליף ונק"ו דבעינן בסוכה די' מינים העדיין לח הקשו לו מקרא דעזרא למה לח לגוד בחותם מהק"ו דגם לדפנות בעינן ד"ח (ועי' בדבריהם חות ז') דאינה חילוק וקנרא יש בין סכך לדפנות וחולם גם זה ניחא לר"י לפיטתו דסרי חמרו בפ"ק (דף ו' ע"ב סם) כי אחאי הלכתא לגוד ולגוד ודופן עקומה פחות מד' חמות דרחוק סכך העליון הפסול כאילו הוא מן הדופן עלמו ועקום ואע"ב אם ניחא דגם בדפנות בעינן דבר הרחוי לסכך לא מסכחת לה דופן עקומה כלל ועכ"ל דדפנות כסרות מכל דבר אלא דאכתי מסכחת לה דופן עקומה גם בסכך כסר כהא דלעיל (דף ד' ע"ח) היתה גבוה מעשרים ונכה לילנאת ע"ש אלא דר"י לפיטתו (דף ג' סם) דסוכה למעלה מעשרים אינה כסרה ולדידי' ע"כ לא מסכחת דופן עקומה רק בסכך ומגילה עכל"ל דדפנות כסרים ומכל דבר:

והנה הא דר"י מכשיר סוכה למעלה מכ' אמה חמרו בפ"ק סם שהוא ומסום דס"ל דסוכה דיעת קנע בעינן ומגילה ס"ל כר' שמעון (דף ז' סם) דגי כהלכתו ודבינים לפילו טפח שהוא ומעשה דדיעת קנע בעינן וחמרו בפ"ק סם (דף ו') דר' שמעון קנר ים סם לעקרא בסוכות בסוכות בסוכות הרי כאן סם ל' חד לגופי' פשו להו חרבע וכו' אחא הלכתא וגרעתא לרבינים ולוקמתא לטפח ורבנן קנרי ים סם לעסורות בסכת בסכת בסוכות הרי כאן חרבע ל' חד לגופי' וכו' וה"ל דקי"ל כר"ש ק"ל ים סם לעקרא ולפ"ז ל"ל דרבנן דפליגי על ר"י ול"ל דלא בעינן בסוכה ר' מינין לסיעתם ופליגי על ר"י וק"ל דק"ו מלולב פשו ק"ו פריכא הוא דיש למיפרך מה ללולב דשחול פשו ומשמ"כ בסוכה דלדידהי דק"ל דלא בעינן בסוכה דיעת קנע וסוכה גרחם הענלה כסרה ומכחת סוכה גזולה גרחם הענלה הא לישנוט עקרא דחנפ"ם תעשה לך וסוכה שחולה כסרה וגם ונוכח עקרא דעמרת דעלי זית ועלי עץ סתן לסוכה דלא בעינן בסוכה ר' מינים דעלי זית ועלי עץ סתן לחו ד"ח ניכחו ולרבנן לח ניחא להו למיתר דסרי לדפנות דכיון דבקרא כתיב לעשות סוכה וסתם סוכה היינו סכך כמה סמעטם זה פסלו סוכה למעלה מכ' ומסום דלא מלטת בה עיכא ופרש"י (דף ז' סם) שחינו רוחה לח הסכך וסוכה היינו סכך כמה וה"ה המכשיר סוכה למעלה מכ' לא ס"ל דסוכה היינו סכך ומשיטה זו שפיר ס"ל דעלי זית ועמן לדפנות דסוכה דקרא קלי גם על דפנות ומשמ"כ לרבנן ועוד ס"ל לרבנן דחיכא קלי גם על דפנות ומקו' כילף מחמת דגם לדפנות בעינן ד"ח ומשיטתם ליכא למיתר שחי' לח מסכחת דופן עקומה דהא מסכחת לה בסוכה למעלה מכ' דלרבנן פסולה דסוכה דיעת קנע ואחרי דס"ל לרבנן דסוכה דיעת קנע ומגילה ס"ל דשתים כהלכתן ומלישים לפילו טפח ים סם לעסורות ולזה הביאו שפיר ר"י מקרא דעמרת לחו בהר והביאו עלי זית וכו' לעשות סכת ככתוב ולא כתיב נקרא כלומר

ים אם למקורות דסכת חסר כתיב וח"כ שתים כהלכתן
וסוכה לא בעינן דירת קבע ומסכתא לה סוכה גזולה נרחש
העגלה וסוכה שאולה כמרפ ומוכלא מיפרך הק"ו דר"י דמה
לגולב דשאול פסול גו ומסתפ"כ בסוכה וח"כ לא בעינן
בסוכה ד"מ ועוד הא עלי זית ושמן כתיב בקרא דעזרא
ולאו ד"מ ניהו ולרבנן ליכא למימר דסבי לרפנות לעשות
קבע כתיב בקרא ושתם סוכה תיימו קבע כמאן דעלך
סוכה למעלה מכ' פסולה וח"כ עיקר דיוקא דרבנן מקרא
לעשות קבע ומקיום תיבת בכתוב קבע חסר ד"ם אם
למקורות ודו"ק היטב:

ע) **והנה** בחוס' (דף ז' ע"ב סס) ד"ה כולהו כתבו
והא דתסיק הכא ר' יהודה לחו מסוס לחסיקנא
לעיל טעמא דרבנן דבעי דירת ערעי דהא חבי דהכא
מקשה לרבא דאית לי' התי טעמא חבל ע"מ חמת הוא
דלמעלה מכ' לא קיימא חלא ח"כ עשאו קבע ותמרינן מי
בפרק הישן ר"י לטעמי' דאמר סוכה דירת קבע בעינן ס"מ
דרגיל לעשות סוכתו דירת קבע וביאר במהרש"ח אם לפי
אם ליח להו לרבנן דדירת ערעי בעינן מ"מ ר"י ממסיר
למעלה מכ' ק"ל דדירת קבע בעינן וכבר תמה הפני יהושע
אם דעדיין אין זה מעלה תרוכה דאדרבה מדמסיק קחמת
דחלמודא דר"י לטעמי' דדירת קבע בעינן מדממסיר למעלה
מכ' חלמא דקונין כרבא חזלא ע"ש ובפע"ד דברי התוס'
בדוי מלו דבחמת ניחה מקברת דהא דפליגי בלמעלה מכ'
היינו בעשאה קבע בימידות חזקים ומקמרות כעוגים אבל
אם עשאה למעלה מכ' דרך ערעי פסול לדברי הכל אתין
זה סוכה כלל וגם חביי ק"ל הכי ובכרחה מפסוקות דברי
הס"ק ובמ"ש בחוס' דחמת הוא דלמעלה מכ' לא קיימא
ח"כ עשאה קבע ולרבנן גם זה פסול אבל למעלה מכ'
דרך ערעי פסול לכ"ע חלא דקחמת דמהניחן למעלה מכ'
פסולה משום לף בעשאה קבע ולזה ספיר ק"ל דמסיר
ר"י למעלה מכ' ולא חילק בין עשאה קבע לערעי משום
דגם למעה מכ' לא מסיר ר"י חלא בעשאה קבע דכן
דרך לעשות סוכתו קבע ולמעלה מכ' ולמעה מכ' בוין
ולבך לא הלריך ר"י לחלק בלמעלה מכ' בין קבע לערעי
משום דרגיל חדם לעשות כל סוכה קבע חם מדויק יפה
בדברי התוס' שכ' ודייק מהא דמסיר ר"י למעלה מכ'
ס"מ דרגיל לעשות סוכתו קבע חלא שמדברי הס"ק כי
עניד ל' דירת ערעי נמי לא בפיק לא כרחה כן וק"ל
ועי"ש ועי' בחרגום יונתן פ' חמור שם שכי בחטלחת
דחבי דופכ"ח כהלכתן ותליתאי עד פוסכא וכו' מחעבדא
לעולא לעום חגא ול"ע דהבי זה לכ"ע דסוכה ישיכה פסולה
וב"ש ק"ל דדירת קבע בעינן וח"כ ק"ל דחלחא דופכ"ח
כהלכתן ובינחתא עד פוסכא ועמ"ל ועי' בר"ף פ"ק
ובמלחמות שם ובר"ן פ"ב (דף כ"ח) ד"ה הלכה וק"ל ודו"ק:

יד) **ומעתה** נחזור לדברינו להסכיל ולהבין חת דברי
הס"ק (ע"ז שם) חמר להן הקב"ה ועתה
קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו חותה וכו' וחמלי קני
לה עתה קלה מעום לליה הם חסרון כיס ויל חחד
וחחד טוען ומוכך ומוסף סוכה ברחש גגו והקב"ה מקדיר
עליהם חמה וכל חחד מבעט בסוכתו ויולח מכחמר נחתקה
חת מוקרותיהן ונכליכה ממנו עבותיהן דיש לדקדק הרבה
בלישנח עתה קלה יש לו וסוכה שמה ולח חמר עתה
סוכה וקלה היח ולמה חמר סוכה שמה וגם למה לים הם
חסרון כיס הסרי היח כשחר עלות ועוד הקב"ה חמר להם
לכו ועשו חותה והמה עשו כל חחד וחחד סוכה בפני
עלמן וברחש גגו ולמה ברחש גגו ובמ"ש ובכליכה ממנו
עבותיהן כתב המהרש"ח ז"ל בחד"ח שם הסיבו עץ חבות
שדרכן לסכך בהן כדכתיב בספר עזרח ועלי עץ עבות לעשות
סוכות בכתוב (ובחד"ח שם בדפס הגס"ה ער' סוכה י"ב
ע"ח ולדבריו חדרבח מדי"ח שם מוכח להיפך דלח בעינן
ד"מ בסוכה ויותר לריך לליין דף ל"ז שם בלר"י דרשינן
הכי) וכו' והדברים בפלחים דלמה סכבו בעצפי עץ עבות
ולחדרבה הח ק"ל כרבנן דלח בעינן בסוכה ר' מיבס
ולבדבריהן חדבר נכון דהכח בחבן עזרח (ויקרח כ"ג ו"ב סס)
כתב כי חלדוקים חמרו כי מחלה הדי מיבים תעשו סוכות
והביחו רחי' מספר עזרח וחלה עודי לב הלח ירחו כי חין
בספר עזרח ערבי נחל ולח פרי עץ כלל וכו' (ולח הביח
מדברי הס"ק כלל ובמ"ש החב"ע דעין הדם חין לילנו גבות
והכח הם שבי מינים גבוה וממוך כתב המרגליות שם פ'
החחד עבות והבי ערבי נחל ודבריו תמוהים ועי' בחב"ע
נחמי' ח' ט"ו שם) ע"י"ש והכח כוונת הלדוקים להרחות
כי גם מלות סוכה דבר קבה הוח לעשות מדי' מינים
שבלולב וכבר הקדמנו דלרבנן דלח בעינן בסוכה ד' מיני
שבלולב עכ"ל דסוכה שחולה כשרה ובלפ"ז הק"ו דר"י
פרכ"ת הוח דמה לגולב דשאול פסול גו ומסתפ"כ בסוכה
דילפינן (דף כ"ז) מכל התורה כ"שרחל יעבו בסוכות מלמד
שכל שחרחל רחוים ליעשה בסוכה חחת ופרס"י ואי חפשר
דלח מלי שוי פרוטה לכל חד חלח ע"י שחלה חהו הכוונה
דלית בה בסוכה מקרון כיס דיוכל לנחת ע"י שחלה ועוד
מוכח מקרח דעזרח דלח בעינן בסוכה ד' מינין דהכי עלי
זית ועלי שמן כתיב בקרח וחין לומר דהכי לרפנות לעשות
שכת כתיב בקרח וסוכה היינו שכך כשמה לזה
חמר הקב"ה לחוה"ע עשוה קלה יש לי (וקרי לה מעוה
קלה דלכ"ע זו דלח בעינן ד"מ לסוכה לח בעינן בסוכה
דירת קבע והו"ל קלה וכפרס"י דף ב' סס ד"ה שבעת
ימים סוכה של שבעה ימים והו לח דהיינו ערעי ודיוה
בעה"ט קלות ומחורן בזה קושית הלל"ח הבדמ"ח דף ל"ז
סס ע"ש והחורה חמרה בסוכות חשבו שבעת ימים סוכה
של כל דבר (ועי' בשב"ש סוכה דף ב' ד"ה רבח חמר)
ולח חמרו בסוכות חשבו סוכה של כל דבר כדלעיל ומה
הביחו משבעת ימים ולדבריהן חת קשיר ומולם יפלח על
הלל"ח שלח הביח ובדברי הירוסלמי פסחים פ"ב ה"ח ועי'
בילקוט עזרח שם וי"ל ודו"ק) וסוכה שמה (דסוכה היינו
שכך ומ"ש מוכח מקרח דעזרח דלח בעינן ד"מ לסוכה)
וחלמי קרי לה מלים קלה דלית בה חסרון כיס דיוכל
לנחת בשחולה ולזה חמר לסס הקב"ה לכו ועשו חותה
היינו שיעשו כולם סוכה חחת ולנחת ע"י שחלה דסוכה
שחולה כשרה ומוסיל הק"ו דר"י פריכח הוח דמה לגולב
דשאול פסול גו ומסתפ"כ בסוכה ומולם שמה הלכו בשיטת
הלדוקים כי מלה הבי מיכים יעשו סוכה ולמילף זחת
מק"ו מלולב דחיכו כוהג ביוה"כ וחין לומר מה לגולב
דשאול פסול גו ד"ל דגם סוכה שחולה פסולה ולזה חיחת
בסתפ"כ מיד כל חחד וחחד טוען (כמו בעולת ד"מ שבלולב)
ושלך ועשה סוכה לעלמו שלא נלחת בשחולה וכי תימת
ח"כ כילוף מק"ו דגם לרפנות בעינן ד"מ ד"ל דח"כ לח
מסכחת דופן עקומה דדופן עקומה לח מסכחת רק בסכך
פסול ובדחק הגג ולח בסכך כשר למעלה מכ' דסוכה לחו
למעלה מכ' כשרה חף דלח שלטת בה עיכח דסוכה לחו
היינו סכך כשמה וע"ש עשה כל חחד סוכה ברחש גגו
ובערש"י סס ולדבריהן כחמר שלח עשו על הגגות (ובחמת
בחקשת סס כחמר ויעשו להס סוכות היש על גגו) רק
ברחש הגג לגרף דופן עקומה להרחות כי רק בחופן זה
הוי דופן עקומה ושח"כ ע"כ בדפסות לח בעינן ד"מ ועלי
זית ושמן דקרח לרפנות ולסכך בעינן ד' מינין וחחז"ל בזה
שיעור ר"י לח בפסוק כוותי' חלח להרחות לדעת כי גם
מלות סוכה בשר קשה היח חחרי שלריך לעשותה מדי'
מינים ובזה הי' חרש של עכטח קפון בקרבס לחמר כי כל

העולות קשות ונע"ב לא קיימו הטבע ועלות ואחרי שאמר להם הקב"ה עלות קלה יש כי וגם זה לא תקיימו רצו להחזיק במנוחה דגם עלות מוכה דבר קשה היא והקב"ה הקדיר עליהם חומה ביני להם בחומת דבר קשה ועיד כל אחד ואחד ונצטער בקוטנו ויזעק שכאשר נכתקה את נוקבותיו שזהו הדפנות שדרכן בקשור במוקדות כמ"ש בחז"ל (דדפנות וכך בוין) וכשליכה עוונו עצותיו זה עצפי עץ עצות שכשכו בהן לשיטתם ושוב הכשילו לדעת שלא נצינן ד' מיכים לכך ונ"ב עלות מוכה לא דבר קשה היא והוה לא קיימי העלות בחשבונם, כי דבר בפת גר חלחה חומרתם, וע"ב לא נתן להם הקב"ה תיה"ק התנינה והיסרה, רק ליסראל המחזיקים בה בירושת ד' עזורה, כי יעקב בחר-לו יה ישראל לסגולתו, לתת לנו את תורתו, ומעתה דברי המקרות ודברי חז"ל עולים יחד, נקנה תחד כפתור ופרח ע"ד הפלפול והדרוש:

ולהשקפה הזאת "ש"ו לנגדינו דברי חז"ל בתהוותם (פי' וירח ד') וירח וירן לקראתם וגו' פרש הקב"ה לנביו בסיני שלשתר ד' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן וכו' תחת תורתו ומשעבו תחת הצו תלי מתן להם עלות מוכה דכתיב (בחומש מ') לאו הבר והציתו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדם דים להחזיק על הגזך הדברים וגם זה שהציתו עצים עלות מוקדת לאו הבר החומר בנחושים ולא הציתו מוקדת שכתוב בתורת בקוכות תשבו שבעת ימים (ויק' כרבה פ' ט"ח שם) ובדברימו יחתים ותחזר לכוונה כאותה נתודרש שם וזה פרש הקב"ה לנביו בסיני שלשתר ד' מסיני בא הופיע מהר פארן והוא כתו"ם בתו"ם (ע"ז שם) ולשתר שהקב"ה וכו' ולא כפה הר כגיגית על התו"ע רק על ישראל עיד תורה להם הקב"ה הרחקות ישתעבו שבע עלות שקבלתם היכן קיימתם ונ"ל דלא קיימום דאכי רב יוסף עשה ויעודד מרן רפה ויתר גוים רפה ז' עלות שקבלו עליהם בני נח ולא קיימום עשה והתירן להם והנה ר' תנחומ דרש מקרא זה רפה ויתר גוים עשה ותתיר ומשכן לישראל (ב"ק דף ל"ח) ואם ס"ל דגזל עכו"ם ומותר קשה בביעת הירדים מהך ולא תכבו (סוטה ט"ו) ועכ"ל דהקרקע לא שייך זה דל"ש בי הפקר דקרקע היכא נגזלת וקשה קוכה גזולה דתיעשוט מקרא תעשה לך היכי נעכתא לה דקרקע היכא נגזלת וגזל עלים נמי לא הוי גזל ועכ"ל דקוכה שאולה פסולה ואל"ש יש למלף מקו"ח דרי' דבעינן בקוכה ד"מ ולזה הציתו בשו"ע ע"ז שם הך דתכי רב יוסף רפה ויתר גוים עשה והתירן דשוא ל"ל דגזל עכו"ם חשוב ומוציא לא קשה. ועלא חכמו ושוב דקרקע נגזלה וזה תיעשוט מקרא תעשה לך וקוכה שאולה כשרה ואל"כ הקו"ח דרי' פריכא היא דמ"ש לנוכ"ע דשאול פסול בו ואל"ל בקוכה ד"מ ולזה הציתו בשדרש שם תחז"ל (אחרי שהציתו קרא חדש ועשיר סיפיע ויהי פארן לתורה) עכ"פ שלא כפה עליהם הר כגיגית לקבל התורה) עכ"ן קוכה מקרא דכתוי' לאו הבר והציתו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדם דעלי זית ושמן ועלי הדם כולם שוין וכולם היו לכלך דקוכה כשהם ולא בעינן בקוכה ד' מיכים ופע"כ עלות לא מהכנדש עולם רק בשמשתם ושע"כ לא נתן ד' להם את תו"ק והבן:

אמנם כן עוד עכין יקר ראוי לנו חז"ל בשדרשם שתת שתרת והשעבו תחת הצו תלי מתן לישראל עלות קוכה וזאת דהכה כבר הניעו גדולי הסופרים על שאמר יחע"ה והשעבו תחת הצו ולא הציתם לבית תו לאוהל (ועי' ריטב"ן שם) ותולם ל"ל בשמ"ש רז"ל (קוטה דף יוד) ויעע תבל בבקר שבע ויקרא שם בשם ד' על עולם תר"ל על תקרא ויקרא ועלמד שהקריב תבריהם תביאו בשמו של הקב"ה כל עובר ובע כילד לאחר שאכלו ובשו עונדו לבריהו לאחר שם להם וכי ושלי תכלתם ועל שלי תלויה עולם תכלתם הודו ובשו לעני שאמר ה' העולם (ועי' במד"ר שם פ' כ"ד) והכה כן כאמר בחע"ה שלא הכניסם לבית תו לאוהל רק אחת השמים לעונן שכילו ויחבונכו חקרי ד' כי הכל הוא בידי שמים אחת ד' (ועי' בזוה"ק פ' וירא דף ק"ג ועין דאחתיך בקב"ה תלכלך הוא פרים עפרו וחפי על ריסיה ועביד עליה ללא יאות) וכן הוא בחג הסוכות חג האסף תקופת השנה עת יכניס האדם את כל הבואות האדם יעשה לו סוכות אחת השמים לדעת כי לא בכחו עשה תיל כי אם בהשגחת השם הוא אחה תמיד ובשעבו תחת הצו אחת השמים תכי עוען לבניך עלות קוכה הרוות על ככה, כי לך אדי יאת ברכה:

וכאשר בחעת אם נביע בעין חודרת ונסקפה ועין מתמלין ומתפלם מצעד חציון עוזב תור בזיר בשחקים, בחכמה ותעוכה שבעתים ומחקקים, ובאחר השכיל לנו אלהי בעיק (שבר ק"ן) בעתק דבריו כי השוכה לאיותה רק אחת השמים ושיתי השכל שבינו שאין עקבל עוועת יורה ענין ככבד כי ינחוג שבינו השמים שלא יפסיק דבר בינו לבין יתברך כן יתרחק השלם ומוג חלשת עוועת הדעות השפלות והשחוות העוללות וכן לריך שילוו בז כוכבי השמים לענין יכיר האדם את בוראו ועפאת פעולותיו מהבוראים בעקיפותם, בשכוחם ובליעותם, וגם זה שהש"י השוכה לשלה ועדופה ושחעתה יורה הוראה שליונה כי עיקר חקיון האדם והשעותן ית' בשל שוכתו של הקב"ה בכל מעשיו ועשקיו ולא יעמן האדם על כח לחיבו ממוש גופו מחעתו ולא בעוב ומלו לפי טבע החלות שבר החמת בראשם ע"ש ובדעתי ירוון בזה עוד ענין ומשכל והוא עפמ"ש ריב"ז (כתובות דף ק"י) שברכם ישראל בשתן שעופין רש"י מן כל חומה ולשון שולטת בהם ובשון שלין עוכין רש"י מוקרן בין חומה שפלה וכו' וכתב בחד"ל שם חוור שברכים על שכי הגדרים כי בחעת שכי הספכות הם לוועלת ישראל כי כל חומה יש לה שר ומחל בשעים ומשל"כ ישראל שלים ומשגחים עפ"י החלות רק מהקב"ה בשלמו וכשעוין רש"י הם לוועלה וכל החומות ושריהם וכשלין עוכין רש"י הקב"ה ומקלן שבינתו והרי הם שפלים וכל החומות שים להם שר ומחל וישראל אין שר ומחל כי ישראל לחזיק בכבך שתי הקלות תחת למעלה ותחת למעה ומה כיכר כי חיכם מוקורים עפ"י ומערכות הטבע לפי החלות ובחרתי בדרום שזהו שאמר הכניע (מיכה ז') אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קומתי כי אשב בחושך ד' אור לי ירלה כי הכפילה היא קימה כי ומהכפילה שלא בדרך הטבע נרחה בעליל כי ומוגשים תכתו ומהקב"ה בשלמו חם כי אשב בחשך בשפל המלא זהו לי לכבוד והדר כי ד' אור לי בהבו כרו עלי רחשי בהשגחתו הרוממה ואמר שם ומכי ד' אור לי הפלה חוחילה לאלקי יעני שמעיכי אלקי והוא כמ"ש המ"ל (פמ"ב) כי ההשגחה דוקא בהשגה ותוחלת הבטחון ד' חהו ואכי ד' אלפה חוחילה לאלקי יעני שמעיכי אל תשב כי שמעיכי אלקי ו"ש יהי חסדך ד' עלינו כאשר יחלנו לך כי ההשגחה וחבל הגורל הוא לפי ההשגה ותחלת האדם ולדבריהו יחפרש בפשוטות ואכי ד' אלפה חוחילה לאלקי יעני כשבעשה רש"י אל לבי נכון ובטוח כי שמעיכי אלקי כי גם שם ישראל בשפל המלא חיו שים עין על לבי לשמוע בקול ד' תיכף יחעלה לעשלה לאשר ישראל בחוים בחוים המה קודם לד' בהשגחתו הרוממה ואיכם מקוים בידי מעבכות השמים עפ"י הטבע ואשר ע"כ כשאין עוזר רש"י אל יוודים עד לעפר והיידיה הוא שלא בדרך הטבע

כמהקפ"ה ומקלק שכינתו ומהם וכחתר יסוגו לדי ויחזו בעוד דרכם כרגע קיים יעלה למעלה עד שמי ומרום שמם הגלחתם תחירה, נכח חל כחזר בגבורה:

וזהו שאומרו חז"ל בגמרא (חיכה פ"ח ופ"ב) כי הם נחום וגשקחמו קלפת עליהן עד שאחו תרשב"ל הם שאיפה הוא לית קצר (לשון תקוה) והם קליפה חית קצר ולמדנים יסוגב הכוונה ע"ד זה הם ומחוקה היהו שהיהידה הוא בדרך הטבע לית קצר והם קליפה חית קצר כי אחרי שהיהידה הוא בגדר קלה האחרון בחף ובחימה ובקלף גדול חגלה ותרחה כי לין זה מדרך הטבע כי הם נאמת די בהסתרת פנים חיו ואין הם יסוד ישרחל ומדרכו ירחמנהו ועשקחה, והבגה לנעלה ישלחה, ועד"ז נאמר (חיכה ג') הבליך ומסוים חרן הסחרת ישרחל ילכה כי זה שהבליטם ומרוסס לחרן בפילה גדולה הילחות ומורון הטבעי זהו בעלמו הסחרת ישרחל לכבוד ולהסחרת להם לדעת כי חך הוה בניס לדי ומקגמים מאחו יתעלה:

וזה הדרך יחיר לנו כתיב יפר בדברי חז"ל במדרש רבה (בחוקות פי ל"ט) ואעפך לנני גדול די בריכים בסם די חבצו אונר שילת שיטוטין שלו בעולם ונהו שיטוטין שלו זקן וזקנה מלד אחד בחור ובחולה ניכן דוד ילת לו שיטוטין בעולם ונהו די שיטוטין שלו מקל ותרחיל ניכן ומגדל ניכן על שם כשנבדל דוד לומלך ונדכי ילת לו שיטוטין בעולם אך ואפר ניכן ועטרת זהב שיכן ילכה כי בכולם די נרחה וכיכר ההסתגחה העליונה על ישרחל עם קדוש אחרי אפר חיכם עומדים בגדר המילוע רק לומעלה לו למעה חהו המורים הסתגחת די לישרחל ובכה שחעי"ה די שיטוטין שלו זקן וזקנה מלד אחד בחור ובחולה מלד אחד כי חברהם ופרם זקנים בחים ביומים ולח די מגדר הטבע שיה"ו להם בן בזקונים ובכחגת הסדר והיו בבחור ובחולה להילוד וההו זקן וזקנה שיכן בחי"ב שיכן ההמע"ה די רועה לחן בזקנו ותרחיל ניכן ומגדל ניכן ומרדכי די לבוש אך ואפר בשחתך עליו נפשו בנרת ישרחל בפסהגן הכהב אפר כיהן לו לכשוויד ולהרוג חת כל היהודים ודי הפך חת לבב לחשוב וכשפך חויב לאוהב חת אך ואפר ניכן ועטרת זהב גדולה והו אך ואפר ניכן ועטרת זהב שיכן ילכה כל חלה שהי דבר וסיפורו לח מגדר המילוע בדרך הטבע רק למעלה מהטבע יורה הורחה עליהם כי חלה שחי הקלוות אפר יוסך בהן זהב עיהור הזמנים כי ישרחל חיכם ומקגמים עפ"י הטבע כ"ח בהסתגחת כבוד והוד הסם יתעלה:

ולזה נומקו ישרחל לנבנה כמו שהלבנה כך דרכה בגדול שבלקוייהה שהלקה כפליים ועשורים וכפאר הגיעה חל זה הגיעור רחויה לנחת ומהלקות וחהו כי חבב בחומך די חור לי כי חחר קלה החפילה יתרחה חור פני די (ע"י בע"ק סער ל"ו וכמו שהלבנה ליה לה ומגרמה כלום רק ומוספעת מקרני השמש וכפאר מתיפר לעמוד כוכח השמש תוקף נקבל מחורה כן ישרחל בהתיפר לעמוד כוכח פני די יחר פניו חליהם בהסתגחתו העליונה ובע"כ כחמר (ויקרח כ"ג) בועלות קוכח כי בקוכות הוסבתי חת בני ישרחל בהולילי חוסח מחרן מלרים והזכיר ילי"ו אפר חז עין בעין רחינו חת ומעשה די וכפלחותיו בהולילו חוחהו ומסם לח ע"י מלחך ולח ע"י שליח כ"ח בכבודו ובעלמו ושההו המורה על עולם הסתגחתו ליסרחל ובע"י בעומ"ש חו"ח ס' תכ"ה) ועל כן לריך בשבוכה שלח יהי הקבך מרוכה כדי שיהי הכוכבים כרחים מהוכה (ע' בב"י ועו"ש פי' הרל"ח) חור חירח והכוכבים נדעת כי חין ליסרחל הסתגחה עבעית ממחלות החמה רק מוספעים מאחו יתעלה

ואפר לזה ממשלו ישרחל לנבנה כי כאפר יעיהו דרכם מוכח פני די הופיע עליהם בהרה, בשבע המורה העהורה, בכל מהקומתי ופאחות ולזה חמרו חז"ל (ע"ז שם) לעתיד לבח יניח הקב"ה ס"ת ומכיאו בחיקו לדעת כי הוה"ק חיכה לפי חיק האישי כמו דת הכיומיות כ"ח מחיקו יהגדך (ועי' בעקרים פ"ה ומרחשון) ואומר כל מי שעשק בה יצוח ויעזאל שכרו וכו' והוא כמ"ש ז"ל קוב"ה חוריחא ויסרחל חד הוא כי תוה"ק היא המניחה להשבת השבחה הרוממה ועד' ושע"כ כתן די חת חורתו ליסרחל עם קבולתו, כי חלק די עמו יעקב חבל בחלתו, חלק חלקי ומעגל והחלק נכקף על הכלל וכאפר חמרו חוה"ע חגה לנו ונרחה ונעשה חומר להם הקב"ה ומלה קוכח יש לי לאפר ומהוכה יחרחה מרחה השבחת כמ"ש ומחוך החשוב לדעת כי חך ישרחל ומשבחים הוה ומהודו, לחאר בפשם חלולה ונכקף כבודו, וחחרי חאר הלנו גם הוה"ע ומשו להם קוכות הקב"ה הקדיר עליהם חמה, למען ידינו כי הוה כחוים חחה הטבע עפ"י וחלות החמה, לח כן ישרחל עם נחון לדי ולחורתו ממלים לנבנה שחן להם השפעה עלונית ומאר ומחל כ"ח ממשלים ומהש"י בעלמו ובע"כ נחן לנו חוסיק כי האורה היא המחשבת חותו בהשבחת הבריאה לחיות חיים עוביים ומחומרים, לנכח בדרכי יכרים, והיא החלחתו והפלחתו, לציני העניים, לעזוב נמו כל הימים:

וכבר הקדמנו בדרוש כי השמחה נחדם היא המוחבת שלימות המיכון והדבר חאר הוא בעלבות יקרה פחיחות וגם כי הבחינה חאר בה יבחנו פעולות העוברות והרעות היא הפסח להיותם חלקית חגיל והשיש בפעולה טובה ולעומת זה חתעצב בפעולה רעה כמ"ש החלבו (פ"ו ומלים) והכה הירחה חאר גם היא הוה החיה בחופני הזמנה והשלימות חיך ההחחד עם השמחה המעמחת הלב חלא הירחה שהיהידה המעולה תינכה יהיה הטיפה לבד כי אם יהיה הכבוד בירחה חת די ועל כבודו והודו וירחה הזחת כל עוד שיתעלם בהסתגחת תרב שמחתי בירחתו ומהבר כבוד די יתעלה וע"כ כחמר (כחניה ח' שם) חבלו חבלים ומקגמים שחו ומחקים ומלחו נטות לחין נכון לו (כי לח על הלחם לבדו יחי' החדם כי לח זה השמחה המעמחת חם החדם יחכל הלחם לבדו ומבלי ליהן גם לעבי) כי קדוש הוה (עבח"י) לחחריכים ולח תעבבו כי חדות די הוא מעוזכם ויהפרם ע"ד החמור (מהלים ק"ג) יסי כבוד די לעולם ישמח די בפעשיו יהיה כי כחאר יסיו בעולם חת כבוד די ועוזו חאר זה יורה על שלימות החכמים בהסתגחת חן ישמח די בפעשיו כי זה רלוי יחבדך (ועי' בע"ק סער ח) חש"ם כי חדות די כי זה חאר ישמח די זחת הוח ומעוזכם לחות כי שלימים חחם בשלימות נסגב וכעלם ולדבריהו כחמר בפשיעות חאר זה יורה על שלימות החכמים בהסתגחת חן ישמח די בפעשיו כי זה רלוי יחבדך (ועי' בע"ק סער ח) חש"ם כי חדות די כי זה חאר ישמח די זחת הוח ומעוזכם לחות כי שלימים חחם בשלימות נסגב וכעלם ולדבריהו כחמר בפשיעות חאר השמחה מפיחה חת החדם לשלימות החמתי לבח לירחה הרוממה בחקפת ומעוזה והו כי חדות די הוא ומעוזכם לעבוד חת די בשמחה ובטוב לב כמו כן בקוכות שמחה ענכי כבוד להסיג ילחת די ירחה הרוממה מכבודו יתעלה וכמ"ש בזוה"ק שם בקבה השבו דת עכבח חד דכללהו קשירין בית כחחר ושמחת בחגך וכחב הרמב"ם ז"ל (פ"ו מהיו"ע ה"כ) ולח נלטוינו על ההוללות וקבלות חלח על השמחה שים בה בעובדת יוצר הכל שכחוב תחת חאר לח עבדת חת די בשמחה ובוב לב ובדוב כל עי"כ כי זה הוא עיקר השמחה להשיג מליחת די להביא בחוחה הקובה בלב חלא חדוה ושובע שמחות, לכוכבה ונחקד ועד הטפחות, לרחות ונחוכה עכם חויחם כבודה, חאר לח כחלא שום מליחת בלעדה, כי חחנו הכל ומידה, יפרקו עכם זיו כבודה, חקדו וטובו, ליסרחל עם קדוגי, כי יחזו בעוד דרכיהם, וכבוד די עליהם:

כן יכנו ד' לחדוש נפשותם לח פניהם, יעזרנו ויפוחנו, יאיר פניו אליהם, בחמתה בית הבחירה, יפרוס סכת שלם עליהם, כח רביד יאפדהם, לקומם קוכת דוד, למח ד' לבני ולכבוד, ישמחנו בבנין מהיכל, ויתן ונלין ישועת ישראל.

סדרי משנה

א) **באות** ז' הנחתי ונדברי החוקי סוכה (דף ל"ז ע"ח) ד"ה והניחו עלי זית וכעת ראיתי בס' בית יהוסף הכתלה אלי לומנה ונהגתון המחבר מהר"י מיוח ז"ל לחק הכתלה בחדי בחחיתת הס' ומה שפלפל בדברי החוקי חלו חבר"ק בראשי בחחיתת הס' ומה שפלפל בדברי החוקי חלו וכי דעלי זית היינו דוקא העלים לחוד והכא פשוט דעלי זית הוא עניים כמיש העלים ממו ועלי עץ ממן ועלי עץ עבות (ועי' סוכה דף י"ב לענין קנ"ט ודף ל"ג ס"ב) וגם ע"ם ממחכיתין (ע"ז מ"ה) כל מקום שאתה מוצא הר גבוה ועץ רענן דע שיש שם ע"ז הרבה י"ל ועי' חת"ס יו"ד סי' רל"ג אלא מ"ש בס"ל ס"ם ע"ם עירוכין (דף כ"ג) דיהושע נעשם על שלח בישל ירקות דע"ז דבכל דוכתא כתיב יהושע והכא (כחוגיח מ') ויעשו כל הקהל העברים עון העבי סכות ויעשו בסכות כי לא עשו מימי יהושע בן נון כן בני ישראל כתיב יהושע חקר והקשה הגאון מ"ויחני בעוכשו דיהושע ב"ב נבי סוכות וכי לשם הי' יהושע ונעטל ירקות דע"ז היו יכולין להביא גם עלים לסכך אלא הוי משרים דישראל הם ל"ל דמ"מ הא הוי וכבר ע"ז של ישראל וכמ"ש בע"ז (דף כ"ג ס"ם) ומדפלחו ישראל לעגל וכו' ועי' בחלת במיון מ"ע ע"ט ובקלחת יעקב למהריט"ח בחוקד"ר חות ל"ב ועי' חת"ס חו"ח סי' ר"ח ותמו"ל:

ואמנם לדרוש סמוכין ענין ביטול ירקות דע"ז לענין סוכה נלפענ"ד דבר נכון דהנה רש"י בחומש פ' חומר ע"פ כי בסוכות הושבתי חת בני ישראל ס"ל כיו"ד ענני כבוד היו (ועי' בסקיקתי דר"ב פסקה כ"ט כ"ב ובעוש"ע חו"ח סי' תרכ"ה) ומלינו בהענן ה' פולמו שבע דן שהיו עומדי ע"ז (ע' בילקוט קרי פ' חלח ות"ע ס"ם) ובמקרח פ' ויקלח ויחמר יעקב לל ביתו כי הסירו חת חלהי הנכר וגומי ולא יעקב מלבה ויסך עליו כסך ובחיב"ע כיסוך חוכר כסוך מו חרוס כדין עתידין לוועבד בחנך דוועלית והוח הענין הנחמר שם ויעקב נסב סכתה וסוכה עכני כבוד לח יכלי לקבול מאך ע"ז כי הסוכה יוחה הולחה שלימה חלה עיקר החיים והבטחון הוח בלל סוכתו של הקב"ה (ע' עקידה שער ע"ז פ"ז) ולזה בחוח יעקב חע"ה סכתה לזה להסיר חת חלהי הנכר וכתיב ויתנו לל יעקב חת כל חלהי הנכר חשר בידם ואת הנזמים חשר בחזניהם ומרגוס יוב"ע דהוו בחורכיהון דיתבי קרתא דסכום דהוו לייר בהון דמות פוסלים ובנאור הענין סי' חקוק פסל ע"ז דוקא על הנזמים חשר בחזניהם י"ל עפו"ם דלח היו קורחים למלכם כשם ע"ז שלהם כמו בשיקון כי עמון ומוחר חבי סכם ה' כשיא החרן ומלכם ומקחמת ה' ע"ז שלהם חמור וירוע דחמור רבתן חודיס (ע' חולין דף ע"ח ועי' בכורות דף ל"ם גדיל בחודיס ועי' כ"ב חה"ע סי' כ"ח וסי' ק"ו דרבתן חודיס וגומנתי זוטר קיטן חחד ועי' יחוקאל בתרות פ"ח הלכה ה') ולזה ה' חקוק על הנזמים שבחזניהם דמות פסול ע"ז שלהם שהוח חמור חשר חזניו תרוכות ולזה בעגל שבחמר בו ויחפרקו כל העם חת נזמי חזניהם חמרו ז"ל שה' בו גם לורת חמור וחכל זה ועוחר דקוכה עכני כבוד פולניים כל מוק חישוב ע"ז ולזה בעוכש שם דבעי רחמי על ישלח דע"ז ובעליה וכגין זכותח עליהו

ההוח עלכך גם חת"ז בבפתחתה לו הה"ח מיהוסף לבטרפו כי קוכה חשר כל עכיכה יורה על ההנהגה העליונה והמגמה הפוי"נים מחת ד' הכוכך בחבדתו, על ישראל עם סגולתו:

ובענין זה הרחני חחכי הרב כ"י בחהרש"ח בחד"ח עירוכין שם מ"ש דיהושע מני ה' לו לבקש רחמים על כך בזכותח דח"י ולח עשה כן ולכך נפחח לו היו"ד שכוכך לו ומשה בבקשתו ל"ב יומיעך ומעלת ומרגיש הם פלח דהרי במקרח (בחמיה מ' שם) כתיב יהוע ולהדיח חמרו בש"ם שם דבכל דוכתח כתיב יהושע והכח יהוע ובחקר הה"ח לח היו"ד ולכחורה ל"ל דכפחח היו"ד בחמלחה דעד כה ה' היו"ד עם הה"ח בשם ל"ם ואחרי שבחקרה הה"ח בפחח כה ומעלה היו"ד ומלחתי בע"י ווילמ שבחב כן ואולם רחה זה פלח בחחרש"ח בחד"ח ד"ה (דף ל"ח) ד"ה לפי יוסף שלחתר עדות ביהוסף כי לאותה ה"ח שבחלה מצרה שבפקדה בל"ם בחוסף בו בל"ם ואח"כ לזכרו יהושע הה חמות דהרי יו"ד בחוסף ליהושע שה' נקרח הושע כחפורש בחקרח ועי' חד"ח שבהדרן דף ק"ז בשם ל"ם מאחר לים ואשה והיו"ד הוח לום השם שבחים (ועי' חד"ח סוטה דף ג' וכן הוח להדיח בדעיח והחמ"ח בזוהר ס' לו דף ל"ד ע"ח ובקרבן לאחחן לימן יו"ד בחים ה"ח בחשם ואו"ו בבן חתן כי' ועי' רחשים חכמה שער הקדושה פט"ז) וע"כ בשמוסף ליהושע לח זכה לבן אלף שהי' בו גם לום ה"ח (ובחומרי ספר להגחון מהרש"ק ז"ל פ' חלח שם לח הביח וכבל זה) ובירושלמי שבהדרין פרק כ"ג הלכה ו' לימח ר"ח בשם ר"ח ר"ד שבטל הקב"ה ומחנה שהי כיהן חליה על שהי לחברים ויחפרש זה מקרח שבחיב (בראשים י"ז) שרי לשתך לח תקרח שום שרי כי שרה שום דהול"ל כי שרה חשי שום כוש"ם בחברהם וה' שנה לחרי דחברש כבר נקרח חברהם ועי' ברכות דף י"ג ע"ח כל הקורח לחברהם חברש עובר בעשה ובו' חלח שנה לחרי דחברהם כבר נקרח חברהם ועי' ברכות דף י"ג ע"ח כל הקורח לחברהם חברש עובר בעשה ובו' חלח שנה לחרי דחברהם כבר נקרח חברהם ועי' ברכות דף י"ג ע"ח כל הקורח לחברהם חברש עובר בעשה ובו' חלח ומעתה הקורח לשרי ובהגרל"ח הניח ונדברי הבח"ח ובהגרל"ח חולין דף ע"ז ועי' חוס' ר"ח ד"ה ומלי חורה ע"ש

שכי הה"ן ה"ח שכשאר ע"ז"ד שקקרא יהוסע וה"ח שכשאר בתחלה גם בעה שקקרא יהוסע ולזה כקרא יסוע ועדיין ים לפקפק בזה:

ובירושלמי שם הה ה' חלקי (קהלת ג') אית תנרין תורתא ואית תנרין קניא (ובפ"ע שם ובא ומנדרש ילמדנו פי שחרי דגרים קודי"ח כה לשמות בו ולא העיר ומפרש"י שכמדרין דף כ' ע"ב ד"ה נוכרו אלא דמה שהביא רש"י ומיקרא רבה פי שחרי וכ"ה בערוך ערך קד ליתא שם בנוד"ר רק בתכחומא שחרי מ' ושם שיתא ש"ח קכה בידו ו"ח קודו והוא כלי חרס ועי' כליס פט"ז בפהמ"ש להרמ"ן ד"ה וקוד הבבלי ובר"ם ורמ"ח ופי' ר"ה גחון שם וחולי ש"ל בפמ"ש עירובין דף כ"ח ע"ב בשעה שהיקן שלמה עירובין ונטילת ידים (כ"ה הגירסא בשם שלפנינו ועי' מהרש"ל שבת דף י"ד ע"ב) ילתה ב"ק ותורה בני אם חכם לבך בני וז"ש חד אמר קבה בידו לרמז על לחי וקבה של עירוב וח"ח קידה הוא כלי חרס שמוחצין בו והוא לרמז על נטילת ידים ועל זה אמר שהושי"ת שזה חלקו מכל עמלו) אית תנרין קומרתי (ועי' בעל"י בתחומות שם) ואי קיטרגו אמר ריב"ל י"ד שביבה קיטרגו תכי רשב"י עלה קפר מפבה הוזה ומפתחת לפני הקב"ה כי והרי שלמה מקשה לעקור י"ד ואנכי כי ומשה"פ אמה לשה קיטרגה דוקא היו"ד של ידבה ולא קיטרגו הלמ"ד וחל"ף של תיבת לא והחריך זה ואמנם י"ל דהרי שלמה אמר תכי תרבה ולא תקור (ע' שכחדרין כ"ח שם) ואי"כ י"ל דלא עקר היו"ד לגמרי וגם לא עקר תיבת לא רק כתב לי תרבה וכתן החל"ף שבקוף תיבת לא נרשם שהיבה של ירבה וכי תרבה והיו"ד שהי' נרשם תיבה ירבה נתן בקוף תיבת לא וה"י כתב לי תרבה וזה ירבה היו"ד ממדרגתה שהיתה נרשם תיבה להיות בקוף תיבה (דמעלת החוה להיות נרשם תיבה מעלה גדולה הוא וכמ"ש בירושלמי שבשבת) ולכך קיטרגה היו"ד דוקא וזה יבואר מ"ש בפ"ק ר"ה (דף כ"ח ע"ב) בקש קהלת להיות כמשה ילתה ב"ק וכתוב יסר דברי חנם ובחד"ח שם דכתוב יסר הוא ספר היסר הייכו משה תורה וי"ל דהרי משה תורה קיטרגה על שלמה לי תרבה והפך החותיות ליתן החל"ף מן לא נרשם תיבת ירבה והיו"ד מן ירבה בקוף תיבת לא ולזה ילתה ב"ק וכתוב יסר דברי חנם דחותיות התורה לריכים להיות ביסר (לא ירבה) כשתיחס ומקיבי כי יכל תורה, תנידים בקדרש:

ובש"ם שם בקש קהלת לדון דיכין שבנב שלא בעדים ילתה ב"ק וכתוב יסר דברי חנם וי"ל בזה דהכה עמ"ש מפרע"ה (שמות ט"ו) זה לי ואנוהו חרגוס תוקלוס ואמרי ליה מקדם לחלה ולכתורה הא שלמה בנה בית הבחירה חלה דמדרש תלפיות עכף גלגולים תות ב' כי דשלמה הי' כשעת ומשה ושוב הו"ל כחלו ומשה בנה בהמ"ק והכה ומפרע"ה ה' דן בלא עדים וכמ"ש (פי' יתרו) כי יה"ו לשם דבר בא לי חלי (ע' זוה"ק וע"ש שם) ולכך לזה גם שלמה לדון שלא בעדים והחיכח אם קבא זה לי ואנוהו כדרש על בנין בהמ"ק דלפ"ז עכ"ל דשלמה כשעת ומשה וה' יכול לדון דיכין שבנב כשעת וחולם בירושלמי ומגילה פ"ק ה"ח חיכח כאמר כאן בתגילה דברי שלום ואומתוכאמר להלן (ופי' בקע"ע בתורה ועי' לעיל בפתיחה דף ג' ע"ב) חנת קבה ואל תעכור הרי הוא כחמיחה של תורה מה זו לריכה קיטרוט אף זו לריכה קיטרוט (ועי' מגילה דף ט"ז ע"ב ובמ"ח פ' תרל"ח ס"ק ל' ומ"ש בשלט"ש ובדברי הר"ח עי' פרע"ב ומחב"ש שם ועי' בה"י ס"ח בדרי ד"ה דברי שלום וחנת ובמוק"י ולקון ריש"ז חות ז' ובמרדכי ובאור ובהרע"ב שם) ובתוס' סוטה (דף י"ז ע"ב) ד"ה כחבה דהטעם דבעי קיטרוט משום זה אלי ואנוהו ושוב לא דרשינן ונקרא זה על בנין בהמ"ק רק על ס"ח דבעי קיטרוט והי"ה ומגילה מקשקשת חנת ח"ח ס"ח דברי חנת בנו בהמ"ק ושוב לא כדרש על בנין בהמ"ק וממילא לא ניכח דבשלמה הוה כמשה ולכך לריך לדון בעדים וזה נכון ע"ד הדרוש:

ג) **והנה** ע"ח דעלי זית היינו עכפים רחיתי שכן כתב בפניס יפות עה"ת פ' קופניס כי "ט ושם כתב דכן חנתו בקוכה בחשבת בדרו חשם עלי חחכה למערכה ובחכ"ת בגנה פלגה קולמוס דבקוכה (דף ח"ח) בחשבת חיתה ומלקטין חשם מוחדיות שם ערבה ולא מיירי כלל ונחלן בחכל רק חשבת הוה בחשבת חנידר רפ"ב גם ע"ח הפ"ח דדוחק לומר דכ"ז מיירי בחילות זקנים שלין עומין פירות הבה להדליק מוקי לה בחנידר שם בחחכה דלא עבידא פרי ובבית לחק יחיד ח"ח פ' קמ"ד ומבית מדברי הפ"ח שלא הזכיר כלל מדברי הגל"ח פ"ז מ"ה ובגם על המחבח ה"ב ובל"ח שם ועי' ב"ק (דף ל"ח ע"ב) דיקלא דטען קבא ובהגהות הר"ב רבב"ב הבית ומהניחת הטו"ז יו"ד פ' קו"ז שלא מכר זה בטו"ע וכבר הבינו על הטו"ז בהגהת חנרי"ב ובקדמו בחדושי הגרשוני שם ועי' בשלחן ערוך יו"ד פ' ע"ו ובחשו הבית עשה יחיר פ' קל"ה ל"ז לא הבית ובכל זה ועי' חשו חוח יחיר פ' קל"ה וכ"ב ומהב"ח יו"ד פ' יוד וחח"ם יו"ד פ' ק"ב ובית שלמה יו"ד פ' קל"ח ובכ"ח ע"י חשו חקכ"ט ועש"ם ובכח (דף כ"ב ע"ב) הקונן חילכות טובות כו' ובקה"ע להר"ן ע"ח פ' כ"ז והחחרונים לא הזכירו בזה ובהשובה החדכתי בזה ובחכ"ל:

דרוש העשירי

מאימתי קורין את שמע בערבין משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן עד סוף האשמורה הראשונה דברי ר' אליעזר (ברכות דף ב' במשנה).

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות (סוף מסכת נדה).

דרוש העשירי יה' קודש, ממולח בגודש, בהלכה ובאגדה, לתורה ולתעודה, להפיץ חור המחמוקם בזהרה, לבעון קופו בתחילתה, לבאר דברי החדצ"ח דכל השונה הלכות, נוית חן לרחש ומכתת ברכות:

ע) **דהנה** יש להתבונן ענין רבותא דכל השונה הלכות בכל יום עד שהוא ממובטח לו שהוא בן עוה"ב דהרי ע"ע הוא המובטח על כל מדת שבחורה (יהושע א') והביא בו יוחנן ולילה ורש"י פי' הלכות ומשנה ובריתא הל"ע וגם זה ענין החדש דיש"ם החדש שהוחזו שלים בענקרא שלים בעשנה שלים בחלנוד והייכו דבכל יום ויום יש"ם כוש"ם בחוקי קידושין (דף לו ע"ב) ד"ה לא לריכה (ועי' חד"ח שם) וכ"כ בפי' ר"ח ע"ז (דף ל"ט ע"ב) ובחוקי שם ועי' בעמ"ש פ"א מהחי' ה"ח וה"ב ולחזר בזה

עפמ"ש בפ"ק מנחות (דף ל"ט ע"ב) תניא רבי יוסי אומר מפני מה אמרה תורה קמץ קמץ ר"ש קמץ לא קרא אלא והקריב המנחה קמץ מנחה מפני שהיא באה מן הפחות ומן הבהמה מן הבקר ומן הכבשים ומן העזים מן הפחות מן העשיר ומן הבקר מן הבהמה מן העזים מן הכבשים מן העשיר ומן הכבשים מן הבהמה מן העזים מן הבקר מן העשיר ומן העזים מן הבהמה מן הכבשים מן הבקר

הן הן דברי התוס' ונכתוב (לקמן ק"ד ע"ג) ד"ה אלמא ועתוס' (ונכתוב ל"ט סס) ד"ה ומה והרי בירושלמי פיאה סס רבי בריה דרי חייא בר וזל בסס ר' יוחנן ומפני המקורות ובקונדס עדה בירושלמי קורטה פ"ט הט"ו פי' ומפני המקורות לחסרו תכמת יוכית שלא יגלו ומקורין של ישראל בתכמת זו וע"ע פ"ח סס שלא דבס"ק סס כי שלא תקרו שלא ילמוד תת בנו מפני המקורות תצל הוא עלמו שיודע שלא יעבור ח"ו על ד"ת שרי (וע"ע בתוס' גתוכים בע"ז ווילא בקהדרין דף ל"ח ד"ה הוי שקול) וגס זה ל"ע ויותר כלאה עפו"ס (ב"ק דף פ"ג סס) לשון יכי לחוד (וע"י ירושלמי קורטה פ"ז ה"ג תר"י תרבעה לשורות כלין להשתמש בהן העולם לע"ז ופי' הק"ע ופ"ח לשון יכית וע"י ירושלמי ונגילה פ"ק ה"ט בדקו ומלאו ובבלי ד"ט סס) תכמת יכית לחוד ופרס"י תכמת יכית בני פלטין הקהודן למלכות ומפרין בה ומיהו בירושלמי גרסיכן מהו שילמוד לת בנו יכית ובתוקפתא גרסו ספר יכי ותולס בר"ש פלה פ"ק סס תגירסא תכמת יכית וכ"ה בתדרש שוח"ט לי' וע"י ונגלה עמוקות פי קרח ד"ה תיר בתוכה ובשמו"ק ב"ק סס כי בסס תרב הוסיפי דתכמת יכית תקורס לללמד ומפני שמוסכת לבו של תדס והורקת הרבה ומפנת הדת וקרובי מלכות ומלד סהס לריכים בה לכמה דברים בתכסיסי מלכיהס הוסר להס ללמוד וכתב עוד דלף תכמים הפלוסים שכבר מלאו (ונלאו) כריסס בשר ויין ר"ל התורה ותלמודה (וע"י רומ"ס פ"ד מה' יסה"ת הי"ג) ושורות ונעות' לין לך קרובים למלכות יותר מסס והרי כתוב בי ומלכים יגלכו ומותר להס ללמוד כדי להמיד עליהס ולחזק הדת בתמרים לה יגעו על כל וע"י תשו' רעמ"ח סי' ז (ומ"ש בתוס' ומכות סס ד"ה לא לעכין יפה ת"ת עס ד"ל עי"ס מיהורת פ"ז ומ"ד ותו"י יומל דפ"ה והבתה הרי"ד בקס"ג סס ותו"ט תצות פרק ב' ומהרשש"ך בצל ומ"ש ק' קכ"ו ק"ק מי' בפרמ"ג ומתה"ס סס) ותו לדעתי מה דבתל בן דוסל לרי שמעתל כגון תכי שלמדתי כל התורה כולה (שכבר מלא כרסו בשר ויין בתורה ותלמוד) ומה ללמוד תכמת יכית והתיר לו ר"י רק בשעה שהיה לו עון ולא עון הלילה ומשום והגית בו יומם ולילה תגל תחר עון הלילה ומשום ובלילה תקל בתי תחר שלא למוד עוד כה"ת כולה ודלי תקור ללמוד תכמת יכית גס בשעה שהיה לו עון ולא עון הלילה ותן כדי להתפרנס בה וזה ברור לתוניתה של תירס:

ג) **והנה** הרמ"ה הובא בשמו"ק סס כי תכמת יכית ה"ימו כגון תלו תוזס בכוכבים ומודיעים תדבים עכ"ל ונס זה טעם לבצת לתקור תיקור על כפס ישראל לעשות בתכמת תוזס בכוכבים (תסתירתתית) תחרי תשר ישראל בתוכים הזה קודם לדי ותיכס בתוכים תחת ומערכת המלות רק מוסגתים מהסס יתעלה בעלמו ובכבודו, תשר יתליל עליהס מהודו, וכשר העוניקו שתלה תס יש ומליחות בתכמות מספטי הכוכבים והוברי סגים וברומ"ן פי סופטים ל"ח בי כי ותכמו לה מוכל להכתיב דבריס יתפרסמו לעיני רוחים (וע"י בתשו' הרשב"ש הנ"ל בהרמ"ן פי' רפ"ג) תונכ היעב תשר דיבר בי"ע ד"ה ומספטי הכוכבים לך בתולס תלוס (ע"י תשו' הרשב"ש סס פי' רפ"ז) כי הסענת הסס בכוכבים תיכה כ"כ פסוקה ותלוטה פ"י גזירותה והורלת עניכס בפלימות (וע"י ירושלמי שבת פ"ו ה"ט ע"ב תרן תלמידין תן דר"ח תומרין חדא תיסטרולוגי' כי וק"ע סב) ודבר זה ההגדל והסתפל שה' בין תורים והומים ובין התרפים כי התרפים בתו על תכמת הכוכבים כפי ההלכה והקורין והלכבן ובסס התחכמו תכוני הגוים לדעת עתידות תבל לא הגיעו לפלימות דבר ברור בלי קפק (ובאמת כן הוא בסס"ק קורטה דף ל"ג תחותות והידעוני המלפלפים והתהגים טפין ותיכס יודעין תה טפין ועי' תד"ת

סס ועי' תב"ע ורומ"ן ברחסית ל"ע י"ע ובתוס' עה"ת סס לת התרפים הניחו ומפרש"י תתו תרפים היו שומרין תדם בכור כו' ועי' בתי"ע ופי' יוכתן סס ובתכוותע פי ורלת ל"ג סס ותולי ז"ס בתסתי ויברכני ד' בגללך שפרש"י כשבתתי לכתן לת ה"י לי בכיס וומילא לת ה' יכול להשתתע בכיתות התרפים תהו בחסתי ויברכני ד' כלומר דגס כה הניתות והברכה תחת היח לי ותכל בגללך בזכותך כיון שגעל ידך ה' לי בכיס ותשפה תחזק והי' בכור לתתו כתי"ס בומ"ר ותרן ותגד לתציה דתתה כבר ותה ולכך ה' יכול להשתתע בתרפים) ולא כן תרת כתי"ס תורים שתיכס דבריהס תתוים שתשלימים דבריהס ולזה ניזקף שכיסס התחכתו ותלו שתתו תכוכבים כי תשתס יצא זרע ברך והוא שתתרו לעשות לרכיו ככסף תומס יעקב הוכיחו שהל יצטוח תדס לתיהו דיוקא דיעקב הוראתם תומת כי זה יורה על זרעה ו"ס לעתיד יכתבו תחיך על תבחי תיפוד ותתה לת תסי' בתוכם תחרי תשר בעיניך תציע בתלטגומית עפ"י ומספטי הכוכבים כתו התרפים הבטוים לפי כח ועצע הומלות ולזה הסביל יוקף לדעת כי לין לתוכה בגזירת הכוכבים ע"י"ס ובזוה"ק ויצל דף קפ"ד ע"ג ובבאר תדבריס דהכא בקורטה דף ל"ו ע"ג סס בתותה שעה בתתה דיוקו של תצו ובראתה לו בתלון ת"ל יוקף ועתידין תתיך שיכתבו על תבחי תיפוד ותתה בריסס לעוקך שיתתה שוך ומביהס ניד ותשב בתיתן קפתו ויפחו זרועי ידיו כו' וגידי תציר יעקב ומ גרס לו שיחקק על תבחי תיפוד שלא תציר יעקב ומס רועה תבן ישראל ומס זכה ונעשה רועה ותמוס, סס הוחזו וכ"ל דבראית לו בתלון ובזה"ק ת"ח בתוה"ק דיוקו של תצו ובראתה לו בתלון ת"ל יוקף שעה בתתה דיוקו של תצו ובראתה לו בתלון ת"ל יוקף עתידין תתיך שיכתבו על תבחי תיפוד ותתה בריסס לעוקך שיתתה שוך ומביהס ניד ותשב בתיתן קפתו ויפחו זרועי ידיו כו' וגידי תציר יעקב ומ גרס לו שיחקק על תבחי תיפוד שלא תציר יעקב ומס רועה תבן ישראל ומס זכה ונעשה רועה ותמוס, סס הוחזו וכ"ל דבראית לו בתלון ת"ל יוקף ובזה"ק ת"ח בתוה"ק דיוקו של תצו ובראתה לו בתלון ת"ל יוקף ומ"ש בתוס' ומכות סס ד"ה לא לעכין יפה ת"ת עס ד"ל עי"ס מיהורת פ"ז ומ"ד ותו"י יומל דפ"ה והבתה הרי"ד בקס"ג סס ותו"ט תצות פרק ב' ומהרשש"ך בצל ומ"ש ק' קכ"ו ק"ק מי' בפרמ"ג ומתה"ס סס) ותו לדעתי מה דבתל בן דוסל לרי שמעתל כגון תכי שלמדתי כל התורה כולה (שכבר מלא כרסו בשר ויין בתורה ותלמוד) ומה ללמוד תכמת יכית והתיר לו ר"י רק בשעה שהיה לו עון ולא עון הלילה ומשום והגית בו יומם ולילה תגל תחר עון הלילה ומשום ובלילה תקל בתי תחר שלא למוד עוד כה"ת כולה ודלי תקור ללמוד תכמת יכית גס בשעה שהיה לו עון ולא עון הלילה ותן כדי להתפרנס בה וזה ברור לתוניתה של תירס:

ג) **והנה** הרמ"ה הובא בשמו"ק סס כי תכמת יכית ה"ימו כגון תלו תוזס בכוכבים ומודיעים תדבים עכ"ל ונס זה טעם לבצת לתקור תיקור על כפס ישראל לעשות בתכמת תוזס בכוכבים (תסתירתתית) תחרי תשר ישראל בתוכים הזה קודם לדי ותיכס בתוכים תחת ומערכת המלות רק מוסגתים מהסס יתעלה בעלמו ובכבודו, תשר יתליל עליהס מהודו, וכשר העוניקו שתלה תס יש ומליחות בתכמות מספטי הכוכבים והוברי סגים וברומ"ן פי סופטים ל"ח בי כי ותכמו לה מוכל להכתיב דבריס יתפרסמו לעיני רוחים (וע"י בתשו' הרשב"ש הנ"ל בהרמ"ן פי' רפ"ג) תונכ היעב תשר דיבר בי"ע ד"ה ומספטי הכוכבים לך בתולס תלוס (ע"י תשו' הרשב"ש סס פי' רפ"ז) כי הסענת הסס בכוכבים תיכה כ"כ פסוקה ותלוטה פ"י גזירותה והורלת עניכס בפלימות (וע"י ירושלמי שבת פ"ו ה"ט ע"ב תרן תלמידין תן דר"ח תומרין חדא תיסטרולוגי' כי וק"ע סב) ודבר זה ההגדל והסתפל שה' בין תורים והומים ובין התרפים כי התרפים בתו על תכמת הכוכבים כפי ההלכה והקורין והלכבן ובסס התחכמו תכוני הגוים לדעת עתידות תבל לא הגיעו לפלימות דבר ברור בלי קפק (ובאמת כן הוא בסס"ק קורטה דף ל"ג תחותות והידעוני המלפלפים והתהגים טפין ותיכס יודעין תה טפין ועי' תד"ת

עכין זה שכרחתה לו בחלון ועכין חבן ישראל והוא עפו"ם
בזוה"ק פי' תולדות (דף ק"ן ע"ב ויעקב חביאלך בעד החלון
כי חת רבקה חמתו וכי ס"ד דילמק הוה מסתם ערמיה
ביומת (ועי' זוה"ק בראשית דף מ"ט ע"ב) אלא ודאי
חביאלך חכיס הוה ואיהו חסתכל בחלטנוכיותת דיליה דחיהו
חלון כתיב הכא בעד החלון וכתיב התם (שופטים ה') בעד
החלון כשקפה ותיבב אם סיסרא ומה להלן בחלטנוכיותת
חוק ס"ב חלטנוכיותת ותמת דלא הוה כמה דהוה חמר
ילחק אלא ודאי חיהי חתחיה (ועי' חסא רמ"ח ק' ג')
ועי' בחיבע"ו ופי' יוכבן שם והרי מצוחר דחלון יורה על
חלטנוכיות וח"ם בעד החלון כשקפה כי שם נאמר חן המיים
נגלטנוכיותת ומשקוחים כלאמו עם סיסרא ויחפרש עם
עמו היינו לחמכו ולקעדו כי כוכבי שמים מערכת המלוח
היו חתו עמו עם סיסרא והיא כשקפה בעד החלון
בחלטנוכיות וביאוק כי סיסרא יגבר חיליים חולם לשמר
לן כח המלוח בחיים (עי' יהושלמי ע"ז פ"ג ה"ח ובבלי
סנהדרין דף ק"ז) לשחת כחל קיסון גרפס (ועי' פסחים דף י"ח
ע"ב ו"ל) ואולם חבן יורה על ישראל שמשמשים ומחו
יחבלת (ועי' חמלוחת עקב יו"ד וחל"ח סוטה דף ל"ה ד"ה
מעלת) וכמ"ש הרמב"ן בראשית מ"ט כי ככשא ישראל
הוא חבן הראשה ועשה חבן שהוא בבין ומשלים הכל ובפירוש
הרמב"ן שם שהוא ביחיחו של הקב"ה (ועי' זוה"ק פקודי
דף ר"ל ע"ח דא שכיחחא דשקרי חבן בחן חבן ישראל)
והמדה הזאת היתה לשבראם ובזוה"ח שם שהוא לריך יסוד
עולם הכקרא רועה חבן ישראל ח"ם ביעקב פי' ולא ריקא
מלבני המקום ובמד"ר שם פס"ט שלקח י"ב חבנים דמצרי
יה בגד י"ב והלוח לדעת כי גדולים הנה על החלוחת
בעולה, ומשמשים רק ומשם יחעלה, ובעל זה יורה ענין
חבן הראשה ואומרו ז"ל (חולין ל"ח) וכולן בבלעו בשבר
לומר כי ישראל כלולים בשבר בהשגחת שמו המיוחד וכמ"ש
בזוה"ק פי' פקודי דף רכ"ו ב' והשבן הזאת בגין דכלהו
תריסר חבנין חתכלילו בשבת חד קדיסא עלאה דשבת
לעילא ומהון ז"ם ויקח חת החבן כי ולקן מוך על ראשה
(הוא מוך המכלי כמ"ש ומוך על ראשך לא יחסר ועי' שבת
ק"נ ומד"א) ויקרא חת שם העקום ההוא בית אל ואולם
לז שם הציר לראשונה ולהבין בית מוקרא זה כאומר עפ"י
שאלת המתקריים דהרי לז הי' לקלים טוב ומשובח עד
שאומרו חז"ל (סוטה י"ו ע"ב) שלא שלט בה מה"מ מדוע
לז אחר ד' לבוחת שם בהמ"ק ולשכון בחוכה ואלי ונלחתי
קולין זו בזוה"ק חרומה דף קכ"ב ע"ח שכי ואי חיחת חי
הכי דבשהוח אחר מרין חיים חומי לא חתבני חתן בי
מקדשא וכו' אלא הוא הדבר דלהגוף חתנהג טוב לו לשבת
פה על שלשה בחיים חולם הבאמת אשר כל בבודה בת
אלך פבימת חדרבה ון זה לנעלינותא ואדרבה תכשוף לעלות
מעלה, מקום אשר הי' שם אלהה בתחילה, ולכך נבחר
מקום מקדשנו בעיר יהושלים המקובלת לעלי"ת הבאמה בשמי
מעלה, ובאשר רחה יעחלי"ה בחומו כי שלשה הוא לך
קולם מוצב חרלה בעבריים הגופניים הארלים חצל בכל
הבפעמי יאשהוק לעוח לל הקודש פבימה, כמ"ש ורחקו מניע
הבפעמי, קלל למקום ההוא בית אל הוא יהושלים עיר
הקודש אשר היה מקולל ודרך הקודש להבאמה, (ועי' רמב"ן
פי לך י"ד י"ח) וז"ש וגם בורח המקום הזה אין זה כי אם
בית אלקים וזה שער השמים ובאר ביהושלים עיר הקודש
אשר היה קולם העולה בית אל ואולם לה שם העיר
לראשונה כי בהלם ה' לז בעולה ראשונה רחם ורחמן
לשאר שלשה ואריך ימים ימי חלדו על שלשה אולם עתה
בוכח לדעת כי יהושלים עיר הקודש יקרא לה והיא המוחברת
שלשה והחמונה, לשל בוכן מעונה, חם עקרו ושרשו של
שלשה כי בשבו הבונה, בעולה לעמוס חולבה, ועדש"י ורמב"ן
שם וזוה"ק פי פקודי שהבחתי :

ד) **המורם** מדבריהם דבבין חלון הוא חלבטנוכיות כמו
שכרחתה מחוך החלון לחוץ ואינו רוחה לא
חדבר על בוריו ועי' שלה"ק בשחור ז"ח ושקח מספריו ושחכל
שם"ם עלה המות בחלוניהו כי ושקח ומספריו ושחכל ושחן
ס"ח חלון כי ע"י חצל חדם ושוה בעשה ומחילה בינו ובין
קונו וה"ה שחור כשחעשן (ועי' חגיגה י"ג ע"ח וירח חלקים
חת שחור כי טוב) וכשחרחה רק כמו מחוך החלון ועי"ז
כגזר המיחה למען יגוח חדם לעולם העליון לשור בשור
שחיים ושולי ז"ח במד"ר בראשית פ"ב כשחות עור ולבישם
בשורחו של ר"ע ונלמו כשוב כשחות שור ובזוה"ק פקודי
דרכ"ט ע"ב כשחות עור בקדמיחת הוי כשחות שור (ועי"
קשת הסופר ח"ם בראשית ג' בלשכח הסופר שם) ושם
במד"ר פ"ט בשורחו של ר"ע ונלמו כשוב והנה טוב ונשוב
והנה טוב מות ועי' בראשית מהיובח פי' שחרי ד"ה פקודים
דע"י המות שכר חחדם עולה לעוה"ב ומחפלם השור כמו
בקדמיחת דה' כשחות שור בעוד עור ובמד"ר פי' חיי פכ"ט
ושברחה זקן בא בימים ר"ח חיוכר בא בכפלון ובערוך פלן
גרם בפילן והוא מקום ומפולם ושורח יפר לחי עוה"ב כי
חחע"ה גם בחיים חיוחו כשחה לו שבר פחוח שבר השמים,
לשור בשור החיים, (ועי' עקידה שבר כ"ב ובספרי כח"ד
דף ז') והוא מ"ם ג"ב דף ט"ז ע"ב חבן טובה (ובגהש"ם
כ"ש ורבליות טובה ובעקידה שבר ח' סבירבות חבן טובה
ועש"ם ע"ז דף ח' ב"ב ובש"י שם דמירבות חיכה חשובה
כחבן טוב) היחה חלוי בציחרו של חברהם אבינו כמ"ש
ויולך חותו החולה כי ח"ל הקב"ה לו מחלטנוכיות (ופרש"י
חכמת המזלות) שלך שחין נוגע לישראל אבל ישראל הוא
דף קל"ד הכל חלוי בזוגל וחפילו ס"ת בהיכל הוא עכין
שבר ועי' בחקונים חקונא שחין ושבעי ד"ה וחוקף לגדם
ובירושלמי פחה פ"ח ה"ח כל בר כם זכותים גו קופחים
ופ"ון שם) כי חיכם כחונים חחת ומערכות הכונים רק
חחת ומערכות חלקים חיים בהשגחתו יחעלה ות"ם (שמואל
ח' י"ז) ויעלם דוד שת ידו חל הכלי ויקח משם חבן
ויקלע ויך שם הפלשתי כי לעיל שם נאמר בגליות כי
חרם ומערכות חלקים חיים לשאר כי גם ישראל חך שחת
המזלות לזאת בשם דוד כמדו עוז ולקח חבן עד"ם (זכרי' ג')
על חבן חחת שבעה עיניים כי חבן הראשה חבן בוחן בפת
יקרות יאורון הוא בגד כל שבעה כוכבי לכת וכל זה
יחיר לנו כחיב יפר בדברי הב"ם קוטה שם דיוקף רחה
בחלטנוכיות להולין ומשה ועי"ז לו רחה יפה כי נאמר
חלון שאומרו ז"ל ברואים רק חפשם רק חצל כלה לו כולו
שאור בחיר לבעת דבר על בוריו וז"ם דומה דיוקנו של
חצור בחיר כרחתה לו בחלון כלומר בשעה שרחה יוסף בחלון
חיינו בחלטנוכיות ת"ל בגלה חיינו דומות דיוקנו של חצור ת"ל
יוסף עתידין לחיות מיכחבו על חצבי חפוד וחחה ביניהם
כי לחכם החורים ותוניים שמחירים ומקלימים דבריהם
לראוות העחיד בחקבלניה העחידה ומה חדע כי לו
ממשה חוליד ומגלה חקלל מעבידה ובין כי חבן
הראשה הוא הסגולה לקבלת יעקב מורשה הבקראים חבן
ומד"ר ויצא פי ג"ז ומחפשהו בשנדו וימם החולה
קפן בזכות חצור כמ"ש ויגלו חותו החולה דלכאורה למה לו
כילל בזכות יעקב חביו רק בזכות ח"ח ומהו הענין שדרשו
החולה ולדבריהם יחיה ניחוד דהרי בשביל זה נרחתה לו
לו דמות דיוקנו של חביו להודיעו כי לו יבין בעיניו על
חלטנוכיות בכח הסגולה לחשר ישראל הוא בחשה ב' כ"ב ומ"ם
חותו החולה שחוכר לו הקב"ה לו חלטנוכיות שלך (ועי"
פרשב דרכים דף י"ד ע"ג ובחוש"ת בראשית פ' כ"ב ומ"ם
כי עבע הקור יפסיק כח ההולדה ערש"י שבע קכ"ו ע"ב
שם ד"ה בעוערב) והוא החבן טובה שבקלחו בה ישראל ועי'

ה) **והנה** כן הגיר לנו הרמ"ח ז"ל ג"ר ס' ר"ל ויכם רמ"ו סעי' ד' דאין לאדם ללמוד כי אם מקרא ומשנה וגמרא והפוסקים המעכשיו אחריהם ובזה יקנה העוה"ב והעולם הבא אבל לא נלמוד אחר החכמות וע"ז מוהר ללמוד בתקלה בשאר חכמות ובלבד שלא יהיו ספרי מינים ונבוי"ם שם ס"ק ג' וס"ק ס' הגיהו ע"ש בדרישה דיש בעלי נתיס מהגיס ללמוד בכל יום גפ"ת ולא שאר פוסקים ולח"מ ופוסק נדה תדב"ח כל השנה הלכות בכל יום ולי נראה לדרך לעסוק בספרי הפוסקים כגון מלפפי פרס"י הלכות פסוקות ע"י בדרישה שם חות ג' ומעתק לשונו ומלום לפניהו חיתא פרס"י שם הלכות ומשנה ובדרישה למשה ומקיבי (ועי' קונה דף מ"ט ע"ב ורס"י שם הלכות ומשניות ועי' קידושין דף מ"ט ע"ב ורס"ע) ובמ"ג ס"ג כתב ובשעת הדחוק שהאדם בבלבול וחין לו פנאי ללמוד קונך על מה שאמר ר' חפילו לא קבע אלא ק"ש שחרית וערבית קיים ומלא לא יפוס ובזה ס"ל דאם הפרוסח דתדב"ח לאמר כל השנה הלכות בכל יום ומובטח לו שהוח בן עוה"ב (ועי' בכתבי האר"י ז"ל בשער ומאורי רז"ל סיס חילוק בין מזון לעוה"ב ויש לו חלק בעוה"ב ובן עוה"ב ועתוס' כתובות דף ק"ג ד"ה מזונו ופפלחה שם ובחו"ח שם ובע"ז דף ס"ז ועי' יהושלמי פצח פ"ח ה"ג כל מי שהוח קבוע בש"ס כו' ומדבר בלשפ"ק (ועי' פרמ"ג חו"ח ס' כ"ו ומוס"ק שכוונ בצ"י לשפ"ק הוח קדום ושהור ואחריט יש בו חחסה לפט"ח) וקורח ק"ש בצוקר ובערב ומובטח לו שהוח ומחי עוה"ב ובילקוט ישעי' רמז ד"ס הגירסא הרי הוח בן עוה"ב ובק"ע גורס ומובטח לו שהוח בן עוה"ב וכי שהוח בלח דין ויקורין ועתוס' כתובות שם וי"ל) דכיון

שיוכל לקיים לח יעשם גם בק"ש שחרית ובערבית ומ"מ לעולם הלכות בכל יום הרי הוח עושה לפניט נעשה"ד ובזה קונה לו עוה"ב חלח דגם בק"ש הוח בן עוה"ב כמ"ש בידושלמי שבת שם ועי' שקליט פ"ב ה ג ובתקלין חדתין שם וי"ל ועי' בספרי פ' עקב בפקקא כי חס שמור תשמרון כי על כל מלח פי' יהיה החדש חלו הלכות ואגדות ובמ"ש ומילה (דף כ"ח ע"ב) לח גרם בכל יום רק כל השנה הלכות מעובט לו כו' ושם ולחשמעם בתגת חלף תבי ר"ל זה המשתעם גמי שנשנה הלכות ובעין ומשפט חות ה' לין על הך דחשמעם בתגת יו"ד ב' רמ"ו סעי' כ"ח בהגה"ה ועל הך ר"ל זה המשתעם לא הטרח ומקורו ובשלח"ט שם ס"ק י"ד כי ובמ"ש ומילה תומרין דזהו המשתעם גמי שנשנה הלכות ולא העירו שכן כתב הרמ"ח יו"ד ס' רמ"ג סעי' ו"ח ואסור לומר גמי שנשנה הלכות ובשלח"ג שם כי פרמ"י הס המגיהות ועי' פהמ"ם להר"מ חלות פ"ל ולחשמעם בתגת שהביח ג"כ ומה ועי' יהושלמי ומו"ק פ"ג ס"ז לחד ח"ח כל שנשנה הלכות ועוד תורה וק"ע ומ"ו שם ועי' בחור הגר"ח ומקומות פ"ע ומ"ו ד"ה על בניט (ועכ"י קידושין ל"ג ע"ב ד"ה תורה ועומדת ומפני לומדי' ועי' הגיעכ"ן שם ד"ה ומפני לומדי' מ"ש ממכות דף כ"ב ובפני יהושע שם כי כן בזה"ל ושומעתי מקשין כל הועיל עליה ועי' מ"ש בידושלמי ומילה פ"ד ה"ח ד"ה הקורח ומכולם נעלם בנוחב"ח דברי הר"ן בקידושין שם ד"ה ומה ומפני לומדי' ומהרי"ט בחידושיו שם ועי' חד"ח ומכות שם ובדרישה י"ד ס' רפ"ג חות ח) ועי' רעיח מהימנא בזה"ק פ' לו דף כ"ע ע"ב ע"ש ומ"מ ומבואר ומהך דתדב"ח כר"י דיוכל לקיים הגיה זו יומם ולילה בק"ש שחרית וערבית ומזה ומשמע דק"ל לר' יוחנן דק"ש דתורייתא ולכך מקיים בה והגיה כי וכ"כ בשלח"ח שם (הה דלא כמ"ש בק' מודע בשערים בהקדמה) ומ"מ לא מוכח דתמיד דהכי ריש בהכות מלינתי מקרא קלי דק"ש דתורייתא ובזה יקושר קשר של קיימא קום ש"ם לתחילתו דמסך דתדב"ח דכל השנה הלכות הדרושות הוח כיון דיוכל לקיים לא יעשם בק"ש והוח עוסק ושנה הלכות מזה נוכח דק"ש דתורייתא ולכך יוצא בזה לא יעשם והבן:

ו) **ואולם** בהך תדב"ח כל השנה הלכות י"ל דהשנוה דחחר על לימודו ויתפרש בזה מ"ש שבת (דף י"ג) תדב"ח מעשה בתלמיד חחד שסנה הרבה וקרח הרבה (והגרי"ב הגיה דל"ל סקרח הרבה וסנה הרבה ולא הניח דכן גרסו בתוס' חגיגה דף ט' ד"ה (מעשה) ות"ח הרבה ועוד בחלי יניו והיתה חשתו מועלת תפילו ומזחרתם בב"ב ופ"ג ופ"ל כתיב בתורה כי הוח חייך ואורך יניך בעבי שסנה הרבה כי ומפני מה נוח בחלי יניו ולא ת' חדם מחזיק פ"ח כתלמידי חלילה וחיתה מקיחה כל חותה ומלומד כו' ובתדב"ח פ"ג חיתה דמחלה קנים לחליהו בעלי סקרח הרבה וסנה הרבה כו' ול"ל עפמ"ש בעיבודין (דף כ"ד ע"ב) מ"ד לח יחרוך רמים ליבו לח יהיה ולא יחריך יניט לייר הרמתי ובפרש"י לייר רמתי סמרבה בגירסח ואיט ומזר עליה (ובערכ"י ע"ז דף י"ט ע"ח ד"ה לייר סכ' פ' חחר והמפורשים לח העירו בזה) ובחרי דתדב"ח חומר כל השנה הלכות דהיינו דחחר על לימודו מחלה לחשמה לחליהו בעלי סקרח וסנה הרבה מחזר על לימודיו ומ"כ ס' לו להחריך יניט ומה שפי' מועלת תפילו ול"ג עפמ"ש בחגיגה (דף כ"ח) שחלו תלמידיו חת ר"ע בזמה החלכה יניט ח"ל מיינו לח שנשנו הלכתי דתדב"ח ולא תורה ובלח תפילין ועי' תענית דף כ' ע"ב ומנחות דף ע"ד כל המניח תפילין מחריך יניט וזה שכתלה תפילו ומחרה דגם בשביל תפילין ס' לו להחריך יניט חלח דלחשכר לח ס' מזהר בימי לבושה חומר לה חליהו בדוך המקום שהרגו חלח

כמו פנים לתורה והרמב"ן בהסגותיו בספה"מ מל"ת סכ"ג כי דומה שמור שלח כמו פנים מוכח דשיכו רק ונדרבן ובלב שמח כי סם דלח כמו פנים לח קלי על התלמיד רק על הקב"ה וקדמו בזה במגלת חסתר סם ותמוה שלח הביחו מכחובות (דף ק"ל ע"ח) היחוח גמרת דכפלה ליה יעמה כי מחשה חמת לקמיה דר"ח כי ל"ל חחיו כמו כותיה (ובחד"ח סם כי סהוח מסום דכל הדר בחו"ל כחלו עובד עבודה כוכבים והייכו כותים ועחוק ע"ז דף י"ג ד"ה לכמוד דגרסו חחיו שלו זה כמו עובדה כוכבים וגם לח גרסו סם חחיו כמ"ש גמרו בסם רש"ל ועי' כ"ע פ"ם מ"ה מלכים ס"ע) ומח גרוך הנקוט שהרגו ובחדר"ב ליחח הך דלח כמו פנים לחורה וכבר חנחו ז"ל (ברכות מ"ז קוטה כ"ח כ"ג) דחפילו קרל וסבה ולח שיעם ח"ח הרי זה ע"ה לזחת עבמה וחמרה שקרל וסבה הרבה וקיימם ח"ח וחולם עכין שיעום ח"ח הייכו להבין דרסם חז"ל בפרש"י ור"ן סם (ועי' סכהדרין פ"ח ע"ב וחד"ח סם ד"ה ומעבית) ולזה ל"ל חלילה על החלמיד הזה שלח סם לב לירסת חז"ל וחל חסה בגדת עוממתה לה חקרל וח"כ לה שיעם ח"ח כל טורכו ומ"ם דקרל וסבה הרבה לכחורה מלי רבוחת הל לריך לק"ם והגיה בו יוחם ולילה חלה דחדר"ח דחמר כל הסוכה הכלות ס"ל כרסב"י דילמל ע"ע והגיה גם בק"ס כמש"ל ולזה חמרה לחלילה בעלי שסבה הרבה ולח רלה לשחת בק"ם לחור וח"כ עסה לפנסה"ך (ועי' חגות פ"ב מ"ח סם למדת חורה הרבה) ה"ו לו להחריך יניס:

ז) **ואמנם** יש להחבונן מה שסאל חותה חליהו בימי כדומך בימי לבוכיך ודוקא על עבירה כזאת וידע מלשם דהחלמיד הזה לח ה"י מהר בזה (ועי' ע"ז סריב"ם סו' ס' ח"כ ובפירי קרבן בירושלמי קוף גיטין ד"ה חחיל) ולפעכ"ד י"ל עד"ז דהכה בחוס' חגיגה דף ה' סם ד"ה ונעבע כחבו דלח הסיבו לה הן בקדושין לה יחמין ושמח יחנח משום שלח ה"י חסובה כלחה ולכחורה ליה לח ה"י זה חסובה כלחה דהרי לח חמרו רק שלחו רוב שכותיו שלו לחם ולח חנח שוב חיכו חוטח (יומח כ"ח) חבל זה שמח בחלי יניו ה"י לחום שמח יחנח ועי' טורי חבן סם ותולם י"ל דהכה חמרו ז"ל בקידושין (דף מ') בעובדה כל שיסו בעקרל ובעובדה ובדר"ח לח בחהרה הוח חוטח ושיעום ח"ח הוח ממדם ד"ח (עי' חד"ח סם ועי' חגות פ"ח ע"ד והרי מחלבן כי ובנין ובספו ליין לדברי הרמב"ם פ"ו ע"ה דעות ולח הביר עיד ומ"ם הר"ן פ"ג ע"ח ח"ח ה"ט עי"ש) ולעומת זה דרסו שקרל זה בחכמות (דף מ"ג) כל שים לו חפילין בראסו כי ולילים בגבדו ומחוח בפחחו הכל בחיזוק שלח יחנח שכחוב והחוט המשולש לח בחהרה יכחב ולזאת קרלה בעבים ומחרה בעלי שקרל ובעה הרבה ושיעום ח"ח והי' בעקרל ובעובדה ודר"ח דלח ומובטח שלח יחנח כמ"ש ומחוט המשולש כי ולשבר יש לדרום שקרל זה על מי שזכיר בחפילין ולילים ומחהה לזאת ה"י טועלת חפילין להרחות סה"י מהר גם בחפילין ומ"ש לח ה"י חוטח והבה מזוה שהוח חוכח הדר בגים לח ה"ח יכולה ליטול (ועי' חגי' שיבח ליון ק' ק"י ו"ל) וכמ"ש ג"ו דף ק"ג בחחר שבטל ומחח ולח קבר חבמו ובני בניו ומ"ם בירושלמי פיהה פ"ל ס"ה ד"ר הקדוש שלח לחרטנין חד מזוה (ועי' יומח דף י"ח בחרטנין סה"י בודק ומזוזת וברס"י חרטנין סם הלים כי ובפ"ח בירושלמי סם חרטנין סם יהודי חסוב) היינו בקסם ולח ומבית ח"ח ועי' ירושלמי ומגילה פ"ד ה"ג ומה"פ סם חבל למה לח הביחה חלילה בנגד שלו ובחד"ח שבת סם כי סה' מוטלח חפילין לעומת כפא חיחערדו על ניחחו ולפ"ז ה"י לה להביח יותר בגדיו עם חלילים ובמכוחות (דף ע"ד) ומעשה בחדם חחד סה"י זה יוצא בגדיך בחכמות (דף כ"ג) חכלה בוקל של בית מוכנו המלך

בחלות לילית שיעב שים זוכה בכרכי הים כי ולפ הוא עלה ליבב כבגדה בזו ד' ליליותיו ועשחו לו על פניו וכילל מעבירה ובמבה (דף קכ"ג) בכל עת יה"י בגדיך לבניס חלו לילית (ובעקידת סער ע"ז לח חביח מדברי הסיפ חלו) ופרס"י זה לילית שמלוכן הבגד ושמן על רחלך לח יחסר חלו חפילין ולחלבר רחה חליהו שהביחה רק חפילין של בעלה ולח הביחה גם בגדיו שלו עם הלילים רחה והחבונן מעסחנת לח ה' כזהר כל כך בלילית וחמילה לח ליטול מחיזה בעירה בגדר ערוה ולזה שלל חותה בימי לבוריך ומה חלבך ורוח על לילית שכחוב בכל עת יהיו בגדיך לבניס וחבן:

ח) **ולהשקפה** הזאת יחיר למו חור מוגה לפרס הביטו בשביעי של פסה יום ליבשה כהפכו ומלילים כי הבחים עמך בבריח חוחמך ומבטן לשמך הנה במילים כי ועל כלפי כסותם יעבו גדילים למי זאת כרחמת הכר לה דבר חנים למי החוחמת ולמי הפחילים והדבדים הסוחים וחכוונים לדעת הרכבת חלו הטביים יחד ומלי עכין זה בשירה היס ולדבריהו יחפרס יפה דהכה טעם מלות מילה הוח להחלים כח חלות המשבל כמ"ש הרמב"ן בחלחים י"ז ד' ולזה נקרל חוחם חות בדית קודם בפרש' ר"ש קדישים כל ענקום שלחה מולל גדר עדוה חחה מולל קדושה וכן לילית חשר זכותם גדול להכלל ומעבירה ז' כחיב ס"פ שלח ותיחם קדושים ובכלי יקר פי ויבב ביהודה שכחוב חוחמך ופחילך כחב שזהו לילית דכחיב פחיל חכלה (ובערס"י ורמב"ן ובעה"ח ושפ"ח שם) גלילים ועלילין מן הטבירות ויהודה לח כילל ומפני שכחן לה הבגד עם הלילית ולכך לח כילל ולח זכר חות בדית קודם חוחם שבשחו ח"ש הוחמך ופחילך עי"ש וחוכנס בחוחם לח ה' דבר עבירה בזה כמ"ש בקונטרס (דף י"ד ע"ג) ילחה בח קול ואמרה ומכי יצחו כבושים ופרס"י דבריס עלוניס שבגזרו מלפני (ועי' ברכות דף י"ד ורס"י קוטה דף י"ד ע"ג) ולפ"ז י"ל דחדרבה עי"ז שכחן לה הלילים לח ה' בזה דבר עבירה וחבו שקלחה לו חמר ועכחה ואמרה הכר לח למי החוחמת ולמי הפחילים ר"ל חלח ה' לו הטלים עם לילים המגן על עבירה בזאת בחבו לחות שלח בעשה בזה עבירה וצ"ע חו"ח ס' ח' ד"ה ומחזיר הבית בשם החקה דחיתא במדרש והמים להם חומה שהכניו גבריאל למים שחביאם מזהרו שעתידין להשליך ככף לילים לאחריהם ואחרי זה ועשחר דבשביל זכות הלילים ה' קריעת יס קוף ליטראל (ועי' פרמ"ג חו"ח ס' ל"ח ומ"ז ס"ק ל' לענין חות ומל"ר בלחלים פי ו' והי' לאחות ובעירובין דף ל"ו והי' לאחת ורס"י שם ובחקונים בהקדמה חינון דלח משכחכי בכל יומח בשבי חומות כר) ח"ש בעל הפיוט (מחחם ר' יודה הלוי ללענד שכנוריח על שם יהודה לקדשו) יום ליבשה כהפכו מלילים שה' קריס"ם בזכות דם המילה (וערס"י שמות י"ב ו') הבחים עונך בבדיך חוחמך חות בדית קודם ומבטן לשמך הם מולים להחלים חחות המשבל הרחה לוחותם לכל רוחי חותם הוח חות המילה ותפילין ועל כנפי כסותם יעשו גדילים שבשביל זה -הכריו גבריאל למים שחחריהם שלח יבובו יען עתידין להשליך ככף לילים לאחריהם וחמר עוד דבריי לילים יהיו כלולים ג"כ מעבירת עדוה כמו ע"י מילה ומציל רש"י למי זאת כרחמת הכר לה דבר חמת (דבחמת לה ה' בזה עבירה) לוני החוחמת ולמי הפחילים דחמר שלחה זאת ליהודה לחות שבודחי ע"י הלילים לה נעשה עבירה ובסכחה נקבו מציל ילקוט דה' תז גם ונחזה ולכאורה לה נמלה שם רמז ממוזהה וחולי י"ל דמ"ם ומטך יורה על עכין מזהה כעי' שחוכי (כלים פ"ז מע"י) ומקל שים לו בית קבול מזהה ועחו"ט שם ובחחת היה למוד עירוך בחכמות (דף כ"ג) חכלה בוקל של בית מוכנו המלך

ה' עושין בפונדקותיהן כן זכר למזחה ופרש"י כשהיו מהלכים בדרך נוטלין מזחות עוגמס ותולין אותו בפונדק במקל עד הבוקר זכר למזחה ועי' ירושלמי מגילה פ"ד ה"ג ופ"ק עם ובתוספתא דמגילה פ"ג ומ"ש במכתב בכירים עם ע"ש ב"ח יו"ד סי' רפ"ט ד"ה ואם חם שפלחה ליהודה למוד הלח ה' אז תפילין לילית ומחה ושודאי לא ה' בחוות דבר עבירה כו"ש במוחות עם דשפלחה חלה הכל בחזוק שלא יחעה כי שלחה חלה תפילין לילית ומחזה מוסתים מוסתים גד קורם חוא המסורם שלא יחעה ולזה קבועה פ' לילית בק"ש וכמ"ש (ברכות י"ג) מחרי עיניכם זהו הרהור עבירה וע"י לילית יכלל מהרהורין בישין וגם ע"י ק"ש יכלל מילה"ר כמ"ש (ברכות דף ה' עם) ולזה פתח רבינו הקדוש עם' ברכות בענין ק"ש וכחשר בחרנו והבן כי כ"ז ענין נחות:

ט) **ובש"ם** ברכות (דף ג' עם) הכח היכי קאי דקאמי ותימתי ותו מאי שנא דחכי דערבית ברישא ומשכי חכא חקרא קאי דכחיב בשכבך ובקומך כו' ותימ"ל ילף מנדייחו שי עולם דכחיב ויהי ערב ויהי בוקר ובלי"ח חמה ה"י יכול בלקר ובלהקשות חכח היכי קאי חו לפרש יותר היכי קאי דקאמי ותימתי קורין חת שמע וגם וחם דעשי ותימ"ל חם הועיל בחימ"ל הא ע"כ ליח לחימון הרחשון קורין קריחת חכח היכי קאי ועי' פ"י שם שמקשה ג"כ על זה ותימ"ל דלא קני בחימון הרחשון וברחש יוקף להפרנ"ג שם הקשה כן—ונדעתו והעלה בל"ע ולפענ"ד ל"ל דחדא קורין ומחולקת בחברחה דלכחורה הו"ל למחני קורין חת שמע ולמה נקט ומיתימ חלה על כרחך דחכח חקרא קאי בשכבך ובקומך ולכך נקט ומיתימ וחולם לף בלח ומיתימ עכ"ל דחקרא קאי דחל"ל למה נקט ערבית ברישא וע"כ הוא המעם ומשום דקאי על קרא בשכבך ובקומך דכחיב ערבית בריחא דקרא חלא ד"ל דמחה חין רחי' ד"ל דחכח לח קאי חקרא וחא דחכי ערבית בריחא ומשום דילף מנדייחו שי עולם דכחיב ויהי ערב ומקודם ולכך נקט ומיתימ דמחה מוכח דקאי חקרא חבו קנטן הש"ם מכח היכי קאי דקאמי ומיתימ דהו"ל למימי בשכבך קורין חת שמע ולמה נקט ומיתימ ותו מ"ש דחכי ערבית בריחא כלומר לף הש כיון דחכי ומיתימ לחמעיק דקאי חקרא זק"ש דחוריי"ח חכחי יקשה למ"ל דנקט ומיתימ הו בלא"ה ל"ל דקאי חקרא ונדנקט ערבית בריחא ועכ"ל דקאי חקרא דשכבך ובקומך דכחיב ערבית בריחא ושוב הדק"ל למה נקט ומיתימ ומשכי חכא חקרא קאי ולכך נקט ותימ"ל וחינש"א והוא התירוץ על ותו קשיא ילפה דמהדיוק דחכי ערבית בריחא חכחי לה כמותו דקאי חקרא הו"ל דילף מנדייחו שי עולם ויהי ערב דכחיב ג"כ ערבית בריחא ולח כמותו עדיין דקאי חקרא ולזה נקט ומיתימ דומה מוכח דקאי חקרא ומ"כ עיקר הדיוק מחיצה ומיתימ ולפי מה דדרשי קמוכין מקום הש"ם דהדר"ח דנק"ם יולח י"ח והגיה בו יומם ולילה וק"ם דחוריי"ח דע"כ חכא חכי ומיתימ קאי על קרא והגיה שפיר ונקטה הש"ם ותו ת"ש דחכי ערבית בריחא הלא בקרא והגיה כחיב יומם ולילה ומשכי חכא חקרא דשכבך ובקומך קאי דכחיב ערבית בריחא ולי תימא מאי חולמא קרא ושכבך ובקרא והגיה דמשכיחן שוערין דק"ם דחוריי"ח לזה פרש"י חקרא קאי ושם למד מוצא הקריאה ומק"ש מקרא והגיה לשו בפירוש חמור חלא מכללא ותינש"א ילף מנדייחו של עולם דכחיב ויהי ערב ות"כ יש עוד קיוש להחחיל ערבית בריחא כש"ם בקרא ושכבך ובקומך:

ואמנם בחוקי שם ד"ה ליחכי דשחרית בריחא כי כדחשכחן בחמיד דכחיב של בוקר חחילה ולפ"ז חכחי קשה דשלמא לי קאי חקרא בשכבך ל"ל דשם למוד חוקם בחמיד דכחיב של בוקר חחילה ולפ"ז

העגל וכבלי יקר שם כי דעכין פרה בת שתים הוא הטעם שהשבח גדולה פי שנים מן המסופק והפרה היא הסיבה כמ"ש חצת החם וכו' ומשכנה פרה פ"ח ע"ח רבי אליעזר תומר עגלה בת שתים ופרה בת שתים וכתב הר"ם וז"ל למ"ד בפ' נ' למעוטי כמי טפי כמו בת שכחה דלחת למעוטי טפי ולע"ג דכמ"ש בפ' שלם פרה היא דילמא פקל ר"ל קמ"ל שהשיר מצל לא יהיה בת דוכשניה אף בת שתים לא קא ילדה ומשו דיעבד קתני דכשירה ומשמ"מ פ"ג מלכים נזכח ה"ו כי לפסול בהמה זקנה זקנה לף בדיעבד (ועי' שבועות ע"ג ע"ח ה"ו שם ובהגהגע"ן זבחים דכ"ע בתוס' ד"ה אף לא הביא ונזה ועי' הגהה מלפ"ח שם ועי' תדר"ב פ"ח וכן יהושע שם ד"ה ואיל ופסקתה דר"ב פסקא ט' והערה תום קע"ב) ומיעור זקנה הוא אחר ג' שנים כמ"ש ונדברי הר"ן פ"ח מנועם"ק ר"ה (ועי' בהגהה מל"ח שם) ולכאורה יקשה ומנחה עזוכה עדיום פ"ז ע"ו תר"ם לכי ועיד שהיתה לנו פרה זבחי שלמים כו' ואכלנו ולדה והרי פרה היכי יולדת עד שלשה שנים ותוכ"ל כמ"ש בתוס' חולין (דף מ"ז ע"ח) ד"ה כל דכשילדה בשנה שניה שתם כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ומוכיחין כ"ק קושית הר"ם ומשו דמוכיר ר"ח פרה מעוברת ד"ל דילדה בת שתים ושוב ל"ל דהא לחמר ר"ח פרה בת שתים למעוטי טפי וכן ומשמע מהוס' ע"ז (דף כ"ד ע"ב) ד"ה ר"י שכ' ולפיכך דרבנן קתני דלמו ר"ח לפילו בנת שתים חיים לרביעה ושמחת שם כיומת ר"ח מכשיר גם בת שלש ל"ל דר"י לחמר פחות ובת ג' נעקרת קלי גם לר"ח שלא ולדה דלר"ח פרה בת שתים דוקא הוא (ועי' הגרש"ם שם ומשכנה דפרה שם) וכומ"ש שכלי יקר דפרה שהיא החם היא הסיבה הגדולה פי שנים ומהמוכיח ח"ם גמ"ר כשעלה ומה לעורוס ומתעכב רחה הקב"ה ומלחם שע"ז יהיה חעת העגל ושל"ש לרידך שהפרי הפרה הסיבה חכפר על ועשתה העגל ושל"ש לרידך שהפרי דוקא בת שתים לרוח שהסיבה גדולה ומהמוכיח פי שנים ומשם הקדיש הש"ת הפרוחה ואתר לליעזר בני פרה בת שתים (ועי' ערוכין שער ע"ש שם) כדי שתצח החם ותקבה לה בנה ולחרי שמוע ומשרע"ה דעי' דברי ר' לליעזר יעות לו טובה ולתקן הגרש לשר יצוח על ידו נחטח העגל בקש ומלפני ד' יה"ר שיהי' ומחלפי ומחר לו הקב"ה חיך שהוא ומחלפיך ומגד"ר קיים הש"ד ושם שלחד לליעזר שם לותו המיוחד ובילקוטו שם לותו המיוחד לליעזר וכ"ש שתכחוות שם ושתש"ע שם דקדק שלא כתוב ומשם שכי ולא הניח ומגד"ר ולו ומגמ"כ כדחק זה ומחכם שכוונה פשוט דמכלי יקר שם ושתחם לותה לל לליעזר שבחן כי ד"ש רוח של עזר כמ"ש ורקתי עליכם מים טהורים כי לוקן השער של אחל יחנרך לף עלמה לשם עשרה זו לפד ושם כתוב ומקרא ושם אחד לליעזר כי מלקי חבי: ומעתי והוא ומ"ש שם לותו המיוחד לליעזר שתר יורה על שמו המיוחד של הש"י והוא לל עזר שתר לך נעשרתו הסיג יד החדש ומעשרתו, וכמ"ש הצח לעיר מסיעין לותו:

וכשנחדור עין חודרת כתוב זה עוד עפמ"ש ביש"ק עש"ם (שבועות י"ב כ"ו ומגדר ע"ז ז') ובחפיק"י מתחלוקת קרח ועדתו דקרח נחטא, כי עיקר הוא העיון הנחמצי ולא קיום המלות כפועל ומעשה ולזה כשמוכח פי קרח לפי ליליח דכתיב לעיון חזכרו ועשיחם לח כל ומלוחי כי לך ע"י פעולה הטעשה חכון הכפס מלחוכה זכה ומהוכה וחכו הענין בחפילין שכתוב ויי לשום על יד הרוש על פעולה הטעשיח וחפילין של רחש יורה על העיון הרחשי לשר בשניהם יחד בעיון ומעשה יכוכו ברכי החדש בשליחות כשגג וכעלה ה"ם ברכות (דף י"ד)

הרוחניים ולימים ותפילין יהיו הוראה שלימה על פעולת המעשיים דים קיבור רוחני לגוף כמו החדש נעלמו תשר הקב"ה מפליח בו פלאות שתחחד הגוף והנשמה יחד והוא הטכין בפרה כמ"ש בעקידה שם דכל המעשים בפרה הוא לעורר לבות החכמים בלורך טוהר הנפש וקיומה ולהתעורר בכל המעשים וזהו ג"כ ענין מחלית השקל כי המועבר שהיא חומר ולורה יחד יורה על התקשרות גוף ונשמה שלוריית ולחשבר כל אחד חעח על הנפש כתיב ונתנו איש כופר נפשו נגד נפש שלורייח:

ובש"ם ומגילה (דף י"ג ע"ב) חר"ל גלוי וידוע לפני מי שחמר והיה העולם שעתיד הען לבקוח שקלים על שקלול לביכך הקדים שקלין לשקליו והייבו דחבן נחחד נחדר מסויעין על השקלים ועל הכלחים דהשקלים יהיו על חיבור הנפש בגוף ומחה יוכל החדש לעשות דכל הרכבה קולעת ולזה נזהרו חז על הכלחים דהחיקור הוא משום הרכבה ומשמ"ש שלא יתערבו הכחות כמ"ש הרמב"ן (פ' קדושים י"ט) חבל יש להבדיל בין קודם לחול והרכבה בפה בגוף יחלים יפה חם נבא החורה חשר על ידה ד' שוכן בחוך ב"י (ועי' בחלשה"ק בחקתי ע"פ ונחתי משכני בחוככם) ובחי דבימי החשורים הדר וקבלו עליהן חת החורה הכריזו חז על שתי חלה ולחשר הוא ענין חגדה לוחה חז"ל גלוי וידוע לפני מי שחמר והיה העולם וכמ"ש בשפרי פי עקב דורשי רשימות חוורים רלוכך שחביר מי שחמר והיה העולם למוד הגדה שמחוך כך חתה מכיר חת הקב"ה והחדבק בדרכיו ניכה זחה:

ולשילוב דבריהו נחמר בחחרי דחחלית השקל הי' לכפר על הנפש הנפשות לוחת הרחה לו הקב"ה למשה מטבע של חת כי חת שלושלה כולה רוחכי לין זה שרשי נשמי כי חם שלהשוחח כמ"ש (שמות ג') וירח מלחך ה' חליו בלבת חת ופרש"י בשלהבת חת ונחמר וירח ה' כי סר לרחות ולוה הקב"ה בוער בחת ושקה חיבו בחכל ויחמר משה חשורה כח ונחלה מדוע לח יבער השנה וירח ה' וכו' ויחמר של בעליך ועל רגליך כי המקום חשר חתה עומד עליו חדמת קודש הוא דיש להחבונן חיבות דהלח כח חת הוח הפועל והול"ל והחת בוער בשנה וכן מ"ש מדוע לח יבער השנה בלשון פועל ויותר הול"ל מדוע לח בבער השנה ותירלו בדרוש דשנה חת ודבר הכתרף שכיחס בקלחים פועלים ומתפעלים עד"ש (ישעיה מ') וה' החסון לבשורה ופעלו לביעון ובעדו שביחס יחדיו כחשר רוחים מכחמו בכר ופחילה כי עת יכלה השחילה גם חת הוך וכלה (ועי' ביבה לעתים דק"ג בבחר מ"ם ונדח ונעשה ידיו ונבלין חוחו ע"ש) חולם ונשה ה' רוחה כי השנה בוער בחת בוער ונוכלה חת ושנה חיבו חוכל דבח חת חיבו פועל בשנה לבלותו ושנה על ונעמדו לזה חמה ונחמר מדוע לח יבער השנה ושקי על חת יהלה למה חיבו בוער בח חת בשנה ונחמר לו ה' של בעליך כי לחורות כי חין כחן ענין טבעי והנה בעל יורה על נשמי כמ"ש רבינו בחיי שם) (ועי' זח"ק פקודי דף רכ"ג בשא דף קמ"ח שם) ובשל בשנה למשה שלא יגוף בחתן רגלו חולם נמי שמוצחת בחכחבה הנפיית לחמר (חהלים ל"ח) על בחל ושתן הזדון (ועי' עקידה שער ל"ה) ולזה חניכן לא יבבס חדש לחר הנית בחבעו כי בהר הנית מקום משכן כבוד השם חין לורך לחקות בשעולה טבעית רק בלל שדי ולזה גם ענין השנה בשחבה וחיבו בנדר הטבע להרחות כי ישרחל מוסגחים בהשגחה בפיית בכח החורה שביחבה על הר סיני ועי' מגלה עמוקות פי שמות מבית מפיהם קרקם על המ"ב דבחליים המסבנין הר סיני ים בבל חמיבח חבן טורח שנה והבן:

אמנם יורה עוד ענין בעל עפמ"ש הרח"ו ז"ל כי ים דברים המחברים הנפרדים והבעל הוא המחבר החומם לחי בן החדש מורכב ומחומרי ולורה הבבדת (ועי' בפ' קדושו ס"ם ח"ג דף י"ג ובדב"ם עם"ח פרשה בלבים ובפ' בח"ד דף י"ח) ולכך משה רבינו ע"ה שהי' מופשם ומכל מומרי לח ה' לריך לבעל ומשב"ב לח פעל החם בשנה כי ה' חם שלמעלה כולו רוחני ולח ה' בו גשמי שרשי והנה כל לומה וכל עבד יעלה חך ומכח התנגדות בח החם ומחוס השמש וכח הנים וכן השמים שבילחו חז"ל שהוח חם ונים (עי' בחוה"ח ברחשים שם ובעקידה קהלת ע"פ וחרח השמש ומנוקו"ח שם חות ל"ט) וד' העושה שלום במרומיו ומגבר ומחחד שכי כחות המתנגדים יחד וכן החדש המורכב ומלבע יקודות יחחדו בו שכי השפבייה וכמ"ש (קהלת ז') גם חת זה לעומת זה עשה החלקים יהלה כי ומכח זה לעומת זה הן השה כחות המתנגדים חשר בחדש ומה רח"ו כי החלקים עשה חת החדש יפר חשר כל היקודות על ומקומם יבחו בשלום ובחי"ש שם כי גם חת זה לעומת זה בעין שבחמר בספר יליח שבע כפולות בג"ד כפר"ת ר"ל עין דגם ורפה ואמו חין לנו דגם ורפה רק בחוחיות בכפ"ת חוכם הרחשונים ידעו גם בחוחיות גד"ר החזק הוא הרפה שהוא כח התנגדות חשר בזה יעשה החדש פרי לומבינ פור"י ועכפה ובידוע כי גם כח השולדה הוא ע"י כחות המתנגדים בחים ושפה כמ"ש בשבילי חמונה ולזה נחמר (בחלשים ג') חעשה לו עזר כנגדו ושבי הכחות המתנגדות יחחדו יחלכדו ולח יחפרדו וכן דעת החוכמים כי עמידת החרן לדעת הרחשונים חו קיבונה לדעת החדשים (ובדב"ם להגחון מחור"ג מבערזחן בהקדמה לפי' טריפות כי בחלח חרן נשפרי עקב ריב"ק חומר דור הולך חל הקרי כחן חלח חרן הולכת וחרן בח ובחמת כן הוא בגדרם קבלת שם בנקומו דור הולך חר"י בן קרחה וכו' חלח שזהו ענין אחר יקובב על עיקר הבריאה המתקיימת ושומדת לעולם ע"י"ם וכזה"ק בדעיא מהימנא פכחם דף רט"ז ע"ב ובתקונים תקונא תנין ותשע) הוא מלד שכי כחות המתנגדות כח השובב וכח הדומה ומזה יקובב תנועה הביבודים הם הענין ה' כרוז בפרה שפי' בה שכי הפכבים לעבר טוחים ולטוחת עזורים ח"ם בחד"ר זחת חקה החורה זש"ה (חיוב י"ד) מי יתן טהור מטמא לח חחד כי וגשכי הפכבים חשר יורה על החדש הנחחדים לח בי בכחות המתנגדות הגוף והנפש יהחזה לדעת כי ד' חחד והוח חשר ילר חת החדש בחבוה (ועי' עקידה פ' השם בשחור דעו כי ד' הוא חלקים הוא עשו ולח חלחמו ולח הניח ממד"ר ויח פרשה ק' ועי' בפ' החמוחת והדשות פ"ג מהלשון) ולזה כחמר בפרה ולקח חלעזר כהי והזה חל פני חהל מועד ודמה שבע פעמים בגד ז' כוכבי לכת וכמו שפי' בעבודת כה"ג חחת למעלה, ושבע למטה להורות כי ישרחל עם חחד למעלה ומשבעה מחלות וכחיב בכח פני חהל מועד לעומת רחש החחלות הוא השמש דכחיב (חהלים י"ט) לשמש שם חהל בהם (ועי' רד"ק שעי' מ' י"ב) ה' החזחה בכח פני חהל ומועד חשר בו השכיחה השכיבה על ישרחל עם קבולתו, ובחוכם יליב שכיכתו, ובחמר זחת חקת התורה לחשר עושי ענל החטיחו לז המעורה, ה"ע ענין הפרה לכפר וכמ"ש בחקיי"ו ד"י"ג כי ממעשה פרה חדומה יחקיים דעת המחמחים חמונת הדת בחורחתו הקדושה קחלת יעקב מורפה, וכי הכל לריך לחורה, מהספעת החרת הבורח:

ולהשלים הענין, בחמת הבניו, בחמר בזה יוד) עפמ"ש (מגילה דף ו' ע"ב) וחכ"י חם יחמר לך חדם כי יגעתי ומלחתי חחזין כי וברחש"י מניה ומדברי החלשה"ק כי כל הכפשות קבלו חלקם ומהר כיני ובזוחה לגוף כשחכח ח"ם יגעת שמחים כח החומר

סדרי משנה

ט) **באות** ח׳ בצאור הכתוב של כעליך רחיתי בתוכ׳ עס״ת ופ״י ר״ע״ח שם שהביאו מה שמקשים דכאן כתוב של כעליך לבתן רבים שהוא ומכי רגליו וביהושע כתוב כעלך לבתן יחיד וכן הקשה בעקידה שם (ועי׳ זוהר״ק ח״א דף קנ״ח) ובברטנורא על מגלה רות הקשה דהקשה״ה אתר למקרעיה של כעלך וביהושע אתר כעליך לבתן רבים ותחילת זה וכי דביהושע שהי׳ מורה יותר נאתר זו כעליך לבתן רבים ובמחכ״ת טעות מזדקרה לפניו דהרי במקרע״ה נאתר כעלך לבתן רבים וביהושע כתיב כעלך בבתן יחיד ועי׳ בתקונים תקון עקרין וחד וצנין רח״ל של כעליך כי וכתב בתקרא (דברים כ״ט) וכעלך לא בלתה כתיב ג״כ בבתן יחיד ובתרגום ומקרלך לא עדו אלא שכי ועל נגלך ובתיב״ע לא תיעלעו רגליכון ובחומי שם כי עוד שלכך הולך לומר ועל נגלך שהוא גוף נגלוי ובכתיב על היד ובלע״ז גמ״ו והוא כעל שכתן בוגאל דכתיב חים כעלו ופתן לרעהו ובספר בשורת חליהו ומבעל מדרש תלפיות על רות כתב שם ובלי תימה לי שענין קילוף ומבעל זה תימו ומבעל ומשם כי שם בתי היד (תיבנוכעי בלע״ז) ויהי קוכין קכין בזה בתקוס קודר וקדמון בתוס׳ כתן ובערס״י ורומב״ן פי׳ תלוה כ״ח מ״ח ובשתת בתקרא (רות ד׳ ז׳) שלף היס כעלו ויכלוף בעלו תרגום יד בתק יד יניכיה ועי׳ חזקוני שמות שם חלא דל״ע מה שדרשו ומתבעל דבועז לענין חליצה שהוא מבעל שבגרל יעי׳ זוה״ק תקח דף ק״פ ושם דרש גם קרא של תקרא הנוס של כעליך חליצה ועי׳ בתקוכים תקון עקרין ובים וכקח מלך שם ועי׳ בשפ״ח עס״ת פ׳ תבא שם ועי׳ בית שמואל שם פ״ע קס״ע ס׳ נקד״ח ק״ק ע״ד ובאור הגר״ח חות פ״ג ע״ש:

ובתשו׳ שער חפרים ס׳ קכ״ד עלה ובקחפק שם מחוץ מחיב ח״ע להלבים לחביתו שם מחוץ ג״כ להבעילו ובציל רח״י מתקבה בקהדרין (דף ק׳ ע״ב) הולבים ומבעיל ומבעיל ומתוע דמבעיל חיכו בכלל מלבים ומבעיל ומבעיל ומבעיל

ועי' עוסק"ש יו"ד ס' קע"ח ומעתה קלח דמכעל בכלל מלבוש
ומתוס' שם ד"ה תפילו כי הזה דוקא בלטוחות אבל המכעל
ודלמי ה' שחור כמו של עכו"ם ועי' סו"ס ומהד"ג מ"ג ס'
קכ"ח בענין ומכעל של חליפה דהוי ומכעל הלילי ללבוש דגם
עכשיו הולכים בזה ההולילך שבאים ומחמת הגר כו' ע"ש:

ג) **ובנידון** הכלים הקנועים בהם מבנים יקרות אם
הם בכלל כלי בקף וכלי זהב דאיתי בתשו'
ומהרי"ל הלוי להגרעון ומלבוש ז"ל מ"ב ס' פ"ז שהביא ומדברי
הגרעון ומבעהאן דמעיקר הוא גוף הכלי והחבנים בטלות
לגבי הכלי והביא רמ"י ומחוסן וחפוד לחבנים יקרות ואפ"ה נקרי
בף שהיו קנועים בחוסן וחפוד לחבנים יקרות ואפ"ה נקרי
בגד ומ"מ תוכ עליו דהרי גם הלין הוא בכלל בגדי זהב
בף דהוה רק טפ של זהב ואינו בגד כלל והוה י"ב דבריו
דהא בקרא פ' תלוה כתיב ולבלה הבגדים אשר יעשו ולא
מוכח הלין מ"ו דהוה הטעם דלא הוי בגד ומדקא חשיב
חוסן וחפוד על כרחך דמקרי בגד ומשום דהחבנים יקרות
בטלות לגבי עיקר הכלי ע"ש והכא נמ רעבו ואקרו הגרעון
ומקורים בתשו' הרב מ"ב ס' ל"ז וכתב דדברי הגרעון ומלבוש
לית מהו שלכתב מה שהרן בתב בגדיו (בקרא כתיב) והלבשם
חוסה מה שהרן חחיך) וכלכל גם הלין עכ"ל ומחוסן הגרעון
ומלבוש הלא הביא ומדברי החב"ע שם בפסוק ואלה הבגדים
אכי ולא הזכיר בפסוק הזה שהוא סופר בגדי כהונה מה
לית מר הקודם כי לימו בגד וכ"כ בשבה"ט ועי' חזקוני שם
הלא דבחו"ח שם כי דמ"ש ועשו מה בגדי שהרן כתכון
לך הלין (ומ"ש דכגד ומכנסיים חומר ועשו בגדי קודש ל"ע
ומ"ש יומא דף ס' ע"ב ומכנסיים לין כתובין בפרשה)
ומחב"ע שם כי ולין החורים והחוטים בגדים ול"ע והכא
הגרעון ומבעהאן בתשו' הרמ"ם ח"ב ס' ל"ד וס' רכ"ד
ובהגהותיו לחו"ח ס' תקכ"ט שהריך בזה ובילר דבריו יפה
דרלי"ו דהרי חוסן וחפוד נקראו בגדי זהב וכמ"ש הרמב"ם
פ"ח ומכהנ"ק דף סהיו בהן בגדי זהב חבנים עוטות ובזה מנה על
התוס' מזיר דף ל"ד דתכשיטי הרי נקרא לא כתיב לין עכ"ד
ומדכתיב ואלה הבגדים הרי נקרא לא כתיב לין עכ"ד
ומשום דרמב"ם שם מנידע בעלמו כתב בהלכה ג' שם
בגדי זהב מעיל וחפוד וחוסן ולין הרי ומבואר דלין בכלל
בבגדי זהב וכפשטא דמתכתיבין פרק בא לו כיס"ג ומשום
בשמועה כלים עי' בפרמ"ם שם ובערמ"י בחוסן (פי' ומעות
ל"ל ומ"ו) וכלי הקודש זה החלין והלין ומשמע לין נקרא
כלי ולפ"ז ומכוכ (דף ה' ע"ל) וכילוף ולין דכן כלי
מכלי וחין דכן כלי מחכשיט ופרמ"י מכשיט ולבגד לחדם
ומוכח דלין נקרא רק הכשיט ולא כלי ועי' חזקוני תלוה
שם חלא דל"ש ומקרא ומפורש (שמות ג') ושאלה חשה
ומכבחה כלי כסף וכלי זהב ושמלות (ומשמע דלא בכללו
בכלל שמלות ובערמ"י פ' בא ס"ל ופפ"ח וחזקוני שם
שכי מחקום כו' ע"ש) ומחתם על בניכם ועל בנותיכם וקרא
ושם היו מכשיטין וכמ"ש החב"ע ומוכח דגם מכשיט נקרא
כלי ובחב"ע פ' ומעות שם כי וכלי הקודש החרון ולא כי
לין ועי' קוטה דף מ"ב ע"ב תוס' ד"ה ומפני ודף מ"ג
וחד"ח ומלפ"ח שם ועי' ירושלמי פ"ח ה"ג שם ובתי"ט
שם כי וחוכיל ומניח דקודשיל למשלח בהן ובתרגום
(שם"ב ה') ע"פ ידיו גלילי זהב כי תרי עשר שבעין דיעקב
עבדיה גלילן על לין כי וזה פלא דהרי זה ס' בחוסן
וחפוד לא בלין וערמב"ם חלוה שם כ"ח י"ג ועשית ומעשית
זהב כעין עם של זהב וחולי לזה כיון התרגום וקרחו לין
ול"ע ומ"ש בחשו' הרמ"ם שם פ' מבנים עוטות בהם מן
היס וגם בענין הלבושן עי' פהמ"ם להרי"ח כלים פי"ב מ"ו
שהוא דומה לחבן ועי' כחובות (דף ל"ח ע"ל) כיקחת
דיחמת יפרש"י בל"ל בכיחת עלי הלבושים שקורין קורלי"ל
ועי' חוקפחא כלים ב"ח פ"ל קטלה שחולות שלה של
הלבוש והוא של מבנים עוטות ומרגליות עדמב"ם פ"ב
מכלים הלכה ה' ועי' בשער המים מאמר שכי שער ג'
ובחולדות יעקב להגרעון ומהרי"ו קלחו מבני של רבינו הבית
יוסף פ' תלוה שם מ"ם בשם רבינו בחיי דחבן חודם גדל
בים ומגולמו למוקשה לילד ולסיפך חבן דיחמחבני הוא שגולה
בספים ועי' בשבט מוסר פי"ו ומ"ם בחדה"ש ועכ"ח
ע"ש ומחלה בפלחות:

ואגב תעיר בענין חבנט בשם ג"ק (דף ל"ד ע"ב)
ומעשה בחדם אחד שבקש לעשות חסובה ל"ל
חבחו ריקם שם חתה עושה חסובה חפילו חבנט חינו של שלך
וכי בחד"ל דחבנט הוא החגורה וה"ה דרכם לחת בו ומעות
כמ"ש בשלימדתו ומעיה דגם בזורקת המעות עם החבנט
לל סגי לשלם מה שעליו ומוסס י"ל דהכוונה על חבנט
ממש והוא עפמ"ש בירושלמי יומח פ"ז ה"ג חבנט ר'
מכפר על הגבים ופי' בקיע שם לפי שה' חלול ככגד הגבים
שעושים ומעשיהם בקחר ח"ם חפילו חבנט חינו שלך חייבו
לל סגי בשלך כי לל יכפר עליך גם החבנט בדוב חבלך
ובפ"ע כי שבשלך שגוגבים דעת הבריות והחבנט ר' חוגרין
ככגד חילי ידיהן שהיה ככגד הלב והוא כמ"ש בזבחים
(דף פ"ח) חבנט ומכפר על הדחור הלב ודוא כמ"ש בשלחים
וברמ"י שם שהיו חוגרין וכו' ושם חיתן ומכפר על הדיבן
(ובירושלמי גרם על ומני הדין) שבחוב ועשית חותן ומפעפ
חפוד ומכפר על ע"ז וכתיב ולל יהא החתן ומעל החפוד רק
יחדיו יהיו חומרים כי החתן חסר יורה על ומפעפי התורה
הוא לחות כי חם יעמדו ישרחל תורת ד' לל יהיו תחת
המלות רק ומשבחים ומהמ"י חסר זה הוא ענין החתן
והחפוד בהחי"ח ועי' חד"ח יומח (דף ע"ג) ד"ה שמלחיים
ובשם קוטה (דף ל"ו) שהבחתי:

ג) **ובענין** מ"ם דחבנים עוטות חין ומקב"ע כיון שבאים
ען היס והוא ומ"ם כלים פ"ז ומ"ב כל
באים טהור כיעל בה ומלחת עפמ"ם בי"ד מ"ב דף ק"ע
דים חומאים שערי טומחה בגד חמיאים שערי בימה ומ"ט
ומבע"ט ומחפבים ערע לעיל וענין הפיבחה דכל מה שים
בימבה יש בים ומה שבאלן טומח בים טהור וכל ז' שרלים
ומחפבים ומומח לעהור חבל המולך כולו טומח דליבא בים
וכמ"ש חון ען המולדה (ועי' בערוך חלד שומיה זה
מירושלמי וכן הוא בבבלי חולין דף קכ"ז ועי' חד"ח שם)
וכ"כ בי"ד מ"ח דף כ"ז ובשם בדרים (דף ל"ח ע"ל)
ותחסרהו ומעט ומלבים חומאים שערי בימה בעולה בעולם
וכולם כתבו למעשה חבר חחת (ועי' בחקונים בהקדמה ד'
לבוד דף י"ד ע"ב) ובשל קדושים ר"פ וירקל כי רמז
לחוכה מחלן ומדה ורחבה מכי יס ומ"ם בגיומרל ומ"ט י"ס
גימטריל כ"ן והוא כי זה לעומת זה עשה בלבים ומ"ט
שערי טומחה הוא וזה שלבים דו' פעמים ז' עולה ומ"ט
חולם מ"ט שערי בימה ומהפבים מ"ט שערי טומחה לטהרה
ומכח היס דכל שבימה טומח בים טהור ושער החומאים
לעומת החולל לל כתבלה כי לין בכחו להפבי לטהרה כי
לין חולל בים ובחד"ח בדרים שם ובעירובין (דף י"ג ע"ב)
בחלמוד ה"ר לר"ע וקוכוסם שמו שה"ר חומר על כל
דבר ודבר של טומחה וט"ח טעוני טומחה ועל כל דו"ד של
טהרה מ"ח טעוני טהרה כתב דלחותו חלמיד בגלו לו מ"ח
פנים ולל ה' חבר רק פנים חחד חוא שבבלה למשה
וכ"ה בירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב וידבר ד' חל ומשה חומר
לפניו רבש"ע הודיעני החיך הוא ההלכה ח"ל לחחרי רבים
להטות כי כדי שחהא התורה נדרשת ומ"ט פנים טעת
ומ"ם פנים טהור ומכין ובגלי ובה"ח ומוקק שבעתיים

(ז פעמים ז) וחומר מיפרים להפוך ועי' לקוט תהלים רמ"ז תרכ"ח וחולם קער הגו"ן ומקערי ציכה בגלגל רק לד' לבדו ויוונלן זאת מ"ם בפסחים (דף ק"ח ע"ב) תרמב"ל ונ"ד מומיבי עקרים הבית תורה ככסי (ופרמב"ם הזקנים והחסונים תמרו על שלימים חסונים) לפני הקב"ה שמוכי בניך (נורא תהלה בגולות) כחולדה זו הדרה בעיקרי הבתים והגר"א ליין למ"ם בחולין (דף כ') וכבר דיבר זאת הנהרס"ל בחד"ח סם וכי לעבין שבלות ולגריעותא ודעני לה לחולדה אבל סם הבתים שמחה לה יפרס היעב דחוגה ונבעי ליה ובלחה לפרס למעליותא קאמר דמדמה לה לחולדה וכהאי ליקמא תמריכן בחולין ואי אבל כחולדה הדרה בעקרי בתים פעמים ובוקה כו' ודבריו מרפקין חיגרת דלשון זה פעמים וגולה ופעמים ובוקה לה אמלא רק ברמ"י ב"ק דף ג' ע"ב גבי מצנה זה השן אבל בחולין שם אדרבה ליתא להיפך ומ"ד מפני שהוא דורס ונ"ל לא אמר מפני שהוא ומחלוקת אמר לך אלדה היכי דמי כחולדה הדרה בעקרי בתים דעוכסין אבא הא וניגלין ופרמ"י דהשכין נרתה וגולה והרי מבואר לחולדה תמיד ובוקה וגם עדיין לא העלה אחוכה ומ"ם שם הבתים שמחה ומאי מעליותא הוא מה שמדמה לחולדה שהוא קרן המוקוק ואחנם ל"ל עפמ"ם ז"ל דיקרחל היו מוליכים ומקוקים בנ"ט שבעי טומאה וכמעט קט היו ככבים בשער הגו"ן אל הטומאה ולא היו יכולים להטהר (והוא משום דהוא החולד דלא יוכל להתהפך לטהרה דליתים בית חם לא הי' גם ביד מצא כי לא ה"י לו רק מ"ט שבעי ביצה בעזרה) עד שבגלה עליהם ומה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו וגחלם (וכמ"ש בגלגל עמוקות פי' נהר ד"ם מה ע"ש בדבריו כי בעומו) כי שער הגו"ן מחמשים שבעי ביצה בגלה רק לד' לבדו והוא גחלם ויכולם ויכולתם בשער הגו"ן אל טהרה לטומת שער הגו"ן אל טומאה שהוא החולד כחובאר וצחו"ק פי' יהרו דף פ"ד תרי"ו ניוונע דכפקו יפרחל ומלרים עד יוונע דתתיהבית תורי"ם חמשי יומין הוו מקום תימן שבי דיוכלח דכתיב וקדקדם את שבת החומשים שבת תחבת תר"ם ההוא יוכלח תפיק לן ליפרחל ומלרים (ובדרך חמת שם מצינו שמפרש שער י"ג ושם ומצוה דיוכל הוא שער הגו"ן אל חמשים שערי ביצה) כי שם הבתים שמחה ועלן שם הבתים תר"ם דף יוכלח ו"ם (פסחים שם) תרמב"ל ומומיבי עקרים הבית תומה בכס"י שמוכי בניך בחולדה הדרה בעקרי הבתים ילפי דכל כך ומוקוקים בטומאה עד שבמעט בכוסו בשער הגו"ן אל הטומאה שהוא חולדה והיא הטומאה נעשים עקרים הבית עד שלא יוכלו יפרחל להטהר מטומאה זו ומכח הנים כי לין חולדה בית ו"ם שם הבתים שמחה דף יוכלח הוא שער הגו"ן אל שערי ביצה שער ביד הקב"ה בעלמו ובמ"ם בזוה"ק שם מה לך סיס בי תמוס כו' ולפני לחדון דף לימח דכתיב שם הבתים שמחה ילפה כי גם סיס בם ולא ה' נבחו להתגבר נגד שער החמשים אל הטומאה שהוא החולד עד שבקב"ה בעלמו הגביר שער הגו"ן אל ביצה הקרוי שם הבתים וילפו בעזרה ח"ם שבעה שבועות תספרו לך מ"ט יום להזדכך ממ"ט שערי טומאה וכתיב תספרו חמשים יום סס"י גו קבלת התורה שנאמר בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני שערי ביצה שער ע"ז נגלו אל הר סיני ונתן תורה בששה בסיון שבו נברא אדם הראשון שנאמר כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש (וצעין ומפטיר ליין ומלי ז' ושם כתיב וועודע ביצה תקרא ול"ל ומלי ג') עי' חד"ח שם דדרים שם בלילי ועי' חקוני זהר בהקדמה סו' ד"ה כיהר ובשבת (דף ל"ח) תרי"ל ע"ד ותי' תומה ומחלוקת בית שמאי ובית הלל שבת שבעה שבועות ומנין לו שבת שבעה שבועות שנאמר ושבעת לך שבעה שבועות תחל לקמוך חרמש בקמה תחל וגו' ועשית חג שבועות לה' אלהיך מנחת נדבת ידך אשר תתן כאשר יברכך ה' אלהיך ומנין שבת שבעה שבועות שנאמר תספר לך שבע שבתות תמימות תהיינה ומנין שבת חמשים יום שנאמר ועד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום ומנין שבת חג שבועות שנאמר ועשית חג שבועות לה' אלהיך ומנין שבת שבעה שבועות שנאמר תספר לך שבע שבתות תמימות תהיינה ומנין שבת חמשים יום שנאמר ועד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום ומנין שבת חג שבועות שנאמר ועשית חג שבועות לה' אלהיך מנחת נדבת ידך אשר תתן כאשר יברכך

סביבה לפי שאני גדול ונכבד מכל ההרים ולכן ירדו עליו ני הענוה וזהו הענין שכשביל גדלו כצם את התשוקה שלא ישקוף ולכך נשעתו ונתן תורה דהר סיני ומקומו ועל נחשבו ליהן עליו התורה כתילתו תוס"ע שהתשוקה יעלה וישקוף בחזקה תחלי דהר תצור חלף ועבר ות"ל ד' עוז לעמו יתן והוא כי כל זה הוא רק עפ"י תוקי הטבע תולם בשעת קבלת התורה ליהן כח ועוז לישראל לשהר הטבע ח"ש ד' עוז לעמו יתן ילכה כי הכח ועוז יתן לעמו ישראל לומשול על הטבע ותמר ד' יברך את עמו בשלום כי כתו שים שלום פניתי להשליט כחות המתנגדים (ע"י עקידה בשר פ"ז) כן בחרבע יקודות תחליש יש ביוד והתחתות שלא יעלה ויתגבר זה על זה והוא השלום שלא יעלה יקוד הניש החזק על יקוד השפר (ועי' בשקרים פ"ח ורביעי) וז"ש (ישעי' כ"ד) כי ני כח ואת לי אשר כשבעתי ומעבור ני כח עוד על החרן כוי כי השרים יומשו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט כלומר לא שהשרים יומשו והגבעות הנה השרים הגבוהים תמוטינה ות"ל לפי תוקי הטבע יעלה התשוק ויבטל השלום בכ"ז לא תרהו ולא תפחדו כי ברית שלומי לא תמוט הוא כח התורה כח השלום אשר נכחכם ביה"ו שיוי והתחתות גם בתרבע יקודות ועוז ומשלה בידכם לומשול על הטבע ז"ש בשם (קוטה קף כ"ג) והלא ני"ישבי עולם הן שכחור הלילות עולם לו ופרש"י השוכה הלכות עולם שלו בזכותו ילמה לכל קדור והלילות העולם בומשיכי המלות שלו ובידו לומשול על כח תרבע תלילות ובמד"ר ויקרא פ"ג ותבד"ח ח"ח פ"ו קרא לדם ולא שכה עדיין בחון עומד ופי' המופרש הון לעוה"ב שע"י המוקרא לבד לא יזכה לעוה"ב ולאשר בדולם **סדרי משנה** התחיל רביט הקדוש בקש"ם קיים בקוף כלה תדב"ש כל הסוכה הלכות ומצעה לו שהוא בן עוה"ב דבקרא ושכה תם יזכה לחיי עוה"ב וגם יהי' בכחו לעשות שלום בין טבע היסודות בשיוי והתחדות לומשול על הטבע ולזה קיים בקוף ומכח עוקלין תרבע"ל לא ענלה הקב"ה כלי ומחזיק ברכה ליסרחל אלא השלום שתומר ד' עוז לעמו יתן ד' יברך את עמו בשלום הוא כח ושה תוס"ק אשר ניתן ליסרחל לומשול על יקודי הטבע וכחותיה, קביצות ומיטו ואת תעלותיו, הגבהה קרעפותיו, ויק בגדלו בדוב דיוותיו, גס בשלום הפניתי דהשלום הוא מעט הומשכר והומשלב כל הכחות שיהיו לד' ולתורתו כתומים, לטעת נטעי נעומים, ולחרוס חרבי פכיסים, תופך ספיר ויהלום, והוא ברכת השלום, וזה שקיים גס בומש ברכת ת"ח מרבים שלום בשולם, בכל ומעשה ויהלם, כמ"ש בברכת התורה ות' עולם טעט בתוככו כי כל עיקר יקוד חי השולם וקיומה טעט ד' בתוככו (וכמ"ש שם לא נרחי חוקת שמים וחרץ לא שמתי עי"ז ע"ז ד"ג) כח הנטיעה, עוז ותוקים הוא בידיט, בעוד ומעשיט, ופרי ומעלליט, בקיום תורתיט, לויים תן לרשיעי, ועשקים לגרגרותיט, כי יעזר ד' ויוסיף פדות בפשט, קרבו ליהיט, בצוא נוחל ג"ג ויסף בם ברחם הרים:

חתימה מעין פתיחה.

דרש ר"ש בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מה"ש לכל או"א מישראל קשרו שני כתרים כו' אר"א יצתה ב"ק מי גילה לבני רז שמה"ש משתמשין בו.

(שבת דף פ"ח שם.)

וכבר תוכרתי בזה בפתיחה ולהטעים הענין לפרן הנוקפר של שים רבוא ועניך רז שנה"ש הנוה בבוא לבאור הנוקרותות דיוקודם נאמר (שמות י"ט) ויבא ומשה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים כו' ויתוובו כל העם יחד ויענו ומשה ויקפר לעם כו' ויען כל העם יחד ויאמרו נעשה ומשה ויקפר דבר העם אל ה' ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם ותגד"ם משה את דברי העם אל ה' ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם והיו נכונים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני (קידושין דף נ"ד) שהנחתי עוה"ש רוח דיסרחל נוטריקון יש ששים רבוא אותיות לתורה וכל אחד ויסרחל יש לנשמה שלו תחיוה נאות אחת והרי לה ולילו רק תלי ערך וונוקפר זה (ועי' בשה"ע בהעלותך ע"פ ובמה יאמר דויהי בנסוע הפפר בפני עצמו ובמ"ק שם ועי' תדר"ב פי ל"ד ובשת קמ"ז ותר"ח שם) וכי הפ"י כי כל אות ואותיות התורה יש לה שני בחינות קדושות הכתיבה והקריאה וכוי"ש תחת דבר תלקים שהיה זו שמעתו וזוהו הנשמע ושומעין תם הכרחה (ורש"י בחומש פי יתרו כי ט"ו ונביא רק רואין תת הנשמע תולם כ"ה מוכיחתה שם ושומעין תת הכרחה ועי' בש' נפש החיים שער ג' פ"ח) ותומרין כוני יש שם למוקרא ויש שם למקורות וגם כל אותיות שבתורה נתללו ונשם יש שם הקדוש הוי"ה ולא בשאול בכתב הוא נקרא ות"ש הכתיבה לחוד וקריאה לחוד ובכללם יש קונ"ך רוח ע"י"ש ובשם נדרים (דף ל"ז ע"ב) קריין ולא כתיבן וכתיבן ולא קריין הל"ת וכי הרמב"ן דקרי וכתיב הוה בגד חלק הנגלה והנקפר שבתורה (ועי' ש"ם הגהות ומהרי"ם כ"ז ז"ל בהשמוה לק' קש"ם ובהערה שם תות ג') ועי' ברח"ם (דף ל"ח שם) ד"ה פלפולא שכי דכל החכמה והשכל דומיס בכתב התורה בלותיה החותיות והנה נעשה יתיחס על חלק הנגלה ובשוע שתות הנשה יהוחר על חלק הנקפר ובמ"ש בש"ת ובתפיק"י שהנחתי ולזה כתפר ומשרע"ש הודיע ליסרחל רק מחלק תחד תורה שבכתב שתות חלק הנגלה תמרו בעשה ושוב נאמר ויכתוב ומשה תת כל דברי ד' כוי ויקח ספר הברית ויקרא בחזקי העם וישמעו תת דיסרחל נוטריקון (קידושין דף נ"ד) שהנחתי עוה"ש רוח דיסרחל נוטריקון יש ששים רבוא אותיות לתורה וכל אחד ויסרחל יש לנשמה שלו תחיוה נאות אחת והרי לה ולילו רק ערך ומספר זה (ועי' בשה"ע בהעלותך ע"פ ובמה יאמר דויהי בנסוע הפפר בפני עצמו ובמ"ק שם ועי' תדר"ב פי ל"ד ובשת קמ"ז ותר"ח שם) וכי הפ"י כי כל אות ואותיות התורה יש לה שני בחינות קדושות הכתיבה והקריאה וכוי"ש תחת דבר תלקים שהיה זו שמעתו וזוהו הנשמע ושומעין תת הכרחה (ורש"י בחומש פי יתרו כי ט"ו ונביא רק רואין תת הנשמע תולם כ"ה מוכיחתה שם ושומעין תת הכרחה ועי' בש' נפש החיים שער ג' פ"ח) ותומרין כוני יש שם למוקרא ויש שם למקורות וגם כל אותיות שבתורה נתללו ונשם יש שם הקדוש הוי"ה ולא בשאול בכתב הוא נקרא ות"ש הכתיבה לחוד וקריאה לחוד ובכללם יש קונ"ך רוח ע"י"ש ובשם נדרים (דף ל"ז ע"ב) קריין ולא כתיבן וכתיבן ולא קריין הל"ת וכי הרמב"ן דקרי וכתיב הוה בגד חלק הנגלה והנקפר שבתורה (ועי' ש"ם הגהות ומהרי"ם כ"ז ז"ל בהשמוה לק' קש"ם ובהערה שם תות ג') ועי' ברח"ם (דף ל"ח שם) ד"ה פלפולא שכי דכל החכמה והשכל דומיס בכתב התורה בלותיה החותיות והנה נעשה יתיחס על חלק הנגלה ובשוע שתות הנשה יהוחר על חלק הנקפר ובמ"ש בש"ת ובתפיק"י שהנחתי ולזה כתפר ומשרע"ש הודיע ליסרחל רק ממ

השמטות ותיקונים.

בפתיחה דף ג׳ עמוד ד׳ שורה ט׳ אחר עיכוי כ״ל ועי׳ יהוקמני קונה פ״ח הלכה יו״ד, דף ד׳ עמוד ד׳ שורה ג׳ כהרי דאפרסמון כ״ל ועי׳ חד״ל תעכית דף כ״ה ד״ה לאפסר, דף ג׳ עמוד ד׳ שורה ט׳ הן קרבן ועי״ בהגהת בית שמואל בומצה בכורות סם ובדברי שמואל ויומ״ד יו״ד ס״ד ועי׳ לח״מ פ״ט מהלכות ס״ג ועתו״ס קונה דף י״ג ד״ה לחרים, דף ד׳ ע״ב שורה כ״ח חזלה כ״ל לא חזלה, דף י״ד ע״ד שורה ג״ב נ״ה בוומ״ל כ״ל בור״מ, דף כ״ו ע״ג שורה ט׳ כ״ל ותוכס בכ״ד יש לומר כתס״ל ומדברי הר״ן דל״ם בזה דהו״ל כתוורת גרסתכי ו״ל, דף י״ז ע״ב שורה ס׳ כ״ל ועי׳ ט״ב תכיכת חו״מ ס׳ קכ״ב ובית״ל סי׳ כ״ו כ״ז, דף י״ח ע״ב שורה ג״ה כלי חרס כ״ל כל חרס, דף כ״ח שורה י״ח ועי׳ ס״ל סי׳ ג׳ והגסי״ם יו״ד סי׳ ער״ה, דף ל״ה ע״ח שורה כ״ט ועי׳ דו״ח לסגרעו״ח בסו׳ בתסו׳ לסגר״ה ווייל ע״י״ם, ויתר התקונים יצאו בסו׳ הס׳ בדל״ה:

בפתיחה דף ג׳ עמוד ד׳ שורה ט׳ אחר עיכוי כ״ל ועי׳ יהוקמני קונה פ״ח הלכה יו״ד, דף ד׳ עמוד ד׳ שורה ג׳ כהרי דאפרסמון כ״ל ועי׳ חד״ל תעכית דף כ״ה ד״ה לאפסר, דף ג׳ עמוד ד׳ שורה ט׳ הן קרבן ועי״ בהגהת בית שמואל בומצה בכורות סם ובדברי שמואל ויומ״ד יו״ד ס״ד ועי׳ לח״מ פ״ט מהלכות ס״ג ועתו״ס קונה דף י״ג ד״ה לחרים, דף ד׳ ע״ב שורה כ״ח חזלה כ״ל לא חזלה, דף י״ד ע״ד שורה ג״ב נ״ה בוומ״ל כ״ל בור״מ, דף כ״ו ע״ג שורה ט׳ כ״ל ותוכס בכ״ד יש לומר כתס״ל ומדברי הר״ן דל״ם בזה דהו״ל כתוורת גרסתכי ו״ל, דף י״ז ע״ב שורה ס׳ כ״ל ועי׳ ט״ב תכיכת חו״מ ס׳ קכ״ב ובית״ל סי׳ כ״ו כ״ז, דף י״ח ע״ב שורה ג״ה כלי חרס כ״ל כל חרס, דף כ״ח שורה י״ח ועי׳ ס״ל סי׳ ג׳ והגסי״ם יו״ד סי׳ ער״ה, דף ל״ה ע״ח שורה כ״ט ועי׳ דו״ח לסגרעו״ח בסו׳ בתסו׳ לסגר״ה ווייל ע״י״ם, ויתר התקונים יצאו בסו׳ הס׳ בדל״ה:

משנת אליעזר

שאלות ותשובות

סימן א'

ג"ח ח' תקח תרנ"ט

שכבר"ח להרבני החסיד המופלא ומופלג ירא ד' מ' יוסף כ"י קופר קח"ס בראדזוב.

ע"ד שהלהו בדבר קדושת שם שלקים תשר בעורש התחיל לכתבו תוכר בפה ועלה בשם קדושת השם חולם לה יכול יוסף להתחפק לכל הכלבים עליו בניתו להיות דבוק בקדושה בדביקות הרעיון ועלה קידש השם בתחילתו רק כתבו בשתם וגם לה הולילו כוונתו למלה תחרת ותיכף הוך כתיבת הה"ח הרגיש בזה והיתה ההשלמה בקדושה זח"ד שהלהו:

ע) הנה בשוש"ע יו"ד סי' רע"ו ובזוהר דתצפ"י שתוכר בתחילת הספר שכתבו בשם קדושת ס"ת מ"ש בכל פעם שכותב שם ומשנות שתכ"ו לריך לוכר שכותב בשם קדושה השם ובפתי"ם שם הניח דברי הגחון מהרי"ל פ"ם בשם כתב ב' חו ג' חותיות בן השם בשתם ולא קדשם בשם השם ומכר כשרלה להשלים חותו וקדשו דכשר ונעשה דקידושו וגיוורו בתים בתחד ובמשכ"ח בשם הרנ"ע מפתחו הניח רח"י לפה ונקעני י"ד שם הי' לריך לכתוב השם וכתב יהודה דעושה ה"ח ומהלי"ת ווחוק ה"ח מחסוכה הרי תעפ"י שלא קדשו חלא לבשוק כשעושה ה"ח ומהלי"ת תפ"ה כשר ובפתי"ם שם ונניח דהשם ונ"ירי כשידוע שקדשו וכן כרשה דוחלי תין לוכר דנ"ירי שלא קדש השם דת"כ ועלי ומהי כשעושה ומהלי"ת ה"ח תחרי שכתבו השם שלא בקדושה ומהי דקידש הקו .שעושה בתוך הלי"ת ע"ש לא ומהי לוכר קידושו וגיוורו בתו בתחד רק לחות ה"ח תבל יכן יתכן לוכר שיה"י ומהי קדושה ומשיכות קו של ה"ח לא לכל השם ותף שע"י הקו נשכר כל השם ע"ש תין לוכר דשה שקידש ה"ח התחרוכה שתקדש כל השם לוופרע ומכל"ל דכל התותיות ומשם שכתבו שקדושתן תלא דנ"ע לא קידש רק תותיות יה"ו שכתבו לשם קדושה השם תבל הלי"ת ותלי לא קידש כי הלי"ת תיכה ותותיות השם ות"כ תיך ומהי מה שנוסף תח"כ הקו ומה"ח ועלה כל ה"ח ו"ו ה"ח תחרי שלא קידש רק הקו ומה"ח ועלה כל ה"ח דתוכרין דקידושו וגיוורו בתו בתחד ותוי כתילו קידש כל תותיות השם ומי שיכתוב לשם קדושה השם (מוסתת הגר"ח) שתכוין לכתוב תת השם וכתב יהודה הרי ומוחר דנ"ירי שקידש תותיות הרחסוכות לשם קדושה בפ"ח ה"ג) ס"י דל"ל ותלקים תימ ממחק ומנ"ם סופרים (פ"ח ה"ג) ס"י לריך לכתוב תת השם ושכתוכ וכתב יהודה ולא נהג גו דל"ת ומוחקו וכותב תת השם וייקשה דלמ"ל למחוק כל השם הרי קני למחוק ה"ח ולכתבה ומחדש ולקדשה ויה"נ ומהי לכל השם ומעשה דקו"ג בתו בתחד ח"ו בכת"ג ל"ם לוכר קו"ג בתו בתחד כיון דחל קדושה על תותיות יה"ו גם קודם שמגיע כל השם בכתיבתו ותמנם י"ל דשתי הכא דה"ו לו כוונה להיפך שלא לקדושת השם ונשכיון לכתוב יהודה ומשל"כ בכותב בשתם רק לא כיון לשם קדה"ם שפיר י"ל דגם בכותב תות התחרון בקדושה ומהי לכל השם ומעשה דקו"ג בתו בתחד תלא דמ"מ שקה להקל זוה ושיר בתחי הרמ"ע ומפתחו סי' למ"ד שכ' בהיפך ממה שהשיגו בשמו וכי דדוקא בכתיבן לכתוב השם רק שבתקלקלו תותיות התחרוכות לא תמרינן דתלמה קדושה השם רק כיון שתיקנו שלא יון ויכו והרי זה דומה לני שכתבין לכתוב השם וכתב יהוד דעושיל הקו הלי"ת לעבותה ה"ח תבל תם נכתבין לכתוב יהודה ל"מ תם יעשה ומהלי"ת ה' לקדושה שם ומ"מ י"ל היכי דכתב תותיות הרחסוכות בשתם וי"ל:

ג) והנה הרמ"ח שהי"ע סו' סי' קל"ח כ' בשם הכו' ומהרי"ו ותם החמיל לחתום ונקלת שמו ולא תוכר לשמו ולשמה ותח"כ מכר ותמר יש מכתירין ודדרכי ומשה שם הניח דברי ומהרי"ו (ובפ"ם ומהי"ע שם לא הניחו ומהדרי הל"ח) שכ' ותו דהת לא נוכר התיכתו שלא לשמה ונוחתר דנוכרו לשמה הנה כשר שלא להרדי"ך בתשובה ס' י"ג הניחה בכתב ונקלת תות שלא לשמה ונוכרו פסול ותי"כ ה"ם בכ"ד י"ל דלא ומהי ומה שכותב תות התחרון ומהשם בשם קדה"ם וכן בתות תחת ל"ח תם נוכרו בקדושה

ולפ"ז

ולפ"ז עכ"ל דהך דה' לריך לכתוב הסם וכ' יהודה דעומה ה"ת ומהדל"ת ועוהק ה"ת החחרונה ע"י כשקדם כל חותיות הסם וחף הדל"ת וה' דעתה לכחוב הדל"ת הלריך לחוס ה"ת בקדושה (ועי' תקוחות גינת ורדים הקפרדי ס' י"ג ע"ש הקופרים הנוהגים לכחוב ה"ת החחרונה כעין דל"ת וח"ו) ובשעה שה' לריך לכחוב קו ה"ת טעה וכחב עוד ה"ת בפני עלמה ומלחתי בשחור הגחון ומהרמ"ב נמרדכי ה"ק בהס"ת ס' תחקמ"ט שכ' כן ועומ"ל בסם הרמ"ע חלת דבל"ה חין רח' ומגו לכ"ד דבגו לח בעכין רק לסמוה ובכוחב ומקלח שלח בסמה כ"ש הגמר ש"ה כ"ל החום חו החיבה בסמה (ועי' בהגהה חכ"ם להגרמ"ק ז"ל בחל"ע ס' קל"ח סי קנ"ר ז') ומשמ"כ בס"ת לריך לסם קדושה וכל עוד שלח גמר הסם לח חל הקדושה שוב כשגמר הסם ובקדושה שפיר י"ל דקו"ג בחו כחחד שלח דלפ"ז יש לדון ולחלק דלחו כל הסמוות שוים בזה כיון דבכוחב שד ומשדי ובלח ומלבחות בנחקים ומשמ"כ בחיכך וכדבחיבנא:

ג) **והנה** בי"ד ס' רע"ד ולריך שיזהר הסופר כשמתחיל לכחוב ספר זה לכי כוחב לסם קדושה ס"ת וצ"ע אם הגיל דברי הקמ"ג שיזהר עוד וכל חזכרות שבו לסם קדושה הסם וכי בכן ככון דסמע יככב חש"כ לקדש הסם בעקומו ולפי זה בככב ולח כחב לזה חותיות מהסם בקדושה: וגמרו בקדושה ודלי ניהי כיון שחזר ועקודם כבוחב כל חזכרות שבו לסם קדושה הסם שלח שברי הט"ז ס"ע דהקמ"ג עשין כ"ש כי אם זהמ"ל ולריך שיזהר שרגיל בחחילת הכחיבה שיכוחב הכל לסם תורת יהרגל וחזכרות שלו לסם קדושה כי סמוך לין ד' בחחבה ומפסוחות לסמוך נרחה דכוחבה דכל הס"ת בני בנוי שחזר ועקודם שיכוחב הכל לסם תורת יהרגל ולפ"ז חם כ' יהודה ועבדון לסם רחוק כסר כיון דעכ"פ נכחב לסם תורת יהרגל ומשא"כ בחזכרות לח בני בנוי שכוחב לסם תורת יהרגל רק לריך עוד כוונה ומגירה ניוחדת לסם קדושת הסמות בעלמותם וכן נרחה ומבואר בפ' התרוגה ס' ק"ל בכ' וכחיבה לשמה בעינן לסם תורת יהרגל חבל חזכרות לריך לכחוב לסם חקידם בחחילת כתיבתן ולומר בשיכוחב הכל לסם תורת יהרגל ולסם קדושת וחזכרות והוקוק בחכוין לכחוב יהודה וכחב הסם לריך להעביר עליו קולמוס חבל יהודה לסם חחר ח"ל לקדם הסח נכחב לסם תורת יהרגל ולסם קדושת וחזכרות חבל לח כחבתי על הרח"ם דיש הסח"ם שם לות ב' ום שלריך גליסוח שכחובים שלח בשעה ולח לקוור שכחובים לסם ד"ח ולח הביח ומחוס ונכחוב דף ע"ב ד"ה וחל יעוב ועי' בערכי ועי"ש בפמ"ג מש"ל בשעטי ער"ך ומקרחם וכחבחם לסם קדושת חפ"ל דסחוות לחו לשמו קלי ועי' ומרח"ח גיטין דף ע"ה דלרבמ"ג נעי בעו"ך דיעיין בי' דכחבו לשמו קורין בו ולפ"ז שוב לריך וקרחם וכחבחם לשעטי היכי דיעיין דכחבו לשמו ועו"ל בפ"י שם ע"ם זה ולח הביח ערברי החוס' ועי' בשלחי הקמ"ג עשין כ"ה ע"ם בשין כחיבת הס"ת לשמה וכבר דבר בזה בסה"ת ס' ק"ל) ופריך ולישבר עליהו קולמוס ולקדם' כשלח כיוון דלח כר"י דחניח הרי שם' לריך לכחוב חת הסם וכחכוין לכחוב יהודה וכו' מעביר עליו קולמוס ומקדשו דברי ר"י והקשו המפורשים דל"ל לגמרקו וכחכוין לכחוב יהודה הלח גם חם כי הסם בקחוות ולח קדשו לריך להעביר קולמוס ולקדשו ולדבריהו יחורץ יפה דבקחם ל"ל להעביר קולמוס דחוורין דכל הכחוב על דעת רחשונה הוח עשה וכבר קדם כ"ב חזכרות ולכך נקט בחכוין לכחוב יהודה ולח לסם קדה"ם והי"ה בהך דר"ח דחוור חחזכרות שבס"ת לח כחב לשמו ודלי קדושת דשמע דכל החזכרות שבס"ת לח כחב לשמו ודלי כ"ם לוור בעושה על דעת רחשונה חהרי שלח כחב שום חזכרה לשמה חלח שמדברי הפוסקים נרחה שלח נחחו לחלק בכך והרי בס"ק שם חבל דכולה ס"ת לח הוח רק משום דניחזי כוחוור ועי' בשוח יעקב ח"ח פ' פ"ח ועי' רוגב"ש פ"ח מה"ת הט"ו וכ"ה שם ובחבחי ובבחה"ט בקי' רע"ו שם ס"ק ט' וכן ונשמע ונקיום דברי הסמ"ג שכ' ואזכרות לסם קדושה כי שמע חין די בחסבה כלוור וכך כשחוור ותחילה ואזכרות לסם קדושה ונהני חח"כ ותחסבה לחודה ולזה לח הביח הט"ז רק מדברי הסמ"ג ולח הביח ונדברי התוס' ע"ז (דף כ"ז) ד"ה וכי ע"י"ש ועי' בהגה"ט פ"ח מה"ת חות ט' שהביח גם זה בשם ס"ת ועי' בחח"ג ס' רע"ד חות ט' מ"ש וכ"כ הסמ"ג שלריך לכחוב לשמו ודבריו ל"ע ועי' בסמ"ג ובטוז שהבחתי ובש"ו ס' רע"ד וטוז"ק רס' רע"ו ועי' הגר' ונהר"מ סיק י"ד ס' רע"ו (ומ"ש שהטוז"ק ביביח מדברי הסמ"ק (הסמ"ג) ומחוס ע"ז דכ"ז הכח הסמ"ק לח הביח רק מדברי הסמ"ג) שהקשה לשחול דמה יועיל שחוור בחחילה שהרי חין לחדם מקדשים דשלב"ל ושימו בידו עתה לכחוב הסמות עד סיום מקוסם ובמ"כ בעלם ממנו דברי הכ"מ פ"ג ומבדיים ס"ו דשחני קדושת הגוף דחל גם על דשלב"ל ועי' בלח"מ שם ס"ל שכ' דקדושת הגוף חל גם על דשח"ג ועי' בר"ן בדיים (דף ו"ו ע"ב) ד"ה היכי דמי ובו"ב חה"מ ס' כ"ב ועוד ש"ל בזה:

ד) **ואמנם** ש"ל דהיכי שכחב חיזה חזכרות בקדושתן לשמן וחח"כ שכח חיזה חזכרה לקדש בכב"ג שפיר ומהי מעשם דכל העוסק על דעתו הרחשונה הוח עושה וכמ"ש בס' (דף ג') הבחים בשחיקה כשרים וכ"ל (ועי' בחים דף כ"ט ע"ב והלך ושרק בשחיקה ובהרע"ב ובחו"ט שם ובמחות דף י"ב במשנה הקומן) שלח ממה דחמן כיצד למען ושלח למען לשם פשה ולשם פשה שלריך לשמה לחוור לשם פשה ולשם שלריך הח לשם פשה ושעשה כשר ודבי דלעת שהכי השם לחוור כל העוסק על דעת רחשונה הוח עושה הרי ומבואר דלח הח שיהי מעשה לשמה ומ"מ בשעה שלריך

ס"י ע"ג ס"י ל"ט ותמרי בית שלמה חו"מ ס"י ס' ותמרי אהרן"ט ס"ק שהשתי ו"ל עוד עפמ"ש הטורז יו"ד ס"י ס"ט לענין קיבוץ נקט ואחי יע"י סד"ט ס"י קל"ט ס"ק ו' וס"ק ט' ו"ל:

ה) **ודע** דהמנח"מ בהלכות ס"ת עלה וכתפסק הח דלריך כתיבת הסס לשמו מ' בעינן מיכוין לקדש הסס בכתיבתו מ' דלמא כל מכוון ויודע שהוא שמו של הקב"ה קני ואפיי בשעת לשמו והעלה סס דלפ מיהו כיון דלריך ס"ס' ככתב הסס בקדושה מ"מ לענין עחיקה י"ל דלפ גידע שהוא כותב אח הסס לשור למחוק רק היכא שלא נתכוין כלל לכתוב הסס מותר למחקו ע"י"ם ולפ"ז אס מכוין שכותב שמו של הקב"ה רק לא קידש מותיות הרשומות מהסס וקדשו לבסוף בכה"ג ודאי י"ל דמהני ואולי י"ל דאדרבה כיון דבכה"ג ודאי לשור למחוק מותיות הרשומות קוב א"ל קידשו וגיימרו בא כאחד אחרי דכתקדשו מקודם ומעש"ל אלא שדברי המח"ת ל"ש דא"כ מאי מקשה עלה דר"ח ומפ דר' יהודה דמיירי הא דאמר חזכרות אלו לא כתבתי לשמן אלא לשם קדושת הסס אינו לריך לקדש בשמן אבל כיון וידע שכותב שמו של הקב"ה ומע"ה שור להעביר קולמוס מעשה ומחיקה ומשו"ה דכתכוין לכתוב יהודה ולא ה' ומכוין לשם בלל כל עיקר בכה"ג ומותר להעביר קולמוס ולמחוק כתב הרשתון אס לא שכוונ דהעברת קולמוס לא הוי בכלל מחיקה וע"י ע"י סופרים פ"ה ה"ג דת"ק אמר מוחקו ור' אמר מעביר בקולמוס (ועי' ס"ח סס ומעכב ו"ג ומחבר ובשור כה"י סס וע"י בטוש"ע יו"ד ס"י רע"ו ובהגהות הכל"ח אות ה') ועי' בטוש"ע או"ח ס"י ל"ב והבן:

ו) **והנה** הרמב"ם פ"ח מה' תפילין הע"ו כי הכותב ס"ת או תו"מ ובשעת כתיבה לא היתה לו כוונה בכותב וכתב אזכרה מן האזכרות שבהן שלא לשמן פסולין ודבריו ל"ע דאס בשעת כתיבה לא ה' לו כוונה וכתב כל הס"ת שלא לשם תורת יהראל מגולא פסול הס"ת מין דגם כל כתיבת הס"ת בעינן ס"ה' לשם תורת יהראל ועוד דמתחילה כי הרמב"ם שלא היתה כוונה ואח"כ נקט שלא לשמן ולדבריהו אחי ספיר דגם הרמב"ם ס"ל דכל כתיבת הס"ת בעינן ס"ה' לשם תורת יהראל מבל כוונה מיוחדת לאותה תיבה לא בעי וכמ"ש בסה"ת שאס כותב יהודה ומכוין לכתוב רחמן בפר כיון דבשע"ם כותב לשם תורת יהראל ואולם באזכרות בעינן ס"ה' כוונה מיוחדת בשמן היינו לשם האזכרות אלו ואחרי שכתב הס"ת רק לשם תורת יהראל ולא לכוונה מיוחדת לכל תיבה ותיבה כך כתב גם האזכרות שלא לשמן לשם קדושת האזכרות רק לשם תורת יהראל ומע"ה הספר פסול אלא דמ"מ אס כתב אחת אותיות מהאזכרה ולא קדשם לשמן ומכוון לבסוף וקדשו יש לדייק מדברי הרמב"ם דק"ל ג"כ דמהני דהרי בפ"י מהס"ת אס מוכה הרמב"ם פסולי הס"ת וכ' אס בפ"י מ"ו ח"ל שכתב האזכרות בלא כוונה (י"ל שכתב כל האזכרה בלא כוונה מיוחדת לשם קדושה) ומדנקט שכתב האזכרה בלא כוונה ולא כ' רבותא יותר שכתב אות אחת מהאזכרה בלא כוונה פסול אי"ה דק"ל להרמ"ן דבכה"ג אס מכר וקדש הסס לבסוף כשר דקידושו וגיומרו בא כאחד וגראש' גיטין (דף כ"ד סס) מעביר עלי קולמוס לשמו ותולס בשבת (דף ק"ד) סס פרש"י מעביר עלי קולמוס בכוונה סס על כל אותיותיו כאלו הוא כותבן ומשמע דלא הוי כותב אלא נמח שמקדש הסס בפוח:

וראיתי בקונט על הרמב"ם סס שהניח דברי הברכ"י דשס ס' שער"י דרק סס הוי"ה לריך לקדש ולא סס שלקים (וכמ"ש הרדב"ז בתשו' ח"ח ס' תקל"א) והניח ג"כ דברי גדולי המחברים שהביאו רח"י להיפך ומ"ס

נרכות (דף כ"ח) הכי י"ח כנגד י"ח אזכרות שתמרה תכס בתפילתה ומשמע דכל השמות קדוים אזכרה עכ"ל ומנחב"ת לא דק דזה דהרחי שהבניאו הוא ממה שתמרו בגמ' שס הכי י"ח כנגד מי כנגד ח"י אזכרות שבקב"ה ופפרטן מי אתה גולל אלא י"ח משמות הוי"ה ועוד שס אלקים יש בכללן י"ח אזכרות אלא דבדק כ"ע שס אינה בגמ' הכי תמרי דר"ה כנגד מי כנגד תשעה אזכרות שתמרה תכס בתפילתה ומזה תדרבה יש להניח רחי לדברי הרדב"ז והשערי' דשס יש בכללן י"ח אזכרות רק אס לא נמצוד רק שהוי"ה ליכא תשעה ואי' ידי מלאכי ס' ס"ט שלא הרגיש בזה ובתמרי מהרי"ו חקאד יו"ד ס' ע"ר הרחיב הדברים בזה מי שס אלקים בכלל באזכרה ובתחילה הביא דברי ה"ח ותח"כ התרוץ בענין זה וכל דלויותיו הלא הס כתובים בספר יד מלאכי שס (ועי' ס' רס"ט שס) ותולס לדיכל כולס מתבצרים בקבלה בחד דחלילה לתמוך ע"ז אחרי דבאות כל השמות קדוים אזכרה, בקדושה ובטהרה, וע"ע בכ"ד לשר בשרש התחיל לכתוב שס אלקים חוור בפה ולא עלה בדעתו שתח"כ לא קידש אותיות הרשומות שס אלקים אבל לא ה' לו כוונה להיפך חי' וכרתה שעכ"פ ידע שכותב שמו של הקב"ה ומזכר לבסוף וקדש השס ודאי יש לתמוך על הבני יוכה ולוותר דקו"ג בזו כחתר וחלילה לבא בזה לתקנת השס כי קדוש הוא לחדוניו:

סי' ב'

שכיח להטי"ל.

וע"ד שלכתו בתפילין שה' כ"ף פשוטה דבוקה לאות ז' בשיטה שחריה ורו"ח חושש כי תיכף בתחילת גג התי"ו של הכ"ף חבדה לורתה והגדילה בזה יש לחוש משום שכ"ח וח"ת:

ט) **הנה** מקור דין זה מובא ובמ"ב ובכחות (דף כ"ע) דאר"י ח"ר כל אות שאין מוקף לה גויל ונתרבע רוחותי פשולה (ופרש"י ונעכבו להתחה ותפילין וערעש"ם פ"ח מהת"ת ובכ"מ וכבמ"ם ושו"ע יו"ד סי' רע"ד דכ"כ בשיטת תמוד ועי' בר"ן גיטין דף ו"ח ע"ב ד"ה ס"ת וכ"כ בשיטת הקדים עפי' ועי' סי"ב מהל"ת יו"ד סי' קנ"ד ותמרי שתבת תרי' סי' ו"ח ושאור מהרגו"ב בעורבי ר"פ הקונט) ושס תוור תשיתן ב"ב ומשמ' דר"י כיקב תוכו של ה' כשר יריכו פשול ובידוטלוני פ"ק דמגילה תוורו דגם ונעשים לריך להיות מוקף גויל ובטו"ז תור"ח סי' ל"ב ס"ק כ' מעלה דמ"מ י"ל דתעפ"י שנפסק הגויל בתוך האות עלה תוך מגין עליו מה שנשאר ולה הבני ובשאר מילי דמוסלני נרכות (פ"ד ה"ג) תלה בתוכה ומכל לד ועי' יהוסלני נרכות (פ"ד ה"ג) תלה דפשוט הוא דמיירי בנקב שיש בו חסרון ובכה"ג פשול מטום ז"ח ותכוכו ומעתה לפמ"ש בתוס' מכתות (דף ל"ב ע"ב) ד"ה הא בשס ר"ת ס"ת בי ס"ת בי ו' ובפי' מחזה סי' ו' ובמרדכי ה"ק שס ובד"מ תור"ח רים סי' ל"ב) דתחרי הספרים מוכים בתוך הבתים ואין לדם רוחה אותם לא קפדינן דהוד ד"ח חולי יש לחלק גם בנקב בין ס"ת לתפי' (ועי' יו"ד ס"י ופפ"ח שס מ"ם בשס תמודי דכיתל ול"ע דהרי שס הטעם מטום ותכוכו עי' בסמ"ע ובפפקי הרח"ש שס) ועדמ"י מכחות שס ד"ה יריכו שכי ובתפילין קנייתי ובמהרש"ל שס ועי' בד"ח ומעדיו"ט סי' ע"י שס ובעור תור"ח סי' ל"ב כי ואס כפפק תמד מהתוותיות שס תיכוך דל"ח ול"ע יודע לקומתו כשר

ג) **וראיתי** בפרמ"ג בשו"ת ס"ק י"ח סק"ה וסי' יודע חותימ הסם בגמרו ודבוקן לנעמ רשאי לגרור לחין חיימר דנדבעוכיון תרבש"ע לקולא כש"כ לחזיעת ולינוע מ"ל גרירה ועוחק בחכס (להריי"ח לח תתיר חלח בעשם דפקוע הוח) זה שנוש דחס חשוב לגרור חין רחוי לביצה ופסול הוח ושפיר ונפריך עיי"ם ולפעני"ד כ"ע דאכתי יקשה חס כיעל דנגרור מ"ש שוב ש"ל דהני כשאר חותימ דכשר גם בלי גרירה ונשוס כל הרחוי לביצה ושוב חשוב לגרור ונשוס ושוחק וכדחימת רש"י שם (פרה פ"ג ע"ד) עלה עלי' זכר פקולה ושקשה הר"ם חע"ג

ג) **ודנה** הרמ"ע ונפשטו בשאר ס"י ל"ו כי ובדבוק שחותימ זו לגו מועיל בהן הסיקון ובלבד שכדבק חשר שבגמרה לורמן דהיינו שיהא גויל ונוקף ונכל לד חשר שבגמרה יהי ונעשל הקלף חבל חס כדבקו קודם שהגמור לורה חשת ונהן לריך לגרור כל השות חלח דיבוק עד חשר הדיבוק כי חין זה דבוק חות לשות חלח דיבוק חם שחינו חות ונעשים חות ע"י קבין חש"כ ובכגון זה לח שהירו הפוסקים ובפ"ע חו"ח סי' ל"ב נשם קו להקל כיון דבשעת הגרירה היתה השות מוחלנות ושרשת עלי' וכ"ע חינטו שום כיון שבשעוש לח היתה לה שעת הכושר כ"פ ע"י קבין ע"י"ם וכפ"ז ס"ה בכ"ד בכדבקה התיו להרגיל שלי הכ"פ פשוטה יש לחוש כי תיכף נוחיכה גב השי"ו כדבקה להכ"פ ובכה"ג ודחי לח ונהני חלח דהפרי"ח בשה"ע שם סי' קכ"ה הביח דברי הרמ"ע חלו והסיק עליו דנוחעת ונדברי הרונב"ן והרשב"ח דחעפ"י שלח סילק ידו עדיין ונשות חלח בגמר עשייתה כדבק קרי לי' בגמרה לורה השות והביח ג"כ דברי הסיית שהכי דנוחלנוחד דיבן נוחעת דשן חיבוק וכי הבי"י וה"ת והיכי נוכשירינן בחיפסק בניקנץ והת חנורין כל חות שחין מוקף וכו' פקולה וי"ל דלח חיחמר חלח לפקול היכח שכדבק בשות חחרת ועי"ל דהח דנוכשרינן בניקב סיינו בנפסק חבר שכתב בשמ"ב סי' כ"ה שמי גויל ונקיפה ונדי רוחות" ובשיע ע"ו כי כתי השכי עיי"ם ובעו"י ופרנ"ג ונש"י ס"ק מ' וס"ק י"ד חלח שבב"י שם הביח דברי הרשב"ח עפ"י הירוסלמי בנדבקה חות לשות לחלק בין כדבקה נעשה דפקול לפי שעד שלח נעשית חות נפקלה לורתה חבל כשכדבקו ולעושה חחר שנגמר השות הוה שכדבקה וחפילו חיכו גורר כל שהיח יכול לגרור כשר כדר"י לחמר כל שהיו לביצה חין ביצה ונעכשה חלח דבתלנוחד דיבן לח ושמש לחלק בין כוגע למעה חו לנועלה ובשיע שפ"י י"ח כי דשם כדבקה חות לשות חין קודם שהגמר בין חחר שבגמרה פקול ושם גרר והפרירה כשר ובעני"ש שם ס"ק כ"ז הביח דברי הב"ח דשם כל חורך השות דבוקה לחברתה לח ונהכי גרירה חלח דבתכ"ז חיים שם העיר ונדברי הרש"ם בניעין פ"ד דעוכח דגם בשם"ג יכול להבדילה ולח הביח ונדברי הבית שמואל בשה"ע סי' קכ"ה שם ס"ק ז' ד"ה ולכחורה ועי' פר"ח שם ס"ק ח' ונע"ש דברי הרלב"ח ובעני"ש כחן ורחיתי בחוה"ת ר"פ בחקותי חות ל"ד שכי עוד יתבחר לך ע"ד שפסק ונרן סי' ל"ב שעי' י"ח שם כדבקה חות לשות פקול ובשה"ע כי הרש"ם דביקות בוקה בס"ח ושם גרר הדביקות כשר בעלינו חומרים שם היטר לחקות דבק שבין חות לשות בס"ח חנחקו חפילו דבק שבין חות לשות ולע"ג דהרי פשוט ומעחר דגם בחבילין שם גרר והפרידה כשר וכעי"ם בס"ע שם שעי' י"ח כדבקה חות לשות פקול ושם גרר והפרידה כשר ולח ונקרי חק חוכות ונחבר שפשות עלמה היטה כחיבה כחקונה וגם לח חוי בזה ונשוס שלח כבדרן לית לן בה חלח בכחיבה ונשוס חבל גרירה שלח כבדרן ונדעת הרש"ם והטור והוח דעת רוב הפוסקים ופבבר כך בע"י ונ"ע ועי' בפרישה ס"ק כ"ד ובע"י שם ושולי כוכות הות"ח בכדבק כל שיכך לשות וגם זה ל"ע חיבחת דהר"י לכבדרי הוכח בימה יוסף יו"ד ס' רע"ע כי גרס לכתי חיכח לוניבני חיכח דחד ה"ח ונוחיות שפם לח חלו כרעת כדבק שות כגון דדבוק בנגה כחוב הסערה וכ"ע קרי לה ה"ח היכי ניעבד דחי גריר להאי דבק הוי"ל חק חוכות ומשנע ונדברי דפסול דח"ח לאו דוקא שם לורת השות כעשה ע"י חיבה חלח שם יש לחוש בגיעה בשות דפסול וכשקים הגביעה יבשכר הוי חק חוכות (ועי' ב"י סי' ל"ב ובשקים בשביעית) חשוכי יש לחלק בין המשחיש דבשלנוע בשחר חותיות כיון דעותר לגרור כל החיבה שוב ש"ל דגם בלח גרירה כשר ונעשם כל הרחוי לביצה כשיטת הרשב"ח ושיב ונעולם לח נקרל ע"ז שם פסול ונשי"ב בחותיות שהם כשביעה שכשר שוב ונייחב חק חוכות ועי' פרנ"ג סי' ל"ב בחלב ס"ק ל"ג חלח דיש לבקשק בזה ועי' בחן עזר בשחלה סי' ל"ב ושנן:

 בפרנ"ג בסי' קנ"ג בשש"ז שם הביח דברי הש"ר בשם נעלם ושיב בליעה כפולה ושוליין חחרת בכל יחר כבשול דמי וכי הפרמ"ג ולי ל"ע ד"ל כל הרחוי לביצה כשר כדבקה חות בחות חף ד"ל ושם יחר כבשול זה בפריפות גשירי ונש"כ כחן (ועי' יד חלחכי סי' שכ"ז) ובשער חפריס שער סי' חות י"ד כי להש"ר שכי יחר כבשול ליכחן בעלמה לכחוחה נקט עיי"ם ובחמת ונלינו בכ"מ דיהכ"כ הוח רק לדוגמה בעלמה וכע"י שכי הביעב"ח הביחו בשוע"י פי' מזקת בהחות שברי דהני חחיינו עלי' בי חרי שכיב חד ונעי"ב דשם הביח ושיב בשפוכה חת עלמו הוי חידך יחר שהות בבשול וע"י בלפוסי שרך יו"ד סי' ל"ה ס"ק ב' ונ"ם לעין יחר בבשול לעין טריפות לפי שסביסם יוכיס מחבר חחד וקדמוחו בזה בחורח חיים בחולין דף כ"ח שם ועי' בשוע"ק יבף סי' ס"ת ד"ה ול"ח בחכירות וברש"ם שם ד"ה חבל ובפוס' ונכחות שם ועי' בש"ם חולין ף' כ"ח ובד"ה שם חות קע"ח ועי' מע"ז חו"ח רס"י יו"ד שם ותב"ע חלח דמ"ע ל"ע מדברי הש"ע יו"ד סי' רפ"ג שעי' י' שם שם חס דבק תורה עם ט"ב לן קדושתם בקדושת ס"ת בכל יחר בבשול דמי עש"ך שם ס"ק ב' ובשחש"ג שם כי כלומר בכל יחר בבשול הות ותחר עמו דמי והו"ל ס"ת מחק ופסול עיי"ם חלח דבנוך הטכן בכל הרחוי לביצה כבר כחב בחשו' הרד"ך מדר כ"ב דלח חמרינן כן רק היכח לתין הדבר מעכב רק לכתחילה בעינן שיהי רחוי לכך ות"ב בבדבק למעה דכשר חף חס לח גרר ונש"ב חמרינן כל הרחוי וכי חבל בשבדבק למעלה חו נחמלע דודחי לריך לגרור ולח ומכי ומה שרחוי לגרור בכב"ג לח חמרינן כל הרחוי לביצה ובעי"ם כגון דדבוק בנגה כחוב הסערה ועי' ביו"ד בי רע"ו שעי' י"ל ובפרנ"ח שם ובכו"ש ובהד"ח יו"ד בי רקי"ט ודו"ק:

אין נוהגין לעשות לו לעשה ולענין גדירה נמי כ"ש דין נוהג לעשה לנוהג לעשה דהיינו דין בגמרא החות לגלי בגמרא וכדברי הס"ע והכי נקטינן ולכתורה יש להעיר מדברי הרמ"ע דאכתי לפ"ז ידיו ועל הקלף ג"כ לא ונקרי בגמרא גורם החות כיון דע"כ כדבקו החותות בעזרן לחין ואז לא ונקרי עדיין כתב כמ"ש המרדכי לענין גט אלא ליתן גט לאשה כשהות לה שהרי חיבו על קיומן כלומר כאלו כתב בפנקס שבעודו לה דבקו יכול להסיר הדיו כמ"ש החלקת מחוקק בתה"ע סי' קכ"ד ס"ק כ"ד ואחנכם יש לפקפק בזה עוד"ע וגם הא כי בגט ונקוסר בקנ"ר חות קכ"ז דבדיו להה שחיבה עושרת ועלמה אף דמחק בקל לא אינפת לן ונקרי דבר המחקייס ועיקר הטעם בגט ומשום שיוכל להזדייף ונפל"ח בקטו"מ ועי' בחו"מ סי' ל"ג סעי' ג' (ועי' בתה"ע סס ס"ק ה' ס"ס דצ"ם לענין דיו הנעשה ונקחם "יכם ונקנ"ת סס וחידוש שלא הזכירו ונפקקי תוס' ע"ז סי' ס"ל ועי' ס"ע יו"ד סי' קל"ד סעי' י"ג וברמ"א סס וביו"ד סי' רע"ל ועי' בקפר המכהיג קו' דיני חפלין) וכן נקתבר דאף כשהדיו עדיין לחה נקרי כתב ורא"ה לזה מדברי הס"ם שכתב (דף ק"כ ע"ב) הרי סס"ס סס כתוב לו על בשרו הרי זה לא יחזן מדעתה לו בעלה על עלה כורך עליו גוני ופרס"י קס"ד כדי שלא יוכל לקרות הס בעיים ונקבית החי גוני היכי דמי לדניהדק הוי חלילה לי לא נידהק עיילי ב' מיל ופרס"י ואיכו ענין מלנחוק חלילה תיפוק לי ומשום דיו ונשכי בלחה דאיכו חוכן הרי להדיח דאף דיו לחה הוי כחב ואם עיילי ב' מיל לאור כורך ומשום נחיקת הס"ם ועי' נכחות (דף כ' ע"ב) בגוני הטועה בס"ם וכו' ורס"י ותוס' סס שלא בס"ם שכתב נקרי מלאו בעיום ונחיקה קחתינן עלה דבכה"ג דליכא רק גרס נחיקה ברי רק להטעם הוא דאסור לעשות בפני עדום ופלוגתת רבנן ור"י הוא אם עבילה בזנה הס"ם ואולם רס"י ביומא (דף מ' ודף פ"ח) ד"ה לא יחזן מלה ואולם רס"י ביומא (דף מ' ודף פ"ח) ד"ה לא יחזן כתב דהטעם הוא ומשום נחיקת הס"ם שלא בנאות, ישיכים סס דאו זה ונקנ"ת דבתב סס -דנקסקין דטעמא ומשום שאסור לעשות בפני הס"ם עדום אבל ומשום לא תעשון לא תקסיקון גרועה ורא"ה בתשו' הגרש"ל בסי"ב ונהד"ת תר"ח ס"י ר"ל שתירץ שיטת רס"י ד"ל דלא ברי גרועה שלא לעבילה של ומלה אבל בדבר הרשות אפילו גרועה אסור ורא"ה לדבר דבחילה וכיכה לא פליג ר' יוסי דגם לר"י אסור ונאחכ"ם בעלם ומכו בריית עדוכה בנוסי, קופרים פ"ה ה"ב הכותב הס"ם על בשרו לא יחזן ולא יקוד ר' יוסי ומזיר ובלבד שלא יפפשם הרי ומפורש דר"י פליג גם בחילה וכיכה שלא בנאמ"י שם כי שזו כפ"ד דקונים דבשם מדוייחי לה החם בדיכי ומחיקה (ועי' בשופחם הגר"א שם) ועוד הא רס"י ביומא שם כתב גם על כורך עליו גוני דהטעם להגין עליו ומפני שהם המים ומשום ומחיקה והרי בכורך עליו גוני מיירי בעבילה של ומלה ואפ"ה גרועה אסור שלא בשעת עבילה לסיעות רס"י דעל קונית הס"ם החי גוני היכי דמי לא מיהדק עיילי בית ניח ל"ל והרי על כרחך פסיק רישיה הוא דבודאי יומחוק חת הסם ולכך בכורך גוני עכ"פ יוכל להיות שלא יומחוק והוי רק דבר שאיכו מתכוין (ועשום שבת דף ק"נ ד"ה ל"ל ולעיל דף ו"ח ד"ה חפילו ופ"י שם ו"ל) ות"ם רס"י ביומא כורך עליו גוני להגן עליו ומפני חחק שהם המים כלומר דעכ"פ אם לא יבוא עליו שהם בחילה יוכל להיות שלא יומחוק והוי בשעת עבילה ואולם רס"י ביומא שם ומ"ר בשם מהרש"ל בחידוש סי' ק"נ שהרגיש בדיו"ט זו לענין לחין ומשום ומחיקת הסם רק בכתב דדיו בלא בלבד ולא בלבד ומכי דעיילי בלחה ועי' בכ"ע פ"ו ות"ס ה"ו ולא"ע שם ות"ר בשם מהר"ם מרבח דלי"ח בחלחות מהריא לידידי הגאון הגדול מהרא"ל בחודש סי' ק"נ שהרגיש בדיו"ט זו לענין לחין ומשום ומחיקת הסם רק בכתב דדיו ולא בלבד ולא שהיה הס"ם עירוכין (דף ו ע"א) ד"ה סם והוק:

ד) **והנה** בעוס' סופרים פ"ג ה"ג חייב לדם לעשות ציצית (וערמ"י ג"ק דף נ' וס' חסידים ס" תתע"ח) כיס ומזוזות כיתות וכתובב ס"ת כיס בית כיס וכו' ובקלפים כיס ועורות לבעיס ומשונע בדיו כיס לכתוב לשם יחוד בין הקלף לכתב אלא דבשבת (דף קל"ג ע"ב) ומצא ג"כ בריית זאת ושם ליתיה הך ועורות לבעיס (ומלמתי בפוסקים הגרע"ח ז"ל נמצ' סופרים דגרס שם ועורות לבעיס והיינו קלף לבני) ואולי י"ל בזה בזה דכל לכתחילה ליכא חולק כמ"ש רבא בפוסכה (דף ל"ז) ועי' כו"ב קנעך מו"ח ס" מ' והכא בפ"ע מו"ח ס" ל"ב אלא כ"ז שם מותיוב ותיובת שכוחקו קלא ובנגיח שם כי דשם קפלה כל הדיו ומהקלף ולא בשאר רק רושם חדגיעות ומהחלודה של הדיו הוי אלא כחדרן ומשונע דבפ"ת מיהו תיקון (ולפי בשמות הקדושים ול"ח לבכ"ם ועי' בפרישה מו"ח ס" ל"ב לות ס"ח לענין קשר של תפילין דבתחילה הסי"ן ש"ר ותח"כ הדל"ת כי ושו הוי השם כחדרן וערע"ל שם פעני כ"ב ו"ל דזה רק לזהירות ולא לעיכוב) ולפ"ז תוניהן דהיו הרשקון הוי חלילה בין בכתב לכתלקף (וגם לענין שנות ל"ד למ"ם הנמק"י בזרק זהב על החזכרות) אלא דבלח"ם י"ל דהכא שאני דהוי ענין בעיכוב לכתוב את השם ובתכרון לכתוב יהודה ועשה וכן בה"ג לריך לכתוב את השם ובתכרון לכתוב יהודה דוועשה ולא הטיל בו דל"ת דשם ל' יהודה דוועביר עליו קולמוס ומקדשו אבל ונוחן לא הוי י"ל ג"כ ומשום דוועב"ג אינו חולק ול"ד לדיו על נבי קיקיון וגם רבנן לא מוכרו רק שאין השם ען הנוכחר אבל כתב ודאי הוי אלא דביהושלמי דשבת שם והובא ג"כ בשבלי"ע גיטין (דף כ') אינה דרבן לדברי ר"י ומוכרו בשיטתך שאתה מוכר כתב הוא לף היא אינו ען הנוכחר וס"ל בחנות דשקול ואולי י"ל דר"י ורבנן לשיטתם והוא עפני"ם הר"ן בנדרים (דף כ"ב ע"ח) לענין אין בניהו בדשל"ע דר"י אזל אחר דיוון העלם ורבנן אזלו אחר דיוון הכוכר ולזה ס"ל לר"י דועביר עליו קולמוס דהוי ונע"ו ורבנן ס"ל כיון דשכתב הרשקון ה"ה אלא לשוה והכתב השני הוי לשוה ונקרי ונשתע"ו כמו לישור ואיתיר יצ"ו פרע"ג פ' ל"ב בחל"ם ס"ק ל"ח ושם ס"ק ל"ט לענין אם נקלף שחרירות הדיו ונשאר חדוש ס"ק ל"ב ובכ"ג אם אלא דבשבת ויו"ד פ' רכ"ו ואשר מהרי"ט איך יו"ד ועי' חתם סופר יו"ד פ' רכ"ו ואשר מהרי"ט איך יו"ד פ' רס"ה ובכ"ג אם אלא דלענין ג"ם דכל לכתותו היו חולק דשאר ס"ת ותפילין ומזוזות ומגילה דאין כותבין אותן אלא לשם קדושת ס"ת ולא לשם חכורי סרחיתי בס"ח והוא בס' תתע"ט אם) בשגם ס"ל ג"כ שנות אחר כתיבה אחר שקילף ידיו מהקלף כדבקה ועי' סו"ד תכיכא יו"ד פ' קפ"ט ואולי יש לחלק קלת שפני"ם בזג"ח פ' כ"ד ס"ק ג' אם החות גדול ובדבק בקופו לחופן שאם נגרר וזה שדבוק יפאר מכל וקום לורת חות כשר ובדגול מרבבה בזג"ח בס ס"ק כ"ו כתב דבשאר חותיות פסוקות אין הסיעור לכתחילה אבל יוכפלו יה' כפופות רק זהירות לכתחילה (ואמה יפסוק כ"ת שאלתו הקלישים בתיבת בן שה' הפ"ת גדולה ועי"ז נרחה הסרון פסוקה חסרה מהסיעור בכדי לכפוף דוקא פסוק הוא לכתכיר בדיעבד ועי' בב"י פ' ל"ו ובד"ע בס ס"ק ד' ובפרע"ג סו' פ' ל"ב ובלח"ם אין נקום לשאלתו זאת ונכתה טעוניס וגם הא הסיעור מהפסוקות כדי לכפוף הוא בפ"ע לא לענין חות אחרת ואם הכו"ן פסוקה (ועי' בד"ע פ' ל"ו אות ז' ע"ש בשם הערוכי והדג"ע בפ' ל"ב לא קלרה ונרחין אותה לחיוק אם לאכה קורא אותה ז' ועי' בפ"ע ובפעמ"ם הה פסוק) אבל בס"ק פסוקה פסול אפילו דיעבד ואיכ בפרין פסוקים הדבוקה לה"ח שהחת' לף אחר הגרירה שאחר לורת החות ומשמ"כ בס"ד בס"ק פסוקה שבדבקה לכתי"ע אלא לאכתי ל"ל דיאחר לורת הס"ק פסוקה בשיורה ח"פ ואר"ר בקה"ק בחאריך בדברי הרמ"ע ובכתב ג"כ דבפרי"ם אם כתב להלן אז גם אלא בזוקוק אם חסוב אעפ שהדבק אלא להלכיך בגיזה ובכר הצחתי דברי הרמ"ע דומחבילה כי דדוקא בשעת הדחק יש להכשיר ואמ"כ כי ועוד דאיכא למיחלי שוע אחר כחיבה כדבקה ועי' בחו"ח פ' ל"ב בעי' כ"ו אם חותיות אל אם לדבוקות יכול להפריחם ובאה"ט אם ס"ק ס"ח ועי' ציו"ד פ' רע"ר אם ואו) **והנה** בעורדכי ר"פ הקומן כי ופי' ר"ן בחיקון אלו דאם כתב ודיבקה בשבשה ונקוטות בדף אלא יכול להפריחם אמ"כ דהוי"ל חק חוכות וכי ואין נראה אלא הוי"ל כשאר טעיות ויכול לחקן ובקה"ק אחיקים ו' אם חוסה לאיזה לורך נקט בשבשה ונקוטות בדף והכיח בפ"ע ובאוסה י"ל פסוק דהרי תוניהן בוכוחות (דף כ"ט ע"ב) ואם יש בו שלא טעות יחקן אחרנא יבא ואמ"כ אם נוגעות האותיות אחרנא ואוסה אותיות ש להשחפק אם ונהי חקנה להבדילן וכן ונגוחר להדיח בפ' התרוחה פ' י"ה שכ' וחולם קשה בדבר אם יכול להפריד את האותיות הנחוברות בשבן דאולי הוי כחק חוכות או אוסה בשביל שנוגעת אות לחברתה לא אבד אם האות שעל"י ויכול להפריד בשבן וכו' וכן בס"ת דחניא שלא יחקן אחרנא יבא אם נוגעות האותיות אחרנא ואוסה אותיות שנות כשר אם חקנן להבדילן והוחניר תע"ב ובשבשה ונקוטות ס"ל לבעה"ת דיוכל להפרידם עי"ש ועי' בטוש"ע פ' רע"ע אם ואמ"כ הר"ל דל"ת ל"ת תיקון ד"ק ואכי ודיבקה בשבשה ונקוטות דאחרנא ונקוטות ואלי י"ל להחניר כמ"ש בקה"ת ועי' בקה"ק בחקיקה ט' אם שהביא נודברי הרוגב"ש בפ"ת מהי"ת הט"ו מ"ש וכתב חזכרה אן החזכרות אלא לשנה ודי"ק ואה דס"ל להרוגב"ש דכל שיודע שכתב חוכרה אגי נאכי נאחרי לאדרבה מסתבר ונשנע ונודברי הרוגב"ש דאי"ו דאלא אגי נאכי שיודע שכתב חזכרה והרבה י"ל ע"ש קה"ק אם ואולם אן דרכי להעניד יסוד על דברי האחרונים ואך אל ההריס אשא עיני רצונינו הקדושים ז"ל אשר כל דבריהם אם למו לעיניים ואוזים נרחה חור:

תבנא לדינא דוכל הבין בעונת דכתיבנא נרחה ברור בפ"ד ריש להכשיר התפילין בתיקון לגרור קלת ואהרגל אל הכ"ף פסוקה ואין זוה סום משם ומשום שכ"ם ואי"ת והם תפילין דוורי עלונא ועי' פרע"ג פ' ל"ב ס"ק ס"א ובשע"ת אם ס"ק ל"ח ת"ם בשם אחרי דב"ם ועי'

בפרמ"ג בפתיחה להי"מ מ"ש מעשה בוהוה ובפע"ח סי' ל"ג ס"ק כ"ג וס"ק לומ"ד ל"ה ובמ"ז ס"ק כ' והכלפעני"ד כתבתי:

והכלי ידידו

סדרי משנה

באות ד' הבאתי לי בפס בעיגן כפדרן ורחיתי בתכ"א מ"ע תלו"ז הגיה רלי' מנדרים (דף יו"ד) דלפ יאמר לד' חטאת פוגח לא יגמור תיבת קדבן ויולילו ס"ם לבטלה וה"ל בהתחיל לכתוב יו"ד ה"ח והוי סם וכפ"כתוב הוא"ז בחוהו רבע הוי קלקול כי אין זה סם רק כפכוותב ה"ח התחרוכה כגמור הפס וכיחוק פוגח לא יגמור ח"ו לכתוב ה"ח התחרוכה ולמה לא התקיכו בכותב סם הוי"ה דיכתוב היו"ד לבקוף ויכתוב תחילה לותיות הוה ח"ו דהפס ל"ל כפדרן ע"י"ם וחוכם י"ל דלי מהח לא תליח דהרי בל הטעם שלא יאמר לד' קדבן הוה שוגח יגות ויולילו ס"ם לבטלה והכא הרי יוכל קופר אחר לגמור הפס בקדושה אלא דוגה שנקטו כולם הטעם שלא יאמר לד' קדבן שהוא וחפס שוגח יגות ל"ש להח לומן מועט לא חיישינן שוגח יגות כמ"ש התוס"ח לו"ח סי' תקפ"ח ס"ק י"ג ועי' בתחה"ש סם מ"ש ומחמר מכ"ל סי' ק"ו (ס"ח) וכבר האריך בזה בפע"ח פ"ד ס"ב ובפ"ג ובפ"ה ובפ"ו ובפ"ז ובפ"ח ובפ"ט ועיין סם ועי' בתחה"ש בזה ובפ"ד בזה ובפ"ה בזה ובפ"ו בזה ובפ"ז בזה ובפ"ח בזה ובפ"ט בזה ובפ"י בזה ובפ"יא בזה ובפ"יב בזה ובפ"יג בזה ובפ"יד בזה ובפ"טו בזה ובפ"טז בזה ובפ"יז בזה ובפ"יח בזה ובפ"יט בזה ובפ"כ בזה ובפ"כא בזה ובפ"כב בזה ובפ"כג בזה ובפ"כד בזה ובפ"כה בזה ובפ"כו בזה ובפ"כז בזה ובפ"כח בזה ובפ"כט בזה ובפ"ל בזה ובפ"לא בזה ובפ"לב בזה ובפ"לג בזה ובפ"לד בזה ובפ"לה בזה ובפ"לו בזה ובפ"לז בזה ובפ"לח בזה ובפ"לט בזה ובפ"מ בזה ובפ"מא בזה ובפ"מב בזה ובפ"מג בזה ובפ"מד בזה ובפ"מה בזה ובפ"מו בזה ובפ"מז בזה ובפ"מח בזה ובפ"מט בזה ובפ"נ בזה ובפ"נא בזה ובפ"נב בזה ובפ"נג בזה ובפ"נד בזה ובפ"נה בזה ובפ"נו בזה ובפ"נז בזה ובפ"נח בזה ובפ"נט בזה ובפ"ס בזה ובפ"סא בזה ובפ"סב בזה ובפ"סג בזה ובפ"סד בזה ובפ"סה בזה ובפ"סו בזה ובפ"סז בזה ובפ"סח בזה ובפ"סט בזה ובפ"ע בזה ובפ"עא בזה ובפ"עב בזה ובפ"עג בזה ובפ"עד בזה ובפ"עה בזה ובפ"עו בזה ובפ"עז בזה ובפ"עח בזה ובפ"עט בזה ובפ"פ בזה ובפ"פא בזה ובפ"פב בזה ובפ"פג בזה ובפ"פד בזה ובפ"פה בזה ובפ"פו בזה ובפ"פז בזה ובפ"פח בזה ובפ"פט בזה ובפ"צ בזה ובפ"צא בזה ובפ"צב בזה ובפ"צג בזה ובפ"צד בזה ובפ"צה בזה ובפ"צו בזה ובפ"צז בזה ובפ"צח בזה ובפ"צט בזה ובפ"ק בזה ובפ"קא בזה ובפ"קב בזה ובפ"קג בזה ובפ"קד בזה ובפ"קה בזה ובפ"קו בזה ובפ"קז בזה ובפ"קח בזה ובפ"קט בזה ובפ"קי בזה ובפ"קיא בזה ובפ"קיב בזה ובפ"קיג בזה ובפ"קיד בזה ובפ"קטו בזה ובפ"קטז בזה ובפ"קיז בזה ובפ"קיח בזה ובפ"קיט בזה ובפ"קכ בזה ובפ"קכא בזה ובפ"קכב בזה ובפ"קכג בזה ובפ"קכד בזה ובפ"קכה בזה ובפ"קכו בזה ובפ"קכז בזה ובפ"קכח בזה ובפ"קכט בזה ובפ"קל בזה ובפ"קלא בזה ובפ"קלב בזה ובפ"קלג בזה ובפ"קלד בזה ובפ"קלה בזה ובפ"קלו בזה ובפ"קלז בזה ובפ"קלח בזה ובפ"קלט בזה ובפ"קמ בזה ובפ"קמא בזה ובפ"קמב בזה ובפ"קמג בזה ובפ"קמד בזה ובפ"קמה בזה ובפ"קמו בזה ובפ"קמז בזה ובפ"קמח בזה ובפ"קמט בזה ובפ"קנ בזה ובפ"קנא בזה ובפ"קנב בזה ובפ"קנג בזה ובפ"קנד בזה ובפ"קנה בזה ובפ"קנו בזה ובפ"קנז בזה ובפ"קנח בזה ובפ"קנט בזה ובפ"קס בזה ובפ"קסא בזה ובפ"קסב בזה ובפ"קסג בזה ובפ"קסד בזה ובפ"קסה בזה ובפ"קסו בזה ובפ"קסז בזה ובפ"קסח בזה ובפ"קסט בזה ובפ"קע בזה ובפ"קעא בזה ובפ"קעב בזה ובפ"קעג בזה ובפ"קעד בזה ובפ"קעה בזה ובפ"קעו בזה ובפ"קעז בזה ובפ"קעח בזה ובפ"קעט בזה ובפ"קפ בזה ובפ"קפא בזה ובפ"קפב בזה ובפ"קפג בזה ובפ"קפד בזה ובפ"קפה בזה ובפ"קפו בזה ובפ"קפז בזה ובפ"קפח בזה ובפ"קפט בזה ובפ"קצ בזה ובפ"קצא בזה ובפ"קצב בזה ובפ"קצג בזה ובפ"קצד בזה ובפ"קצה בזה ובפ"קצו בזה ובפ"קצז בזה ובפ"קצח בזה ובפ"קצט בזה ובפ"קצי בזה ובפ"קצי"א בזה ובפ"קצי"ב בזה ובפ"קצי"ג בזה ובפ"קצי"ד בזה ובפ"קצי"ה בזה ובפ"קצי"ו בזה ובפ"קצי"ז בזה ובפ"קצי"ח בזה ובפ"קצי"ט בזה ובפ"קצכ בזה ובפ"קצכא בזה ובפ"קצכב בזה ובפ"קצכג בזה ובפ"קצכד בזה ובפ"קצכה בזה ובפ"קצכו בזה ובפ"קצכז בזה ובפ"קצכח בזה ובפ"קצכט בזה ובפ"קצל בזה ובפ"קצלא בזה ובפ"קצלב בזה ובפ"קצלג בזה ובפ"קצלד בזה ובפ"קצלה בזה ובפ"קצלו בזה ובפ"קצלז בזה ובפ"קצלח בזה ובפ"קצלט בזה ובפ"קצמ בזה ובפ"קצמא בזה ובפ"קצמב בזה ובפ"קצמג בזה ובפ"קצמד בזה ובפ"קצמה בזה ובפ"קצמו בזה ובפ"קצמז בזה ובפ"קצמח בזה ובפ"קצמט בזה ובפ"קצנ בזה ובפ"קצנא בזה ובפ"קצנב בזה ובפ"קצנג בזה ובפ"קצנד בזה ובפ"קצנה בזה ובפ"קצנו בזה ובפ"קצנז בזה ובפ"קצנח בזה ובפ"קצנט בזה ובפ"קצס בזה ובפ"קצסא בזה ובפ"קצסב בזה ובפ"קצסג בזה ובפ"קצסד בזה ובפ"קצסה בזה ובפ"קצסו בזה ובפ"קצסז בזה ובפ"קצסח בזה ובפ"קצסט בזה ובפ"קצע בזה ובפ"קצעא בזה ובפ"קצעב בזה ובפ"קצעג בזה ובפ"קצעד בזה ובפ"קצעה בזה ובפ"קצעו בזה ובפ"קצעז בזה ובפ"קצעח בזה ובפ"קצעט בזה ובפ"קצפ בזה ובפ"קצפא בזה ובפ"קצפב בזה ובפ"קצפג בזה ובפ"קצפד בזה ובפ"קצפה בזה ובפ"קצפו בזה ובפ"קצפז בזה ובפ"קצפח בזה ובפ"קצפט בזה ובפ"קצצ בזה ובפ"קצצא בזה ובפ"קצצב בזה ובפ"קצצג בזה ובפ"קצצד בזה ובפ"קצצה בזה ובפ"קצצו בזה ובפ"קצצז בזה ובפ"קצצח בזה ובפ"קצצט בזה ובפ"קצק בזה ובפ"קצקא בזה ובפ"קצקב בזה ובפ"קצקג בזה ובפ"קצקד בזה ובפ"קצקה בזה ובפ"קצקו בזה ובפ"קצקז בזה ובפ"קצקח בזה ובפ"קצקט בזה ובפ"קצק"י בזה ובפ"קצק"א בזה ובפ"קצק"ב בזה ובפ"קצק"ג בזה ובפ"קצק"ד בזה ובפ"קצק"ה בזה ובפ"קצק"ו בזה ובפ"קצק"ז בזה ובפ"קצק"ח בזה ובפ"קצק"ט בזה ובפ"קצק"כ בזה ובפ"קצק"כא בזה ובפ"קצק"כב בזה ובפ"קצק"כג בזה ובפ"קצק"כד בזה ובפ"קצק"כה בזה ובפ"קצק"כו בזה ובפ"קצק"כז בזה ובפ"קצק"כח בזה ובפ"קצק"כט בזה ובפ"קצק"ל בזה ובפ"קצק"לא בזה ובפ"קצק"לב בזה ובפ"קצק"לג בזה ובפ"קצק"לד בזה ובפ"קצק"לה בזה ובפ"קצק"לו בזה ובפ"קצק"לז בזה ובפ"קצק"לח בזה ובפ"קצק"לט בזה ובפ"קצק"מ בזה ובפ"קצק"מא בזה ובפ"קצק"מב בזה ובפ"קצק"מג בזה ובפ"קצק"מד בזה ובפ"קצק"מה בזה ובפ"קצק"מו בזה ובפ"קצק"מז בזה ובפ"קצק"מח בזה ובפ"קצק"מט בזה ובפ"קצק"נ בזה ובפ"קצק"נא בזה ובפ"קצק"נב בזה ובפ"קצק"נג בזה ובפ"קצק"נד בזה ובפ"קצק"נה בזה ובפ"קצק"נו בזה ובפ"קצק"נז בזה ובפ"קצק"נח בזה ובפ"קצק"נט בזה ובפ"קצק"ס בזה ובפ"קצק"סא בזה ובפ"קצק"סב בזה ובפ"קצק"סג בזה ובפ"קצק"סד בזה ובפ"קצק"סה בזה ובפ"קצק"סו בזה ובפ"קצק"סז בזה ובפ"קצק"סח בזה ובפ"קצק"סט בזה ובפ"קצק"ע בזה ובפ"קצק"עא בזה ובפ"קצק"עב בזה ובפ"קצק"עג בזה ובפ"קצק"עד בזה ובפ"קצק"עה בזה ובפ"קצק"עו בזה ובפ"קצק"עז בזה ובפ"קצק"עח בזה ובפ"קצק"עט בזה ובפ"קצק"פ בזה ובפ"קצק"פא בזה ובפ"קצק"פב בזה ובפ"קצק"פג בזה ובפ"קצק"פד בזה ובפ"קצק"פה בזה ובפ"קצק"פו בזה ובפ"קצק"פז בזה ובפ"קצק"פח בזה ובפ"קצק"פט בזה ובפ"קצק"צ בזה ובפ"קצק"צא בזה ובפ"קצק"צב בזה ובפ"קצק"צג בזה ובפ"קצק"צד בזה ובפ"קצק"צה בזה ובפ"קצק"צו בזה ובפ"קצק"צז בזה ובפ"קצק"צח בזה ובפ"קצק"צט בזה ובפ"קצק"ק בזה ובפ"קצק"קא בזה ובפ"קצק"קב בזה ובפ"קצק"קג בזה ובפ"קצק"קד בזה ובפ"קצק"קה בזה ובפ"קצק"קו בזה ובפ"קצק"קז בזה ובפ"קצק"קח בזה ובפ"קצק"קט בזה ובפ"קצק"ר בזה ובפ"קצק"רא בזה ובפ"קצק"רב בזה ובפ"קצק"רג בזה ובפ"קצק"רד בזה ובפ"קצק"רה בזה ובפ"קצק"רו בזה ובפ"קצק"רז בזה ובפ"קצק"רח בזה ובפ"קצק"רט בזה ובפ"קצק"ש בזה ובפ"קצק"שא בזה ובפ"קצק"שב בזה ובפ"קצק"שג בזה ובפ"קצק"שד בזה ובפ"קצק"שה בזה ובפ"קצק"שו בזה ובפ"קצק"שז בזה ובפ"קצק"שח בזה ובפ"קצק"שט בזה ובפ"קצק"ת בזה ובפ"קצק"תא בזה ובפ"קצק"תב בזה ובפ"קצק"תג בזה ובפ"קצק"תד בזה ובפ"קצק"תה בזה ובפ"קצק"תו בזה ובפ"קצק"תז בזה ובפ"קצק"תח בזה ובפ"קצק"תט בזה ובפ"קת בזה ובפ"קתא בזה ובפ"קתב בזה ובפ"קתג בזה ובפ"קתד בזה ובפ"קתה בזה ובפ"קתו בזה ובפ"קתז בזה ובפ"קתח בזה ובפ"קתט בזה ובפ"קתי בזה ובפ"קתי"א בזה ובפ"קתי"ב בזה ובפ"קתי"ג בזה ובפ"קתי"ד בזה ובפ"קתי"ה בזה ובפ"קתי"ו בזה ובפ"קתי"ז בזה ובפ"קתי"ח בזה ובפ"קתי"ט בזה ובפ"קתכ בזה ובפ"קתכא בזה ובפ"קתכב בזה ובפ"קתכג בזה ובפ"קתכד בזה ובפ"קתכה בזה ובפ"קתכו בזה ובפ"קתכז בזה ובפ"קתכח בזה ובפ"קתכט בזה ובפ"קתל בזה ובפ"קתלא בזה ובפ"קתלב בזה ובפ"קתלג בזה ובפ"קתלד בזה ובפ"קתלה בזה ובפ"קתלו בזה ובפ"קתלז בזה ובפ"קתלח בזה ובפ"קתלט בזה ובפ"קתמ בזה ובפ"קתמא בזה ובפ"קתמב בזה ובפ"קתמג בזה ובפ"קתמד בזה ובפ"קתמה בזה ובפ"קתמו בזה ובפ"קתמז בזה ובפ"קתמח בזה ובפ"קתמט בזה ובפ"קתנ בזה ובפ"קתנא בזה ובפ"קתנב בזה ובפ"קתנג בזה ובפ"קתנד בזה ובפ"קתנה בזה ובפ"קתנו בזה ובפ"קתנז בזה ובפ"קתנח בזה ובפ"קתנט בזה ובפ"קתס בזה ובפ"קתסא בזה ובפ"קתסב בזה ובפ"קתסג בזה ובפ"קתסד בזה ובפ"קתסה בזה ובפ"קתסו בזה ובפ"קתסז בזה ובפ"קתסח בזה ובפ"קתסט בזה ובפ"קתע בזה ובפ"קתעא בזה ובפ"קתעב בזה ובפ"קתעג בזה ובפ"קתעד בזה ובפ"קתעה בזה ובפ"קתעו בזה ובפ"קתעז בזה ובפ"קתעח בזה ובפ"קתעט בזה ובפ"קתפ בזה ובפ"קתפא בזה ובפ"קתפב בזה ובפ"קתפג בזה ובפ"קתפד בזה ובפ"קתפה בזה ובפ"קתפו בזה ובפ"קתפז בזה ובפ"קתפח בזה ובפ"קתפט בזה ובפ"קתצ בזה ובפ"קתצא בזה ובפ"קתצב בזה ובפ"קתצג בזה ובפ"קתצד בזה ובפ"קתצה בזה ובפ"קתצו בזה ובפ"קתצז בזה ובפ"קתצח בזה ובפ"קתצט בזה ובפ"קתק בזה ובפ"קתקא בזה ובפ"קתקב בזה ובפ"קתקג בזה ובפ"קתקד בזה ובפ"קתקה בזה ובפ"קתקו בזה ובפ"קתקז בזה ובפ"קתקח בזה ובפ"קתקט בזה ובפ"קתק"י בזה ובפ"קתק"א בזה ובפ"קתק"ב בזה ובפ"קתק"ג בזה ובפ"קתק"ד בזה ובפ"קתק"ה בזה ובפ"קתק"ו בזה ובפ"קתק"ז בזה ובפ"קתק"ח בזה ובפ"קתק

ג) **וע"ד** שחלמו בבר חורות שכשלמה בקוף הוקם קשוך לקוקבן בוטות ובחוכן תולעים שהחריך בזה החחמ"ס יו"ד סי' כ"ח וכשם קו להקל ומעכ"ת העיר ומדברי הצרמ"ג סי' ס"ק ז' שכ' דהיכי שיש הולעת בצועה י"ל דהחולע ניקב מעל"ע וקרוס עלה מחוחת וכה ועריפה והכה לי מהח לא חריל דהפרמ"ג מיירי שם היכי דהחולע בפנים ומצחון יש בועה לו יבלח כעין וחלולין דזה מוכח בצירור שהחולע עשה נקב ומעל"ע וכעשה קרוס מחחת מכה ולף שם שהחלת הבועה ומצפנים שם לף הולעת לחון טוריפה ומשל"כ בכ"ד דהבועה בפנים ומצחון הבשר שלם ויפה חלח דמ"מ מוכח מדברי הפרמ"ג דלח ס"ל מ"ש החח"ס דחין לחוש שמח נתרפח כי החולע המנקב חינו ובית להתרפחות ועדיף מקון התחוב וחמכם גם לדברי החח"ס יש לדון ולומר דשם כשלמו תולעים ומחים גרע טפי דחז"ל דהחולעים ונהו זה שלשה ימים ולח הי' הנקב ובצל"ע ולחש"כ עלה בו קרוס וכתרפח חלח דגם בכה"ג יש לצדד ולהקל ומעשה שכ' הפרל"ח דמי החזיר החולע לחוריו ועי' תצ"ש סי' ל"ג ס"ק י"ג וחולם גם בזה י"ל דדוקח מחיים חמרינן החולע לימו מוכח לחוריו חבל לחחר שחימה י"ל דמעחה החמועה וכעניע בשמועם הידים חזר לחוריו ועי' בשלחי סי' ע"ח ס"ק ח' גבי נחש ומעלין עה שהקשה הצרמ"ג סי' ל"ג ועש"ך ס"ק כ"ל שם דמעחו מקורקבן שהכשירו הפוסקים החיך ומכחת לה הל עבר בחוחו ועי' ולך יכון דבמלח בעני טריפה ובקורקבן מוכר להכשירו לחו דל"ח הוה דבחעת שם עבירה המעחו דרך העני ומחיים ליכל לניחוחו שמח כיבבה דעי החזירה לחוריה חבל בשלח מעחו בעני לחר שחימה י"ל דמעהו הטלטול וכעניע הכחה המעחו לחוריו, ולכחורה י"ל דהרי דעת הרח"ש בבד"ה ומוצ בצרמ"ג סי' ע"ו שפ"ד ס"ק ל' דדוקח בוטש ובריאה חמרינן דקרוס מחוחת ומכה חינו קרוס ומשל"כ בשאר חבריס ל"כ כיון דמספקינן דמעני זה ההולך ומפק לקורקבן חי ס"ל לחפק י"ל דגם קרוס מחחת ומכה חולי קוחס ועי' מש"ז ס' ע"ח ס"ק ל' ו"י"ל חלח דבוף הדין שכחבו כולם דהוי בזה רק בפק טריפה ודל"ח זה מלחתי בחשובת הרשב"ח ח"ד ס' קפ"ח שכ' דכרלה ודל"ח שהוח כדקין וקינחתו במשהו ועי' בעקבי הד"ט סי' ה' חות ח' בחולעים המולחים בציב הדקין נקובין (ועי' ציבת חדש שער חו"ח סי' י"ז בזרע פשתן בציב בדקין של חוט ומ"ש דיקיב הזפק חבל שיטפל כחב כן דהרי חוט חין לה זפק) דלפענ"ד מלח בחוח הבר בוטש בעין כיסים בולטים מלחים חולים ואולי מיירי שם דהכיסים ומצחון ומשל"כ בכ"ד ול"כ שם ומצחון שלם ויפה יש להקל ולף שם הבשר ומצחון נפוח ומ"ש הביה"ל כלל י"ז חות לענ"ד בוזה דבפוח הוי כבשר שרופף בורדו כבר הציב עליו בסי' כחלת דוד ועי' בשו"ע מהד"ב ח"ח סי' ק"פ ו"י"ל וחולם העיקר הוח שם כרחה לעין שהחולעים טולדו ומעלמם חבל שם מעלמל חח לף דיש לצדד חין חכי מורה להקל בכ"ז ועי' בפרמ"ג סי' ל"ז שפ"ד ס"ק י"ז ובהגהת ומהרש"ק על הפרמ"ג סי' כ"ח ובדע"ק ומשמ"ק סי' ח' ו"ל בזה:

ג) **והנה** העיר כ"ת ע"ד המג"א סי' תקפ"ה ס"ק ג' דשם קפק לו שם שעע תקיעה או כעל לובא ניוס רשאל חוקא ושיטו עצרך וניוס שכי ח"ל לתקוע כיון דבוס שכי דרבנן ובד"ר להקל ותמה כ"ת מנה יפ"ל שם יתקע דהח תק"ם מכמה ושיטה ומלחכה והכה כ"ת תקע ח"ע לדבר הלכה משר נגהו בזה בעלי קרנים והטו"ז סי' תקל"ו כ' דשל שיטור לתקוע שחר שילה ידי החיוב והחכ"ל בשמו' סי' ל"ה העלה והניח דבוי"ט כמי שיכל שיטור שבות בשם"ק ומניח ומחולין (דף פ"ד) תק"ם בגבולין מוכיח ששל ושלי דו"ם ובפיקה דוחה בוי"ט שע"ג דשל שיטור לשל"ש ובשבת ל"ש ובשבת ל"ש ובשבת

ע"א ד"ה והתניא חלה דשחטה ועשה הוא בחולין דף קכ"ב ד"ה אם וכו"ש בהגרש"ם ועתוס' חולין דף ה' ע"ב ד"ה לאתויי כי עור חלה דשחטו וגו"ק דף ה' ע"ב ד"ה לאתויי כי בן גם על ועשה דיוקין תא הדרכים ועברי"י פקחים דף י"ז ע"ב ד"ה קשיא ותוס' ב"מ דף ק"ד ע"ב ד"ה ה"ג ובהגרי"ב בתוס' פקחים דף ל"ז ע"ב חלה ד"ה ומ"ר שקדמו בכל דבריו אם בית ונלחכי פי' רל"ע) ובפרי יהושע תמה אלא הביאו ותוס' ר"ה (דף נ"ד) ד"ה ובינה דחזתן שיאלו תקור להם לחזור ולתקנה דיש חיסור שנות נדבר לתקוע בחכם והם תמוה דהרי התוס' כי בשבת דקתיירין אם ומשמ"כ ביו"ט וכמ"ש הטו"ז פי' תקל"ו ס"ק ג' אלא דבתם ד"ה כי ובסי' תקכ"ט ס"ק ג' ואף ביו"ט שאל להיות בשבת דלהכי נקט יבנה (ועי' כפ"ת אם) דלכתורה יקשה דהכתי כיוצא דבינה לה היו תוקעים יחידים בשבת והכל עיירי בחול והיינו שכבר ילאו ובדוחק דבינה דבחול מותר לתקוע אף שכבר ילאו ומ"ש בתוס' דעיירי שלא ילאו עוד הא גופה קשיא מל"ל לומר כן לעולם עיירי שכבר ילאו וצרדותא הוא דבחול מ"מ עותר לתקוע גם אחר שילאו תפ"ב דגם בחול תקור לתקוע בחכם:

ובש"ם ר"ה אם ועוד הא לאו מלאכה הוא דלכטריך קרא למעוטי דתכת דש"ק כל מלאכה עבודה לא תעשו יכתה תקש"ק ודרי"ם הפת שהוא תכנה ואינה מלאכה ומ"ש אם כי מלאכה הוא בתניא ובהגהב"ח כי לפני רפ"י ה' הגירסא ועוד מלאכה הוא ותוס' בתוס' אם התהו תדרבה מ' מלאכה הוא לא לכטריך קרא דהא חלה תעשה כל מלאכה נפקא ובתוס' אם ד"ה כל מלאכה ל"ת כי ביו"ט כתיב והוה מלי לאתויי ל"ת כל מלאכה ותוס' לפנ"ש הפ"י אם דכתי דתק"ש לאו מלאכה גמורה הוא דכיעתו ממלאכת עבודה תפ"ה מלאכה ויבת ונקרי ומש"ה מיית הגמלת הך קרא דמלאכת עבודה הוא ש"ל דגם רפ"י גרסו בגמרא ועוד הא לאו מלאכה הוא וכי בתניא כלומר דוקא מלאכה הוא רק דלא הוי מלאכת עבודה חלה דמש"ק שבת (דף ק"י ע"ב) לא משמע כן ועתוס' אם ד"ה והתכת (ועי' לעיל בדרוש החמישי הוא ט"ו) ומ"ש הפ"י דיש זה חיסור שנות דאורייתא כמ"ש הקצ"ג לענין הזאה (וערמצ"ש פ"ח מהיו"ט ה"ב) ל"ע ממה שאמרו בפ"ק ר"ה אם פעם אחת אל ר"ה להיות בשבת אל"ל לב"ג כתקנו אל"ל כדון אל"ל כתקנו ואל"כ כדון והרי תמרינן בעירובין (דף ק"ו ע"ב) דבדאורייתא מותכינן חיובתא והדר עבדינן מעשה (ופרש"י אלא בעבור על ד"ת) דבדבן עבדינן מעשה והדר מותכינן חיובתא וע"ש דמקשי ממה דהזאה שבות וי"ל:

אמנם בשו"ת חתי"ס אם ונדיו ומשמו פניס מתירות והוא בח"ח סי' ק"ג שכ שלא תמר הטו"ז רק בי"ט של ר"ה שכבר ניתכה לדחות ומפני תקיעה חיובית ועי' בקרבן נתנאל בחי"ם ר"ה פ"ד סי' ז' אות ת' ומ"מ לא מצינו בשום מקום בחזקת חיוב ועוד אלא דחזקת חיוב ועוד שאני בשו"ת כנה"ג קונ"ז סי' תל"ד (שבת דף כ"ג) שם ומ"ש כ"ת ומדברי הטו"ז י"ד סי' ס"ט ס"ק כ"ד בשם שכתב שם מלאכה שבשר דלא תתיר רק מטעם רוב עי' פרמ"ג שם ופ"ד שם ס"ק י"ח וביסיע"ק בפ"ח אות י"ד י"ח (ועי' שבו"י ח"ב סי' ט"ו ופד"ט סי' קל"ט ס"ק י') ובתשו' תורי"ד סי' ט"ו בשם ר"ת ובשו"ת חת"ס ח"ב סי' ק"ב ובשו"ת מהר"ם שיק סי' ק"ב ובשו"ת מהר"ם שיק סי' ק"ב ובשו"ת מהר"ם שיק

ל) **עוד** העיר כ"ת לחלק קושיות הפלתי סי' ל"ח עמ"ש הס"ד דלכך מהני עכו"ס ונקל"ח (ועי' טו"ז סי' ל"ח ס"ק ג' וט"ז בענין שלח ידע שמומכין עליו בחו"ה וערמ"י חולין דף ל"ז ד"ה ליעמויה קפילא וערמ"י שם ד"ה כילכיה והגהמ"ס שם לענין סכנה נמי נדגים ומשמיטתים מ"ש הפר"ח יו"ד סי' קע"ז שם) ומשום דעכ"ג דרבנן הא בצ"ח לכ"ע עכ"ח ותי"ח ומהי מקל"ח (ועי' פרמ"ג סי' פ"ז ומש"ז ס"ק ל' וחת"ס יו"ד סי' פ"ו) וכ"ת תירץ עפמ"ש הצ"ח שמעתתא לענין נפצך ומ"ש שם מלתו בזקוקו עומד ופוש ליכא עכה דצבהון וכבה"ג אכ"ת דאין עכה דומה ל"ח ועכה וערמ"ש פכ"ח ומצה חמרינן דאין עכה דומה ל"ח ועכה וערמ"ש פצ"ח ומצה ס"ח ולפ"ז אם ויי"ל ועי' בתרמ"ח בחד"ל יומח דף פ"ז ע"ח ד"ה עבר אכ' דמקבלה לחקל עוכם עובר בעכה בעלמח דיוצב ולימו עוכה ומעובר בל"ח צעובר בעכה ומה"ט עכה דומה ל"ח כיון דהעכה ומקיים בעכה ול"ע אלא הציח מדברי הרמב"ן עפ"ח פ' יחרו כ' ח' דמ"ע ממדם לחצה ול"ח ממדם היחה וכבו מ"ע גדולה מל"ח ולכך עכה דל"ח ועי' בלא סמח בקה"ע סוכה ל' ד"ה ומעכה ובמג"ח אם סוכה ד' ד"ה כ"ל כי ובחיבת גמח להפרמ"ג פי' תרומה ובפני יהוכע כחוצות (דף מ') בחוכ' ד"ה ליתי עכה אכ' דהח דעבל"ח היינו עכה גמור אים זה קום ועכה אצל גמוח"ח ובחפלחה אם חומה עליו ובמחכ"ת לא רחה מ"ש הפ"י בק"ח אם חוח ק"ע אומלח כן במל"מ פ"ח מ"ה בעכה (ד"ה עוד לחיחי) אחציח כן בצם הרצב"ח והפ"י כי אלא ומלא כן ברצב"ח ובחומה כן הוה בחרוצי הרצב"ח כחוצות (אם דף מ') ד"ה פי' אחר ומה אחומה בחפלחה ומפאים דכ"ע בעכה דהסלמה יותר הו"ל לחומה מיבמות (דף כ' ע"ב) כולהו נמי צוא"ח ניהו ובחוכ' אם כי אקדין בליבי אחיב נמי צוא"ח ואפ"ה דחי ל"ח דכלאים ועי' בחלבת חרי' ס' ל"ב וכ' ל"ג ומ"ש בשך דפקחים בעכה דהסלמה ובקונטרוס אחרון אם ועי' צוצבח הענוקים להפרומ"ג כלל ג' ועי' ובמות (דף ז' ע"ב) לאו ל"ח חמיר ומיהא ופרמ"י שהרי לוקין עליו והגרע"ה בגהמ"ח ליין לנ"ח הרמב"ן וקדמו בירו"ם ס' תקט"ו ועי' בהמ"פ בירושלמי ב"מ פ"ב ה' י"ד ד"ה בכל אחר ובלישודי ד' לעוד ה' ג' ועי' שפחי חכמים פ' ומפעיים ברמ"י וכבל אשר אמרתי אליכם חשמרו וברמב"ן ובמזרחי ובו"ח אם וביד ומלחכי חות ק"פ ועי' בגיכח ווהדים להפרומ"ג בפחיחה ד"ה אי וכלל ע' אם ובפנים יפות עפ"ח פ' וירא כ"ב ה' כי ומעלמו בטעם זה דעבל"ח ולא הציר מדברי הרמב"ן ומהרש"ל ובבל ס"ח ומכמ"ל:

והנה הגרפ"ק בפ' אחיים ה' לילים כ' דמ"ד טוומח טוומח היחרה גם עבל"ח לא הוי רק דחוי אצל לומ"ד טוומח היחרה גם עבל"ח הוי הותרה ומכח כ' יוסי ק"ל טוומח דחויה בצבור (ע' יומח דף ח') וק"ל דעבל"ח הוי רק דחוי ובאחם"ק חו"מ סי' פ"ה כ' לבענין אחד קיל דחיה עהותרה ומתי דקי"ל כרבח דחוזל ודאי אמרינן והוזל ואסתרי לא אמרינן ועי' סי' ע"ט ובי' קונ"ח אם ולפ"ז יקשה בחא דר' יוסי דכוי אם אחטו ביו"ע אין מכסין דמו ויליף ק"ו מגילה דודאי דו"ח ולא פפק וקשה כיון דגילה אמרי בילף מן ויוסו חפילו בצבח והוי הותרה ולכך אמרינן דוקא לגילה זצונה הותרה אצל בכיכורי דהוי רק דיחוי ל"ל כיון דלדחי לידחי גם לגבי פפק ותוכ"ת ל"ל דאם יפסיק גילה בצבח בק"ו ומלחנח לא הוי רק דיחוי ובבי"ח בחוקן אם ד"ה שוחטי דו"ח כי לחתיך בק"ו מלחנח ואמה בצב חרי' וקדמו בפירי קדמן בירושלמי בילה פ"ח ס"ג דהא יפסיק מציוח ולפמ"ש ל"ל דרמ"י דייק ואכי טעם זה לר"י דבוד הוי גם גילה בצבח מטעם דיחוי והוי כמו כיכורי ועי' הצוי חו"י ס' ל"ה שהנחתי ויי"ל ודו"ק:

ל) **עוד** העיר כ"ת לחלק קושיות הפלתי סי' ל"ח עמ"ש הס"ד דלכך מהני עכו"ס ונקל"ח (ועי' טו"ז סי' ל"ח ס"ק ג' וט"ז בענין שלח ידע שמומכין עליו בחו"ה וערמ"י חולין דף ל"ז ד"ה ליעמויה קפילא וערמ"י שם ד"ה כילכיה והגהמ"ס שם לענין סכנה נמי נדגים ומשמיטתים מ"ש הפר"ח יו"ד סי' קע"ז שם) ומשום דעכ"ג דרבנן הא בצ"ח לכ"ע עכ"ח ותי"ח ומהי מקל"ח (ועי' פרמ"ג סי' פ"ז ומש"ז ס"ק ל' וחת"ס יו"ד סי' פ"ו) וכ"ת תירץ עפמ"ש הצ"ח שמעתתא לענין נפצך ומ"ש שם מלתו בזקוקו עומד ופוש ליכא עכה דצבהון וכבה"ג אכ"ת דאין עכה דומה ל"ח ועכה וערמ"ש פצ"ח ומצה ס"ח ולפ"ז אם ויי"ל ועי' בתרמ"ח בחד"ל יומח דף פ"ז ע"ח ד"ה עבר אכ' דמקבלה לחקל עוכם עובר בעכה בעלמח דיוצב ולימו עוכה ומעובר בל"ח צעובר בעכה ומה"ט עכה דומה ל"ח כיון דהעכה ומקיים בעכה ול"ע אלא הציח מדברי הרמב"ן עפ"ח פ' יחרו כ' ח' דמ"ע ממדם לחצה ול"ח ממדם היחה וכבו מ"ע גדולה מל"ח ולכך עכה דל"ח ועי' בלא סמח בקה"ע סוכה ל' ד"ה ומעכה ובמג"ח אם סוכה ד' ד"ה כ"ל כי ובחיבת גמח להפרמ"ג פי' תרומה ובפני יהוכע כחוצות (דף מ') בחוכ' ד"ה ליתי עכה אכ' דהח דעבל"ח היינו עכה גמור אים זה קום ועכה אצל גמוח"ח ובחפלחה אם חומה עליו ובמחכ"ת לא רחה מ"ש הפ"י בק"ח אם חוח ק"ע אומלח כן במל"מ פ"ח מ"ה בעכה (ד"ה עוד לחיחי) אחציח כן בצם הרצב"ח והפ"י כי אלא ומלא כן ברצב"ח ובחומה כן הוה בחרוצי הרצב"ח כחוצות (אם דף מ') ד"ה פי' אחר ומה אחומה בחפלחה ומפאים דכ"ע בעכה דהסלמה יותר הו"ל לחומה מיבמות (דף כ' ע"ב) כולהו נמי צוא"ח ניהו ובחוכ' אם כי אקדין בליבי אחיב נמי צוא"ח ואפ"ה דחי ל"ח דכלאים ועי' בחלבת חרי' ס' ל"ב וכ' ל"ג ומ"ש בשך דפקחים בעכה דהסלמה ובקונטרוס אחרון אם ועי' צוצבח הענוקים להפרומ"ג כלל ג' ועי' ובמות (דף ז' ע"ב) לאו ל"ח חמיר ומיהא ופרמ"י שהרי לוקין עליו והגרע"ה בגהמ"ח ליין לנ"ח הרמב"ן וקדמו בירו"ם ס' תקט"ו ועי' בהמ"פ בירושלמי ב"מ פ"ב ה' י"ד ד"ה בכל אחר ובלישודי ד' לעוד ה' ג' ועי' שפחי חכמים פ' ומפעיים ברמ"י וכבל אשר אמרתי אליכם חשמרו וברמב"ן ובמזרחי ובו"ח אם וביד ומלחכי חות ק"פ ועי' בגיכח ווהדים להפרומ"ג בפחיחה ד"ה אי וכלל ע' אם ובפנים יפות עפ"ח פ' וירא כ"ב ה' כי ומעלמו בטעם זה דעבל"ח ולא הציר מדברי הרמב"ן ומהרש"ל ובבל ס"ח ומכמ"ל:

והנה הגרפ"ק בפ' אחיים ה' לילים כ' דמ"ד טוומח טוומח היחרה גם עבל"ח לא הוי רק דחוי אצל לומ"ד טוומח היחרה גם עבל"ח הוי הותרה ומכח כ' יוסי ק"ל טוומח דחויה בצבור (ע' יומח דף ח') וק"ל דעבל"ח הוי רק דחוי ובאחם"ק חו"מ סי' פ"ה כ' לבענין אחד קיל דחיה עהותרה ומתי דקי"ל כרבח דחוזל ודאי אמרינן והוזל ואסתרי לא אמרינן ועי' סי' ע"ט ובי' קונ"ח אם ולפ"ז יקשה בחא דר' יוסי דכוי אם אחטו ביו"ע אין מכסין דמו ויליף ק"ו מגילה דודאי דו"ח ולא פפק וקשה כיון דגילה אמרי בילף מן ויוסו חפילו בצבח והוי הותרה ולכך אמרינן דוקא לגילה זצונה הותרה אצל בכיכורי דהוי רק דיחוי ל"ל כיון דלדחי לידחי גם לגבי פפק ותוכ"ת ל"ל דאם יפסיק גילה בצבח בק"ו ומלחנח לא הוי רק דיחוי ובבי"ח בחוקן אם ד"ה שוחטי דו"ח כי לחתיך בק"ו מלחנח ואמה בצב חרי' וקדמו בפירי קדמן בירושלמי בילה פ"ח ס"ג דהא יפסיק מציוח ולפמ"ש ל"ל דרמ"י דייק ואכי טעם זה לר"י דבוד הוי גם גילה בצבח מטעם דיחוי והוי כמו כיכורי ועי' הצוי חו"י ס' ל"ה שהנחתי ויי"ל ודו"ק:

סי' ד'.

כצוד ידידי הרב החריף המופלג בחורה יהא ד' מגדיש מ' מאיר ליפא סופ"ב כ"י דומ"ל בק"ק בארטשטוב.

בדבר שאלתו בקוקבן של חוחל שהי' מקמר חחוב מצפכים והבקב הי' מעל"ע ומשון למקום שהבקב היו שוחן וכרחה שהי' מסם והחסה בעלה החוחל עכשה ואמרה

ואמרה שיודעת בניהוד שהיו שומן עב גם על מקום הנקב רק שברירה השומן נסכין נערס יודעה דים שם רישומת ואחר שקלפה השומן נסכין רואה הרישומת והשומן כבר נתערב בתערובת ומעכמ"ש סורה זוה להסקיר:

ט) **הנה** הלכה פסוקה הוא בשו"ע יו"ד סי' מ"ט סעי' ג' גיקר ושומן שעליו קומתו כשר ולפ שם המחבו יולא קלת לתוך השומן יש להקל בשפ"מ וכמ"ש בתבו בים תפריס יו"ד ס' כ"ג ועי' פמ"ג סי' ק"ד שם"ד שם ס"ק י"ח הלא דספרי חולר סי' מ"ט שם ס"ק ג' כתב בשתם להחמיר זוה ועי' תשו' זרע יצחק ס' ג' והגה"ה שם בתרוכה וחולם בשו"ד דלא ה' המשמר תחוב מעכ"ע אין לחום שפסק שמא ה' המחבו תחוב גם בשומן וכמ"ש מעבכ"ם בשרע דרניס ונכשירים גם זוה ומ"ש בחבו בתר שפק השומן שהוא ע"י פעיס חיבו קומתם כשר בשפסקתה ההוחתה להקל זוה וכמ"ש בשבות יעקב ח"ג סי' ק"ד הלא חוש דמ"ש השבו"י שם לעניו ועי' יחר בדקין שם הוא חוש שיש חנוריו יחר כשבול והוי כיקר ומ"ש השומן שעל היתרת קומתם ל"ש דשרי הא דשומן קומתם הוא משום דהוי כלאר בחר ולא"כ שם חנוריו יחר כשבול גם השומן הוי כשבול והגה בשלמי סי' מ' חוש ג' פפקת על היתר זה השומן קומתם יום יום על עוד העוף ובשוה שם משמן בשרו ה' ומשתהה יום יום על עוד העוף ובשוה שם משמן בשרו ירזה (ועי' בתכות שפ ל"ז שיהא תלבי ודעי שבהמעעו ל"ש בין דגם שם לא מיירי בחלב שהוא שתולדה ובלא"ה ל"ש בין הטוחים) חולם ושדברי בש"ע שהביאו הגיה יוסף יו"ד סי' כ"ע (והובא גם בדא"ח בראש חולין פא"ע סי' כ"ג חוש ק"ג) דשמוכיח החזה המולם על הלבעות גידון כלבעות ומשמע שפ השומן שהיו שתולדה גידון כחבר עלמו ולא מיירינן דשם יוכחם השומן לא שהי הריאה שבוכה ודבוקה בדופן ומקום לר הלא דמזה יש רא"ם שדע"ק סי' ע"ו שהגיה כש"ה דשומן ע"י פעיס הוא רק ע"י שהלבעה דשחיטה ומ"מ לפי שפ החכ"א כלל כי חוש כ"ג ושומן של שחולה וכן כראה ממ"ש החכ"א כלל כי חוש כ"ג ושומן של שחולה שמלבעין ש"ח הלא הוי שחיוה חבל בלא הלבעה ודלמי קומתם ומת גם בש"ד דשומן לא הי' תחוב רק שנשקע ומלא (ועי' יפ"ע ס' מ"ח חוש ג' ו"ל) ובפרמ"ג יו"ד סי' ל"ג מש"ז ס"ק י"ח הגיה שדברי הפמ"א דלין שומן קומתם דשו" קרעין ולפו מהבד הוא ושולם בש"ד בקוקבן שם" השומן עב ודלמי ים להקל ועי' דע"ק ס' מ"ט ס"ק ג' ו"ל:

י) **והנה** מ"ש כת"ה דשפסקה בעלת החוחה נחמבת בעדותה דהי' שומן גם בגד הבקב כיון דעכיו עמ"ש השופות בעשים על יד"ם כבר החריך זוה בית תפריס ס' ל"ד וכי דבעשים בכל יום שהשפסקה בעה"ב לו הומרתה בשה להמורה לשחל וקומכין על תשריטה שם תומרת שהי בעיני שהוא מותר ועי' בשמ"מ תו"ח ס' תפ"ח ס"ק י"ז דיברל הבעים שמוחל הט"ע ס' ד' ס"ק ס' כי דשפסקה שחי ותיכ בחבת בחבת חפילו בדבר דאין לו חזקה הלא בחלת בעלבת דעבידה לגלוי חולם בפני יהושע קידושין (דף ע"ג סם) ד"ה ת"ר הסיג על הש"ם וכי דכל היכי דע"ח בחבת אין חילוק בין שפסקה לחיים ובגליון רש"ל יו"ד סי' קכ"ז בשו"ע ס' ג' לא הרגיש בזה ועי' תשו' בחות דשל ס' כ"ג ולבאו"ם בח"ד חוש כ"ב וסי' ל"ט ס"ק קפ"ו ומ"ש בשך דקוכה ריאה שהמחימה שלא העידו המחברים בזה ע"י חוי"ד סי' קכ"ז ושב שמעתחא ס"ו (ועי' בש"ע סי' ל"ט בעי' י"ז כיון שבאו סביהם בש"ח ובעו"ז וש"ך שם ובחבת בעלת

וכדומה רלי"ז להכא בחו"מ כריתות ד"ב כי דעדים אלא כתכוונו להעיד חיכם יכולים להעיד וזה תמוה ועי' סנהו"ק שם והרי בש"ם ר"ה דף כ"ד ליתור כוציחת דעיבת בעלמא הוא דאזי ויקשה הא בלא"ה אין ועעידין כיון אלא רלם לכילה בשת רחיים ח"ו דעיקר הטעם דבלא כיון כיום להעיד הוא דאוריכן מלחת דלא רגיל והתיכח בכל עדות להעיד הוא דאוריכן מלחת דלא רגיל (ועי' בעלמא דעכ"פ חתי לומחי ורש לו כוכח לרחות ומפ"כ בעדות החודם דיליר אחיכו ומכוין לף לרחות רק שברחה בשקבה לכרן בכה"ג לא תאריכן מלחת דלא רגיל (ועי' בתוס' כ"ב סם ומ"ח ע"ח קדה"ח וחכנו"כ) וח"כ בש"ד דבשעה שקלפה הסוחן לף ה"י לה סוס כוכח לא תאריכן מלחת דלא רגיל וי"ל בזה ועי' בית חבריס רפי' ל"ד סהסיג על סברת הנהר"ל ליוחד ורל"ת ומחגיבה ד"ט ומומ"ס ים לקיים דברי רפו"ר בחסני שע"ד ח"ח ס"י ס"ו ומ"ש בזה וכי לאס האתה חוורת בחור שזוכרת בעיבור אלא ומלה ומחי ומ"ומכת וכ"ד ערוך טפי כיון שיהי' עומקת בקליפות הסוחן וגס ברחה לחין לזה מלחת דלא רגיל כי רחתה שכל הסעת הזה הי' ומכוסה בסוחן ודבר זה בוודאי יודעת בבירור ומה גס דשכיח הוא בלד יוחן על הקוקבן מיה"ר סם סוחן דבוק על פני כולו ובפרט בה"י מצרוגות ובפ"מ ודאי אין להחזיק ריעותא ולף דרחוי להחמיר מ"מ יש הרבה פנים להקל בזה ויפה הורה כ"ת להכשיר והכלפע"ד כתבתי:

והכני ידידו הדוש"ת בתבה.

סי' ה'

בעה"ח יום ד' עש"ת כברכת טוב לפ"ק.

כבוד ידידי הרב הגדול החריף ובקי ברק השמון זית רענן יפה פרי תואר עקב עץ חנוס כש"ת מ' יואל גיבלבורג כ"י בזלקווי, בהרה"ג לחד"ק חאדרוב.

מכתבו עם חד"ת כחוסם בחו חלי ותם כי היוסי הלבו קודם הס יומי דחוסבנא חשר יחשוב החדם עם קוכחו בכ"ז לחשר הדבר כחון בשעתו להלכה ולמעשה הכני בזה להסיבו לעיון כבודו, ולעיון לומדו:

ע"ך שלחתו בחים חוקה חשר זה כוחה כפל לומשכב ודרש בחופחים ולו עלו בומפגיע לקחה חיזה קנים ורים (מעדיליו) ובזה יומלא ומוב ותרופה לם מותר גם ביוה"כ לצחות המעדיליו לף שהוא חולי שלין בו ככבה זחד"ם וכ"ת החריך בפלפולא וחצוח על סדר דבריו:

ח) **והנה** הביא כ"ת דברי הישיע"ק חו"ח סי' תר"ב בשם הגו"ם הריטב"ח בשעתו דר"ם דקונך כ"ם לומלקות שהוא ומשום שחסני לחתה בשוק בשוה"ב דהיה בכוחתא דחליף בכזית הוא שיעור לכילה בחל ביוה"כ דהוי ככוחתא ומשום דביתוני דעתא חליף ולא לחת ל"ב ומה בכך שהוא לחתה"ב לכילה הלא לף בשיעור לכילה דהוי כזית ג"כ חיכו מייב והביא כ"ת רלי' לזה ומ"ם יוחו (דף פי ע"ב) דחר"ל החוכל לכילה בקה ביוה"כ פטור ומ"ט חשר לו תשוכה כתב פרע לומיך והקשה בכפ"ם דחיכו לף קשיה ר"ל גם בכל החיכורים דפטור בחכילה בקה ומעשה דמיך הוא ובדברי הישיע"ק ניחא דבשאר חיכורים י"ל כיון דחוכל לכילה בקה לחתה"ב ביוה"כ ומ"ל דלם"ד לחתה"ב חשיב כחוכל כזית בבת חחת משא"כ בחכילה דלם"ד לחתה"ב חשיב כחוכל כמה כזיתים ומ"ל דלם"ד לחתה"ב חשיב כחוכל כזית בבת חחת ומ"ל דלם"ד לחתה"ב חשיב כחוכל כמה כזיתים בזה חחר זה

לעולם הרי כהכה ומכה ואכילה רשות לו קרינן ביי ולא תעמידנו בכי הא בעלה דעתו אלא כל אדם ועי שבועת תרי קי עיו וקונטי אחרון שם ויייל:

ג) **והנה** בעורי חבן בחביים ומגילה (דף ז עיב) דייה לכם כתב לענין חוכל בפם דעותר ביושט דגם לרייי דחיים תקור מהיית יייל הוחיל דחזי ליכרחל בחכלו שלח כדרך חכילתן מקרי טרף חוכל בפם עיייש ובפיז כחוגר בגי שעוטה מחכל לעורך יוישו בחופן שליייל לו רק ביחכל המחכל חכילה בפה ולחי ומקרי טרף חוכל בפם דהח עכיים הוי חוכל הרחוי לחדם לחכול שלח על הצוגע ותוגכם יייל עפחיים בחסר והרלבייח סי׳ יייז לחלק דהח דחמרינן חין חכילה פחות מכזית היינו דוקח בעוקם שחוגרה התורה לח תחכל דקפיד רחוגכח על החדם החוכל חז חמרינן קחם חכילה בכזית כדרך שבני חדם חוכלים חבל היכי שחוגרה התורה לח יחכל דקחי על הדבר הכחכל חז חפילו פחות ועכזית הוי חכילה (ועי בחל״ן פ״ח ותחו״ח שם) ובפיז כחוגר גבי חכילה בפה חט חנו דכין לגבי חדם החוכל חמרינן דלח מקרי חכילה כיון דחדם זה כבר שבע וקן בוחזו ושפ״כ חם חנו דכין על הדבר הכחכל חז גם חכילה בפה הוי חכילה ושעבה כחוגר דזה חלוי חם ילפינן דחוכל בפם עוחר בי״ט מקרח לך חבר יחכל חו מקרי עבודה ומקרח כל ומלחכת עבודה לח תעבו ושו״כ לח מקרי עבודה (עי׳ בהרב המגיד פ״ח מה׳ יו״ט ולח״מ שם ועי׳ ש״ם ריים לך כ״ט ע״ב ובשבת לך קי״ז ע״ב והגהב״ח שם) דחם ילפינן ומקרח חבר יחכל בקפיד רחוגכח על דבר הכחכל בי״ט חכילה חז גם חכילה בפה בכלל ואם ילפינן מקרח כל ומלחכת עבודה לח תעבו ומלחכת עבודה ואין מלחכת חוכל בפם החדם שלח יעשה מלחכת עבודה ואין מלחכת חוכל בפם עבודה כיש״ם הרחב״ן עהיית פי חמור שם חז חמרינן דדוקח חכילה הרחוי ליית עבודה ושפ״כ חכילה בפה (ועי׳ בחו״ח שם) ואם כה כחוגר בפשט שלא בפרהיג בפחיחים לה׳ יו״ט פ״ח חוט יייט חם ספיקו שלא בשר עוף בחלב בי״ט ע״ש לחכול חם ומקרי חוכל בפם כיון דחוחר מהיית חז דילוגי חוחיל ומדרבנן חסור לחו לכל בפם הוח (והרבה יייל בפרט זה) עייש וכבר ידוע ש״ם החחרונים דכל חיסורי דרבנן חיסורח גברח הוה לח חיסורי חפלח ושפ״כ יייל דהוי חוכל בפם כיון שהוחכל בעלמו לח כחסר רק דרבנן חסרו על החדם לחכול בשר עוף בחלב וקרינן בי׳ חסר יחכל חם ילפינן ומקרח לך חבר יחכל חבל חם ילפינן ומכ ומלחכת עבודה לח תעבו וכל שחיט לגורך החדם לחכול הוי ומלחכת עבודה ה״ה בצ״ח דרבנן כיון שהחדם לח יחכל ולח יעבור על חקד״ר הוי בכלל ומלחכת עבודה בן יייל לכחורה לך שם לחלק בין המוחים שלח דנוף דבר זה חי חזלין בחר עשם המוכל חו חחר ומחבת החוכל חליח בפלוגחת חביי ורבח בחולין פי גהיכ (דף קי״ב ע״ב) דחמר רבח חחיל בשר רבי ומחבת חוכלין שמה ומחבת חיבח לחוכלה חבר ואכלה כולה חיב חיל חבי ומי חיכח מיידי דחיל בחבר לכל ליי חחר לח מחיב ואכל ליי הח׳ נוחיב חיל זה לפי שבשבת חם לפי מחבתו וכו׳ ועתוס׳ מכחות (דף ס״ט ע״ח) דייה דבלע ובדמב״ם פ״ב מה׳ שביתת עשור הי״ז עיי״ש:

ד) **ואמנם** חם כימח דלענין ומילה חיב חף שלח כדיית (ועי׳ שעה״ג רי״ף מה׳ יקה״ת שם) חלח קשבר חין דחמרינן בחולין (דף פ״ט ע״ב) חלח קשבר חין בגידין בכ״ט ובמוקדשין חיקור גיד חיכח ומקדשין בגידין בכ״ט ומרי הך דחין בגידין בכ״ט היינו דוקח שלח כדיית ושיכ לומר לח יחמיב גם חפוס ומילה במוקדשין דמומילה חיב חף שלח כדיית חיו חלח שלח דגם במומילה חיית

שבדיית וכשיטת הפוסקים (דף כ״ו) שהביח המלי״ם פיית ומ׳ יקה״ת שהקשו שהך דשלחי היכי דלכתובו עשוי ושם לח כתיב ביי חכילה ואפילו שלח כדהיית יהח חפור ושילו דמומילה יליפיק חנח חנח מתחוגה ושחחוגה כתיב חכילה ומומילה דבשבדיית פעור ובשהרם״ח שם הקשה לשחוט כיון דרבח ק״ל כחציי דליכי דלח כתיב חכילה חפור חפילו שלבדיית וומ״ש במומילה דליפיק חנח חנח מתחוגה הוי״ל כלילו כתיב חכילה בגופה חיית יקשה קושים הסיים לעיל דף כיית ומה לכהיית שכן לוקין עלייסו שלבדיית ומשיית בב״ח דגוזר מכזיח דכתיב בי חכילה והוי״ל כלילו כתיב חכילה בגופו״ ושחוכם יייל דקושים הסיים חשוב רק לחמיי דקיל ביומח (דף כ״ו ע״ב) דלחו דבכילה לחו מעכילת הוח ולוקין עליו ומשיית לרבח יייל דקיל דלחו דבכילה הוי כיתב לעשה ולח לוקין עליו ומומילה גם לחיכי בי ליכח לומלף דשלבדיית ושתר דהח גם בכל חחיקורים עכיים חיקורח ליכח גם בשבדיית כמיים הוחל״ן בהי יקה״ת שם והילפותח דבב״ח ומכילה הוח רק לעכין שחיקור בחכילה ולח לעכין דילפיק ג״כ בב״ח ומכילה לעכין שלח לוקין בשלבדיית דהח לרבח ליכח ולקוח כלל בכבילה דהוי לחו הכי״ע ושיב ומומילה יייל דבב״ח כיון דליכח ולקוח ולח ילפיק זה ומכילה שיב מייב לף בשבדיית ומשם דלח כתיב בי חכילה כיון דקוח שוף לח דמי בב״ח לכבילה לעכין ולקוח ושיית קושים הסיים שבחחים שם יחכן רק לחמיי דקיל דלוקין על לחו דבכילה ומומילה קיית דבב״ח דומה ממש לכבילה דשלבדיית לח לקי חלח דמי״ח חילו בגמרת לחמיי קיל דבב״ח לוקין ג״כ שלבדיית כיון דלח כתיב חכילה בגופו:

ה) **והנה** בממזרין (פי ומספרים כ״ג י״ט) הקשה לחמה דבריי דרדים חלמה קרחי דלח חבשל חד לחיקור חכילה ואד לחיקור הכחה ואד לחיקור ביטול לויל חלמה קרחי חיפוק לי ולח חמכל כל חועבה כל דבר שחעבחי לך לחקור בחכילה ובהכחה כדריית ותירן דחי מקרח לי״ת כל חועבה הוי״ל לחו שבכללות ואין לוקין עליו ובכ״ו פ״ח ועי׳ טו״ח כי דחעב״ג ביחין עוכדין עץ סדין חפ״ה נקי על חכילת בב״ח ומשום דבפק״ל מקרח לי״ת כל חועבה ובשעה״ו פ״ה ויקה״ת בשם חפוי וועל עשם סי׳ כי הקשה לשחוט בשחיטת בשם חפוי ובכבלות ואין לוקין עליו ובחוכ״ל יייל דכחוכם הכ״ת קושבה על ו״ם הרב המגיד פ״ב מהחיית הי״ח דלף היכי דהיכח חיקור עשה בלח חיקור ועי׳ בחי״ת (ועי׳ חוס׳ ע״ז דף ע״ח ע״ב ד״ה כל שחעבחי לך ויית) ועי׳ ועל״ו שם ומכ״ב היכי דחיכח לחו הבח מכלל עשה חלח דבשעה״ו פ״ב ובהחיית כי בשם חפוי וועל עשם חלח לעכין עוסקין ובה״ד עייש (ועי׳ הגהת ועל״ו שם) ולוכ בעיקר קושים הוחזרחי לחמה דבריי דלח״ל לח חבשל לח חיקור ולקוח לח חחכל כל חועבה יייל דלח כלף ולקוח לח חחכל כ״ת ח״כ יקי חכילה כתיב בי ויה׳ חוחר רבח חלח״ל ולכך לריך קרח לח חבשל ולח ככתב בבשר חבישל חכילה דמומילה שעיין דבלבדה״כ ג״כ חקור דחיב״ב הוי״ל לכתוב החיקור בבשר חכילה עי׳ בשבשה״ו פ״ב מיקה״ת שם וגליון רס״ח יוד רקי רעיז:

ווה יחיר לנו כתיב יקר לחרץ בזה קושית הגר״ח בדוחח עלה דחמת דבריי דחלמה לח חבשל כתיב חד לחיקור חכילה ואד לחיקור הכחה ואד לחיקור ביטול דחלרבה כיומח דבב״ח ושוחר בהכחה ושיית חילטריך ג׳ לח חבשל חד בחכילה ואד על חיקור ביטול ואין לומר דזה בפקח לן מלח חבשל דחכילה מדהוליח חכילה בבשר ביטול זה חיכו דחלרבה לכך כתבה התורה בבשר ביטול לח חבשל דחי כתבה רחשונה לח חחכל הוי״ח דחקור בהכחה

לר' יצחק דגם לפ"ז תאכל ומשנע לימור הכאה והקושיא ומפורשתם ולדבריהם יהודן יפה דאם כאמור שלא היו תפשי לעיכוב לימור לכילה בב"ח בלשון לכילה כדי שלא יהי' לימור בהכאה קוב יש לומר דבב"מ מוהר שלכדה"כ כיון דכל הטעם דבב"ח לימור גם שלכדה"כ הוא ומשום דהוי מלי לעיכוב בלשון לכילה וכתיב בלשון ניסול מוענינן דלימור גם שלכדה"כ ולכך לא כאמר בלשון לכילה אבל הסתם דאמרינן דלא ה' יכול לעיכוב בלשון לכילה כדי שלא תהא לימור בהכאה קוב שפיר י"ל דמוהר גם שלכדה"כ דומיא דמעשלה שכ בסעש"ו אם דאמי דלא כתיב לכילה בגופה י"ל ומשום דאי הוי כתיב לכילה הו"א דשיעורו בכזית ובאמת בעגילה שיעורו בקוב פחוקה ומש"ה מוהר שלכדה"כ ומשמ"כ בב"ח דהו"ל לעיכוב בלשון לכילה ומדכתיב בלשון לא תבשל ע"כ להורות אחי דלימור בב"ח שלכדה"כ והסתם לפי קושית הגרח"ש דלימורין לעיכוב בבב"ח בלשון ניסול כדי שלא תהא לימורה בהכאה קוב אין רא' ומה דלא כתבה התורה בב"ח בלשון ניסול ושפיר מוהר גם בב"ח שכדה"כ וקוב לת"כ הדק"ל דהא מיותר אר קרא לא תבשל כיון דקוב מוכ למילף לימור לכילה בב"ח ומקרא ל"ת כל תועבה דהסתם אין לומר דאם כילף ומשם הוי כמו דכתיב בי' לכילה וי"ו מוהר שלכדה"כ כיון דאין רא' ומה שלא כתבה דמוהר בב"ח בלשון לכילה דע"כ כתבה רחמנא התורה לימור בלשון ניסול ולא בלשון לכילה כדי שלא יה' בב"ח לימור בהכאה דהסתם הא קיימין לפי הסי"ד דכיון דבב"ח מוהר בהכאה תע"כ דבב"ח לימור בהכאה ולילטריך ג' קראי לא תבשל חד על לכילה וחד על הכאה וחד לימור בניסול וה"א יכול לעיכוב בקרא לימור בלשון לא תאכל וומ"ל הו' מעינן גם לימור הכאה לר"ש דלא תאכל גם לימור הכאה בומעון והא דאמר' רחמנא בלשון ניסול הוא הטעם דאי הוי כתבה רחמנא בלשון לכילה הו"א דמוהר שלכדה"כ ולכך כתבה רחמנא בלשון ניסול כדי לאמעוטי בבב"ח לימור גם שלכדה"כ עי' בסעש"ו אם ומהרי"ט חלבוז בכורות פ"ק חות ג' חלת דאכתי קשה ומ"ל למילף ומדאפקי' רחמנא בלשון ניסול בבב"ח לימ לימור רק דרך ניסול הכי לכך לא כתבה התורה לא תאכל כדי לאמעוטי בבב"ח גם שלכדה"כ וכבר הרגיש בזה בחו"מ בסקמים שם וע"י פרמ"ג י"ד ס' פ"ז סק"ד ס"ק ט' ודו"ק:

ו) **ומעתה** נאמר דאפי' דס"ל דהיכי דכתיב לכילה ח"מ בשלכד"ה ע"כ לא ס"ל כר"ש דכ"ש לומקום דלר"ש בכל מקום חייב גם שלכד"ה אף היכי דכתיב ג' לכילה חלת דמש"ה ומחות (דף כ"ח ע"ח) לא כרחה כן דאמר חצי שם לענין שאור בל תקטירו אין לי חלת כזית חלי זית ומין ת"ל כל עירובו ומין ת"ל כי כל ובשעה"מ מ' חו"מ פ"ח ה"ו הביא מ"ש הכ"מ פ"ה מלילוקי מזבח דחלב"ב לילוקי בל תקטירו הוי בכל שהוא כמ"ש כשהוא בעיכו' אבל ע"י תערובת לריך כזית (ועי' בלא"מ בסקמים דף מ"ד ד"ה אם"כ שחילק בן ולא הביא מדברי הב"ח אלו) וכ' שמלא סמוכין לדבריו ומש"ה בתוס' ע"ז (דף ס"ח) בשם רבינו יקיר דר"ש לא אמר כ"ש לומלקות רק כשהוא בענין אבל לא ע"י תערובת וזהו גופה החילוק לענין בל תקטירו עי"ש ולפלא שכן הוא להדיא בתוס' מיר (דף ל"ח ע"ח) ד"ה דלית לי' לירוק שכ' כשיעור ר"י דהא דקאמר ר"ש כ"ש לומלקות היינו כשהוא בעיכו' ולא ע"י תערובת ומוכח מהא מלי גווכא אמר אבל אבל בשאר כהא דקאמר דבאר דמדבינן מקרא ומקראי דהייט אלי זית מלילטריך קרא לעירובו כלומר דלא אלי זית מלילטריך קרא לעירובו אבל אלי זית מלילטריך קרא לעירובו ומלי דהייט אלי זית מלילטריך קרא לעירובו כלומר דלא

היו מוכלין רק זית אחד דלמא הסיעור ג' זתים וי"ל לה קיימו המלוה ואכלו זית בחיקור אדם דגם ח"ם חקור ים"ם וכבר חזרתי בישוב הקושיא דהרי ח"ם בעלם ליכא לחיקור רק הטעם הוא ומשום דחזי לאלטרופי שיאכל עוד ח"ם וילטרף לסיעור שלם יקיים עשה דעלה וידחה ל"ת ול"כ שפיר היו יכולין לאכול זית אחד ואין לומר דלמא הסיעור ג' זתים ול"כ אכלו זית אחד שהוא רק ח"ם ולא קיימו המלוה ועכשו על חיקור אדם דח"ם חקור ים"ם הוא ומשום דחזי לאלטרופי והכא ל"ם זתים כיון דאם ילטרף לסיעור שלם אדרבה יקיים המלוה דיוצא עשה דעלה וידחה ל"ת אדם חב יסוד נכון ומלחתי בערכי כחל בדרום ג' לשה"ג שהניח דהגאון ומהר"י תירן כן בעלמו לקושיתו זתים הגדולה יעי"ש (ועי' מש"פ בירושלמי חגיגה פ"ח ה"ב ד"ה רבי הושעיה ותשני חום יחיר סי' קל"ב ותשני ומהרי"ט בשכיות יו"ד סי' כ"ד) ואומנם לפענ"ד יש להקשות בזה אחרון אחרון לענ"ד מי שפשר לעלמא ח"כ אין היו יכולין לאכול זית אלא בעלמוס ועטעם עדלי"ת דלמא זית זה שאכלו הוא פחות מעט ומזית ולא קיימו המלוה וח"ם חקור מש"ת וגם שמא הוא יותר ומעט ומזית מש"ת ומקושרי ון הכזית של עלמא הרי"ם ועי"בבלא בתוס' בכורות (דף י"ז ע"ב) ד"ה שפשר דחי שפשר לעלמא שפילו בידי אדם ושיעו היכי דאכל תרי לדדים לחיקור והוי כמו רוב לחיקור והכא כמי אכל תרי לדדים לחיקור שמא מה שאכלו הוא פחות או יותר מעט ומזית והיותר הוא רק לד אחד כזית ועלמא ואי שפשר לעלמא ומאי מקשה הירושלמי ותולה זה ליתא דהא כל הטעם דח"ם חקור מש"ת הוא ומשום דחזי לאלטרופי והכא לית אכלו זית ליכא למיחוש דלמא פחות הוא ומעט ומזית ועצרו על ח"ם דהא אדרבה אם יאכלו עוד וילטרף לסיעור זית שלם יקיימו המ"ע וידחה ל"ת רק דאיכא למיחוש שמא הוא יותר מעט ומזית והמותרת מן כזית העולה חקור ומשום ח"ם דזה שפיר שייך טעמא דחזי לאלטרופי שיאכל עוד וילטרף לסיעור זית חון ומזית שאכלו ועל זה שפיר י"ל דאיכא תרי לדדים להיתר שמא פחות ושמא ומעטעלם ואין כאן רק לד אחד לחיקור שמא אכלו יותר ומעט ובכה"ג דאיכא תרי לדדים להיתר ומהר לכולי עלמא עתוקי אם ובעירובין (דף כ' ע"ב) ד"ה ובפק ובחולין (דף כ"ט ע"ב) ד"ה לפי ומהרש"ל אם ע"ש:

יב) **ולכאורה** י"ל דבלש"ה לה כי' החסם שמא מה שאכלו הי' יותר ומעט ומזית כיון דהזית היתר הוא ח"ב חם כי' יותר ומעט ומזית כי' בטל החיקור הסיעור ברוב אלא ד"ל דגם הזית חיקור ונקרי רק דעשה דוחה ל"ת וגם בלש"ה לאו היתר ברור הוא דשמא הסיעור ג' זתים ואיכא לליכא היתר ברור לה כחבל החיקור כמ"ש הכה"ג הניחו הפרמ"ג ד"ד סי' ק"ט שפ"ד ס"ק ו' דבישול חד בתרי דוקא בודאי היתר ולא בספק חיקור ופרמ"ג בפתיחה ל"ה תערובת פ"ת ח"ג הקשה דאיך נעכחת חסם תלוי בחיקבע חיקורא בי בזי חכיכות הא כי שפשר לעלמא ומקחזת חכיכה גדולה ולי קטנה ושמא הגדולה היתר ולא ונקרי חיקבע חיקורא דהקטנה בטילה ברוב וכי שלמה כיון החכם השולחן בתסלי הרמב"ם סי' ער"ג והרמב"ם הסיב דבין חכל הגדולה לו קטנה ומיהו חסם תלוי וכי' דלמא מעכחת בישול ברוב חלא בעלמא חכיכות דאי בי' ומ"ב כי שלמה וקטנה שמא הגדולה דחיקורא ותמה הפרמ"ג הלא כמחכל הקטנה ומ"ב חס היא של היתר לה חכל חיקורא ואי דחיקורא היא והגדולה של היתר הרי כחבלם החכיכה הקטנה ברובא ע"ש ולפמ"ש הכה"ג נכון הדבר ומחוד דבישול ברוב ל"ם

רק היכי שהזיתר ברור כגון חכיכה כי חיקורא וכי שלמה חיתר חבל בעבי חכיכות גדולה וקטנה דגם על הגדולה ים לספק שמא דחיקורא היא ואין כאן היתר ברור לה תמרינן אימבטל החכיכה הקטנה ברוב ועו"ר בחדושי רע"ק תיגר בי"ד סי' ק"ה סעי' ט' ד"ה ואם יהוע אכי כן ועי' בשלטי גבורים ג"ב ס"פ לה יחפור ד"ה הא מ"ם וכ"ע מודו דלא סמכינן על הרוב אלא היכי שהוברר היות הדבר ההוא רוב ועי' שפ"ד סי' ק"ה ס"ק ל"ו שם וה"ה הכא בכ"ד אם הי' יותר ומעט ומזית לא בתבטל זה בתוך זית כיון דהזית בעלמו לאו היתר ברור הוא דשמא הסיעור ג' זתים וח"ם חקור ומ"ת ולפ דח"ם הוא ומשום דחזי לאלטרופי להצלים הסיעור ואז עדלי"ת מ"מ הא קיימינן הסתם שלם אכלו רק זית אחד ועכ"פ אין היתר בהזית בהזית ומברר ולא חמרינן בכה"ג בישול ברוב ועי' תוי"ד סי' ק"ח בשורים ס"ק ה' וחמנם לפיטת הרי"ו ומיהכא דח"ח לעלמא דחיכא חיקור ספיר חייב חסם תלוי בג' חתיכות דחיכא שהי לדדים לחיקור שמא הגדולה היא של חיקור וגם אם בהיסם שוים ומקרי חיקבע חיקורא ואין כאן רק ספק אחד להיתר שמא הגדולה היא של היתר ובכה"ג חייב חסם תלוי והבן:

ואם חומה היא בכה עלי' עירית כפק לבאר בזה שיטת רבינו יקיר בחוס' ע"ז (דף ס"ח ע"ם) שכי דלעלמא דסגר ר"ם כ"ם למלקות דוקא כשהחיקור בעין אבל לא ע"י תערובת וכו' וא"כ שפיר ליטרך משרת להיתר מלטרף לחיקור כגון בחלי זית יין שנפלע בחלי זית פת ואכלו כדקאמר התם מיר שמרה פתו בין וים גו כדי לגרף כזית חייב (ובירושלמי כי בם' בדוך טעם בשנה"ת כי הרב המגיה דגם רבינו יקיר כ"ל דמיר שחלי כיון דבתיב ומרת ח"כ חייב גם אם אכלא בחז"ז שם הוא לאו דוקא ע"י"ם ואין חלי זית יין שנפלע בחז"ז שם הוא לאו דוקא ע"י"ם בחוס' דמי ע"ש בחוס' ולפמ"ש דקדקו החוס' בדבריהם ונאמר דרבינו יקיר דכ"ל לחלק לר"ם בין בעין לתערובת דבתערובת גם ר"ם מודה לריך כזית הייבו דוקא כשהיתר והחיקר שוין אבל כשהחיקור מרובה חייב לר"ם אף בכ"ם אלא דלמא החיקור מרובה ופטור ואין כאן רק לד אחד של חיקור שמא החיקור מרובה ואיכא לר"ם על כ"ם ועי' תוי' חכ"ל כי' ס"ו שם ד"ה ומזה ויל:

יג) **ויש** יפין לנו מור בהיר בירושלמי פסחים פ"ג שם מה בן קיינין שם בשרופו חנן חייב כרת שם בשרופו מלה יולא י"ח בפסח חר"ם גר ר"י וכו' תיפתר שים בו חנן ואין בו כזית כר"ם דר"ם חנר כ"ם למכות כלומר דנייהי דרוב התערובת חנן ומיעוט מלה ונ"ע לית בי כזית חנן ולר"ם חייב בכ"ם למכות וכן פי' במהריט"א שחציל להבן דברי הירושלמי חלו ולכאורה תמוה דהרי כי רבינו יקיר הכרח לחילוקו בין בעין לתערובת דחל"כ לא תועלת חיקור בעלמא בחוב לר"ם ואחרי דמהירושלמי משורו חנן היפך מקברת ר"י לנ"ל להירושלמי לחיקמי בשרופו חנן ולר"ם לא תו"ל לחוקמי חלם בשרופו מלה ומיעוטו חנן ולר"ם לא בעיל חנן בחוב וחייב על כ"ם חנן חו דהו"ל לחוקמי בשלשיהם פרים דכתערב פחות מח"ז חנן ופחות מח"ז מלה ולר"ם חייב בכ"ם חלא הוא הדבר אבר דברבו דגם רבינו יקיר דחילק לר"ם בין בעין לתערובת היינו היכי דחיקור והיתר פרים כמ"ש בחוס' אם בעכין מיר דהייבו בחלי זית יין שנפלע בח"ז שם דלא חפשר לעלמא ע"מ חיכא ב' לדדים להיתרא שמא הסיתר מרובה שמא

שכיחים כיון דמ"מ דבתערובת בעינן כזית חצי כשהחיסור ונרובה אז לפ בתערובת ס"ל לר"ם לדוקן על כ"ם וכלכ לא מוקי בירושלמי הך דעל עירובו קופע תרבעים בתרובו אלא אז בשכיחים שוים והייט בנתערבו פחות ונח"ז חוץ ופחות ונח"ז אלא דבבב"ג ס"ל לר"ם דלריך כזית וכבזית תיכ כרת וע"כ מוקי בירושלמי הך דקופע תרבעים בתרובו חוץ וע"מ אין בו כזית וכר"ם דכ"ם למלקות ונהי דר"ם מודה דכשהחיסור בתערובת לריך כזית זהו דוקא כשהחיתר והחיסור שוים חצי חצי אבל כשהחיסור ומדובה גם ר"ם מודה לדוקא על כ"ם לפ בהחיסור הוא ע"י תערובת ומעתה תדבכה יש לחו"ש מהיוצא לפיטת רבינו יקיר ומדברי הירושלמי אלו וגם דברי הס"ק בשבועות (לפ כ"ח סס) עולים יפה דהרי רע"ק דבריתא (בזיר לפ ל"ז ופסחים לפ ע"ב) חומר בזיר שקרה פיהו בין ולכל כזית מפא ומין חייב ובשאת לר"ם יש חילוק בתערובת דשם החיסור והיתר שוים אז בעינן כזית שיהי' ח"ז חיסור ימ"ז היתר אבל שם החיסור ומדובה אז לפ שם ליכא כזית בכל התערובת לקי על כל שהוא דחיסורא וא"ל לירוף ההיתר לחיסור וכמפורש בירושלמי ומעתה בס"ם בשועות שם דחיבעיא להו אי רע"ק ר"ם ס"ל ואומרי עלה ס"ם בזיר שקרה פיהו בין ויש גו כדי לגרף כזית חיב והוא רע"ק בתכלת וכיון דמפורש בבריתא דהכוונה ופפא ומיין גם בתכלת פירושו הכי כמ"ש בתוס' בזיר שם ד"ה חלא וכדשכתוב ופפטוים לשון לירוף וזהו שמתוה ס"ם בשבועות שם וא"ל ס"ד רע"ק כר"ם ס"ל לומר לי לגרף כלומר דהרי ומשום ומדברי רע"ק דלא ומכחת שיחייב בזיר רק ע"י לירוף כזית ואם רע"ק ס"ל ומכחת לה שיחייב גם על כ"ם לפ דמייבי הכא בתערובת והייט כשהחיסור ומדובה דאז חיב על החיסור עלמו בכ"ם גם בלא לירוף ההיתר לפ בתערובת דכשהחיסור ומדובה לא דייקינן לי להחיסור שהוא בתערובת רק כאילו הוא בעין דחייב לר"ם על כ"ם ח"ו דרע"ק לא ס"ל בעלמא כר"ם וח"ש על כ"ם וע"ם בגורת לר"ם ולא תאר כזית אלא לקרבן הלח ומכחת גם לענין מלקות שחיבו חייב על כ"ם הייט כשהוא ע"י תערובת בשיעור רביבו יקיר וכן הקשה בצל"ח (פסחים דף ע"ד סס) ל"ל דעל כרחך הא דתאר ר"ם ולא תאמר כזית אלא לקרבן ללא דוקא הוא דהרי גם היכי דבכרת הוא ס"ל לר"ם ג"כ דחייב על כ"ם והוא"ל ולא תאמר כזית אלא לכרת ולקרבן ח"ו דלאו דוקא הוא ר"ם אלא לקרבן ולפ"ם ל"ל דגם בתערובת לאו כלאה הוא דח"ת לר"ם על כ"ם כיון דזהו דוקא כשהחיסור והיתר שוים לחו בעינן כזית ואף לחי לפסר למלס ע"ע יש שי לדדים להיתר שעוד ההיתר ומדובה ועוד שוים אבל כשהחיסור ומדובה ס"ל לר"ם דחייב על כ"ם ולכך לא בקיקי לי לר"ם למיבקט אלא לקרבן ומלקות בתערובת ועתוס' שבועות שם ד"ה ולא תאמר ומהריט"ח בה אלא שם וח"ל כי כ"ז ברור בקבלה, לחומיתם שם תורה:

ולכאורה יש להעיר לשיטת הירושלמי דמוקי לה לר"ם לא לחם הכי על חמץ בזוד חייב כרת ועל עירובו קופע תרבעים והא דעל עירובו ממלקות ואף דחמור י יכרת (מכות י"ג ע"ב) ומלקות בא"כ מסתיימ לר"ם דכתחייב מלקות שהוא קודם שבא לידי חיוב כרת שהוא בכזית י"ל דכרת דחמץ חיכ פוטר ומלקות כמו שכתפק בצל"ח (פסחים דף כ"ט ע"ב) ד"ה עוד י"ל ולפ"ז למה חילקו בבריתא דעל עירובו ועייי דליכא כזית הא גם בריקא בחמץ בזוד דוייתי בכזית דבכרת הוא ג"כ קופע תרבעים והו"ל לוניקט בריקא על חמץ בזוד חייב כרת ועל מלקות ועל עירובו ל"א כרת רק מלקות כשהחיסור ומדובה אז לפ בתערובת דס"ל לר"ם דלוקין על כ"ם ולכך לא מוקי בירושלמי הך דעל עירובו קופע תרבעים בתרובו אלא אז בשכיחים שוים והייט בנתערבו פחות ונח"ז חוץ ופחות ונח"ז אלא דבבב"ג ס"ל לר"ם דלריך כזית וכבזית תיכ כרת וע"כ מוקי בירושלמי הך דקופע תרבעים בתרובו חוץ וע"מ אין בו כזית וכר"ם דכ"ם למלקות ונהי דר"ם מודה דכשהחיסור בתערובת לריך כזית זהו דוקא כשהחיתר והחיסור שוים חצי חצי אבל כשהחיסור ומדובה גם ר"ם מודה לדוקא על כ"ם לפ בהחיסור הוא ע"י תערובת ומעתה תדבכה יש לחו"ש מהיוצא לפיטת רבינו יקיר ומדברי הירושלמי אלו וגם דברי הס"ק בשבועות (לפ כ"ח סס) עולים יפה דהרי רע"ק דבריתא (בזיר לפ ל"ז ופסחים לפ ע"ב) חומר בזיר שקרה פיהו בין ולכל כזית מפא ומין חייב ובשאת לר"ם יש חילוק בתערובת דשם החיסור והיתר שוים אז בעינן כזית שיהי' ח"ז חיסור ימ"ז היתר אבל שם החיסור ומדובה אז לפ שם ליכא כזית בכל התערובת לקי על כל שהוא דחיסורא וא"ל לירוף ההיתר לחיסור וכמפורש בירושלמי ומעתה בס"ם בשועות שם דחיבעיא להו אי רע"ק כר"ם ס"ל ואומרי עלה ס"ם בזיר שקרה פיהו בין ויש גו כדי לגרף כזית חיב והוא רע"ק בתכלת וכיון דמפורש בבריתא דהכוונה ופפא ומיין גם בתכלת פירושו הכי כמ"ש בתוס' בזיר שם ד"ה חלא וכדשכתוב ופפטוים לשון לירוף וזהו שמתוה ס"ם בשבועות שם וא"ל ס"ד רע"ק כר"ם ס"ל לומר לי לגרף כלומר דהרי ומשום ומדברי רע"ק דלא ומכחת שיחייב בזיר רק ע"י לירוף כזית ואם רע"ק ס"ל ומכחת לה שיחייב גם על כ"ם לפ בהחיסור הכא בתערובת והייט כשהחיסור ומדובה דאז חיב על החיסור עלמו בכ"ם גם בלא לירוף ההיתר לפ בתערובת דכשהחיסור ומדובה לא דייקינן לי להחיסור שהוא בתערובת רק כאילו הוא בעין דחייב לר"ם על כ"ם ח"ו דרע"ק לא ס"ל בעלמא כר"ם וח"ש על כ"ם וע"ם בגורת לר"ם ולא תאר כזית אלא לקרבן הלח ומכחת גם לענין מלקות שחיבו חייב על כ"ם הייט כשהוא ע"י תערובת בשיעור רביבו יקיר וכן הקשה בצל"ח (פסחים דף ע"ד סס) ל"ל דעל כרחך הא דתאר ר"ם ולא תאמר כזית אלא לקרבן ללא דוקא הוא דהרי גם היכי דבכרת הוא ס"ל לר"ם דחייב על כ"ם והוא"ל ולא תאמר כזית אלא לכרת ולקרבן ח"ו דלאו דוקא הוא ר"ם אלא לקרבן ולפ"ם ל"ל דגם בתערובת לאו כלאה הוא דח"ת לר"ם על כ"ם כיון דזהו דוקא כשהחיסור והיתר שוים לחו בעינן כזית ואף לחי לפסר למלס ע"ע יש שי לדדים להיתר שעוד ההיתר ומדובה ועוד שוים אבל כשהחיסור ומדובה ס"ל לר"ם דחייב על כ"ם ולכך לא בקיקי לי לר"ם למיבקט אלא לקרבן ומלקות בתערובת ועתוס' שבועות שם ד"ה ולא תאמר ומהריט"ח בה אלא שם וח"ל כי כ"ז ברור בקבלה, לחומיתם שם תורה:

מלקות כיון דבריתא חתיא כר"ם אלא ודאי דגם לר"ם ס"ל דמלקות בח"כ ליכא ו"ל:

והנה יש להעיר עוד דלעיל דחיק בירושלמי דאחיא אליבא דר"ם דלא כהלכתא ולא מוקי ככולי עלמא נחופן שכתערב שלים זית אלא בחוד שכי שלים זית חוץ וקמ"ל דכתחפך היתר לחיסור גם לענין לקלות עליו ולכך על עירובו קופע תרבעים אלא דכנר העלה בתוספ כאן למר"ח תפ"ו ס"ק ל' דאין היתר כתפך לחיסור לענין לקלות עליו והפרמ"ג בפתיחה לתערובת ח"ת פ"ח וח"ג פ"ב תעיר מנחים (דף ע"ח) הפנגל והכותר בפלוגתא רס"י ותוס' סס (ועי' בחל"מ פ"ז מה' מעילה ה"ו ובקובלת העתקים להברמ"ג כלל י"ד סס) ותחנס י"ל דזה תלוי בפלוגתא ר"י ור"ל בירושלמי קנהדרין פ' זה בורר סלכה יוד דר"י ס"ל דכופין תם המחייב שיכתוב שכתי ור"ל אמר לתין כופין (ועי' בתוס"פ שם ומ"ש רתי' מזה לפיטת הצ"י ועי' בתוויס ס"י י"ט ס"ק ד' ועי' ומכ"ח ומ"ע ע"ש תוח מ' שכעלם ממנו כ"ג בתחכ"ת ע"י"ש) ובתוס' ר"פ המניח ד"ה קונ"ל לתין הולכין בממון אחר הרוב כתבו דהתם גבי דייקים שחבי דמציא מיעוט דידהו כמי שחיבו ר"ל דהמיעוט ומבטלין דעתם נגד הרבים עי' בקפ"ק לשחי הקלוס"ה כלל ו' תוח ג' וקלוס"ח סי' ר"ף ס"ק ג' (ומ"ש שם לכל שהמיעוט אין הרוב ממש אינו בוש לפילו מהיית עי' בביתוי"י יבמות רפב"ז שם ובמק"א החרכתי בזה) ומעתה כתתר דר"י ור"ל בירושלמי שם פליגי בזה דר"י ס"ל דהמיעוט יתפתך לרוב ולכך כופין תם המחייב לכתוב שכתי ור"ל לא ס"ל דהמיעוט כתפתך להרוב והוא הדין לענין תיכורת י"ל דר"י ס"ל הסברא מיעט היתר ברוב תיכור לא ס"ל הכי ומוכלא בכתערב מיעט היתר ברוב תיכור לא יתכן לומר דכעשה היתר תיכור להצטרף לשיעור כזית שיתחייב ומלקות ואפס הא דזבחים (דף ע"ח) הפנגל והכותר דברי ר"ל הוא ולדידי לא ס"ל הסברא דהמיעוט ומצטרף להרוב ומ"כ לדידן דקיי"ל כר"י דכופין המחייב לכתוב שכתי ס"ל ג"כ דהיתר כתפך לתיכור ותיכור להיתר גם לענין שיעורא למלקות עליו ועי' בהגהת הגרל"ח ז"ק סס ובתשו' אליה בחח"ם תו"ח סי' ק"ו בשם עי"ש והרבה י"ל בזה לענין ניטול לח בלח ויבש ביבש ועי' תוי"ד סי' ל"ח בצחורים ק"ק ג' ועי' פרמ"ג סי' ק"י שפ"ד ס"ק ע"ו וס"ק ל"ז ומ"ש הרבי הסטוימ"ק ד"ה ומ"ש דברי הסטוימ"ק קסק זה והיכי דבעינן ודאי ל"מ קוח ועי' ציע"ק תה"ע סי' י"ג ועי' ב"ש בסי' י"ג וכו"ב תפק תלא להחזיק התירה כסק זה אלא בחוד שכי י"ג בסי' ק"ו ותפתרת שכתלכ בכוונת פ"ט ומכח ז' ובתשובה בתחי' לתף לכל התחדושים הביאו בן בסם הסטוימ"ק סס מ"מ יש לבון דברי הסטוימ"ק לכוונה תחרת ובררתי הדברים יפה ותכמ"ל בזה:

והנה בשיטת רבינו יקיר שהרעתו עליו בשעה"מ פי חו"מ והטו"ד יו"ד מיהד"ק סי' ל"ת מסת הקשועות (לפ כ"ח ע"ב) תיבעיא להו רע"ק חומר בזיר שקרה פהו בין ויש גו כדי לגרף כזית חייב ותק"ד בעלמא ס"ל כר"ם ס"ל ואומרו עלה ס"ם רע"ק חומר בזיר שקרה פהו בין ויש גו כדי לגרף וקשה דהא נייתי כאן בתערובת ובתכ"ג גם ר"ם מודה דבעינן כזית ומ"ז כ' שפמ"ם בשיטת הרי"ו שהוא בתערובת דר"ם ס"ל לגולקות הוא ומטעם תחצי חזה ל"ם בתערובת ותכא דבעי בש"ם דבתה"ם ס"ל רע"ק בר"ם גם יוה"כ בכלל ויוה"כ ל"ם תחצי ועכ"ל לקונית שם דהא דר"ם לגולקות לאו ומטעם תחצי הוא רק ומשום חזי לאצטרופי ומוכלא אין חילוק בין בעין לתערובת עכ"ד ויפה תמר אלא דאם כיוון דבזוה"כ גם ר"ם מודה ע"כ

לא מיירי ר"ם ביוה"כ וטעמיה מ"ש דצ"ק בעה"ב כבה"ת כלומר כר"ש ס"ל לא הוי יוה"כ בכלל ומה גם דעדיין לא בירור לן הך טעמא דביוה"כ גם ר"ש מודה דח"ש בכל שהוא ולדרכה הא תניא בירושלמי פ"ו דתרומות דמודה ר"ל ביוה"כ דח"ש חסור מה"ת אלא דמהא לא מרי לעניין חיוב ביוה"כ כ"ע מודו דח"ש אלא בכוותא ובירושלמי פסקיה רפ"ג שהאחי ונטוחי להדיא לעניין כרת גם ר"ש מודה דח"ש בכל שהוא כמו לעניין קרבן דס"ל לריך כית והא דתניא בירושלמי דביוה"כ גם ר"ל מודה דח"ש חסור מה"ת ל"ל כיון דהסיעור ביוה"כ הוא בכוותא ומילתא ח"ש הוא בכזית והרי ר"ל דתניר ח"ש מותר מה"ת תמיכין עלה (יומא דף ע"ד ע"ח) ומשום דאכילה תניר רחמנא וליכא ומילתא ל"ל בכזית ביוה"כ דהוי ח"ש לעניין כותבת גם ר"ל מודה דאסור מה"ת כיון דהוי עכ"פ סיעור (ועי' שבועות דף כ"ד ע"ב ד"ה יש תוכל תכילה אחת ופרש"י תכילה אחת כזית וזה תמוה דהרי חייב ג' כ' ומשום יוה"כ דסיעורו בכוותא ועכ"פ כריתות דף י"ד ע"ח והא קתני יוה"כ וביוה"כ כותבת הוא דמחייב תרי"ז מון שתכל כוליה נאכלה (דף פ"ח ע"ח) דתל"ל נכתב רחמנא לא יאכל תכילה בכזית וביושלמי שם כל תכילות שבתורה כזית וכאן בכותבת ועי' במה"פ ובגהה"ש בירושלמי שם:

ד) **ובש"ם** יומא (דף ע"ט ס"ח) התוכל בכותבת הגקה צעי ר"פ בכותבת שתורו בגרעינתה או גלח גרעינתה ופרש"י והא דקתני מתכיתן וכגרעינתה מצעיא לי' היכי קתור כמוהו וכגרעינתה יחד או דלמא הכי קתור כמוה כגרעינתה ובהגה"ש הגיה ברש"י ד"ל כמוהו או כגרעינתה ובתוקי שם תמוהו על פרש"י וכתבו פירוש אחר דגרעינתה היינו עוד גרעין אחר בלא כותבת דהוו תרי גרעיני וכותבת ועוד פי' דהאיצעיא בגרעינתה לאחר שבתעוך חלגה (ועי' שוקלין פ"ג מ"ח בר"מ ור"ש ופירש ר"ה גוזן שם וצ"ע תו"ח ס' תכ"ו ודו"מ שם ו"ל) ובהגרש"ם שם יפה הקשה דלפי ג' הפירושים לא תתי שפיר קושית הגמרא על ר"י מהא דקוכא וכו' וכצר קתמו בזה הפר"ח תו"ח רס' תרי"ב ע"י"ש אלא דגוף דברי רש"י לריך להבין שכ' דהאיצעיא הוא כמוהו וגרעינתה יחד או כבותבת בלא גרעינתה והרי בש"ס שפיר מייתי בינתה דכעין הגדלות הגקה פתוחה או יתירה ומכילה עכ"פ גדולה יותר ומכזית לכ"ע כיון דביוה"כ לא בגי בשיעורא דכזית כמפורש בגמרא ומשום דביומי דעתח חלית ומילתא וח"ש הם כותבת לחוד וגרעין לחוד עכ"ל דכותבת או גרעין גדול ומיח וסכיסה יחד גדולים ומכי זחים לפ"ע דתניכן דבילה הוא שכי זחים וח"ש בהך עובדא שהביאו לפני ר"ג שתי כותבת ותתר העלום לקוכה וחכי עלה לא ומכי שהלכה כך רק שרלה להחתיר על עלמו וקשה הא עדיכא היי לריך לעשות כך כיון דכשעת מרי לדוק דכבילה בעי קוכה והרי שתי כותבת דגדולים ומכי זחים שהוא כבילה ודלמי בעי קוכה ויהי מיה רלי' דיש הוא שלים בילה ועי' ס"ע תו"ח שי' ל"ח עי"ש:

ומ"ש שם ובטו"ב קתה תו"ח שי' ל"ח עי"ש:

ואמנם גולה דברי הרשקוים ז"ל הייתי תותר כוכה לחתת בפרש"י שם והוא דהכה הרב המגיד פ"ג מה' שביתת עשור ה"ח הביא דברי הש"ס ניומא שם וכי ובגמרא שלנו בתוכבת זו שם לחה או ינשה או ובלח"מ שם תמה דבש"ס בעי בלחה או בינשה על עלם כשעורה לא על כותבת עי"ש ולפלא שלא הביאו התוס' שיכים ניומא בתקומו שם ד"ה כותבת שהקשו ות"ת ותתר לא בעי בעלמא בגי זחים וגרוגרת בלחין או בינשין ותירלו לחד תירולא ומשום דהכא דיק בלא גרעין קתור ובעי בי בינשה קתור ותתה שגם לפני התוס' הי' הגרעין בכוותבת שם בלחה או בינשה אלא דדברי התוס' בתירולם לריכים ביאור:

טו) **ואשר** תכבי תחזה בזה להחיר תור בהיר בכוותבת דברייהם ז"ל דהכה בירושלמי תרומות פ"ח ה"ד אלא דתתכיתין בגרעיני תרומה בזמן שהם וככהן תקורות תתר ר' בגלעיני תגפים וקרוקטוולין (פ' עין הפרחים קטנים ובאלו גרעינין מיירי שבדבק בקבינותיהן) תיר לעזר לפלוני תינוק בגלעיני הרוטב תתוקרין למלמן כלומר שעדיין לא מלן תוכן וכיון שיכולין למלן ואין תיכה טעם רוטב תקורות וערמנ"ם פ"ח מה' תרומות ה"ח וכ"מ שם ומעתה כתתר דהם"י ס"ל דהאיצעיא הוא בדרך זה דהרי גם בזה"כ הם בכל תוכלין שהיכן רתוין לאכילה פטור כמ"ש בזבחים יומא (דף פ"ח שם) ות"ב למה יתחייב בתוכל בגרעיני יבשין שב כותבת שהיכם רתוין לאכילה ועכ"ל דמיירי בלחין שים גהו בגרעיני עדיין קלח רטובים ולפ"ז לין השיעור בכמות הגרעינין עלמן רק על הלחות והרטיבות שים בהגרעינין או למלת דלין הכוונה על אכילה כותבת הגקה וגרעינתה יחד רק דהתכת נקט שיעורא שהאוכל תבר יאכל בזה"כ יה"ר גדול בכמותו כמו כותבת הגקה והגרעינין וזה השיעור הוא יותר גדול כיון דמעברינן בגוף הגרעינין ולא בהלחות שרתוי להוליא ומה חטו דבגיע בש"ס כותבת שתמרו בגרעינתה ופרש"י דבכי קמבעי"ל היכי קתור כמוהו וכגרעינתה יחד כלומר שתוכל הכותבת וגם הגרעין והרי הגרעין ח"ר לאכילה ועל כרחך לומר דמיירי בלחה והשיעור הוא רק בהלחות והרוטב של תתורה או דלמא הכי קתור כמוה כגרעינתה (ות"ל להגיה או כגרעינתה) כלומר דתין הפירוש שתוכל הכותבת והגרעין רק דמעברין בכמותה ותיכותה של הכותבת והגרעינין דהייכו שהאוכל תבר יאכל בחדם יה"ר גדול בשיעורו כמו הכותבת והגרעינין הם השיעור יותר גדול כיון דתין חלו ומעברין בהלחות של הגרעינין רק בגוף הגרעינין בעלמן ולכך זה שפיר מייתי בינתה דכעין הגדלות של הגרעינין אין כ"ע בין לחה לינשה ולפ"ז ומילתא עלתה לן דהאיצעיא הוא תם בלחה או בינשה דתם כתוב בכותבת וכגרעינתה יחד ומיירי בלחה ותם כמוה כגרעינתה היינו בגדלות הגרעינין ומיירי גם בינשה וח"ש התוס' משום דהכה דיק תי בלא גרעין קתור בני כמו תי בינשה קתור כלומר דלכך זה דעם הגרעין קתור היינו שתכל גם הגרעין עכ"ל דמיירי בלחה ותוכל ומכן הרטיבות ובהגרעינין דבלח"ש הוי תוכלין שתי"ר לתכילה ופטור חלא דלכך הסכי על האיצעיא דבלא גרעין קתור היינו שתוכל תוכל הגרעינין רק דמעברינן בכמות גדלות הגרעינין שוב ל"ל דמיירי בתמרה יבשה ותוכל הי' זה גם כיותב הרש"ו שביאר כן כיותב האיצעיא ולכך כ' דבגמרא שהלו בחיכות כותבת זו שם לחה וקתי בתוכל כותבת והגרעינין תו יבשה והאיצעיא היא על כמות השיעור שהתוכל יה"ר גדול כמו הכותבת והגרעין וכמ"ש פ"ג מה' טו"מ תלכה יוד בקתפק תם לפי פושתם הרש"ו לא היתה בעיא זו על עלם כשעורה וכ"מ רבתה לריכא ולפמ"ש ודאי האיצעיא בעלם כשעורה כלותה וכתכיתה בש"ס ניומא שהתוכל יה"ר גדול כמו הכותבת והגרעין וכמ"ש פ"ג מה' טו"מ תלכה יוד בקתפק תם לפי פושתם הרש"ו לא היתה בעיא זו על עלם כשעורה כלותה וכתכיתה בש"ס ניומא שתמרו בגרעינתה תו גם תם בלא בגרעינתה ממילא בכלל דהאיצעיא הוא גם תם בלחה או בינשה וי"ל בפוגיא דיומא תם והבן:

טז) **נחוור** לדברימו דבלח"ה כתתה בפוגיא דשבועות תם דלא הוי טעמא דר"ש משום תחסר' דהרי רע"ק תם מחייב גם קרבן והא ר"ש מודה לעניין קרבן לריך כזית ובתוס' תם ד"ה ולא תמרו תירלו דדוקא בשאר תיקור בעיכן לקרבן שהקרבן תלוי בכרת וזדומו בכרת

נכרת לה הוי חלה נכזית אבל בשבועת ביטוי דאין בו כרת חלה לאו והקדנן תלוי בלאו כי היכי דלוקין אכל שהוא מדין קדנן אכ"ם והכא לשיטת הריעב"ח דכ"ש לוקין הוא ומשום מחצב"י ובקדנן דהוי שוגג וכ"ש מחצב"י בעינן כזית א"כ אין חילוק אם חייב על שוגג ושוגג ל"ש כרת אר לאו כיון דקדנן לית בה רק על שוגג ל"ש לומר למחצב"י חלה ודאי דקונג"י דשם ק"ל דר"ש דאמר כ"ש למלקות הוא ומשום דהלכה כך הוא וכפרש"י שם ומאכות (דף י"ז ע"ח) ובזה י"ל דהלכה היא על כ"ש חייב מלקות ובענין קדנן אם שוגג כרת לריך כזית ואם שוגג מלקות חייב אף בקדנן בכ"ש ולפ"ז ממילא אין שברת לחלק לר"ש בין בענין לחערובת דרק אם ומעשה מחצב"י קאתיכן עלה ומחלקינן שפיר דבחערובת ל"ש מחצב"י דומיא דמחצב"י לחיסרא דלמא מחצב"י להיתרא ומ"ש ישיעו"ק יו"ד ס"ו ל"ש ו"א ל"ק על הר"י ומהך דשבועות דמקשה על רע"ק מכזית שברת אבל בין דלמ"ל לקרא אף דרבינ"ק ס"ל כר"ש ומלקות נמי ל"ל דרק ר"ש ס"ל הכברת ס"ל כר"ש ומלקות כך הוא ולא ומעשה מחצב"י ולכך מחייב בקדנן ומ"מ ממילא אין חילוק לרע"ק בין בענין לחערובת ושפיר מקשה הש"ס על רע"ק ומכזית שברת אבל בין דוק:

ח) **וסבור** הייתי לומר דל"ק על הר"י ומהך דשבועות דהכא ל"ל בשעת"מ דר"ש דכ"ם למלקות הוא ומשום הכי לחלטרופי לכזית כמו לר"י דס"ל דח"ש מקור מה"ת ומעשה זה כמו כן ס"ל לר"ש דשעת"מ דחזי לחלטרופי ומהכי גם לענין מלקות וכבר כתב הר"ש פ"ב ומעבול יום דח"ש מקור מה"ת דוקא בעיכו"ם ולא בחערובת וכן כ' המהרש"ך פסחים (דף ו"ד ע"ח) ד"ה לענין חנן (ועי' בהגהת קרבי רח"ש שם ולא הבינ ונדברי מלל"ח בזוקומו שם) לחלק בענין ח"ש בין בענין לחערובת (ועי' בר"ן פסחים רפ"ג שכ' וניהו כל חנן דגן גמור ע"י חערובת שלא בשבעל מיכל מיקורא דאורייתא דח"ש מקור מה"ת ועי' תוי"ט שם ד"ה הרי אלו בחזרה ופ"ח חו"ח סי' תמ"ב ס"ק ס"ג ול"ע) וכן כ' הרדב"ז בשמושב ח"ב בשאלות הר"ן סי' קנ"ג (ובקובלא שקב לשהרי"ט שלגזי חום ח"ש דהה דבריו ממה דאולין בה ל"ח ע"ח הוה פלגי דזיהא דאיכא דכפל בדיקולא דשברת דוקשה והארי"ז ח"ש מקור מה"ת אף שהוא ע"י חערובת ושמחכים לא רחה שכבר קדמו בקושיא זו הר"ש פ"ב מעבול יום שהבחתי) והוה הטעם משום דח"ש בחערובת ל"ש לומר דחזי לחלטרופי כיון דנעורד הוא ומעשה זה חילק הר"י גם לר"ש דבחערובת לא ס"ל כ"ש למלקות ולריך כזית והמיכא בשאר מיקורין משא"כ בנזיר דקי"ל דסיכר מלחרף לאיסר והסיכר בהפך לאיסור והוי כאילו טלו איסור כעי"ל שוב אין להלק בח"ש בין בענין לחערובת דאף אם בכל החערובת ליכא כזית ע"מ כ' מלקות לר"ש ומעשה דחזי לחלטרופי כאילו רק טלו איסור ושפיר מקשה הש"ס בשבועות שם מהך דסיכר שברו אין ביח"ש לכזית בין בענין לחערובת דאף אם בכל החערובת ליכא כזית כאילו אין כאן חערובת כלל רק טלו איסור ומכפר בכזית דאף אם ל"ש מלקות לר"ש ומעשה דחזי לחלטרופי דהוי כאילו טלו איסור כזית מיב ודאי דקונג"י דשם ק"ל לוי"ל לירוף כדי לחרף כזית מיב ודאי דרע"ק כר"ש ס"ל לוי"ל לירוף כזית אף אם ליכא לירוף כזית בחערובת מיב לר"ש ומעשה דחזי לחלטרופי דאף דכזיר לא הוי חערובת רק טלו איסור ובחומ' שם ד"ה ומ"ש כר"ש ס"ל לוי"ל לירוף מקשה תימה דלמא שאני הכא דגלי קרא דמשרא ולפמ"ש ל"ל דאדרבה דאי לאו קרא דמשרא לא הוי מקשה הש"ח מהך דסיכר ל"ל דבחערובת גם ר"ש מודה דבעי כזית אבל בחערובת לר"ש ל"ל דבחערובת דסיכר כיתר מלחרף לאיסור ואחרי דלילין נקרא דמשרא דסיכר מלחרף לאיסור והאר"י ח"ש מקור מה"ת אף שהוא ע"י חערובת ומחכים לא רחה שכבר קדמו בקושיא זו הר"ש פ"ב מעבול יום שהבחתי) והוה הטעם משום דח"ש בחערובת ל"ש לומר דחזי לחלטרופי כיון דנעורד הוא ומעשה זה חילק הר"י גם לר"ש דבחערובת לא ס"ל כ"ש למלקות ולריך כזית והמיכא בשאר מיקורין משא"כ בנזיר דקי"ל דסיכר מלחרף לאיסור והסיכר בהפך לאיסור והוי כאילו טלו איסור כעי"ל שוב אין להלק בח"ש בין בענין לחערובת דאף אם בכל החערובת ליכא כזית ע"מ כ' מלקות לר"ש ומעשה דחזי לחלטרופי כאילו רק טלו איסור ושפיר מקשה הש"ס בשבועות שם מהך דסיכר שברו אין ביח"ש לכזית בין בענין לחערובת דאף אם בכל החערובת ליכא כזית כאילו אין כאן חערובת כלל רק טלו איסור ומכפר בכזית דאף אם ל"ש מלקות לר"ש ומעשה דחזי לחלטרופי דהוי כאילו טלו איסור כזית מיב ודאי דקונג"י דשם ק"ל לוי"ל לירוף כדי לחרף כזית מיב ודאי דרע"ק כר"ש ס"ל לוי"ל לירוף כזית אף אם ליכא לירוף כזית בחערובת מיב לר"ש ומעשה דחזי לחלטרופי דאף דכזיר לא הוי חערובת רק כולו איסור ומחוסי שם ד"ה ומ"ש כר"ש ס"ל לוי"ל לירוף מקשה תימה דלמא שאני הכא דגלי קרא דמשרא ולפמ"ש ל"ל דאדרבה דאי לאו קרא דמשרא לא הוי מקשה הש"ח מהך דסיכר ל"ל דבחערובת גם ר"ש מודה דבעי כזית אבל בחערובת לר"ש ל"ל דבחערובת דסיכר כיתר מלחרף לאיסור והאר"י ח"ש מקור מה"ת אף שהוא ע"י חערובת ומחכים לא רחה שכבר קדמו בקושיא זו הר"ש פ"ב מעבול יום שהבחתי) והוה הטעם משום דח"ש בחערובת ל"ש לומר דחזי לחלטרופי כיון דנעורד הוא ומעשה זה חילק הר"י גם לר"ש דבחערובת לא ס"ל כ"ש למלקות ולריך כזית והמיכא בשאר מיקורין משא"כ בנזיר דקי"ל דסיכר מלחרף לאיסור והסיכר בהפך לאיסור והוי כאילו טלו איסור כעי"ל שוב אין להלק בח"ש בין בענין לחערובת דאף אם בכל החערובת ליכא כזית ע"מ כ'

דיוה"כ גופיה ואף חלק כמי דקחני לעיל בעבירות דיומיה קלמר וכן כי בפי' רבנו"ם שם ותוכם בתוס' שבועות (דף י"ג שם) ד"ה דאלתא"ם הקשו ותי"ש לנ"ל אך חלק למאי דס"ד הסתם דידעינן ומקבל דאך ולילו דאך אתי היכי שמעינא בכפרה ולפ"ז י"ל ג"כ דאך אתי היכי דאומר אחטא ויוה"כ מכפר דעומד רבי דחין יוה"כ ומכפר (ועי' ירושלמי יומא פ"ח הלכה ז' ובתו"כ פי' תמור שם) ומקבל התילוכה הוא רק כנעבד עבירות דיוה"כ גופיה והסתם כיחא דלא מצי הס"ם על הך דאלת"ה כרת דיוה"כ לרבי ל"ת בחטוח ויוה"כ ומכפר כיון דקיימינן הסתם דאחטוא ויוה"כ מכפר ממעבירן ומקבל דאך ומקבל התילוכה דאלת"ה כרת דיומא היכי ומכפחא לה מיכה ומעבד רק עבירות דיוה"כ גופיה ולזה ומבי הס"ם דגם לקבל התילוכה ומכפחא לה כרת דיומא ועיוה"כ גופיה ומ"ש בחכל חומלא חו בחכל קומך לסקפ"ח ובכריתות שם הוסיפו בס"ם ל"ש בהרי בעבידתא וכו' ועמטו"ק בכריתות שכי בסם הרש"ם דעבירות דיוה"כ גופיה כיון שאינו מזהר ומעבירות דיוה"כ גופיה הו"ל כמעבע וחומר אלא יכפר עליו יוה"כ ע"י"ש ו"ל:

כ) **ואמנם** גוף דבר זה קשה לסמוע מיחחיל מלקות בחכל כ"ם ומשום שהכתים עלמו לקפק ולומר שהוא קפק קרוב לודאי שיחכל ח"ז הסכי ובודאי ר"ם דאמר כ"ם למלקות ומירי בחין דעתו לאכול רק כל שהוא ומעשה דהחורה מ"ל על אכילה הגם דקחס אכילה בזית ע"ש ולדידי' דאחמצי' לח"ז ומיחחיל גם זה אכילה אבל לא ומעשה דבודאי יפליס לכזית וכמ"ש בלמ"ח פסחים (דף ע"ד) דלר"ם דאחיל מלקות בכ"ם אין הטעם משום דחזי לאלטרופי דאלו ומשום שיכול להפליס יהא מיל והרי עדיין לא הפליס (ועי' לעיל לדק ס' ק"ט ובפרמ"ג בפתיחה להש"ם ומעמ"ל ו' י"ל) ע"י"ש והכא כגר כי החכ"ל דלר"י דאמ"ש אכור ומ"ח מעבד הטעם דחזי לאלטרופי לריכין לטעמא דאחמצי' (ועי' שאג"א סי' פ"ח ובפרמ"ג בפתיחה ל"ה פסח מ"ב פ"ג ו"י"ל) והרי להדיא אמרו בירושלמי פ"ו דתרומות ומעוד"ה ר"ל בעמיד להפליס דאכור ומ"ח (ועי' בשאגת העומקים כלל כ"ח) ובפי' שיח ילחק הספרדי הביא בשם העומקים שכי דאמ"ש אכור הוא ומשום דהוי מחחלתא לאיכורא ולכך בכשבע שלא לאכול ל"ם אמ"ש דהא אדרבה לא הלה לאכול ולא ילקה לכזית וגם דברו ל"ע דהרי ומבואר בירושלמי דעמיד להפליס גם ר"ל מעוד דאמ"ש אכור ומ"ח (ומ"ר בשו"ע ומה"ד אי"ש סי' ק"ל סעיף עליו) ולא פליגי רק בחין דעתו לאכול רק ח"ז הלר"י אכור ומ"ח ולר"ם חייב גם מלקות ומעשה דמיחחיל לדידי' אכילת ח"ז כמו לאדם אחר אכילת זית והחורה מיובח על סחס אכילה ומפני זה ס"ל לר"ם דלקבלן לריך כזית דשוגג ל"ם אחמצי' דלא חזיקן לאוכל כ"ם ואחמצי' לאכילה י"ל ומשום דהי' שבר שהוא היחר ואולי הי' יודע שזה אכור לה הי' אחמצ בעיבו לאכילה דאיסורין נפסו של אדם קלה בהן (ועי' בכורות דף ל"ז ע"א ובראמ"ם זועא פ"א סי' י"ד ונ"ם ואלי מועחי ומעוי"ט תרומות פרק ו' ומפכה ג' ובלימוד סי' ל"ד ועי' אחם סופר חומן ומפחא סי' ק"ם) וגם נ"ם דבחמצחה מודה ר"ם דלריך כזית הוא הטעם דל"ם אחמצי' דהרי אוכל זית אלא אמר לי אם יש בו רק ח"ז אכור אוף אוף בכל החערובת שאוכל אילו אכילה הוא בכל שהוא ומשום יסיכים יוועא (דף ע"ד ע"ח) ד"ה ר"י אומר ח"ם אכור ומ"ח ומ"ת דלו לומר דלר"י ומלקי כמי שלקי על ח"ם (ועי' פר"ח יו"ד סי' ק"ב ס"ק ז' ומל"מ פי"ג מהגזלות הלכה ט') ומקשו ע"ז ומה לאר"י סי' אלו עומדין דכל אכורין שבעולם אין היחר אכור ואי ח"ם לקי לירוף למה לי ולפמ"ש ל"ל דאם כימה דלר"י נוקין על ח"ם ע"ש הוא הטעם ומשום אחמצי' כמו לר"ם והחימה אם אכל אלי זית לבד ומשא"כ בהיחר מלטרף לאיכור אדרבה הא אכל אימור אלם ול"ם

לומר דאחמצי' לח"ז דאיכורא דקוף קוף אכל אימור אלם ועי"ש יומא אם ד"ה אי נמחם ומל"ח מהמחי:

כא) **ומטעם** זה י"ל דמ"ש הר"י לחלק דבחערובת לא אמרינן אלם כ"ם לומלקות ומשום דל"ם אחמצי' היינו דוקא בכל החערובת אבל כזית אלם אכור ומעורב עם אימור דמומלא ל"ם אחמצי' כיון שאכל אלם אבל כזית אכל היכי דגם בחערובת ליכא כזית אכל אחמצי' כיון שלא אכל כזית ומיחמר לדידי' אכילה גם פחות מכזית ולפ"ז שפיר מקשה הש"ם בשבועות ומך דמזיר שעבר פחו ניין דל"ל לירף כזית כיון דגם בחערובת היכי דליכא כזית אדרבה חייב לר"ם ומטעם אחמצי' ומו"ר בהגרל"ח שם שהרגיש בזה אלא שזה ל"ע דהרי בומעילה (דף י"ח שם) דחכן העלה ובהיב ומלטרפין ר"ם אומר אין מלטרפין ופריך והחניא ר"ם אומר ב"ם לומכות ומשכי מכי אין לריכין לפרף והא אכל אכל כזית ומשכי ומיבח ל"ם אחמצי' לכל שהוא דהרי אכל כזית אלם ואיכא לחייבו ומשום ב"ם וגם ח"ח ומשום כזית כיון דלית לי' לר"ם לירוף אם לא שכאחר דדוקא בחכל ח"ז אימור ומיכף אח"ז אכל ח"ז הסכי אבל אם אחמצי' לאחרינן דבסעה בחכל ח"ז אימור יש לר"ם אחמצי' לאחרינן דבסעה בחכל ח"ז אימור ס"ו דבעהו לאחכול גם ח"ז הסכי אל היחר וכיון שאוכל אימור אלם ל"ם אחמצי' ומלחתי בעדני כחל בדרום ג' לסח"ג אכי בחנם כן דבאכל ח"ם אימור ומ"ם היחר ל"ם לומר אחמצי' דהא לבאימור אלם בחכון ומשא"כ בחכל ח"ז אימור ואחריו ג"כ ח"ז אימור אחרינן דבסעה שאכל ח"ז אימור לא אמר ס' בדעהו לאחכול עוד ח"ז אימור רק אחמ"כ יהרו חקפו לאחכול גם ח"ז הסכי אל אימור ואח"כ הוי אכילה ח"ז הראשון אכילה בפני עלמה ובפיר שיך לומר אחמצי' אכל בלמ"ז י"ל בהא דהיחר עלטרף לאיכור ולחלק בין אם אכל ונקודם ח"ז אל אימור או שאכל ונקודם ח"ז אל היחר (דף ל"ז ע"ב) ד"ה אין היחר עלטרף לאיכור ועמ"ל וגם י"ל בסוגיא דמזיר בזאחמ"ז ומוס"ם שם והבן:

ואיכור לאיכור בזאחמ"ז ומוס"ם שם והבן:

כב) **ולכאורה** ס' נראה לומר לאידך גיסא דלר"י דאמר ח"ם אכור ומ"ח ומשום דחזי לאלטרופי אין הכוונה שיאכל עוד ח"ז אימור ולטרף לסיעור אלא דודאי לא יעשה כן דח"ז הראשון אכל אלא ס' נראה בעיניו לאיכור אבל ח"ז הסכי לא יאכל ולעשות אימור לנופרא לא הסדיון לי' על ככה רק דהפירוש הוא דהכה אחם אכילה הוא בכזית וכשאכל ח"ם לא עיקרי זה אכילה כלל ומה מר"י דומיא הא חזי לאלטרופי שיאכל עוד ח"ז היחר וכשילטרף יפי' סיעור אכילה דומה לי' אם יאכל היחר אוף אוף יהי' עקרי אכילה ולכך גם ח"ם אכור ומ"ח ומעמד זה והא דבעי רבא בשבועות (דף כ"ב ע"ב) שבועה אלא אוכל עפר בכמה כיון דאמר אלא אוכל לעפ"ר אכזית אז לגמרי עם ומקבל בחיקו וכי הרש"ם שם (ס' ה') דאין בפקותא החידוש זה החיבעיא דאחילו אי דעתי אכזית קיי"ל דמ"ם אכור ומ"ח ואולם הרי"ן שם כי דכיון דלא שיפטוח הכי עניין בקונין והו לאומרא ולדבריו יקשה דעתי כ"מ דאזלינן לאומרא דהא אפשיקא לן יחמי"ב ועלקות ולעבין אכורא הא מעילה מ"ם אכור ומ"ח (ועי' רעב"ם פ"ה מה' מעבות ה"ח) וכמ"ש הרש"ם ואי דקי"ל להרי"ן דזה ל"ם לומר מ"ם אכור כיון דהטעם דחזי לאלטרופי הוא דהייבו אוכל עוד מ"ם היחר ומחימה נאכל מ"ם אכור סרחוי לאכילה ספיר ילטרף עם עוד מ"ם היחר ומשא"כ נאכל ח"ז הסכי אבל אי לא ילטרף עם מ"ם סרחוי לאכילה (ועי' זבחים דף ל"ו ומנחות דף י"ג ושם דף י"ז נחוש סם ד"ה לא נאכל מ"ם אכור ומלטרף לאיכור חדרבה הא אכל אימור אלם ול"ם

וערמב"ם פ"ד מהמ"ח ה"ז וי"ל) אלא דלא יתכן לומר כן דא"כ לית לחמו ביומו שם לענין יוה"כ דלר"י ח"ש חסור ומ"מ דהא שם כ"ש לומר שילטרף עם ח"ש היתר ויחכל שיעור שלם כיון דביוה"כ גם היחרא חיקורא הוא וזפ"ר דחזי לחלטרופי הוא כמו שפ"י הרחשונים דהיינו שילטרף עם עוד ח"ז לחיקור:

כג) **אלא** דהפרמ"ג נסחפק בכ"מ אם הפ"י דחזי לחלטרופי היינו שיעשה ויחכל כזית כח"פ או דלמא הפ"י הוא כפשוטו דרחוי להלטרף עם ח"ז אחר ויה"ר שיעור שלם (עי' פרמ"ג או"ח סי' תנ"ד מ"ז ק"ח סי' ה' ובי"ד ס' ק"ג סק"ד ק"ק ג' ובפתיחה להי' בב"ח ובחו"ח בפתיחה לה' שנת לענין ח"ש לחיקורי שנת) ובלב"ח פסחים (דף ע"ד) חפק בפשיטות דהפ"י הוא שיחכל עוד ח"ז ויסליס לכשיעור ומעתה זה העלה שם דבחיקור התלוי בזמן כגון חמה"פ ואוכל פחות מכשיעור ביום שביני בחוכן שלין שוב שעות ביום לחכול עוד כדי להסלימו ל"ש זזה חז לחלטרופי (ועי' בחבני מלואים בהשגי סי' י"ר שם שכ' דלבו ומהסם בסברת זאת ובסו"מ ומהדורא רביעאה ח"ג סי' ק"ל מידם זאת מדעתא דנפשי' ולא הזכיר ומדברי הלב"ח והחב"מ חלו) חלא שהקשה ע"ז מהא דשבועות דמקשה ומכזיר שברה פחו ניין ותש"ד רע"ק כר"ש ס"ל לענ"ל לירוף ולפ"ז יקשה דלעולם לילטריך בסוף יום שלושים לכזיר דשוב לא חזי לילירוף ובמ"ש ומהד"ח חו"ח סי' כ"ג הביא עוד קושיא עמ"ש בחוכן שם ד"ה לחיברת קושטבט וכ' החוכן, חפילו לר"י דח"ש חסור מה"ח ולפ"ז ס"ל לחוכן לחכול כזית ח"ש ולפ"ז חלי בסוף לענ"ל לכזירתו ודעתו חוכחו לחיכול קודם לערב שלין שהוא לחיכול כזית ואינו חסור ומה"ח ומסום מזירות ע"ש ודבריו ל"ע דהא גם לחחרי השלושה ימי מזרו חסור בין עד זריקת דם חחר ונקרבותיו כר"ש בכזיר (דף ע"י) וערמב"ם פ"ח ומה' מזירות ה"ד (ושם הלכה ה' ובחוי"ט פ"ח ע"ב שם) חם לח שכחור דמשכחת בחכל ח"ש קודם וכרחה לזריקת דם ובזה י"ם לפקפק טובא ערמב"ם ה' מזירות שם:

כד) **ובפני** יהושע ביצה (דף ז' ע"ב) ד"ה ונ"ט דב"ש הקשה לענלי דחוגריכן דבל יכלה הוי לחו הכיחק לעשה ולין לוקין עליו ח"כ בעוד פליגי ב"ש וב"ה רים ביצה בחמן מ' בזית חו בכוחבת הל לענין מלקות לין לוקין על לחו זה ולענין חיקורא בלח"ה חסור דגם ח"ש חסור ומ"ח ולפ"ז יש ל"בב דכ"ע בסוף יום שביני של פסח דליכח שהות לחכול רק כזית דלב"ש עוחר דשיעור בכוחבת וכזית הוי ח"ש ועוחר כיון דל"ש טעוות דחזי לחלטרופי שילכל עוד ח"ש ויסליס לכוחבת כיון דלחרי שילכל כזית יש' לחר הפסח ולב"ה דשיעורו בכזית יש' כ"ע בחוכל ח"ז בסוף יום שביני של פסח דעוחר כיון דל"ש הכעם דחזי לחלטרופי כע"ש הלל"ח וזזה פליגי ב"ש וב"ה בשיעורא דחכל חם בכזית חו בכוחבת חלא דבלח"ה חם מיירי בשביני של פסח לא יהלה לחו בל יהלה לחו שילך לעשה עי' וע"ח סי' תמ"ו ס"ק ג' ובגוף דבר זה לי שילך ח"ש בלחו דבל יהלה כבר החריכו בזה ועי' וע"ח סי' תמ"ב ס"ק ל' ובסע"ח שם ס"ק ל"ב עי"ש:

כה) **ואולם** נגוף דברי הלב"ח חלו יש לחמוה ומ"ש יוע"ש שם דנקשה הש"ס עלה דנחכיחין יוה"כ לחור בחכילה וכו' עכ"פ כרח הוא ומ"מ לא נלרכה חלא לח"ש ונקשו לכ"ע ד"ח"ש חסור ומ"ח ונקשה להח בשבועות (דף י"ג) פריך הש"ס לרבי דיוה"כ מכפר ביו לשניס ולשלושים שניס כרח דיעוע הוי ומשכחת לה דהח יוה"כ מכפר ומשכי בחכל קומך לשקיעה החמה ופרש"י עם לחח היום שלח עבר רגע ביום חחר הטבירה ולפי שברח הלב"ח יקשה כיון דביוה"כ לח ומשכחת רק בחכל קומך לשקיעה החמה ש"ה עבר רגע ביום חחר הטבירה בכ"מ גם בחכל ח"ש ליכח לנעיון חזרי לחלטרופי בכ"ג חב"ש וסוב גם לר"י ח"ש מוחר ומ"ח חלח ד"ל דהרי לחד חירולח בכריחות (דף י"ח) חילכי בש"ס ולישנ"ח כי מכפר יוה"כ על כולים שיעורח על פלגח דשיעורח לח מכפר ול"ש ל"ל דכהי לכרבי לח משכחת כרח דיעוע כי חם בחכל קומך לשקיע"ח זה דוקח בחכל שיעור שלם ומש"כ בחכל ח"ש שפיר ל"ל דמשכחת לה בחוכלע היום ולי דיוה"כ מכפר הח על ח"ש לון יוה"כ מכפר חלח דים לשרוח זזה בלבח דהרי בחלל פ"ג ע"ח שגגות ה"ט כי שזה פלח לשמח לח יכפר יוה"כ על ח"ש ובחרוסי על הרמב"ם בחכת שזה כחן בשבועת לפנ"ם החב"ל בחסובה ס' פ"ו דגם לר"י ד"ח"ש חסור ומ"מ מסום חזרי לחלטרופי לריך ג"כ לטעוע דלחסבי' וכמ"ש הריטב"ח בהא לחר"ח כ"ש לומלוקות ולח חמרו כזית חלח לקרבן שהוח ומסום חחסבי' ולעכין קרבן שהוח בשוגג דל"ש לחסבי' לריך כזית ול"ב הח בכריחות שם ועיי' הש"ך לענין קרבן ומעילה שהוח בשוגג כ"ש לומר חחסבי' ושוב ליפח לנעיון דיוה"כ כיפר על ח"ש קומץ לחרי שלח ה' על ומ לכפר כיון שלח עשה חיקור כלל ולפ"ז ביומא שם לחמרו לר"י ח"ש חסור ומ"מ דנייתי בחיד ומעשם לחסבי' שוב ל"ל דלך נלמוד זזה דחזי לחלטרופי ויחכל חלח דבלח"ה ל"ל דלך נלמוד שיעור שלם לילטרף שם לחדרבה חם לילטרף כפר יוה"כ דעל כולה שיעורח ולחי יוה"כ ומכפר ועכלי"ל דניירי בחכל קומך לשקיע"ח ושוב הקש"ל ונ"ב שם ש"ס דלר"י ח"ש חסור ומ"מ ומסום חזי לחלטרופי דהח בשוב יום ל"ש חזי ומסלים שיעורח חם לח שכחור דמשכחת בחיפן לחם ה' ומסלים שיעורח בחכילת כל הכזית ה' פנם יוה"כ ובח"ז הרחבן עדיין יוע"ש דכפורי הוי ומ"ל דבכל ענין חין יוה"כ מכפר על ח"ש בין בשוגג ובין בזוחד ולפ"ז ל"ש שפיר חזי לחלטרופי כיון דחכתי עוד שהוח לחכול עוד ח"ז והך דשבועות דחכל קומך לשקיע"ח דפרש"י שלח עבר רגע ביום חחר הטבירה חחי שפיר שם ע"י בחכל שיעור שלם וכל שהלים שיעור חכילת כל הכזית פנם יוה"כ רגע כמ"ש, וחכו דוחק וחולי ונם רח"י לחידך פירוש שכחוב ח"ש חם ה' שיעור שלם חזי לחלטרופי חם הכוונה שחוכו ח"ש חם ה' שיעור שלם ה' ח"ב ומסום זה גם ח"ש חסור ועי' פרמ"ג בפתיחה לה"ש שם ונש"ש עירובין (דף ד' ע"ב) כדר"י דחר"י דבר חורה רוב ומקשיד עלין חוכן וגזרו רבנן גם על ניעוע המקשיד ולכאורה יקשה כיון דח"ש חסור ומ"ח ולח ניעוע המקשיד יהי חוכן מדאו' (ועי' בהגהת מל"מ פי"ח מ"ה שבת ה"ח ובפרמ"ג בפתיחה לה"ש שם) ומה נרחה לחדרבה דטעוע דחזי לחלטרופי הוי לחידך ניקל נוכר שילכל עוד ח"ש ולעולם לשיעור שלם ול"ב נוכר שילכל לה"ש לחוכ לזה חחרי שכבר עלתה לו הטעילה בניעוע שפי' מקשיד וחולי ל"ל דהכח שחי דברוע המקשיד חוכרין רוב ככולו ורוב ככולו דחוריי"ה הוי עי' חולין (דף י"ט ע"ח) חבל בניעוע המקשיד ל"ל דחשיב הניעוע כחילו חינו (ועי' ח"ש חו"ח סי' ק"ח שהבחתי ובהגהת הגרל"ח בסי' דף ע"ג ונ"ש לבקרא חחרי דבים להטות חינו מוכרח שם הניעוע מוכרח להתהפך לרוב והניעוע כחילו חינו בעולם נעשה ומזו דברי הירושלמי שכחדרין פ"ג ה"ו שהבחתי ועי' ומהרש"ל סוכות דף ג' ד"ה ולכלי ונלי עוד שכחב"ל ועי' בי"ל ועי' בי"ד סי' ק"ל שם והבן:

כו) **והנה** בש"ק בכריתות (דף י"ח שם) חיכח דחזרי ל"ל דבש"ס לחצי לדיך דיבעת בפך ונחלקת לחטחת חלו חכל כזית חלב שחרית בי"כ וכזית חלב במנחה ה"ל דמחייב שתי חטחות כיון דיוה"כ ומכפר על כזית הרחשון והקשו בחוס' שם עלה דנקט חלב שחרית

ביו"ט ולא נקט נמלחת דהיתר וחייב קרבן עבור יום"כ ומ"ש דל"ש לריך למ"נקט כבוחנת ונקט שיעור זוגות ולכך נקט כזית חלב שהוא פחות ולכאורה יקשה להך ליכפל דגם על ח"ש יוה"כ וכפר ט"ש לא משכחת כלל שיחייב קרבן על זית שכן ביו"כ כיון דח"ש תקור מה"ת וכשחלב ח"ש כיפר עליו יוה"כ ועכל"ל דמשכחת בחלב כזית בצם תחת והחיכה לענין חלב ומשל"כ לענין יוה"כ דשיעורא בכוחנתא וכוחנתא הנקה הוא יותר מכביצה וכרי תמרו ביומא שם דאין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה ועל כרחך ל"ל דלכל שיעור הכוחנתא בצתי לביליעה ובכ"ג שוב ל"ל דיוה"כ כיפר לביליה לחטוכה (לענין יוה"כ הוי גם כזית ח"ש כיון דשיעורו בכוחנתא ערש"י יומא ד"ף יוה"כ לח"ש כגון פחות מכוכוחנתא חלת דמש"ה דילן לא משמע הכי ועי' בירוחלמי פ"ו דחרומות מש"ה ומהגהות ליור"ם שם ועמש"ל) ולכך נקט שש"ק בלכל כזית חלב ביוה"כ ומתורץ קושית התוס' ומ"מ זה ליתא דהרי קי"ל כרב זביד ביומא (דף ע"ט ע"ב) דכוחנתא הנקה שלמרו חכמים מכביליה וע"י חי"ח ק' חרי"ב ומג"ל ק' חפ"ו שהצחתי וחי' שם ומ"ש מחה"ש שם ע' כו"ב קמל חו"ח ק' ל"ח ל"ט חלת דעיקר קושית התוס' דלת נקט חלב כזית חלב ביוה"כ ואייב קרבן עבור יוה"כ ל"ע דהרי ש"ש עירוב הוא לעיל (דף ז' שם) ומודה רבי בעבירות דיוה"כ גופיה דלת מכפר דחלת"ם כרת דיוה"כ לרבי כיון דבכל שעתא ושעתא מכפר היכי משכחת לה ולכך נקטו בש"ש חלב ביוה"כ דלכ"ע מכפר ול"ע:

כז) **ובעיכך** קושית הכ"מ על הרי"ף פ"ל ומחו"מ ס"ז שכי דהאוכל חמץ ב"ש ביוה"כ עובר בלא תעשה הא בכל ליקוין שבתורה קי"ל ח"ש תקור מה"ת וי"ל עפמ"ש הפרמ"ג בפתיחה להשו"ע דבליקור הכלה ח"ש מוחר מה"ת ליכנים דחם הפי' דחזי לאלטורופי שיעשה ויכבל כזית כח"פ ובהכלה ל"ש זה דכח"פ על לביליה נלמדה ולא על הכלה ולזה נקט הרי"ף דבחמץ ליכא קרא מיוחד לה יכבל על לביליה לף בלא עשה דחזי לאלטורופי ומוגלת שמעינן דגם בהכלה תקור ח"ש מה"ת כיון דלמו מעשה דחזי לאלטורופי קחמינן עלה בלא תעשה דכתי יקשה דלמ"ל קרא לף יכל ולכלוף נמלא דח"ש תקור מה"ת ומקרא כל חלב ובחלב ל"ל לטעמא דחזי לאלטורופי ובלל"ח פסחים (דף ע"ד שם) ובכו"ב שהבאתי העתיק קושית הכ"מ לנמה לריך קרא בחמץ לכל שהוא ודרי מחלב יליפין דכל ליקוין שבתורה בכ"ש ובכ"מ ליתא לכמן זה רק הקשה בפתם דהא כל ליקוין שבתורה תקור ח"ש מה"ח ולפמ"ש דכוותא הרי"ו דלריך קרא לף יחל בלא בלטרך לטעמא דחזי לאלטורופי ומוגלת כאמר דגם בהכלה תקור ח"ש מה"ח ל"ל בלא טוכל למילף מחלב דשבי דיהי ליקור כרת (ועי' יומ"ק יו"ד ק"ט ל"ט בשלוחים ק"ק ג') ומשל"כ לענין חמץ בהכלה בלא הוי ליקור כרת ובזה יחורץ יפה קושית התוס' בפסחים (דף כ"ח ע"ב) ד"ה כל מקום שהקשו יחל בהכה מחמץ בפסח בכרת ולדבריהו יחורץ לחם לאמר דהכלה מחמץ בכרת שוב הדק"ל למ"ל קרא לף יחל לחקור דחמץ בהכלה ח"ש תקור מה"ת ודו"ק:

כח) **וראיתי** בגליון רס"ח בפסחים שם על קושית התוס' יחל להכה מחמץ בפסח בכרת שהביא מתוס' חולין (דף ק"כ ע"ח) ד"ה חלת וכוכותא להקשות דהרי חמרינן שם בגמרא נבי חמץ הוחסו וגמעו עמוס כרת ומקשי הא מליה כחיב בי' ואמר ר"ל בפם לרשות חת הסוחט ובתוס' שם חמוה עלה דמקשי הא מליה כחיב בים הא חקור בהכלה ות"ל דהכלת חמץ לים בים כרת חלת ולא מקשי מאי מקשי התוס' בפסחים דיהא

כהכה ומחמ"ם בכרת דהא יקשה דח"כ למ"ל קרא בפם לרבות חת הסוחט ובקונט על הר"ת פ"ח ומחו"מ הביא קושית זו בשם מקשין התלמידים והכה קושית זו הקשה במל"מ פ"ג ממגנות הלכה ה' ד"ה חוכם ובקונט שם ת' עפמ"ש התו"ח דלף דבחמיה בכלי מליכה מ"מ ממנהה חת החלב גריעי גרעה ולין דרך הכחמו בכך וקי"ל בכל הליקורין דלין חייבין חלת כדה"כ ולכך לילטריך קרא בפם למנהה לף דלא הוי כד"ת (ועי' קיבית דפסחים כ"ד ובתוס' שם) ע"י"ש ולזה בל"ה ל"ל עפמ"ש החכ"ל בחמרי קי' בחמרי שוב ל"ל חלת אם המחמו וגמעו לאו דוקא אם המחה נוף החמץ חלת לף המסקין היולין מהן כמותו וכו' דהרי מ"מ בחר הכי הא דחניא דעבל והחדם ומסקין היולין מהן כמותן וכו' וכבר קדמו בזה במכרש"ל בחולין (דף ק"כ ע"ב שם) ע"ל התוס' ד"ה היכא דלא מקשה שם החכ"ל למ"ל קרא למסקין הא טעכ"ע דחוריתא וח"י דקד"ל דוקא מליה מצל שוחה לף יפלו שלח הביא מתוס' חולין דף ק"כ ע"ב ד"ה ורונטן וחוס' בכוריים דף ו' ע"ב ד"ה ורונב שכחבו להדיה כן) ול"כ שפיר לילטריך קרא דבצם לענין מסקין חלת דבעיקר קושית המל"ח דאם כאמר דהכאת חמעב"ם בכרת יקשה למ"ל קרא בפם דהכאת חמץ ל"ל לאידך גיסא דלפ"ז חדרבה לילטריך קרא דבפם דהכאת חמץ ל"ש בכרת ול"כ יקשה בצת למ"ל קרא בפם דהכאת חמץ ל"ש בכרת ולא בכה דהכה בלא"ה לילטריך דדוקא שוחה חמץ בכרת ולא בהכה ועי' מלח"ר ע' הכאה מי לוקין עליו ע"ש ו"ל:

כט) **ודע** דמ"ש לעיל דמדברי התוס' שבועות (דף כ"ח ד"ה ולא שחילקו בין קרבן שחייבין עליו לזרוו כרת דנזה חמר ר"ש דלריך בזית ובקרבן דזדוו בלזו הוא בכ"ש ומה כרחה דלא ל"ל דקברת הריטב"א דכ"ש לומקות הוא ומזה מחמני דל"כ אין מילוק בין קרבן שזדוו לקרבן שהדוו בלזו כיון דקרבן בא על הספק לכ"ש מחמני דחיתי כבא מהדרים בזה והביא ג"כ מדברי תוס' ולא הבנתי חחיב בשלמים הדברים בזה והביא ג"כ מדברי תוס' ולא הבנתי ומ"ש מהרי"ט בחמו' ח"ח סי' כ"ג שהחירך וכי דהא דלרע"ק חייב קרבן לף דקרבן גם ר"ש מודה שהוא בכזית הוא מפוס דהוחיל ומפרש מביא קרבן קמעה מני מביא והבמים כן בדברי התוס' במשנה ר"ה היכן מליכו בהוא ומביא קרבן שכי הילכך כיון דחנייר דעתו לכל שהוא כלומר דחנייר שכפי דבורו ומחחייב לפילו בכ"ש בספיקם ע"י"ש ולא הביא מתוס' ר"ה ולא שהצחתי) והחירך שם לבבר הדברים לפשיטא התוס' לין חילק בין שוגג למזיד וגם לין הדבר תלוי לר"ש בקרבן לבד כי שם בכרת מני דכיון דחנייר הוא לילו חייב כרת בכ"ש ולוקם לפשיטא הריטב"א בשם רבינו מלוי דטעמא דר"ש הוא מפוס שחלב לין חילוק בין כרת לקלו רק בין שוגג למזיד דבמזיד לף לענין כרת חייב בכ"ש יכי עוד דמדברי התוס' בבזיר (דף ד' ע"ב) ד"ה ור"ש כלמה דס"ל בקברת רבינו מלוי שכי חלמיה בשאר בכ"ש ודם מחייב בכ"ש חלמיה דבמזיד בשאר בכ"ש (ולא הביא בהריטב"א שם מפרש"י בבזיר שם לפקוקם ולא חומרו כזית חלב לקרבן ולעכן שאר ליקורין שחייבין על שגגתו חטאת כגון חלב ודם ע"ש) ושוב חמה בירוחלמי פסחים פ"ג שהצחתי דהא דצל עירובו קופב חרבעים ד"ח בין בר כהנה חיפתר בשחזרו חמץ וכר"ש דמשמע שם דרק מלקות חייב ולא קרבן הא כ"ש התוס' בשבועות ושוב הביא שחה רבינו יקיר בתוס' ע"ז ס"ח וכי דרבינו מלוי יפרש הירוחלמי לחלק בענין עזובו כרת בין בצין לחעזובה ומפ"ש בענין מלקות ס"ל לר"ש דלף בחעזובה לקי על כ"ש ותמוה

המוחרות ליכא עשה ועשה דח"ת חקור מה"ת ולפמ"ש נכון מלא העיר המהריט"ץ דלהחוש' בע"ז שכ' בשם ר"י לחלק בחיקורי כזה שהוא בלתו בין בענין לחערוכת יש שהיה ודברי הירושלמי שפשיט שם שהניח בתכ"ד וכתב הבתי לעיל ועי' עוד במהרי"ט חלבוז פ"ה חות יו' שם ומוכח לפמ"ש דטעמא דרבינו יקיר לחלק בין בענין לחערוכת הוא דבחערוכת ל"ש מחצב" (ועי' חוי"ד בשורי' סי' ק"ד והבשם חמרי בורוך שם) דומיא מ"ש הר"ש ומעבוד יום דבח"ש ע"י חערוכת מותר ומה"ת ח"כ י"ל דלכך נקט הר"ש קרא בחמן לא יאכל לחמעיקן דחמן חקור בכ"ש לח ע"י חערוכת ושוב ח"כ אין רחי' ומה"ד דירושלמי דשם קאי על חמן ולכך גם ע"י חערוכת לקי לר"ש לח בכ"ש ומ"מ כרא לא מחחייב ועי' בקובץ על הר"מ פ"ה ומיהא שכעצם ומכו דברי המהריט"ץ אלו (גם מה שהעלה שם לחח דקי"ל דח"ש חקור מה"ת מ"מ בשלא כדה"כ דחקור ודרבנן י"ל דלא גזרו רבנן כי אם בשיעור שלם ולא בח"ש המוה שלא הניח ודברי הני' תו"ח ס"ק ו' ד"ה אכל חוכיח שלא ועי' עוי"ז שם ס"ק ו' ולבוי"ם שם) ועי' חלה פ"ח מ"ו החלה ותחרומה וכו' ותקורין נזרים ובירושלמי פ"ב דביכורים ה"ח חנהו ומסיים ר' לר"י ותקורין נזרים פחר לה פחות מכשיעור ומשם"ס שם הגיה ומחניתי' פלוגי על ר"י וכבר קדמו בהוי"ש שם ומ"ש בהגהת בני יעקב שם בכר מה"ש לקמן חלה ע"י בהמהריט"ץ שם:

(נוד) **ולולא** דוקחפיכא, ונלחע חדחע חוכיח, לפמ"ש החכ"ל ס"ו פ"ו לחן דבכל החיקורין פחות מכשיעור מני לחקור מה"ת היינו דוקא בעומה ומעשה מוחצה לחוחו פחות ונחני שיעור ותו לדרבנן כתוב דבני הטעמים חז לחלטרופי ותחצב" הם שני הפכים בטוח חחד ומ"מ תרוייהו לריכי דהנה הטעם שב' הירושל' שם דבינו ונחיר דר"ש דאמר כ"ש לומקום הוא ומשום דחחצב" יהיה דומיא על כרחך בחין דעתו להשלים לכשיעור ואז חמרינן דמדחכל רק כ"ש חחצב" חולם הם לכשיעור ואז חמרינן דמדחכל רק כ"ש חחצב" חולם הם חוכל ח"ש ובדעתו להשלים לכזית בחוך כדי חכ"ש י"ל דבשעור מומקום דהכי לח חחצב" הח"ש לחכילה חמרי שם, בדעתו להשלים בחכילה בשיעור שלם ולטוחת זה בשוחה ובמקורה בטעמא דחז לחלטרופי דכרחה דעל כרחך עייכי בחכל ח"ש ובדעתו להשלים לכזית בחוך חין בדעתו להשלים לכזית לחה יהא ח"ש חקור מה"ת כי חז לחלטרופי בחכילת עוד ח"ש בכדי חכ"ש ע"ו הוא חדעתא דיתירא בכל ח"ש הרחשון בחוכן שלא ישלים לכזית ולטה לטרך ח"ש להשלים השיעור הרחשון חלא ודאי דעייכי דהי' נחוח בדעתו לחכול עוד ח"ש ולהשלים לכזית וחולי ומטעם זה כ' בש' שיח לחק הספרדי שהנחתי דה"ש חקור מה"ת הוא ומשום דהוי מחלוקת דחיקורין ולבך בשבש שלא לחכול ב"ש ח"ש דחדרבה הא אין בדבריו לחכול ולגלק לכזית ע"י"ש ובחבני מלואים בחחלי סי' י"ד סק (ועי' בחבני הגולן רח"ש דחפוחרוט סי' כ"ג כ"ד ובהגה"ש שם) חלה דח"ש כ"ש חצב" כיון שרלונו להשלים לכזית וח"ש דעתו להשלים הטעמים לריכי דאיכי דאכל ח"ש ולא ה' בדעתו להשלים לכזית משום חקור מה"ת לר"י ולר"ש חייב מוקמת דחחצב" לח"ש לחכילה כיון שמשם חכילה ומחני שיעור הרי חחצב" לח"ש לחכילה ואיכי דאכל ח"ש וה' בדעתו להשלים לכזית ב"ש חחצב" שוב חקור מה"ת ומטעם דחז לחלטרופי כיון שבחחילת חיקור חדעתא לחכול עוד ח"ש ואם יאכל עוד ח"ש בחוך מ' חלה ח"ש חקור מה"ת ומ"מ חכא ליכא למימר יקשה הא בלא"ה בטל חיקור ומה שהקשיתי לעיל דמלבד קושית הרמב"ן ז"ל (והוא בדף כ"ח ד"ה חתיא) שכי דעייכי כשאכל כעוד זיתים דאלו בכזית מלומלם ממילא חיכו יולא דבעכל לא חוי לכם כמו חחרוג של עכל ע"י"ש ומומלם י"ל לפי מה דכ"ל לן הפ"י בקוכה שם ע"ש התוס' דאיכי דאשכח בעשות המלוה בלא עבירה יח שבעשה חשלה ע"י עבירה ובהצ"ע ניי"ש שביאר בזה דברי הסמ"ק ומוכח מיולא בשאול מיולא בגזול ח"ש הכא בעלה של עכל י"ל דבלא"ה לא הוי ומה"ע דשרי ה' לכו לעשות בהיתר לכתחילה בחחילה ע"י ד"ח ס"ע ומ"ל דבעייכ תרוייהו ולבטלה בחולין לדעת הפוסקים דמ"ח מוחר לבטל חיקור לכתחילה ע"י ד"ח ס"ע ומ"ל

ס"ק ז' וכמ"ש לקמן לבטל לכתחילה ע"ז ע"י מהב"ע ועיין (ויחי על כן כ' בס' החיים ה' פסח דלעניין ח"ש דלא הוי רק לימוד ל"א ומהב"ע) אלא דלפ"ז מדרבה כיון דמעכחת לפעמים מיעסה בהיתר כמעשה בלימוד שוב לא תוריקן עשה דוחה ל"ת עי' בית יוסף או"ח סי' ת"ל ד"ה ועתה ועתה עיכ"ת שוקטנ"ע כלל ג' ובלמודי ד' למוד ב') ובגהב"ח סם ועדיפא דגם בכה"ג חשוב מהב"ע אלא דלכתר הטו"ז או"ח סי' תרע"ט ועוד לולב ותחרוג של תשירה ועי' טו"ז או"ח סי' תרע"ט סם ותוכנם זה גופה לומר דבטבל ונקרי שהי' יכול לעשות בהיתר להפרים תרומה ולבטלה בזמן שהפרסה לריכה להתיר דבר שהיו מחזיקין עניו עומם והייטו בזית ת"ל דל"ח מהב"ע ומעשה עדל"ת כיון דאי אפשר לקיים העשה בלתי דחיית הל"ת בחופן זה שאין לו רק בזית ואם מ"מ בלבכ כמה זיתים דלא מחזיקין עדל"ת שוב לא הוי מהב"ע כיון שהי' יכול להפרים תרומה ולבטלה כיון שהפרסה דבכה"ג לא הי' יכול להפרים תרומה ולבטלה כיון שהפרסה לריכה להתיר דבר שהיו מחזיקין עניו עומם והייטו בזית ת"ל דל"ח מהב"ע ומעשה עדל"ת כיון דאי אפשר לקיים העשה בלתי דחיית הל"ת בחופן זה שאין לו רק בזית ואם מ"מ בלבכ כמה זיתים דלא מחזיקין עדל"ת שוב לא הוי מהב"ע כיון שהי' יכול להפרים תרומה ולבטלה בזמן שהפרסה דבכה"ג לא הי' יכול להפרים תרומה ולבטלה בזמן

לוף רבי יוסה וקאמר דהיינו מחכיתין הפרים פדיון פטר חמור ומתם הפה ר"ש אומר מיצין בתמריוסו וכו' ויודה ר"ש בפערי חמורות שכפלו לו ומצית לבי חנוו כהן ומכיון שהפרישו קדמי (ה"ה ביהרחל ס"ק לו קפק פ"ח בשפורש בשבלי דף י"ו סם עי' ומה"פ סם) ובזה מחילוק נכוכים דברי החוסי בכחיובות (דף לוחד ע"ב סם) ד"ה זר סבי דמתני שוגג תחרומה דמסלוקין דידי' כפרה ולח ומוכוח ולכך ל"ם קלבד"ם והקשו מהח דיבמות כהכח שכחערב ולדה וכו' חס חכלו בחרומה חין מסלקין ק"ח וחוחך כיון דכפרה הוח ליחייבו ומקפק ותי דודחי לריכין להפרים חבל חין מותכין לכהן ולפ"ז ל"ל שהכפרה חלויה בהפרשה ע"י"ם ולכחורה חכחי הדק"ל למה ילטרך למלם בחרומת שוגג כיוון קלבד"ם ומ"ל דלכפרה קחחי הח לעכין כפרה בני בהפרשה ויפרים ויקבל לעלמו חלח בדור דזר שחבל תרומה שחני כיון דלריך ליתן לכהן בבה"ג חוכרין ומחכחו ומקדשתו וקודם כחיבה לכהן לח ילח ידי חובתו לכפרים ומשח"כ בולד כהכח שכחערב דח"ל ליתן לכהן ומעשם דכל חחד ומחזק בחרומה בספק שמח הוח כהן בבה"ג דח"ל ליתן לכהן לכ"ע הפרשתו ומקדשתו וזה כי שמוק דהכפרה חלויה בהפרשה ועי' בר"ם פ"ז דחרומות ה"ח ובשפ"ח פ"ו מה' ביחת ומקדש ה"י ובטעה"ו סם ובחדם ל"ל בזה:

לג) **ואמנם** לח שכרחה בדור דפלוגחת רבי ורחב"ם לי מחכחו חו הפרשתו ומקדשתו הוח בחשלומי חרומה ע"ו כרחה ומשכרת דפלוגחתם חשוב גם לעכין חרומה נופה שלפ"ז נכונים דברי הרמב"ם פ"י מהרומות ה' כ"ו וכמ"ש בחס"ם פ"ו מהרומות ה"ג סם ד"ה גרוגרת וכל ע"י"ם חלח דוקה שהקשה בחה"ם ה"ח סם ד"ה הפרים וחח"כ וכל לשיטתו דקחי חל חרומה עלמה הח רבי סחם לן בחחכיתין דלקחן בח יסרחל שחכלה בחרומה וחח"כ כשחה לכהן סם חרומה שלח זכה בה כהן וכל וכל וכל

ומצעת הרעה וחילך ושוב הדק"ל כיון שנחונה לו מלה
גזל הוא ביד כהן (ועי' והרי"ם שם בקונטרס ונ"ם ובשמעתא
לו שלו חלה ולריך להפריש חלה אחרת ול"ע) ועכ"ל
דמיירי כגון דהשנעה"ב תיקן עיקתו בצית כהן דאתי לידי'
דכהן בניצל"ו חלה פ"ב ה"ג וגם"פ שם חלה דהרמב"ם
פ"א מה' מעשר הלכה ה' הביא הך דיבא החוכל פירותיו
עכלין בשתם ולא הביא חילוק הגמרא דאתי ליד כהן
בניצל"ו חלה דבלח"ם י"ל דאין רלו' מהך החולין שם
דהתם ניירי בחכל עכלים בוחיד ובזה חילקו בש"ם בין
אתי ליד כהן והמל"מ לא כתב רק בחכל בשוגג לענין
שיהא חייב קרן וחומש דבזה לא שמענו חילוק בתרומה שם
נתנה ליד כהן לו לא ובשתים דף ל"ב בחכל תרומה
חמץ בשתם בשוגג משלם קרן וחומש ובמזיד פטור ומקשו
חמץ בשתם בר דמים הוא ומשני הא מני ר"מ היא דאמר
חמל"ם מותר בהנאה ופריך תיוש קיבא בחיד פטור ותי
ר"מ חמץ פטור מן התשלומין ומשני קבר לה כרי בבא"ק
דף י' עושה יום"ב כשבת לחשלומין ומשום דקלבד"ע ופרש"י
דילף חקון חקון וה"ה לנתחייב מיתת בידם והקשה בפני
יהושע שם דלכאורה משנע דמתחייבין חיירי שהתרוהו לא
בחתה בעוונותה דאמר לא זהו חנן שמתחרטין עליו בבל
ירחה דלפ"ז הוי חמל"ם בר דמים כיון דמותר להשהותו
ובבל"ח שם תנוה על חמיהתו דאם מיירי שלא בחה ליד
כהן לא שייך חיוב ופטור בידי אדם רק בלחת ידי שמים לא
משום גזל השבת ות"ב קיבא בחיד פטור אף דמוקמינן
לה כרי בבא"ק אכתי לנוה פטור הרי בלחת ידי שמים לא
שייך קלבד"ע (ועי' לל"ח דף כ"ט ע"ב ד"ה החום' ד"ה
ר' כחוכיח הוא ונ"ם דלרבבה"ק אף בלחת ל"ם ח"ם ועי'
בשעתא חכמים בקונית דכתובות דף לנוד שם ועי' ירושלמי
תרומות פ"ו ה"ח והכא יליף ויפלם ר' בון בר חייה בשם
רשב"י שני דברים ומקורין לב"ד וכו' יליף דבר שהוא ומקור
לקמיים ומייר בניה"ם שם ובהגרב"ע בפקחים שם ונ"ם בזה
ועי' עוד חבן חגיגה סוי דף יוד בחל"ם שם ונ"ם לענין
מי שפם ומפקיען ניכי עי' תוחים ס' כ"ח ס"ק ד' וקלוסיח
שם ס"ק ח') ולכאורה קושית חלינחת הוא ומחנם ל"ל
עפנ"ם בהפלחה כחיבות (דף כ') ע"ד החום' ד"ה ולחני
דלחני דפליג על רבה בהך דחתן ס"ל דהיכי דקלבד"ע
חימו חיב גם בלחת ידי"ם וקונית דפסחים שם חיל חיבא
דחני ח"ב יפה הקשה הפ"י ועי' פ"י בכחובות שם (ועי'
פ"י דף ל"ד שם שהקשה לסיטת החום' חכתי חיכא לחוקמי
לר"מ בנוחן ונלקות בעד"ז נופל בהא עיבא שהעידו שהוא
ג"ב ונ"ח ובאומה שעה מיכ"ד בחחייבו ונחן גמור ול"ל
כגון שקדש שיירלין של חבירו ע"י"ם ובהפלחה שם ד"ה
וכי תיכי ופלא שהו קושית החום' ג"ע דף כ"ח ע"ח ד"ה
הא ונכי ר"ח ע"י"ם) ותולם לסיטת הקונן חהרן לקמ"ח
דקודם שנתן התרומה לכהן ק"ל לרבי דחייבו חייב בשוגג
קרן וחומש:

לה) **ובסוגיא** דיומח (דף פ' שם) דחמר ר"ל דחר
שחכל תרומה חכילה גמה ונשלם חת
הקרן ותיבו ונשלם חת החומש שנחמר כי יחכל פרט לנחזיק
ולכאורה קשה דהחמר ר"ח בחולין שם דהמזיק מת"כ חו
שחוכלן פטור ולשלם חת הקרן שם דהמזיק בחולין ח"ח
לכחמיכחא ולח"ל דהח בנ"ח יקשה לנ"ל לשמעינן
עכ"פ בקרן וחולם ר"ל דהח בנ"ח לנ"ל לשמעינן זה מרב חסדא דבכל
דנחזיק תרומה פטור הח כבר שמעינן זה מרב חסדא דבכל
מת"כ בן הוא דהנחזיק פטור חלא שזה ליהא דומ"כ נם
שחוכלו פטור ותרומה חייבה התורה לשחוכלה קרן וחומש
והו"ח דגם מזיק חייב חטחו גופא בח ר"ל לשמעינן הכי
חרתי דביומ"כ דלא כתיב בי חכילה הו"ח דגם על חכילה
נקה חייב קנ"ל דפטור וכן בתרומה דחייב על חכילה ולא
דמי לבאחר מת"כ הו"ח דגם מזיק חייב קנ"ל דפטור וזה
דייק רש"י ביומא שם ותני ביה"כ פרט לנחזיק דנחזיק הוא
שת שחוכלין ושת עלמו בתרומה פרש"י פרט לנחזיק שת
התרומה (ועיין מש"ח ונה"ח ח"ח ו"ל) דעל תרומה גופה
קפיד רחמנא שלחוכלה חייב ונ"ע נחזיק פטור ונחומש ונקרע
כי יחכל דכתיב גבי חומש וניחח מני קושית הכפ"ח שהניח
כ"ח דלעיה לא חמר ר"ל בכל חיקורין שבתורה דפטור על
חכילה נקה דוחלי פשוט הוא דבכל חיקורין ח"ח על חכילה
נקה ועיקר הרבותא דר"ל לשמעינן הכל חתי יוה"כ
ותרומה דנחזיק פטור ות"ב בהגהת יד חברים ביו"ד סי'
ס"ח בעני ע"ו שהניח דבש בית הלל כי דגם בתרומה
ומעשרות כשעדיין לא היו ביד כהן פטור שם חכלן והקשה
דלא ומשנע הכי בר"ע ה' ומעשר ובידו"ח חינם ונבורים ונחמורתא
כן בש"ס ותירלו והכא דברי הירו"ח חינם ונבורים ונחמורתא
כדכתיבנא ועי' ביד חברים ביו"ד שם:

ובעמדי זה רחיתי בהגה"ם ביו"ד סי' ק"ו שם סעי'
כ"ג שהניח רלי' דגם רש"י ס"ל כדעת היש
מוקלן והוא מפת דחולין (דף קל"ח שם) גבי הא לוי
לחטוף מהכחת פרש"י בשהיו חחיוקת מונלכין הזהוב ומלחיים
והקיצה ליתן לכהן היה חוטפים מידם והדבר תמוה לחש
לורך פי' כן חלא לכאורה קשה הא חקפו כהן מונלין
מידם ומ"ש מונעיל החטיפה חומכ ז"ח דהבעלים רלו ליתן
רק שהלוי כחלק עם הכהנים ות"כ זה חין הספק עם
הבעלים רק הלוי עם הכהנים ועדיין קשה כיון דהבעלים
כבר נתנו לחולין לכהן שוב זכה הכהן ולכך פרש"י דהי'
ע"י חיוקה וקבוים חין להם זכייה ושפיר חטף הלוי וכן
הכוונה שם דף קל"ג בכהן דחטף ומהכחת שפרש"י כן
ע"ב ד' ומהכחת"ם דבריו בלחי ומבוחרים ולולם כבר דבר זה
הע"ה בחקומו שם וכחב דהכוונה לומה דחטף ומהכחת ובו'
ומדלח חשכחן בגמרח דחלכה למיהדר ומה שחטף חלוש
דש"ל דלח ומפקיען ניכי חלח שחוזה על שנשח לבו לחטוף
והפרוש"ג בשש"ד ק"ק י"ב ע"ד הש"ך שם שהביא על הע"ח
כי דחין רחי' דחין הכי נמי דהולים ומידו ע"י"ם ולפלח
שלח הביחו ומלבדי התוס' ב"ח (דף ו') ד"ה והח שכי
ומפרק הזהוב (דף קל"ב) דלמר בן לוי דחטף ומהכחת
פרילוחת הוא ומשנע דח"ח לשלם חין רחי' דשנח ע"י"ם
כשחכלו ועפ"ח פ' ס"ח שם שהניח בדברי התוס' דכוונתם
על חי כהכא דחטף ומהכחת דחיחת דף קל"ב שם ועי'
בשעה"מ פ"ה ומ' חיסות הלכה יוד בטעם הוולך שם וה
שהשם על הפר"ח וכדברי הפר"ח כבר כתב הש"ך בשלמו
בפ' חקפו כהן ק"ק ל"ח ועי' בפלחי פ' ס"ח שם ס"ק ט'
ות"ל) ומ"ש בהגה"ם שלכך פרש"י דה"ע תיוקת דקטנים
חוקימנחת דפליגי לי בוה"ב ומוחן (ועי' בגהה"ם שם ומחוס'
ב"ב דף קכ"ג ד"ה וקבר ומקה"ם שם וכבר העיר בזה
בשעה"מ פ"ה ומ' חיסות ה"ו שם ומחוס' ר"ח שם)

בפרט לגירסת תוי"ט רפ"ק דיומא (וכן הוא גירסת הרי"ף והרי"ן והרא"ש וועבדי יו"ט שם ועי' הגמ"י) נדק לן ר"י ורבא ס"ל בפסחים (דף ע"ו ע"ב) דעוה"כ ממון כו"ם הרא"ש בקידושין פ"ג ועי' בקרבי"ב שם אות ז' ובמפתח"ם שם ולכך פרש"י דהתי כהכא חטף נן התימוקת שמוטלים תוחם וכהנים ובכה"ג ליכ בזה להתי דגזל דתין כתן עוה"כ תחרי שהבעלים כבר נתנו לתימוקת נתת המוהבות לכהן ולח שלח עד עדיין ליכ כהן כבר קיימו מלות נתינה דבמתנות כהונה לא בעינן זכייה ס"ה הכהן דהרי יוכל ליתן ומת"כ לח לכהן קטן כמ"ש הפר"ח בס' ניס חייס בקו' התמי ס' ד' ולאו ומטעמ דדעת תחלת ונקנה דבמת"כ דתין לבעלים רק מה"ט ל"ש דעמ"ש כמ"ש הקלוה"ח ס' ריש"ג רק מטעם דחף דתין קנין לקטן ומ"מ נמת"כ לא כתיב וכהן בידו שלריך יד לקנות מלא נתינה כתיב בי, וכיון שכתנו לו יבאו ידי נתינה לכהן יקנה ולו לא יקנה כיון שכתנו לו יבאו ידי נתינה וכמ"ש התפ"ח יו"ד ס' רל"ג (ועמ"ש בפ' רל"ז שם לענין פדה"ב דלו יפה מלא מנים ומעותיו על הקוף ומשלחו לכהן ויודע שהוח מולח לו בפד"ב יולח י"ח מה"ת ומעו"ע מה"ע ס' ל"ה ס"ק ח' ובפ"ע מה"ע בס' קונ"ח סעי' ל"ה והגר"ח והגהות ס' לונדרס שם) ות"כ כיון שכתנו הבעלים לתימוקת נהכהן המתנות לכהן כבר קיימו ומלות נתינה ובזה לין לכם מוה"ע ולין כהן ומפום גזל הוח שפרש"י בחתף ומהכחש ותימוקת שמוטלין תוחם לכהנים ותוחם גם זה ניחח דהרי נחוהין לכהן שם נהח לתוך רבא נדק לן ר"י בגיטין דף כ"ח ע"ב ומוכח מהכחש הי' כחתף דהתי כהכא חטף ומהכחש דחתף הוי כמו שנתנו לו בחיי"ב ומת"כ לח נתנו לו בחיי"ב כלל ולח קנה כלום ומ"מ לריך שיהח הבעלים מרי ונתנו לתוך ידו ולח לתוך ידי כהן ומ"מ לריך שיהח הבעלים נתנו לו בחיי"ב לחתף ותימוקת שמוטלים תוחם לכהנים ג"כ כפרש"י לחתף ומהכחש ותימוקת שמוטלים תוחם לכהנים ולח פשוט דלח הבעלים נותנים לחיי"ב לכהן ומ"מ לריך שיהח נתינה כלל יכול ומעמ"ו רק שהבעלים יתנו לו בדרך הכהן לזהר מלא יכול ומעמ"ו רק שהבעלים יתנו לו בדרך כבוד ועפ"ם שם ובגמ"ש פ"ע ומה' בכורים הכ"ג ולא דבפ"ג ומה' תרומות הע"ו כ' הרמב"ם דבדיעבד שם נקח מלא ומדבה בעלים זכה שלין לבעלים חלא טוה"ב ועוה"ב ולכך ליכא ומעמ"ו, חולין דף קכ"ח שם ד"ה יש גו ובהרא"ש שם ובערמ"י שם ד"ה לין גו טוה"ב וכו' וי"ל ולמנוע כרחה פשוט דכן הי' דרכם לשלוח עכ"ל קטנים ולכך ליכא ומקרי שחטפו הנהמות ושם הי' שולחים ע"י גדולים לא הי' מוכנים למתוך ושהו שפרש"י שהשהו לוחה וכן שהנחת כחתף ומהכחש כשהיו שולחין ע"י תימוקת וחלחיים והקיפה חוטפים וידיהם וערמ"י שם וברמ"י שבר"ף הגיהה היו חוטפים וידיהם וערמ"י הכדפם קבינ הרא"ש שם ות"ף חלא דמ"ש בהגה"ש בדעת רש"י לענין תקפו כהן ומלין ומידו ערמ"י ב"ק (דף ק"י ע"ח) ד"ה עד שלבעו ובגה"י ב"ק שם (דף ל"ג ע"ב) ד"ה פעור ובחולין בומכה (דף קכ"ח שם) בהמ"י ד"ה פעור ותוס' שם ד"ה עד שלבעו ועי' קלוה"ח פ' ק"ז ס"ק ו' ובתי"ומ ס' רמ"ג בבחורים ס"ק ח' ובינ' לפרים פ' ס"ח ס"ק ו' ובלב חרי בחולין פ' הזהוב שם ומ"ש ע"ד הב"ח ובתמ"ל:

לו) **ובעיכך** קושית הר"ן פ' הזהוב שם על הרמב"ם דפסק הח דלכו' דחתף ומהכחש דלא"מ ומידו הל קי"ל תקפו כהן ומלין ומידו תוה בחולין בקיצור ס"ב חות ב' וכתב דבעלם ומ"מ דהר"ן ז"ל פסק דת"ב חין ומלין ומידו ע"ש וכבר הרגיש בזה בעו"ז יו"ד ס' ס"ל ס"ק כ"ד וקדמנו בזה בכלף ומפה פ"ע ומה' בכורים ה"ח ובעלם זה ומגיהו רמ"א בר"ס חולין שם ועי' בדרישה פ' ס"ק ג' ובגיהו רמ"א בר"ס חולין שם ועי' בדרישה פ' ס"ק ג' ובגיהו ומהכחש ומה בל יום מ' דפסק בשבח יהח לתוך בשבח שלחריו שהוח מחש לכחול חוץ נגוד דתקלי' בה"ק ס' וכן הביה הגחון ומלבוש בשיה יקח יו"ד ח"ל סי' כ"ג חות ע' ולח הביה שהחי מהסו הגרע"ח וזה תמוה לכחורה דמוע"כ חם הוה חוץ על ישרחל ומוע"ל לתוך ומפום חוץ שבער ש"פ ומה בחוץ מחש בשבח ש"ו טו"ז חו"ה סי' ס"ו ומע"ה ס"ק ג' ובגיהו ומחש"ם ובפ"ע ס' ל"ב ומבחוץ

והכא התם הוצא ביתה יוקף חו"ח סי' ש"מ כי הקולן פרי שלח נגעי בגדים לחולה בשבת חקור לדבריו משום מוקלה ותפילו חלה ונצעוד יום שלין הכנסה בתחומר בכ"ג שהות גדל והולך בשבת והביאו רמ"ח מס קט"י ג' ושנע"ח מס ק"ק מ' הגיה מהדורי הסוכ' ג"ק (דף ק"ט ע"ח) בהך דלמונין שכי דמה שגדל בעל בדוג ומשום מס הוקיפו להקשות דהת דשל"מ הוה ובחדושי בית מחיר יו"ד סי' ק"ג תמה מהה עמ"ש רמ"ח דכל חיקור שלח סי' כיכר קידש שבתערב בעל חב בדשל"מ והוה מהרדי המרדכי פ"ק דשבת והובא גם נתו"ח סי' ק"כ קטי' ג' ועי' בהגר"ח יו"ד סי חות ט"ו וכן תמה בזה המהרי"ט חלבזי בכורות פ"ג חות למ"ד וכבר רמז לזה המג"א בעלמו ק"ק מ' מס ועי' במג"א מס ק"ק ל"ח ובחדושי רע"ח יו"ד סי' ק"ג מ"ש מהדרים (דף כ"ח) וכבר דבר בכל זה בשעה"מ פ"ה מהי יו"ט ה"כ (גם מ"ש בגליון רס"ח יו"ד מס מתלח לחוך דוהת עי' מהריט"ח מס) ובחות בשעמ"ק ג"ק מס כי לאחד תירולח דהת דדשל"מ לח בעיל היינו בחיקר שביכר וחמ"כ כתערב חבל זה שלח הוכר מעולם מתבעל ובשעה"מ בשם הקשה מה"מ המרדכי בעלמו דכל שמחילת ביחתו לעולם ע"י תעריבת לח בעיל ותירן דשמחי החם גבי רוק שהיתר וחיקור שביהם יחד בחו לעולם ע"י תערובת ומשמ"כ הכח שהיתר כבר הי' מבורר מע"ם ועי' סי"ב תביכת יו"ד סי' כ"ד כ"ב ובשלח בילה שם ופרמ"ג יו"ד סי' ק"ט מש"ז ק"ק ל"ם וסי' ק"ב ק"ק מ' ועי' חב"ם סי' י"ד ק"ק י"ב ע"ז וסעי"ק שם ותבני כלות דשת סי' כ"ג וסי' ל"ד ובמק"א החרכתי והכח לפמ"ש המג"א דמה שגדל בעל בדוג והיינו מעשה דהיתר הי' ביכר מקודם ח"ב זה הטעם והוא החילוק גם הכח בקלן דלעמת דבה"י לו חולה מצעוד יום ולח הי' הדלעת מוקלה וביכר הסיתר שוב דמי ליין בגיגית ותז שפיר מה שגדל בשבת בעל בדוג היתר משמ"כ בשבת דלח הי' הסיתר ביכר מקודם שוב חיינו בעל בדוג ולפ"ז תמיכת דבר חדם דשפיר יש לפרש דשמחני ובמצבל מיירי בה"י לו חולה ומצעוד יום דהרי רב פפא הוא דאמר שם פעמים שהשחט מחר ומצבל חקור ור"ם בה"י דביעמ דשל"ח כתבי דאמר דר"י לח ס"ל יון בחינו לח בעיל כמ"ש הלל"ח בילה (דף ג') בהגה"ה בשם הגאון מהר"ד דייטש מ"ש הח ד"ם קלי תוניעת דרב ורב הח ס"ל ומצ"ע לח בעיל ותפילו יבש בינש כמ"ש בשלח הרועים חות ומצ"ע וח"כ בשחיט שהי' לו חולה ומצעוד יום דלח היו מוקלה ל"ל לכתורה דמ"מ יש בזה מוקלה מטעם שהבהמה מהגדלה ומחוקף בה שמוכיח בשבת חלח ד"ל דבעיל בדוג היתר שהי' ביכר בין השמושת ולפ דשל"ל לרב מצ"ע לח בעיל ובשר ושומן הוי מצ"ע כבריחה ופרש"י חולין (דף ק"ח) ד"ה בהוצ עצה מ"מ כבר ובשר הוי מצ"ע בפרט לרב דמצ"ע לח בעיל חלילן בשר שמע ועי' פרמ"ג בפתיחה לתערובת ח"ג פ"ד וחוי"ד סי' כ"ח שם וח"כ ל"ל קילק חת מיכו כמי שחיכו ושחיכו רצה עליו ומבטלו ומבעיל השמוכיה שבחוקף בשבת בדוג שהיתר מצ"ע בקולן דלעמת לפ שהי' לו חולה מצעוד יום ג"כ חקור לבריח לפי שהכל מוכיחים שבחוקף בשבת בדוג שהיתר מצ"ע בקולן חין לומר דבעל בדוג שהבהמה מהגדלה ובחוקף בה שמוכיחים בשבת בעל בדוג ולפ"ז ל"ל דלכך לח חכם רב לחיקור מוקלה ומשום דמה שבחוקף שמוכיחים ביו"ט בהבעל בדוג יפי דשומן ובשר הוי ומ"מ הח כבד ובשר הוי ומצ"ע ושוב חומרין קילק חת מיכו ושחיכו רצה עליו ומבטלו ומצ"ע לחיקור התומרין דיקי כל התבריס שהדרי וכולם בכלל חיקור הס שפיר חומרין דחף לחיכם יוקיס רק מעט מ"מ לח בעיל היקיק בדוג היתר דמצ"ע לח בעיל דכתן ל"ם לומר קילק דגם הכבד הוי בכלל חיקור וכל חבר יוכך ומחבירו והו דשמיק רב וחשם רק לחיקור התומרין ולח לחיקור מוקלה דלעניו חיקור שבשר בעל בדוג היתר דחומרין קילק חת מיכו וכו' ובספר לב חרי בחולין (דף ט"ו שם) הקשה לשחול לפיטת הפוסקים דדוקח בשר בר חוכח רחוי לכוס חצל לח שחר בשר ח"כ למ"ל לרב פפח לחוקמי כגון שקלן לו דלעמת (ומ"ש הלב חרי שם דסל"ל לרש"י דקלן הוח דק לשון תרגום הכח כתוב סדר הוח שנוחת ל"ט וירקעו חת פחי הזהב וקלן פחילים ותרגומו ג"כ וקלילו ויניע"ע תרגום וקטועו וכן תרגומו מקרח דבריס כ"ה י"ח) הו"ל לומר בשטוח דמצבל חקור בכל מיני שחר בשר דחי"ר לכוס ולדבריהן כגון מחוד דבשוחט ומצבל מיירי בה"י לו חולה ומצעוד יום חלח דמ"מ חיכח חיקור מוקלה שהבהמה הוקיפה שמוכיח בשבת רק דבשוחט ומ"מ מוהר דבעל בדוג חף דהוי מצ"ע ומ"מ כבד ובשר הוי ח"מ ותומרין קילק חצל בדלעת דהוי כולו ומצ"ע לח בעיל לר"ם חלינח דרב והחיכח דמצבל היינו בקלן דלעת חצל ומצבל שחר ניכי בשר בה"י דלח חזי לכוס מ"מ הח מוקמינן בה"י לו חולה ומצעוד יום דלח ה"י מוקלה ומש שבחוקף שבהמה שמוכיח בשבת בעל בדוג דחומרין קילק חת מיכו וכו' דלעניו זה חין חילוק בין בשר חוחח לשחר ניכי בשר ולפ"ז ה"ה בחולה שחש"ם שכי הר"מ דחומרים לעכו"ם לחפות לו והחח"ד לח הבין דבעינן דשיהי לו חולה ומצעוד יום חולי ל"ל דודחי מיירי בשכיחים בה"י לו חולה ומצעוד יום חלח דהרבותח בשומח הוח דהו"ח כיון שבחוקפה שמוכיח בשבת חקור לבריח לב בה"י לו חולה ומצעוד יום קמ"ל דמותר בבעל בדוג ומשח"כ בקטח דל"ם זה ודלי מותר בחולה שחש"ם בחם הי' לו חולה ומצעוד יום חלח דח"כ מבכחת לריין במצבל דחקור לב בלח קלן דלעמת רק בשבר ויה"ר חקור כיון דכל הטעם דמותר מה שבחוקף שמוכיח ומשום דבעל בדוג ולב דחיכח גם חיכו ומיכו כמו כבד ל"ל קילק חת מחיכו מיכו ומיכו דבה עליו ומבטלו וכל זה כ"ם בביאור ועי' יו"ד סי' ס"ה קטי' ג' בטו"ז וס"ך שם ובפי' ק"ע ופרמ"ג וחוו"ד שם ו"ל וחכמ"ל:

מ) **ואולם** בלח"ם יש לפקפק בזה והוח לפמ"ש הלל"ח בילה (דף כ"ז שם) עמ"ש התוס' דחיקור מוקלה הוח שהבהמה גדלה ומוקיפה שמוכיח בי"ט וה"ק ג"כ דהח בח לעולם ע"י תערובת בדוג ותיבעל בדוג ותירן דבהמה שחי הרבה זמן שלח נשחט היתה כולה חקורה ומשום חיכה זבוחה ממלח שגם הסיתר שיבעל החיקור לח הי' עד שמבחה וכבר הוקיפה שמוכיח ולכן חיכו בעל בדוג ומעשה דשל"מ ומשח"כ יין שבהקנו העכו"ם והחיקור היולח הוח מותר בפ"ע קודם שהקנו בפ"ע לכן שפיר הוח בעל חב מן העכו"ם לח ה' בעולם בפ"ע (ובהגהת סגרג"פ ב"ק שם לח הביח מדברי הלל"ח חלו) ולפי דבריו יחבחרו דברי התוס' ב"ק (דף ס"ט) ד"ה כל שלקלקו שהקשו בהח דכל המחלקט דהח לח מיעיל למה שגדל בחוב ות"ל דבעל בחוב ועי"ז הקשו יפה דהח הוי דש"מ עי"י פדיון חבר שגדל דחין לומר דהחיקור מולד בחערובת כיון דכל זמן שלח לקטו גוף הפירות עדיין לח נחחלט וקיימו בחיקורן ובעת שלוקטים ונחחלטו הפירות חב שנחחלטו למפרע שוב יש גם מה שבשת ר"ם דחיקור מוקלה הוח שהבהמה גדלה ומוקיפה שמוכיח בי"ט ולפ"ז ל"ל דלכך לח חכם רב לחיקור מוקלה ומשום דמה שבחוקף שמוכיח בי"ט בהבעל בדוג יפי דשומן ובשר הוי ומ"מ הח כבד ובשר הוי ומצ"ע ושוב חומרין קילק חת מיכו ושחיכו רצה עליו ומבטלו ומצ"ע לחיקור התומרין דיקי כל התבריס שהדרי וכולם בכלל חיקור הס שפיר חומרין דחף לחיכם יוקיס רק מעט מ"מ לח בעיל היקיק בדוג היתר דמצ"ע לח בעיל דכתן ל"ם לומר קילק דגם הכבד הוי בכלל חיקור וכל חבר יוכך ומחבירו והו דשמיק רב וחשם רק לחיקור התומרין ולח לחיקור מוקלה דלעניו חיקור שבשר בעל בדוג היתר דחומרין קילק חת מיכו וכו' ובספר לב חרי בחולין (דף ט"ו שם) הקשה לשחול לפיטת הפוסקים דדוקח בשר בר חוכח רחוי לכוס חצל לח שחר בשר ח"כ למ"ל לרב פפח לחוקמי כגון שקלן לו דלעמת (ומ"ש הלב חרי שם דסל"ל לרש"י דקלן הוח דק לשון תרגום הכח כתוב סדר הוח שנוחת ל"ט וירקעו חת פחי הזהב וקלן פחילים ותרגומו ג"כ וקלילו ויניע"ע תרגום וקטועו וכן תרגומו מקרח דבריס כ"ה י"ח) הו"ל לומר בשטוח דמצבל חקור בכל מיני שחר בשר דחי"ר לכוס ולדבריהן כגון מחוד דבשוחט ומצבל מיירי בה"י לו חולה ומצעוד יום חלח דמ"מ חיכח חיקור מוקלה שהבהמה הוקיפה שמוכיח בשבת בעל בדוג ותירן דבהמה שחי הרבה זמן שלח נשחט היתה כולה חקורה ומשום חיכה זבוחה ממלח שגם הסיתר שיבעל החיקור לח הי' עד שמבחה וכבר הוקיפה שמוכיח ולכן חיכו בעל בדוג ומעשה דשל"מ ומשח"כ יין שבהקנו העכו"ם והחיקור היולח הוח מותר בפ"ע קודם שהקנו בפ"ע לכן שפיר הוח בעל חב מן העכו"ם לח ה' בעולם בפ"ע (ובהגהת סגרג"פ ב"ק שם לח הביח מדברי הלל"ח חלו) ולפי דבריו יחבחרו דברי התוס' ב"ק (דף ס"ט) ד"ה כל שלקלקו שהקשו בהח דכל המחלקט דהח לח מיעיל למה שגדל בחוב ות"ל דבעל בחוב ועי"ז הקשו יפה דהח הוי דש"מ עי"י פדיון חבר שגדל דחין לומר דהחיקור מולד בחערובת כיון דכל זמן שלח לקטו גוף הפירות עדיין לח נחחלט וקיימו בחיקורן ובעת שלוקטים ונחחלטו הפירות חב שנחחלטו למפרע שוב יש גם מה שבחגדל

שכתבתי לחכ"ב בפירוש ועד חז גם הסיתר המובטל לא הי' בכלל מקום לסיבוב דס"ז אלא כשחטא למיתה דוקא שכתבתי לח הי' כיכר ונקודם דכ"ז אלא כשחטא כיון שגם הסיתר בטל ומ"ש הכא גם בשוחט ליכא למימר דוקא שכתבתי בשהמת בשבת בטל בהוי הנהמה מקורה ומוס ליכא זשוחה והבן הדברים:

(מו) **ואמנם** לדיכא ונ"ם הסתג"ל דביוה"כ חקור לף שלכדה"כ הכא מרחק לורים לרחו: דשפשוטת דברי הרמב"ם לא נראה כן דשפ"ה מ"ו יקה"ת ה"ח כי נמוד"ל אלין מהרפלין בשאר חיקורים אלא במקום שכבה נזון שהן דרך שכחתן כגון שמלילין חוחו ביוה"כ אלא אלא דרך אף אין ממכילין חוחו ביוה"כ אלא בשכחתן כגון שעוסקין לו רעייה או שעסקין חוחו דברים שיש בהן נר ומעורב עם חקורי ונאכל שהרי אין בהם הנאה לאיך הרי זה נותר ואפילו אלא במקום שבבה חוץ ונכה"כ ובשיש שלקחו לפילו שלכדה"כ והוא הטעם ומכוס אלא כתיב הכא לחכילה עי' בהגהמ"י וכ"מ שם הרי ומפורש יוצא דלוקא בכה"כ ובשיש חקור לף שלכדה"כ אלא במקום שבבה חצל ביוה"כ ונותר לף לחכילה והוא הטעם ומקום דביוה"כ ביהובא דשם' חניח ונלחת וכל שאינו חוכל לו שוחה רק לרפואה לף לרפואה לא מיהבא דשם' בהכי ומעכ"ם כתב בשיש דשלכדה"כ חקור ומ"מ כעל"פ נוחר בשיש הכא כן כי הסלח"ל שם וחוס דשם הפלימי קי' פ"ז דבשיש חקור בעל"פ כיון שלוקין לף שלכדה"כ ועי' בפרע"ג בפתיחה לפ' בשיש ד"ה ודע ולא הביא מדברי הפלימי ס"ק ע"ו שם עי"ש אלא דהחוי"ד פ' ק"ג בשורים ס"ק פ' ביאר יפה בקברת דבעל"פ שאני כיון שכברת החיקור נעשה כעפרא ופקע שם חיקור ומ"מ עי"ש והכה הרמ"ח ביו"ד פ' קל"ד הביא דברי הש"ה לשיון דיו אל עכו"ם שניתכן בו יין (ועי' פפקי הוס' פ"ז ק"ח ובמרדכי פ' פ"ע שם פ' חכב"ג ומ"ש בחדה"ש לחלק בין דיו לבול עי' בכללו פ' ל"ו ומ"ש דברי הרי"ף בשם הרי"י ועי' בחי"ט חו"ח פ' ל"ג ס"ק ד' ובע"ת שם ס"ק ה' ובקה"ק פ' ג' ולא הביאו ומה) ושם הביא לחף שבשבל מלכילה כלב מ"מ כיון שכבר חל חיקורו בעוד שהי' רחוי לא נפקע חיקורו ולף לחר"ח אפשר לבניללה מחשבה מחישה כשהחי מוקרחת מ"מ ומדבבן לא פקע חיקורו (ועי' מיר לף כי ע"ח כיון לחיקרח הוי ל' עפר ומ"ש חולין לף ק"כ שם ובפשחים לף כ"ד שם וכ"מ ועי' וע"מ פי"ד מה' מכי' ס' כ"ח ו"ל) ומ"מ בלי"ח פשחים לף כ"ד העלה דבר חדש דהוא הטעם דשלוכל חלב מי פעור שהרי ס' בידו לבשלו שהוא יותר טוב לבל מפקה היולא והחיקור וכבר נעשה המפקה אפילו מיוחא שניקר הנאחו לחכילה מ"מ לפי מה שהוא עתה הנאחו היותר חשובה היא המחייה ומקרי דרך הנאחו וכן שם עירב דבר זר במלכל החקור בהנאה ושוב אינו עוזר לחכילה רק לשאר הנאות שוב מיבי מלקוח על הנאה ועל החכילה פעור משום דהולכין אחר ההנאה שדרך לעשות עם דבר כזה לפי שהוא עתה והוי זה דרך הנאחו ולפ"ז חולי ל"ל לעניו ומעדילין לף מעורב בה סמים מרים מ"מ הרי נעשית בשביל זה בפרט אם לא בשהנה מכוונת שהי' הוי זה דרך הנאחו חלא דמ"מ לא כיון זה להאמר כלל וכמ"ש כיון דשא כל הטעם בחיקורין שלקור לף שלכדה"כ הוא משום חשבו' וכל שניקרן לרפואה ל"ש חשבו' ועי' חו"ח פ' י"ד במ"ש שם פ"ק י"ט כ' כ"ח ופרע"ג ומהח"ם שם ועי' בהדוסי הרמב"ח פ' כילד ומברכין (לף ל"ח ע"ח) ד"ה שהיתה ושם ד"ה ושלכ"ד עי"ש:

(מז) **ועוד** יש לפרף זה מ"ש בחו"ח והובא בטו"ד קמ"ע י"ד פ' ל"ה דשם בלע בשר מחכל הוי שלכדה"כ וס"כ בכ"ד בכל ענין שהיים הנעדילין הוא רק מלקוח לחיקור והו"ל ס"כ הבאים כאחד ות"ע (ע' פפקים דף

סדרי משנה

ע) **באות** ו' הבאתי דברי רבינו יקיר בחוקי ע"ז ס"ה שכ' דהא דס"ל לר"ם כ"ם לעולקום היינו דוקא כשהוא בעכו"ם אבל לא ע"י חערובת וכונ"ם החחרונים דבשערובת ל"ם לחבשי ורחיתי בשכחת חיוך בקמ"ח ע"ב ע"ג שהחפלל ונס"ם ערוך בשבכה ועבילה (דף י"ח) הערלה והכלאים (כה"כ) ועלטרפין ור"ם חוור לין מלטרפין יפריך הש"ם וכי לריך ר"ם לאלטרופי והא ס"ל כ"ם לעולקום ועלי קולט"ם והא כלן בשבי לישורין כל חד וחד הוי ע"י חערובת חביטו ול"ם לחבשי ולאבי לחמעיטן לחיכם מלטרפין ג"כ לבזיה וכי אלא רחה מי שיתעורר בזה והכי ע"ש גדול ובמחכ"ם לא רחה דברי החוס' בשקומו שם ד"ה הכי לין לריכין לאקשו ותירלו דשאני החם מ"ש בחערובת מלטרפין כשקומו ותירלו דשאני בזה"י בחערובת ובכה"ג לא חוור ר"ם כ"ם לעוכו ושחכיתין בעבילה מ"ש בלא בחערבי לחא לא קחכי עולין בחחד ושחיים ומ"ש בפי' הגמ"ה שכ' הערלה וכה"כ מלטרפין החוכל ח"ם ושה ולאי מה מלטרפין לעקום חרבעים וכן כי בחוס' ע"ז (דף ס"ח ע"ב שם) ד"ה ר"ם לטעמי' ח"ל והחם מ"ש בערלה וכה"כ שהם בעינ"ן בלא חערובת ולכך קשה ל"ל לעלף ע"ש והוס' שבח (דף ס"ט ע"ב) ד"ה לחורין ומ"ש בשהנ"ם להר"ח שם ובערלה ס"ב ובר"ם שם מ"ש ד"ה ור"ם ובשובחא יו"ד שם ובברעטורא ובמעבילה פ"ד מ"ו ובחו"ש ושו"ח שם ועוס' זבחים (דף ע"ח ע"ב) ד"ה הפגול והנוחר ובמה"פ בירושלמי כיר פ"ו ה"ח ד"ה כל החיקורין ע"ש:

גם מה שהבאתי מ"ש הרב המגיה בצ"ע דרבינו יקיר ס"ל דכיר שהכי כיון דכחב ומקרח ח"כ חיב לף שם בכל חחערובת ליכא כיר ומ"ש החוס' בע"ז ח"ז י"ן וח"ז פה הוא לשו' דוקא הכא ושפחות דס"ם לא כלחה כן דהכי לפי מה דחמרינן דבמיר היתר מלטרף לחיקור הו"ל למילף לכל חיקורין שבחורה רק דבחלחת מני דכחב יקדש להיתר ומלטרף לחיקור והו"ל ס"כ הבחים כחחד ות"ע (ע' פפקים

לבלוע ודרך בליעה הוי שלכדה"כ חלח דגוף דברי החו"ח ל"ע דהכי הם בלע מלה י"ח כמ"ש רבע בפסחים (דף קנ"ו ע"ב) רק הם כהכן בשיב לא יחל ופרש"י הטעם שהכי לא הי' מוגם בפיו וכזורק חבן לחומת דמי ולפ"ז י"ם לעולות היתר בפרשקים חשר דרכם לבלוע ע"י (חבלחת) דוה ודאי נותר חף לחולה שחב"ח חלח לעכין מעדילין לומר דבליעה הוי שלכדה"כ ל"ע ובכו"ב הם דוה דברי החו"ח בשיב"ב ובקונן פ"ב מה' יסה"ח הטמים כווכה אחרת בדברי הסו"ח ושוב ראיתי בחתו' כתב קופר חו"ח פ' ק"ל שהחריך והרחיב הדברים בבירון שלכדה"כ וחוכלים שח"ר הם מוחרים לחולה שחב"ח ביוה"ב והטלה ג"כ להיחרח רק דוה חפשר בחלי שיעור שלכד"ח יש לומר שלח שיעור הלם ע"י"ם ועי' חבו' חח"ם חלק ו' בעכין הכילה פרם ביוה"כ הם חפשר יפשיק החולה בין הכילה לחכילה כשיעור חלי חיל מ' ומיוחין ונשחיים הטלה דלריך להפשיק שהה ומיוחין ומלם רבינו ומיוחו ובחשו' חורם חקד פ' ל"ב פשקק בזה חולם בללי"ח בשחיים ועבדילין לו בלו ומהדקטר כי בין כף לכף יפשיקו כשעה חריכחי וחין כ"מ בזה והרבה יש לי להעיר ע"ד הכח"ח שם וחולם כבר החרכתי בבירון דף ובכלל יפה הורה כ"ח להיחרח, כדה שם הורה,

ודי יעזרנו לשמור ולקיים מלות ד' בדה.

והכני ידידו דוש"ח ומברכו בגמח"ט.

דף ע"ה סמ"ב) וא"כ אם כיוצא בזה דיעבד ה"נ דעכשיו אחי לאחורי דבמזיר לף בכל מקום דאין זה עשוי ה"ט לאיסור רק דחייב על כ"ם בין בציפה ובין ע"י העבודה כמ"ש נחום פקחים דף מ"ג ד"ה כמלח ומזמי ונכתוב שהצחתי (וקרא דיקדם עכ"ל דאחי להיתר מלעבוד לאיסור וכ"מ לענין קרבן וכרת ועבמ"ש שם בחולין ומקדשים לא לפיכך) וא"כ יקשה כילוף ממזיר לכל איסורין שבתורה דחייב על כ"ם אלא ודאי דמ"ל לרבינו יקיר דבאחת בכל איסורין כשאול ע"י חבירתא גם ר"ם ומודה לריך כזית מהאיסור לבד ולא תוריין היתר מלעבוד לאיסור וכל אחי קלף דמשרת לומר דמזיר שאני משם היתר מלעבוד לכזית לכזית כגון חי"ת יין שבכבלי בחי"ת פת ומלעבוד לכזית וומילא לא לפיכך נמה לכל איסורין שבתורה כיון דגם בחצחת כתיב יקדש להגל"ח והו"ל ש"ב הבאים כאחד וח"ת אלא דמשמ"ם מזיר (דף ל"ח סמ"ב) נרחה דמ"ל לר"ם דאי לאו מקרא דמשרת הוה"ל דבי' חבירתא אימו חייב בכ"ם ואחי קלף דמשרת לחייב אף על כ"ם וה"ה לכל איסורין שבתורה חייב לר"ם בין כשהוא בעין ובין ע"י חבירתא וע"י חמ"ם שהצחתי ופרמ"ג בפתיחה לה' חבירתא ח"ב פ"ג ד"ה תוכס (ועי"ש ד"ה הכה מ"ם לעניו ח"ת לכמלם ומ"ל) ומ"ם שם הפרמ"ג אלא ודאי דרבנן יפלא אלא הניח מדברי הר"ם ע"י חבירתא הוה דרבנן יפלא אלא הניח דקלקלי ועוי זה וחוכ כיון דהר"ם שם כי בחומה דמקומיח דחולין ומשום דמ"ח לא בעול וגם המהרש"ח לא כי זה רק בדרך לפפר לזה כי הפרמ"ג אלא דברו בזה לומר לכלכה דמ"ם ע"י חבירתא הוה דרבנן ול"ע:

ג) **באות** יוד הצחתי דברי הפרמ"ג ע"ד הרמב"ח בחבואה דחיך ומכחת לפם אלו בלילבע חיכורא בב' חבירתא הא ח"ת לכמלם ומומא הגדולה היתר ול"מ חיקבע חיכורא דהקבוצה בעולה בדוב (ועי' מכ"ח מ"ע קכ"ם) ולכאורה ל"ל בפשיטות לפמ"ם רמ"י בכריתות (דף י"ז ע"ב) ד"ה אכל דאי"ח אסם אלו דק כשקבר דשומן הוא ואח"כ נודע לו שהאחר ה' אלא ואם לא ידע אינה אכל אבל אם בשעת אכילה היתה לו בפק ואכלה משפק מיד הוא ופעור ולפ"ז ל"ש לומר דבעל בדוב בעלה נודע לא בשבעל מה"ת כמ"ם בשיך יו"ד ס' ק"ע ס"ק י"ב אלא דהמכמ"י הטעה דלא נודע לימו בעל דק ומדרבנן ובחשו מהר"מ סיק חיו"ד ס' קכ"ם סעיר נחמם מדברי הרמב"ח בחבואה אלו דמשמע דלא כהמכמ"י ובמחכ"ת בעלם מומא דברי המכמ"י שם ס"ק י"ח שהרגיש בעלמו בזה ואולם בלח"ם ל"ל כיון דבעל כרחך נודע לאחרים דיש כאן חבירתא אי אלא אבל ועל פיהם נודע לו שאכל בפק אבא ח"ב בכהמ"ג ל"ל דמיחסב נודע ולף אם נודע לאחר ע"י נחמי מחכ"ת לאפקר לברר לאיזהו דבכהמ"ג גם ע"ש נאמן בחיקבע כמ"ם הרמ"א סיו"ד סי' קכ"ז סעי' ג' ושך שם ס"ק כ"ד שוב ג"כ ומיחסב נודע ובלב"ם בחי"ד ל"ד בפפק לי ידיעת אחרים ומחסב נודע וכחב אלא אלו ומלא בילוי לדין זה ונאמן בעיא הוא בירושלמי ערלה פ"ב ה"ח ידיעת חבירו מהו שתתירו (ועי"ש בנעיא הסכי ידיעת בפק מהו שתתיר ופ"ע שם ועמ"ם בגלי כריתות דף י"ח סם) וכאי ע"י"ם:

והנה בזיר (דף כ"ב ע"ח) בגמרא לפל שאי חבירתא לחיקבע חיכורא פרמ"י דהא מיהא הוי ידע דאחד מיכייהו אל אלא ומשום דלף בעודע לו בים כאן בפק אלא מיב אלו ועי' אחי בהצחתי ח"ב פ"ג ד"ה אכל (ועי' בהצחתי ח"ד סי' ק"ם ס"ק ח' שבעלם בפק (דף י"ח ע"ח) ד"ה וכן נרחה

עד שתחת וכדי לליכלה רק כזית חלב ומותר ומיעורת דיומ"כ בכוותבת ע"ע בצוע יומ"כ ליחוקף ב' ליקורת לגבי גבולת חף על חולין ועכ"ל כן דחין לומר דיומ"כ חל מקודם ותמ"כ כעשה מותר וחל מותר על ליקור יומ"כ ומשום ליקור ומקף שכתוקף ליקורת לגבי מזבח דהח גם בעזרת שכעשה מותר לף ה' רחוי לקרב ע"ג המזבח ומשום דחין לחבי חול קרינן ביו"ט (תלת ד"ל דמותר הח בעשה בעומד המחר ע' תסר ומהר"מ מינץ סי' ג' ומקוק לבוקר ומותר להקריב חבני חול שכמותרו ולף בשבת לכתיבת המוקי יוונת דף מ"ו ע"ח ד"ה חבל ויל"ל ובמק"ח החרכתי) תלת ד"ל דמייירי בחל יומ"כ ביום ה' דחלבי שבת קרינן ביומ"כ ע' שבת דף ק"ג ותולם גם זה ליתת דהח במשכנ"ם שם חומר ר"מ שם ה' שבת וכו' ות"ל בחל יומ"כ בשבת דבכה"ג לף יחול חקור מותר על יומ"כ ולף יחמייב ח"כ ומשום מותר ומה ומשום מ"ח ע"ש וע' קלוק"ח סי' כ"ח ועכ"ל דחקור מותר קדים ובשיל חלב ומשום ליקור כולל לחחתמת ליחוקף ליקורת לגבי חולין:

ובש"ם שבועות דף כ"ד ע"ב ותיב רבח ברי' דרבה מ"ט חוכל חכילה לחם וחייב עלי' חרבע חטאת ולחם לחד ר"ע חומר לף שם היתה שבת והוליחו (והב"ח הגיה והוליחו בפיו והוח גירסת המוקי שם ובשבת דף ק"ג וכן הגירסת בש"ס ילמות דף ל"ד ועברי"ף שם ועי' יומוסלמי שבת פ"ח ה"ח וק"ע שם ובירושלמי פ' המניח ה"ד ותנ"ם שם) חייב וכו' ולם ליתת ומכחת לה חמש כגון שחמר שבועה שלח חוכל חמורים וחלב ממו דחייל חחמורים היללח מני חלב ולכחורה יש להחבוכן דלחזה לוקך הביחו בש"ס קיום המנחה ר"מ חומר דהח עיקר קומיח רבח הוח ומנה דחנן ד' חטחות דלהבי חמש ותומכ יל דהכח בחוקי שם ד"ה ומנו דחייל החמורים הקשו להח גם ומלן דחית לי' ליקור כולל ומדה דעל חמור לף חייל עיי"ש ותולם מוכרע זה ממקומו דלף על חמור חייל ליקור כולל דחל"ב חיך חל יומ"כ על ליקור מותר ומעמע כולל דהח מותר הוח חמור שחקור גם לגבוה ומשמע ומה לף בקל על חמור חל ליקור כולל חלח דיש לדחות דמייירי דיומ"כ קדים וליקור מותר חל על יומ"כ ומשום ליקור ומקף לחיחוקף ליקורת לגבי מזבח ולין לומר דהרי גם ביומ"כ חקור לגבוה ומשום דחין חבני חול קרינן ביו"ט ולחבי שבת קרינן ביו"ט ומכחי לין הכרע דכולל חל גם בקל על חמור ות"ל מותיב רבח דיממח מגו דחייל חתמרים הל מני לחבל דהח הוי קל על חמור וכקומיח התוס' ולזה הניח רבח קיום המנחה ר"מ חומר שם ה' שבת ות"ל מייירי מחכיתין בחל יומ"כ בשבת דשוב חין לומר דיומ"כ קדים ומותר חל על יומ"כ ומשום ליקור ומקף לכיחוקף ליקור לגבי מזבח כיון דגם ביומ"כ חקור לגבוה ומשום דחין חבני חול שכמותרו ולף בשבת לכתיבת המוקי יוונת דף מ"ו ע"ח ד"ה חבל ויל"ל ובמק"ח החרכתי) תלת ד"ל דמייירי בחל יומ"כ ביום ה' דחלבי שבת קרינן ביו"ט ולחבי שבת קרינן ביומ"כ ע' שבת דף ק"ג ותולם גם זה ליתת דהח במשכנ"ם שם חומר ר"מ שם ה' שבת וכו' ות"ל בחל יומ"כ בשבת דבכה"ג לף יחול חקור מותר על יומ"כ ולף יחמייב ח"כ ומשום מותר ומה ומשום ליקור ומקף לכיחוקף ליקורת לגבי מזבח ולין לומר דיומ"כ חקור לגבוה ומשום דחין חבני חול

ס' ו'

ד"ה ער"ח סיון תרכ"ע.

להרב הגדול וכו' מו"ה דוד שלעסעל דומו"ץ ד"ק זצללה"ה בוטשאטש.

ע"ד שלמה במקום שהיה מי מעין רק מעט גשמים שנקוים לבור והבור עשוי בנקבים שביב והנקבים על המקום גבוהים יותר מהחלפה דביב המקום כזה ולפעמים מי המקום מלחים על ספסו עד כשיורד לעבוד בה העיס נחלים על קרקע הביב ויהיה מוזרים להמקום שם עוסה לעבוד בה:

א) **הנה** בכ' לחם ושמלה סי' ר"ח ס"ק פ"ח העיה בחוות ע"ד הסד"ק ק"ק ק"כ ועטעס דמדברי הריב"ם נראה דאין שום מעלה ביולאין העיס מחמת הטובל ואם היכם שביב מקרי זוחלין וכן העיה בזה הגאון מהרי"ם ז"ל דמדברי שאול בהשמטות ליו"ד סי' (ועי"ש סס דהסד"ך בס"ק לע"ד לכאורה בס"ק ק"כ הכא הסד"ך בעלמו בס"ק לע"ד שקיל וטרי רק ענשו דכשיולא החלם העובל וחזרו העיס למקומם ועיירי היכי דליכא רק מי שלה ובצור דברי הסד"ך ס"ק ק"כ עי' מי כדי נקוי הסי' ועי' היעב בביב יוקף שם) ועי"ש לדיק העלה דכל שבא מכה הטובל ל"ש זחילה ובצור"ש מהד"ג ח"ג סי' כ"ז הביא דברי העני"ל ודחאו והעלה ג"כ דאין להחזיר וכי דלף דקיטה המדכי דגם בכה"ג הו"ל זוחלין ע"ש בהגהת ורדכי שם חזר בו וכי שלט"א להעמיד פסק זה והבי' לא הביא זה ע"י"ש ובמחכת"ש זה ליתא דהגה"ע לא קאי רק לענין זה שיוכל לעכב התילה אפילו בכלים טמאים ולא אלעיל לענין מי בכה"ג הוי זוחלין וע"י בצור"ש בית שלמה סי' כ"ג שהביא ע"ש בצור"ש סי' קל"ז והביה ג"כ ועי"ש הסד"ך ס"ק ק"כ וכה הראבי חתני הרב החריף השלם מי דוד נפתלי כהנא סי' בצור"ש הרי בשיים להגאון החדיר ומקטריא מהד"ת סי' קל"ש קל"ג שהביא שם דברי העני"ל והביה ועי"ש הסד"ך ס"ק ק"כ וג"כ נעה קו לפקל:

ב) **איברא** לפע"ם הרח"ש בה' ומקוואות סי' י"ח לחלוק על הר"ש בצור סוברין שעשאן זוחלין שפירש כגון מקוה שנפרץ וכו' דהרי נצטלין הזחילה ע"י כלים טמאים ופי' הוא שהזחילן לעצות מקוה וקיים לכפ"ז אין לפקפל מקוה שמיניו יולאין לחוץ מ"כ כיון דהגי"מ ק"ל שיוכל לעכב הזחילה בד"ט ע"ש לא ק"ל כפירש הר"ש ומעילה י"ל דזה תלוי בזה ולא סוי זוחלין במקוה שיש בה קרק (ועי' בד"ח חות מ"ו ומעדני"ט חות ס') אלא דז"ח דהרי בהגי"מ קאי ג"כ בשיטת הר"ש בצור טוטפין שעשאן זוחלין ולא פליג רק בהא דמזחילין בד"ט בפרט דהך חס בשאר מ"ש שם הוא ענין אחר ודומה להך דמקוה שבשתבה מראי' ובשאר מ"ש אלא בשתנו דמוסך לעצול במקום אלא בשתבה לף דאין הכוסאים סוים ומרחק רב ביניהם והבי"ג מי קיים מדכי גאולי"ע מיירידן בארץ הגר התפלא בזה על הצ"י סי' ר"ח וכי דהמוסקתא מיירי בין חדוש והטוח דנוכח דף די מיירי בין בגן וכמ"ש בחוס' שם והכה לא ראה דברי הפ"י במקומו שם שחמה בחמת ע"ד החוס' ומוסקתא זו דומעט להיפך דבפילה יין למקוה לא מיפסל רק בשיטי מראה ולבשיטת רס"י עיקר קיימת מהך בריי"ח דחזקן דמסקין הכופלין בים הגדול קוו וקיימו אלא דמימרא דרב בחציות מים קאי לענין תרומה וחיסרון לבי לוגין ובמוסקתא דחיירי בין דקאי גם לחולין כיון דלס"ם בי' בילאים מפ"ה גזרו רבנן דבפסלין המים בשיטי מראה עיי"ש (ומ"ש הפ"י עמ"ש הר"מ בכבר על תרומה הרי המים שלא נשתנו מ"מ לא עלמן בטהרה בהשקה הכה זה קושית העלמ"ע שם ובערמ"ס

פ"ו מה' מקוואי מזגה ה"ו והלכה ח' ובלח"מ ומל"מ שם ובלח"מ פסחים דף ל"ד ע"ב שם ו"ל) ובדב"ם ביו"ד סי' ר"ח שם (ומ"ש הדב"ם בשם ערוך לנר עי' פ"י שם) אלא דלף דרס"י הביא תוספתא זו מ"מ נראה שלא גרסו בתוספתא הך בזה ומראה העיס כעורה היין דח"כ הרי חזקן דקו וקיימו ורס"י גרסו דחייסינן לזה וכפרס"י גם להלן בגמרא ומה דתימא התם תוקי בגדרא מחזקת, ופרס"י דהא אלמא ספיקא הוא לי קאי יין בדוכתי' וגדרא בחזקת טומאה הוא לימרי דיש להקשות לפרס"י דחשתא דרב הוא שמא בא רשעו ורובו גמיס שחוצין ולעניין תרומה והרי התם ליכא חזקת טומאה כיון דגם בטהור גמור גזרו ככה ומה נראה דרס"י ס"ל כשיטת התוס' ג'יטין (דף ט"ז) דבטהור לא גזרו רק בפילה ובטומאה גזרו גם בזה רשעו ורובו דכיון דבטומאה שכיח הכא ומפקינן שמא בא רשעו ורובו גמיס שחוצין כוב כשאר בחזקת טומאה דמעיקרא ואולם הרמב"ם ה' מקוואות פ"ו ה"י שהביא שך דרב בחציות מים שכתבתי בס"ו ונתיישב שפיר ה"ח ומהתימה שלא הביא דברי הרשב"ץ שבת י"ד שכ' בשם הר"ן להיפך ולזה נוטין דברי הר"ן בפסחים שבת פ"ק ע"ד בהרות פ"ד ע"ח ז"ש ס"ה מ"ש ובתוס' מכות שם הקשו על פרס"י ובילה י"ח דהרי מהכי הקשה גם לעכין בילה ובהגרס"ם וחשק שלמה (ומ"ש דל"ג חיסיכן לשכשת עוכה ומקוואות פ"ו מ"ג וקדמס זה הפ"י שם ועי' מחש"ק יו"ד סי' ר"ד ד"ה ומנכם (ועי' בראש"ם פ' מרובה סי' ג') שלא דבעיקר קושית הפ"י שם מונילא דרב ע"ש ומקוה שלימה לחיכם בפסלין בשחוצין חפילו קופד כל היום כולו דאמרינן קנוח קנוח בטהיל כבר הקשה זה הכ"מ פ"ו ממקוואות ה"י שם ובצי' סי' ר"ח שם ומ"ש הפ"י בחציות דכפים עומדי' עי' תוס' זבחים (דף ע"ז) ד"ה רואין ושם (דף ע"ח) ד"ה דלי ד"ה הא ועי' שבת דף ק"ד ע"ב ד"ה ע"ג מים ע"ג מים ובמאירי שם ועי' שבת דף קמ"ד ע"ב וירושלמי ערלה פ"ב ה"א ועי' רש"י יבמות פ"ב ד"ה ותיבעי"א ותוס' שם ד"ה חר"י ותוס' ב"ק (דף ק') ד"ה חומר ומ"ש הפני יהושע שם לענין מי פירות ד"ל דהקשה שבטל ומחשבין הכל לפי ערך קדמו הר"ש תרומות פ"ב מ"ז עי"ש:

ג) **אלא** דבעיקר הקושיא ע"ד הצ"י דהרי יש הגדול דיבו כמעיין ואינו כפסל בשיטי מראה קדמו בזה בשו"ת מנחת יהודה בליקוטיו לה' מקוואות חות כ"ו וכי בחנת דלשיטת הצ"י דיש הגדול אינו כמעיין רק לטהר בזוחלין ולא לטהר בכ"ש ה"א ד"ל דכפסל בשיטי מראה ע"י"ש אלא דלא סו"ל לתמוה על הצ"י מחכי שדברי מקור ומעיין טהור בוצע ומוה שהעלה והביא מדברי הר"מ בפ"ז ממקוואות ה"ח שכי שם כפל לחטוו יין חו ומהל ובשחבה מראה מקלחו חס אין זו מראה מים שלא בשחבה כדי ע"ם הרי זה לא יטבול בו והטובל במקום שבשחבה לא עלתה לו בילה חציות יין שבשחבה ליש הגדול ומראה חותו מקום כמראה שלו יין בטובל בחותו מקום (ובקחן שם השגת הראצ"ד מחוקוואות ועי' בכ"מ ופשוט דלריך לעיין ההשגת חדלעיל ובשאת הר"מ לא נקט ה"ז לא יטבול בו ובמקום שבשחבה רק דיק ובחי כלעון המשבה ומקוואות פ"ז מ"ד (ועחוש"ח שם) ה"ז לא יטבול בו ומ"ש והטובל במקום שבשחבה הוא בשא מחרת בחיכת מ"ם שלא בשחבו מ"מ לא יטבול במקום שבשחבה) לא עלתה לו בילה ובכ"מ שם כי דמה שלמד דאסור לטבול במקום שבשחבה ומטעם שיהי מראה שלא בשל' סי' ר"ח שם הוסיף דממילא מוכח

דמקום שלח כתבה עותר לעצול כיון דלית בי' ע"מ דהרי בתוספתא לעיל שם בהי' גו רק ע"מ ובפל לתוכו יין לית בעצל ואולם בחציות יין ליס הגדול דלית בי' ע"מ שלח כתבו לית הטובל בתוכו ומקום שכתבה כאלו לא עצל ודבי זה ונמוחר:

ד) **ונחזור** לדברינו דעכ"פ לדינא יש לנדד ולהקל ודבות חבר עגודי להחדיק בזה ובענין ביטול ע"י מלמ"ע פ"ז ומעשלה ה"ו (ובמוכ"מ בקומ"ח מלוה ג' הניח בזה מ"ם המלמ"ע דברי המהרי"ט בשם הרשב"ן דהיתר בלילה בעיל ובמוכח"ם לא עיין בגוף תשו' מהרי"ט בהשמוטות בלילה בי' ה' שם דמיירי בלילה שכתערב בדוב היתר ומ"ם דמעות היתר כתערבו במעות לילה היינו דהיתר ולילה מעורבים וכל הענין שם יקובע על ככה דהיתר הוא הרוב והמלמ"ע לא תניה רק ממ"ם התוס' דמטעם חבוב ולא בעיל ח"ם) ופרמ"ג בפתיחה להי"ת ח"ח פ"ח וח"ג פ"ה ובשושנת העמקים כלל י"ד ועי' יהושלמי שבקדרין פ"ג ה"י בשלוחה דר"י ור"ל ועי' יקיע"ק בי' ר"ח ובשו"ת חקל"ח ונהה"ת בי' נ"ט ומ"ם לענין מלחת דתלי בטעמא עתוס' חולין (דף כ"ו) ד"ה בשהחזין ודה"ה ומעמא ועי' טו"ז חו"מ בי' חפ"ז ק"ק י"ח שם ובתפ"ם בי' כ"ח ק"ק כ"ד ומהפ"ם בי' ס"ח ק"ה ותת"ק י"ד בי' ר"ט וס"ק ר"י"ד ועי' יהושלמי תרומות פ"ל ה"ג ומע"ם שם ובזה נטעי הפלפולים ומתרגים בזה לעכפים וברמ"ם רפיס וחכמ"ל בזה.

ובכני ידידו.

סדרי משנה

הבאתי דברי הפ"ם ומכות דף ד' ותוס' שם שהקשו דהח ומשו להו הקשה וחולם בריטב"ח שם כי היס הגדול דמיומי מלוחין לין ומטהרין המחוברין בהקשה וממילא בשאר מקום לף בהטלת חמין למקום שפיר ומהכי הקשה וכוי"ם בגידולי טהרה בתשו' בי' ג' והכה בירושלמי יומא פ"ג הלכה ה' ויחס לו חמין ר' יהושע בר לוין ר"ש בשם ר' חלייבי בן קוסי טעם דהדין תניח שלח יהו חומר דחיטו כה"ג טובל בניס שחוברין ביוה"כ ובפ"ק שם כי דומה סיעתא שלחמר ליתן מ"ס חמין למקום לעבול בהן ע"י"ם ובשחפ"ם יו"ד בי' ר"ד ולכאורה יש לדקדק למה נקט הירושלמי החשם שלח יחמיו דכה"ג טובל בניס שחוברין ביוה הכפורים דהרי עיקר החשם הוא מקום מ"ם שחוברין ולמה נקט הירושלמי תיבת ביוה"כ ואולם י"ל דבשאר יומים השנה מותר להטיל חמין בתקום דמטהרים בהשקה רק בשבת וביוה"כ לקור מקום ותקון כמ"ם הפ"י בשילה (דף י"ח) בתוס' ד"ה ושון ועלל"ח שם (ובניס ילחץ יו"ד ח"ג בי' כ"ז לות י"ח הניח מדברי השטומ"ק ובכל דבריו שם שלח יאמרו דכה"ג טובל בניס שחוברין ביוה"כ דעיקר החשם מקום יוה"כ דהוי מהקן ועי' בב"ל בשפתחות ושם בי' ל"ה ומ"ם בעניין חין שבות בתוקדם ובחתת הרמב"ם פ"ג מה' עבודת יוה"כ ה"ד כי ה' כה"ג זקן ולו חולה מלבניו עשמיות של בהול כי אלין שבות בתוקדם לו ומרבין עשמיות של מה שהיה מלין לו בשבת ומיהו ועי' בירי נהרה בי' ט"ו שם ומ"ם לענין ניס דכל בים לו שם לוי לף דהוי גם שמו עליו הוי בימי הבית עי' זבחים (דף כ"ב) ניס שלין להם שם לוי ובתוס' שם מתו"כ יכלו מי תוחים בים להם שם לוי ועי' בי"ם בגעים פי"ד ע"ח ותו"כ שמיני פרשה ח' חום קל"ח ועי' דעה קדושים יו"ד בי' שלט חום ה' ד"ל בשקורין ניס חמין כי הוי בימי הבית ועי"ן כדרים (דף כ"ג ע"ח) ד"ה חקור בירקות הגיבה דשחם יבק של בימה ומשוע ולל ירק שהה בים לו שם לוי כי לשל חמרח וחמרח ומעלה חד ויכה כיכה ומפני שבחבשל לל השפיד שמו ובגרמ"ק בשיר"ע שם עלה ובקתפק חולי דוקל בימי הבית בלבון הקודש הוי בימי בשל בלבון בני חדש לשבר לחיו בימי וכי שזה שפק חדש וחולם ומדברי הר"ן שם ומשמה המודר מן היין מותר ביין תפוחים שכי דכיון בים לו שם לוי לית בקלי יין וכרי ועי"ש ור"ח שם בלחם פשוט דלין חילוק דהרי בבדרים שולכין מחר לשון בני חדש ועי' בב"ל יו"ד ח"ב בי' ק"כ והרמה י"ל בזה ומ"ם לענין לנקות המקום ע"י פלומפע עי' בחשו' הר"ב להגאון מקורית ח"ב בי' קל"ג ובכר דיבר בזה בשוחל ומשיב מהד"ג ח"ב בי' קכ"ג ובחשו' שלת כדפקה בשית בעהדוחל רביעאה ח"ג בי' ק"ג וחכמ"ל בזה:

סי' ז'

ב"ה יום ח' לחד"ר לכדר חבר מלחתו רוח חכמה והרם קרכנו לפ"ק.

שלו וברכה וכ"ט לכבוד ידידי תלמידי הרב הגדול החריף ומבון זית לענן יפה פרי תואר כלי מפוחר ירח ד' מי יחיאל מיכל כי' חתן מהרמ"ר הרב הלדיק הקדוש מהר"י לבני סלים"ח החבד"ק סטרעטין.

ע"ד שחלתך בפ"ת שמשלח השם חלקיכם בכ"ף כפולה חלקיכבם ובקחפקת חם לומחוק הכ"ף השני ולהמשיך הכ"ף הרחשונה לעשותה גדולה בחמונתה חו לומחוק המ"ם החחרונה ולעשות מיכ"ף השני ע"ם זחד"ם:

ג) **הנה** בחשו' עגודת הגרשוני סי' ל"ה בשחל בפ"ת שה"ם הקופר לריך לכתוב ויקח ד' חלקים חת החדם ומעה וכחב ויקח ד' חלקיכם חת החדם מהו תקומו והעלה שיעשה הקופר מן הכ"ף כפופה ע"ם קחומה כי מעלה הכ"ף בקודם שנחחילה היתה מהנטפלים ועושה חותה סרטוח ולחחר שעשה ומהכ"ף כפופה ע"ם קחומה חו לח סייבח המ"ם קחומה שכבתבה כבר להשם בלל כי ח"ח לקרוח חותה עוד עם השם ומוחר לגרדה כי מה לה לעמוד חלל השם חם לח נטפלה עמו בלל הגם שים לפקפק בלה בחקון זה שע"י חקומו של כ"ף ועליהו חמו גורמים לע"ם קחומה החחרוכה שלח חהח כעפל עוד להשם ע"ע ביחל עפי' ועדיף לעשות חקון זה ועשחרי חקונים (ובחשו' עט"ח יו"ד בי' כ' בקפק דמוכ"ל להקל דמוחיל בחם שבחקדם בחחילה בבטעפל להשם שיה"י ומעלם השם ואולם

שיהו עפ"י רוב חלל לפעמים חפשר הוח ובמחב"ח נעשה ומחו דברי התוס' כדה (דף ה' ע"ב) ד"ה ואם ורשב"ח ותוס' הרמ"ם שם ועי' בגשם"ם להגרע"ח ודף ל"ח ע"ב שם ועי' בית שמואל חו"ח בי' ע"ב ס"ק י"ב בשם הרשב"ח (ובהגהת רע"ח הגיה הנהר"ם ג"ב ועי' ד"מ שם חות ג') דלי חפשר לרחות כמכב"ם ובמכ"ח ע"ע שם ס"ם כי דלי חפשר הוח בשוס פעם ובחמת בד"מ שם ס"ם דגמי הוח ובשב"ח חולין (דף י"ח) ד"ה וב"ח כי להדיח דחפשר שרחו כמכב"ם חלח שהוח ענין רחוק ואינו מלוי ועי' בירי נהרה בי' ט"ו שם ומ"ם לענין ניס דכל בים לו שם לוי חף דהוי גם שמו עליו הוי בימי הבית עי' זבחים (דף כ"ב) ניס שלין להם שם לוי ובתוס' שם מתו"כ יכלו מי תוחים בים להם שם לוי ועי' בי"ם בגעים פי"ד ע"ח ותו"כ שמיני פרשה ח' חום קל"ח ועי' דעה קדושים יו"ד בי' שלט חום ה' ד"ל בשקורין ניס חמין כי

ואולם בכה"ג ודאי י"ל קו"ג צאו כתהד) וה"ה בכ"ד ים לתקן בחופן זה לעשות והכ"ף הכפולה מ"ס שתומה ולנחוק המ"ס התחרוכה ותבאר פרח שמן (כלל ג') כתב בהך דסי' רעו"ז בהי' לריך לכתוב שם הוי"ה וכתב יהודה דעומה ונהדל"ת ה"א וזנחק ה"א התחרוכה דדוקא ותחילה יעשה ונהדל"ת ה"א וחל"ב יזמחק ה"א תחרוכה חלה דבתמני ונכתב צהרי סי' ל"ו כי דיוכל למחוק ה"א תחרוכה גם בעומס שעומה והדל"ת ה"א וחולם לכתחילה ודאי נכון לעשות ונקודש ונקידש ה"א וחל"ב למחוק ה"א תחרוכה וה"ה בכ"ד ים לעשות ונקידש והכ"ף הכפולה מ"ס שתומה ולנחוק חל"ב המ"ס התחרוכה ובזה שמשך הקו לעשות מכ"ף הסכי' מ"ס תזניכן דקידושו וגיורו בתים כאחד:

ואולם בשו"ת מעיל לדקה סי' כ"ה הסיג על העבזה"ג כי התקון לעשות מסכ"ף מ"ס הוי ותיקה להמ"ס התחרוכה ולכתורה י"ל דלא הוי רק גרס ותיקה ומרי בהחוא דלמזיקן פרק כל כתבי (דף ק"כ ע"ב) עפייה הוא דאסור אבל גרמא מרי ועי' בכ"מ פ"ח מה' יסה"ת ה"ו אבל דהחת"ם סי' רס"ג כתב דלא מקרי גרמא אבל כשאינו עושה ומעשה בידים רק שממהר ואינו אבל שעושה ומעשה אפילו אינו עושהו בנוף הסם ומ"מ כיון דקוף קוף ע"י ומעשה אבל ממהר הו"ל ותיקה גמורה לאסור (ודברי ל"מ ומס"ק בסורות דף כ"ג ע"ב בחניות של תרומה שנולד בה קפק טומאה וכו' דקרי לה בגמרא גרמא ואעפ"י שעושה גם ומעשה בידים רק דהומעשה בעלמותה לא פסלה רק גורם לה טומאה להטמאות אחי"כ ע"י"ם וי"ל) ועוד הכא הטעיג פסיעת לי' דהכטפל לסם ותחרי אינו אלא דרבן ואחות הכטפל לסם ותחרי דאורייתא הוא ולא גרמא ואינה אלא אחר ותיקה גמורה הוא ולא גרמא ואינה ודברי הרמב"ם פ"ו ומלכות יסה"ת דאין סוס חילוק בין הסם עלמו להכטפל אלא שאינו לוקה על הכטפל רק מכות מרדות כיון דלא אתיא רק מיתורא דאת אבל לעולם דאורייתא הוא ע"י"ם ואחות ומדברי הטור"ז סי' רע"ו ס"ק ו' נראה ומוכח דקדושת הכטפלין אינה רק דרבנן וכן כתב בט"ז והד"ק יו"ד סי' ע"ו וגם לפמ"ש החת"ס סי' רע"ד לדברי הבי"י דכל שבכתב בעומת אין מקדש הכטפל לו א"כ כיון שבכתב הכ"ף בעומת אין מקדש הכטפל לו אלא כשהוא בעומת שלאחרי ומוכלח ליכא לאסור לה בתקדשה המ"ס שתומה שלאחרי אבל בעומת שלפני גם בותיקה גמורה להמ"ס התחרוכה בפרט בגרס ותיקה וה"ה בכ"ד דהכ"ף היינה ודאי בכתבה בעומת שוב לא מקדש המ"ס שלאחרי ואין חסם מה שגורס ותיקה להמ"ס ע"י שעושה ומכ"ף הסבי' ע"ס ואולי י"ל דבכ"ד גרע טפי כיון שהאותיות כ"ס לא בכתבו בעומת רק שהסופר טעה וכתב כי יהיה א"כ בשהרה המ"ס בקדושתה וה"ה בותיקה ומ"מ בראה דאין לחלק דלאחרי שבכתבה הכ"ף בעומת בשהקה המ"ס שלאחרי בעומת מבלי להיות לה שום יחוס והטרפות להסם ולית בה עשום חיסור מחיקה ועי' מ"ש בהדל"ת יו"ד סי' קע"ז וי"ל:

והנה בחת"ס סי' ר"ם שם כי דים לדמות האי להסם מקדש הכטפל לו לכלי שרת המקדשים כל הטוגע בהם ומזבח ומקדש הטוגע בו וקי"ל דאינו מקדש את שאינו ראוי לו אלא דפקפק בזה דמי לא אלינו ומזבח הזהב דמקדש אפילו מה שאינו ראוי לו וכמ"ש בזבחים (דף כ"ז ע"ב) ובשמע"ק שם כי דהא דמקדש פסולים לאו לענין אלא שאם ירדו ירדו ועל ומזבח הפכיעי אלא שאם עלו אכ"ב על ומזבח החילון לא ירדו ובחותם ומזהר בתמ"ש להדיא דמזבח הפכיעי שאינה עלה לו קומץ ומכחה בין כשר ובין פסול לא ירד ועכ"פ שם האי לפקה בבנין אבנים אלא שאם ומעט עם ואחי כלי שרת ופרש"י והאי כלי שרת ומעט עם המעכן (ועי' מכחדרין דף ט"ז ע"ב וימעבח ויקדש אותם עבה"ב (דף י"ח ע"ב) ד"ה מכל מקום דמוכחת מל מעה שאני שהיתה

אותם בומיחה ולא לדורות בומיחה רק עבודתן ומכ"ן ויש"ל) ואומכ בתל"ת פ"ג ומה פסהנ"ק ה"ח שם כתב דגם הא דקי"ל דכלי שרת מקדשין כל דבר הראוי להם ומ"מ כל דבר שים לו שיעור ומן בכלי שרת יותר ומכשיעור לא מקדש כלל ע"ש שהביא רש' ומקוכה (דף מ"ט ע"ב) ולפלא שלא הביא ודברי התוס' בזבחים (דף י"ח) ד"ה הואיל שכתבו להדיא כן כיון דים שיעור להקדשת קטורת לין כלי שרת מקדשה אלא ודעתם והביאו ג"כ ומך דסוכה והגהב"ח הגיה בתוס' שם תיבות אלו אלא ודעתם דל"ל אלא הראוי ומעכ"ם שם בסוכה דראויה ומצוי' הסיבי דים שיעור ומן יותר ומכשיעור לא מקדש כלל אף הראוי וכן כתבו התוס' בזבחים (דף מ"ו) ד"ה ואיזו ושם (דף מ"ח) ד"ה לעולם ע"ש וכן הוא להדיא בזבחים פ' המזבח והמעלה (דף ק"י ע"ב) המוכח אלא לוגין מים בחג בחול דחרכב"י דים שיעור בחים קמפליגי ופרש"י אבל אי הוי טפי לא קדשיכהו כלי אלא חזי לי' דים שיעור לחים ולין כלי שרת מקדשין אלא הראוי לסם ומתוס' שם ד"ה בים כתבו דלמ"ד אין שיעור לחים ה"ה אף למאן דאמר יש שיעור ומ"מ אלא ומ"ל הסיבי ה"ה דכתבו אותו בגלוחות מוכלין בכולן ופשט כבי' וכמ"ש בכ"מ שם ופש"מ ומה מעשה הקרבנות ה"ד פשט להדיא דהמוכח יין פחות מג' לוגין בחול פטור וכ' סולת וחבר השיעור הרי לין רחוק להתקבל בפחים ומ"מ פ"י ומה מוכיחין ה"ז ופ"ג ומה מעש"ק הלכה ה' לין מוכיחין על השיעורין הללו ואם גרע או הוסיף כל שהוא פסול וכ"מ שם ומ"י תוס' זבחים שם ד"ה חיסחניעתי מ"ש בשטת ר"י לי ק"ל יש שיעור לחים עי"ש ובירושלמי סוכה פ"ה ה"ו ומה כפך מן ביכיהן ח"ר זעירא והוא שכיפך שלשת לוגין בפחים ושלשה ליוגין בחול אית הכא אלא ה' ומוליין חדשה עשרות ומתקנין חדשים אבל הכא אלא ה' ומוליין חדשה עוכה כמותה טולרכה לתקנה וכן כתבו התוס' בזבחים (דף י"ח ע"ב) ד"ה מכל מקום דמוכחת אל מה שלי

שהיתה מפטנות ביוהר וח"כ ומילא ליכא רתי' ומכחסא
על ומה דמהני היכי דליכא ומזיק ונהילא ומ"מ
הכא דהקרא מקומו ה' מדרשא למעליותא יתירא שמהא
מפטנות כמו שהיתה (ועי' חת"ס סה ד"ה ויל"ש ויל)
וגם לדעת ה"מ בהנ' סה לא ה' מכחסא כלי שרת
ועי' יומלמי פ' הוליאו לו ה"ח ודר"י בן חניה כמוחל
דר"ח חניה הסם שמוחל ומכחסא עשו מותה כלי שרת
לקודש ובשירי קרבן סה הניח ממדרי המל"מ והוח בפ"ח
מה' כלי המקדש ה"ד ע"ש) סה) אלא דבקדושה הכשפלין דליכא רק
פ"ח בהגה"ה סה) אלא דבקדושה הכשפלין דליכא רק
מדברי קופרים כצר הענו דיעותר למחוק ע"ש לתקן:

וראיתי בספי יהושע בגיטין (דף כ') בתך דהי' לריך
לכתוב הסם ומכחון לכתוב יהודה ושעה ולא
הניל זו דל"ת דתר' גיטין (דף כ"ד) משעיר עליו קולמוס
ומקדשו וחכמים תומרים דאין הסם ון המוצר שכי דבשי
דהסם"ק פקולה אצל לענין ומיקה בקדושתי' קלי שאסור
למוחקו ושוב הניח דברי הב"י בבד"ה שכי בסם
הרסב"ן בסם שכתב אלא בקדושה מותר למחקו (ויבואו
ומדברי העו"ש והש"ך ביו"ד ס' רע"ו סם ולא הניח ממדברי
הנקה"כ סם שהאריך בכל דבריו ע"ש) ומשמ הפ"י דהרי
אדרבה ומסוגיא דגיטין סם ומשמע להיפך ולא הבכתי דבריו
הקדושים דהא הרסב"ן ומיירי היכי שכתב הסם וכוותבו
ה' לכתוב יהודה ושעה ולא הניל הלל"ת דבכ"ג ומותר
למחקו אצל פלוגתא ר"י וחכמים הוא אחר שהעביר הסם
בקולמוס לשמה דעל זה תמרו חכמים דאין הסם ון
המוצר ומשמע דקודם שהעביר עליו בקולמוס אין זו
ומשום ומיקה ומותר למחקו וכן ומבואר בשמ' קופרים פ"ה
ה"ג ה' לריך לכתוב אח הסם וכתבון וכתב יהודה ולא
כתן זו דל"ת ומחקו וכותב אח הסם ר"י תומר ומחזיר
עליו אח הקולמוס ומקדשו תומרו לו אין זה ון המוצר
ומשמע להדיא דקודם העברת הקולמוס ומותר למחקו ורבכן
דאמרו דאיכו ון המוצר הוא רק לאחר העברת הקולמוס
ול"ע ומי' יומלמי שבח פ"ב הלכה ה' בק"ע וגסס"ק סם:

ובש"ם גיטין (דף כ"ד סם) אימא הכא דאחא לקמי'
דר"ח ח"ל ס"א שכתבתי לפלוגי חוכרות שלו
לא כתבתים למען ח"ל ס"א ביד מי ח"ל ביד לוקח ח"ל
כאן אחא להפקיד שכרך ואי אחא כאן להפקיד ס"א
כאן ס"א שאין חזכרות שלו כתובים למען אימו אוא כלום
(ובסס"ק להכן סם שהיה דאחא לקמי' דרי אבוהו ח"ל ס"א
שכתבתי לפלוגי גוילין שלו לא עבדתים למען ובסו"ת כאות
דאחא ס' כ"ב אות ז' ובלבושי שרד ס' ל"ט ס"ק קפ"ו
הענין דברי הס"ק דאחר ס"א אלא נ"ל כהבתי למעה
ומיגרע דליכא הוא ונ"ס סם אי נ"י מרישי לאוד ע"
בשב שמעתא שמעתא ו' פ"ז ע"ש) ופריך וליעבר
עלייהו קולמוס וליקדשי' כמאן כיעא דלא כר"י דתכן הרי
סה ר"י לריך לכתוב אח הסם וכתבון לכתוב יהודה ושעה
ולא הניל זו דל"ת משעיר עליו קולמוס ומקדשו דברי ר"י
וחכמים חומרים אין הסם ון המוצר וכו' ומקשה הפ"י
(דף כ' סם) ומאי תרוץ דכתבון לכתוב יהודה דבפסיעות
מלינו לשמכותי הלי פלוגתא כשכתבון לכתוב הסם אלא
אלא כתבו בפירוש לשמה לסם קדושה הסם דפסול וליפלגו
בכ"ג אי ומהי העברת הקולמוס (ועי' בב"י ס' רע"ד
ובד"מ ומ"ז ובקה"כ סי' רע"ו מ"ם זה) ולפעי"ד י"ל בזה
דהסם בתך דה"י לו לכתוב הסם וכתב יהודה דעושה מהל"ת
ה"ח ומוחק ה"ח תחרוכה כתב הבכי יוכה (ומוצא
בפ"ח סם ס"ק ג') דקידושו וגמורו בתיס כאחד ואולם
דוקא בכ"ג שכתב הסם בסמ ולא קדשו לסם הסם
אצל אם הוליא כוונתו למלה אחרת כגון שה"י לו לכתוב
הסם ון המוצר הוא רק לאחר העברת הקולמוס
ול"ע ועי' ירושלמי שבת פ"ב הלכה ה' בק"ע וגסס"ק סם:

ובש"ם גיטין (דף כ"ד סם) אימא הכא דאחא לקמי'
דר"ח ח"ל ס"א שכתבתי לפלוגי חוכרות שלו
לא כתבתים למען ח"ל ס"א ביד מי ח"ל ביד לוקח ח"ל
כאן אחא להפקיד שכרך ואי אחא כאן להפקיד ס"א
כאן ס"א שאין חזכרות שלו כתובים למען אימו אוא כלום
(ובסס"ק להכן סם שהיה דאחא לקמי' דרי אבוהו ח"ל ס"א
שכתבתי לפלוגי גוילין שלו לא עבדתים למען ובסו"ת כאות
דאחא ס' כ"ב אות ז' ובלבושי שרד ס' ל"ט ס"ק קפ"ו
הענין דברי הס"ק דאחר ס"א אלא נ"ל כהבתי למעה
ומיגרע דליכא הוא ונ"ס סם אי נ"י מרישי לאוד ע"
בשב שמעתא שמעתא ו' פ"ז ע"ש) ופריך וליעבר
עלייהו קולמוס וליקדשי' כמאן כיעא דלא כר"י דתכן הרי
סה ר"י לריך לכתוב אח הסם וכתבון לכתוב יהודה ושעה
ולא הניל זו דל"ת משעיר עליו קולמוס ומקדשו דברי ר"י
וחכמים חומרים אין הסם ון המוצר וכו' ומקשה הפ"י
(דף כ' סם) ומאי תרוץ דכתבון לכתוב יהודה דבפסיעות
מלינו לשמכותי הלי פלוגתא כשכתבון לכתוב הסם אלא
אלא כתבו בפירוש לשמה לסם קדושה הסם דפסול וליפלגו
בכ"ג אי ומהי העברת הקולמוס (ועי' בב"י ס' רע"ד
ובד"מ ומ"ז ובקה"כ סי' רע"ו מ"ם זה) ולפעי"ד י"ל בזה
דהסם בתך דה"י לו לכתוב הסם וכתב יהודה דעושה מהל"ת
ה"ח ומוחק ה"ח תחרוכה כתב הבכי יוכה (ומוצא
בפ"ח סם ס"ק ג') דקידושו וגמורו בתיס כאחד ואולם
דוקא בכ"ג שכתב הסם בסמ ולא קדשו לסם הסם
אצל אם הוליא כוונתו למלה אחרת כגון שה"י לו לכתוב
הסם ון המוצר הוא רק לאחר העברת הקולמוס
ול"ע ועי' ירושלמי שבת פ"ב הלכה ה' בק"ע וגסס"ק סם:

וראיתי בספי יהושע בגיטין (דף כ') בתך דהי' לריך
לכתוב הסם ומכחון לכתוב יהודה ושעה ולא
הניל זו דל"ת משעיר עליו קולמוס ומקדשו ומחזיר
עליו אח הקולמוס וחכמים תומרים דאין הסם ון המוצר שכי דבשי
דהסם"ק פקולה אצל לענין ומיקה בקדושתי' קלי שאסור
למוחקו ושוב הניח דברי הב"י בבד"ה שכי בסם
הרסב"ן בסם שכתב אלא בקדושה מותר למחקו (ויבואו
ומדברי העו"ש והש"ך ביו"ד ס' רע"ו מ"ם זה) ולפעי"ד י"ל בזה
דהסם בתך דה"י לו לכתוב הסם וכתב יהודה דעושה מהל"ת
ה"ח ומוחק ה"ח תחרוכה כתב הבכי יוכה (ומוצא
בפ"ח סם ס"ק ג') דקידושו וגמורו בתיס כאחד ואולם
דוקא בכ"ג שכתב הסם בסמ ולא קדשו לסם הסם
אצל אם הוליא כוונתו למלה אחרת כגון שה"י לו לכתוב
הסם ון המוצר הוא רק לאחר העברת הקולמוס
ול"ע ועי' ירושלמי שבת פ"ב הלכה ה' בק"ע וגסס"ק סם:

ובש"ם גיטין (דף כ"ד סם) אימא הכא דאחא לקמי'
דר"ח ח"ל ס"א שכתבתי לפלוגי חוכרות שלו
לא כתבתים למען ח"ל ס"א ביד מי ח"ל ביד לוקח ח"ל
כאן אחא להפקיד שכרך ואי אחא כאן להפקיד ס"א
כאן ס"א שאין חזכרות שלו כתובים למען אימו אוא כלום
(ובסס"ק להכן סם שהיה דאחא לקמי' דרי אבוהו ח"ל ס"א
שכתבתי לפלוגי גוילין שלו לא עבדתים למען ובסו"ת כאות
דאחא ס' כ"ב אות ז' ובלבושי שרד ס' ל"ט ס"ק קפ"ו
הענין דברי הס"ק דאחר ס"א אלא נ"ל כהבתי למעה
ומיגרע דליכא הוא ונ"ס סם אי נ"י מרישי לאוד ע"
בשב שמעתא שמעתא ו' פ"ז ע"ש) ופריך וליעבר
עלייהו קולמוס וליקדשי' כמאן כיעא דלא כר"י דתכן הרי
סה ר"י לריך לכתוב אח הסם וכתבון לכתוב יהודה ושעה
ולא הניל זו דל"ת משעיר עליו קולמוס ומקדשו דברי ר"י
וחכמים חומרים אין הסם ון המוצר וכו' ומקשה הפ"י
(דף כ' סם) ומאי תרוץ דכתבון לכתוב יהודה דבפסיעות
מלינו לשמכותי הלי פלוגתא כשכתבון לכתוב הסם אלא
אלא כתבו בפירוש לשמה לסם קדושה הסם דפסול וליפלגו
בכ"ג אי ומהי העברת הקולמוס (ועי' בב"י ס' רע"ד
ובד"מ ומ"ז ובקה"כ סי

כוונת הקדושה צריך להיות קודם הכתיבה עי' בב"י ס' רע"ד סק"ו וח"כ הו"ל לנויר ונקדשו ונעביר עליו קולמוס חלא ודלי דבהעברת הקולמוס נקדם כתב התחתון ח"ם ונעביר עליו קולמוס ולא נקדשו להכתב התחתון בהעטפה שעושה (ועי' תשו' נרכת ר"מ לעורכי רשב"י ז"ל סי' כ"ז ובמלחמות תריס להגאון שגדול ובהליכ"ל ברודא סס ר"ת"כ) והתיכף לעניין קדושה נזכיר או נגע לענין לשנה ומשה"כ לענין שצת דהכתב התחתון כגר הי' ככתב ונחתם ונשה שכתב ומחדם לא הועיל דגר ולכך פעור בכתב ע"ג כתב ועי' ב"ם ח"ם ס"ע קכ"ג ס"ק ד' ופר"ח סס ובב"י חו"מ סי' ל"ג ד"ה ולכך ודו"ק:

ג) **וארוכנא** לן מלתא ל"ם דברי הלבוש סי' קכ"ה ע"ד הרע"ח סס דלכתחילה יש להחמיר שלא לכתוב הגר בקולמוס של נחל וכתב הטעם משום דוכתב כתב אחר ומשום ולא כתב ע"ג כתב והכא אם יכתוב בתחת בקולמוס הקולמוס חוקקת הכתב והוא כשר וחה"ב תשוב הדיו לעלות כתב חקיקת הקולמוס והוי כתב ע"ג כתב דסיכי דהכתב התחתון הוי כתב אז כתב הסכי מבטל ומגרע כתב התחתון ולפ"ז לעניו שצת ודלי פעור דהרי בכתב ע"ג כתב מגרע ומקלקל הכתב התחתון אלא דביסנ"ק בפירוש החרוך סס ס"ק ג' כתב דדוקא היכי כשהכתב הראשון ככתב בפקול בחופן בחופן שהיו ומועיל ועתה עושה כתב הסכי ע"ג כתב הראשון בחופן המועיל בזה חמריכן דלא מהכי מצד בשהכתב התחתון ומועיל יש בכך שהכתב עוד הפעם ומעביר עליו קולמוס ליפות הכתב ומ"מ הכתב התחתון יפה וחשיב כתב והניח סס מדברי התוס' ג"ז שהשתי שהכתבו דהיכי דהכתב הראשון הי' אלא לשנה זו אלא כתב הסכי בגולל זו עכין חדש מה אלא הי' בכתב הראשון והקשה על הלבוש מהא דגיטין סס דפריך הש"ם ולימעבר עלה (עלייהו) קולמוס ולקדש' ותש כיון כשיטת הלבוש דהיכי דהכתב העליון לא חשיב כתב מגרע כתב התחתון הואיל והוי כראוי ח"כ הא הוי נחתן לומר שהכתב אלא לשנה וכתב העליון לא חשיב כתב וח"כ יפסול הש"ת והוא קושיא גדולה לדעת הלבוש עי"ש ותמנם נראה לפע"ד לי"ל דהא בש"ם לא פריך ועעבור עלייהו קולמוס שלכתחו נעבור בקולמוס רק ולימעבר עלייהו קולמוס ולקדש' היינו שהסופר הזה בעלמו יעבור שניה בקולמוס וח"כ אם נחתם כתב מתחילה לשנה בודאי לא יעבור עבירה להעביר בקולמוס שניה דאם יעבור בקולמוס יה' בפקל הכתב הראשון ויפסל הש"ת ואם נחתם לא כתב מתחילה לשנה בודאי יעביר בקולמוס ויתקדש שפיר כעת בהעברת הקולמוס לשנה ומשני הש"ת דלא מהכי העברת קולמוס על כל התיכרות היכי שבכתבו מתחילה שלא לשנן דהוי כעטרה וח"כ תדרבה מוכח מזה כדעת הלבוש דאם מתחילה נכתב בכתב הראשון לשנה אז הכתב הסכי פוסל הכתב הראשון אלא שלכתחו יש להקשות דקוף קוף דיך אלו מכשירין להש"ת והסופר היו נחתן לומר שבתבו שלא לשנה הוי מלתא דליכא לנדרוי וכיון להסופר שיעביר בקולמוס ואז יתברר החתם דאם נחתם כתב מתחילה לשנה בודאי לא יעבור עבירה להעביר בקולמוס ולפסול הש"ת ואם נחתם כתב מתחילה שלא לשנה אז ודאי יעבור בקולמוס אלא דלפמ"ש הפרמ"ג חו"מ סי' ל"ג בנו"ש ס"ק ט"ו דהיכי דכתב מתחילה לשנה וחו"כ העביר בקולמוס שלא לשנה כשר להמנ"ש (ועי' ב"ם סי' קל"ח ס"ק ס' ובצפו"ר הגר"ח סס) ח"כ שוב ליכא לנדרוי דהא גם אם כתב מתחילה לשנה יוכל להעביר בקולמוס שניה ויחשוב שלא לשנה דמי יודע מה יהי' בנו אם בהעברת הקולמוס יחשוב שלא לשנה ושוב לא הוי מלתא דליכא לנדרוי ותולם בלא"ה ל"ל כיון דלכי החתם לא מהכי העברת הקולמוס שוב ומגילה יש בזה ג"כ חיסורא בהעברת הקולמוס לשנה חף שבכתב שלא לשנה בתחילה כיון דעכ"פ לא נכתב הסם בפירוש שלא לשם קדושה ובכה"ג יש בזה חשוש חיסור מחיקה וכמ"ש הפ"י שהבאתי ועי' חת"ס יו"ד סי' רכ"ו ולפ"ז בפלוגתא ר"י ורבנן דבתכון לכתוב יהודה ועשה ולא הטיל בו דל"ת בכה"ג ולכי מוחר להעביר בקולמוס ולית בזה חשוש ומחיקה כיון שבכתב בתחילה בפירוש לכוונת יהודה (ועי' בנוחי בשנה סס) אלא דא"כ קשה דמחי מייתי הס"ק עלה דהיוה דאור ס"ת בכתבתי לפלוני חזכרות שלו לא כתבתי לשמן ונהנ דרי' בנתכון לכתוב יהודה דאי' דמעביר עין בקולמוס ולמה שלכי התם דכתב בפירוש שלא לשמה ולכך מוחר להעביר בקולמוס ולית בזה חשוש ומחיקה ומשה"כ נשה שכתבתי שלא לשמה חיסור מחיקה ומשה"כ בהשוה דאור חזכרות שלו לא כתבתי לשמן דמיירי שכתב בתחילה בפירוש ולא קדשם ובכה"ג גם ר"י מודה דאסור להעביר בקולמוס ומשום חיסור מחיקה ובמש"ל:

ד) **ואמנם** יש לדקדק דאיך ומהי העברת הקולמוס הא הכתב התחתון הוי חלילה ומפסיק בין כתב העליון להקלף ואין הסם נכתב על הקלף וכבר הרגיש בזה הרב המקומל בנו"ב ומהד"ק חו"מ סי' ח' והכו"ב כתב שהוא הטעם דכל לכלותו חיכו חוקן ע"י"ם (ועי' בנו"ב חה"ע סי' פ"ה ע"י"ם) ולכאורה בלא"ה י"ל דהא הוי ניון נמיעו דאיכו חוקן אלא דהכא כיון דמיכו בחיכו כשר לכלותו דבר הוא חוקן עפי ומחיכו מיכו דהא דמצ"ע מיכו חוקן היינו כשסיכסס כשריס בשוה מצד מיכו שחיכו כשר ומגרע גרע מח"ע וכמ"ש החת"ס יו"ד סי' רכ"ו ועי' בתשובתי לעיל סי' ג' ויש להביא טעד לזה מהא דבעי ר' ירמיה חוקן (דף ק"ע ע"ב) לעכין שלוח הקן ומעלית ומה שהחזן ופרש"י ומעלית פרוסה על הבציס והחם רובצת עלי' מי הוי אלילה כנפ"ש ומה שיחולו שכי שדרי בציס זו על גב זו ומה וקשה הא בציס הוי מצ"ע דאיכו חוקן ומה קמבעי לי' ועי' בחום' שבת דף ל"ח ע"ב ובלח"מ פי"ג מה' שחיטה ה"ג (ותבב תעיר ממ"ש הלח"מ שם ה"כ דפסק רביכו כשמואל ומשה"כ בהלכתא כוותי' בחיסורא וזה פלא דהרי הלכתא כרב בחיסורא וכשמואל בדיכי ע' בכורות דף מ"ב ועי' בכ"מ הכ"ל שם) אלא דהרי"ן בחידושיו שם כתב דכאן מיירי שהבציס העליונים המה מעוף ועוף ומ"ש כיון דאחד טמא ואחד טהור גרע מ"מ ומפיר חוקן ומעתה יש לפקפק מזה שכתב"מ שם הביא רש' לדברי מזה דמצוחר בפ"ע חו"מ סי' ל"ג סע' כ"ו בחוחיות וחיזוק שכמוחקו קלף שם רשוכן כיכר מוחר להעביר עלי' קולמוס וקשה הא הוי חלילה מ"מ דכיון שהוא לכלותו אין מצטל הכתב התחתון ובעיל העליון להחתון ומשה"כ הכתב התחתון כהלכתו ולכמ"ש י"ל דשאני התם כיון שהכתב התחתון ריפוחו כיכר וכשר לכך חיכו חוקן ומשה"כ היכי דהכתב התחתון פסול י"ל דהוי חלילה חלא דהמנ"ח שם ס"ק ל"ח וס"ק ל"ט הביא דשם בתחילה הכתיבה לא הי' הדיו שחור אז שקפלה כל הדיו חיכו פסול רק משום שלא כשדרן ולא משום חלילה דכל לכלותו חיכו חוקן:

אלא דבלח"ם אין לומר הטעם דחיכו חוקן ומשום דהוי מצ"ע דהא רב חסדא הוא דאמר בגיטין שם גבי שכתבו שלא לשמה והעביר עליו בקולמוס בחכו לחמחוקת ר"י ורבנן ורב חסדא ס"ל דגם מצ"ע חוקן כדמשמע מדברי הש"ם בעכומות (דף ק"ג) והא בעיכן על והוי חלילה (עכ"פ דף ל"ח שם) ומשכי רב חסדא רבי לטעמי' והא הכא הוי מצ"ע מ"ו דס"ל לר"ח דגם מצ"ע חוקן (ועתוס' פסחים דף ק"ג ע"ב ד"ה לא) ועוד הא בתוס' בכורות (דף ט') ד"ה תר"ח מצ"ע מ"ח הקשו ונהא דחוקן דבעי כרכתו חמותו דהוי חלילה חף דהוי מצ"ע (וחולי ש לחלק דבחיו

עכ"פ צ"ל קדושה מי ה' גולד קודש ומשלש בתחומו הוי כמו מ' פסול ועי' סעמ"ק סס ועמ"ש יו"ד סי' ק"י בכללי ס"ק תות י"ח מ"ם בסס מהרח"י ויו"ל ועי' עג"מ סי' תכ"ט ס"ק ג' בסס הד"מ ומהרי"ט אלגזי רפ"ג דבכורות ד"ה ורחיתי להרב ז"ל ע"י"ם ותכמ"ל) ותירלו לחד תירוצא דהכא דמקלח פרוי ליכא למימר טפי בזמנו תינו חוקן ובתוס' קוכא (דף ל"ז) ד"ה כי היכי כתבו דרבא דאמר לא לידון תיכם לובצא בהוסבעת דמשתיירי סולא והוי תלילה (ועי' מהרש"ל סס ובריין סס שכ' מסוס דלא הוי לקיחה תמם והוי כחלילה חצל לאו מסוס חלילה ממש תחינת עלה כו') ומפקחק לי' מי מצ"מ חוקן ור"ח דאמר מצ"מ ח"ח הסס הוא דפסיטא לי' מסוס דליכא ומקלח רחס בלא חלילה ותע"ב דהכא מי הוי חוקן לחגב ומוקלחה בלא חלילה וקא קפיד רבא דלמא לידא שליכי דאורחייהו של תחוחים בהכי ו"ש הכא דמעבידי בקולמוס על כל האות חולי הוי חלילה לף דהוי מצ"מ ותוכפ י"ל דהכא דמבטל הכתב החתחון לגמרי חינו חוקן דומיא דמה דאמרינן בזוחא (דף כ"ח) ת"ש לי' עומד ע"ג רגל חבירו פסול ומסוס דחוקן בינו לבין הרלפה ומשכי שליכי רגל דלמא ומי מבטל לי' ופרש"י דלמא ומבטיל לי' מבירו אח רגלו עד שיגמור עבודתו ומשמע דהיכי דמבטל לי' חינו חוקן ונפרט בהעברת הקולמוס להכתב דמבטל לי' לגמרי וכהה דאמרינן ר"פ כיצד הדס דאינו כוצב בזוקדסין ואי טעמא דהיכי ליעבד ליחב ולבטלי' ופרש"י להכינו סס לעולם קטוקף חבנן לא ליבטלי' קל וחומר בין דס למחבה ומנוחר דהיכי דמבטל לי' לא הוי חלילה בין דס למחבה ומנוחר דהיכי דמבטל לי' לא הוי חלילה אלא לפטעם"ל דאדרבה הכתב הסכי הוא מחזק להרחסון בעת סמקדשו ודאי אין כאן מסוס חלילה אלא סמדברי הפוסקים כראה שלא נחתו לחלק בכך עי"ש בדבריהם:

ה) **ובעמדי** בזה ראיתי בסד סמעתחת שמעתת ו' פ"ז שהקשה לשחול בהך גגיטין דאמר ר"מ שכתבתי לפלוגי חזכרות שלו לא כתבתי לשמו דאיכו נאמן והקשה ומ"ם בתחי מיומי לה"ח סי' ג' דהא דאין ע"א נאמן כגד החזקה היינו דוקא היכי שגם לדברי העד מעיקרא תפורה היתה והוא עת להוליף ומחזקתה אבל היכי שלדבריו מעולם לא היתה תפורה נאמן ומ"כ הכא לא הוי ס"ח ז' כפרה מעולם ולעה חינו נאמן ותירץ דחזקה שהוחזק לפניכו חלינת טפי מחזקה דמה ואין ע"א נאמן גם בכה"ג והכא בס"ה שהוחזקה בחזקה כפרות כיון דכל הסופרים כותבים ספריהם לשמו ומ"ה אין ע"א נאמן להוליף מחזקה ודבריו ל"ע דהא בחזכרות ק"ל דקתגיא לאו לשמן קיימי (ובתוס' ענתות דף מ"ג ד"ה ואל יעול ובמרדכי ס"ק פ' הקונן ובבאור הגלון ומהרש"ל סס) רק דאמרינן עלה דכל ס"ת שלין חזכרות שלו כתובין לשמן חינו שום כלום אלא הוא בעבדותו חינו עוקר חזקה הס"ת שכתבה בשום לשמה לסס קדושת ס"ת (ועי' בש"ם פ"ח סס מ"ם מדברי הגוי"ז והבקה"ל סס ו"ל) אלא דלפמ"ש ה"ש"ע סי' י"ט סי' ק"ך ס' דברי המ"ד בסס הא"ז דחזקה פוסקת הוי כמו שהר שפיר ל"ל גם בהך דס"ת דאיכו נאמן אף דאלפי דבריו מעולם לא הוחזקו חזכרות אלו לשמן ומשכ מלשלי בשאר מהרש"ל סי' כ"ח וז"ל ועוד כראה לומר דאפילו הוי האי חשש דקידושין דומיא לחזקה שליכא פוסקת אף ע"א נאמן כיון שמעיד העד שלא היתה מעולם בחזקת ס"ח משיטת הגמ"ם ואולי ל"ל דבכי"ג שאר חזקות דאיכו נא

כי פהוס דסמניכו פזה יותר מנפש"ד וכ"ג לפי פזה פס
המיוחד ופסיג על הלפוט פכי טעם עפ"י הקבלה דהוי ח"ה
כוו"י ס"ה פלא רלה דברי התוס' ע"י"ש ודבריו לע"ג דהרי
פתוס' פצועות (דף ל"ה) כתבו בפר"ח גרס ח"ד ופן הפס
ליכו נמחק ותיפה דמ"ש ונ"ל פלבעות וס"ד מפרי דמיתקין
לפי פחיכו פס בפ"ע ופפוע ופפוס דפס המיוחד הוה ים
להמניר פו יותר וכוותא פתוס' הוה רק על ח"ד ופלרבי
פכי בפר"ח דיש להמניר וע"ז כי התוס' הטעם
דפס המיוחד הוא והייכו דקרינן פס המיוחד בח"ד כמ"ש
חז"ל לא כפאלי ככתב אלי נקרא אלי ככתב ביה"ד ה"ח
ונקרא בח"ד וכמ"ש במהרש"א פס ובזוה"ק כתב דאותיות
אלי"ו הס לבוסים לאותיות הוי"ה ועי' בתקוניס ק"ח ע"ח
ע"י"ש וזה הטעם לא קיי"ל רק בח"ד ולא בח"ה פהניח פהרמ"ל דיש ומתירין ופפוע דקאי גם על ח"ה כמ"ש הפוע"מ
וכיה כתן לפוט הטעם עפ"י הקבלה להחמיר גם בח"ה דעל
ח"ה לא מזכר כלל בתוס' להחמיר רק בח"ד ועפתוס' ע"ז
(דף י"ח ע"ה) ד"ה הוגה ובמהרש"א פס ע"י"ש ורלתי
בספר יד הקטנה (ועמש בפת"ש פס ק"ק ט"ז) ה' יקו"ת
פ"ח פכי אלל כתב ס"ד ופן שדי וכ"ג ופן לבאות הרי זה
ממחק וכן ח"ד ומהרכ"ו ור ח"ה ומחכ"י אלל יש ומתירין
בח"ד ובניחוהו בפן יותר מנפש"ד וכ"ג לפי פהטה שמות המיוחדים
וברלוה דה"ה וכ"כ ככתב אלה ופן אלקים ע"י"ש ובחומת
הדברים אלו ליתא בתוס' דהתוס' לא קאי רק על ח"ד
פכי הר"ח להחמיר אלא דמ"ש הירה"ק ככתב אלה ופן
אלקים זה ודאי פשוט דאיכו ממחק ועי' בשאול הגר"א
ז"ח ס' רע"ו ק"ק ס"ע פס וכ"כ פ"ר מה יקו"ת פ"ב
ופרכ"י ופכתות ופכתוב ל"ד ה"ה תפ"ר ופס ל"ה ע"ב
פס ופרכ"י ופכתות ל"ד ע"ב ד"ה תפ"ר ופס ל"ה ע"ב
ותוס' פס ד"ה אלו ובפכ"ם פהסדרין דף ק"ה ומ"ב תניכא
יו"ד ס' קנ"ז ופ"ם לעיל פי' ג' ו"ל:

וראיתי בכ"מ ה"ד פס פהניא דברי מהר"ם אלפקר
בתשו' פכי דבפ"ד ופפרי אפילו הי' כל הפס
כתוב יכול לפתוק ופתו ס"ד ופפרי ול"ב אלפות ודיוקו
פהרי לא תוכו בבריית כתב אלא בחל אלקים יו"ד ה"ח
ופס הוי"ה אבל בפי ס"ד ופפרי ובל אלפות לא תוכו
כתב והכי"ת כי דאיכו הכרע דאכתב דקתני בריקא קאי
(ועי' בפגיפת חו"י בריפ"ח בפצועות פס אלא הניח
פפרי הכ"ת) ולפלא דבירוסלמי (פ"ק דמגילה ה"ט) ליתפא
להדיא גם בפ"ד ופפרי ל"ב אלפות כתב דז"ל בירוסלמי
כתב אלפ"ח דל"ת ע"י אלפ"ף ה"ח ואתי ס"ד ופפרי ל"ב
אלפות הרי אלו פתקין והרי בירוסלמי לפטעתו כולב גם
ח"ד ואפרי וה"ח ואתי עם ס"ד ופפרי ול"ב אלפות ועי'
בצ"י פי' רע"ו פס להלכה דלאו דוקא בפס הוי"ה אלא
דגם בכל פמות פאיכם פתקים לריך לכתבן לפתן ועי'
בירוסלמי בהכות פ"ה ה"ח פי' כותב אלים או אלפא פמות
ופמק קופרים פ"ה ה"ו ובכא"י דמייתי פהכיא בירושה פמות רפים
פהניח ג"כ פי' הכמ"י דמייתי פהכיא בירושה פמות רפים
אלא כתב ופפי אלפ פי' עטור וצח לכתפא בצת אחת
ובמה"פ בירוסלמי פס תמה על פצ"י ומה דמצוחר בירוסלמי
להדיא כגון אל אלקים ד' וכן תמה בציאור הגר"א ז"ח
פי' רע"ו ק"ק ז' פס ובאותות פתוקפתא בהכות פ"ג אילפא
פי' כותב חוקפא או פפא פאותות בהכות פ"ג אילפא
ע"י"ש הוא פלא ריך בח"ד ולא בח"ה פהניח פהרמ"ל
הרמ"ל דיש ומתירין ופמ"ש דקאי גם על ח"ה כמ"ש הפוע"מ
ובזה כתן לפוט הטעם עפ"י הקבלה להחמיר גם בח"ה דעל
ח"ה לא מזכר כלל בתוס' להחמיר רק בח"ד ועפתוס' ע"ז
(דף י"ח ע"ה) ד"ה הוגה ובמהרש"א פס ע"י"ש ורלתי
בספר יד הקטנה (ועמש בפת"ש פס ק"ק ט"ז) ה' יקו"ת
פ"ח פכי אלל כתב ס"ד ופן שדי וכ"ג ופן לבאות הרי זה
ממחק וכן ח"ד ומהרכ"ו ור ח"ה ומחכ"י אלל יש ומתירין
בח"ד ובניחוהו בפן יותר מנפש"ד וכ"ג לפי פהטה שמות המיוחדים
וברלוה דה"ה וכ"כ ככתב אלה ופן אלקים ע"י"ש ובחומת
הדברים אלו ליתא בתוס' דהתוס' לא קאי רק על ח"ד
פכי הר"ח להחמיר וע"ז כי התוס' הטעם
דפס המיוחד הוא והייכו דקרינן פס המיוחד בח"ד כמ"ש
חז"ל לא כפאלי ככתב אלי נקרא אלי ככתב ביה"ד ה"ח
ונקרא בח"ד וכמ"ש במהרש"א פס ובזוה"ק כתב דאותיות
אלי"ו הס לבוסים לאותיות הוי"ה ועי' בתקוניס ק"ח ע"ח
ע"י"ש וזה הטעם לא קיי"ל רק בח"ד ולא בח"ה פהניח פהרמ"ל דיש ומתירין ופמ"ש דקאי גם על ח"ה כמ"ש הפוע"מ
וכי

ג"ג) דמיחסב גרוגת תצפ"י שהוא ע"י ומעשה שעשה ומקודם ואולי ד"ל דשלחי התם דהטוענת על החציות תרומה זאת אח"כ ולא היכף וכן בהך דשבת (דף ק"כ) הרי שהי' עם כתוב לו על שמו דר"י חומר דיורד ומוכל ובלבד שלא יפסיקם ואמרו עליה עשייה הוא לשכור אבל גרוגת שרי היינו טעמא דבגרוגת שבועה עדיין לא נגמרו שם גרוגת על המחיקה זאת רק אח"כ ומעשיו בכ"ד דהיכף כשעושה ומכ"מ מ"ש הוי מגילת ומחיקה להמ"ש החתרוכה אלא דעכ"ש שבת (דף קט"ו ע"ב) כרשה דלף בכה"ג לא מקרי גרוגת דאמרינן שם לעבין כותבי ברכות מעשה באחד שהיו כותב בגליון וכו' כשר עיקום של ברכות ומקטן בניס אמר לו ר' שמעון אל גדול עוכם החתון מן החתון ופי' הרין מפני שאבדן בידים הרי ומוחר דגם בכה"ג לא מקרי גרוגת רק עשייה בידים אף להמחיקה לא זאת רק אח"כ וכ"ש החתי"ש ואולם י"ל דשלחי היכי דעושה מעשה אחר לא נשם מחיקה רק ע"י המעשה ומגילת זאת אח"כ המחיקה ומה"כ הכא שמקטן בניס כדי למוחקה ודאי אקור דהוי מעשה ולא גרוגת ועכ"ם פ' החליל (דף כ"ג) בשמה שכרה דוד שיתין וכו' שהעידו החתרוכים וע' מכוח (דף י"ל) שם ובגמ' ד"ה וי שרי למיכתב שם פן יחתקהו הניס ושוב ושוב ואבדתם אח שוש ולא תעשון כן לה' אלקיכם ושוב מחיקה (דף ק"ז ע"ב) ד"ה גדעו וי"ל וע"ע י"ל דבכ"ד ודאי ומוכר לעשות ומכ"ף ע"ס לף דגרסי בזה ומחיקה להניס"ם החתרוכה כיון דהכ"ף הכפולה הפסיקה בין הכ"ף להניס"ם מגילת לף כתקדשה הניס"ם החתרוכה וכהא דה' לו לכתוב אח השם וכתב יהודה דשומה מדל"ת ה"א ומחק ה"א החתרוכה ע"י ס' ר"ע שם קע"ו י"ב ופת"ש שם ס"ק כ"ד (וע"ע ס"ג תניא ז"ד ס' קצ"ז שהנחתי ו"ל) בפרט בקדושת הטעפלין דאיכו רק ע"ס ודאי מוכר גרס מחיקה כזה ומה גם לפרש תקון ומ"כ כבון בכ"ד שיעשה הקופר והכ"ף הכפולה ס"ס החתרוכה ויחתוק הניס"ם החתרוכה, ויתקדש השם מלקיכם כבראשונה, והבלעניד כתבתי:

ואתה בלה וכבו ותעלה ומעלה כעתירת רבך ידידך לופה לבדולתך.

סדרי משנה

האכרתי בענין העברת הקלעים ומ"ש בהך דר' זירא (ובירושלמי בבורים פ"ח הלכה ה' ובינעות פ"ב ה"ד והלכה ו' ע"ם ד"ה בר"י ועי' ס"ק שם ד"ה מודה ובמיר פ"ו ה"ע ד"ה לחומר רב) כל הרחוי לגילה כו' וכבר הבאתי לעיל ס' ג' ומ"ש הרב יד ומלחי ס' ס"ז בלל הכל חומרין כן רק גבי מכחה שהרי הציל ומכחה רק לף בלל חבל היכא בלל נעשה ומעשה כלל לף חומרין כן ועי' כ"מ פ"ד מה' נדרים ה"ג דהרמב"ם פסק כר' זירא ועלת"מ שם ובב"י חו"מ סי' כ"ח לות ט"ו כי נשם הרמב"ם ד"מ עדות בכתב ור"ת ק"ל דמהכי משום דכל הרחוי לגילה כו' ולפמ"ש ה"ה"מ לק"מ ועי' תשו' חבר ברית חבדשם יו"ד ס' כ"ט ולא הרגיש ומדברי הבית שמואל שה"ע ס' קמ"ב ס"ק י"ח ועי' קלוה"ח סי' מ"ו ס"ק י"ט ופפת"ש חו"מ סי' מ"ו ס"ק ב' לף הבית ומה ועי' תשו' הרמב"ח ח"א סי' תרי"ח לעכין לות שחיכו מוקף גויל שהבית מהך דר"ז ועי' חלקת מחוקק ס' קכ"ה ס"ק ו' ובחבן עזר חו"מ סי' ל"ג בחרוכה ובשלטגת חריה ס' ו' ז' ומ"ש שם דהיכי דרך ליקורה הוא דרציע עלי' חציר רחוי לגילה וכבר כתבו הב"ח וטו"ז חו"מ שם ס' ל"ב ס"ק י"ח ועי' סו"ז שם ס' כ"ס ס"ק ד' ופרמ"ג שם ועי' שלג"מ ס' ל"ח שם וטו"ב ס' תפ"ט ס' ל"ד ועי' בעדוך ערך קרן ובב"י יו"ד סו' ס' קל"ח ובשו"ת נחלת יעקב סי' ל"ב ועי' בעדוך ערך קרן ובב"י יו"ד סו' ס' קל"ח ובשו"ת נחלת יעקב סי' ל"ב ועי' בעדוך ערך קרן ובב"י יו"ד סו' ס' קל"ח ובשו"ת נחלת יעקב סי' ל"ב

סי' ח'

כבוד הרב הג"ג החריף ובקי בחדרי תורה וירחת ה' יהורה כלר ונעט תפחרה מי תברסם לחבערדוים כ"י דומ"ל דק' זחלקוות.

מכתבו עם ס' דעת ומחומה ומכבוד חביו הרה"ג ז"ל נאו חלי לכתוב ואולם כי בו הרחם כבוד חביו ז"ל רב כחו וחיכו לחוריותא וגם כ"ת הוקיף עדיכי הגהות והערות ופפטו בפחלתו כי חפיס עיכי על ס' ולהודיעהו מת חסר עמדי והכני זה למלח חפן כ"ת כי ולהסיבהו בזה על חבר בקלרה:

הנה החריך כ"ת בקושיא דכבני עלרת וכתב בבווכת רמ"י בילה ד"כ ד"ה הדס יזרק והבער יאכל שכי דקי"ל כל הזבחים שכזבחו שלא לשמן כשרים חלא שלא עלו לבעלים לפס חובה דזה קאי על לפני זמכן ולחט"ז אבל בשלא לשמן שפיר חומרין דבק"ל קבין ומכחכן למה אהן לף בשיטי קודם עכ"ד והכא זה בכתר מיכי וכי דהכי רמ"י בזבחות דוי"ח שם כי דוחק כ' שבת לף יזרוק קאי חלא שלא לשמן ויקשה הא סו"ל ק"ל שזורה קשוו ודו"ש וגם מעלם ומכח"ר פרש"י בינוות לף ל' ע"ב שכי זה להדיח על שלא לשמן ומעש"י שפחים לף י"ג ע"ב ד"ה ואיכו קדום (ועתוס' שם ד"ה שחנן שכי מזרק דוק לשמן ומרוע"ם פי"ז מה' לשמן לאו דוקא ד"ה אם מזרק לשמן ומרוע"ם פי"ז מה' פסהמ"ק ה"ח ופלא דבש"ם יבוות לף ל' שם הגירסא להדיח שלא לשמן אבל לשמן וחזק דוק לשמן ע"י"ש) וכתב"ר הקשה בהך דזוכ"ד בעבר ושחט כיוצא כ"מ לח"ר ל"ת חעלמ"מ (וכן הקשה בהגהת חלא הרועים בזבילה שם ועי' בשיורי קרבן ביהוסלמי פ' חלו דברים ה"ח) ות"י דלפמ"ש בחוס' ד"ב שם ליכא בזה רק לזקור עשה ופוד חומרין ח"ע מהכי כמ"ש הפ"י בניעין לף ל' ובלוות דברי הפ"י לע"ג ופפטוות דברי הש"ם בחוורה ד"ה שם דהקשה מתורם מן הרעה על היפה ולהכן שם ליכא רק עשה ועי' רמ"י שם ומלחתי בזה חשו' חה"ע וכ"י מ"ז ובח"ב ס' קכ"ט שהעיר בזה ועי' חשו' חפחלת לבי יו"ד ס' מ"ז שכי דהיכי דהחורה לותה בלשון מוחר ולא"ר הוי לזקורה ומ"מ מהכי בדיעבד ובידי ומלחכי בכלל הדיכים שר"מ העיר מקידושין לף ס"ב ובחוס' לפי מה שפרש"י שם ד"ה קל"ח שכי לזיכא לומיכר לשון ליוזי בעלמא הוא לק"מ ועי' קידושין לף כ"ז ע"ב חלא חמר חבי וכו' גם ס"ס מיו"ד ס' קכ"ח לשם הטעילן ומח"כ הגעילן מותרין לק"מ דהרי בבהג"ג שם ליכ בזה שיטת ר"י בטו"ד שם דס"ל לף לכתחילה מותר להגעיל ומח"כ להטעיל ועי' ר"מ חוז ג' והגהת הרל"ח שם ועוד הל לדעת כמה עבילה כלים לזיכם רק מדרבנן ועי' ב"י יו"ד ס' ק"כ וכבר לקבי לה מקהיתת דבשקד"ר לח חומרין חעל"מ וכן כתב הפרומ"ג ועכ"פ בחזקור עשה חומרין חעל"מ וכן כתב הפרומ"ג

בחדושי הם"ס חולין דף ל"ג בהגה"ה ע"ם ופסק"ם דף ג' בההוא לחמלאה דקטלוהו וכו' קדמנו בזה"ט ע"ש ובנוף ע"ז דף י"ד ע"ב ד"ה וו"י לם עי"ש ובחשוו החלכתי:

ג) בחדושין לח"ח סי' ל"ג סעי' ט"ז הגיה רחי' מרפ"י ונכחות כ"ע שכי וי"ו דוירהג לירע בעוקוס נקב ולפ"ה לוור ר"ז ול לייתי תיוקו דל"ח ול"ע וכנ"ם הב"י לענין עוקף גויל דעסעע ועכ"פ דבפעע כתיבה פגע בנקב ועי' טו"ז ס"ק י"ד סם ותוכה לחירון הסכי בב"י סם דהל דעכסרין בחיפסק כניקבו ה"ד בכפסק אחר שכנחב חכתי יקשה ופרפ"י דעסעע דגם בפעע כתיבה כשר וכ"כ הרגיש בזה בדריסה ס"ק ה' סם (וכנראה לע כי' לפניו הגירסא בב"י אן וגבי חיפסק עד וע"ל אשר דבריס חלו בב"י ל"ע) ועכ"ל דלחירון הסכי ל"ל כוונת רס"י ג"כ על אחר כתיבה וגם"ם רס"י ו"ו דוירהג לירע בעוקוס נקב היינו דסוק כרעת דוי הוא עוקוע של תוא ו"ו דעד עוקוס זה עדיין הוא י"ד וסם בסופו בעוקוס זה לירע נקב תו דלחירון זה לע ס"ל כרס"י ועיקר סחילוק בין פעם כתיבה לאחיכ וגם עובדא דוירהג קלי בפ"ם לאחיכ וגעגילה אין רחי' נזה להטו"ז אלא דהדבר עפורש בעור תו"ח סם סי' ל"ו שכי ובכל תום שים בה קפק ע"י"ש ובעוקף יסוקף אלא על פעם כתיבה ועי' ב"י סם ועגהר"ק שהביא העו"ש אלא ד"ל דבכתי"ג בכתב תוא ובקתפק תם יש גו כשעור גם הב"ח עגודה דמהכי תיוקו והב"ח לע בפ"ם תוא ועיירי רק בפפסק ועי' בפם חפריס אחי"ע סי' ק"ג ובקי"ם סי' ו' ס"ד ותשוי בית חפריס אחי"ע סי' ק"ג ובקי"ם סי' ו' ס"ק ט' (ועה שהגיה בב"ח בינה אלא לע ככון להעעין בב"ח סם) וסי' ו' ס"ק ה' ועי' בהגרס"ם ועכחות דכ"ע סם ועי"ם דלא פרפ"י כן גם בחיפסקק כרעת דה"ח דלעיל קדעו בחבן עזהר רס"י ל"ג סם ועי' בחור עדרכי להגחון עהר"ם בפעע בעדרכי פ' הקופן סי' עתקכ"ג ע"י"ם ועלתי בספר יחי"ם בעעוד הילחם סי' ט"ז שכי להחיל דגם הך עובדא דחיפסק ל' ו"ו דוירהג בניקבו ועיירי דלאחר כתיבה חירע כן ועעעם סיורי ועלוה קאתי עלה ע"י"ם ועי' י"ש ס"ח ע"ב סי' קכ"ה ס"ק ד' וע"ם לחנק ועסברא לענין עוקף גויל בין בפעם כתיבה לאחר כתיבה וכן כי הפרע"ג חו"ח ס"י ל"ג ועס"ז ס"ק ג' ועי"ם ועל הגיה עדברי הפרי"ם יו"ד ס"י רעי"ד ס"ק ג' ודרישם סם ס"ק ח' ועעוק גיטין דף כ' ובפ"ח ס"ק ג' ועי' טו"ז ס"ק י"ד סם ועגוס"ז ולבו"ם סם ובפרח"ם להגחון עליקף בפקה"ם חום כ"ז וע"ם סם דחם י"ם נקב חלל החום וי"ם היקף גויל ועעבר להנקב לע מיכפת לן (ועי' חח"ם יו"ד סי' רס"ו) לענ"ע מיהוסלתי עגילה פ"ח ה"ט סם דח"ר ניקב נקב בירייכו של ה"ח חם גירדו ובפחי"ר סם יכך קטנה כשר וביאר בם' החרוגה סי' כ"ם דהיינו גורר ועעגעו עוגיו (ועי' בקרבן העדה ופ"ע סם) וכו' והלע יוכל לגרר עה שלעעה עפקב כיון דבפחר שיעור חום ועעגילה יפי' עוקף גויל ועעבר לבקב ועי' בפ"ק סם ד"ה חעיל ע"ם על הב"י ועי' בפה"י בדכות פ"ג ה"ג ד"ה עירב חם החוחיות ועי' עג"ח סי' קוס"ג ס"ק ז' ועדפ"ח עכחות דכ"ע סם דכל חום שע"י גויל ס"ד כפבדבק קלס עדרם חחת לגפרי ולא כפבדבק עדרוש חחת ועייהיכן תיוקו דל"ח ול"ע ואולי ס"ל להדפ"ח בהך דוירהג דעלרפין לף עה שלעעה עין הבקב עה בפעעלע החום תיפו עוקף גויל עה שר רק בעקלס עדרוש חחת ועי' בקובץ על הרעוב"ם ל"ח ועה חפילין ס"ט ע"ם ועדברי הרד"ך בית ח' חדר כ"ז סם ועי' עג"ח סי' ל"ג ס"ק ג' ורד"ך חדר כ"ז סם ועהבה ל"ל בעקלוט הזה:

ס"ו

ע"כ תירי בשוגג וכחבר החרכתי ובחרתי זאת בחשובה:

ג) בחדושי הם"ס לחולין ד"ח הקשה כשור תגיו הס"ג ז"ל בהא דילף ר"ע דחזילין בח"ר עעכה חגיו ועתו דלפי התוס' בינוחם ק"ע הוי רוב בעיולות חחר הנעל רובא דלא חיית בעעשה והעיעוט דשוה תלוי בעעשה ואין לפרש לרוב כשהות דגם העיעוט ל"ח בעעשה וכבר קדעו בקוס' זו בחשו' הב"ד ועשה חש"ע סי' ס' דרך הסלפי נחיב ז' (וכן הקשה בהגהה מלש"ר בחולין ד"ח סם ועי' בעערת חכמים בחדושי פסחים דף ע"ו ד"ה ועפ"ז ועלש"ר כלל רובא החב"ע חום ד') וכ' דלפ"ז בזוחם ל"ח תלוי בעעשה (וכן ועשוע ועלשון הרעב"ן בה' בכורות רפ"ג ע"י"ם) חו דחש"ח חין לחלק בין תלוי בעעשה ועי' פרע"ג יו"ד סי' כ"ד שפ"ד ס"ק כ"ז ובגיהת ורדיס כלל ס"ח (ועי' בסוכחת הענוקים כלל י"ב) שכשחפק בזה וחולס בעהרי"ע חלגזי בכורות פ"ג חום כ"ט בתב להסדיל דהח דרובא דהב"ע ל"ה רוב חינו חלא ועדבקן ועי' עוטר"ת דרובא דהב"ע ל"ה רוב חינו חלא ועדבקן ועי' עוטר"ת חליחה ס"ק ל' ס"ק כ"ג ומ"ם ועשוס דחלס ל"ח הב"ע ועסוס דהוי ענין עעני ועכ"פ בחיוקוח עי' בחור זרוע ח"ח סי' חס"ח ועי' פלחי סי' ל' חום ז' וחבוי בית חפריס חחי"ע סי' י"ח ולכחורה י"ל בזקן שהוליד ועתגדל הבן ויכה חת חבי לע יחייב לפע"ם הפרע"ג בפחיחה כוללה ח"ח חום ב"ה בשם רס"ל ל"ע ועי' ס' חקידים סי' שע"ע ופי' חזולחי דדבחי רס"ל ל"ע ועי' ס' חקידים סי' שע"ע ופי' חזולחי שם וח"ע חס"ע סי' ג' ס"ק י"ח ו"ל ובחשו' הב"ע ועשה שם חום ה' הקשה דלפ"ז חס חזלינן בח"ר והוח ועבעלה דחלינן בחר רוב בעיולות ע"ע שעה זפחה פ"ח ועקודם והבי הוח חלל ולכחורה י"ל דרוב בעיולות חחר הנעל היינו רוב כעים חינן בעעלין כי חס לבעליהן וחינן ועסוח"חלא דעפ"ם סוגה דף כ"ז לח עשעע כן ועי' בהגר"ל חזון ועסוח"חלא דעפ"ם שלא חס"ע סי' קכ"ה ס"ק ד' וע"ם לחנק ועסברא לענין עוקף גויל בין בפעם כתיבה לאחר כתיבה וכן כי הפרע"ג חו"ח ס"י ל"ג ועס"ז ס"ק ג' ודרישם סם ס"ק ח' ועעוק גיטין דף כ' ובפ"ח ס"ק ג' ועי' טו"ז ס"ק י"ד סם ועגוס"ז ולבו"ם סם ובפרח"ם להגחון עליקף בפקה"ם חום כ"ז וע"ם סם ובפרח"ם להגחון עליקף בפקה"ם חום כ"ז וע"ם דחם י"ם נקב חלל החום וי"ם היקף גויל ועעבר להנקב לע מיכפת לן (ועי' חח"ם יו"ד סי' רס"ו) לענ"ע מיהוסלתי עגילה פ"ח ה"ט סם דח"ר ניקב נקב בירייכו של ה"ח חם גירדו ובפחי"ר סם יכך קטנה כשר וביאר בם' החרוגה סי' כ"ם דהיינו גורר ועעגעו עוגיו (ועי' בקרבן העדה ופ"ע סם) וכו' והלע יוכל לגרר עה שלעעה עפקב כיון דבפחר שיעור חום ועעגילה יפי' עוקף גויל ועעבר לבקב ועי' בפ"ק סם ד"ה חעיל ע"ם על הב"י ועי' בפה"י בדכות פ"ג ה"ג ד"ה עירב חם החוחיות ועי' עג"ח סי' קוס"ג ס"ק ז' ועדפ"ח עכחות דכ"ע סם דכל חום שע"י גויל ס"ד כפבדבק קלס עדרם חחת לגפרי ולא כפבדבק עדרוש חחת ועייהיכן תיוקו דל"ח ול"ע ואולי ס"ל להדפ"ח בהך דוירהג דעלרפין לף עה שלעעה עין הבקב עה בפעעלע החום תיפו עוקף גויל עה שר רק בעקלס עדרוש חחת ועי' בקובץ על הרעוב"ם ל"ח ועה חפילין ס"ט ע"ם ועדברי הרד"ך בית ח' חדר כ"ז סם ועי' עג"ח סי' ל"ג ס"ק ג' ורד"ך חדר כ"ז סם ועהבה ל"ל בעקלוט הזה:

ד) **סי'** פ"ז סצלה לריכא דנגרף ס"ר ועציע סל ע"ר ווייר נחרם וען חדם דעולע ען הוומס ובכנוס ועעליע דעולע רק טעמס עוחר וזה ליחא דפקוח סוח דרק נמיוחדין לכך ווייר ובפנוס לשלון לא כתייחדו לכך (ועי' חו"ח סי' פ"ג) ולפ דמ"ו י"ל חולס בכנוס ועעליע ודלי לחוור לקרות ק"ס כנגדן וערס"י ברכות דכ"ה סס ד"ה ווי רגלים עלון בכלי שלימו וניוחר להס ולא כי חמירי בכלי סחצב מלבלוע ח"ו לחקור (וערס"י ותוס' מיר דף ל"ח ע"ח ד"ה כמה וי"ל) בפרע לפיעוח הטו"ז ציו"ד סי' ל"ג דבכנוס ועעליע ופליע ועה שכבר בחוכו ועעליע בחקומו ממש סחוח בחוחו כלי ועס"ק זבחים דף ע"ע ע"ב חרסן סל זב ורס"י סס ד"ה חצל לא כחן לחוכו ונים דלרחב"י דסכי ק"ל יללו מ"ר הרחסוים (וע"י יהוסלמי ע"ז פ"ב ה"ד ר' בא חמר ר"ם שלל ועלן חכן חוורין הלין דהון סל מ"ר לא בלע וע"י כלים פ"ע ומ"ה ובטהירא סס) ולכך ל"ל דעכ"פ בגרו"ע ונחבוח חבוכים ווחר חם סם רחוצים לגירסח דסך ובלבד הד"ח (ומ"ש הפרמ"ג ובו"ס לחלק בין גרף לעציע ל"ע וע"י יהוסלמי ברכוח פ"ג הלכה ה' חכי גרף חחד ס"ר וחחד כל ומס ועס"ס שבח דף כ"ד ובמעדני יו"ע בלח"ס ברכוח פ"ג ס"ו כ"ב סס חוח כ' וע"י רשב"ם ב"ב דף פ"ע ע"ב ד"ה ולפילו הוח עציע סכ' לפעמים רוחלו ומעביר מיסופן וע"י בב"י יו"ד סוף ס' קכ"ח בבר"ה ובשלילה יעב"ץ ח"ג ס' קע"ח וי"ל וע"י זכ"ח יו"ד ח"ג ד"ה הכסר כלים ע"י"ם וע"י ברונב"ס פ"ז סוף גניבה ה"ג ובטו"ע חו"ט סי' רל"ח סכי שנוע יבוח ני שלימו יודע וימלוד בה וע"כ ווירי ברחולה יפה ו"ל וע"י ב"י ח"ח סוף ס' שכ"ג ועי' יהוסלמי ברכוח פ"ט ה"ב הי' יובב בבה"כ לו בבית סקיקרין ופ"ו סס ובגה"ס הביר ומ"ס הערוך סוח ועערה וע"י ועעדני יו"ע ברכוח פ"ט סי' ל"ב חות כ' ובטו"ע בסוטב זה ו"ל) וע"י ב"י ח"ח סוף סי' חכ"ח ונ"ס ומחדי"ב שלסה דבריס בכלי חרס בילע ומעליע (וסס פנ"ע הגירסח ולימו ומפליע) ומשמר ונה שבחוכו (וסס לימח ולימו ומבלים וע"י בדבים דף כ' וע"י בגילה דף כ"ו ע"ב ובכלי חרס וערי"ן סס וב"י יו"ד סי' רפ"ב ותמוי בכנסת יחזקלל ומוצ בגלוין דס"ח סס ד"ה כלי ען) וכלי זכוכים לימו בוצע וכו' חלא לכ"ע סה"י ים להחמיר גם בזכוכים לף הכלי נקי ובכ"ח ודלי י"ל דלף דכלי גס ונ"ח רע ונ"ע והוחמח ונ"ח רע וערי"ן פ"ג ונ"ה קי"ס ומנ"ח סס דעי רגלים ריחן רע דוועיל שלחמו ביהוסלמי יומח פ"ד הלכה ה' והלא עי רגלים יפין לה חלא סלין מכיסין ריח רע בעזרה מפני הכבוד וע"י בוי"ז חו"ח ס' קל"ב ס"ק ג' ופ"ח יו"ד סי' פ"ל ובברי"ו חו"ח סס כ' דגס הטעיין הנקרא ני"ר ריחו רע ול"ע (ובס"ד חפלה לדוד להגה"ק ובטוטלחמס כי הכחובה על ני"ר סל ס"ח ועי' ביוס"ע יו"ד סי' פ"ל סס) ועחוס' ווי"ק דף ס"ח ע"ב ד"ה הקפרים (ומ"ש הוורסם"ח סס דלפחבר דלעולחה ג'רסף סי' פ' הקפרים ונלמון ס"ס כן הוח להדיח בממוק"ו סס ועי' קרבן הנדה ביהוסלמי ומ"ק פ"ג ה"ב ועי' שטו"ק בכריחות דף ו' בסס חחוס' ע"י"ם) חלא דגוף הטעין סי כלי חרס חדם טוהר ני"ר י"ל ועי' ובכ"ירין פ"ג ני"ב חביות סהוח מלחה פירות ובחוכה לחוך המקוה וכו' ולמו ומקוה חמרו בוים ויין ובחוין וברי"ו סס כ' חלו דקי הבלם סוקעין בחרס הכלי ועי' הוקפחת ווצא ברי"ם סס ולי"ב ל"ל דוי"ר ג"כ עציס והבי"י סי' פ"ז סס לא כחב דק דבלולים הס לטעין שוחבערים בימים ועי' קל"ו סי' קי"ו ס"ק י"ב ו"ל ועי' בכוחים דף ז' בחמור דעכירי ל"ד ויש עול ופי' רגו"ה כלומר מיס לבולים ועי' דברי חנוחום בברכוח פ"ג סי' כ"ה חות ס"ם חדם ובעלי חיים דברי הוורסם דלפ ס"ד ובעי' יבמוח פ"ב סי' ס"ו ובעי' יבמוח פ"ב סי' ס"ו ובעי' יבמוח פ"ב סי' ס"ו

חדם מדם נוגע ויד ושוב נפעם הענבי הוי כ"ח יסן ויפה הציר וחן לומר דומסכחת לה בהזירה לכבסן החם דכשסוקקו כעשו ככלי חדם כמ"ש התוס' פסחים דף ל"ד ע"ב ד"ה התורה דומלבד שזה דמוק הא בקוטה דף ע"י ע"ב ועי' רצה כתאכלו והחזיק למוד כבשן החם וכתבנמו והו מי תמרינן כיון דלידתו לידתי ד"ה כיון דהדור הדור (ועבד"י שם דמ"ש רבא ל"ש חלא כתאכלו חלא כרבנן וחלוקה הרמב"ם פ"ג מה' קוטה ה"ט ק"ל לר' ישמעאל ע"י ובמ"מ שם ובן ומשנע דירושלמי קוטה פ"ג שם ועי' בחי"מ שם ד"ה כולה דרבנן ו"ל) ולא ליפסנחת והרי"ף פסק לקולא כיון דכתאכלו אין פקולו כי אם מדרבנן כמ"ש בעל"ג שם ומשמ"כ לענן חדם דדבר קבלה הוא ועי' פני משה בירושלמי שם ד"ה כולה דרבנן ו"ל ולחולק דוקא ניים כבלעו בכלי חרס חדש תיכף דניח קלישי אבל דם דעב תימו בולע לף דומעורב עם ניים וכירוק ומה דאם שרה בבר בכלי חרס חדש לא נאסרה לף לשיטת ר"י הלבן כיון דומעורב בדוב ניים ומקרי דם ומשום דומשהותו של דם כיבר הרי הוא בענין כומ"ש התוס' בקוטה דף ט"ז ע"ב ד"ה ומיא (ומה שחמת הגרע"ח בגהמ"ש שם עי' פרמ"ג יו"ד ס"י ק' ומ"ז ס"ק ל' בלק"מ) ועתוס' זבחים דף ע"ז ע"ב ד"ה רותן ובתוי"ט ומקוואות פ"ח מ"ו ובבל תרי' חולין דף פ"ו ס"ה ופ"ל ובלא"ה כרחה פשוט דכוותא התי"ב שם הוא שלא שם ר"ל דבלא"ה כרחה פשוט דלא כתוס' ורא"ש ורי"ו שחמת שכי לפרים של שכי ועוברים ולערב שתיהן כאחד בכלי אחת וכמ"ש והלא דין הוא וכו' מיכאן לצירופים ועי' בהתורה והעלות שם (ובבר"מ לא מכר דין זה) והרבה י"ל זה ולקרתי:

סי' תנ"ה בעקו"ח ק"ק י"ח ומ"ש מירושלמי דומערימין בעני"ם הוא ומשום שכחוב בו בדבה עי' בשואל ומשיב תליתאה ח"ג סי' ל"ד שכי דחין רחי' ומדברי הירושלמי וכבוסים דברי המקו"ח ועי' הגסת הגר"ל חיזם גיטין דף ס"ה וקדושו המקו"ח ניחא ניאל ומ"ש בפ"ם בשעבר זמ"ש דרבנן ולהלן בעלין שמ"ב עי' תוס' כתובות דף כ"ו ע"ב ד"ה קבר ותוס' בילה דף ד' ד"ה ותבן ובצלו"ח ד"ח שם ד"ה רבא חגר ועי' שעה"ג פ"ח מ"ה עירובין סוי ה"ז:

סי' תנ"ח ע"ד המקו"ח שהניח חמו ע"ע ע"ח לחלק בין שם החלבני הוא היחר מהבי הגעלה וכל שכהחלבני הוא ג"כ לישור דמ"ב לוך ה' ומוכיל הגעלה בכלי מדין דלעת ניכל העכו"ם בפ"ח והוא בחנת קוטית חזקה דדוקא בין כלי שחחנתן בדבר לח וכלי שחחנתן בה יבש י להכיר ומשמ"כ בזה ז"ם חלא שהחחנ"ם ור"ד ק' ק"ח כי כל שהוא דרך ניאול לפי שעה ואפילו לא יהי' נאוכלים כגון שניל י"ב וחלב של עכו"ם ואפילו לישראל דחוריי"ת כגון יין לנזיר ומכי הגעלה ולפ"ז ל"ק קוטית המקו"ח גם ניין לנזיר חלא דבחנאי מ"ש סי' ל"ו שם כי להדיח אבל מחבת רוב חנאים עי' שהר שקקון כגון סנן וכו' וחלב נוקב וכו' שחנאים בהם בחנאת ותמ"כ כי לפנן ניאול ע"י"ם ועי' מחב"ם סי' תכ"ח בק"ק כ"ג ומ"ש לדפ"ז ד"ה וחבחנ חלב שבוגנו עיסה בחלב וכו' ל"ע ועי' חמר הגרע"ח סי' ט"ו ד"ה ובהיח בעיכת ובחדרע"ח י"ד סי' קכ"ח ע"ד הסי"ד ק"ח סי' שם ועי' פרים יפות עה"ת פי ועבות ע"פ וכל חשר לף יבא בחש תעניהו בניס ועי' בית יוסף י"ד סוף סי' קל"ה ד"ה כחב המרדכי וקלרתי:

סי' חסי"ז ע"ד הטו"ז לענין קבדיל ליקר ומ"ש דהח הוי כ"ע בר כ"ע וכחם כלים חב"י עי' עי"ז סי' ת"מ ס"ק ד' וסי' תנ"ז בחלב ס"ק כ"ם ועי' ע"ז סי' ת"מ ס"ק ד' וחמ"ז ובע"ש שם גם מ"ש דכעת ים חחם גדול על קבדיל ליקר עי' סו"ח תשובה ונחבחב ח"ח סי' קכ"ט עי"ש:

סי' הקפ"ח בעע"ח סעי' כ"ג כי דמ"ש סי' חקפ"ג דחיכו ומיחר רק בליל עבילה שלא הי' חפשר לעבול קודם ומיהי לענין שם חל ר"ה בשבת ומשח"כ ביו"ט לחוד והכה מי ומה הלח ים לומר דחטבול ע"ם בה"ם כמ"ש בקד"ט ס' קל"ז ס"ק ד' ובמחב"ם סי' חקפ"ח ס"ק ט"ו שם כי החבל"ה ומחיר בכל ליל עבילה חבילו שהיתה יכולה לעבול וקודם וכ"ה ומחוור ויותר נרחה דהחבל"ה כי דלח ימוחם בליל ר"ה היינו ליל הרחוצה (ועי' חע"ת סי' חפ"ח ס"ק ד') והמג"ח הניח בדברי כ"ה דלח ימוחם בשני הלילות וחולי כוונת המג"ח דבליל הרחוצה דחוניח בזה חו נוחר דוקא בלח ה' יכולה לעבול מקודם ומ"ש כחיר דהחבל"ה ס"ל כחמני בחב"ם בדיו"ט ומוחר עבילה שלא בזמנה וכ"ה ס"ל כחמני חב"ם ליחח בהרי חח"ח כלל ק"ח חום ז' כי דלח היחה יכולה לעבול ובחי"ח כלל קל"ט חום ז' כי דלח היחה יכולה לעבול ומקודם חסור ועי' בחח"ט חו"ח סי' ס"ק ו' וס"ק חקפ"ח שם ס"ק ל' ומדברי המג"ח סי' קכ"ח ס"ק ע' כרחה דס"ל דיו"ט דינו בזה כשבת ושם ומבי' הקפ"ח ס"ק ט"ו שם (ועי' פמ"ג קכ"ח שם ומ"ש דבלא"ה מיב חדם לטהר ח"ש בהגל ועי' שע"ת חו"ח סי' תקכ"ט ושהגחת חומ"ג שם ומ"ש ומדברי הר"ן בפהמ"ם ספ"ח דכדרים ועמו"ט שם ובכחובות ספ"ם ומ"ש ומעכן יו"ט ל"ש עי' ומג"ח סי' ר"מ ס"ק ג' ובחא"ש ס' ע"ו ח"ח ס"ק ג' וב"ש ס"ק ד' וס"ק ו' ועי' חמר הגרע"ח סי' ח' ובהסמנוח שם) ופשוט דמ"ש הכ"ה דמומר רק שם לא היחה יכולה לעבול ומקודם הוא בשבל קדושם היום ע' פר"ח ות"ח שם ועי' ענ"ז סי' חקפ"ד בחא"ש ס"ק ג' ומה שחמה בין חפרים שם עי' פרמ"ג שם ועי' מג"ח סי' ר"מ ס"ק ג' וסי' חקפ"ד ס"ק ח' ובקדור הגחון יעב"ץ שם ועי' הוא בשבל קדושם היום ע' פר"ח ות"ח שם ועי' ענ"ז שלא חילטו החוס' לילל עבילה הוי קדמו בדרישה שם ס"ק ח' ופלא שלא הביאו ומפסקי חוס' חענית דף י"ל שם ס' ט"ז עי"ש:

ובהך דעבילה שב"ז לענין שבח י"ל לכחורה לפי מה שהקשה בחבני נולחים בחשובתו סי' י"ד וסי' י"ח דחיך יחשה כדה מובלה בשבת ומעשה דחדם כרחה כמיקר והלא כיון דמוכרח כרחה כמוחקן ועי' יפיע"ק י"ד סי' ק"ז ס"ק ח' ועי' חבי הר הכרמל סי' כ"ה וחולי י"ל דמהחרח הנרכה (דומיח שכי הטו"ז ח"מ סי' ק"ג) והחיבח שם לף יכלה לעבול ומקודם לף היה כחוב ומוחיבח לברך ושוב כרחה כמוחקן וחסור ועי' בקונ"ח דבילה ד"ח ובלא"ח שם וחכמ"ל:

סי' חקפ"ח ע"ד הטו"ז חפרים בעי' ס"ג ים בימי הבלימות ה' יעיש והגיה בליל שבה יעיש וחכחי ועי' מיקו ומה כ"ע בשבה והרי העיקר שם י"ם יוחר ען ד' יעיש ועי' כוונת הטו"ז בעיש ושם ים לו בחענית י"ל ביום ח' דבלימות חו בין בשחר י"ה ובין ליו"כ חו בערה"ש ומ"ז כי בשל שם ים בשחר י"ל ובלבד יום ח' דבלימות ובערה"ש שבה ה' יעיש חו יוחר י"ל ובלבד יום ח' דבלימות ובערה"ש שבה קבועים לחענית (ויוחר י"ם להגיה ס"ם גם חפ"ב חו בין ר"ה ליו"כ עי' ס"ג כחב דבימי בימים ועי' בית יוסף ס"ק ח' חפ"ה וגם ומקנון בשוחו ח"ם) ועי' בעורכי ר"ה פ"ק סי' חפ"ה וביומע פ"ק ס' חפ"ח ס"ם שבה יעיש וגבדי יסע שם וי"ל:

סי' חקפ"ד שם בע"ח סעי' כ"ג כחב דלי"ב כוונת הטו"ז בזה וכוונחו בשוחו ובדבריו קובעים על ס"ם בשער חפרים שער מי חום ד' ואות ה' ופ"ם שם דיש מי שמוחר שלא לרחוץ בחרח ומחר בכבר קרח עיניו של יום זה כי בדר"ה לריך להוליך חחרח לפי שבבל כחב חוכת

חומת סיום וגם בשבת אם לילה טעות בשביעי קונב והולך בשבר תבריס שבר ה' ופ"ם אם בכל הדיעות בזה וצ"ע תוא"ח ס' קמ"ג ויו"ד ס' רע"ט ורמ"ח אם ופרמ"ג תוא"ח אם וכמעם מגדיס אם ובחומת ד' וחום ט"ו וצ"ע תוא"ח ס' תרפ"ד ופרמ"ג אם (ומ"ש בחמל אם ס"ק ה' ומיחין המלינים לי בהגהות הגחון מהרש"ק שכעלם ומהפרמ"ג דברי המג"א ס' קמ"ג ומעמחים"ש לא דק דהרי הטג"ח ס"ק אם אם ולפ כהגו כן ומעשה זה כי הפרמ"ג ס' קמ"ג אם דמיכיחין המלינים לי שהשמועה ע"י"ש) וצ"ע שבר תפרים שע"ח חום מ"ח וחום מ"ח ובכל המקומות אם ח"ם וצ"ע בשולחן שלמה ס' קמ"ג בשביעי אם כמלא עיבות חמר שקרא ג"פ דגומר כל הסדרה וכמ"ש בהח"ח וס"ק וכ"ל דכשים ומפעיר של חומת סיום אף אם כמלא בשביעי אחר שקראו ג"פ פוסק עם השביעי אם ומעמך ומניח חומה שהכן למפעיר ומעלים הקרוחים ואח"כ יפעיר וי"ל בהגריו וקלרמ:

סי' תקפ"ד בטע"א שע"י ס"ז דים להחחיל מן ויעבור (וכ"כ ס' תרי"ט שע"י ס"ח) ואחם עלי דשמר תפרים שבר יו"ד כ' דאין לכחוב רק להחחיל ד' ד' יע"י שערי חשובה ס' חפ"ח שהביא ס"ם בשלמו בשע"ח ודאחו ושפ"ח שם כחב כן בשע"ח שחיבר אח"ז ומ"ש בשע"ח שם דגם בחול י"ל בריך שע"י ע' פרמ"ג אח"א ס' קל"ד בשלח ס"ק ו' וס' רפ"ג וכ"כ בשה"ט אח"א ס' רפ"ג שם ומ"ש בכח"ח שם ומזה"ק פ' ויקהל שהביא הטע"ח שם ע' בשע"ח שע"י בשם ס"ק ל' בשם המחז"ש דבזה"ק מ"ל להביא בשם ס"ק ב' שהוא עפ"י ומכא אח"א ס' קל"ד שע"י הסיח שהביא ע"י לבח"ם אח"א ס' קל"ד שע"י ב' ומ"ש הש"ע שם ס' לח לאן לומר קדוש ומוח בשבת ויו"ע ע' פרמ"ג ס' קל"ד בשלח ס"ק ד' שכח כן:

ה) **סי'** תרי"ח חומה על הטע"ח ומ"ש דבזה"כ אין יכול לשרב בשת ומ"ש עירובין דף נ"ד וכבר קדמו בשבת חיים בקוף קו דרך החיים וצ"ע בהגר"ל חיום בעירובין שם ובשלה ומנו דברי הכפח"ם על הרמ"ם בילה פ"ק ס' ט"ו וקרבן כחמל שם חום ק' ומ"ש הגר"ל ומחבו הרומ"ם חובא בב"י ס' (ת"ם) ת"ה דיניים ובבורות ומקרי כרומלים ואין הטלטול בהם דבר חורה ולא יחכן שיהי הטעביר עם הניים לחוך ומדבקן והמחלך יהי לוקה וכיון דחחומין ומה"ת לא יחכן שיהי הולמה קלה ומחחומין וכן כחב הגחון ומן מלבוב בצית ילחק חוא"ח ס' ע"ב חום ר"ח והכה ומביא שם ומחבו בי"ב מביאו חוא"ח ס' (ה') ומ"ו ובשלה ומנו בממ"ב בשרי המ"ב בשוק המבוי ומ"ם דברי הכ"מ (ע' ומגיד ומשנה שם) פ"ח ומה עירובין ה"ד דלפיכך ומן דלים ל' עירוב והולמה בי"ם בשל חחומין אות כ' ובי' חמ"ם חוא"ח ס' קמ"ב ה"ה ומ"ם ומרמ"א פ"ק דכחובות והרי בירושלמי פ"ב דשקלים ה"ב (ומובא בחום' דף ל"ב ה"ה ד"ה) ס"ל בשמעת החחומין בי"ב ומ"ם דף דקי"ל דאין עירוב והולמה בי"ב אלא דהצ"י בשם הבו"ם הר"ן לא כחב רק לענין יניים ומבחים דחמיבי כרומלים ולא חוי רק מדבקן דכא יחכן בזה בי"ם ומחלך ולענין מעשיר י"ם בדון בכרומלים אבל לבולם י"ל דחחומין חמירי ושרש"י שבת דף ל"ד ע"א בעירובי חחומין וחום עירובין דף נ"ו ד"ה אין ויותר י"ל עפ"י ומ"ם חבי דבשי המקום בשוק שם בחחומי ומק כרוחות דף י"ד דפרק דכא דשחי הולמה ומחר ומלחכות ומשום הולמה מלחכה גדועה הוא (ועי' חום' בית בשת ובחומי ומבו ומגלה דף ד' ד"ה אין בין לא הניח ומדברי החום' שלמו) וכן כחב בעשם הולך דכ"ז ומה שבת הולמה (וקדמם בחום' שלמו ועי' יומא דף ס"ו ומם גם ומ"ם הגרש"ם בירושלמי שם ועי' חום' ני"ב ב"ם לומר דבבשרו בבך קדמו בחו"י שם ועי' חום' ני"ב ומחבו בחום' ומגלה דף ל"ב ע"ב ד"ה ומחב

כדרים וע"י שעשה פ"ג ונה כדרים ה"ו ובמחכ"ת לא ראו שהדבר מבואר בתשו' רמצ"ח מ"ב סי' שמ"ג שהקשו ט' כן ובשעשה"מ שם כי דלמו דלא יחל נח ע"י פשיעה והניח מהום עירובין דף ק' שם אלא שכי דחום לא כתבו רק היכי דהלמו חל מקודם ומשה"כ היכי דע"י פשיעתו נמו העשה וכ"ש כאשת ואחריך שם נהך דאפשר לקיים שניהן וע"י בשוכנת העומקים להפרמ"ג כלל כי ע"ם לענין עשה גו מוה כיון דאפשר ומצוד יום מקרי אפשר לקיים שניהן והוי עשה דפשיעה ועי' בחוכ"ח מ"ע טי ע"ם בחה"ע דהשביתו דלכיעה רס"י הינה מוהלה לקרקפתא דגברא וגם אם אין לו הגון ואף אם השבית קודם זמנו קיים הע"ע (ועי' מגה"ל סי' תל"ח סק"ק ו' ויד אפריס שם ולא הניח מדברי הטור"ז סי' סי' תל"ז) וכי דרע"ק לא פ"ל הכי דאלי"כ היתה דהשביתו מקיים ציו"ט והצערה עוקה בעיו"ט וכבר כתבו דהא דלא אלו אשה ודחי ל"ת משום דאפשר לקיים שניהן ולהשבית ועיו"ט ועי' פ"י שם ולכאורה הא אלקי"ם היו עכשיו ועי' בברוך טעם בעדלי"ת ומעכ"ל דגם רע"ק פ"ל דעשה דהשביתו הוא בשוה"ת שלא יהי' לו חנן ואם לא השבית מעיו"ט ועי"ז מוכרח להשביתו ביו"ט מוכיח לא אתי עשה ודוחה ל"ת דהוי עשה דפשיעה ולאו דהצערה הוא בשבי עלמו ואולם אם כיוון כקושית הפ"י דהשבתתו בכל דבר רק מכח העלה אבור דרחמנא אחשבי ח"כ הלאו והעשה יחד נאו ע"י פשיעה ואוב כיוון עדלי"ת כמ"ש השעה"מ ועי' רלח יוקף להפרמ"ג שבח דף כ"ג ד"ה והוי יודע ודף כ"ה ד"ה כשתפקתי ועשוב פשיט דף מ' ד"ה לא אשכח ו"ל ולא נפשיט כעה להאריך בזה וגוף הקושיא ע"ד הטעם ומהמ"כ הרלבי חתבי הרב אחריך שכבר הניח בזה בשת"ם ויו"ד ס' רל"ט ס"ק ה' ועי' בלקט הקמ"ח לעמה"מ חלק ה' מירות סי' כ"ח:

והנה ע"ם הגלון מליקט דבעבר על מקד"ר בשוגג ח"ל כשרה לכתורה קלת רלי' ומש"ם ע"ז דף ע"ד ע"ב דחל"ל ד"ה לרב זל בהדי וחזי דלא מנוחת עלי (ע' הגרי"ב מעירובין דף ס' ובמ"ם בהגרמ"ם כאן ס"ל) בי מדרשא ופרמ"י והרי"ן לעשותן בהכשר אלא תפקיד תם ייבו ובהגהת מהריעב"ץ כתב שהי' כ"ע גם לטהרום (ועי' בחור הגר"ש י"ד סי' קל"ח אות ה') ולא חם דלמא יהי' נכשל בחיקור ח"ו בחיקור דרבנן ל"ל כשרה ו"ל ועי' רמ"ח יו"ד סי' קכ"ה סע"ג ס"ו ועש"ך סי' קל"ח סק"ק ג' ומ"ש ל"ע מדברי רמ"א יו"ד סי' קכ"ז דמי בשתה י"ל בשוגג יתעצה ולף ג"י בזמה"ז כמ"ש בב"ח שם (ועי' בשיורי ובהרמ"ל בשמ"ג לחוץ קכ"ז מ"ם דיי"ב לף בזמה"ז חמור כמ"ש) ועי' שעה"מ פ"ג מה' עכו"ם ה"ח ושטו הגרע"ח סי' מ' ד"ה ורלי"ו ושח"ם חח"ם סי' ע"ח ועי' בח"ן רים שבת ד"ה ומקשו ומג"ח סי' שמ"ז סק"ק ד' ופרמ"ג נשמל שם ולכמ"ל:

סי' תרפ"ו מ"ם ע"ד המחה"ם עי' בב"ח ובשועה יעקב שם כתה קו להקל ע"י"ש:

ה) **בחדושי** הש"ע יו"ד סי' ו' מ"ם ד"ה מן ולפורן המחוברים בחלש והעיר מרש"י חולין דף י"ח ועי' רש"י חולין בשבת דט"ו ודף כ"ח שם בתוס' ד"ה רבי ועי' בהגהת פרישה ביו"ד סי' ו' ובב"ח שם ובחה"ע סי' קכ"ד ובח"ז שם ס"ק מ' ובש"ך ס"ק ה' ועי' חדרע"ח ובחשו' הגרע"ח סי' כ"ח אות ה' ועי' בירושלמי גיטין פ"ג ה"ג ובשה"פ ד"ה לף להכשר זרעים ובשיורי קרבן שם ועי' חב"ח סי' ו' שם בס"ק מ' ובש"ך שם ס"ק ה' ועי' חדרע"ח ב

החב"ם אם לא לע"ג וה"ע (והוא הוא שנזכיר הפרע"ג לעיל) וע"ז כתב דבשלמא תמוזייהו ע"ז י"ל דעובדות כוכבים ואין לחוש ומקבלת חצרתה (ולא קיים ע"ם בשפ"ח סעי' ח' ולכאו' לקושטא גם עלובים לחזור לבריותן דהפרע"ג ס"ל דמ"ז לקושטא וכנ"ם לעיל) ומשו"כ נ"ל דנועה ואי' ע"ז להרשב"ש ודאי עריפה אם לא שהיו נוהגין למעלה (לפ אם אין הפרש בשרפן) ויש להחיר לע"ג כמו שכ' החב"ם נזועה ועוברת ולפ"ז ממילא ניחא ע"ם הפרע"ג בשפ"ד ס"ק י"ט אם (ועי' לצ"ע ס"ק ס"ט אם) ולפי טעם החב"ם י"ל לשקור לפ ג"ז דבעבר הנועה להגביה הצור וכו' ולא כ' דהחב"ם החמיר גם ג"ז אלא לטעם החב"ם דבעבר הנועה להגביה הצור וכו' (ועי' חב"ם סי' ל"ו סעי' ד' ולבו"ח ע"ם מספ"ד ס"ק ג' ו"ל) יש להחמיר לפ ג"ז דהחב"ם דסקיל ג"ז מטום דס"ל דע"ז לאו לקושטא דבעינה להחרפותה ואולם הפרע"ג לפיטעמו דע"ז לקושטא ותמוזייהו ע"ז דכשר הוא לדין פ' ונקבת חברתה ולכך יש להחמיר בנועה על חרש וקטן ולפ ג"ז ונתורן קושים הלבו"ם שהבאתי וזה בורר ועי' בלב חיי בחולין דף ע"ז שם בתוס' ד"ה ואי לאו שהבאתי ועי' לבו"ם שם ס"ק ז' ובחי"ל שם ועי' בתשובת עיניים שורש רביעי עכ"פ מנ"ל ס"ק ח' וגד"ה לום ג' ועי' בספר לולמות שלמה ל"ם בהד הגהון מהר"ם זלמן ומעשה רחבד"ק בחלמוד ס' ל"ז בכ"ם אם לום ג' ד' ועי' בתשו' הר"ש להגהון החדיר ומקוריה ח"ח סי' ק"ד ונ"ם בענין נועה ועיכי מרכ"י חולין דף נ"ח ב"ש ובמחכ"ת לא מכר דבתשו' רנ"ח סי' ה' ו' ז' שהולך וקונה בכל פרע זה והביא ומדברי רש"י אלו ואכנ"ל:

סי' נ"ו נ"ם ע"ד הטו"ז ס"ק ל' קדמו בכל דבריו בערוגת הבושם שם:

סי' נ"ו שם בשפ"ד ס"ק ט' נ"ם ומדברי הרש"ל בתרגולת סילתו ונעי' דרך נקב בית הבעי והוזקרו טריפה וכ"ם הביא מדברי הפר"ח כבר הביא ונזה בשעלי לבונה שם ועי' פת"ם (י"ד דפום ווילכא) ס"ק ד' בחלונה וע"י חכ"ח בלל ס"ט לום י"ב (ונ"ם דגם בחזרו מלליהן טריפה ע"י פרי"ח שכי להיפך) ותשו' ונהר"מ סימן י"ד סי' כ"ח ופ' ס' ובתשו' הר"ש להגהון מקטריא ח"ב סי' ר"ט הרכיב דברי הבלח"ט ומדברי הפרע"ג יחד ובחום הבלח"ט לא העתיק בשם הרש"ל תיבת ואוחזהו וגם לא רלה בחכ"ת נ"ם בדברי חמודות בריש"ם חולין פ"ב סי' כ' לום רע"ד ועי' בהגהת הגרש"ק על הפרע"ג שם ועי' ונהמ"ז כלל ו' סעי' י"ח וטוטו"ד ונהד"ת סי' קכ"ו עי"ש:

סי' ס"ב כתב על הפרע"ג דלשמועתי' תוס' חולין דף ל"ו ובעלם ממנו מדברי הבלחי סי' ק' לום ג' ומדברי הפרע"ג בפתיחה לתערובת ס"ב פ"ב ד"ה ואבל יע"ש ובעמודי זהב רחיתי בפלחי סי' ס"ב ס"ק ג' ד"ה וזה נ"ם לר"ל דחש"ם נותב נה"ח יקשה מי חיכח מידי ול"ע אלא הביח מתוס' חולין דף ל"ג ד"ה אחד ובתוס' שם כ' לענין חצמה"ח בעוף דע"ע חקור להם מתוס דבעי שחיטה והרי ר"ל ס"ל בסיר דכ"ע דש"ח לעוף ונה"ח ועכ"ל דלא ס"ל מי חיכח מידי אלא ד"ל דכחיב בעי ר"ל:

סי' ס"ע נ"ם כ"ח ע"ד הטו"ז ובקה"ב ע' ביד יוסף שם ואולם הנהר"ש בחסי סי' כ"ע כ' דמקוש הדבוק ממש בלי שום חור ל"ש ומרק סריך (ועי' י"ד סי' ע"ד ס"ה ומטה יהוכחן שם ר"ל) ועי' בב"ח י"ד סי' ע"ה שם ובטוטו"ד חביחה סי' ק"ל ד"ה והנה וביד חבריש סי' ע"ה עי"ש:

משנת שאלות ותשובות

סי' ל"ח נ"ם כ"ח על הגהון ר"י לבדקופר ונתוש פסחים דף ע"ו הנה המב"ח מ"ע ז' הביא דברי התוס' חלו ודברי מהרילב"ם ולא הרגיש בהסתירה דבחולת העניבים כפרדיס דרך בניסוך לף ע"ח בחבשל כמש"ך מ"ו הלחוחית מחבשל חיכף בכח המיס ומשמ"כ בללי ועי' טו"ז לו"ח סי' ס"ח ס"ק י"ג ובינ"ד סי' ק"ט ס"ק כ"ג ופרע"ג שם וחוו"ד שם ובינסף דעם סי' פ"ז כחב דמה שמחבשל הלחלוחית זה חיכו בינוכ גמור רק כמו לללי ומשילע בהך דפסח שכ' החוס' דהרוטב הוי חבריכים ע"כ כשלע הגיע עוד להיום רוחח כל כך דיחבשל הלחלוחית ושיהי כמו לללי חלא דעיקר רחיח החוס' דהוי חבריכים דבעללה כל לרכו לע הוי מיפסל ומשום לללי מחמת ד"ח ל"ט מירוחלמי שבח פ"ח ה"ח ר"י שחיל לללו שלם וחחכוח מהו מיחזרחיה ומשמחיה ע"י מה"ם שם ר"ל ועי' פלחי סי' ל"ג חוח ג' שכ' ולפ"ז בחוספחא דחולין פ' כ"ה דחכי כמה יפסל ויש"ל חיב ולא קחכי כמה יפסל בשבול חיכף ומחיב ועי' ביו"ד סי' פ"ז שם ופלח דבחוספחא ומכוח פ"ב ליחח להדיח כמה יחבשל ויהיה חיב ועי' חוו"ד סי' פ"ז שם ויש"ק חוח ב' עיי"ש:

סי' ל"ג נ"ם על המוו"ד ומדברי חו"ה עי' בית יצחק לומרן מלבוב בי"ד ח"ח סי' קכ"ח וקדמו בשולחן ומש"ב מהד"ב סי' י"ב ועי' חמודי דניחל ה' בב"ח חוח נ"ח נ"ם בדברי חו"ה חלו ועי' חכ"ח כלל נ"ו חוח ז':

סי' ל"ד נ"ם ב"ד הטו"ז דחרומח בל"ו בסי' ע"ו חולין דף ל"ט בדש"י וחוס' ד"ה ין והגהת רש"ם שם ועי' יהושלמי עולה פ"ב גריסין שנחבשלו עם עלמן ופ"ו ולי"ר שם ובב"י חו"ח סי' תכ"ב ופרע"ג בי"ד שפ"ד סי' ל"ט שם:

סי' ל"ח נ"ם כ"ח מדברי הר"ם חיון ע"י בהגהת יד שלול בנקומו שם ושע"ך י"ד סי' פ"ו ס"ק י"ח ושפ"ד שם ונמ"ח שם סי' ל' ס"ק ו' וב"י פר"ח חו"ח סי' מ"ז וסי' ק"ז ונמ"ח סי' תקפ"ב ס"ק ג' בפרע"ג ונחה"ם ולבו"ם שם ועי' יציע"ק י"ד סי' פ"ז ס"ק ג' וסי' ק"ב סי"ק ל' ובחו"ת סי' ק"ח ס"ק ג' ובחוקי החקכתי:

סי' ל"ף לענין לריך לבדר וכ"ם הביח מדברי המג"ח בימ"ד סי' תל"ז ס"ק ד' וכבר בדר בזה הפרע"ג בעלמו ד"ה ודע ועי' בשפ"ד ס"ק כ' ועי' שפ"ד י"ד סי' ל' ס"ק ל"ב ועי' בחו"ד סי' ק"ה ס"ק ל"ב ובפחיחה לסי' ל"ט ובשומלת הענוקים כלל י"ב ד"ה ודע ועי' בנ"ל סי' מ' ס"ק י"ח ופרע"ג ודג"מ ונחה"ם שם ובינ"ד חפריס בי"ד סי' ק"ח שם ובלח"ה כרחה פשוט דבחלי דוב בענין בישול חיסור דהוי כמו דליחה להחיסור כלל ומשמ"כ בשחר דוב ועי' יהושלמי קכהדרין פ' זה בורר הלכה י"ד בפלוגחת ר"י ור"ל ובקה"ב לחחי הקלוח"ת כלל ו' לום ג' וקלוח"ת סי' ר"ם ס"ק ב' (ועי' ב"ל חו"ח סי' ב') ונ"ם דכל שהניעוע מן הדוב ונמס ע"י כמוק"י יבוחה רפטו"ז:

סי' ק"ב נ"ם ע"ד הפרע"ג לענין חבב בקמן חו בלירי עי' יד יוסף והגהת חנרי בירוך שם: סי' ק"ה חנה על המוו"ד ס"ק ט"ו שכ' בחין כלי נחסר ומחכל סיס בו חיסור בלוע חפילו שנין דבטו"ז שם ס"ק ט"ז מוכח להיפך הוא בחוח חוי עלמה וכן חנה על המוו"ד בערוה"ש שם ויוהר הרל לחנות להחוו"ד בעלמו סי' ל"ו בזחוריס ס"ק ו' וס"ק ז' כ' להיפך ועטו"ז סי' ל"ז שם דנעוחר ג"כ דלא כהחוו"ד בס"ק ק"ה גם בנ"ם הש"ך ס"ק כ"ב לי חיסור שבלוע חוסר חפילו בישה בנ"ם הש"ך ס"ק כ"ב ובחוו"ד שם בחדושים ס"ק כ"ה הביח מדברי הכו"ש יו"ד סי' ל"ד (ועי' ונקו"ה

ונקו"ח סי' תכ"ח ס"ק יו"ד ופרנ"ג סם נתסב ס"ק ל"ז וסי' תל"ד ס"ק ח' ובפרנ"ג תו"ח בהכהגה תו"ה שכי תות כ"ד ונתסב רסי' קנ"ג ע"י"ם) ועי' ס"ך יו"ד סי' ל"ד ס"ק ל"ג ופרנ"ג סם וחדרנ"ה סם ע"מ הס"ך ונ"ו בכלי גרע ובסי' ל"ד בחדו"ה ס"ק כ"ח לא כתב כן וע"י"ם ותמכם בגוף הענין מי בלוע בכלי יולא לאוכל בלא ריוטב אף בכחום יש להעיר מכ"ם זבחים דף ל"ה ע"ב כיון דאיכא שיבי מכחום דאסיינהו בתנור ואיכא בישול ובלוע ופרש"י שמן המוכחם והחתי"ם יו"ד סי' ל"ז כדחק בכוונת רש"י ולכאורה י"ל עפמ"ש בפרים יפות עה"ת פי' לו דהא דבלוע כחום יולא מכלי בלא ריוטב הוא חומרא דרבנן ולכך פרש"י שמן המוכחם ואם יאפה תחי"ב יהי' כאסר מחמת הבלוע ואכתי יקשה קושית בה"ג לעיטת סרמב"ם דרק בחבושא בעי כלי חרס שבירה תי"ב ע"כ מיירי בעוכחא חומרא והכי קאמר כתיב לא יאכל שמן אלא דבשאר מכחות אם כתן שמן לא יאכל אלא ניפסל כמ"ש בעוכחא ומכחות דף כ"ט אם זה שרי"ק בש"ס כיון דאיכא שיבי מכחות ולא חמרו דאיכא מכחות ובאמר דגם רש"י ס"ל כרמב"ם דדוקא חבושא בעי שבירה ועי' פלחי סי' ק"ג אות ו' ועי' הגה"ם יו"ד סי' ק"ה ויו"ד בש"ס אם עה שהקשה ונ"ל ואם עש כל הפת כולה לאורה ומשמע דכלי שיש בו בלוע שומן לוסר כולו ולק"מ דשם מיירי ביש שומן בעין שעוסי ורי"ן פי' כל שעה שם ובזבחים שם ועי' עו"ש יו"ד סי' ל"ז ס"ק ד' וס"ק ס"ו ומ"ש בהגה"ם דשם עוש שכלפה יש בו מים ע"י מורי"ד סי' ק"ה שם בצאורים ס"ק י"ג (ועי' לעיל דיום הכלים בסד"ע אות ג') ועי' פרמ"ג יו"ד סי' ל"ג ס"ק ט"ז ד"ה עוד ע"ש דלכח ל"ש אן יולא ויו"ל (ומ"ש ומסוס, חולין דף ק' עלא תירלו דבנשחו לא חמרינן דכ"ש לענ"ד להמענין בחוס, שם) ועי' עטו"ר יו"ד סי' תליחאה סוי' ס' קפ"ג ודבריו ל"ע עי' פרנ"ג תו"ה סי' תמ"ז ומס"ז ס"ק י"ט ונקו"ח שם ס"ק י"ח ועי"ש ותכמ"ל:

ואו) **סי'** קל"ג כי דלכמ"ם העו"ז סי' קל"ג דבשוכבת בעוה חפסר לרחות בקדין ל"ק ונהך דרוש ובועז דקוכה עלמה שיבדקו הקדין ומקודש וכבר הניח זה בעלי לבוה סי' קל"ג בשם כי שע"ט ודחלו דהא בחנור כחרלית חיכף כשכחן לה הערבון (אלא דוע"ם דגם בחוש היי כן קודש שהי' בחנור ל"ע גם ע"ם דהא בוזה לא בח עלי' ז"ל ועי' בחד"ר בשלוחך פסו"ו קדמו בשפלחי סי' קל"ג שם ומחנם הרי חנורו בילקוט רות סי' תרי"ו דבוזה שאל מוחה הם היה בוזה ומחנה עהורה הכי ואכתי ונא ידעה דלמא הי' לה דם חימוד ונאבד ועוד הא כתיב כי הם כלה הדבר היום והי' בחוחיום הבאוחין ואכתי לא ה"ל ז' נקיים ועי' בשפלחה כחובות דף ז' ומה שחמה שם דהא לא הי' יחוד הרחוי לביחה להרוג"ם עי' רמב"ם פי"ח מהלס"ב הלכה יו"ד ובהרי"ן שם ואכ"ל) ע"י"ם ובפסיעות ל"ל דהעו"ז סי' קל"ג שכ' דאפסר לרחות בקדין היינו לענין דם בחולים דלריך קדין זכפסעה דקרא ופרש הסמלה ע"י כחובות רע"ג ורמב"ן עה"ת פי' חלא ומשל"כ בחנור ורוח ליכא הכרח דהי' להם קדיון (ומטוס"ע יו"ד סי' קפ"ו בלי ח"פ) ובגלא"ה ל"ל לפמ"ש הרי"ן בחדושיו לכרימ ספ"ב (ומוכא בשד"ע סי' קל"ג ובלה דף כ') דאי ידעינן בודאי שדם חימוד הוא עהור אלא דחיישינן שמא כחערב דם בלה בשר בי בחנור אף בקדין שאני דהוי כמי שיש לו פת בשלו ע"י"ם:

וראיתי בשירי עהרה להגאון ומהרש"ק סי' קל"ג חשובה ז' שחמה על העו"ז שלא הניח חוסי ומחוסי יפניס זומת דף י"ח ד"ה יחודי ועי' חמ"ם יו"ד סי' קפ"ד וכבר נחעה ליכא חימוד כלל דהוי כמי שיש לו פת בשלו ע"י"ם: לא כפקא ל"ל ולזה כי העו"ז בפסיעות דהיכי דהיי עמו סוג גם בקדין אף אם נמלא דם חימוד אכתי מיהי ספיקא דם בשר בי"ל דהא דבעי חימוד לענין שלא יהי' בשר בחלב ולא לענין קדושת דם ולכך פרש"י דבר הפלחי בזה בזוקומו אם וכ"כ בדגול מרבבה שם (גם ע"ם בם"ע שם חשובה יוד ומוסכה דבי"ן דף פ"ח דלכה ענה בפיכדוק וכו' קדמו בשפלחה בחוסי אף ז' אם) ובפלחי שם הטיר ונהך דדוד בדא על בח שבע ולא ה' ז"ל וכו' דה' ביום ז' לבדחה ושוב נוקמה מיוחת אם מ"פ והח"ר חשובה דלמא ה' הכרת נוהן הוי ליוחת ביום ה"ז וזהו המדויק בלישנא דיוחת ובחשובה החרכתי והבחתי דבדש"י יבוחת אף ל"ז גרסו נוהן הוי ליוחי ליוחי שחמצכ כאן וכן כי בזבוקו"ל שם ועי' בשפ"ז בשער הפריסה ובהרי"ן פ"ח מהא"ב שהבחתי (ועי' בחוקן יהושע בינוחת שם ע"ש דבש"ך להחוסי דוחצ"ל דקאי גם אלעיל דל"ל ואי שייכות ים להך קושיא כאן ובחו"י יומא שם כחבו כן להדי"ח) ובהפלחה כחובות דף ט' ע"ד החוסי ד"ה כל הקשה ומך דדוד אמר לאורי' בילך אל ביתו ואורי' הסיבו ואכי חנוח אל ביתי וכו' ובשבב עם חבחי ואף"ד דהי' מנודסם גמורה ד"ה שבלהה שוקה והלך דוד לאורה ג"פ שכי דבפי מדויקים בקוד לאורה פירש בחחוה לה דוד והלך אחר חניוחת ס"פ ובהגהם בעל חפאל"ם בש"ס ובילבא שם ונ"ל בשם הגאון רבי מ' הטשיל ז"ל דע"ם הוא ול"ל לאחר שלו ובאחת בירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ג אימא חפגוש אותם גילת ומשוקה והלכו לאורה וחפגוש אותם הוקנו כולם ופי' בפ"ע שטעמו בעלי קרין ופי' לאורה בשוקת כלונר לאחר חאוחה ועי' בהגיעב"ץ והגרש"ם שם ועי' בדעת יוסף להפרמ"ג מגלה שם ע"ש בהך דם כדה ובפ"ד דל"ה ח"ו וכבר הרגיש בזה במה"פ שם ועי' ירושלמי שם הגירסא ועיד הוליאה כחונה והראה לו ח"ו וכי הוחן כחונן בלילה (ועי' חד"ח שם ורש פסחים נה שנחד"ק בלילה הוי ונדכחיב עד אור בוקר ומפורש כן ברש"י ומגילה שם) ואולם להלן שם אימא דם כדה ובפ"ד חלא דבירושלמי קרי ד"ב כחונן ועי' ירושלמי כדה פ"ב סוי' ה"ז ובלל"ה בדכוחת דף כ"ב ומביא רש"י לדברי העו"ז ומעובדא שם בחחד שחצע חמא לר"ע ופרש"י דפטו היתה וחכמים גזרו על היחוד (ופי' חלל"ה דמראה לרש"י דחם ח"ח הי' חיך השיבה לו ריקה יש לך חרבעים שאה דחם חימו חוחם לחיקור ח"ח חיך יחוח לחקנה עזרא ופלא דבירושלמי בדכוחת שם פ"ב ה"ד חימא שבא להיזקק עם חמה חיש עד שבן ומחקיק לחן ומקום חיכן הן מובלין עמהו הצוברין ושבין ובעלה הטביהה) ולא פרש"י ומסוס שחמורה ומסוס חימוד ח"ו ולפמ"ש בירושלמי שהבחתי הלא חבשע בזה כמ"ש העו"ז ולפמ"ש עור אחר מקום בעילה חלא דבירושלמי מוכלא ח"ר כיון דלא חבשו לחיקור ח"ח ועי' בפחס"ם סי' קל"ג שהניח בדברי החוי"ד דבילה על זוחת ליכא חימוד וכ"כ בישע"ק שם ובאחת בחרדי שבוחת חחות ומשנת דחין חילוק ועי' בדכי יוסף יו"ד סי' קל"ג שם מ"ם בחקום שבאנו דחבה כשחא בדה כ"ש שיבולה ליבשא חוך ז' ועי' בדב"ו החדש ביו"ד שם ובעבס"ם כדה דף ק"ו שם שבר ר' יוי ור לוכבא כחובה ליום חרבעה ורש"ל ורש"ח ומהר"ם שם מ"ם בגירסה הרש"ם שם ליום פלוני ככחב כחובה ואולם ברש"ם כחובות פי חעפ"י סי' ו' גרם בגירסה דילן בש"ם ועי' פש"ם סי' קל"ג שם ס"ק ג' מהבית חפחר חיש זקיקה ומקולקח דעים לריכה ז"ל ואכתי ונלחתי בזה"ל להרש"ה ביח ז' שבר ג' שכי להבית בזה"ל דהא ודאי כל שחבעוה ליבשא לריכה ז"ל ס"ם קטנה ל"ש גדולה ול"ש זקנה חעפ"י דמקולקח דעים בכולהו חיכא לעיחום לדם חימוד וכי שם לענין יחוד ל"ש ח"ח ס"ש ע"ה ועי' בהרחב"ד פ"ח מהא"ב והרש"ן שהבחתי ודוק: והכי ידידו.

סי' ט'

ד"ח יום ג' י"ג שבט תרס"ג

להרב המופלג בתורה ומכלל ומהר"י טיפליצקי כי' ברוסיה.

ע"ד שחלמו בחסה ומעוברת שמתה ר"ל חס מוליחין הולד ממנה:

ו) **הנה** כבר התריכו בזה המחברים וכ"ת הביא רמ"א ומ"ק (דף כ"ח) עובר במעי חסה הוי גלגלים לו לא וכן הביר בשפת אמת להגאון ר"מ תאומים ז"ל בחוט מ' והרבים בזה בשו"ת שערי דעה ח"ב ק' ע' ומהן הגאון מעברזאן בחשו' סרס"ס ח"ג ק' קכ"ט וקדמם בזה בברכי יוסף סס ובכורות י"ל דמיירי סס ביולחת ליהרג דתכן בעירובין (דף ז') דחין מעמיכן לה עד שתצא (ומ"ס בנהסה"ם סס ותוס' פ' תרוסה דף כ"ח ע"ו ומל"מ פ"ג מ"ה סוטה ה"ז) ותרי"ף ח"ם דומכן חומה כנגד בית הריון (ועי' יהוסלמי ב"ק פ"ה הלכה ה') וערוגה"ס פ"ג מה"ק ה"ד ור"מ פ"ג ומה"מ חלת דבר"מ פ"ז מבירות ה"ד כי חו חסה עוברה שמתה ונקברה ועוברה בחעי' ומסכה ערוכה היח בהלות (קפ"ז) החסה שהיח מקסה ליל ומחכין לח הולד בחעי' ומולידין חומו תבריס (ילח רומו והגרי"ב כי דבה"ק גרסו ילח רחסו ורומו) והטעם דכל זמן שלח ילח לחויר העולם לחו נפש הוח כדפרש"י בסנהדרין (דף ע"ב) ובתוספ' פ"ח מה: חולה ה"ט כ' ומפני שהוח רודף אחרי' להורגה ומומכ"ח מ"ט רל"ו תמה דהרי חומרו בה"ק דומסנית דדפי לה וכי שלח רחה לנומחי כליו שהרגישו בזה וכן הקסה מהן הגאון מלבוב בבית יעקב ח"ב ס' קכ"ב חות ד' וכבר התריכו בזה בחשו' גחוני בתרתי ס' מ"ה (ועי' כ"מ סס ומל"מ פ' תב"ה פ"ק ה' ומ"ב חו"מ ס' כ"ב) והביח גירסת הספרים ומסנים דדפי ליה וכ' דבה"ק הוח ושחות בירוסלמי כלן ובשבת פ"ה ה"ד לימה ר' יוסה בי ר' בון בשם רב חסדא (בירוסלמי ע"ז פ"ב ה"ג בשם ר' לוי) שכייח הוח הנוך שלין לח יודע מי הורג חת מי ופ' הפ"ק דכתו שבימ ומקוכצת ונחנת הולד כן הולד עומד לנוחת ונחנת קובי לידתה ועי' מ"ס סס ועי' בית"ש יומח פ"ח ס' י"ג ובר"ן סס ד"ה וכתב בה"ג ובחשו' ומהר"ן ס"ק י"ד ס' ק"י הקסה ומחוסי סהדרין (דף כ"ט) הגס ליסרחל חימו רשחי להרוג עובר וכבר הלריך בזה בשו"ת חים יליר ס' ל"ח וקדמו המיחר"ש בנחסוות ס' ל"ז (ובדבריו מבוחרי בינהו למ"ס בפ' ל"ט סס) וכ' דחסה שמתה שלחי שהוח חי ומחת חמו הרי הוח כילוד ועי' בית"ש יומח פ"ח ס' י"ג מ"ס בדרי בה"ג והרמב"ן שכ' ומעמח דיוסבת על המסבר שמתה טעמח מחריבח הוח דהרי הוח כילוד ובר"ן סס מ"ס דכיון שמתה הוח כילוד ובחשו' חו"י סס לח הביח מדברי הבה"ג והרמב"ן חלו ועי' בשו"ת זרע חיים ס' י' דגס בכל מעוברת שמתה חייבין שמא הולד חי וח"כ לריך לעשות הסחדלות ולהולית הולד רק היכי דידעינן דמתו שכיסס פשוט דקודרין חומס יחד ועי' עיקרי הד"ט ס' ל"ס חות ט"ו ומעתה מ"ס בהנה"ם רחו' ממקרא מפורש (ירמי' כ') חסר לח מוהתתי ונרחס ותהי לי לחי קברי (ועי' מל"ד שכ' ותהי לי לחי קברי לפי סעה והוח מתיב"ע סס והות לי פון לחי קברי ומקרא ברחשים כ"ו י"ד כמעט שכב לחד הטס וחי"ת ויובי"ע כזעיר פון שכיב וערס"י ומל"ד חיוב ג' י"ד) ובפני חריה כי דז רחי שלין עלי הסובה ולדעתי חדרבה יש רחי מזה להיפך ולזה לומר ירמי' חסר לח מוהתתי מרחס מקודס ותז ותהי לי לחי קברי ומקח"כ היכי ד"ל דהולד מי בחעי' גרסינן בסוף שבועות (דף י"ח) עובר במעי חסה הוי גלגלים לו לא וכן הביר בשפת אמת להגאון ר"מ תאומים ז"ל בחוט מ' והרבים בזה בשו"ת שערי דעה ח"ב ק' ע' ומהן הגאון מעברזאן בחשו' סרס"ס ח"ג ק' קכ"ט וקדמם בזה בברכי יוסף סס ובכורות י"ל דמיירי סס ביולחת ליהרג דתכן בעירובין (דף ז') דחין מעמיכן לה עד שתצא (ומ"ס בנהסה"ם סס ותוס' פ' תרוסה דף כ"ח ע"ו ומל"מ פ"ג מ"ה סוטה ה"ז) ותרי"ף ח"ם דומכן חומה כנגד בית הריון (ועי' יהוסלמי ב"ק פ"ה הלכה ה') וערוגה"ס פ"ג מה"ק ה"ד ור"מ פ"ג ומה"מ חלת דבר"מ פ"ז מבירות ה"ד כי חו חסה עוברה שמתה ונקברה ועוברה בחעי' ומסכה ערוכה היח בהלות (קפ"ז) החסה שהיח מקסה ליל ומחכין לח הולד בחעי' ומולידין חומו תבריס (ילח רומו והגרי"ב כי דבה"ק גרסו ילח רחסו ורומו) והטעם דכל זמן שלח ילח לחויר העולם לחו נפש הוח כדפרש"י בסנהדרין (דף ע"ב) ובתוספ' פ"ח מה: חולה ה"ט כ' ומפני שהוח רודף אחרי' להורגה ומומכ"ח מ"ט רל"ו תמה דהרי חומרו בה"ק דומסנית דדפי לה וכי שלח רחה לנומחי כליו שהרגישו בזה וכן הקסה מהן הגאון מלבוב בבית יעקב ח"ב ס' קכ"ב חות ד' וכבר התריכו בזה בחשו' גחוני בתרתי ס' מ"ה (ועי' כ"מ סס ומל"מ פ' תב"ה פ"ק ה' ומ"ב חו"מ ס' כ"ב) בגירסת הספרים ומסנים דדפי ליה וכ' דבה"ק הוח ושחות בירוסלמי כלן ובשבת פ"ה ה"ד לימה ר' יוסה בי ר' בון בשם רב חסדא (בירוסלמי ע"ז פ"ב ה"ג בשם ר' לוי) שכייח הוח הנוך שלין לח יודע מי הורג חת מי ופ' הפ"ק דכתו שבימ ומקוכצת ונחנת הולד כן הולד עומד לנוחת ונחנת קובי לידתה ועי' מ"ס סס ועי' בית"ש יומח פ"ח ס' י"ג ובר"ן סס ד"ה וכתב בה"ג ובחשו' ומהר"ן ס"ק י"ד ס' ק"י הקסה ומחוסי סהדרין (דף כ"ט) הגס ליסרחל חימו רשחי להרוג עובר וכבר הלריך בזה בשו"ת חים יליר ס' ל"ח וקדמו המיחר"ש בנחסוות ס' ל"ז (ובדבריו מבוחרי בינהו למ"ס בפ' ל"ט סס) וכ' דחסה שמתה שלחי שהוח חי ומחת חמו הרי הוח כילוד ועי' בית"ש יומח פ"ח ס' י"ג מ"ס בדרי בה"ג והרמב"ן שכ' ומעמח דיוסבת על המסבר שמתה טעמח מחריבח הוח דהרי הוח כילוד ובר"ן סס מ"ס דכיון שמתה הוח כילוד ובחשו' חו"י סס לח הביח מדברי הבה"ג והרמב"ן חלו ועי' בשו"ת זרע חיים ס' י' דגס בכל מעוברת שמתה חייבין שמא הולד חי וח"כ לריך לעשות הסחדלות ולהולית הולד רק היכי דידעינן דמתו שכיסס פשוט דקודרין חומס יחד ועי' עיקרי הד"ט ס' ל"ס חות ט"ו ומעתה מ"ס בהנה"ם רחו' ממקרא מפורש (ירמי' כ') חסר לח מוהתתי ונרחס ותהי לי לחי קברי (ועי' מל"ד שכ' ותהי לי לחי קברי לפי סעה והוח מתיב"ע סס והות לי פון לחי קברי ומקרא ברחשים כ"ו י"ד כמעט שכב לחד הטס וחי"ת ויובי"ע כזעיר פון שכיב וערס"י ומל"ד חיוב ג' י"ד) ובפני חריה כי דז רחי שלין עלי הסובה ולדעתי חדרבה יש רחי מזה להיפך ולזה לומר ירמי' חסר לח מוהתתי מרחס מקודס ותז ותהי לי לחי קברי ומקח"כ היכי ד"ל דהולד מי בחעי' גרסינן בסוף שבועות (דף י"ח) עובר במעי חסה הוי גלגלים לו לא וכן הביר בשפת אמת להגאון ר"מ תאומים ז"ל בחוט מ' והרבים בזה בשו"ת שערי דעה ח"ב ק' ע' ומהן הגאון מעברזאן בחשו' סרס"ס ח"ג ק' קכ"ט וקדמם בזה בברכי יוסף סס ובכורות י"ל דמיירי סס ביולחת ליהרג דתכן בעירובין (דף ז') דחין מעמיכן לה עד שתצא (ומ"ס בנהסה"ם סס ותוס' פ' תרוסה דף כ"ח ע"ו ומל"מ פ"ג מ"ה סוטה ה"ז) ותרי"ף ח"ם דומכן חומה כנגד בית הריון (ועי' יהוסלמי ב"ק פ"ה הלכה ה') וערוגה"ס פ"ג מה"ק ה"ד ור"מ פ"ג ומה"מ חלת דבר"מ פ"ז מבירות ה"ד כי חו חסה עוברה שמתה ונקברה ועוברה בחעי' ומסכה ערוכה היח בהלות (קפ"ז) החסה שהיח מקסה ליל ומחכין לח הולד בחעי' ומולידין חומו תבריס (ילח רומו והגרי"ב כי דבה"ק גרסו ילח רחסו ורומו) והטעם דכל זמן שלח ילח לחויר העולם לחו נפש הוח כדפרש"י בסנהדרין (דף ע"ב) ובתוספ' פ"ח מה: חולה ה"ט כ' ומפני שהוח רודף אחרי' להורגה ומומכ"ח מ"ט רל"ו תמה דהרי חומרו בה"ק דומסנית

חומ גופה הוא ובמעורה (דף כ"ח) גובה מהמוכר דמאריכא קא רבינ"ו ופרכ"ו דילמ' מימ מחדוק בגופה מלא תלוי בחוריר ומעלמא הוא מילר וגדל והולך ובהגהת הגרל"ח ז"ל ב"ק (דף נ"ז) תנוה דלמ' לפנינ"ם בחוכ' שם ד"ה נ"ע מכאי קמה מנינ"ם פרה מהזיקה בגופה מילדה נ"ע גופה הוא ולא חדית הוא עי' תוכ' שם לעיל ותוכ' חולין (דף כ"ח) ד"ה והלכתא וטו"ז וכ"ך ירו"ד ס' ע"ח ופרמ"ג שם ועי' בטומ"ק ב"ק שם נ"ם דלעניו מיקור בילה מגודה בגופה ומפמ"כ ולא מלא בזו ולד מקייא להזיק וערמנ"ם פ' ז"מ פ"ט ה"ח ופי"ל ה"ח וטומ"ע חו"מ ס' ל"ט ובל"מ פ"ז מה' עבדים הלכה ה' כי דהיא העיקר והרי ולדה כמוה מלא נלמ' דהיא מלך בהר הולד ועי' גליון רמ"ח ב"ק שם שהעלה דלא מוריכו להיפך דהשם יך הולד והבית מחמורה (דף י"ח) וקדמו בכל דבריו בשמות יעקב ח"מ ס' ע"ג ובמ"ך ירו"ד ס' ל"ח בשם הרוקח דלשם כהן שמעוברת עוחרת ליכנס לאוהל שחת כחב בהגהות מיחי בדוך בשם תפלי"ם דלש עובר יך חמו הוי כאחד מאבריו ומקבל מזונותיה ועי' מבני נזוחים ס' פ"ג וזה חמוה דהא הרוקח מייירי בגת יפרילל מביאת לכהן ואם עובר יך חמו אין כאן מיקור מוחלה כלל (ועי' לעיל דיום החמישי חות ד') והרבה ל"ל בזה ומכמ"ל:

ד) **והנה** ומ"ם חולין (דף ע"ג) דלמר רבה שלחי עובר הוחיל וקופו ללמח ומומכה דהלכות פ"ז מ"ה אין רלח' דשם מיירי דהשם קיימת ועי' פהמ"ם שם ובר"מ פכ"ה מטו"מ וגם מומ"ם בחוכ' ר"פ הכותב דמיחה שכיח מעשה דרוב נכרים ומשחכנות בלידה (ועי' בהגרש"ם שם שם דף כ"ג ובקדמו מוהר"ם ש"ף דף פ"ג שם ועי' שעה"מ פ"ד ומשכנה הט"ז) ול"ל דהיינו לחר שילח הולד ומ"ם חלח דבמיר (דף כ"ח) ולחמ"ל עובר דקופו ללמח מיפרם פרים מיכי ושם ומירי בומעוברת שמחה (ועי' מ"ם הברכ"י בומחנ"ר שהבחי) חלח דגם שם דייקינן לי' שם העובר בחיי אמו כגופה ולא הוי גלגלים ע"ז מומרינן דלא הוי אז בחיי כגוף לחד דקופו ללמח וכמ"ל דלומרינן בטומלח דקופה ללמח ובחכ"ח בלל ק"ט חום מ' ומקיק דהוי הלמ"מ ועי' חמצ"ן ח"ג ס' ח' ומהר"ט ח"ח ס' ל"ו ובחוי"ט פ"ז דלחכלות ומ"ג ומח"ם ר"ד ס' ס"מ ועי' בחמצ"ן ח"ב ס' מ"ח בבי כסים שמחו לי מקדיטין שליכ מבוערת לומבוערת ומעשה דומבוערת מסילקת דמים (ועי' הגהת בית שמואל בדה פ"ג מ"ז פ"ט ומ"ד) ומשמע דקובדין מוחה עם הולד דלל"ב חלדבה מהכול בדעים ומ"ם מוי"ק (דף כ"ח) ל"ם חלח חיה ח"ר ובפמ"ם יו"ד ס' שם"ד מבית ומתשו' שמן רוקח בים לעכב קבורה עד ג' יומים והעירני חחכי הרב החריף מ' דוד כפחלי כהנא כי ד"ל הנעשה עפמ"ם בשבח (דף כ"ח) דלאחר ג' יומים בשקע הכרם ומומילא יולילו הולד בשקל ור"ל ועי' יהוקלמי ימחות פמ"ז ה"ב וק"ע שם וחולם בבית מחי' ס' שם"ד לוח בכרוכיח דלליל להלין לח הנעש ועי' חבו רמ"ח יו"ד ס' פ"ה ובשדי חמד חוח קנ"ח מ"ם בשם זכר יקעיהו ובדע"ק ס' שם"ד וגה"ק שם ובהגה"ם ס' יו"ד ס' שכ"ז הביחו מוה"ק פ' חמר דחיקור הלכה וכ"ם בשם רק עד כ"ד שעות וחולם בוה"ק בשם דדוקא כי בשחם דחיקור לי' ליכה על מרעה ומ"ם בחכ"ם ג"ח (דף צ"ל) קי"ו) ועי' יד חנהם יו"ד שם וכבר דבר בזה בשו"ת שחת בית יהודה החדשות ס' ו' (וכל דבריו שם בע"ג) ועי' בי"ח קמ"ל יו"ד ס' כ"ה ובהפלחה הכלמ"ח ס' ומבלם ס' חרפ"ז ומכ"ח מ"ע חקל"ח וקומ"ח שם ועי' חכ"ח סי' קובטי מלבח ומשה

סי' יו"ד.

בעזה"ש בעוה"ת סיון תרפ"ד לפ"ק.

כבוד הרב הגאון הגדול שבת עט ומגדול לדיק ובשגב עטרת חכמים ופאר הסליחים כש"ת ונהו מאיר ד"ר לעריכיר שליט"א הגאב"ד ומלבוהת מלעזוהת והמוריכה.

יקרת ומכתבו עם שאלתו קבלת חכם הגיעני ונרגיש עלי דברו הכבודים ובפרט בשאלתו לשמוע חוו"ד ע"ד שאלתו על אלה החכמים החתומים בכפבוחס, ולזו בחייהם לברוך גומס, לאחר ווחס, אם יש לקצור את עפרם בקבר ישראל:

ו) הנה הבית כ"ת דברי החת"ס בתשו' יו"ד ס' בנין (שנ"ל) דלידד ליוור שים חיוב קצורה בפרט מדרכי לצור הית דלין ונתעקלן עמו לכל דבר היימו עפק חצוות וחכחוותי חצוות חצל עכ"פ יש חיוב קצורה וכ"ת כאב שמדברי הירושלמי תמוהות פ"ח ה"ג ונביאור היפך מזה דאיתא שם בעשה דטבח בלפורין שהי' ונאכיל לישראל בגילוח וטריפות פעם אחת שהא יין בערב שבת וצלה לגג וגפל ונגח והיו כלבים ונלקקים בדמו שחלו שחלו לרי"ח ונהו מירמיה' מן קויפון תוגר לון כתיב ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון חותו והא ה' גיחל חת הכלבים ונתכיל חת ישראל תרפיסון דוודידהון חיפן לכלבן והרי ונבואר בשבת הטורם ודרכי לצור ל"ל קצורה ושאות בוגפ"מ ביאר כוונת הירושלמי שם דשחלה הי' שם ווותר לטלטול ודבריו ל"ע דהא המעשה הי' בע"ש לא בשבת ואף שם בימח הי' בע"ש בין השמשות ל"ל דהי' ווותר לטלטלו ואף לקברו ועי' ב"ב (דף ק' ע"ב) בית הקברות בשבת ואף בעני כי' דאוטריזוהו בין השמשות ועי' מהרש"ל שם ובפ"ח ופטוש"ך שם ורי"ל חלא דירושלמי ע"ז פ"ב ה"ג ונוצא זה המעשה בשבת שהי' בערב יוה"כ עם תקיכה וגוהי"ם שם ג"כ בייאר דשחלה הי' שם ווותר לטלטלו בוה"כ ולא לענין שם קבורה וגם זה ל"ע כיון דהי' רק בס"ם שלא יוה"כ ולטלטל לא שרי רק שבות ובוקוס ועלוה לא גזרו על שבות (ועי' חוק' פסחים דף כ"ד ע"ב ד"ה לאו ובצ"ן בילה ר"פ הוגיל ופרי"ח ח"א ס' תרי"ח לענין חוס' יוה"כ ו"ל) חלא ד"ל דכיון דהשבת הי' בשב ואין חיוב לקברו שוב לא הי' ועלה והי' חשוב טלטול ובמד"ר ויקרא פ"א חוצא עובדא זאת שהי' ע"ם ולא מכר שם עם תכיכה ובמת"כ פירש ג"כ דשחלו לר"ח לענין טלטול בשבת ול"ל דאף חיוב לקברו חלא דלענין טלטול הרי הי' כמה חופכים להתירו בטלטול וע"י בטופ"ע חו"א ס' ש"ח סע"ב ד' דיש גי שחוגר דאם הוא בכיסו חו"ל ככר חו חיוב ובמג"א שם ס"ק ט"ז דבגדים חיכם בעלים לגבי הגוף דלריך להפשיטו ולכלבים בבריכין חלא דשהוח דטבח שכפל ובהרא הי' לריך שוב לקברו עם הבגדים כדין הרוב חלא דבלח"ה חישהגיעו לכו בוחכ"ת דברי הגהת מקרי חולין פ"ז ס' ט"ז ועוד זכות דהעוכר עריפה בקצורתו ועקרו עקורו טהור ומדברי הירושלמי חלו ועי' בהגי"ח פ"ק שם ס' י"ג לענין הבודק בעולה ובט"י יו"ד ס' כ"ה ובדרכי משה שם ס' ק"ד חות י"ד חלא דל"ל דשם דוקא בוכאל חת הרבים ובוכאל נו"ט ליטרחל חצל בקצורתם ועי' בשו"ת חיים ושלום ח"ב סי' ק"ל ד"ה ובמה שכתב בשם הגאון חבדי"ץ בקצורתם חדם פירוש שהוא רשע ולא עשה תשובה (ועי' מהרי"ל הלו' ס' ט"ע בשם ירחי ד' ים לקברה בקברי חשר ולוגדר מלחת שם ירחה בעיני ד"ל יניחוה על פני בקברות חדם פירוש שהוא רשע ולא עשה תשובה (ועי' מהרי"ל הלו' ס' ט"ע בשם ירחי ד' ים לקברה בקברי חשר ולוגדר מלחת שם ירחה בעיני ד"ל יניחוה על פני

שעובר בל"ת שלאחר כי קבור תקברנו ובב"ל עם תומה דהא זה עשה ולא ל"ת והניח מדברי הרמב"ם פט"ו ומסהדרין ה"ט שכ' ומ"ע לקבור את כל המוגי ב"ד ביום שהמיתם כו' ולי נהא לך לחיל דהרי קיים עם ולא המוגי ב"ד בלבד אלא כל העומד עמו אבל בל"ת ומשנע רק בל"ת ולא העשה וכומ"ש הרמב"ן דבשאר מתים שחיים המוגי ב"ד ליכא ומ"ע דקבור תקברנו וכ"כ בעה"ת בקומ"ח מ"ע תקל"ו ובריעב"ם פ"ד מהי חבל ה"ח כי וכל המלין את מתו עובר בל"ת ובלאו"ן עם שקיל ושדי לי ק"ל להרמב"ם דעובר גם בעשה ובאותם ועשות כן בסה"ג ומ"ע ר"ל ועי' ברעב"ם פ"ג עם ה"ח בל"ת עם לוה בלא יקבר אין שומעין לו שהקברה ועוד שבאמר כי קבור תקברנו (ועי"ר בסה"ג להרמב"ם בשורש החמשי וברעב"ן ומ"ע עם ובלב שנה ד"ה טעמה די ומ"ח בזה ומ"ם מדברי הבמ"ח פי"ב ומאבל שהקשה מכתובות דף מ"ח בגמ"ם בעלם מיהם שהן דברי התוס' בכורות דף כ"ב ד"ה נתין ע"ש) ובסמ"ע סי' רכ"ג ס"ק ס"ע כי הטעם דלאו כל כמיניה להלין המה ולא יקברוהו ובאות בס"ק שהדרין עם נעי רק אם קבורה ועוד שזיכוך אין שומעין לו ואם עוד כפרה שומעין לו (גם מ"ש הסמ"ע דהסהפד רק בשביל כבוד המת וקרובין ל"ע עם"ק עם) ועי' בלח"מ פ"ח מה' אבילות הכ"ד והולם ברעב"ם פי"ד ומאבל פ"ח כי ומ"ע של דבריהם כו' ולספוד ולחפור ולקבור הרי שכתב דהקבורה רק מ"ע מדבריהם ואולי ל"ל דבעה"ק שהדרין עם וכן למולין לא ומה שעובר בל"ת ל"ל כי קבור תקברנו ופרש"י וריבוי דכתב עם עליהו קאי ומ"מ הטעם דניח דניח קרא וכבר כתב כן בשחורי ומהרש"ל למולין לקמן ועי' ברי"ף שהדרין ובפירוש ר"ח עם ואולי יקשה להלן עם בגמרא ד"ה רמז לקבורה עה"ת וכן כי קבור תקברנו ד"ל שעור ולכאו' כ"ה בלישנא ועה"ת וכן כי קבור ומשני לישנא כי קבור ומשני לישנא לי תרתי תקברנו לא ומשנע לי ופרש"י אבל קבורה אחרת לא ומשנע ומקבר וריבוי דתקברנו לא ומשנע לי לעבה"ם למידרש הכי והרי ומאוד דנתקברנו ורבינו קבורה נאחת ואיכ יקשה לליטעמיה קטנ דנתקברנו לשאר מתים ומ"ל למידרש קבורה נאחת ומ"ש לקבורה ואולי נאשר אחר יהיר קי"ל שאר מתים ולהקברנו כדרש קבורה נאחת ומאוה שהרגים שם וכי רחין לומר דהרתי שעברים מיכה ובתוספתי כיר פ"ג ה"ח אחת קבור ומלוה עשה תקברנו קבורה לו ולעצמו וכמ דרשים כמה דרשות ותקברנו ועי' בשורי קרבן שם ד"ה ומכן ומאוכש ל"ל לכאורה אין למילף שאר מתים ומהלוי דשאר שהם לחיכא בזיון גדול וכומ"ש כי קללת מלקים הלוי אבל בשאר מתים ליכא בזיון כל כך אלא דאי מתים בזיון הי' בגי בחרון לבד ולא בקבורה בקרקע וכומ"ש התוס' שם ד"ה קבורה דליכא בזיון שם קובע על האומה בכתוב ואולם שם מרבינן ותקברנו דכתיב בתלוי דגם ההלוי לריך קבורה בקרקע ולא סגי בהכיתם תלוי דעיכ ללו ומתים בזיון הוא אלא דגלי רחמנא דקבורה הוא בחרון ומילא מרבינן גם שאר מתים אף דקרא דתקברנו קאי על ג"כ על תלוי ועי' בחידושי הרי"ן מהסהדרין שם אלא דהרמב"ם ס"ל דגוף הקבורה לשאר מתים הוא ומה דקבורה בחרון הוא מדברים חי"ם בפי"ד ומאבל מ"ע מדברים לחפור (בחרן) ולקבור ואולם הטור בי"ד סי' שמ"ב כי דהמוחן ומה בחרון ולא מקרו עובר ומשום שמלין המת (ומ"ש דקבורה חרן ממש מלה ע' בש"ק בירושלמי כלאים פ"ט ה"ד ועי' בחוב פי"ב מ"ג ובפ"ח בירושלמי כלאים פ"ט ה"ד ועי' זוה"ק פי' תרומה דף קכ"ח) ור"ל ממ"ק ג"ק (דף ק') והוודעתם להם זה בית חייהם (ערכ"י שם והגרי"ב בגהסמ"ק העיר ממ"י בשע שלישע וקדמו בפ"ת בחל"מ ס"ו פרק ג' סי' ז' אות ז') כי יכלו זו ביקור חולים בה זו קבורה (ועי' בסמ"ג להרי"ן בשורש הסבי ושם בשורש חוגבניתא עכע שם אות כ"ה ומ"ם בעכין שקוברין גם הגן שבחלה עמו עי' ירושלמי סוד רפ"ז ע"ב"ה) ובפלפולא חריפתא ג"ן שם כי דמשמעות בה הוא העמנה בדבר כמו בני הערים דלא כתיב בהם רק על הגוים (עי' רס"י שוטה ט"ו ע"ב בשמה ועי' מכות י"ל ע"ב לשון לבצע בחרן ופרש"י בתוך הקרקע ושם ונוליכין עלמותיו על קברי אבותיו שכאמר אל חרן אחיהם ור"ל) ואחכם לעכין הלבת המת בשאר מתים דעובר על לא תלין תמוה שלא הביאו מס"ק ג"ק (דף ב"ג) עשרה דברים כאמרו בירושלים וגזין עליהן בה אחת מהם גוררת ופרש"י ומקורת היא בידיהו ואין עושה לדבר ויקשה הרי ע"ב הוא דעובר בלא תלין ואין עושה לדבר אחר מקום שנ"ל ואולתי בשעומ"ת ג"ק שאחת מהם זה וכי ד"ל דבירושלים אין מלינין ואפילו לכבודו דאלו בעלמא מותר ואחכם בשאר דברי רס"י בדור מללו שכאמרו לעיל אין מלינין בה אלא המת עמו בה אבל מהם בשאר מתים קוברים אותו ועיד ול"ל דמ"ם רס"י בשאר היום ומשום קוברים אותו ועיד ול"ל דמ"ם רס"י בשאר היום הוא ומשום עובר בלא תלין רק אם לן אותו עד עמוד השחר וכמ"ש בזבה"ח ומ"ע תקל"ז אלא דמ"ם דאם קברו בלילה עובר על עשה ל"ל דרס"י כשיעת הרבינו דעשה דהקברתו הוא רק בהרוגי ב"ד ואחכם רס"י דיק ואכי קוברין אותו עיד ול"ל דעעלה אחרת הי' בירושלים אלא היו מעתיקים עם המת רק קברו אותו תיכף ועיד מעמ ועי' חמ"ק פי' ל"ח ומעלה מ"ם הגרי"ב בגהסמ"ק סק"ק אם מזה"ק פי' בשם הרי"ף דהזה"ק קאי לעכין עשה הלבת המת ובס"י קאי לעכין אחר דהיו קוברין את המת עיד ובערכ"י בחומש פי' בחקתי ע"פ ואלחתי הכר ומפ"ח אם ול"ל ועי' ומ"ק (דף כ"ח) ואחמת אם מרים ואחקבר אם קמוך לניחתה קבורה ורמ"י בר"ף אם ול"ל אלא דבכ"ד אם בכוונת כפשטות החו"ז דאחקור לעקור בקבורה אחם רשע אלא אפי' אחקור החו"ז דאחקור לעקור בקבורה ג"ם מזה שוב אין להגהות עליו על הלבת המת כיון דאחקברנו יכפיל אחר מתים ומעלה היכי דליכא עשה דאחקברנו ליכא לאו דלא תלין בפרט היכי דכתיב גופו ורוצים לעשות האפר בכלי ודאי אין עוברין בלא תלין כיון דגופו כבר בקרקע ובלא ועל ע"ע ודאי ל"ש כיון דליכא עשה דאחקברנו אחדם שיהוי שעות רבות בשעת ניחתו ולא מ"ם אחמת ג"ל אם אלא דבעיקר דברי האו"ז תמה הב"ח ד"ד בי' שם"ד ומה דאחגרים אין קוברין רשע אלא לדיק ואין קוברין רשע חמור אלא רשע קל ומשנע דאחעקקן לפילו ברשע חמור וכתב דאחפשר לחלק בין קבורה גרידא דהלאי קוברין אותו אלא להעלות לו אחכריכין וכניחין אותו בקבר בלא אחכריכין (ועי' מ"ש בזה) ומה שכתב בשם הפילו הוא את ומלוה ועי' בחו"ב חמור פ"ח אות י"ד ובאחמ"ם אם ועי' בשפתי חכמים חמור על רס"י כ"ח ל"ח אות ר' ובדברי חמוחים ובאחדושי עה"ת האכרתי שם) ובאמת כבר כתב הרשב"ץ בתשו' שהביא הב"י סי' של"ד ושך שם ס"ק י"ח ובסי' שנ"ט ס"ק מ' דגם הכריכין הוא בכלל קבורה ואין מתעקקין היינו שאין קוברין ולא מולין (ועי' בשמוק"י ס"ק פ' הגהול בחרא בתב לכתבינן פתיחא ע"ם דברי הרי"ף בשם ר"פ גאון שכ' והחרונו אותו ואל תקברנו לו עת עי"ש) אלא דגם זה ל"ע ואף דעת ביה"ע רחמנן יהעקקו גו עיוויים (בילה דף ו') ושם ס"ל ע"כ ענין התעקקות לענין קבורה ואכריכין עי' חו"ח סי' תקכ"ו ושם"ש שבת (דף קל"ט) ובאמת בכן ליון להגהות שהרי' שעליעגבר סי' ק"ג לענין קבורה בפל הניח ומתעקבת בשעות פ"ח דכפליס אין מתעקקין

ענין לכל דבר ומצוה דש"ל קבורה וזה ליתא דהרי הרמב"ם ס"ל דאין מתעסקין היא לבאר דבר ולא לענין קבורה והרי הרא"ש ומ"ק פ"ג ס' י"ד כולל שם גם מאבד עצמו"ד וזה ודאי ענין קבורה והכי"ת קוץ ומ"ק הביא ג"כ בריטבא זו דמפליג וכו' להדיא דאין מתעסקין להספידם ואולי גם כוונת הרא"ש דאין מתעסקין זו היינו שלא יתעסקו זו ישראל רק לקוברו ע"י עממין אבל קבורה בעי דהרי ונקרע ונלך הוא ונלכים ג' ט' פקדו כל אח המרורה הזאת וקבורה כי בת מלך הוא ואיבל היתה רשעה גמורה ומאוחרין מלך דשם ה' רק מדרך הכיעוס (ועי' חת"ס או"ח ס' י"ח ורד"ק הס"ב י"ב י"ז) וכמ"ש הרד"ק שם דאצפ"י שהיתה מתוכי תוועות העולם לריך לנהוג כעוד בכל ככבד בחומתו ומדרך המוקר וכי דלא קברו מטעם דבר כיון שהי' רוב גופה בחבל מלך שבשאר הגלגולת ולפי הדרש קברו הגלגולת ועי' קהלדין דף פ"ג ושם ק"ד שגרתה לחמורת ע"י"ש וי"ל) ועפ"ש קהלדין שם לומ"ד דומה לכלים חתים תחומים ובחבי בב"ל שם כי דמנהגי המעיין פי חלת כדהו דבני החו"ל ובחומת החו"ל בחבו ס' קל"ט שם הביא ומנהגי והרמ"ה שם שהביא דבני המעיין חלו ומחורן גם מיתת רמ"י ועי' ומ"ח ומ"ע תקל"ז וקומ"ח שם לענין כזית מן המת ולא הזכיר ומנהגי המל"מ ספ"ד ומ"ה חבל ע"י"ש:

ג) **והנה** הביא כ"ת מ"ש בחת"ס ס' שס"ד דקונדרן חפר הקדושים ומבוש עכ"ם לה שלא בכרך והביא כ"ת עוד מי שהעין לומר לקבור חפר הכפרך לעשות תיקון לנפשו שע"י עכ"ם הל"ל יקום לתחי' וכבר הביא בשחילת יעב"ץ ח"ב ס' קל"ט ומנהגי הלחה"פ חלו שכ' דאין הכהן רשאי לטמא לאחיהו חפר ומשום אחיו עכ"פ ודחלו בשתי ידים וכ' דודאי מותר לכהן לטמא לאפר זה כיון דאין בו שכבת זרע כלל ואין לו נחשבות קרובו בעיניו ולפ"ז י' מלינצר דמטמא בזוגא חפר הא ניחא שלא יתעצב בחוכו קום חפר אחר ענו כמו לדידן שמות ר"ל דאילו זוגא דלא קני חלת בחרוף ע"ג קטבלא ודכוותיה לאחוקי בכרך ע"ג ומערכא עליס על פני הארץ שמתעצב ענו שעורים שחדוה ואפר הנחלים ולכך בכל חופן הכהן ומטמא לזוג חרוף דאילו יש לו קונדרן זולתו דלא ומשכחת חרוף ע"ג קטבלא אם לא בדרך רחוק שאינו ומלי כלל ע"י"ש ומ"מכ"ת דבריו תמוהים בזה דהרי הא דבעינן ב"ל שיהי' בכרך ע"ג קטבלא לאו ומעשה שלא יתעצב ענו דבר אחר רק כדי שיהא לזרתו ניכר בשלימותו ולרי יוחנן לפומ"ש בחוקי דמה (דף כ"ז ע"ג שם) שם חלינא דר"ש דעשה לו דבר אחר גגלין והרי בשלין שכי החוקי בכרך ב"ה ע"ש דמטמא רק ומטעם זה שלם ומ"מ ומיקי בטמטום חלינא דר' יוחנן שאינו דומה בינוני לזוג בגגלין ואין לומר דבעי שיהא בו ניחוח הולך ומטמטם חלת ב' הלחם נחתכים על ידי מעלין בקוקו ר' מלינצר דמטמא בזוגא חפר הא ניחא שלא יתעצב בחוכו קום חפר אחר ענו כמו לדידן שמות ר"ל דאילו זוגא דלא קני חלת בחרוף ע"ג קטבלא ודכוותיה לאחוקי בכרך ע"ג ומערכא עליס על פני הארץ שמתעצב ענו שעורים שחדוה ואפר הנחלים ולכך בכל חופן הכהן ומטמא לזוג חרוף דאילו יש לו קונדרן זולתו דלא ומשכחת חרוף ע"ג קטבלא ולא לה בדרך רחוק שאינו ומלי כלל ע"י"ש ומ"מכ"ת דבריו תמוהים בזה דהרי הא דבעינן ב"ל שיהי' בכרך ע"ג קטבלא ול

בפלוגתת ריב"ב ור' נתירונין (דף ק"ד ע"ב) נמצינו קרן שכמלוה נזקקת כהן ומוליכו בהגיינו שלח לשהות את הטומאה דכדי ריב"ב ר' יהודה חושב בלבם שלח יהן להכנסת הטומאה ו"א כדי ריב"ב שפיר לוה נמצא לפניהם שיטעמו ח"ע כדי שלח להכנסת את הטומאה נמצאנו דאף לחד לחדם אחת אבל לרבי יהודה חדרבה יקשה דהו"ל לנזוח לחד מהם שיטעמו ח"ע כדי שלח להכנסת את הטומאה לטעמו שני בני חדם ומתנם ר"ל דרי יהודה לשיטתו דס"ל בפסחים (דף ל"ח) דאין שוחטין את הפסח על היחיד וה"ה בפסח שני (ועי' פסחים דף ל"ה ותוס' שם ד"ה מיבעיא ועי' כ"מ פ"ג מהקע"פ ה"ב ו"ל) ולזה ע"כ לוה לפניהם שיטעמו ח"ע כדי שיכלו לעשות פ"ם ולכאורה יקשה דהא לא ידע מי מפ"ם דהא חנר עומדו ומשמעה מלא ע"כ דמפיר ידע ממרע"ה ומפ"ם רק שנתפפק מי שלהן קיימת טומא מה"ת ומי יודע לפ"ם ומלפ"ז נמצינו שפיר דאין שוחטין את הפסח על היחיד ולולי משום טעם זה פסק הרמב"ם בפ"ה מקה"פ דהלכה כרבי אף דר"ב ורחב"א פליגי עליו משום דרי יהודה ס"ל בג"כ כן ועי' בכ"מ ה"ב שם ומעתה שפיר ס"ל דבכדו"ח גם גופן כשרן וס"ל דאפר בחפר שרופין נטמא אלא רק בשרפן בחפר שרופין הוא דבכד"ה ס"ל דפלוגתת ר"ח ורבנן בחפר שרופין הוא בשרפן בחפר כמ"ש הבעהמ"ח בהלכות פ"ג מ"ב דלא חלה עליו טומאה כלל אבל נמא וחפר עיתתו בשרפן גופו וכשנה אפר ס"ל דגם רבנן מודו דאפר נטמא כיון דבשעת עיתה חל עליו הטומאה שוב לא פקעה ומעמו כלל דומיא מ"ם בבדה (דף כ"ז שם) בעלת תמוד רקד שבפל לתוכו עפר כל שהוא נטמא ור"ם מטהר ומתרינן בטמא דר"ם דקופו כחבלתו ולרבנן דהלכתא כוותייהו אם בחלה בהעדר גו עפר טהור דלא חלה עליו טומאה כלל אבל אחר שבעשה אחמוד רקד אף אם כהעדר גו עפר טמא כיון דכבר חלה עליו טומאה נרים שבהעדר גו שוב לא פקעה מיבי ועי' תיון (דף ק"ל) בטמא הגוף וכו' ו"ל ולפ"ז ס"ל לכאורה דים לקבור אפר את שבתוך אחר מותו כדי שלא לבוא לידי טומאה אם שאר נכלי בצית אלא שזה ליהא דהא ים לפנר האפר במקום שלא לבוא לידי טומאה בכלל אם אין מלוה לקברו ומטעם קבורה (ועי' טו"ד יו"ד ס' פ"ט ותוס' תענית ע"ו: ד"ה ומוהנין ומנ"ל תקע"ט ס"ק ג' ופרמ"ג שם) ומנגם ס"ל דגם אם אפר המת אסור בהנאה בהנאה ג"כ זה דאם האפ המפר מטמא טומאת מת הרי הוא אסור בהנאה כמת דאסור בהנאה ומה"ת ומוב ס"ל דים לקברו שלא יבוא זה לידי תקלה כמ"ש בשם ע"ז (דף ק"ב) ולענין ל' בדרינהו אמי בהו לידי תקלה ולינקליהו ולבדרינהו רגמע מזבלי בהו ע"ש:

ד) והנה כהדר"ג ונניח בשם מורה אחד דים לקבור האפר והניח רש"י ומה"ת שתגע מריח בחדקות ס' ס"ז שאפשר לברך לשרוף האסורות שפיכה אם המתים ולקבור אפרם בקרקע בנית הקברות ואולם יפה כתב כת"ר דאחם ס"ט שלא יבאנו בם לידי תקלה ומה"כ בחפר אפר יאפה בבלי מיוחד ומיד פתיל עליו אין שום חשש תקלה זזה שלא בבלה"ם ס"ל דאי משום חיקור אחה קגי בשבלבה ליט המלה אי לקבור החפר במקום מוקצע ולא בנית הקברות (ועי' בהמצ"ם פ"ג מהמ"ט הט"ז וכ"מ הט"ו בהגה"ם ולח"מ שם) ותוס' ע"ז שם ד"ה ולקבריהו (ועי' בהגה"ם שם ובטו"ז יו"ד ס' קל"ג ס"ק ג' ומה שהגיה הב"ח נמוס' שם דאחת בבורות ל"ל בבורות ועי' בנית הלל יו"ד ס' ש"ם מוקיים גירסת התוס' בבורות) ועי' בכהדרין (דף נ"ז) קנריה דרב הוי מיבי עפרא לחיפתא בת יומא ואמר שמואל דקרקע עולם חיבה כחסרת ול"ע דכיון שהיו מהרפתין נחותו עפר (מקברי לדיקים ובזה ס"ל מ"ם בנית ליון סי' ס"ג) וכפרמ"א בלח"ה מותר דהוי שלא בפלוגתת ריב"ב ור' נתירונין (דף ק"ד ע"ב) נמצינו קרן שכמלוה נזקקת כהן ומוליכו בהגיינו שלח לשהות את הטומאה דכדי ריב"ב ר' יהודה חושב בלבם שלח יהן להכנסת את הטומאה ו"א כדי ריב"ב שפיר לוה נמצא לפניהם שיטעמו ח"ע כדי שלח להכנסת את הטומאה נמצאנו דאף לחד לחדם אחת אבל לרבי יהודה חדרבה יקשה דהו"ל לנזוח לחד מהם שיטעמו ח"ע כדי שלח להכנסת את הטומאה לטעמו שני בני חדם ומתנם ר"ל דרי יהודה לשיטתו דס"ל בפסחים (דף ל"ח) דאין שוחטין את הפסח על היחיד וה"ה בפסח שני (ועי' פסחים דף ל"ה ותוס' שם ד"ה מיבעיא ועי' כ"מ פ"ג מהקע"פ ה"ב ו"ל) ולזה ע"כ לוה לפניהם שיטעמו ח"ע כדי שיכלו לעשות פ"ם ולכאורה יקשה דהא לא ידע מי מפ"ם דהא חנר עומדו ומשמעה מלא ע"כ דמפיר ידע ממרע"ה ומפ"ם רק שנתפפק מי שלהן קיימת טומא מה"ת ומי יודע לפ"ם ומלפ"ז נמצינו שפיר דאין שוחטין את הפסח על היחיד ולולי משום טעם זה פסק הרמב"ם בפ"ה מקה"פ דהלכה כרבי אף דר"ב ורחב"א פליגי עליו משום דרי יהודה ס"ל בג"כ כן ועי' בכ"מ ה"ב שם ומעתה שפיר ס"ל דבכדו"ח גם גופן כשרן וס"ל דאפר בחפר שרופין נטמא אלא רק בשרפן בחפר שרופין הוא דבכד"ה ס"ל דפלוגתת ר"ח ורבנן בחפר שרופין הוא בשרפן בחפר כמ"ש הבעהמ"ח בהלכות פ"ג מ"ב דלא חלה עליו טומאה כלל אבל נמא וחפר עיתתו בשרפן גופו וכשנה אפר ס"ל דגם רבנן מודו דאפר נטמא כיון דבשעת עיתה חל עליו הטומאה שוב לא פקעה ומעמו כלל דומיא מ"ם בבדה (דף כ"ז שם) בעלת תמוד רקד שבפל לתוכו עפר כל שהוא נטמא ור"ם מטהר ומתרינן בטמא דר"ם דקופו כחבלתו ולרבנן דהלכתא כוותייהו אם בחלה בהעדר גו עפר טהור דלא חלה עליו טומאה כלל אבל אחר שבעשה אחמוד רקד אף אם כהעדר גו עפר טמא כיון דכבר חלה עליו טומאה נרים שבהעדר גו שוב לא פקעה מיבי ועי' תיון (דף ק"ל) בטמא הגוף וכו' ו"ל ולפ"ז ס"ל לכאורה דים לקבור אפר את שבתוך אחר מותו כדי שלא לבוא לידי טומאה אם שאר נכלי בצית אלא שזה ליהא דהא ים לפנר האפר במקום שלא לבוא לידי טומאה בכלל אם אין מלוה לקברו ומטעם קבורה (ועי' טו"ד יו"ד ס' פ"ט ותוס' תענית ע"ו: ד"ה ומוהנין ומנ"ל תקע"ט ס"ק ג' ופרמ"ג שם) ומנגם ס"ל דגם אם אפר המת אסור בהנאה בהנאה ג"כ זה דאם האפ המפר מטמא טומאת מת הרי הוא אסור בהנאה כמת דאסור בהנאה ומה"ת ומוב ס"ל דים לקברו שלא יבוא זה לידי תקלה ולינקליהו ולבדרינהו רגמע מזבלי בהו ע"ש:

ד) והנה כהדר"ג ונניח בשם מורה אחד דים לקבור האפר והניח רש"י ומה"ת שתגע מריח בחדקות ס' ס"ז שאפשר לברך לשרוף האסורות שפיכה אם המתים ולקבור אפרם בקרקע בנית הקברות ואולם יפה כתב כת"ר דאחם ס"ט שלא יבאנו בם לידי תקלה ומה"כ בחפר אפר יאפה בבלי מיוחד ומיד פתיל עליו אין שום חשש תקלה זזה שלא בבלה"ם ס"ל דאי משום חיקור אחה קגי בשבלבה ליט המלה אי לקבור החפר במקום מוקצע ולא בנית הקברות (ועי' בהמצ"ם פ"ג מהמ"ט הט"ז וכ"מ הט"ו בהגה"ם ולח"מ שם) ותוס' ע"ז שם ד"ה ולקבריהו (ועי' בהגה"ם שם ובטו"ז יו"ד ס' קל"ג ס"ק ג' ומה שהגיה הב"ח נמוס' שם דאחת בבורות ל"ל בבורות ועי' בנית הלל יו"ד ס' ש"ם מוקיים גירסת התוס' בבורות) ועי' בכהדרין (דף נ"ז) קנריה דרב הוי מיבי עפרא לחיפתא בת יומא ואמר שמואל דקרקע עולם חיבה כחסרת ול"ע דכיון שהיו מהרפתין נחותו עפר (מקברי לדיקים ובזה ס"ל מ"ם בנית ליון סי' ס"ג) וכפרמ"א בלח"ה מותר דהוי שלא

כדרך הכתבים כמ"ש בפסחים (דף כ"ה) ועי' רמ"ח יו"ד סי' קכ"ה ובאור הגר"ח שם ומ"ש בית מברים שם מדברי המכתם עקב ע' פרמ"ג יו"ד סי' פ"ד מק"ז ס"ק כ"ג ובפ"ד ס"ק ג"ט ומ"ש הדר"ג דהכיחת לרי"י דחמץ אין הכתרפין ל"ל בכנית התוס' דאחר שקיים בו מלוה שריפה אפרו מותר אבל לחכמים קשה יע"י מר בחיבי מלוחים בחשובותיו סי' י"ט ובצי"ל שם לא העיר ג"כ מדבריו ועי' פלפי סי' פ"ז ס"ק ד' ובמקו"ח סי' חל"ח והרמב י"ל בזה ובאגב חעיר מ"ש בחשו' בצית ילחק יו"ד ח"ב סי' קכ"ה שם חות ז' ע"ד המחילות יעב"ץ סי' קע"ח בצאור דברי הירושלמי לין מדקדקין בזמת בצית העודרם דלא מיירי בכהן רק ביטרחל ולעניו דאין לללמוד בצית שהמת שם ועי' בכתב דבעלמו מומו דברי הירושלמי פרק מי שמתו כאן ומה שיטעה לכצוד הורה ובחכם חעה עליו ותשתמיטתי דברי פסקי הרמ"ם בזבוח פ"ג סי' י"ב שם ודברי הר"ש בלאים פ"ט מ"ד ועי' בחמ"ם בחיבות פ"ב סי' ד' ובקב"ח שם ובחמ"ם בדה פ"ט בהלכות בלאי בגדים סי' ו' ומעדני יו"ט שם חות ז' ועי' יחוסלמי בזיר פ"ז ה"ח ובמ"ק שם ד"ה ומה וד"ה לין שחלין ומה שהעיר בצ"ל שם מחות בלח יחן בכרך אחד (דף קכ"ה ע"ב) ד"ה יכול כבר העיר בזה ניחו"ד ודב"ם יו"ד סי' סנ"ח ובקחו בסי"ח הפחרת לבי חו"ח סי' כ"ז גם מ"ם בצי"ל שם מדברי רמ"ח יו"ד סי' שפ"ד דמותר ליתן כיד על גוית המת עי' בחחכ"ם סי' ש"ח בק ג' שם ובספרי כח"ד דף י"ז והגה"ה שם ובחכמ"ל:

ונחזור לדבריהו דמכל הלין טעמת כיחה בדור דלף שם כימת דגם חדם רשע ים לקברו מחמה טעם שיה"י מ"ע בחלה הרשעים חשר לו קודם מוחם לשרפם ודלי לין בהחפר מלום קבורה (ועי' ר"ע בחזות פ"ח מ"ו ודב"ם ח"ל סי' מ"ה ובחשו' מהר"ח ש"ק יו"ד סי' י"ב) חלה חיקור בחור הוא להצילו לקבר ישראל ואם לזהר וזה מפני הטומאה ים לקברו במקום מוקצע שלא לבוא לידי חקלה אבל לא בקברי ישראל ולין לנו מחלוקת ובראשון לעשות התכחת כרשעי ואחרונה ים לנדור הגדר למען דעת כי הכופרים החלה מובדלים ומופרשים ומעתה ישראל ים לרום עליהם ומקרא שכתוב ומלחי ג' ועשותם רשעים כי יהו אפר תחת כפות רגליכם דזוהי"ק פ' נח (דף ק"ט) דאת גרועת חד דאשתאר ביה בב"כ תחות תרעת גרועת ההוא יהעביד כחמירא בעיקה ועל"י ומבי קוד"ה כל גופא וכן הוא בזוה"ק פ' ופ' פנחס ותרע (דף כ"ח) ועי' זוה"ק בראשים דף קל"ז ופ' טו"ן ד"ה דף רכ"ב (ועי' בב"ר פ' י"ד ועתוס' ב"ק דף ט"ו ע"ב ד"ה והוא) ובעלם זה נאחר האחרת הנפש ואיכו כלה חולם חלה הפוגעים בגופן גם עלם חלח יהי' כיוון וכלה (ועי' ר"ה דף י"ז ותד"ה אם) ולא יקיימו לחחיה ומכ"ש חלה החטאים בנפשם וגופם לעולם לעתיד לבא ניחחם דאין לך כפירה גדולה מזה (ועי' חד"ח גיטין דף כ"ו ע"ב ד"ה ליבדרו קיטור) להבעיר ח"ע לעולך נאש זרה לא יעמדו לנקן סיעין ז"ש ועתוחם רשעים (ערכי ומל"ה אחות מלמון ניעוך וכחיב כלה דגם עלם חלח יהי' כיעוח כמ"ש בבב"ב דדור המבול ועי' בעברה מחמרות מחמר מיקור דין פ"ד ובפי' יד יהודה אם דומחם מלמון עיקה עיי"ש) כי יהי' חפר (ויקובב על רשעים כלה חפר יהו לנעמם חפר) חחת כפות רגליכם כי גם החפר לא יבוא לקבר ישראל כי אם כמון חפר יבפנו רוח יהי' נפפס ונופס, רוח הקדים יעלם וקבורה שופס:

ומאוד הגדיל הדר"ג לעשות ללחוש מלחמת די ולפקן דרך חבנו לכנך חלה הערילים, המתפרלים, כדם וכדין, למען יהעון שדון, יפחר כאו וחילו יחוז לריק דרכו ועיהור ידים יוסיף חומן לחזק חם בדקי חומת דחיבו

וד' יקלח לנו מעיז לדקה, יקילו סוכני עפר וירכנו, ונזרה ישראל יקבלנה, ותחזקה עיניהו, בית קדשנו ותפארתנו, צוי' ברנה, בעיר ד' קנה:

והכני ידידו הדוש"ת בתהפה ויקירו ונכבדו.

סי' י"א

כבוד ידידי הרב הגביר החריף ובקי מופלג בתורה ובחכמה בכורה בראש כליל המעלות, לוים התקבולות היקרן המופרסים מ' ברוך הערזעלין נ"י בזחלקוות.

ע"ד שהלמתו ברחובן שהיו לו שחורה למכור ובודע לו כי שעטנז רובא לקוחתה ולוי לוים בריחו של שעטנז יקנה ואליו יפנה ויקיא רחובן מלוי כי יפחדל אשר שעטנז יקנה שחורה הזאת ויבעיט לו שכר השחדלות שלוים שחזיק לוחה וכן עשה לוי וכשחדלותו קנה שעטנז שחורה ורחובן על נחמוזתו לשלם לו המחיר שכתן בעד השחורה עם הריוח עשרה לוחה ועתה רובא רחובן להצלות נדמי הוקח גם שכר השחדלות שכתן ללוי בחתנו כי חתני בשחוש עם שעטנז שיהיו לו ריוח עשרה לוחה ומהשכרת שיחוש לשעטנז גם שכר השחדלות שכתן ללוי בעצן יהיו לו ריוח עשרה לוחה ושעטנז חיו יודע כלל מה ומעתה חסוד השלה שם מוחר לרחובן לעשות כן ולחשוד נדמי הוקח גם שכר הפרקרות לו השחדלות בל לוי ושם אין בזה חיסור גזל ותוכחת ריע עכחד"ם:

ע) הנה כת"ר הביא משש"ע (כ"ח ע"ב) הטושע וכתן שחוכה כו' וכתן לו שכר כתף כו' שכר עלמו חיכו טוטל שכשר כתן לו שכרו ומשלם וחיכוף קל יחיב ליה ותמה ר"ש בלדרוי דיכוי תרבעה לוחה ובחוש שם פירש שכשר כתן לו שכרו הטוכר הרחשון שקנאם תחלה ומתו ומשטע לדולל שמילם לו הטוכר הרחשון שכרו פ' טוטל עכשיו שכר טרחתו ומעלעדי הריוח ומכ"ש שטוטל גם שכר הפרקרות השכי שטוכן בעד וכיכית השחורה ובחמת פשוט דאין הטושתים שוים דשכר טרחת שחי דשכר קליב היא וכ' מהכ קשיב ליתן תרבעה לוחה ואם הטוכר הרחשון לא כתן לו מחויב השכי ליתן לו וטשש"ב שכשר קרקר דלא מכר כלל שש"ם שטושת וטתן שחוכה דשכ"ם הוא עכין שמצחון ובודאי חיכו רשאי רחובן לחשוב זה על שעטנז ולהעלות נדמי המקח ווה גם בלי ידיעת שעטנז ומה עכין זה לש"ט דגלוי וידוע וחיב קשוב הוא שקיבל זה הטוכר השכי בעד טרחתו טרחת דגופא וכ"ת הביא מדברי הלח"מ פ"ג דמכירה הלכה ה' שכתב דמשטע ומדברי התוס' שאם הרחשון לא ה' נותן לו כלל ה' טוטל שכר עלמו כפועל בטל מלבד הריוח שהתבה עמו ותמוה על הרמב"ם דאחר שהוא ומפרש כפירש ר"ח אין לנו הזכיר הרמב"ם דאחר שהוא ומפרש כפירש ר"ח ומה כלל והעמיק בדוחק דהרי"ף ומפרש בלדרוי שלא כפירש ר"ח ומה כתב כת"ר דברחה שהוא ומפרש שכשר טרחת בכלל ממילא בהריוח שטוכן הלוקח השכי וזה ליחא לפי פירושו של הלח"מ דהר"מ פי' בלדרוי דהלוקחים מקבלים דמים עם הטוכר והלוקח משלם זה להטוכר חולם בגוף הדבר אי ש"ט בכלל בכלל הריוח כבר דיבר בזה הטהרש"ל ב"מ בתקומו וכ' דלשי"ג שהוסיף לו טעמו יותר על שלמו כפועל בטל מלבד הריוח שהתבה עמו ותמוה על היו"ד דיכיון שכתן הוא עליהם אין בכלל הטעמו ריוח ההוא שטרח למוכרם לבדם (ע' בחוש שם ואם יטוכר יפיס לבדם ו"ל) כמו שאין בכללו שכר כתף וגמ' חלת שכבר קיבל ש"ט בזה שהטוכר הרחשון מכר השחורה בי"ד דיכיון שלא קיבל הלוקח הזה אלא ש"ט למוכרם ובבאור למהרמב"ם שם תמה שהרי כ' דאין הריוח בכלל ובבאור למהרמב"ם שם כתב כתף כמו שכתב ומשלם ומיהא קא יחיב ליה ותמה ר"ש בלדרוי דיכוי תרבעה לוחה ובחוש שם פירש שכשר כתן לו שכרו הטוכר הרחשון שקנאם תחלה ומתו ומשטע לדולל שמילם לו הטוכר הרחשון שכרו פ' טוטל עכשיו שכר טרחתו ומעלעדי הריוח ומכ"ש שטוטל גם שכר הפרקרות השכי שטוכן בעד וכיכית השחורה ובחמת פשוט דאין הטושתים שוים דשכר טרחת שחי דשכר קליב היא וכ' מהכ קשיב ליתן תרבעה לוחה ואם הטוכר הרחשון לא כתן לו מחויב השכי ליתן לו וטשש"ב שכשר קרקר דלא מכר כלל שש"ם שטושת וטתן שחוכה דשכ"ם הוא עכין שמצחון ובודאי חיכו רשאי רחובן לחשוב זה על שעטנז ולהעלות נדמי המקח ווה גם בלי ידיעת שעטנז ומה עכין זה לש"ט דגלוי וידוע וחיב קשוב הוא שקיבל זה הטוכר השכי בעד טרחתו טרחת דגופא וכ"ת הביא מדברי הלח"מ פ"ג דמכירה הלכה ה' שכתב דמשטע ומדברי התוס' שאם הרחשון לא ה' נותן לו כלל ה' טוטל שכר עלמו כפועל בטל מלבד הריוח שהתבה עמו ותמוה על הרמב"ם דאחר שהוא ומפרש כפירש ר"ח אין לנו הזכיר ומה כלל והעמיק בדוחק דהרי"ף ומפרש בלדרוי שלא כפירש ר"ח ומה כתב כת"ר דברחה שהוא ומפרש שכשר טרחת בכלל ממילא בהריוח שטוכן הלוקח השכי וזה ליחא לפי פירושו של הלח"מ דהר"מ פי' בלדרוי דהלוקחים מקבלים דמים עם הטוכר והלוקח משלם זה להטוכר חולם בגוף הדבר אי ש"ט בכלל בכלל הריוח כבר דיבר בזה הטהרש"ל ב"מ בתקומו וכ' דלשי"ג שהוסיף לו טעמו יותר על שלמו כפועל בטל מלבד הריוח שהתבה עמו ותמוה על היו"ד דיכיון שכתן הוא עליהם אין בכלל הטעמו ריוח ההוא שטרח למוכרם לבדם (ע' בחוש שם ואם יטוכר יפיס לבדם ו"ל) כמו שאין בכללו שכר כתף וגמ' חלת שכבר קיבל ש"ט בזה שהטוכר הרחשון מכר השחורה בי

דנ"מ הקשה הנהרד"ט דזה הלכתן בב"כ בתמוכה כהי דלא קנוך על השטרי חלף על הדמים שלקח בין שלקח ביותר או בזול ותהרי כמי כמו שתמור בפירוש לענ"ד שם זו תוכלה ע"מ לפי ידע דנחתי ונסת"מ שם כתב כיון דהמוכר חיכו יודע שוה כלל דהם נחתם כהן בעדו כ"כ ולישל ולימן עפ"י החתם לה תקבה וזורה כלל ומזה העלה דהם כבר ידע המוכר שכתחלה שוב תקור להוות לחבירו ועובר על לאו דלא תהנו וניתן להשבה ועל זה קובב ותלך בפת"ש שם וכי דלמיעוט הר"ח שהוא הי"ת שהביא הטור (עיין בהרח"ש שכ' דפר"ח הוא כמיעוט הרמב"ם ולזה כוונה דעת הב"י שם תוס' ל"ז ועיין בהג"ה ובמגוק"י ובשמע"ק שם ועי' תוס' שם ד"ה הנוסח ול"ה לה יתשב בשם הר"ח ובביאור מהרש"ל לסמ"ג לתרן ק"ע) דלא פירש בשעת הנוקח דעתו לקחו ותי"ת דקיטרח קיבל עליו ח"כ "ל דאפילו ידע המוכר ונקודם שכתחלה וזכר בתוכה תימו יכול לחזור ותחלי ניצוחו דקבר וקיבל (וזה תמוה דוחלי פשוט דהמקח קיים וכל השקלה ועי' הוא רק מי לריך להחזיר התוכלה ועי' בתשובת הב"ד ונשם חו"מ סי' ק"ג ונמ"ש מי יסל להשביעי ותמוה שלא הביא מדברי השטמ"ק ב"ח דף כ"ח שם בשופו בשם ר' יוחנן ועי' בתשב"ץ מחוב השלום סי' כ"ע) וחח"ז ומיהו ותשתי הגר"ד ז"ל מבר"ק ניר מ"ש דלפי' הרמב"ם דוקא בתי שדכו תעיד להיות ב"ש בתוכה כדרך שוחרי זוכיהו בזה הבירה נוהגת שלא יהא דין תוכלה לא בקרן ולא בריוח וגם הר"ח ופרש ב"ב בתוכה היינו שעשק ובכיוצא זו נעשה דרך תוכה וכדחק במ"ש הסמ"ע שם דלא ידע וכו' ובמחב"ח כל דבריהם תלו דין להם יקור כחוק ובתוה כרחין דברי הפרישה תוס ל"ז שכ' דלפיטת הרמב"ם דוקא בתוך ל' חבן זה בבך וכך קניתי חין בו תוכלה ולבעת ה"ת גם אם בשעה שלקח החבן ניכר לו בבוה לקחו חין בו תוכלה (וצ"ע שכן הוא דעת התוס' ל"ע ועי' בב"ח שם ובמוק"י ומ"ש בשם הר"ח בתר שהביא תשובה ותוקוס הזול ועי' ומ"ל ועי' בלחן הרמ"ן פ"ב ומוכיחה שם מ"ש ותלה תוך בכוה קבה וכן הוא החוה ועי' טו"ז חו"מ סי' ס"ב ס"ו ד' ומ"ש דבעינן שהפועלים יכירו בפירוש וכו' ומעשה בכל יום וכו' וי"ל בזה מ"ש הפרישה בלחן הרמב"ם כתב שלא המוכר ובה"מ כתב שלא הלוקח ועי' בב"ח סי' ס"ב וקלוה"ח שם וש"ך ר"ס החוחנין ובמוק"י שם והבן) וכ"כ במהרי"ט שם (ועי' ומהרי"ע לעיל שם ומה שכתב ומיהו כמי בלא זה לא קשיא ומידי וכו' ובמל"מ פכ"ח ומוכיחה ה"ת כתב זאת מדעתת דכפ"י ולא הביא ומדברי ומהרי"ט חלן) חלא דקשה מ"ש ומשם תמר ע"מ שלין לך עלי תוכלה וע"ז כתב ומהרי"ע דכשם שהמוכר ומסתלק ונעשה שלוחו לגבות לו חם שוה ביותר כך ומהלה הלוקח שיה"ו שלוחו לחובה חם נתחלה ול"ל דלין כוונת ומהרי"ט שיה"ו זאת ומחורת שליהים דל"ב דקשה קושית התוס' ד"ה הנוסח על פירש רש"י שפירש דהוי עליה חלא דכוונת ומהרי"ט כמ"ש הרדישה שם תוס ל"ז דהחם נחם תמר ע"מ שלין לך עלי תוכלה קונה החבן גן המוכר בתורת נקח ומוכר חצל כלי כלי לא קנה כלום ומנו חלא חיב עלמו לעמוד בתקונו ולפלם לו כמו שקלו ולהכי לא הוי תוכלה חצל נרחה בלבל הדיעות לב חם ידע המוכר שכתחלה ומוכרו כן בתוכה נכוה שכתן לין זה תוכלה כיון דבתחת כתן כן בעד הקחורה והוא ומיהו חלא לה הלוקח הטוחל דמ"ם ומהרי"ט בקחוחו שם בקוטו שלא ידע בשעת בפירש ל"ע דהא בשעה שקלה ומוכיחה שם ידע בתוכה דקלו"ל ומקשה ומ"ל ומהרי"ט בשיטת ומהרי"ק שם ומחבר שם ולעיל עירוך הוא בבדיים דף ע"ז בתשבה ובגמרא הבדר תימו חל על דבר שלין בו ומנם ועי' בתו"מ ס' ר"ע סעי' ד' בקלוח"ת ובכתיבות שם ובשו"ת בנעת פנחס סי' ס"ז ד"ה וזה ותכמ"ל ובבך דעוכ ע"י בשיבי קרבן בירושלמי כתובות פ"ה ה"ח הגב עלמך ובדברי המוסיפים מירושלמי קדושין פ"ח ה"ב חיפתר בקטנה ועי' בעובדכי (ב"מ דף ל"ד שם) ובירושלמי פ"ז הל"ז ותתב"ם שם ד"ה ע"מ ועי' בתקלה קדושין דף ל"ט ע"ב בתוס' ד"ה לר"מ בבך היפתר בקטנה שכ' שהוא דלא זכתה תחורה לחד רק שבא כעורים ולא תבלה בלעדה דוגמא ול"ע דהא ר' יוחנן פליג עלה (ב"ק דף פ"ז שם) ובירושלמי כתובות רפ"ד וכ"כ הרמב"ם פ"ד ומחוב ה"ד וגם לר' אלעזר בש"ם שם הוא הטעם בבקף קידושין ומשם דבינ החב לומרה לגמרי וה"ה לענין עוכה ג"כ בידו שלא לקדשה ועי' בשטמ"ק ב"ק שם ותל"מ ועי' בהגהות ול"מ פ"ו מתיקות שם דקשה לכתורה דע"ו שלין לך עלי חמתי תכלו בעל כיון דקלי תחשה דהא לא תמר ע"מ שלינ ת"ב בשתכ"ע ועי' ירושלמי כתובות פ"ה שהחמה עומה לו שלא ולא כפות ולא עוכה ועי' ב"מ דף כ"ח שם ע"מ שלין לך עלי תוכלה ובירושלמי ה"ג שם בומנת שלין לו תוכלה ועמוס הולין דף ק' ע"ח ד"ה תיכף ד"ל לו כמו ומנני ומ"ל ותכמ"ל:

ג) **ובעמדי** זה רחיתי בשמות יעקב ח"ח ס' קס"ו ומיה ומתמי בתר עשק דבדבר שהוח של רבים ליכח דין תוכלה לחל תומו לים חם תחזי כתיב ולח של רבים וכי השתי ח"ב גם בעוסק ובזל דכתיב רעיך ג"כ נדרום הכי ולכתורה לי ניהח לה חיירי וכמ"ש בעלמו דמלינו דחמיר בזל רבים ומכל יחיד חבל בתוכלה י"ל דבשל רבים לין תוכלה ותולם זה ליתח דהרי בש"ם (ב"מ דף ק"ח) דעקשה ב"ע לאו בגזל תיתי תוכלה ותשתח כיון דלי כתיב לאו בגזל הוא דבשל רבים ליכח גזל כמו בתוכלה חלא דבללאו הכי הניח בשוחל ומשיב ונהדורה תליחה ח"ח לי' שפ"ח קושית השטמ"ק דלרב כהנח דשל"ל לין תוכלה לפרטות חי"ב חי לה כתוב הללאו בגזל ורי"ב הוא דלא בחייב בגזל רק ביותר ומפרטות וכתב שאל קושית גדולה וכבר קדמו ומהרמשל"ם שם בתקוני ועי' ומהרי"ט בשיטת יו"ד סי' ל"ט ונ"ם ועוד ובשו"ת שם תירן דזה שתמר ר"ב לין תוכלה לפרטות היינו לין חייב להחזיר התוכלה בפרטות חבל לענין הללאו שבו ולפי עובר לב בפרטות וזה ל"ע דהרי הרמ"ם עלה ובשתפק שם בשור לחוטות פחות מחמות שם יש בתוכלה שו"ב ועי' בשו"ת ר"כ ר"ש ומחבר שם בעיי ו' וטו"ז שם (ועי' בהפלחה כתובות דף כ' ד"ה ועי') וה"ה בפרטות לר"ב לין תוכלה לפרטות ל"ל דגם לאו ליכח לב ד"ל בין המוסחים ועוד הח הטעם

דאין נוקין על לאו דאוכלה הוא ומשום דכיון להסגון דחיב להחזיר וכמ"ש הטור רס"ז וע"ז דריסה ומקוה"ע שם ואם כאשר דפרוטה דאין בה תוכלה ואינו חייב להחזיר מ"מ הלאו מיכל כיון דדריסה שיהיו נוקין על לאו זה בפרוטה ויה"ר חנור תוכלה פרוטה ומתוכלה שהוא ורמיזי בעונתה מיוק וע"ע סל"ז סדיבר בזה ושו"ר שקדמו בזה בכנסיס יפות ויקרא כ"ה י"ד ובמ"ח שם הטעלה כיון דקלקל הלאו כיכל לעשה אין נוקין גם על העוקלה שלא כיתק ועי' בתל"מ פ"ג מהלכות ה"ד שם ואוסי' שבת דף קכ"ד ע"א ד"ה בלאו ועי' סל"מ פ"ד מהלכות ה"ו ד"ה והכה והשהה עכ"מ פ"ג מהלכות ה"ג ובחומרים סי' ל"ז אות ז' ואות י"ח ועי' סל"מ פ"ג מהלכות טלכה י"ד ובמ"ח ע"ע תקי"ה סי' יקר תפלרת פ"ג ומשמיטה שם כתב דמיירי דכטל חלק בציזה וחכלו ועי' מ"ח ע"ב פ"ג אות ט' ומל"מ פ"ד מהלכות ה"ו ד"ה והכה והשהה עכ"מ פ"ג מהלכות ה"ג ובחומרים סי' ל"ז אות ז' ואות י"ח ועי' סל"מ פ"ג מהלכות טלכה י"ד ובמ"ח ע"ע תקי"ה סי' יקר תפלרת פ"ג ומשמיטה שם כתב דמיירי דכטל חלק בציזה וחכלו ועי' מ"ח ע"ב פ"ג אות ט' ומל"מ פ"ד מהלכות ה"ו ד"ה והכה והשהה עכ"מ פ"ג מהלכות ה"ג ובחומרים סי' ל"ז אות ז' ואות י"ח ועי' סל"מ פ"ד מהלכות ה"ו ד"ה והכה

מקהלדרין ה"ב ומל"מ שם ועי' מח"ס ה' תוכלה סי' י"ג והרמב"ם ל"ל בזה:

אלא דבעיקר הדבר לפי שייך תוכלה בשל רבים שכי הסגון דיסתקע ולפ יתוכ כלל דבר חדש חסר לפ כשעת ועשלם תוכם שלפ הבית ודברי החלמ"ך פ' בהר ע"פ וכי תמכר ומוכר שכי להדיא כי טיעור תוכלה קום לרבים ולייחידים וכי דהכה טיעור התוכלה מתום וה' תפסר ליעור דהם הו המוכרים שכים וכתלמי לעורך שהוא לכל אחד ואחד והם פתום שהיו ומגיע שהוא לכל אחד הוי ומילה והם הקונים שכים וכו' לזה כתוכ וכי תמכרו מלשון רבים (ועי' חצ"ע ורמב"ן שם) דאין חילוק בתוכלה בין רבים ליחיד ולכתורה דברו הקרושים בלתי מוצרים דהם תוכלה בכלל הנקח ומילה מגיע טיעור השהוא לכל אחד מהמוכרים לפי חלקו שים לו בנקח זה ותמנכ ל"ל דכ"מ. היכח דתוכלה שהוא הוא פרוטה והם המוכרים הו הקונים שכים לף דהוי שהוא כפי חלקו ומ"מ כאן דהתוכלה הוא פתום ומהוא פרוטה לחלקו ודאי מחיל מלא דכפ"ז יקשה בחוות לומה שיה בזה תוכלה ועי' פתפ"ם סי' רכ"ז ס"ק כ"ג ותולם יש לומר דהרי קי"ל כרב כהנא דאין תוכלה לפרוטות כמ"ש בטומ"ש סי' רכ"ז סעי' ה' ובשיטת רס"י הוי תוכלה בכליקור ועי' בטומ"ש שם ומ"כ היכא דהוי שכים והתוכלה שהוא הוי בכליקור הו"ל כיון דלכל אחד הוי פתום ומכליקור לף שהוא פתום לחלקו אין זו תוכלה קמ"ל קמל ובי המכרו בלשון רבים אין חילק ואם בכלל המקח הוי שהוא בכליקור הוי תוכלה ומ"מ ל"ל דבדבר שהוא של רבים והתוכלה שהוא יגיע לכל אחד לחלקו פתום ומשום פרוטה לף הוי תוכלה דפומ"ש מחיל מיכח ועי' קהלדרין (דף כ"ז ודף כ"ט) ועי' בשטמ"ק דף כ"ה שם בשם ר' יהונתן ובצל יעקב ו"ד דף ע' ודבריו שהולי כיכהו למ"ש בדף ע"ל ע"ש ו"ל בזה לעכין תוכלה עכ"ס בעכ"ס ועי' מכ"ח ומ"ש סל"ז שהבחתי ומ"ש דפומ"ש תסר משום חיש ועי' בתוי"ט בהוד"ר אות ח"ש ותכמ"ל בזה:

ד) **ובסוגיא** דסמעתין בהוכ ע"מ שתין לך עלי תוכלה כתב בדריסה סי' ק"ז אות י"ב ובפריסה סי' רכ"ז אות כ"ה ובקומ"ע ס"ק ל"ז דתע"ב בשם ח"ל בשבועות ע"מ שכל הסמוטו שבועות תוכרוכין כל תנאי שבמתון קיים שתני דוקא ותמכ"ל ומשמ"כ הכא דל"ל דכל ידע דאית ביה תוכלה דמחיל ובשות בלח"מ פ"ג מהלכות הל"ג דאם זה מטעם דגם בשבועות שייך מי ידע דקמחיל דשמא יפרע לו קודם וכמ"ש התוס' ב"מ שם ד"ה אבל לעניו ודאי עכר דבשבועות כוי לף ידע דעכר דתיכ יפרע לו קודם שבועות וכמ"ש התוס' ב"מ שם ד"ה ועי' בתוומים סי' ק"ז אות י"ח ועי' בתפא"י סי' ק"ל ס"ק ל"ב ומה"ת ועי' בתוומים סי' י"ז אות ח' וי"ל דאין נוקין אם גמר ומחיל אלא לאכתי י"ל דוקא גמר ומחיל דהרי הבירים ביה המלוה למקור שטרותיו לב"ד דאם זה מהכי לכ"ע לף מה"ת ועי' בתוומים סי' י"ז אות ח' וי"ל ומשמ"כ דגם בשבועות לף גמר ומחיל אלא לאכתי י"ל לבשבועות ס"ל דאין לחלק בין תוכלה דמחיל גמר ומחיל דהרי הבירים ביה המלוה למקור שטרותיו לב"ד דאם זה מהכי לכ"ע לף מה"ת ועי' בתוומים סי' י"ז אות ח' וי"ל ומשמ"כ דגם בשבועות לף גמר ומחיל אלא לאכתי י"ל לבשבועות ס"ל דאין לחלק בין תוכלה

(ומ"ש בכתפ"ת דכן משמע מלשון הסמ"ק דא אמר יש לו עליו דין תוכלה הנה בסמ"ק ליתא יש לו עליו תוכלה ועי' רס"י כתובות פ"ד ע"ל ד"ה ע"מ) ותמכם י"ל דתוכלה אם ה' יודע בודאי שים בו תוכלה לף ה' מחיל ומשמ"כ בשבועות שים הקנה להמלוה לעשות פרחבל שלף שמשמעו שבועת ל"כ כשרואה שלוה שמלוה רוצה שלף יהא שבועת מפעמעו בודאי גמר ומחיל ובריע"ג הוצא בבדה"ג מ"מ ס"ז הקשה כיון שתכלו זה ע"מ שלף תשמעו שבועת קיים לנוה הולרך הלל לתקן פרחבל ולפמ"ש לדרבה התכלי מועיל לאחר תקנת הפרחבל דאז גמיר ומחיל אבל אי לאו תקנת פרחבל לף ה' מוחל לו כמו בתוכלה שלף דהתינה לבשעת רס"י דעוסק שטרותיו לב"ד היינו פרחבל והפב"ד מהכי לף אם בשבועת מה"ת ועתוס' גיטין דף ל"ו ע"ל ד"ה מי תיכח וידי ותוכם בתוס' וכוות דף ג' ע"ב ד"ה העוסק הצלו דעוסק שטרותיו גם כן מה"ת היכי משמע ומשמ"כ פרחבל לף ומהכי דק בזמן דשמטה היא שלף דמדבנן ומ"כ בתוור ע"מ שלף תשמעו שבועת בזמן שה' מה"ת שלף ומהכי לבשבועות דגם בשבועות לף גמר ומחיל שלף דתכתי י"ל דוקא גמר ומחיל דהרי הבירים ביה המלוה למקור שטרותיו לב"ד דאם זה מהכי לכ"ע לף מה"ת ועי' בתוומים סי' י"ז אות ח' וי"ל ומשמ"כ דגם בשבועות לף גמר ומחיל אלא לאכתי י"ל לבשבועות ס"ל דאין לחלק בין תוכלה

ה) **אלא** דחכתי יש לעורר דמקשה מתוכלה לבשבועות דהרי קי"ל בחו"מ סי' ע"ח דחזקה דאין חדם פורע תוך זמנו ל"כ י"ל דהא דאמר בשמעל ע"ג שלף תשמעו בשבועות מיירי בלוה לזמן ובשבועת הוא תוך זמנו ומשמ"כ בתוכלה מי יימר דקנקר וכמ"ש התוס' ותמכם י"ל דקושיות הסמ"ק הוא לפ"ז בשמעל דהמלוה לעשר שים לף בשבועת משמעו כיון דהשתח לף קריכן בית לף יגוס ושוב לף ש"ך לומר דמיירי בשבועת תוך זמנו דל"כ גלוי הכי תיכו משמעו לע"כ מיירי שהזמן קודם שבועת ושפיר כתבו התוס' דשמא יפרע לו קודם ועי' בתשובת הריב"ש סי' תי"ד ובכה"ג סי' פ"ד ובתוומים בדיבי מגו אות ל"ה ועי' פ"י ס"ג (דף י"ז) ד"ה וכתוב בו זמנו בו ביום ומה שתמה על הס"ד חו"מ סי' מ"ח ס"ק י"ט ופלא דמוחכם"ה לף הזכיר מדברי הסמ"ך סי' ס"ה ס"ק י"ט שהביא דברי הטור בשם הרמ"ה שמביא בעצמו ומ"ש ס"מ ועי' בדו"פ אות ח' שם ותכמ"ל:

ו) **ודנה** הסמ"ס פ"ט מהלכות שוביס הט"ז שפסק דאין פרחבל מועיל אלא בשטעות בספיס בזמה"ז שהוא מד"ס והרחב"ד הוסה דאפי הוא דאמר הכי אלא בשעת הפקר והלכך מוכ בכל זמן וכ"מ כי דלהולילא מידו לף אמרינן הפב"ד הפקר וזה תשוה דהרי

רבא הביא מדרי ילפי דילף מקרא יחרם כל רכושו דמשמע דהפסד"ד מהני לגוליא ובהגהת הגאון מהר"ל חיות מוה"ק (דף ט"ו) העלה מדעתא דהפסד"ד מקרא יחרם לא מוכח רק דצ"ל יכולין להפקיר ואולם כח זה ס"ל ד"ד להקנות לאיזו זוכה ילפינן מהקישא ומה חצות ומחלין (ועי"ש מדברי מה"ל דעל שכי הכתוב בפעם אחת אין בידם עי' תיק ג"ו דף י"ב ע"ג ד"ה אי תימרא וי"ל) ותשתעיניתיה להקת גדודים שקדמוהו בזה וכבר העלה הגאון מלובלין במקו"ח סי' תמ"ח בצחורים ס"ק ח' (ועי' בתיבות ס' רכ"ה ס"ק י"ג) דיוליכנא שמעתא הפצ"ד ולא תמרו כן צ"ל ע"ש ד"ה בעל בכבסי תמאו מ"ש ומתבדרת) וכתב דלעולם עיקר צד מדרשא דהתיכה לילפא דילף מיחרם כל רכושו חצות ומחלין ומהקישא ומה חצות מכלום ה"נ כל מידי דהוי ונתחדש קנין הוא ועי' בחג"מ סי' כ"ח .ק"ק ל"ג ותחש"ק יו"ד סי' ר"ד ובנוב"ת נעלם ממנו סכן כתב ב"ח ומוצא בקב"ש נת"ש פרק המולח סק סי' י"ג תוס ה' ואולם הקב"ש לא הרגיש בנוב"ת ומדברי הרמב"ח ניעין שם ד"ה רבא תמר סכי ומיהא שמעינן דיפה כח ד"ד להפקיר ומזון מזה ולכותבו לזה תפילו קודם שבא לידו וכן מוכח קצת דאלה הנחלות כוי ולכאורה זה תמוה דכבי הלר"ח דילף מאלה הנחלות י"ל דיכולים להקנות חבל ומכ"ל דלרבא יכולים להקנות גם עד שלא נח לידו דלעולם הפקירו של הלוה והעלוה כאלו לידו זוכה בהם ואעפ"י דהכא הפקי יהושע שם ברמ"י ד"ה רבא תמר להקנות לאשול דאעפי מהני הפקר ב"ד אע"ג דלא נח לידו עדיף הפצ"ד מדעתו דאקור לקבל ומתו ותירץ דמלד הפצ"ד הו"ל כנגזי ועוזוד ומשמע כתיבת הפרחבל תה ג"כ כוונת הרמב"ח דלרבא עכ"ל דמלד הפצ"ד הוי של הלוה עוד קודם שבא לידו אלא דהרמב"ח לשיטתו כפירש רמ"י דרבא קאי גם לרבנן ואולם לשיטת התוס' ס"ל דרבא דאתר מדר"י יחרם מקרא יחרם לא משעינן דהפצ"ד מהני רק להפקיר ולא להקנות (ועי' חמ"ש ס' יו"ד סי' ל"ה ד"ה ופרי"ו ותשובת הגרע"ק סי' רכ"ח ד"ה ונראה לי) ושוב יקשה קושית הפרי דלא עדיף הפצ"ד מנחלו כתן לו הלוה בעלמו ועי' כ"ש וש"ח שהשתלו אלא לאו משום דאלה הנחלות ור"ל עכ"ל דהפצ"ד מהני להקנות (ועי' בהגהות ר"ד רכ"ב בניעין שם ומדברי הלבוש דלר"ח הפצ"ד מה"ת מקרא דאלה הנחלות ומשם עליו והכה ר"י אמר מכן ועי' תוס' ב"ב דף קנ"ז ע"ש ד"ה מכן) ומעתה הרמב"ם לשיטתו בפצ"ד מקבלדין ס"ו דהביא ד"ז בניעין רק מקרא יחרם כל רכושו (ועי' כ"מ שם שהביא בניעין ומוה"ק ובפתח שם בניעין ליתא גם לפומתא דר"ת ועי' ביאורים דף פ"ע) דלא משעינן רק דיכולין להפקיר ולא להקנות ושוב יקשה קושית הפרי דלא עדיף הפצ"ד ונתן לו הלוה בעלמו ועכ"ל כדבי דבעינית בזוה"ק דרבא לא קאי רק על מדבי דחזקיה וכבר לו הלוה בעלמו מה"ט פרחבל וכן הפצ"ד מיהני אלא מי שניתה עוד קודם שבא לידו ועי' בס"ע מעניתה של הלוה עוד קודם שבא לידו ועי' בס"ע מעניתה ובהגהת ועקב"י ומהר"ן ס"ו ובקהלדין דף מ' ע"ש ד"ה ובצבע ור"ה דף כ"ב ע"ב ד"ה ומחייב ובערבי"ס ב"ב דף קל"ו ע"ש ד"ה אלא תבלי ב"ד ושם דף קנ"ו ע"ש ד"ה בשלמא ובתוס' ב"ב דף ה"ו ע"ב ד"ה ומיהו ובפ"ת בירושלמי בתובות פ"ד ה"ו ועי' תוס' ב"ק דף ק"ח ע"ב ד"ה הוה ובדבות כאלה ועי' ג"פ ס' ק"כ שם ובדבריו ל"ע ובדו"ק:

ז) **נחזור** לדברינו דזולתי פשוט דרחונן לא יוכל לתקוע לבעונין הסכ"ם שלוטים לענתה שהצטיח לנוי מלה דלעניו הם ומחויב רחונן ליתן ס"ם שלוטים לענתה אחר שזה בגד הונהג ליתן שכ"ם שך רב כזה עי' תו"ש ס' ל"ל סעי' ה' ותע"ש ולפ"ע סי' ק"ו סעי' ל"ח ועש"ך תו"ש ס' פ"ג בדיני ובתוניס שם ען תוס ס' ופשוט יעקב ח"ג שם תוס ל"ד ועי' ונהרי"ט בשניות לי' ס' כ"ח ד"ה ואיכא לעיוני ותשובות חכם לבי סי' כ"ז ד"ה תלת ועי' קונטר"ח סי' רס"ד ד"ה תבל דתם הצטיח שכהו לעני ומחויב ליתן לו ומעשה כדר ועי' בחר הגולה תו"ש ס' שלו תוס ה' ונ"ם נסי' פ"ל והן הן דברי הסו"ע סם ס"ק ה' ועש"ך שם ס"ק י' ונ"ם בקלוח"ח שם בדבריס תלו למעורין ע' בעי"ד סי' רכ"ז ושע"ט שם סי' רכ"ח סעי' ל"ג ופתח"ש שם ונ"ם בחדושי רע"ל ומתוכם ונהרי"ק ע' ש"ך חו"מ סי' רנ"ג ס"ק ל' ועי' צב"י חו"מ סי' ר"ד ונ"ם בקלוח"ח שם בדבריס ונ"ם דהרי"ש הביא יהושלמי זה בפ"ז ומוכיח תולי ל"ל הגהת ומיוחי ועי' מה"פ בירושלמי ב"מ פ"ד ה"ג ד"ה תמר ועי' בפלפולא חריפתא נת"ש פרק הזהב ס' י"ג תוס ס' ונ"ם בירושלמי קוף שבועות (ל"ל שביעית) ע"ש ר"ש פ"י ונ"ע שם ועי' שבועות דף ס"ח ע"ש ותוס"ש בגליון פ"ד ה"ז ושטוע"ק ב"מ דף נ"ז ודף נ"ט וחג"ש ס' רנ"ג ס"ק ל' ועי' שבוע יעקב ח"ב ס' קכ"ט סי' ס"ח ותוס"ש בגליון רמ"א שם ועי' שבוע יעקב ח"ב ס' ק"ל ועי' פ"ז ודף נ"ח ותוס"ש בגליון ס"ק ל"ד ועי' ב"ק דף ק"ח ע"ב ד"ה הוה ובדבות כאלה ועי' ג"פ ס' ק"כ שם ובדבריו ל"ע ובדו"ק:

תבנא לדיבא דיה"ו לוך שיהיו עכ"פ זה בזה דלא יוכל לתקוע לבעונין הסכ"ם שהצטיח לנוי מחרי דמ"ש בחומה שיקבל ריוח עשרה לעולם והסכ"ם כדי שיעכור הוא הסחורה לזו ענין לגוף דמי לו הולאות הנוקח וכתי"ר יפה תורה, כרחוי וכשורה, כדת על תורה:

סניף להרמ"ג הכ"ל.

ס) **העיר** כ"מ על זה שכתבתי דשכר טרחת שליחי ומשל"כ שכר קרקור דלא מכר וזה בש"ס בב"מ בתמורה דשכ"ם הוא ענין שונה ועל זה כתב כ"מ דמזה מוכח להבין דגם שכ"ם הרחמן שכתן רחמנן בעד קניית המחורה היינו יכול לחסוך עכ"ד ובאמת זה פשוט ולא לבאר דוקא שכ"ם שכתן רחמנן בשעת קניית המחורה ככלל בדיני הנקה ועכ"פ הוי כמו שכר כתף וגמל שכולם בדיני הנקה ונתחב למעטן דכך עלתה לו דיני המחורה רק שכשכ"ם שהצניע ללוי בעד זה שילתה שיקבה שמעטן ממנו המחורה זה ודאי הוא ענין שונה ואינו יכול לכלול זה בדיני הנקה וכ"מ מחר על הרחסוטם להעניד דבריו דלשיטת התוס' אינו טוטל ס"ט ומעשה דהמוכר הרחמן כבר כתן לו זה ולשכירת החניף הוא הטעם ומשום שלא הולילו מעות מכיסו ולפ"ז ס"ל להחניף דלא יטול כלל ס"ט וזה לא יתכן כלל דודאי טוטל ס"ט לחדבא למאי שזמן הש"ס או מחפשר עמו בעד מיזה ריוח כמ"ש הפוסקים והחניף לא כי רק דהש"ס שכוטל לו יכלול בדיני הנקה דדוקא שלחר כל דיני ההולילות שמולילו מעות מכיסו קודם שקנה המחורה כולכם בדיני הנקה וכי ועי"ז יטול ריוח שנחפשר עמו אבל ס"ט לא יכלול בדיני הנקה כי הוא בכלל הריוח מן הסתם בדעת ג"ש וכו' ולא בדיני הנקה כיון שלא הולילו מעות מכיסו ומשלא שהם כולכו בדיני הנקה בסתם ואינו מפרש כן להלוקה ס"ז מאחה חומו ור"ל דשכר כתף ושאר ההולילות ל"ל לפרש להלוקה ויכול לכללם בסתם בגוף דיני הנקה ולומר בסתם להלוקה בדיני המחורה עולה כך אבל ס"ט ומחויב לפרש להלוקה שרולה כך וכך ומקבל עליה ריוח בעד ס"ט והחניף לא כי רק שלא יכלול ס"ט בדיני הנקה בסתם ומצלי לפרש להלוקה דזה הוי כחולחת בעת וגם להוסי ס"ל כן והכל מוריס בזה ח"ש:

ג) **החזיק** כ"מ בשעתו דלפנים הלח"מ פ"ג ומוכיח דהרמב"ם ופרש בדברויי שהלוקחים מקלליס מעות עם המוכר ואם קלילת דמים יש בין מוכר ללוקח בב"מ בתמורה ועכל"ל דוקלליס בי"סס שכוס הריוח ומעלל ס"ל בדעת הרמב"ם דהש"ס בכלל בהריוח ומחכיס זה ניחא דהרי הלח"מ שם כתב דטוטל לי למאי הלא דהלח"מ דקדק בש"ס שחורו דכבר כתן לו שכרו ומשם דמעטע שלוקח כתן לו וע"ז כי דהרמב"ם מפרש בדברויי לא שהמוכר הרחמן נותן לו רק דהלוקחים מקלליס דמים (תרצע למאי) עם המוכר ואומרים לו לך ולקח ואחמו ניקח ממך וניתן לך לי למאי וכבר שכרו קלוב עמהס ח"ש שכבר כתן לו שכרו היינו הלוקח ושוב אין לחו לריכים לחילוק חס כתן לו המוכר הרחמן ה"ל למאי לה לא כיון דהרמב"ם מפרש בדברויי שהלוקח כותן ה"ל למאי להמוכר הסכי שלוקח מהרחמן וכ"ז פשוט ובדור:

ג) **הבאתי** דברי המהרש"ל שכי דחלי"ג שהוסיף לו מעט יותר על היו"ד דיכרין שכתן הוא עליהן אין בכלל המעט הריוח ההוא שעתה למוכרם בבדם (ולכאורה גם שם מוכר הרעות והיפות יחד כולם טוטל ס"ט וע"ז כתבתי ע"י תוס' ונ"ם ואם יתכור יפים לבדם וע"ז קאי וס"ט אצו טוטל ו"ל) אלא שכבר קיבל ס"ט בעת שהמוכר הרחמן שלל אותם בעכרם לתת אותם ביו"ד דיכרין אף שהיו אותם בעכרם לתת אותם ביו"ד בעת שקנה אותם ולא הוי כמו שכר כתף וגמל שכולם בדיני הנקה ונתחב למעטן דכך עלתה לו דיני המחורה דשם

דהכא בסמ"ק ג"מ אם נוקבו בסלעא קיפא לחומרא חלא ריפא כיון דאין סליחות לכבדי לישו נמי דקשקיל ומיכא רציחא ואע"פ כו' הכי"ע דאמר לי' הכיחס ע"ג קרקע והפטר ובסמ"ע יו"ד סי' קפ"ט סעי' ג' לא נקע והפטר ועי' טו"ז ס"ק ד' וש"ך ס"ק ז' ובהגהות מקור מים חיים (יו"ד דפוס ווילכל) כי דבר כמו דהא דזרק לי חובי וזרק הלוה חייב בחליצתה הוא מדין שומרים והכא בעכו"ם דלא שייך דין שומרים ת"ל לוור והפטר ע"י"ם ואכתי לא תיקו למאי דנקט הסמ"ק לבוז והפטר ואומנם ת"ל דבסמ"ע אם נקטו בישראל סלוה ומכרי דבכה"ג בישראל מעכו"ם דודאי אין דין שומרים בזה ת"ל לוור והפטר אבל בסמ"ק נקטו והפטר ומשום קיפא בכרי סלוה מישראל (וע"י תוס' ומגיד"ק אם בסמ"ע סעי' ו' ו"ל) דבכה"ג בעכו"ם מישראל יש על העכו"ם חיוב מדין שומר ובקליפ"ח ובתיבות המשפט סי' ע"ג כתוכחו בזה ת' גם בעכו"ם אקיבל שמירה מישראל פעור ולא הציל ומדברי הפרישה חו"מ סי' ש"ח אות ז' וסמ"ע אם ס"ק י"ג ואומנם בשפע ומשפט אם ס"ק ג' העלה לדינא דעכו"ם לגבי ישראל חייב ודין שומרים (ועי' חו"ח סי' ת"ו ות"י אם ס"ק ל' ומ"ש דמיירי נקט נזידו עי' ש"ך חו"מ סי' קכ"ג ס"ק ל"ג ומ"ד דלין ס"ק בעכו"ם ועי' תומים אם ס"ק י"ג ולעיל סי' ש"ו ס"ק ע"ח וקלוח"ח רסי' קל"ה ונהסמ"ק ג"ו אם מ"ם ומחוק גיטין דע"ח ועי' נקוה"ח סי' ת"ו אם ופ"ת תניא בשחורים אות ט' ועי' תוס' שבועות דף מ"ד ע"ל ד"ה שומר ומכמ"ל) ולפ"ז אפשר נקטו בסמ"ק והפטר משום קיפא ובמיוחד סי' ק"כ ס"ק ל' תמה דאם זרק לגמור קאמר ה' לו לפטור בחוכ ואולם ת"ל דכרי מצוחר בהו"ו סי' ס"ו סעי' ח' בשוחל אחר זמן שחלתו הוי עכ"פ שומר שכר ומ"ה בלוה אחר זמן הלוחה וכיון דמותר להשתמש בהמעות נעשה ע"י שוחל לסיעת כמה פוסקים ועי' חו"מ סי' רס"ז סעי' כ"ה ובסמ"ע אם ס"ק ל"ח ות"ב אפיר חייב בחוכח:

ואולם ר"פ עוקי לה בגון שכעל ונתן ביד ועקסה ואכתי עתי לעיעורא ועסבי ע"ד נכרי נמי דכי קעניד מדעתא דישראל קא גניר ויהיב ופרס"י מדעתא דידיה דישראל וכחניר ומדרבנן לניסר כדעמרינן בקיפא וכבר תמה בסעיף"ק אם דלף מי אין סליחות לעכו"ם ע"ש מי מדעתא דישראל קגניר ויהיב הכי אחי דישראל ניהו ותקור לעסקיל רציחת ניהו ועסק"ב בקיפא לחי אין סליחות לו ילא ומרשות עכו"ם והוי המעות של עכו"ם ועי' בעיעורי אם כי דלף אם אין סליחות לעכו"ם דכיון דזרק בישראל תקור לעסקיל רציחת ניהו (ולחכם הגיהו מעכו"ם ומהסמ"ע נדפוס ורילכל אם) ולזה כתבתי דמה לחי' מעכו"ם דקי"ל בריבית ע"י שליח עושה דשקל"ע וכיון דלא מעריך בזה שלוחו של חדם כעושהו אוב אין זה ריבית הבח מלוה למלוה ות"ב אין הטעם בקיפא ומשום דהוי המעות של עכו"ם כיון דאין לחי הכין על גוף המעות אם הוא נרשות ישראל רק כיון דאין שליח לעכו"ם ולא תעריך בזה שש"מ כעושהו אינו כאלו בעלמו קנלם אוב אין זה ריבית הבח מלוה למלוה והכא ע"כ מיירי גם בעשקבל שליח ריבית כמ"ש התוס' שם ד"ה ונלח ועי' פ"י שם וה"ה בריבית כרי דכרי חדעתא דישראל כתבו מ"מ כיון דאין סליחות לעכו"ם לא הוי ריבית הבח מיד לוה למלוה אפילו בשליח ישראל ועל זה קפדינן והוא הטעם דריבית ע"י שליח מותר רק מדרבנן עכ"פ תקור דמדרבנן יש סליחות לחומרא ועתו"ס אם ד"ה בשלמא ומהסמ"ק בישראל ס"ג ס"ו ד"ה אם ד"ה ודבוותא ופתוס' ופרמ"י ד"ה אם ד"ה ומכמ"ל ועתו"ס אם ד"ה מותר דשלוחו הוא ולא כתבי תרי"ו ודי"ח ישראל מניכח ופתרומות פ"ח ס"ו ד"ה אם ד"ה ומכמ"ל ועתו"ס אם ד"ה מותר דשלוחו הוא ולא כתבי תרי"ו ודי"ח ישראל מניכח ופתרומות פ"ח ס"ו ד"ה אם ד"ה ודבוותא ופתוס' ופרמ"י ד"ה

החזר לעיל (סם ז') לא החלב על החזה יביאנו לשם דבתרגום סם כי ים תרבה דעל חדיא ויזיע שמוניה קעל הלב וכו"ם בתרגום יוכען ג"ע סם ים תרבה שמוניהא דעל חדיא ולחם בהך ויקחו את החלבים הרגלו ים הרבה על מזבחא דקלי על חלב ומם החזר סם ואת החלבים ון הסור חלש דבמ"ק ומכחות (דף ק"ב ע"ח) תמרו כילד עוסם מכיא לימרין על פיסא היד ואזה ושיק עליהן ו"ע לילועא מדכתיב שוק התרומה ואזה התנופה על חמי החלבים וכתיב את החלב על החזה יביאנו ואזר חבי ההוא דמ"ר לי' כהן ומיה המוטפחים ורמי לי' החלב על החזה וכתיב ויקטיר את החלבים על המזבח ההוא היכא לי' לכהן תחריכא ואזל ומקטר לי' הכי מצור הקרא ויקטיר את החלבים קלי בעסא שמניתו ומיה וקרא את החלב על החזה מיירי בעסא שמניתו ומיה המוטפחים שלו החלב עדיין חם ועכ"ו מכיחו על הבשר (ומרם"י בחומש ורמב"ן ופ"ח סם ומ"ם בהגרם"ם ומכחות סם לעיל ג' כהכים עי' בהחומ"מ בחו"ב פעי"ז חות ק"כ ע"י"ם) ועי' ברמב"ם פ"ז ומהל' ה"י"ט מכי ותקור לעיל לפרום חלב הכקלים על הבשר כדי לכלותו וכי בלח"ו סם תעי"ב דבגמרא חמרו לא ליסחוף חיכם כחב רביכו טוב לומר דוקא בעוד שהן חנין דהיינו הטבח חחר שהחזו ועי"ם וכן כחב הכלבו סוי סי' ק"ד ותקור לטבח לפרום חלב הכקלים על הבשר ובהגהות מיימוני סם הביח ג"כ מ"ם בחומ' דדוקא בעודו חם תקור חבל כשלטנן ובחקיר מוחר מהרי כלמר ויקטיר חלב הקלים על החזה ובחזה חמרו בשי"ם מכחות סם דקרח לח החלב על החזה הוא בשעה שמניתו מביא המוטפחים שם לא שכחור דבש ומבחו"ע לפרום חלב הכקלים מחוך חלקי פכים (שחין בהם חשם חלב ולבד הקדים ובשחר נרחש הדשנות וחוץ הלבן ומהזוך הכפול סיוכן ומחלב הכקלים) חין לך דיבבד והפקר גדול ומה ובכ"ג ודלי ים לקמוך על המ"ד ולומר דמיהי הסדחה סהדיחו בביח המוטפחים ח"ם ובדור:

ג) **וראיתי** בחשו' טוב טעם ודעת להגאון ומהרש"ק ז"ל (מהדמ"ל (סי' קמ"ד) שכשחל שם רולים להסחוה בשר שחינו ומבוקר חחר ג' יומים שם די בהדחה מועטת כפי דרך הטבחים חו כיון דחינו ומבוקר לריך להסרותו חלי שעה וכחב שכראה דהחחרונים הוביחו דין זה מדברי רמ"ח ס"י ק"ד שכ' דחין להסחוה בשר ג' יומים בלי ביקור וקשה לי בלח הדחה חפילו בלי הטעם דביקור חקור ומועט ג' יומים בל"מ ואי ע"י הדחה חפילו מכח חשם ביקור ליכח ח"ו דביקור מהני הדחה ומועטת ובלי ביקור בעינן חלי שעה ע"י"ם ובחומ' י"ל דמיירי דרולה להסחוחו לכלי לבעינן החשם ג' יומים בל"מ ומחר ולבעין חשם ביקור חקור לח בלבי כומ"ם הפוסקים המחמירין שהביח הב"י בס"י ק"ד ולח מיבעיל שם החשם הול שכבלע החלב בשר מלח שהטעם ומשום שכחקשה ס"ל לחקור גם בלבי ומחשם חלב ומרי הרמ"ח שם לח מירי ומיביקור ומיבי הדם דהח כחב להדיח וכן יש לנקר הבשר חוך ג' יומים ומחלב חלח יחקשה החלב שבו חלח דהש"ך בסי' ק"ט שכ' ולעיל מחחר דלכחחילה יש לנקר הבשר ומחלב שבו חוך ג' יומים ובדיעבד שם ומקרו חח"כ ומחר לח לקדירה ע"כ מיירי בבשרה חוך ג' יומים חלח דהוח"ל דלח מהני כרייה לעניו חשם חיקור חלב החמור ולזה כי דבדיעבד ומהני ועי' פרמ"ג שהבחתי ומ"ם בנחלת לבי שם ובמ"ע הרב החניח בחשו' סי' ועי' טוטו"ד סי' קט"ו שם ובמ"ע סי' ס"ג ובדבריו חמוים ע"ש עי"ש:

והנה בטוטו"ד שם הקשה לשחול עמ"ש הפוסקים דהסדחה רלחבוכה הוח כדי לרכך הבשר ואכי חדרבה חמרינן בירושלמי ומלמים למים ובבלחמרין גבי ריחה (סי' ל"ו) לעניו בדיקה דבעינן פוסרין כי מים קרים ומרמי לה וזה כחב דהסדחה של הבשר הוח רק בחים שעומדים בבית ומשל"כ מי כהר ומרמים ומקשים להבשר ובומב"ח כעלם ממנו דברי המרדכי (פ' כ"ה סי' חסכ"ח) שכ' בזה"ל וי"ל שהדחה רלחבוכה היח ללחלח הבשר שלח הדם ע"י מליחה ואיכו דחסרבה ומרמים לה כבחמרין גבי ריחה רחב"ם עכ"ל והב"י רסי' ק"ט הביחו וכחב ואין דבריו כרחין חלח בחרלות הקרים ובזמן הקור הגדול ואז כרחה שיעמדו המים בחור (חלל החור קלה ע"י יב"ח סי' ק"ט ובפ"ח ס"ק מ' ועי' בחכ"י בחשו' סי' ס"ד) עד שחפיג ליכחן ע"י"ם חלח דמהך דיבמות הדרבה יש להביח רח"י להיפך דעל מה דמשכי הב"ח שם (דף קכ"ח) שחכי מיח דלמחי חמרי עלה והכי מיבי לפקו' חזיה בשעחים חלב לנקר הבשר חוך ג' יומים ובחלב חלב יפקשה חלב

לישתה ומחפה תפח (ועי' בפמ"ג להרמנ"ם פהורות פ"ג מ"ד) וכן לעיל (סס דף קט"ו) תוגרו חלח סיכי דמי דאתרי תפקיכתו קנן וחזכתו לחלכר וכתבו התוס' לחלכר שהעלום וע"ן המים חבל הם שהו ממים הרבה אין לחוש שכשתבה דמ"ש ועלמים למים (ועי' בקרבן נתנחל שם פט"ז אות כ' מ"ש דמלינו לחלכר על זמן שעה אחת ע"ש וכעי' זה מלינו בלבוש סיד עי' תשו' למח לדק סי' ק"כ ובשבה"ט שם ובפ"ע תו"ש סי' ק"ל בעי' ט"ז ועי' בדכות דף ו' ע"ב בשעה שהקבה"ה בח בציה"כ וכל עולה בה עשרה ניד הוח כיעם ומחזיק דף ד' ע"ב וחתר ניד וכ"ש ו"ל) ועי' בשו"ת שרי ומחוחר דשתר המים ועלמת למתי ולחחר שחעלין חותו ומהמים מהפח תפח דכן הוח בעבע המים דשעודו מים בלמת וכתקשה ותיכף כשיגיעו ומהמים ע"פ החויר שפרכך ומלחלוחים המים ומהפח תפח ולפ"ז יש לחלק ולומר דבפלוגת גבי ריחה דהבדיקה הוח דוקח בעודה במים ספיר חומרין דמים קרים ועדשי לה ולח ומהי הבדיקה (ועי' בפרמ"ג סי' ל"ו בפמ"ד ס"ק ח' ו"ס ע"ד בש"ו סהציע פרס"ו דמים קרים ומחמין ויפלח שלח הרגיש בוחכ"ח בדברי רס"י שם דף ו"ו ע"ב ד"ה דמעורבי לה) ומש"כ לענין שריית הבשר קודם הסולחה יש לומר דגם במים קרים ומהי כיון דתיכף כשמולין הבשר ומהמים ומתרכך הבשר ומלחלוחים ומהי הסולחה בפרט בחרש פרמ"ג ס"ס הבשר בהדחה ועי' פרמ"ג סי' ס"ט ס"ק ס' ו"ס בשם הבל"י דמים קרושים יש בשם להלוחים (ו"ס לענין ומשקה עי' בי"ס שהרות פ"ג מ"ג ג') ולח זה ענין לכ"ד ו"ש:

אלא דבצ"ה לח רל"ו ומשו דבימות דהרי כי בחשו בחסר ברמב"ם (שלחן ר"ב הוסף בק"ע סי' שכ"ג) דלי לחפשר להכחים הגוחשם שני שעונד בים חיבה יניח שלח יחפשר ילבד המים חלח שכרחה לונר דהוקח הגוף כחפח וכח המים חבל לורת הבשר ועמידים לורתו וכן בלחה מפרש"י ומשו"ה שם שכ' שלחי ניח דלמחי לוחנין לורת הבשר (ועי' רש"י דף קט"ו שם ד"ה וקלחנו שחתים ועבשים לורת הבשר ומרש"י שבריף שם בעשים לורת הלדם) ומשוח דהכל חלוי רק בלורת הבשר ומיטת ד"ה הוח דלם חינו הבל בשרו ועשידין עליו חפילו לחר כמה ימים חלח דלם יהוע שהוח בחוך ג' ימים חע"ג דבחבל בשרו ומהי טע"ע שם גופו שלם ועי' בחוס' שם ובפ"ע מהל"ע פ"י ועבעי' כ"ו בשיטת הפוסקים בזה ובפ"ע מהל"ע פ"ז ועבעי' הבי"ח בשיטת רש"י ופרק המעפה (דף כ"ט) ומחקף ר"ו מכלל דמעקורם רוחו נמי לח פוטר חח ק"ו"ל רוחו ככילו ושהח שם טע"ע ל"ע בגוף כ"ח בשרים עם החוטם ל"מע דבילח ומקורם רוחו נמי לח פוטר לכחלה דהרי כתיב יכיר ובגוף ליכח היכרח ובמחכ"ח זה תמוה דהרי להרי"ח חמרו בשרק דף ע"ז יכיר כחוד ובכרת שרים לחוד ופרש"י יכיר לחוד בלח כתיב פרים הוי פרחח היכר ושחני בעבות חשם דילפינן ומקרא הכרת פרים ענתה בם ועי' בש"ע לעיל שם (ועי' בב"י י"ד סי' קל"ה ובכ"מ פ"י מהל"ח ה"ו ומ"ש בשיטה הרמב"ם ד"ל דבני בנוב פרחתו ול"ע דהרי לחדיח חמרו בש"ס בכורות שם חכי עד החוטם ועי' בטוס"ע יו"ד סי' י"ד ובחב"ש ובפ"ח ועי' בב"י ובבל"ח ובש"ע שם ובמ"ע סי' רצ"ז) ועכ"פ שמעינן דלין רל"ו לכ"ד ומשך דימות נחדם דבכל חלוי בלורת הבשר ומשו דבשר חבר בשחיטה בשר ומעמידין לורת הבשר ומשכ"ח בבשר שבישל בחלב בין הטבחים בין טבע בשר החדם לבהמה ובכה זה פשוט ומבואר דבהדחה לו שריית בוים קרים ומבואר לע ומהי שבשר להבשר (ועי' ומש"ו סי' ל"ו ס"ק כ' ו"ס בנרל"פ בקוב"ח שם ס"ק י"ז ומ"ש בזה ועי' בחדושי רע"ח ס"ק ס"ט שבי' ס' ס"ק) והש"ב בבשר יפתח בפתח המוחזק שני שעונד בים חיבה יניח שלח שבהדחה דבקוק הגוף כחפח ומבואר דבהדחה לו שריית בוים קרים ומבואר לע ומהי שבשר להבשר (ועי' ומש"ו סי' ל"ו ס"ק כ' ו"ס בנרל"פ בקוב"ח שם ס"ק י"ז ומ"ש בזה ועי' בחדושי רע"ח ס"ק ס"ט שבי' ס' ס"ק) והש"ב בבשר יפתח בפתח המוחזק שני שעונד בים חיבה יניח שלח שבהדחה דבקוק הגוף כחפח ומבואר דבהדחה לו שריית בוים קרים ומבואר לע ומהי שבשר להבשר (ועי' ומש"ו סי' ל"ו ס"ק כ' ו"ס בנרל"פ בקוב"ח שם ס"ק י"ז ומ"ש בזה ועי' בחדושי רע"ח ס"ק ס"ט שבי' ס' ס"ק) והש"ב בבשר

קרוש ל"ע הדחה כמ"ש החוו"ד בבחוריס ס"ק ה' בשם החו"ש דוקלי לי חפשר להדיח הבשר מהדם כשהוח קרוש ומשילו בדיעבד יש לחקור חלח דגם הבריים חוך ג' יתיס לח מהני כמ"ש הפרמ"ג בשפ"ד ס"ק כ"ג כי יהוע שהבריים חוך ג' יתיס הוח לרכך ודלי לח להשגיח הדם שע"פ וזמנין שהוח נקרש כחבן קשה הוח וחין פועל הבריים כלום ועי' רמ"ח בשעי' ל' ולפ"ז ל"ע מ"ש בחטו' גבעת שחול ס' ע"ז והובח בפת"ש ס"ק ו' בדין בשר שהודח ובולח ומולח בחולבעיתו שהוח נקרש שכ שהם לח הודח עדיין חחר המליחה יש מקרה ע"י שידיחנו קלח להעביר הכ"כ לכ"ד דהדחה בזחת חיכה קוחמת נקבי הפליטה ואם הודח היטב חין הקרה רק לכלי ולפ"ד יש לפקפק ובוודי דהדחה שקודם המליחה לח הועילה כיון דל"ע הדחה לבשר קרוש ושוב לריך שכיס לחזור ולהדיחו היטב והדחה גמורה שוב יהיו בשמוך נקבי הפליטה חלח דבשם"ד שם ס"ק ע"ל כי בשר שבישל קרח והדיחוהו ואחר ההפשר לריך להדיח לפי הטעם שנתלה קרח וכשהוח נקרש הוח קשה כחבן ובדיעבד יש להקל ועי' בי"ד חפרים סעי' י"ג שכ' בטבח שלקח בשר קרוש לביתו ונפשר שם ועבדו זמן ג' יתיס בלח שריית ב"ש בשר"ה חך מה שכשפשר כי' תוך ג' יתיס ומבשים דמותר בדיעבד שם כ' סוגקה עוסק עע"ל דאחר ההפשר הוח ועלוחלח ושו"ל כהדיח דרך הבשרה דמותר בדיעבד (ועי' עוטו"ד חליחחה סי' קל"ג) חלח דיש להזהיר להטבח דקודם שיוכרכו יקרה הבשר כשיעור חלי שעה (ועי' בעו"ז ס"ק ל"ג ובש"ך ס"ק כ"ד ובהגהות מיימוני גרוך שם ועי' בדברי מנוחות פ' כ"ה חות רט"ז) כדי שיתרכך היטב ומשילח בכ"ד שחכיחים הבשר בשים הקרח לח בשיבעיח דלח משי הדחת הבשר בחוך ס"ג יתיס חלח דגם הבריים לח משי שם נקרש:

ג) **ודנה** הפרמ"ג קייס שם וכן בשי פירות חפשר להחמיר ושוח עפמ"ש הרמ"ח בחמונם דבחלר מבקון משרבי לי' ושיכן מוכרכין הבשר כמו מיס דק קדחה מחכונה מוחר בשי פירות בשם"ע הרמ"ח ובבע"ז שם ס"ק י"ז ובש"ך ס"ק ל"ח הביחו חבו' הרמ"ח שכי שמקור זה דמוחר להדיח הבשר בשי פירות הוח מבדברי הרי"ן פ' הסוחט וכי דבחוחם לח מעלח כן בכל בי"ן שם חלח שהוח מבדברי החוס' (שם דף כ"ג) עלה דחמן הסוחט בהמים חיה ועוף ולח ילח שכן דם בבריס ושלכלין בידים ומקולחות לפי שלח הוכשרו בדם והקשו בחוס' דהרי הוכשר הבשר בשי פירות וחי"ל דלכלי חיירי חי בשי לקדירה והודחו בשי פירות והקשו הבה הדחה לחכונה מוחר בשי פירות בחל"ח הדר"ל דהח הוכשר בהדחה קנייחה (ובש"ך כ' דבשם הוח בחבו' רמ"ח ובמקור רי"ן ל"ל חוס' ועי' בד"ח חות מ' ע"ח וכי הרי"ן פ' הסוחט דף חמ"ב) והכה הרי"ן שם כי בזה"ל ומקשו הכח מבי שלח הוכשרו בדם על כרחין קודם שלילה הוכשרו בשי לקדירה הרי הוכשרו בשי פרח ואי לכלי הוכשרו בשי בהדחה דודחי חפילו לכלי בעי הדחה ומפבי הדם שעל פבי הבשר ולחומלח בשי ודחי בעי הדחה ומפבי הדם שע"פ וכו' וי"ל מבחחם לה דחכיל לי' לכלי בלח הדחה וקולף חת החיטן חי בשי מבחחם לה בבחוחו ע"י גשויים שלח מדעת דכיון דלח מחבעיבו לח מבבדי (ובפמ"ג שם כי דלילוח כבחוחו בשים שלח מדעת ועי' פי"ח כלן) ובחוו"ד בבחוריס ס"ק ה' כחב (וכן כחב בדברי שחול בהשמטות שם לדעתו) לייבב הפירוש בדברי הרי"ן (לפי ש"ם הש"ך בהרמ"ח ס"ו לו הגיהבה בי"ן ח"ב שבודם בשי פירות) דמ"ם חי בשי דבודם בשי פירות חין כוונתו בזה ח"ב לבקדירה חייבי רק כוונתו דבחירן בחחשון חירן דחייבי לכלי דלח בשי הדחה ומ"ב כחב ח"ב בי בשי בבי דלכלי ג"ב בשי הדחה מ"ח ל"ל שבודם בשי פירות וח"ב חין ללמוד ומשו להדחה

קנייתא שהוא לקדירה ע"י"ש חה דוחק ויותר הו"ל לומר דנ"מ הר"כ ח"כ קלי מי צני לחומלא מכי הר"ן סם לעיל דגם לחומלא צני הדחה ומבי הדם שעל פניו וע"ז כ' בת' הרשלון דמיירי בללי וקולף ומ"כ לחומלא כגון שהודח מני פירות אלא דגם זה לינו דהכא בטו"ז סם הביא תשו' הרוי"ח בזה"ל עוד שלחני ע"ס ר"ן והצלתיו בח"ח שלי ליכול להדיח הבשר מני פירות ודקדקת הא הדחה רחשונה לא וכו' ואולם בדרכי משה כ' וכתב הר"ן פי הכוחט ליכול להדיח הבשר בקדירה מני פירות ומנוחר להדיח דמיירי לקדירה וכן הניחו בש"ך ופר"ח תשו' רוי"ח דמיירי לקדירה ושוב הדק"ל דע"כ גם הדחה רחשונה מוהר מני"ס דאל"כ הרי הוכשר בהדחה קנייתא כמו"ס הטו"ז והש"ך סם :

ואשר מכבי לחזק מזה דהכה בפלתי סם הקשה מוה"ס הר"ן דמיירי שהודח מני גמלים שלא ונדעת דהא כיתא לי' בהדחה והו כמשקה שפופו לרלן דוכשיר (וע"י בחוו"ד סם ובהגהות תמ"ג וע"י במולין דף ע"ז ע"ח ובתוס' כריתות דף י"ד ע"ג ד"ה המומק) ואומנם י"ל מזה עפמ"ש בש"ם (ב"מ דף כ"ב) עובדה הטל עליהן ובמה הרי זה בכי יותן והוכשרו לטומלה נגבו על שלח ונשלן מעפ"י שמעת בעל שירד עליהן לינן בכי יותן ולא תוריכן כיון דהשתח כיתא לי' ומכי התי דעתא לוועיקרא (ערש"י) כדרב פפא דר"ש רוני כתיב כי יהן וקרינן כי יוהן כי יוהן דומיא דכי יתן ויש יהן לדעת לף כי יוהן נוני לדעת ופרש"י לדעת צידע בשחיטה והוכשר בעיניו ובודאי הטל עליהן עדיין הן בשחיטתו (ועי' מכשירין פ"ב מתו"ט ובתוס"ט סם ועי' בתו"ט פ"ח מ"ו ובהגהת בני יעקב סם הביא ומדברי התוס' ב"מ ועי' תו"ט פרה פ"ג בהגיה בעלמו ומה ועי' קידושין דף כ"ט ומה יהן בכיתא לי' ובתוס' מעילה דף כ"ח ד"ה תמר ועי"ש מולין דף ע"ז סם ותוס' בסמים דף כ"ו ע"ב ד"ה עלה ובצ"מ סם ועי' מדובי רע"ל ב"מ סם ד"ה והא תמם ובו"ז יו"ד ס' ל"ח ס"ק ט"ו ובי"ד מלרהם וביומ"ד ול"מ סם) הרי מנחור דלא ומכי מה דכיתא לי' בקופו רק היכא שלא הנע"ב ועלא קעובדו הטל לו המים עליהן והכה פשוט ומנחור ברוי"ל ס' ק"ט לחר הדחה רחשונה יומלן עד שיטפטפו המים קודם שיוכלו הבשר שלא יוכם העלם ון המים ולא יוליח דם ובפר"ח בומ"ז ס"ק ד' כ' דגם אם כתבש ומחוד לחר הדחה ומחר בדיעבד ואולם לחר הדחה לחרוכה עדיין המים נוטפה לחר זה (ועי' בומ"ח ס' תס"ב ס"ק ו' בחשה שבפל בכומן חוש רוחה לקור שומעין מכח המים שהודח בו ועי' פר"ח סם ובשלה"ט ופרמ"ג ובחכ"ח בכלל קכ"ו וחכ"ן) ולפי"ז יפה כתב הר"ן לי מני לקדירה ומשכחת לה כשהודחו ע"י בומים שלא מדעת והבע"ב בא לחר הדחה לחרוכה שא כבר טיטפו מי הדחה רחשונה וכבר חלפו הלכו למו (דחל"כ לא ה' ונהני המליחה כי יתם הומלח ומהמ"ס) ולא הוי עודנו הטל עליהן דבכה"ג לא ונהני מה שקופו לרלן כיון דבשעה שבא הבע"ב לא ונלא הומים ע"פ הבשר ובכה"ג לא הוכשר לטומלה דבעינן כי יתן דומיא דכי יתן בדעת שידע בשחיטה ופי' הומים עדיין בשחיטתן ומועלם זה לא הוכשר בהדחה קנייתא חלא דחכתי קשה קשוף קוף כיון שבא אחר הדחה לחרוכה לחיכשר בהדחה שלאחר הומליחה דחכתי עודנו מי הדחה לחחרוכה על הבשר ל"ל דמיירי בהדחה לחרוכה היכא שני פירות דחיכו ומכשיר ולפ"ז קשה דהו"ל להר"ן לומר בפשיטות דגם הדחה רחשונה מיירי בהדחה שני פירות דחיכו ומכשיר ולפי' הר"ן זה מדברי הר"ן חלו דבהדחה רחשונה חשוב בשפופה כיון דבהדחה הוא כרכך (ועי' פרוי"ג) ומני פירות ומדברי להבשר ומזה הוא"ל הרוי"ח דבשופה דין זה מדברי הר"ן חלו דבהדחה רחשונה חשוב

מני פירות כשלפי"ד ל"ש דברי רבינו הרוי"ח ז"ל ודו"ק :

והנה בטו"ז סם הביא דים מי שבח להקן דשום ס"ל דלא ה' לריך להדחה רחשונה דס"ל טעם הדחה רחשונה ומשום דס שעל פני הבשר וכלן אין דס שהרי לא הוכשר וע"ז כ' הטו"ז דודאי אין שום דס ומכשיר חלא דס שהיטה חבל דס שלאחר השחיטה שהוא קרוי דס המונלים ודאי ליכו ומכשר כמ"ש פי' השוחט (דף ל"ו) וכ"ש בדס האבריס ולריך הדחה החילה ע"י"ש והכה בש"ש חולין סם לא כמלא ומבואר הא דדס המונלים ליכו ומכשיר רק דבשלא חובשו דבר"י ודס שלכיס יפחה פרט לדס קיבים שליכו ומכשיר חת הזרעים הקשי השוס' על פרש"י (ערש"י שם ובכריתות ובפסחים דף כ"ג ע"ב ד"ה ואיה ואיה זה ושם דף ס"ה ע"ב ד"ה דס ס"ס מי ניכי דניס י"ם וני' בפיהש רבינו גרשום ומחו"ג בש"ס (כריתות שם) וכהגו דלא ומקרי דס חבל חלא חוהו שיולא לחר ניחה בשעשה כבר חבל פרט לדס קיבום שליכו לחחר מיתה בהמה ומיירי בחלס שלא דרך דשלא בשעה ובשהוה הוי מיהה חלא דשלא בשחיטה חלא דס שבשעה יולחה בו לחבל לחחר ניחה קרוי דס ומ"ש בש"ס (כריתות דף כ"ב) ד"ה דס דחלס ובשהוה אין דיכו שום דגבי חלס דס שלאחר יליחת בשעה ומכשיר חבל לא חוהו שיולא בשעה יליב וגבי בהמה דס שלאחר יליחת בשעה חיכו ומכשיר ולזה הביחו חהא דבשחיטים (דף ע"ז) שבח לחס שחיטה ומקרא דשפכהו כמים ומוכין חיכו דשחיטה כמים ומקרא דשפכהו כמים דס שליכו כשפך כמים חיכו ומכשיר ומקרא לה דשב"ח הרי דס המונלים דכשפך כמים וחיכו ומכשיר חל"ל ד"ז הבח לחס שהמונלים דשליכו בחולין כמו לא ומכשיר קיבלה ניכי דשב"ח דל"ר כי הדם הוא הכשפ דס שהכשפ יולא בו חיכו קרוי דס ופרש"י דדס המונלים חיכו קרוי דס ומקרוי לס קרוי ומקרא דכתיב וכל ומקרא ותוקינוהו מהכשר ומליכו קרוי דס חיכו ומקרא הרי ומוחר דכל זה הוא חלינא דוב דס"ל טומלה ומקרין דדבקן בחבל חס כיומל דטומלה ומקרין דחו"ח והך קרוי וכל ומקרא חשר יפחה בכל כלי טומל היכו ומלא קרוי ומקרא ומים ולא קלי מהכשר לא כשמע כלל הא דדס המונלים חיכו ומכשיר והכה הרוי"ח (פ"ז ומה ה"ח) כי דבר זה מפורש בתורה שהוכלין והומקרין מהטומלין שכתוב וכל החוכל וכו' וכל ומקרא חשר יפחה בכל כלי טומל היכו ומלא קלי מהכשר דס"ל להרוי"ש דטומל היכו טומל ומם ולא קלי מהכשר (ומ"ש בפהומ"ש להרוי"ש כלים פט"ו ומ"ו ו"ל) ומ"ש בעדיות פ"ח ומ"ג ובפהומ"ש להרוי"ש סם (ובברטנורא סם כי דלמ"ד טומלה מלמין ים להן דיש לומקרא טומלה מה"ת להטומל ולא ומלו רבנן לעהר מה שטומלה התורה ובשם"י בגמרא סם וכ"ש כי הטו"ז יו"ד ס' ק"ז ובחו"מ דבר שהתורה התירה בפירוש לא יכלו חכמים לחסור ובומ"ש בחחרי זה) ובחו"ט ובתוס' מדשים סם שהפקו זה לי ס"ל להרוי"ש

להרמב"ם טוענת ומקיק ומ"ת ומדברי הרמב"ם פ"ז מהלכות טו שם ומבואר להדיא דקי"ל דמ"ם ומקיק ומטענין חלה דומפסדות דברי הש"ך הכא לדם התולין ומטע דלכ"ע חיכו ומכסיר:

ה) **וראיתי** בלל"ח בשוגיא דפקחים שם ס' ע"ב ד"ה רב חונר דכן ומטם שכ' לפי כללי הש"ך דהלכה כרב בת"קורי לחוי ה' להיום בזה הלכה כרב והרמב"ם בהלכות פסק דמקיק ומטענין שכחונר וכל ומקה יטענ והדבר ברור טעם למה שביק רב ופסק כשמואל ולזה כתב דקי"ל לרבינו דמה שפירשו בגמרא טענת דרב דחונר דבן ומטם ומסוס דקבר טוענת ומקיק דרבבן לאו רב חונרא חלה בגמרא פירש כך טעניה דרב אחל לדברי ר"פ דלף דטוענת ומקיק ומ"ת מ"ו ומקה ב"ת ומטכחת הלכתא גמירי לה ופסק הרמב"ם כרב פפל ומקיק ב"ו דכן פסק בחומ בפ"י מטוענ"ת כרב דדכן ומטם ומ"ת וכ"כ בחומ חדשים בעדיות שם וקדמם בלחם ומקה ה' פקהמ"ק פ"ח ה' ל"ו ע"ש שכ' להדיה כן דהרמב"ם פסק כרב דדכן ומטם ולא ומטעם דקי"ל לרב דטוענת ומקיק דרבבן רק דקי"ל כר"ש דטוענת ומקיק ב"ת ומטכחת הלכתא גמירא לה וכן כרשה מדברי הר"ש פ"ו דכלים ס"ו עלה דתכן שם כל המקיק טעתים ומקה ב"ת ומטכחת טהור וכ' הר"ש פלוגתא הוא בפקחים מ' מדאוריי"תא או מדרבנן ואפילו למ"ד טוענת ומקיק דאוריי"תא קלונר התם ר"ש דמקה ב"ת ומטכחת הלכתא גמירא לה וכדאי דבריו ובהגהות מיס טהוריס (דפוס ווילנא) הגי' שם בר"ש דל"ל וכדאי דבריו ובמכ"ת דבריו דחוים ובמכס הגי' דאחונת גם הרמב"ם ס"ל כן שכחלין דבר ר"ש כאן דכמה תמאי ל"ת להו הכי דטוענת ומקיק ומ"ת ע' בלח"מ שם וגם רב ס"ל כן דטוענת ומקיק ומ"ת ומ"מ ומקי ב"ת ומטכחת הלכתא גמירא לה ועי' ומ"ת בירושלמי סוטה פ"ה ה"ג ד"ה תמכס ובלל"ח בשוגיא דרחבג"ה חום ק"ה וכו' שם ובמה הבאתי להל דחמרו בפ"ק הכא לדם התולין שחיכו ומכסיר הוא רק לענ"ד דקי"ל דטוענת דרב הוא ומסוס דטוענת ומקיק דרבבן וקרק וכל ומקה קאי אהכסר כפרש"י שם ול"ב לפמ"ש הרמב"ם והר"ש דקי"ל לרב דטוענת ומקיק ומ"ת וקרק וכל ומקה טוענ מ"ו טוענ מ"ו וכל קאי אהכסר שוב ר"ל שפיר דגם דם התולין מכסיר ו"ל:

וראיתי בעין ומפטו בפקחים שם חום ל' ע"ב בגמרא הכא לדם התולין אפילו בחולין לא ומכסיר מלין ומקורו רמב"ם פ"י מה' טומאת חוכלין ה"ג ומה הרמב"ם לא כתב רק דדם שחיטה ומבמה טומאה ודם היולת ומהליחה וכו' ותולין הבשר כל אלו חיכם ומטענין ולא ומכסירין והרי הן כשאר מי פירות אבל ודם התולין שחיכו ומכסיר לא מזכר ברי"ף ובלב חרי' בחולין דף ל"ו ד"ה ודם (ועי' לעיל שם ומש"ל) אדרבה תמה על הרמב"ם שלא הוליה דם התולין ומהכלל ובחב בשם בפ"י ומוה"ש דם שחיטה ומכסיר הוא דם השותת בשעת השחיטה דמשמע לפילו דם התולין ומכסיר והרי גמרא ערוכה דדם התולין חיכו ומכסיר והרבה לחמוה על הכ"מ שלא העיר בזה ולפי דברינו ל"ל דקי"ל להרמב"ם כיון דהא לחמרינן דדם התולין חיכו ומכסיר הוא רק לפ"מ לחמרינן טוענת דרב דטוענת ומקיק דרבבן וקרק וכל ומקה קאי אהכסר ואחרי דקי"ל להרמב"ם להדיה דטוענת ומקיק ב"ת דגם רב ס"ל כן רק דמקה ב"ו הלכתא דדכן ומקה וכל ומקה טוענ מ"ו טוענ כרב פפל סוב ל"ל דגם דם התולין מכסיר ול"ב נהך לחולין בידים ומטוענת חיכו ושוב ולא יפל שהרי הוכחנו דדם שבלי"ל שלא לפי שלא הוכחנו דדם שבלי"ל שלא ה' גם דם התולין

ולא דם האברים לחלי"ב ה' ומוכסר בדם ולפ"ז יש לחרן קלא דברי ה"ו שהביא הטור"ז דמוס ק"ל דלא ה' לריך להדחה לחסוה דק"ל טעם הדחה לחסוה ומוס דם שע"פ הבשר וכלן יון דם שהרי לא הוכסר מחרי שנחרבו דל"ל דגם שחר דם ומכסיר ועי' בטור"ז ע"ם וכשחוטך בשר וכו' ול"ל ודו"ק:

ו) **והנה** הרמב"ם בפ"ז ומה' מה"ע שהבחתי כי שם בהלכה ג' יון לך ולד טוענת ממטענת כלים חלה ומקיק טומלים בלבד וטוענת זו ומדבריהם והוא פיהו חוחן המקיק טומלים ומחנת אל ומחנות הטוענת וכי והרחב"ד שם ובפ"ח ה"י שם הסיג עליו דחפילו במקיק הבלים ומחנת ידים גזרו פיטענתו אם הכלים והוא ומטענת קנייתה דחלו דבריס דחמרינן (שם דף כ"ב) ת"ר ב"ש חוחנין טובלין כידים וחש"ב ומחגן אם הכוס שאם אחה חומר מהגן אם הכוס מחילה גזירה שמא יטענו ומקיק שחמורי הכוס ומחנת ידיו ויחזרו ויטענו אם הכוס ומטענ להדיה דאף ומקיק הבלים ומחנת ידים ומטוחין כלי (ורמב"ם שם ד"ה חוכו ולעיל דרוש הרביעי אות ט') ובלל"ח ברכות שם להריך לחרן דברי הרמב"ם ומהבחת הרחב"ד וכי דיש הפרש בין קחם ידים ובין ידים שכבר בחלחן ודי"ק ומ"ש בגמרא שמא יטענו ומחנת ידיו ולא חומרו ידים והוא הסכווכה שמא בבבו ידיו בחלחן ויחזרו ויטענו אם הכוס ובחמת ברמ"א שם ובחוס' חולין (דף פ"ז) ע"ב ד"ה כל ומקה שבילו הבילכא בש"ם ברכות שם שמא יטענו ומקיק שחמורי הכוס ומחנת ידים (ויותר י"ל דבקע ידיו דבייו שמי ידיו ועי' חוס' חגיגה דף י"ח ד"ה הכובל) חלה בלפמ"ש י"ל דהרי בש"ם שם חמרו בחלי קחפלוגי ב"ש בבדי חכור להסחמם בבלי שבטענו חמורין ומקיק וגזירה הוא ומסוס בילולים ופרש"י שמא יחזו בילולים ומחוכה על חמורין ויטענו ומקיק שחמורין ומחנת חמורי הכוס ויטענו אם הידים ומחכס הרביעו יוכה שם כי הגזירה ומסוס בילולים הוא שמא יחערב טיפות ומהמקה שטומד חמורי הכוס עם וה שבחוך הכוס ומ"ש ב"ש בש' יטענו ומקיק שחמורי הכוס ומחנת ידיו ויחזרו ויטענו אם הכוס היינו סיון שבחוך הכוס קני לי' כוס ופ"ז אין רש' כלל ומה לחלו דבריס ומקיק ומחנת ידים ומטענו כלי חמרי ד"ל דבש אי פירות אבל ודם התולין היינו שבכוס ואולם בחנה כרחין דברי הלל"ה בחילוקו כי כן כרחה ומבואר בפחנ"ם להרמב"ם ז"ל בברכות שם שכחב חבל ומחיבין ב"ש בט"י קודם קידוש שמא יהיו ידיו מטוכפות וכטענו המקיק שחמורי הכוס והמקיק הסם ומטענין אם הכוס ע"י"ש ועי' בהקדמת הרמב"ם לפדר טהרות שם ולמוכח ידים ועי' ומ"ף בירושלמי ברכות פ"ח ה"ב שם ו"ל ודו"ק:

ז) **ובסוגיא** דפקחים (דף כ' שם) חמרי עלה ומבשר ומטא האי בשר דחיחכשר בשנאי אי כיון דחיחכשר בשקקי בים ומטחיה הא חריב"ח לא ריין שהן דכן חלה שהן ומכסירין וחלה דחיחכשר בחיבת הקודם לינר הרמב"ם ל"י חבב"ק לחפקולי גופי' למיומי בי רחמון ומכי מי חפשוט דבעי ר"ל לריך שב שנים ומחות וכו' חר"י מ"ם כגון שהיחה פרה שב זבחי שלמים והבעירה בהר ושחטה ועדיין ומקה טופח עלי' ופרש"י להכי נקט פרה שב זבחי שלמים לפי שהטור והבשר לבעלים ומחפקק ליפות הטור והבשר ומבעירה בהר שנוך לשחיטה ומשקק חוחה כדי שחהא כוחה להפשיט כלאומרין בקיומת דבילה וכן הוא בחולין (דף ל"ו ע"ב) ודילמא כדר"י ח"מ (ועי' בגמ' שם דפריך ולקרא ורמב"ם בפקחים שם ובמפרש"י) כגון שהיחה לו פרה שב זבחי שלמים ומבעירה בגמל ופרש"י מסוס חרחי מילי נקט זבחי שלמים חדא דקרא בשלמים קאי ועוד דכיון

דבשר שלוים ועוכן לבעלים טרם נהג להיות יפין ונועבירין בנהר כדחזמרינן פרק ומקילין (ועי' ברי"ף שם ובהגהות הב"ח בשם הרשב"ם ובקה"ב יו"ד סי' ל"ט) ובקלות החמן ס"י תי"ו כתב בזה כוונה נחותה דהרי כי הרמב"ם פ"י מהי' תרו"מ דהכסר בעיכן רלן בעלים ות"ב היכי מקחת בקדשים רלן בעלים כיון דקדשים לית להו בעלים ולכך נקט פרה שכ זבחי שלוים דחלו שלר קדשים אין להו בעלים ולא ומכחת הכסר ליס חצל שלוים ומון בעלים ובכ"ע הגליל דחזר קדשים קלים ומון בעלים הן ומכחת חיסך (ויע"ש ק"ם) הקשה על הקלוה"ח ומכוכה (דף ל"ח) בחחזוג שכ ומעשר שכי דלא שיול למ"ד ומפני שמכשירה הרי מכשירה ואם כעל כשר למ"ד ומפני שלין בה היתר לכ"ע לכולה דברי הכל וקשה הא כבי ומיהו לא חיתי לכ"ע לעוה לא יעול לכחחילה הא ס"ל לר"ח ומע"ם ומון גבוה ואינו ומכשר כלל ובחחו"ם יו"ד סי' ל"ט הביא ג"כ דברי הקלוה"ח חלו וכי שוה מוע חלא שהביר ג"כ מהך דקוכה ע"י"ם ותוכם ס"ל דהרי כחבו בחוס' בפרק הזהב (דף כ"ג) ד"ה והן לאחד מיולא דהא לחזר ר"ח ומע"ם ומון גבוה מיכו ומדרבנן לבל מה"ת שרי לקוכת כל מילי ות"ב שוב ס"ל דכיון דומה"ת לית לי' בעלים הרי הוא ומכשר ושומד חלא דחוס' לא כחבו כן רק בכקף ומעשר ולא בפירות ומעשר ועי' לקמ"ח בפחים דף ז' והגרס"ם שם ועי' בהפלחה בשרי הפי בחחוס' בזו הרב רומי' בקידושין דף כ"ד ד"ה לעולם ד"י ע"י"ם:

ואמנם גם בקדשי קדשים ס"ל דלית להו בעלים לפי מ"ש בחוס' בכריחות (דף י"ג ע"ב) ד"ה מלבע הגם בקדשים ומכי שלמה לף לאחר מחיצה קודם שנדרך הדם (ועי' פרמ"ג בפתר החערוכת ח"ב פ"ג והגהת הגרי"ס כ"י ז"ל שם) ות"ב הדק"ל לומר נקט פרה של זבחי שלוים שבעבירה בהר ובחטאת הא גם בקדשים י"ל הואיל ולי בצי מחשיל והו ומון בעלים דבב"ג לית בי' ומזוס ליקור הצמח חוכן לעזרה כיון דבשעת מחיצה בדין אחט שהי עלי' שם קדשים חב"ג דע"י השחלה נעשה חוכן לומפיע לית לן בה דחוכן בעזרה ומילא הוי וכומ"ש בעורי חבן ר"ה (דף כ"ח) ומה גם לעכין פדייה ובעו"ח שם הביא מהא דומכוחות (דף מ"ח שם) וכבר דבר בזה הע"מ פ"ב מהי מחיצה ס"ג ועי' מל"מ פ"ו מהי' ומעשה הקרבנות ס"ד ומה שהביר הע"מ ומבדיל דף ס"ט (ל"ל דף כ"ט) דחוכן בחרומה ביד כהן דלא מלי לומיחשל כבר החליך בזה בס"ד חו"מ סי' רכ"ה ס"ק ח' חלא דבחוס' בפחים (דף מ"ו) ד"ה הואיל כי היכא דחתי הקדש ליד גזבר לא מהני שלמה (ובהגהות הרש"ם שם כי שברחה לו רחי' ומבדיל בחרומה ביד כהן ל"מ שלמה ובומ"ב בעלם ומומו בבדי הס"ך סי' רכ"ה שהבחתי ועי' חוס' עירובין דף לומ"ד ע"ב ד"ה חרומה) וחולם לפע"ד י"ל בזה עפמ"ש החש"ם יו"ד סי' רס"ג בומה שכ בחוס' בכריחות דחפילו ומהו לכהן ושחטו רק שלא מרק דמו יש לו שלמה הוא הטעם ומזוס שכל זמן שלא מזרק הדם לא יצא ידי חובת בדמו ובר ובבר קדוש בזה בומהר"ם חלבזי פ"ד סי' ל"ה ע"י"ש והכה בחומת פליני בזה בי שמעון ור"י בש"ם ומעילה (דף י"ם) דר"ם חומר לחילו חייב בחחריחו רק עד שיבילחו לעזרה וכיון שהביחו בפנר ומחריחו ור"י קומר דעד שיזרוק הדם חייב בחחריחו ות"ב י"ל דזה חלוי בפלוגחחם דלר"ם ל"ש שלמה בשבח ליד גזבר ולר"י ומכי שלמה עד שיזרוק הדם כיון דכל זמן שלא מזרק עדיין חייב לכהן עדיף מלא יצא ידי חובת בדמו ובר ובבר קדוש בזה בומהר"ם חלבזי פ"ד סי' ל"ה ע"י"ש ומעילה (דף י"ם) דר"ם חומר לחילו חייב בחחריחו רק עד שיבילחו לעזרה וכיון שהביחו בפנר ומחריחו ור"י קומר דעד שיזרוק הדם חייב בחחריחו ות"ב י"ל דזה חלוי בפלוגחחם דלר"ם ל"ש שלמה בשבח ליד גזבר ולר"י ומכי שלמה עד שיזרוק הדם כיון דכל זמן שלא מזרק עדיין חייב לכהן ושחטו רק שלא מרק דמו יש לו שלמה הוא הטעם ומזוס שכל זמן שלא מזרק הדם לא יצא ידי חובת בדמו ובר ובבר קדוש בזה בומהר"ם חלבזי פ"ד סי' ל"ה ע"י"ש ומעילה (דף י"ם) דר"ם חומר לחילו חייב בחחריחו רק עד שיבילחו לעזרה וכיון שהביחו בפנר ומחריחו ור"י קומר דעד שיזרוק הדם חייב בחחריחו ות"ב י"ל דזה חלוי בפלוגחחם דלר"ם ל"ש שלמה בשבח ליד גזבר ולר"י ומכי שלמה עד

דבשר הנעוקי יוקף ר"ם החשם שהלך ד"ה בידו לחחמולי שכ להיקף ועי' ברי"ף שם וגם מ"ם בהגה"ם שם ומחוק כריחות שם כבר קדמו בכל דבריו מהר"ם חלבזי בבכורות שהבחתי שהחריך בפרט זה והעלה דחין חילוק בין קדשי מזבח ובין קדשי בדה"ב דבשחיט ל"מ שלמה היכי דחתי ליד גזבר ומה שהביר הע"מ בשם בעל המאור (דף ו') כבר הבינ זה במל"מ פ"ל מה' מע"ק ועי' בנו"ב מהד"ת יו"ד סי' קכ"ד (ועי' סי' קמ"ט שם) שכחב חלחא בפעמ שהקדש דחתי ליד גזבר ל"מ שלמה שהוח ומקום הכל זמן שהדבר בידו הרי הוח מוחזק ועומד ומפיר מהיכן בשלמה ופחח לומר שחלולי הייחי יודע דבר זה לא הייחי כודר ומשל"ה בחחומה בידו כהן חו בהקדש דחתי ליד גזבר חין הכהן ומחייב להחזיקו ויכול הכהן לומר חולי חתה ומקר ע"י"ש (ועחום קוטו שם) וחולם יש לעורר בזה ומדברי החוס' פרק ומרומה (דף ק"ו ע"ב) ד"ה ומיקרח בימלא שכ ומע"ג דשיטי החזור בבריחו ע"י שלמה מ"מ לא חביב שיטי חחזר בבריחו כיון דלא שכיחל (ועי' בגמ' יבמות שהבחתי) ומשחח קשה הרי כל הטעם דמהיכן בשלמה הוא מקום דמוחזק בשלו והכל חדבה חם יחפל סוג לא יהי שיטי חשם ויחום לחזר לא קבי ולא יהי מוחזק ומש"כ לא ומהיכן לבחיל על ההקדש ר"ל ועי' שעוק שם ועכ"פ יולא ומה שלפי"ד החוס' בכריחות ומכי שלמה גם חחר השחיטה קודם הזריקה ות"כ סוג דגם בקדשים חית להו בעלים הוחיל ולי בעי ומפיל עלה וכהי דע"י שלמה יהי חולין בעזרה לחשור בהלחה ומ"מ הא כי בקלוה"ח פ' חבל דגם חיקורי הכלה חלע"ג דלחו בהשוחה כמה גם חיקורי בעלים ניחא לי' ובפרט שלבעת כמה גם חיקורי הכלה הוי שלו ועי' רומ"ם פ"ה מהי' לילים ה"ח ד"ה ולחן ועי' פרמ"ג חו"ח סי' י"ח בלבל ס"ק י"ב ד"ה ולבב וחח"ם חו"ח סי' ק"ם ועי' בקונ' דשבועות דף כ"ד ובקלוה"ח ובבחה"מ סי' כ' ות"כ ומ"ש סוג הדק"ל לומר נקט פרה של זבחי שלוים כיון דגם בקדשים י"ל דחית להו בעלים:

ולכאורה

יפלח שלח הציבו ומעשה מפורשת בזבחים (ל"ח ע"ב) דחכן כל הפקולין שמחנו שחיטתן כשירה שהשחיטה כשירה בזרים וכו' ובטומחים ותפילו בק"ק וכו' החוס' ד"ה ובטומחים ומפרש בגמי דחי"ם שמא יגע בשכר ותב"ע דמה קדשים חימו ומכשיר חיבת הקודם ומכשרת חו כשהבציר בשכר ועדיין ומקה טופח עליו ושמחע יקשה חיך ומכי שהבציר בהר דהא בציון רלן בעלים וקדשים לית להו בעלים ושבח ליכא לומיר דמיירי בפרה של זבחי שלוים שבדק בקרומים של קנה ות"כ ליכא לומיר שהוא הטעם דחיבת הקודם ומכשיר דהא כחבו בחוס' חולין (דף ל"ו ע"ב) ד"ה לריך דלא בייך חיבת הקודם חלא היכא שבחקדם בכלי שרת בקרומים של קנה ות"כ היכי שרת כמ"ם בחוס' שם ות"כ היכי ומכשיר לה ע"ם ומשוקדין לא יפחוח הטעם שגע בשכר דהכי ומכשיר חיבת דם קדשים חימו ומכשיר חיבת דמיירי שהבציר בהר ומשחיטין הזבחים חבי להדיח וחפילו בקדשי קדשים וקדשי קדשים לית להו בעלים ושחיטת ברמ"ם פ"י מהלכות פסולי המוקדשין הלי י"ז נקט פרט קדשים שהבציר בהר ולא נקט פרה של זבחי שלוים חלא ודלא

כדכתיבנא לעיל דנמוקי נזמים שם כי ומעת יגעו בנסר נקב מפוש קדשים קליס והר"ח וכו' ובכו"ב קמל יו"ד סי' ד' תנה דלמה נקב דיעבד דהרי רוב קדשים ל"ן בהעביר בנהר ולפמ"ש שהוסי לק"ע ו"ל:

ח) **ובש"ס** חולין שם ליתא אחר רבה בר עולא ה"ק הכל שוחטין ואפילו טועה בחולין וקסבר חולין שנעשה עטה"ק כקודש דמי כיצד הוא עושה מביא סכין תרוכה וכו' ומקדשין לו שחוט שמע יגע בנסר ואם שחט ואמר בדי לי בשביל ופריך הש"ס על טועה במוקדש הא טועה דליטעי מעלי טועה דליטעי בעת שחלב מרב ל"ר מרב הרי הוא כחלב אב הטומאה הוא לטמיא לכהן וחזל סכין ומטיחים לנסר דסכין הוי אב הטומאה ופרש"י והאי מרב הרי הוא כחלב הכא לא מילטריך דבלאו הכי כמי מלי מטעה בסר דנסרת אבה"ט וסכין רשמון ונסר סכי חלא רבותא קאמר דאפילו רשמון הוי האי נסר ולדבריו כאומר זה עפו"ם בחוש שם ד"ה שעה יגע בנסר שהקהו ואחלי לא קאמר לא שחוט דילמא אתי לשמוכי בפיכים בפ"ג ותירלו אחר תירולא דהכא מיירי בשהה והכא הרמב"ם בפ"ג מה' איסו מקדש ה"ז כתב דאיכו לוקה רק אם הכניס אב הטומאה למקדש אבל אם הכניס רשמון לטומאה היכי לוקה (ועי' תוס' עירובין דף ק"ד ע"ב ד"ה לא ונ"ב בהגהב"ש דלהרמב"ם דכלי שהוא רשמון לטומאה אין בו חיסור מה"ת לק"ע קדוש בפ"ק בירושלמי סוי פ"ז דמיר) ומעתה כאומר דעל כרחך לריך להניח שם"ם הך דאבל אחר דבלא זה לא הוי אלי למיפרך דאבל סכין ומטיחים לנסר דהוי אלי למיפר דהא דלא שחוט הטעם אין מעשה אלא שמע יגע בנסר דנסר לא הוכשר כלל לקבל טומאה ולא מיירי כשהטעירה בהר טועה הוא דילמא אתי לאחושי בפיכים ואי קשיא כיון דהסכין טועה אין מכניסו לעזרה איכא למימר כיון דהסכין אינו אב הטומאה ליכא חיסור דאורייתא להכניסו לעזרה ולזה הקדימו בש"ס הך אחר הרי הוא כאבל דהוי הסכין אב הטומאה דליכא שוב למימר דלא שחוט הוא ואפוא דאתי לאחושי דא"כ אין מכניס הסכין לעזרה כיון דהסכין אב"ט הוא ועכ"ל דמיירי בעומד ונותר בעזה וע"כ הטעם דלא שחוט ואפוא שמע יגע בנסר ומיירי שהנסר הוכשר וכשהעבירה בהר ומש"כ שפיר הקשה בש"ס ליטמיי לסכין וחזל סכין וטומיטים לנסר ומעילא כעזה ומה שכתבנו לעיל וזה דגם בקדשים הוכשר הנסר כשהעבירה בהר הרי קלי אחכיתין דזנחים דאמר שם ואפילו בקדשי קדשים דודאי גם קדשים מקלי אית להו בעלים לעכין זה שיהי מוכשר לקבל טומאה והוי שפיר לעין בעלים ובפרט לפמ"ש בש"ע בפ"ו בפי' מה' עו"ח ס"ח דעה דש"ל להרמב"ם שם דבעיכן רעון בעלים הוא ואפוא דאין קבוע דרעון אחריש יבוש טומאה לדבר שיהיו שלשה ומשמ"כ בזה לעכין קדשים ועי' אש"ל מה' קו"פ סי' ק"פ שהבאתי ובעק"ע שהרכתי בזה אלא דעה דעקו הש"ס פרה אל זאת אלמים הוא ואפוא דקרא קלי בשלמים וכפרש"י שהבאתי ודו"ק היטב:

ט) **והנה** בחולין שם פריך הש"ס האי טועה במוקדשים מהכא כפקא ואהאי כפקא כל הפסולין שבאהל כשירה נזרים בנסים ובטועים ומעבי הכא עיקר האי דאתי שאר פסולין תכא כמי טועה במוקדשין ולאיבע"ת האי עיקר דבקדשים קלי הכא לידי דאתכא טועה בחולין תכא מי טועה במוקדשין ואמרו עלה כולהו כרחא בר עולא לא ליתיכא לתחמת הכא עיקר אמרו להך ליפכא דאתמרת האי עיקר אבקדשים קלי להך ליפכא דאתמרת האי עיקר והכא לידי דאתי טועה במוקדשין אתי כמי טועה בחולין

גופי' לא ליטעריכא לי חולין שכעשה על טהרת הקודש לאו בקודש דמי וכאמת בחוש שם ד"ה חולין שכעשה עטה"ק לאו בקודש דמי אלא טועה הוה אלי למימר כמי לליכא קמל ולפע"ד י"ל דהכא בעוז"ז יו"ד סי' מ' ס"ק ג' כתב דבדיעבד מהני לפילו בפכין קלר ובלב אחר ה"ה בשקדם עלין דת"ל הר"מ למימר הכל שוחטין לפילו טועה בחולין ע"י סכין תרוכה ובדיעבד כשירה לפילו בקלר שם תומר בדי לי ולא ה' לריך להזכיר מוקדשין ע"י"ש ולבידי קשיא דלמ"ל למימר דריעא בטועה בחולין וחולין שכעשה עטה"ק כקודש דמי לוקי הכל מוקדשין וה"ק הכל שוחטין לפילו בטועה במוקדשין ובסכין תרוכה (דבמהרי"ט ביאר שם קושית התוס' כיון דילמא אתי לשמוכי הייט דכיון דלשולם בסכין תרוכה ליכא למיחש לבניצה) אבל בסכין קלרה לכתחילה לא יאמור שמע יגע בנסר ובדיעבד שחיטתו כשירה בחומר בדי לי בשלמא להך ליפכא דהחס עיקר והכא חיידי דאתי טועה בחולין ליכא לאוקמי הכל במוקדשין אבל לליפכא קשה דאכא עיקר הדק"ל דלוקי הכל בטועה במוקדשין אלא דאי אפשר לומר כן דאיך יוכל לשחוט בסכין קלרה דהא חסור עולא דביאה בטקלא אמרי ביאה (ועי' בתוי חצן מגילה דף ג') ובגל"מ פ"ג מה' ביאת מקדש ה"ט כי התוס' ק"ל דלמ"ד ביאה בטקלא ל"ש ביאה אפילו אסור דרבן ולפ"ז ליכא קשה לרבא לעה לא תומר כרבה ב"ע ואי ק"ל חולין שכעשו עטה"ק לאו בקודש דמי אלא כיון דאיכא קשה לרבא לעה לא תומר כרבה ב"ע ואי ק"ל ליכא ואי"כ

מיקלע יו"ט שני ע"מ שצא עיו"ט למה לסס להדיח הצבר ביו"ט שני) וזה פוהלי"ם להתיר בדיעבד ולומר דקני שהדחה שהדיחו הטבחים כדינה אבל לכתחילה ודאי צעי שרייה אלא דמה שמניחים הצבר בצית הקרח דיש לחוש שם נכל הכבה שם הצבר נקרם ל"מ הדמה שם לחקור ולדעת שמה שם פעולת צית הקרח הוא שהצבר נעשה ע"י קרום נודאי ל"מ הדחה מה שהדיחו בתוך ג' יומים ומה שהצבר בחו"כ בהוליאם הצבר מצית הקרח אחרי כן ל"מ כיון דכבר עברו ג' יומים ואולם שם פעולת צית הקרח הוא רק שלא יתמנח הצבר ויתקלקל וע"י כח התיהוהו נעשה הצבר צוכן קצת אבל לא קרום בכה"ג ל"ל דבדיעבד ומהני הדחה שהדיחו ביו"ט שני בהדחה גמורה כדינה:

כ) **ואולם** להדיח הצבר ביום ג' אחל בשצא כבר כי בעג"א ס"ו שכ"א ס"ק ז' דאסור ואפילו ע"י עכו"ס ובדגול מרבבה שם כי בשחוזות פעומות שאם יפלה יפסיד השומן ומותר ע"י עכו"ס ואם לן עכו"ס והוא הצבר גדול מותר ליראל בשפוך עליהם מים והניח שם דהא"ר חולק על המג"א ובכה"ג מהד"ת חו"ח ס"ק כ"ז כי דלא מיבעיא בחזות פעומות שהצבר שלהם רכיך ודאי מותר אלא אפילו בצבר בהמה ג"כ לן להחמיר ומ"ש המג"א כיון שאסור לבטלעל אסור ליהן מים עליו לן זה ברור דהא ק"ו כלי ביטל לגורך דשא"כ והרי המים הוי דבר הכיטל ועוד דכיון שלהרבה פוסקים צבר חי אינו מוקלה כלל לן להחמיר (ועי' ומהש"ם חו"ח ס' ת"ק קו ק"ק י"ג ע"ש בזה) ופ"ם דמכל הלן טעמא כרהה דאפילו צבר בהמה שם אינו רחוי כל כך לגלי כמו לבישול ומותר לבפוך עליו מים ע"י עכו"ס ואם לן שם עכו"ס מותר ע"י ישראל ובפרט שם נלא"ם לריך לרחון ידיו (ועי' בצית יצחק ס' ח"ג ס"ק ל' ועי' בחו"כ דמסוכנת (ועי' בו"ד קונ"א חו"ח ס' כ"ט לענין קלב עכו"ס) ועי"ע רחוי להכיח השרי"ם ביו"ט שכ ואפ נלא נקרו ועיו"ע יש לצדד בהצבר גדול היכא שלא ה' שפשבי לנקר כ"כ בעיו"ט בפרט בחלק הפנים (ועי' בד"ע בשם מהרי"ל ובטו"ז ופר"ח ופרמ"ג ובחפ"ש שעל הרח"ם ועי"ש לענין תרבגולא ובטו"ז ס"ק ד' ו"ל) כמו בכ"ד שבשרו כחרבעה עמות חלקי פנים ובודאי ה' רחוי לצהות הצבר בעיפה כחלי שעה (ועי' מחה"ש שם) אלא דאחרי שכבר בעשה הדבר אלא עשו רק הדחה אבל הדיחו הדחה גמורה (כמ"ש בונכחבו שאלתו ומשגיח לרחות להדיח הצבר ע"י...) אין לך לדיעבד והפצר גדול ומה אלא דים להתחקות שעה על פרטי פעולת כח התיהוהו אם לא בעשה הצבר קרום כי רק בחופן זה ומהני שהדחה וכה"ש ו"ח ובדור:

והנני ידידו הדוש"ת ומכבדו.

סדרי משנה

ט) **באות** ד' הנאתי מדברי הטו"ז יו"ד ס' ס"ט ס"ק ז"ז לענין הדחה נמי פירות והנה הניח שם ד"ה ומ"ש דתוס' ס"ל דלא ה' לריך להדחה לחלוטה דס"ל דעשה הדחה לחלוטה ומשום דס שע"פ הצבר וכאן אין דס שהרי לא הוכשר ולכאורה יפלא דא"כ מאי מקשה בש"ס חולין (דף כ"ג סס) כי יצא ונהן דס אי מכשיר והתר"ח צ"ל תרי"ם דדם קדשים אינו מכשיר והסחא כיון דאם יצא על כרחך צוב לריך הדחה בעיו ומעולה הוכשר מכח הנים ולכך נקטו בחמיתין ולא יצא דס ואולם י"ל לעשות הרח"ה בעשה הדחה לחלוטה דים לחום דלחחר מיכוש מלפלוגו הדם ולינ יהא ניחך הדם ונכלע בצבר והיינו אחר כ"ד שעות (עי' פרמ"ג בפתיחה ומש"ז ס"ק ז' ובר"ן פ' כל הצבר דף ק"ג ד"ה והרב ר"י) וא"כ בקדשים

נקדשים אין לחוש שמא יפרה כ"ד שעות דשוב יפר נותר ולכך מ"ל הדיחה לחפונה וגם מעשה דכהנים זריזים הם אין לחוש שמא יפרה וכמ"ש החו"מ הביאו בד"מ ס' ק"ד אות י"ב דאין רש"י עקרו ויניעו מחלפים על החזות דמלחי נעקדת שהכהנים זהירים וזריזים ועי' פרמ"ג יו"ד ס' ל"ח ומע"ז ס"ק ס' ומהו"ד בשחורים ס"ק ס' שלח הביאו ונדברי הד"מ אלו ואומנם י"ל דל"ש מעשה הרח"ה לעכין קדשים ועי' מכאות (דף כ"ח ע"ח) ובמ"ן חולין ק"ח ד"ה וכתב ר"ת אלא דמ"ש התוס' ז"ל לקדירה והורה בעי פירות ל"ע לפמ"ש בומחה"ש ס' תק"ב ס"ק ז' דשמה אלא בומזכר בש"ס הוא אלא שומעלים מניה (ועכ"פ בחומש ויקרא ב' ל"ג ובפ"ח ובמ"ן שם) שזב הובבר ע"י המליחה דומלח הוי כמים ועי' פרמ"ג שם וס' תכ"ג ולבו"ש שם ושמור הגרמ"ל בעז"ח תכיח חו"ח ס' כ"ז (ומ"ש לעכין שומן דגים ל' הוי מי פירות ע"י ד"ח ושע"ח שם ובבר דיבר בזה ספרמ"ג ס' תק"ו ומע"ז ס"ק ג') ומ"ש בנחה"ח שם עדבדי מהרש"ל ע' בקרבי"ב פרק כל שעה בדח"ם ס' ל"ג חות ק' ועי' עירובין (דף כ"ז ע"ח) שמע לה מהעתה חלח כשקרבי דגים ועורבין בהן ואפילו ריב"ג לח חמר חלח בלילי דשומנה דפירה היח חבל השלג ניש ומלח לה (ועי' ב"ב דף כ' ומהלה וכו' חבל השלג וכו' והניש ושמוש"ק שם ומל"מ פ"ב ומחוח"ח הכ"ב) ועי' בריטב"ח שם (ובלל"ח דף ל"ח שם ומ"ש בשכן ע"ח ועי"ח ומ"ש לעיל ס' נ' חות ס' וחגב חעיר מ"ש בקרבי"ב בעירובין רפ"ג חות ק' בשם הב"ח בשם דלח גרסינן ועדשים ובמחכ"ת לח מכר מדברי המג"ח ס' שפ"ו ס"ק ד' ועי' פרמ"ג ומחה"ש שם) ועי' לל"ח פסחים (דף ע"ד) ד"ה וחומרתי ובשעה"מ פ"ח מחו"מ הכ"ד ומ"ב תביח חו"ח ס' כ"ג (ומ' כ"ד שם ולעיל ס' ו' בשם ס"ד) ומ"מ מהדש"ב ס' ל"ב ומ"ח ס' של"ח ומכ"ח מומה"ש שם) ועי' בשו"ת חות ס' ד"ה והנה ומ"ש דמחמדם לו לכל הקדמוח לריך לעלות להולילו דמש ע"י פלחי ס' ע"ח חות ס' וחולם מ"ש בש"ך דמלח יהח מכשיר דהוי כמים ל"ל עפמ"ש הרש"ם רפ"ד דבגעים דמים עלוחים ופוסרים יש להם שם לוי ועי' בהרי לעכין הכשר בעיכן ומקשה שחין לה שם לוי חו"ח ס' ק"ק ומכשירין פ"ו ב"ד ע"ב ור"ח ס"ם שם ועי' חו"ח ס' ק"ק בעי' ל"ב ובפרמ"ג ס' קכ"ח בחשב ס"ק ס' דהמוחבל לכין בולח ממים יש ליחול ידיו דהוי ניגולו במקה ובפחיחה בשדר הכשת חו"ח רחשון ס"ק ט' כי דוי עלח לן רחוץ לחדם ועי' בלב חרי חולין (דף ק"ו) ד"ה והכה שהעלה דמים ממלחים דפקולים היכו שמלחים ומחילה ברייחן חבל חס כשחבו חש"ב לגריעותה כשרים דלח גריעי ומחני שחור שיש"ב דכשרים ופרי' בחו"ח ס' ק"ח בהגהת מרן ומבחזון שכחבור מדברי הלב חרי' חלו חלח שבחש"ח הביח בשמו להיפך וחולם בגוף דברי הלב"ח יש לפקפק ולומר דבחמת לן הכופלים סוים דבשלמים חני החור כרי גוף ממים לח בשחבו רק בחמיעות גורם שחיבו רחוי לפחייה וכשילטבו שוב יהיו רחוים (ועי' יהושלמי שבת פ"ח ס"ד מה מים שלח בשחבו כי החיבון ברי ומילייה ופכקיפים וקונבוחות וקליות וחמין שלהן ניחח כולהו שהן יכולין להשרות ולהחזיר כמו שהיו ועש"ם בשלי ע"ז דף ל"ז שם) ומשח"ב מים שבשלו מרים חו מלוחים גוף הנים נחקלקלו ועי' דעת קדושים יו"ד ס' של"ט ומ"ש דמים פוסרין לח מקרי שם לוי ועי' עש"ו חו"ח שהבחתי דגם פוסרים יש להם שם לוי ועי' עש"ו חו"ח ס' חע"ב ס"ק י' ומ"ש לעכין מי דבש ושכר ועשך יו"ד ס' ר"ח ס"ק ס"ח בשכר פוסל המקוה ובשירי מהרה להגרמ"ק ז"ל שהבחתי לעיל ס' י' בשד"מ כחעורר שכן הוא בש"ס עירובין רפ"ג ובעלם ממנו דברי החוס' ר"ש שם ד"ה שכר שכי להיפך דשכר חינו פוסל לח המקוה ועי"ש ומכמ"ל:

ג) **שם** בחות ד' הבחתי ומ"ש חולין (דף ל"ה) ומה שחוס' שם ד"ה דס כי דבשהוה כ"ש דס חלליס ואפילו קטלה כולה ומחה ל"ע על התו"ט ומכשירין פ"ו מ"ח ד"ה דס שחיטה שכי וקלה קשה דמה כי קטלה כולה כו' ובחות למוד ערוך הוח בירושלמי שקלים פ"ג ה"ג ומעשה בפילדת רבי שמחה וטחרו חת דמה משום כבילה ושם מהו טהור ולהכשיר חבל לטמות ומעמת הרי ומעוך דשם כבילה חינה מכשיר ובחו"ט עדיות פ"ח מ"ח לח הביח מזה ובכריחות (דף כ"ח) מ' בשר ומעמת טומחה חומרה ושם דס ומעמת טומחה חמורה דחמן דס בבילות ב"ש מטהרין ו"ש מטמחין ומוכח דהוי טומחת בבילות ולח טומחת משקין ומבכחות (דף כ"ג) מעשה ויש מוחרין עדיולחות וכו' ויש עולי רגלים שוקעין עד רכובותיהן בדם ולח חמרו להס דבר ושם משום מעקין הרי מעקין טומחים היכם מטמחים לדם בשבע ובריעב"ם פ"ח ממלה"ט ס"ד שכי דמשקין טומחין חינו ומטמת לח לדם ולח כלים ומ"ת דמשמע דעדבדבן ומטמת ל"ל דקחי רק על כלים כמ"ש בפסחים (דף ע"ז) ובמו"ב ת' שניכי שם ועי' בר"ח ורחב"ד בעדיות שם ועמוס מכחות (דף ק"ה) (ומ"ש חי דם חשוב כשכר ל"ע ומ"ש חולין (דף ק"ג ע"ב) דם לאו בדי הוא ועמוס שם וגם להלן (דף ק"ז שם) בדם דחינו חיב משום פיגול ומיפוק לי דבפגול שבר כתיב ועמוס זבחים (דף ע"ג) ד"ה הקומן) ומוס' שבת דף ע"ז ד"ה הוחיל והוס' סנהדרין דף ד' ד"ה ענין ומהרש"ל שם וחגב חעיר מחי"ע בכריחות פ"ה ס"ח דמ"ש דם ד"ה דם חגבים שכחפק חי גם בחגבים לריך הוכחה כמו בדם דגים וכי דפוקקים לח מזכר ומה ומחכ"ת לח הרגים שכן הוא להדי' בחוס' חולין (דף ק"ד ע"ב) ד"ה והוא וכן הוא בסמ"ג לחוין קל"ב וס' קל"ז ועי' בחורי מהרש"ל שם (ומ"ש לעכין חלב שקדים ועש"ך י"ד ס' פ"ז ס"ק י') ועי' עו"ז י"ד סי' פ"ה ס"ק ג' וס"ך ס"ק ד' ופרמ"ג שם ומכמ"ל:

ג) **באות** ו' הבחתי ומדברי הרי"ן ורחב"ד פ"ז מה' מחט"ע ועי' עוד בר"ן ורחב"ד פ"ח ממכש ומעשב הע"ז וכ"מ שם ומעל"מ כי הרחב"ד הביח על דבינו ב' הסנגים וכו' ודבריו ל"ע וגם לח הבית מדברי הר"ש פ"ד מה' טומחת מוכיח שכי המשקין מחמחין כל שהן ומעמחין בכל שהן ומחעכ"ח לן הסומה ומקשה מוחין כפקל עד שיסחה דבינים וכ"מ שם מבית מדברי הרי"ף דשם דשיעורו בדבינים ח"ר בפקול גויה ורחיתי בבית ילמד חו"ח ס' ל"ח שהקשה לפחול ע"ד רי"ף ומפסחים (דף קנ"ו) דלריך בע"י בעזרה משום במשקינו בחמסת ושרי בחמוסת ליכל דבינים וכי שהוח משום לח פלוג וכבר דבר בזה הפרמ"ג חו"ח ס' קכ"ח בחבל ס"ק ו' וכ' דחין לומר ומשום לח פלוג ובמ"ז שם ס' חע"ב ס"ק ו' כי דחפסר לח פלוג חזל"ל גם ע"ש בב"ל שם ומוכוכ (דף ל"ה) קדמו בחבל ומבית והה"ג חי"ב ס' ק"ה ועי' חו"ח ס' קכ"ח בעי' ד' ובג"ח ס"ק ס' ובחית חיים שם ובילר דבריו בקבץ בחכחל פרק ע"ב בח"ח ס' כ"ח חות ס' ועי' מש"ז שם ס"ק ז' ועי' ע"ש בחות ז' בהך דסוכה לעכין ומע"ש וחגב חעיר ע"ש בחכ"ח ע"ב הגה"ט הגם הרחב"ן חיכו ומוכ מ"ע לחכול ומע"ש בירושלמי ולח שמעכו ומכל הרחבוכים בימי מ"ע ויכול להיות שהוח רבות ומומכ"ח כעלם ממכו דהרחב"ן בבו' מ"ע עלוה ס' הבית על הרמב"ם שלח מכה הרגים ומ"ש בעלמו מ"ע חמ"ב ועי' בחגילת חבחר שם ובבו' הב' דף ק"ב בחבל מדברי רמב"ן חלו ולח בבו' חלו בשם ומ"ש בעלמו מ"ע ועי' בחגילת חבחר שם ובמ"ן חולין (דף ל"ה) ומה שחוס' ד' הבחתי ומ"ש בחוס' (דף ל"ה) ומה שחוס' שם ד"ה דס כי דבשהוה כ"ש דס חלליס ואפילו קטלה כולה ומחה ל"ע על התו"ט ומכשירין פ"ו מ"ח ד"ה דס שחיטה שכי וקלה קשה דמה כי קטלה כולה כו' ובחות למוד ערוך הוח בירושלמי שקלים פ"ג ה"ג ומעשה בפילדת רבי שמחה וטחרו חת דמה משום כבילה ושם מהו טהור ולהכשיר חבל לטמות ומעמת הרי ומעוך דשם כבילה חינה מכשיר ובחו"ט עדיות פ"ח מ"ח לח הביח מזה ובכריחות (דף כ"ח) מ' בשר ומעמת טומחה חומרה ושם דס ומעמת טומחה חמורה דחמן דס בבילות ב"ש מטהרין ו"ש מטמחין ומוכח דהוי טומחת בבילות ולח טומחת משקין ומבכחות (דף כ"ג) מעשה ויש מוחרין עדיולחות וכו' ויש עולי רגלים שוקעין עד רכובותיהן בדם ולח חמרו להס דבר ושם משום מעקין הרי מעקין טומחים היכם מטמחים לדם בשבע ובריעב"ם פ"ח ממלה"ט ס"ד שכי דמשקין טומחין חינו ומטמת לח לדם ולח כלים ומ"ת דמשמע דעדבדבן ומטמת ל"ל דקחי רק על כלים כמ"ש בפסחים (דף ע"ז) ובמו"ב ת' שניכי שם ועי' בר"ח ורחב"ד בעדיות שם ועמוס מכחות (דף ק"ה) (ומ"ש חי דם חשוב כשכר ל"ע ומ"ש חולין (דף ק"ג ע"ב) דם לאו בדי הוא ועמוס שם וגם להלן (דף ק"ז שם) בדם דחינו חיב משום פיגול ומיפוק לי דבפגול שבר כתיב ועמוס זבחים (דף ע"ג) ד"ה הקומן) ומוס' שבת דף ע"ז ד"ה הוחיל והוס' סנהדרין דף ד' ד"ה ענין ומהרש"ל שם וחגב חעיר מחי"ע בכריחות פ"ה ס"ח דמ"ש דם ד"ה דם חגבים שכחפק חי גם בחגבים לריך הוכחה כמו בדם דגים וכי דפוקקים לח מזכר ומה ומחכ"ת לח הרגים שכן הוא להדי' בחוס' חולין (דף ק"ד ע"ב) ד"ה והוא וכן הוא בסמ"ג לחוין קל"ב וס' קל"ז ועי' בחורי מהרש"ל שם (ומ"ש לעכין חלב שקדים ועש"ך י"ד ס' פ"ז ס"ק י') ועי' עו"ז י"ד סי' פ"ה ס"ק ג' וס"ך ס"ק ד' ופרמ"ג שם ומכמ"ל:

ג) **באות** ו' הבחתי ומדברי הרי"ן ורחב"ד פ"ז מה' מחט"ע ועי' עוד בר"ן ורחב"ד פ"ח ממכש ומעשב הע"ז וכ"מ שם ומעל"מ כי הרחב"ד הביח על דבינו ב' הסנגים וכו' ודבריו ל"ע וגם לח הבית מדברי הר"ש פ"ד מה' טומחת מוכיח שכי המשקין מחמחין כל שהן ומעמחין בכל שהן ומחעכ"ח לן הסומה ומקשה מוחין כפקל עד שיסחה דבינים וכ"מ שם מבית מדברי הרי"ף דשם דשיעורו בדבינים ח"ר בפקול גויה ורחיתי בבית ילמד חו"ח ס' ל"ח שהקשה לפחול ע"ד רי"ף ומפסחים (דף קנ"ו) דלריך בע"י בעזרה משום במשקינו בחמסת ושרי בחמוסת ליכל דבינים וכי שהוח משום לח פלוג וכבר דבר בזה הפרמ"ג חו"ח ס' קכ"ח בחבל ס"ק ו' וכ' דחין לומר ומשום לח פלוג ובמ"ז שם ס' חע"ב ס"ק ו' כי דחפסר לח פלוג חזל"ל גם ע"ש בב"ל שם ומוכוכ (דף ל"ה) קדמו בחבל ומבית והה"ג חי"ב ס' ק"ה ועי' חו"ח ס' קכ"ח בעי' ד' ובג"ח ס"ק ס' ובחית חיים שם ובילר דבריו בקבץ בחכחל פרק ע"ב בח"ח ס' כ"ח חות ס' ועי' מש"ז שם ס"ק ז' ועי' ע"ש בחות ז' בהך דסוכה לעכין ומע"ש וחגב חעיר ע"ש בחכ"ח ע"ב הגה"ט הגם הרחב"ן חיכו ומוכ מ"ע לחכול ומע"ש בירושלמי ולח שמעכו ומכל הרחבוכים בימי מ"ע ויכול להיות שהוח רבות ומומכ"ח כעלם ממכו דהרחב"ן בבו' מ"ע עלוה ס' הבית על הרמב"ם שלח מכה הרגים ומ"ש בעלמו מ"ע חמ"ב ועי' בחגילת חבחר שם ובבו' הב' דף ק"ב בחבל מדברי רמב"ן חלו ולח בבו' חלו בשם ומ"ש בעלמו מ"ע ועי' בחגילת חבחר שם ובמ"ן חולין (דף ל"ה) ומה שחוס' ד' הבחתי ומ"ש בחוס' (דף ל"ה) ומה

בטעם הנלך פ"ת ועי' חיכות ס"ח חות ג' שחידוש כן ומדעתא דכפתי' ולא הזכיר מדברי הממוק"י והריטב"א שהבחתי ועתוס' ב"ק דף ע"ו ד"ה מעיקרא שהבחתי ודף ק"ט סם והוס' ב"מ דף כ"ה ד"ה פרה ומעומ"ק סם וטו"ש שהבחתי וכו"ב תכיכא יו"ד סי' קכ"ד ומו"מ סי' כ' ועי' יוסלמני דמעי פ"ז הלכה ו' ולין חדם כשהל על תרוומתו ובלין יוסלים סם הגיה ל"ל תעורתו וכי סכיון בזה לשוניה של תורה וקדמנו בזה בממ"ש במקומו סם ועי' יוסלמני מיר פ"ה ס"ח וש"ך סם ומל"מ פ"ד מהלכות ה"ז ומ"ש תרוומתו ל"ל תעורתו ועי' בחבני מלוחים בחשובותיו סי' י"ח דתרוומה בע"ש תקור לבטל ברוב חולין דע"ז נפקא קרושם תרוומה ועוכר על עסה ומעורבם לח תרוומתו וי"ל לעניו שהלה:

ומ"ש בחות' ד' לעניו הם הכהים כלי עוה למקדם רלימי בחסו"ס להגהות ומערוכין ח"ב סי' ע"ר שהציר מירושלמי כיר קו' פ"ז וכבר הביא ומה בהגהת הגר"ע בעירובין דף ק"ד וקדמנו בכהף ומבה פ"ג ומביאת מקדם הט"ז ומ"ם דעוה ומחר בשם עי' ל"ל"ח הכרוע"ח בחולין דף ד' הם בהגה"ה וי"ל:

סי' י"ד

כשוד ירידי הרב הגביר המופלג החכם השלם זך הרעיון בעוטד הגיון מו"ה דוד גחטעסונען כ"י זצוקללוח.

מכתבו הגיעני ובפרו בשלהו להשיבו לחסר בעניני תו"ח אין להקפיד מלהשיב לכל לד הכא חות בכון הדבר כי בתו"ה מוהר להשיב לכל שואל דוכם ומנהק כמ"ש הפר"ב קוע יו"ד רס"ח ס"ח ועי' בכללי ככס"ע מהד"ק חות ל"ד ובכן הכני להשיבו על חתר נועלו חפלו כי יקר בעיני:

וותד"ש מוחבת בחזל. עם חלב שעומדה על הכירה חלל השם ובלדה עומדה קדרה ובתוכה בשר ורוטב והומפלת כאשר קלקה חת המחבת של בחזל חשר לה רגלים לנעוה תחבה קלה רגל חחת והמוחבת בחוך הרוטב בהקדרה ואין עשים רק נגד הרגל והמוחבת ולא נגד כל המחבת והחלב מה דינו של הכלים והחבשילין:

ע) הנה טרם כל בית חל עלינו לבחר חם לריך ס' כנגד הרגל שמוחבת לחחי הכל הבישול הוא רק בפנים המוחבת ולא בהרגל והכה כל שקולל יולחים בית רמ"א בי"ד ס' ל"ד קעי' ה' דלף בכף של ומחבת ת"ל לעשות רק נגד מה שבחבת ומעט בקדרה ובש"ך ג' כי דלחע"ב דחם ומקלחו חם כולו ומ"מ ליכו מוליך בליעתו בכולו והמע"ה ס' בכ"ה בש"ך ס"ק ל"ב דמבליע בכולו רק שליכו מבליע מכולו ודברי הטע"ה ל"ש לפמ"ש בסו"ז בי"ד סי' ל"ג דלין כלי יכול לבלוע שום דבר כל זמן שהוא שבע מבלוע חלא דעיי הבישול ומבליע קלח מה שבחוכו וככם בלוע חדש בעקומו ח"כ לא יחכן כלל לומר חם ומקלחו חם כולו כיון שלין יכול לבלוע רק חם פושט ומקודם ולדעת הטע"ה ת"י להפליט כלל ע"י חם ומקלחו ועי' חוו"ד סי' ל"ב בשורים ס"ק ט"ז (ומ"ש לליסתניעתי להטע"ה חות זמים דף ל"ו ע"י בפלתי סי' ל"ד חות ג' דומכון הס"ע לא משמע כדברי החוס' וכעי' זה יש לחמוה עט"ס בשם חו"ח סי' ח"ס ד"ה כלים בשם הרי"ם מלבי"טו"ל דגם כלי שני לין החדוק יכול לבלוע ממה שבלע ראשון כי חם כבלי רחשון המפליטו חבל כ"ם לין זו כח להגעיל ולהפליטו לחזן החיקור הכבוש וומדוקן זו ועי' מש"ז סי' חכ"ח ס"ק מ' ומעתה הל לא מסכתה כלל דכ"ם לחקור כיון דחין מסתפקין זו רק בדרך כ"ם ח"כ לית לן בה ומ"ש בשם הגרע"ק דגם כלי שני לין החדוק יכול לבלוע ממה שבלע ראשון ממה כי חם בכ

אלא תאחר הוחיל והבל כופם יהא עותר ופ"ע הפ"ע אלא תאחר הוחיל והבל כופם ועדחה הריח אל היין (והגהה דהבל אל פח חמה כופם ועדחה הריח אל היין) יפ"ע בפ"ם ע"ז דף ק"ו כ' הפ"ם דילון לא ק"ל הכי וכן העיר בהגהת הגר"ח ומכ"ין פ"ג מ"ב וכבר דבר בזה הר"ם פם ועי' ברי"ף פ' גה"ב וביו"ד סי' ק"ח סעי' ד') ועכ"פ לענין זעה ודאי י"ל דקי"ל הכי ועי' פרמ"ג יו"ד סי' קפ"ה מ"ז ס"ק ו' ועי' תפו' בית שלמה יו"ד סי' קפ"ח סאורים ס"ק ו' ועי' מדברי הפרמ"ג חו"מ בפ"כ בהכהגת הסוחל ס"ב חות ל"ז לחלק בין זיעה ועקיון לזיעה חוכלין ותמה ע"ז ממ"ם בעור חו"מ סי' תכ"ח לענין כיקוי אל ברזל ומדברי המחכ"י כלל ל"ה כבר הרגיש בזה הפרמ"ג בעלמו בחו"מ סי' תמ"ז מ"ק ס"ק ט' וס' תכ"ח בחלק ס"ק ל"ג ד"ה (ועי' ס"ק כ"ז אם ע"ד הח"ל ובחלי עערת חכמים חו"מ סי' ה' ובפ"ת חו"מ סי' תמ"ג ס"ק ג') ועי' לבו"ם אם ע"ם דברי המנכ"י והובא בחי' ס"ק ע"ו ועי' בחד"י ברחקים פרקם ד' כל חוחה הזיעה ובמדרש תהלים ט"ו וכ"ש' חעניח דף ז"ד ד"ה ופירוחיהן ועי' בשואל ומשיב מהד"ב ח"ח סי' ע"ג ו"ל ולכאורה י"ל פשוט דזיעה הוי כמקצה דחם הר"ם בהוספה פ"ח ע"ד ומבי' הא דירושלמי אם חרצו"י אם יאמר לך אדם מ' ומקיון הן הרי טל ומטר ויין לאחד הוי ומטו חוחם חכמים כניס חלח דירושלמי ס"ל אם הגיבקא טל ויש וכן הגיב בחם"ם אם וכן ומטעם מדברי החוס' ב"ב דף ל"ז ע"ח ד"ה לא לריכא ואחנם זה פשוט ומבואר דברי בשנים מכשירין והרי בשנים המה רק מחלים העולים מן האדן וכ"ם (בראשית ב' ו') ואד יעלה מן האדן והשקה ואדמ"י בחוחם אם ותיב"ע ומד"ר ום"ק ר"ה דף ח"ח ד"ל כיון דעכ"פ גם ביחום יורדות מלחלה (עי' ס"ק חצניח דף ט' ודף כ"ה ותוספחא פ"ח אם) וכירושלמי אם פ"ק ה"ג וברכות פ"ט ה"ב ח"כ י"ל דעי"ז נאמר בחקה ומכשיר ועכ"ם כוכח דף י"ח ע"ב מה אד דבר אחינו מקבל טומאה ופרס"י דלא כאחרים טומאה אלא בכלים ולוכלין ומחקין ואדם וזה אינו אחד מאלה ועחום דף י"ב אם ד"ה בפקולח ומה"ם בירושלמי כוכח ס"ק הכהה הי אם ד"ה דין כדעחי אלא דגם הטל ומחהום מקבלי טומ' ומלמטה עי' בחעה"ם אם ועי' יערות דבש דף ז' ע"ב ועי' מכשירין רפ"ו ותו"ט אם (והגהה בני יששכר בחחכוחים אם העיר מחום ב"מ דף ל"ד וכבר הרגיש בזה החו"ט בעלמו בחוק פרק ב"ב ל"ד אם ועחום דף כ"ו ע"ב ד"ה עלה) ועי' לעיל דרוש החמיעי חות ז' מחחי הגחון הרס"ם לאין רא"י מקרא ואד יעלה וכו' עי"ש:

ג) **ואולם** לענין מחיבת הכף כבר כחב החח"ם יו"ד סי' פ"ב דלא ומטעיון רק נגד מה שבחוב בקדירה וכ"כ בחכ"ה כלל ע"ו חות ו' ועי' בבי"ח שער חו"ה ח"ק ק"ח ס"ב ס"ג ועי' מש"ז חו"ה סי' רכ"ט ס"ק ג' ובמטו' חיבוד"ד והד"ק ס' ק"ז בשלחן שבחוב רחם של עוף ברוחחין קודם שליחה הביח מדברי הפלחי חלו דח"ל לבשר רק מה שבחוב והכף ולא נגד כל הכף ומוכח דמה דהוי חוך לקדירה ל"ם ג' חחחה גבר ובמחכ"ם דבריו חמוהים דבשלי חוכל משלי כמ"ש בחש"ז רסי' ל"ד דמ"מ לריך להלק בין מאכל לכלי דלין ונפליט ומכולו בשבשלי לוכ ומשח"כ בשואל ועי' חוו"ד ס' ל"ב בשאורים ס"ק ה' וס"ק כ"ח וס' ק"ם בשאורים ס"ק ט' חלא דבידי לאפרים יו"ד רסי' ע"ו לא כחב כן ועי' בפ"ד סי' ק"ה ק"ף כ"ג אם ובקלחת קופרים בהשמושח לטושו"ד ס' ה' ח"ז בדבריו לחחחה גבר לא חעלין רק בחחחה ממש כמו למעלה וכיון דבלדלין לא חם החחיכה רחבה למעה כמו למעלה וכיון דבלדלין לא

כחחמם קוד גם מה שבשבר החם בחקרי ע"י דבשות המקרירים וגם זה חמוה מפשוחה דברי הם"ם פסחים דף ע"ו ע"ש דמקשה על דב לחמר עילאה גבר ומחכיחין דבעוקו מרבו על מרבו ואכי קחם בעוף ומשמע מיפה בעלמא וי"ל ובאו"ה כלל כ"ח מפורש יולא לחפילו אם העילאה רחב והחחחה קלר חעריכן חחחה גבר ומלחחי בשלי חוכין פי כל הבשר ס' חרלי"ם שבחרך בענין זה ע"ש וי"ל ולחיחי בניח יפחק לענין הגחון ומלבוש יו"ד ח"ח סי' ק"ד שחמה ג"כ על הטוטו"ד מדברי חו"ה דבחי חוכל מכלי חלא לדיד לחקל ומדברי הבנדי יפע בהגהות מרדכי שבת פכ"ח חות י"ג דגם לענין דקי"ל דס שבשלו לחוריחא ע"ז בעוף מודה דדם שבשלו דרבן חלא שבחפלא ע"ז מרם"י חוכין דף ק"ט בשבשה הלב קורעו וכו' וכבר חמהו בזה בהגהה ומעשה בילפס על הרי"ף שבת פ"ג שם ובשואל ומשיב מהדורה ג' ח"ב סי' ר"ג גם ע"ש בני"ל דמהרי"ו ביכין לא כחב שבחרו רק בזה דדם שבשלו לרבען קדמו בחו"מ שם וכן כרחה ומה שהביא שם רח"י מרחם חות שבחאכל ועי' י"ד יו"ד סי' ק"ח וב"ח ובמרדכי בהגה"ה שם וגם ע"ם בני"ל דבעוף דלא טעון קבלה בכלי לא משכחח דס שהקפה חו שהומחה בחור סיהא רחוי לזריקה ולכך לכ"ע חינו עומד עליו ים לדחות ועי' קמ"ג לחין קל"ז שכ' בזה"ל ל"ם חלא בב עוף שחין בדמו כיח ופרס"י שבעוף כרת חף לאחר ביטולו ומיהו קובר לחוחו מיהות שחוחר דס שבשלו ח"ש עליו דלא חיב הכחוב חלא על דס הרחוי לכפרה חס הוחיל וקרום הוח ע"י ביטול (ומשמע מדברי הסמ"ג דבביטול לא משכחח דס לגלול כי ע"י הביטול הוח נקרם חיכף ומיהב בזה קוסים החוס' ומכחוב דף כ"ח ע"א ד"ה כחן ע"ש) ח"ר לכשרה וכו' חלא קובר רב דחיב על דס שבשלו הוחיל ורחוי לכפרה בחטאת החילונים ע"ש הרי מבואר דלאו דוקא בשמוה חלא דגם בעוף עובר על דס שבשלו כיון דלרחוי לכפרה בשמוה בחטאת החילונים דוקיע מ"ם בעכחות שם בדם חמור שקרם ואוכלו חיב חמ"ג דודאי אין קרבן בטעלין לף להטעם שפיי שבבגדו רחוי בביהורה ע"ש בל דה"ם בעוף (ועי' בהגרע"ח בגהס"ם שם וקדמו בשטע"ק שם) ועי' בהגרע"ח בגהס"ם חולין דף ק"כ ד"ה חבן החם ובהגרס"ם חמה עליו בשעלם ומשמו דברי הירושלמי רפ"ב דמע"ם ובמחכ"ם לא רחה כי הגרע"ח בעלמו הרגיש בזה בגהס"ם בבועות דף כ"ג ע"ח ע"ש ועי' בישועה יעקב יו"ד סי' ק"י בחוך ס"ק ב' מ"ש דדם כיון שיש היחר לאיסורו לאיסורו קיל ולכך לא עביד ק"ו ומדם וכן כחב הפרמ"ג בפחיחה לס' ס"ק חות ב' ועי' לל"ח פסחים דף כ"ב בחוס' הפלחי ס' ס"ק חות ב' ועי' בחוס' ד"ה ומרי דם עי"ש:

ג) **ודע** דבירושלמי בבועות פ"ב ה"ד חיחח ר' בא בר ממל בעי (על מחכיחין דיש חוכל לחכילה חחה) על דעח ר' יוחנן דחומר בכולל בבועות חלות על האיסורין וכי ר' בון בר חייה בעי ולמה לא מר בבועה שחוכל ומחחיות פלוני ומחני אין בה חלב (ופ"ע הפ"ע בחניה הא ים לד איסור שחקור ועומד עליו וכיון דלא חיילא בבועה לחלב לא חיילא כלל) ופריך בשוחט לבחים ומחני אין בה גיד הבשר בחוץ ושוב מקשה מעופות (דליכא שום לד איסור והוא בשבע בשחם חלא יאכל מחחיות זה וכיון דחיל על עופות חיל גם על חלב ומומר וכו' ועי' פ"ע שם) ומחני אין בחן דם בחוני ואחמי יקשה כיון דהכא בחלב ניירי דא"א רק במזוכק וגם ע"כ ה' כוונחו על בשר ומזוכק דבשר מי הוי חוכלין שא"ר לחכילה וגם ל"ל דניירי בחומר בבועה חלא חוכל בשר ומזוכק ומחחיות פלוני ושוב אין כאן איסור דם דדם שבישלו דרבן ועל

מקד"ר לא הוי מוסבא ועומד יפר על כן כי בתוס' בשועות דף כ"ג ע"ג ד"ה מהיכתא דף לר"י דמ"ם מקור מה"מ ל"ה מוסבא ועומד כיון דליכא מלא מיקורא בעלמא ומכ"ש בתקד"ר (ועמ"ש יו"ד סי' רל"ט ס"ק כ' דתקד"ר חניר מה"מ דמ"ם ליכא למו ומסת"כ בתקד"ר ליכא למו דלא מקור ועי' ר"ן כדרים דף מ' ע"ח ועי' בהגהת מנרי פרוך וגליון רמ"ח סם וקדמו הפרמ"ג בגיכת ורדים כלל ע' מלא סדברי הס"ך ל"ע מחולין דף ל"ח ע"ח לא תזזלל בשיורין דרבנן ועוד הא מר"ח מ"ם מקור מה"מ ובהי דסם המיקור מה"מ רק הסיעור דרבנן מ"מ מסתע דמ"ם חניר ו"ל) ועכל"ל דהיינו דקי מהמ"ד דס שניטלו דאורייתא ומוכלח מוכח דלרידי"ו גס בעוף דס שניטלו מה"מ (וביון דלר' יוחנן קמוניו כמעע דס"ל לר"י דס שנטלו ה"מ ובדמה בגה מ"ם בסמ"ם כתב קופר יו"ד סי' ל"ג דמ"ד מ"ם מקור מה"מ ס"ל דס שנטלו דרבנן ע"ש) בלתי סם נאמר כיון דמייתי ע"כ בנטנע בקטם בלא יאכל מסחיטת עלובי והוי כמפרש בלא יאכל לא מסחיטת עופות ולא מובהמות (ועי' מה"ם סם ד"ה ומה תלן ולע"ע ועי' סעה"מ פ"ז מהל"ב ומעמ"ש בהגה"ה סם בקופו) ול"ל כיון דעכ"פ טרם שנטנטל בעוף עובר על דמו קוב פתיך ב' לד ליקור ועי' פ"ע בשלוה וה"פ סם בענין כולל ופרט ובידוע"י כזיר פ"ע ס"ב בק"ע ופ"ק ומ"פ סם ו"ל ועי' חולין דף פ"ז ע"ב בללטא דעל ובחת"ם יו"ד סי' ע' ובמ"ח מ"ע קמ"ח ומ"ע ק"ט מ"ם מה"ק למהר"ם מחבוי דמותר לגולות קרבן עם ליקער היכי דתין לו מלא תחר ול"ע מם"ם מנחות סם ועי' זבחים דף ס"ח ע"ח וכי תעלה על דעתך לתחר שנקטיר חוזר וממלא ויקטר בלחודיה הא הול"ל תו דס שנטנטל ומ"ב דגם דס שנטלו רלוי לכפרה וי"ל ועי"ש ומנ"ן ויקרא סי' י"ד ובחו"ב פרשה ז' סם ועי' חידושי הרי"ם חולין דף ק"ט סם שהקשה מהי קמ"ל דבלב שתין נדמו כזית ל"ע עליו ותירן דמעוס מעכ"ע קתחיל עלה שנהפך הסיתר להיות תיקור וכיון שנתנטל הלב נדמו לי לא הוי תוורין לב שיע ה"ג נתקר הלב והוי שיעור שלם וכבר קדמו בכל זה בפלתי סי' ע"ב ס"ק ג' תלת דדבריו סם שתמלי כיכוו למ"ם בפלתי סי' ל"ב ס"ק מ' ועי' ול"ע בפרמ"ג יו"ד פ"ז מנעילה ובסוסנת העונקים כלל י"ד ומ"ם בפרמ"ג יו"ד בפתיחה לתעוכת ח"ל פ"א תקירה ג' ובס ח"ג פ"ה ד"ה בתופן ע"ש:

ט) **ונחזור** לדבריו דהנה גס בנה כסהוא כולו סם לריך לבשר נגד כל הכף בפ"ם שתחתם ע"י שם לף ומו"ד סי' ל"ד סם ומה גס בתחנת שתחתם ע"י שם לף בתולקו תוורין דכתחתם כולו ומפליגו תן הכל עמ"ך יו"ד סי' קכ"ח ס"ק י"ז סם ולפ"ז בכ"ד דהתחנת שנ שם עומה על רגלי שלל השם בוער כתחתם כולה ואולי כיון דיש רוטב בתחנת לף הוי כתו ע"י תור ממש ואינו דומה לבשר שנלטו גו בשר וכן כי הריטב"א ע"ז דף ע"ו לף ד"ה ולהתיכ לגבי גוף הכלי שנמ"ב דהיכ התחנת כחכים לגוף הכלי ואין להס תוך וכיון שתין הרוטב מגעת להס ועומדים על התור ממש הוי כתוחתו ע"י התור ומוכלח גס בנוגע לכלי תחרת יל"ל דהבלוע יולא מכלי שנ כלי ע"י כח השם וכן ממעע בתנסה דכלים פ"ט מ"ם תרפין שנתחמם בהן מבשין מוחלין ומפלין לתוך הקדר התחור מוחר ומוכלח שקוף ומבשה לגמרי ובין שהי' תרפין שלו בתחור ילאו התבשין וכתוחת תחור ותוריו ועריובי פ"ד מכלים ה"ו שלא דמוה יקשה עמ"ש המרדכי ומובא בדרמ"א יו"ד סי' ל"ג דשתי קדירות אין תוכרין זה"ז ובהגהת ד שתול הביא רלי' ומ"ש ע"ז דף י"ב ביפרשלי ועכו"ס שנפסתו שתי קדירות ותוה על המרדכי שלא הרגיש בזה וכבר קדמו בכוונת הטו"ז שכ' כלשיטת בגמרא וכראין הדברים שכין בפרמ"ג טו"ח סי' תכ"ח ומ"ש ק"ק כ"ח והעתים זה שתול הביא יראים סי' ל"ג דשתי קדירות אין תוכרין זה"ז ולא בשתר תיכורין שתין תוכרין זה"ז סיינו דוקא בב"ח ולא בשתר תיכורין ובשתת ומ"ם ע"ז שהביא בעלמו בהגה"ט נרחה דאין תילוק ע"י"ם ותוכ"ם י"ל דהרי כ' הח"ו כלל ל"ח דאם נפל טיפה נגד האם מותר שהאם שורפו ובשתר הגר"ח לות למ"ד כ' דאין ככסם הטיפה בקדירה כלל (ועי' בשתרי מהרש"ל לסמ"ג לאוין קמ"ח סם) רק בשעת בגיעה בשרפה ות"כ י"ל דעומלה שתי דאם הטיקר הבגיעה דהא מוומלה בלועה תיכה מעומלה ותם שהאם שורפה ותיכה בשלעת מעומלה בהבגיעה ומפ"כ בתיקור תלא דמנרכי פ' כה"ד מסמע דהטעם בשתי קדירות משום דאין הבלוע יולא בלא רוטב ובהגמ"ד פ' כ"ח בשניטל רמ"ח תמה דהא מכלי יולא בלא רוטב ועי' פרמ"ג מו"ח רפ' קע"ג בתשל סם (ועש"ך ס"ק ק"ה ס"ק כ"ג לעניו מי בלוע בכלי שתן תוכר העוכל עד ס' ומג"ח פ' תכ"ח ס"ק ל"ז ופרמ"ג ומתח"ם ורג"מ סם ועי' בדברי המודות על הרמ"ם חולין פ"ז ס' כ"ד תום ק"ג ופ"ח פ' כ"ח בהגהות תסרי סם ד"ה כתב רלב"ם ובהגמ"ד יו"ד סי' ק"ה הביא מדברי הג"ת ול"ל וכן העיר בזה בהגמ"ם תרן לפי על הג"ת בתם"ם חולין פ"ח בהגה"ם סם ומתוור שתוה בתב קופר יו"ד סי' כ"ד והגלון בתשל

חיבור לעוונתה ואמר רבא דבר תורה בשעת ונלחמה חיבור
אין לעוונתה אין להחזה (ומ"ש בהגר"ל חיות עם על ליקח
דבר תורה עמ"ש ברכות דף כ' ע"ב אמר חבי מדרבנן
אמר רבא והא דבר תורה קאמר ועי' קידושין דף ה' ע"א
והגרסו"ם שבת דף כ"ח ע"ב הגרסינן עם רבה ו"ל) ועי'
ירושלמי פסחים פ"ג ה"ג מה אין עוונתה עם אין חזיים
וק"ע ומה"ם והגרסו"ם עם ועי' בעלידי ודלם יוסף שבת עם
ויש לחלק אין הטעמים ולולי ו"ל דרבני המחבת דוענין
לאחזן הכלי שבי הבלה"ט עי' ל"ב ס"ק כ"ג בשם תוס"ש
דלם כפל טעמ חלב על אחן הכלי אין לאסור התבשיל
ו"ל ועי' פמ"ש עי' ס"ט ס"ק ל"ז בשם פ"ת וגם ו"ל
דרבני מחבת הוי דומיא דחלובה בתוי"ם עי' תכ"ח עי' וגב"ח
ס"ק י"ג ופרמ"ג ובשלולת יעב"ץ ח"ח עי' ל"ג ואולם ו"ל
וז"פ ורלימי בעוטו"ד מהד"ג עי' רמ"ז בעובדא שהיתה
מחבת על הלם רותחת עם בשר לני ובליבה קדירה של
חלב ובשיב אחד לם יד האחבת שהי היק"ב והכיח ונקלחה
על הקדירה של חלב והרהיח החלב על קלח היד והעלה
עם דלם עי' בשר וחלב נגד החלב שעל היד ושי' בשם
הרמ"ח אז בכל עוחב רק האחבת לריך הגעלה ואם עלה
הרחיחה שעל חלב עד היד עד שבעשה כל החלב ונחוכר
אל היד אז לריך קמ"ל בחלב נגד ונעט היד שהי' על
הקדירה כדין אם כחמב ונקלת היד בחוך הקדירה לריך
קמ"ל בגדו ול"ע כיון דהאחבת עומדת על הלם ובחמוס
כל היד ע"י הלור ודלי אוהרינן דחם כולו ולריך ש"פ
קמ"ל נגד כל היד שאחבת ואף שהעבירו מעל הלור דין
כלי רחלון יש לו ועי' בעובדא ברלי"ם חולין פ"ח ס' כ"ט
חוס ד' ורנ"ח ס' ל"ג קעי' ז' ובי"ד שם ופרמ"ג יו"ד
ס' ק"ח ובחמ"ד ה' כ"ב חוס ס' ועי' דג"מ יו"ד ס' ס"ט
בשי"ך ס"ק ס"ד וי"ל ואולי י"ל בשפ"ם בחמ"ד ה' חעבובת
ג' ס' חוס ס' מוצח בשפ"ם יו"ד ס' ק"ם ס"ק ז' דלימו
לאסר שם בילק הליסור ולף שהם קלת ועי' חמ"ד ה' חעבובת
ס' חוס יו"ד חלת דהכא עקרי שהם קלת כמובן ובלה"ם
כי בחשו בית שלמה ח"ג סי' כ"ה דלין לסמוך ע"ז
ולהקל ועי' בפרמ"ג בפתיחה לה' בב"ח ד"ה ומיהו לדיבל
והבהות הגרי"ש ס"ז ל"ב ועי' כרתי ס' פ"ז ס"ק ג' ובשו"ע
מהד"ג ח"ח סי' מ"ג שהבחלו והבהבת ונהרס"ק על הפרמ"ג
יו"ד סי' ל"ה בשפ"ד ס"ק ע' ועי' חוו"ד סי' ל"ב בשחורים
ס"ק י"ג ועי' חמ"ד ה' חעבובת חוס מ' ו"ל וגם ו"ל
דהרי האחבת היא כלי בבי עלמה והרגלים רק ומחזרין
לאחבת ח"ב אין יולף ומכלי לכלי בלא רועב חלף שזה
ליתא דשמכי שי כלים לפילו שם מהודקים זה לזה מעם
מ"מ יש חויר שפסיק ביניהם ומשמ"ב ברבני האחבת שבם
מקשה לחם וגום לחד כמ"ש בחמ"ש חו"ח סי' ק"ל (ומ"ש
שם שם המטור גליהיה עי' פרמ"ג בחמ"ש סי' תכ"ח ס"ק
מ"ו שלא כחב כן) ע"ש ואולם ועדברי הירושלמי יועף
שהבחלו לא נלחה כן בפרט לפמ"ש הפ"ח דברחק הי'
ביסוי על האחבה ובודאי הי' הפסק חויר לגוף האוחבה
ומ"מ בדיבוק המקשר חשוב ככלי לחד ועי' כלים פ"ט ע"ו
ובאולין לף כ"ח ע"ח אלא דמ"מ ל"ש דשחבי לענין בליעה
ופליטה:

ו) **ובזה** יש מקום לדון בהבך כלים של בחל או של
ריקועי פחים המולפים בבדיל שקורין בעטמלללע
וכבר חקהי לה שקהיחה לי מהבי להם הגעלה לף שבעשה
מחדם יפד עם הכלי ע"י חמ"ש יו"ד סי' ק"ג דיש לחוש
לולי מחרם בעשה התעובת ול"מ הגעלה רק לעולחמם
בחלים (ועי' פרמ"ג חוס סי' תכ"ח בומ"ז ובשבל שם ועי'
יו"ד סי' ק"כ ובאור הגר"ח ומדרע"ח ורד"ח שם ו"ל)
ובעוו"ד מהד"ק סי' כ"ה קעי' ב' דאף שהבחלו בלי בליעה
בעי הגעלה ולף שבחלו בלי בליעה מ"מ בעי הגעלה
בשביל שלא יבא לבשל בהם בשר בחלב ולא יבא לאכול
בשר בחלב בשביל שנשחמשו בכלים אלו בחלב ולא יבא
לבשל בשר בחלב בשביל שנשחמשו בכלים אלו בשר ולא
יבא לאכול בשר בחלב בשביל שנשחמשו בכלים אלו בחלב
ולא יבא לבשל בשר בחלב בשביל שנשחמשו בכלים אלו
בשר ולא יבא לאכול בשר בחלב בשביל שנשחמשו בכלים
אלו בחלב ולא יבא לבשל בשר בחלב בשביל שנשחמשו
בכלים אלו בשר ולא יבא לאכול בשר בחלב בשביל
שנשחמשו בכלים אלו בחלב ולא יבא לבשל בשר בחלב
בשביל שנשחמשו בכלים אלו בשר ולא יבא לאכול בשר
בחלב בשביל שנשחמשו בכלים אלו בחלב ולא יבא לבשל
בשר בחלב בשביל שנשחמשו בכלים אלו בשר ולא יבא